BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
36 F
207

14.36.F.20

14-36.F.20

DECISIONVM AVREARVM MAG. REGIAE CVRIAE REGNI SICILIAE

LIBER VNICVS.

AVCTORE DON NICOLAO INTRIGLIOLO
Patritio Catinenſi Iuriſconſulto conſummatiſsimo,

OLIM IN ALMO PATRIÆ SVÆ GYMNASIO VESPERTINIS Horis maximo omnium applauſu Iura Ciuilia publicè interpretante,

ET IN MAG. REG. CVR. ADVOCATO, ET CONSVLTORE veraciſſimo, & quater ſumma cum Dignitate eiuſdem Magnæ Regiæ Curiæ Iudicis, ac Conſiliarij Regij officio functo.

Cum Argumentis, Summarijs, Numeris, & Indice materiarum locupletiſſimo.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PANORMI,

Ex Typographia Io. Baptiſtæ Maringhi, M. DC. XVII.

DECISIONVM
AVREARVM MAG. REGIAE CVRIAE REGNI SICILIAE
LIBER VNICVS.

AVCTORE DON NICOLAO INTRIGLIOLO
Patritio Catinensi Iurisconsulto consummatiſsimo,

OLIM IN ALMO PATRIAE SVAE GYMNASIO VESPERTINIS
Horis maxima omnium applauſu Iura Ciuilia publicè interpretante,

ET IN MAG. REG. CVR. ADVOCATO, ET CONSVLTORE
vectigalium, Regiaeq; ſumma cum Dignitate eiuſdem Magnae Regiae
Curiae Iudicis, ac Conſiliarij Regij officio functo.

Cum argumentis, Summarijs, Numeris, & Indice materiarum locupletiſsimo.

PANORMI,

Ex Typographia Io. Baptiſtae Maringhi. M. DC. XVII.

ILLVSTRISSIMO DOM.

DON FRANCISCO RAO IN REGNO SICILIAE MAGNAE

REGIAE CVRIAE PRAESIDI.

Jo. Baptiſta Maringus S. P. D.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

CVM Typis meis Nicolai Intriglioli Deciſiones edere decreuerim, quod vulgò illas à multis efflagitari viderem, non fuit mihi diù ambigendum, Præſes Illuſtriſsime, quemnam operi adoptarem patronum, cuique aureum planè librum de more donarem. Nam cur illum tibi dicauerim, non vna modò me perpulit cauſſa: Poſcebat id tum ſumma ſcriptoris, dum vixit, erga te obſeruantia, tuuſque non vulgaris, quo illum complecti ſolebas amor, tum etiam non exigua illa beneficia, quibus me quotidiè auctum vis, quibuſq; ni me deuinctum fatear, ingrati profectò animi notam ſubeam, id ſuo quodammodo iure poſtulare videbantur. Quid quod ſi ſplendoris, ac patrocinij cauſſa, illuſtris alicuius viri nomine frons ipſa libri paſsim inſigniri ſolet, vnde nam maior operi, quam ex tuo illuſtriſsimo nomine, accedere poterat ſplendor, quod non ſolum Siculas oras maximo cum bonorum amorem, malorumque metu peruagatur; Sed etiam quà ſe longè lateq; Hiſpanum porrigit imperium, auſim & Europæ fines dicere adeò glorioſè peruaſit? vnde nam maius ſperari patrocinium par erat, quam à te ipſo, cuius impulſu atq; auctoritate, dum tot annos Magnæ Regiæ Curiæ Præſides, hæ latæ ſententiæ, hæ natæ deciſiones? patere igitur læta fronte Illuſtriſsime Præſes tuis auſpicijs librum hunc in vulgus prodire, meq; vt aſſoles fauore perge. Deus Opt. Max. te nobis Reique publicæ diutius ſeruet incolumem. Ex Typographia noſtra. Panormi Kalendis Ianuarij. M. DC. XVII.

DON NICOLAI INTRIGLIOLI PATRITII CATINENSIS, IVRISCONSVLTI CONSVMMATISSIMI,

DECISIONVM M. R. C. REGNI SICILIAE

LIBER PRIMVS.

ARGVMENTVM.

Agenti ex pacto de retrouendendo, quandò denegatur feudi reſtitutio.

SVMMARIVM.

Retrouenditio impeditur non ſatisfactis meliorationibur in re petita factis, nu. 1.

Meliorationes, de quibus conſtaret in proceſſu, etiam inliquidæ impedirent fieri reſtitutionem rei, nu. 2. etiam oblata fideiuſſione, nu 3. contra, nu. 8.

Depoſitum dabet fieri de pecunijs eiuſdem qualitatis, bonitatis, & valoris iuxta pactum cõtrahetium, & vniuerſale ius, nu. 4.

Depoſitum confeſſatum de cuius numeratione conſtat aliàs, quàm per confeſſionẽ depoſitarij, non gaudet priuilegijs veri depoſiti, nu. 5.

Depoſitum nõ dicitur legitimũ, ſi eius deponentes fructus perciperen, nu. 6. declara, nu. 17.

Depoſitum non integrum, ſeu alitèr in legitimum perit periculo deponentium indiſtinctè, nu. 7.

Cap. Regni Regis Caroli 214. non habet clauſulã, ſolutis prius meliorationibus, nu. 9. ratio, nu. 10.

Meliorationes immenſæ maximè ſtante paupertate partis nõ poſſunt impedire reſtitutionẽ rei, nu. 11.

Meliorationes debent eſſe vtiles, vel neceſſariæ, vt impediant reſtitutionem feudi, nu. 12.

Meliorationes debẽt fieri in re, nõ extrà rem, vt ipſius impediant reſtitutionem, nu. 13.

Bancherij noſtri temporis non ſunt verè depoſitarij, num. 14.

Depoſitarij veri qui dicantur? nu. 15.

Depoſiti actio oritur ex ſola confeſſione pecuniarum, quamuis irregularis, nu. 16.

Banchus dicitur tutus in ſpecto tempore depoſitionis, quo omnes de eo confidebant, nu. 18.

Cap. Regni Regis Caroli 256. tollit omnia pacta, difficilem reddentia retrouenditionem, nu. 19.

Conſuetudo generalis permictit ſolutionem fieri poſſe in qualibet ſpetie monetæ, iuxtà valorẽ antiquioris receptæ, nu. 29.

Legitimatio perſonæ requiritur in quoquamq; inditio, etiam exequtiuo, nu. 21.

Verbũ poſteris intelligitur in materia feudali de primogenitis, non etiam de omnibus ſucceſſoribus, nu. 22. Et iunctum verbo ſucceſſoribus, exigit concurſum vtriuſq; qualitatis, ſcilicèt quòd ſit heres, & quòd ſit de primogenitis contrahentis, nu. 23. declara, nu. 30.

Ceſſionarius ſuccedit in vniuerſum ius cedẽtis, nu. 24.

Ius primogenituræ nõ eſt ceſſibile, nu. 25. cõtra, nu. 30

Pactum perſonale non extenditur ad alias perſonas, num. 26.

Ceſſionarius non obtinet ius ceſſum, ſi non habet annexas qualitates cedentis, nu. 27.

Actio ex ſtipulatu eſt perſonalis, nu. 28.

Et nõ tranſit ad tertiũ venientem iure proprio, nu 29.

Cap. Regni Regis Caroli 256. & 214. concedit ſucceſoribus feudi ex pacto, & prouidentia actionem ad retrouendendum, reiectis omnibus alijs pactis, prèter ſimplicem conuentionem ipſam reddimendi, nu. 31. 37. & 39.

Lex vbi eſt clara, non datur dubitationi locus, nu. 32.

Succeſſorum appellatione in cõtractibus, venit etiam ſingularis ſucceſſor, nu. 33.

Actio nõ datur, nõ adimpleta prius conditione, n.3 4.
Facere aliquid ad ſtrictus, nõ poteſt operari, quominus illud fieret, nu. 35.
Conditio habetur pro impleta, ſi nõ ſteterit per aliquẽ, quominus adimpleatur, nu. 36. (nu 38.
Correſpectiuorũ natura eſt, vt habeantur pro eodem,
Cap. Regni Regis Caroli 256. vti declaratorium trahitur ad præteritos caſus, nu. 40.

DECISIO. I.

DON Fredericus, D. Guglielmus,
& D. Hieronimus de Mõtecate-
no, pater, & filij vendiderũt Baro
nias Mõtis Fortis, & Sancti Petrij
Baldaſſari, & Iſoldę Saccano matri, & filio, ſub
pluribus pactis, maximè de retrouẽdo, pro pręcio
ſcutorũ viginti ſeptẽ mille in actis Notarij
Hieronimi Mãgiãti 21. Aprilis 13. Ind. 1540.

Et ſtãte pacto prędicto fuit facta iniunctio ad
retrouendendũ demãdato Curię Straticotialis
Nobiliſſimę Vrbis Meſſanę ad inſtãtiam Don
Franciſci de Montecateno ſucceſſoris vẽdito-
rum, Iacobo Marię Saccano ſucceſſori empto-
rum, Et quicquid fuerit interloquutum per Iu-
dices Meſſanenſes, agitata iãdem fuit cauſa in
Magna Curia, ſi debuiſſet dicta iniunctio retra-
ctari, vel procedere.

Et quòd debuiſſet retractari ex parte empto-
rum adducebatur primò quia depoſitũ nõ fuit
1 integrũ, cum in † Baronijs fuerint benefacta,
& pro eis, etiam nummus minimè depoſitatus.
Quò ſit (etiam circumſcripto pacto adiecto in
d. cõtractu venditionis, quòd in caſu reluitio-
nis debuiſſent ſolui melioramenta) vt nõ ſatiſ-
factis meliorationibus per vẽditores retrahere
volẽtes, dicta iniunctio inlegitima iudicari de-
beret, ad Cagn. in l. 2. nu. 175. C. de pact. inter
empt. & vẽdito, per l in fundo, & l. emptor, ff.
de rei vend. l. domos, ff. de leg. 1 l. Colonus, in
prin. ff locati, Tiraq. de retr. cõuent. §. 7. gloſſ.
1. ſub nu. 2. Bal. conſ. 303. lib. 1. gloſſ l. qui ex-
ceptionẽ, §. ſi pars ff. de cond. indeb. Bal. conſ.
167. in fin. vol. 1. Vinc. de Franch. deciſ. 113.
nu. 16. lib. 3.

2 Et licèt nõ fuerint † dictæ meliorationes li-
quidatę, nec appareat de earum quãtitate, ſuffi-
ciet conſtare in proceſſu fuiſſe factas, ad Petr.
Ant Apetra in tract. de fideicom. quęſt. 15. nu.
307. Gall. de obl. camer. fol. 86. Pute deciſ. 471.
lib. 2. Veral. deciſ. 150. lib. 2. Menoch. de recu-
per. poſſeſſ. 15. remed. nu. 569. verſ. cõtrarium
Grauet conſ. 408. nu. 2. & 3 vol 3. Surd. conſ.
180. nu 15. vol. 2. Turret. conſ. 33. nu. 24. vol.
2. Franch. deciſ. 112. num. 16. Viui. deciſ. 117.
nu. 10. Menoch conſ. 790. nu. 12. & 13. vol. 8.
Bal. conſ. 308. in fin. vol. 2. Menoch. conſ. 562.
nu. 15. vol. 6. ità vt reipetitæ impediatur reſti-
3 tutio, etiam † oblata fideiuſſione de ſoluendis
meliorationib' facta liquidatione, Menoch. d.
remed. 15. nu. 570. Tiraq. de retr. conuent. §. 7.
gloſ. 1. nu. 13. per l. cũ ſeruus, in fin. ff. de cond.
& demonſtr. l. item liberatur, §. 1 ff quib. mod.
pign. vel hyp. ſolu. l. promiſſor ſtichi §. vlt. ff.
de cõſtit. Pecũn. Apetra in d. quęſt. 15. nu. 310.
in fin. Capic. deciſ. 17. nu. 7.

Ruſus allegabatur, nõ integrum depoſitũ,
4 neq; legitimum, quia nõ † fuit factum de pecu-
nijs eiuſdẽ qualitatis, bonitatis, & valoris iuxtà
pactũ cõtrahentiũ, & vniuerſale ius, Bolognet.
conſ. 11. nu 39. & 40. Cephal. cõſ. 31. nu. 5. vol.
1. Bar. in l. ſi ſtipulatus ſim decẽ in melle, ff. de
ſolut. Brun. in tract. de augm. & dimin. mone.
concl. vlt. 2. pręmiſſo nu. 7. Afflict. in cap. 1. nu.
27. quæ ſunt regal. Boer. deciſ. 327. nu. 3. & 4.
Menocch. conſ. 358. nu. 3. & 6. Curt. Iun. conſ.
24. nu. 6. verſ. & poſtea, Crauet. conſ. 47. nu 1.
Bar. in l. Paulus num. 4 ff. de ſolut. Aleiat. reſp.
155. ſub nu. 1. Menoch. conſ. 49. nu. 16. Bolo-
gnet. conſ. 11 nu 37.

Iterum, emptores dicebant, depoſitũ nõ le-
gitimum, quia quò ad ſummam vntiarũ quin-
gentarum fuit factum ſub credito & fide, vndè
5 † depoſitum confeſſatũ, de cuius numeratione
non coſtat aliàs, quàm per confeſſionem depo-
ſitarij, non gaudet priuilegijs veri depoſiti, de
cuius ſcilicet vera numeratione certiſſimis pro
bationibus appareret. Bal. conſ. 383 circa fin.
lib. 1. Socc. conſ. 143. col. vlt. verſ. cõfirmãtur
prędicta, vol. 1. repetito in conſ. 181. vol. 2. Ti-
raq. de retr. conuent. § 4. gloſſ 6. nu. 14 p gloſſ.
in ver. datę, l. aſſiduis, C. qui pot. in pign. habea.

Et tandem clamabant emptores, legitimum
6 depoſitum fuiſſe, quia † venditore ipſius quo-
libet anno fructus, ſeu interuſuria percipiebãt,
ad tex & gloſ. in l. ſi ventri §. in bonis, ff. de pri-
uil. cred l. ſi hominẽ, § quoties, ff. de poſ. Bal.
Salic. & Paul. de Caſt. in l. fin. C. eod Idem Bal.
conſ. 142. vol. 5. Paul. de Caſt. conſ. 285. nu. 4.
vol. 1. Felin. in cap. cũ ordinem, nu 2. extra de
reſcr. Decian. cõſ. 109. circa fin. vol. 2. Stracch.
de decoct. par. vlt. nu. 4.

Ex quibus inferebãt, vt decocto Banco Bal-
ſami penès quem fuerat factum depoſitũ, tam-
7 quàm non † legitimè factũ, id periſſe periculo
& damno deponentium, abſq; diſtinctione, ſi
emptores cum, vel ſine iuſta cauſa accipere re-
cuſauerint, Tiraq. de retr. conuent. § 4. gloſſ. 6.
nu. 34. Paul. de Caſt. in l. qui Romæ, in prin. ff.
de verb. obl. meus Abb. conſ. 56. col. 1. lib. 1.
Calcan. conſ. 14. col. fin. Iaſ. conſ. 74. circa fin.
vol. 1. Dec. conſ. 543. col. vlt. & conſ. 668. col.
fin. Bal. in l. acceptam, C de vſur.

Reſpondebant venditores ad prędicta, pri-
8 mò, quòd imò non † exiſtentibus liquidis me-
liorationibus, ſufficiebat fideiuſſio de reſtituen
dis, facta liquidatione, Caualc. deciſ. 16. nu. 33.
par. 2. fol. 91. à tergo. Redoan. de reb. eccl non
alien.

alien.§.vnde nu.7. Velaſc.de iure emph.quęſt.
25.nu.23.Ang.& Rip.in l.4.§.ait pretor,ff.de
re iud:Tiraq.de retr. ſangu.§.1.gloſſ. 19. nu.2.
l.ſtatu liber.l.ſeruus ſi heredi, ff.de ſtat. liber.
Benintend.deciſ.77.Contard.in l.vnica quęſt.
24.nu.18.C.ſi.de.mom.poſſ.

9 Tãto magis quià in † cap.Rigis Caroli 214.
rib.quòd pactũ, nõ adeſt clauſula ſolutis prius
meliorationibus, Fan. de pignor. 4. memb. 5.
par.nu.10. Paul.de Caſt.conſ.207. nu.3.vol.2.
Benintend.deciſ. 77. Decian.conſ.19. ſub nu.
19.vol.2.Burſa.cõſ.184.nu.57.vol.2.Bertazz.
cõſ.16.nu.26.in ciuil.Caualc.deciſ.44.ſub.nu.
10 66.Viui. deciſ. 317. nu. 11. Ne † forte habuiſ-
ſent neceſſe ipſe vẽditores litigare diù ſup me-
liorationibus antequàm cauſam iniunctoriam
perſequerentur,atq; ità pactũ de retrouenden-
do difficultaretur.cõtra mentem,& verba prę-
dicti Cap. Regni Regis Caroli 214. in tex. ibi
ſtanchè,& diffaticatè tit. quòd pactũ de retro-
uend.& cap.eiuſdem Carol.256.rubr.declara-
tio,&c.in tex.ibi non ſiano tenuti ſeruare.

11 Secũdò quòd † impenſę erant adeò magnę,
vt ipſi cogerentur propter earũ magnitudinẽ,
& ipſorummet paupertatem Baronias dimicte
re,& per cõſequens carere auitis rebus, contra
ea quæ not.in l. in fundo, ff. de rei vendic. l. ſi
ſeruos,ff.de pignor act.l.ſed an vltro,§.1.ff.de
negot.geſt.l.vtiliũ, ff.de impenſ.in reb. dotal.
fact.l.impenſæ,§.vtiles,ff.de verb.ſing.l. 3. §.
proinde,ff. de re inuerſ. Bal.conſ.303.vol 1.&
conſ.372.lib.3.& conſ.116.col.2.verſ.ex præ-
miſſis vol.1. Tiraq.de retr.conuent.§.7. gloſſ.
1.num.5.quem refert, & ſequitur Menoch.de
recuper.poſſ.15.remed.nu.553.

12 Tertiò quòd † impenſę quę aſſerbãtur factę
non eſſent vtiles,nec neceſſariæ, atq; ita cõtra
diſpoſitionem iuris particularis Regni ſcilicèt
d.cap.Regis Carol.214.& iuris cõmunis, Me-
noch.d.remed.15.nu.556.Paul. de Caſt. conſ.
268.col.3.vol.2. Igne.in l.dudum col. 9. C. de
contrah.empt.Bal.conſ.303.vol.1. Cagnol.in
l.2. quæſt. 24. C. de pact.inter empt. & vend.
Tiraq.d §.7.gloſſ.1 ſub nu.2.

13 Quartò quòd † meliorationes non erant fa-
ctę in Baronijs,ſed interritorijs aggregatis per
emptores ipſis Baronijs,quò fit, vt habeat ceſ-
ſare cõtra eos,lex cõtractus,lex Regni, & lex
cõmunis,quæ loquuntur in meliorationib⁹ fa-
ctis in re,& nõ extrà rem,ſeu in alia re, Sebaſt.
Medices in tract.de compenſ.quęſt. 16.nu.11.
Plot.in l.ſi quãdo,nu.874.C.vnde vi,Gozzad.
conſ.86.nu.25.Auall.cõſ.28.nu.3.vol. 1. Rip.
in l.vbi,§. qui, nu.2.ff. ad. Tribell. Neguſant.
de Pignor.5.par.4.memb. nu. 15. Corn. conſ.
147.nu.18.vol.2.

Quintò annihilabant oppoſita venditores,
14 Quia licet † Bancherij noſtri temporis nõ ſint
15 verè depoſitarij, quales † ſunt illi, quib⁹ pecu-
nia obſignata datur eiuſq; dominiũ non tranſ-
fertur,ſed in eadẽ ſpecie,& numero reddatur,
l. lutius,ff.de poſ. A ponte conſ.56.in prin.

Tamen lege contractus electo Banco publi-
16 co ex † ſola cõfeſſione pecuniarum Bancherij,
maximè adiuncta iudicis authoritate, & credi-
toris recuſatione oritur actio legitimi depoſiti,
& ſi irregularis, Ioan. Franc. A ponte de cõſ. 56.
nu.3.& 4.l.lutius,l.publia,§.lutius,l.die ſpon-
ſaliorum,§.1.ff.de poſ.Poller. in praxi cenſua.
ver.inſtrumento gratiæ,nu.48.Bal.in l.accep-
tam,quæſt.10.C.de vſur.& in l.1.col. 2.C.nè
licit.tert prouoc.Alex.in l.ſi ſeruus,col.2.ff.de
vulg.& pup.ſubſt. Tiraq.de retr.conuent. §.4.
gloſſ.6.ſub nu.21.Auall. conſ.17.nu. 6. vol.1.
Carrocc.de poſ.par. 1.queſt.2.

17 Et quãmuis Bãchus ex † poſt facto ſoluerit
deponentibus quinq; pro centenario iſpicitur
legitimũ initium depoſiti,gloſſ.l.die,§. fin. &
l.ſi ſacculum,§.fin.l.1 §.ide Pomponius, ff.de
poſ. Socc.conſ.21. ſub nu.9.vol.1.

18 Vnde exiſtente legitima depoſitione, & in-
iuſta recuſatione, & ſi deinde Bãcus decoxerit
ſufficiet tẽpore depoſitionis de eo cõmuniter
omnes confidiſſe,l.ſi res pupillaris, ff. de adm.
tut.Bart. in l.ſi ſoluturus in 1. not.ff.de ſolut.
Bal.in l.acceptam,quæſt.9. C.de vſur.

19 Sextò tollebant cõtraria vẽditores ex † cap.
huius Regni Regis Caroli 256.declaratorio al-
terius cap. 214. quòd tollit omnia pacta diffici
lem reddentia retrouẽditionem, & ex pragm.
20 & ex † generali cõſuetudine permictente ſolu-
tionẽ fieri poſſe in qualibet ſpecie monetę iux-
ta valorem antiquioris receptæ cuius memor
fuit Bar.in l.Paulus,ff.de ſolut.Bal. conſ.269.
lib.2. & conſ.213.lib. 5. Curt. Sen.in tract. de
monet.quæſt.9. Curt. Iun.conſ.24.nu.6.Affl.
deciſ.90.num.5.Boer. quęſt.327.num.3. Ant.
Gabr.lib.3.concl.tit.de ſolut.concl 1.nu.1.

Secundò principaliter opponebant empto-
21 res,quòd in † iuditio quoquinq; etiam ſumma-
riſſimo, & exequutiuo ante omnia inſpicien-
dum eſt de legitimitate, & habilitate perſonæ
agentis, Auall.conſ.71.nu.6.vol.1.gloſſ.l.2.C.
de ed.diu.Adr.Alex.conſ. 59. col. 1. vol.1. Iaſ.
in rub.C.qui adm.Petr.Gerar.ſing.23. Crauet.
conſ.104.in prin. Dec.in cap.ex parte el.2.nu.
42.extrà de off.delega.Menoch.lib.2.pręſum.
48.nu.6.Maſc.cõcl.1376.nu.9. Ant.de Canar.
in tract.de exeq.inſtrum.quęſt.15.nu.35.Iaſ.in
l.2.§.pretor ait.nu.8.ff.qui ſatis d.coga. Marſ.
in l.ſi quis ne quęſtio,nu.43.ff.de quęſt.& in l.
vnius,§.cognituru,nu.40 ff.eod. Caſſan.ſuper
conſ.Burg.rub.7.tit.des ſucceſſionis in ver.ha
bile.nu.3.Com. ſuper rit.16.nu.54.Stracch.de
aſſecur.gloſſ.29. nu. 4. Gigaſ.in tract. de penſ.
eccel.quæſt.fin.nu.17.

Atqui, heredes D. Franciſci ſicut nec ipſe,
allegantur nõ legitimæ perſonæ ad petendam

retrouenditionem dictarum Baroniarum.
Quòd probabant, quia emptores gratanter ſegerentes cũ filijs legitimis, & naturalib' venditorum, & eorũ poſteris, & ſucceſſoribus tantùm conceſſerunt eiſdẽ quandoquidẽ; poteſtatem
22 reddimendi, Et verbum poſteris nõ intelligitur ſimpliciter de omnibus poſteris venditorum, ſed iuxtà naturam ſeudorum de primogenitis, qui in Baronijs ſuccedere potuiſſent, vt ipſi tãtùm ius recuperandi haberent, ex Tiraq. in tract. de retr. cõuent in fin. nu. 173. verſ. 43. Caball. in conſ. pariſ. tit. 1. §. 11. nu. 28. Cancet. in extrauag. volẽtes, §. ſed opere pretiũ, nu. 16. & 17. fol. 64. Burſat. conſ. 228. nu. 52. vol. 3.
23 Et ſi verbum † ſucceſſoribus coppulatiue vingitur cum prædicto verbo poſteris, quaſi vtraq; qualitas requiratur, nempè quòd ſit primogenitus, & heres ſeu ſucceſſor, Corbol. in tract. ex quib. emph. iure ſuo priuet. tit. de cauſa priuat. ob lin. fin. nu. 69. in fin. Bar. in l. iuſiurandũ, §. ſi liberti, ff. de oper. libert. Alex. conſ. 128. nu. 6. verſ. & illa verba, & conſ. 44. ſub. nu. 1. vol 1. Iaſ. in l. ſi nõ ſortem, §. libertus, nu. 35. ff. de cond. indeb. Rimin. Iun. conſ. 80. nu. 25. vol. 1. A petra de fideicom. quęſt. 9. nu. 170. At D. Franciſcus non eſt primogenitus, ſed Don Fredericus eius frater.
Et ſi replicaretur ex parte vendẽtium, quòd D. Franciſcus eſt ceſſionarius D. Frederici pri-
24 mogeniti, atq; ita ſucceſſor in † vniuerſum ius cedentis, Bal. in l. emptor, C. de hered. vel act. vend. Rimin. Iun. conſ. 9. nu. 13. & conſ. 65. nu. 22. Port. conſ. 172. nu. 34. Eugen. conſ. 73. nu. 6. Ioſeph Ludou. concl. vnica, col. 3. verſi declara 9. tit. de ceſſio. Marcabr. ab anguill. cõſi 82. num. 137.
25 Dupplicabatur reſpõſio ex parte emptorũ, quia ius primogeniturę non eſt ceſſibile, Iaſ. in l. is poteſt, nu. 33. ff. de acqu. hered. Dec. conſ. 443. nu. 29. & conſ. 445. nu. 56. Burg. de pace in procem. ll. taur. nu. 96. Bal. in l. cũ antiquio-
26 ribus, col. pen. C. de iure delib. Et quià † pactũ reddimendi erat perſonale, & gratioſum reſpectu primogenitorum, & nõ poterat extendi ad perſonam ſecũdogeniti propter illam dictionẽ
27 tantũ, & quia in † perſona ceſſionarij nõ erant annexe qualitates cedentis, Albert. Brun. conſ. 80. num. 21. verſ. nec obſtat, & num. 22. Cagnol. in l. 2. nu. 42. & 117. C. de pact. inter emp. & vend. Dec. conſ. 312. col. fin. Tiraq. de retr. ſangu. §. 26. gloſſ. 1. nu. 57. Archid. in cap. hinc eſt circà med. 16. quæſt. 1. Bal. & Paul. de Caſt. in l. 3. circa fin. C. com. diuid. Bal. in cap. 1. §. 1. de pace iur. firm. l. quià tale, ff. de ſtat. liber. l. nõ ſolùm, §. tale, ff. de lib. legata, quem ſequitur Tiraq. de retr. conuent. §. 1. gloſſ. 6. nu.
28 13. Et quià † actio ex ſtipulatu quęſita per venditores eſt perſonalis, gloſſ. in ver. facere, §. omnium inſtit. de actio. Specul. tit. de citat. §. 1. verſ. quòd ſi partes, Bertacch. in reper. in ver. actio.
29 ex ſtipulatu verſ. fin. Et nõ † trãſit ad tertium, ſed ad heredes, Vant. de null. tit. quis poſſ. dic. de null. nu. 17. Aſin. in praxi iud. §. 31. cap. 2. limit. 23. nu. 3.
Reſpondebãt vẽditores ad prędicta, Quòd tàm reſpectu perſonæ, quam reſpectu iuris in iuditio deducti exceptio inhabilitatis perſonę obijci nõ poterat, cum actores ſint de poſteris, & ſucceſſoribus venditorum, quibus promiſſa
30 fuerit retrouẽditio Baroniarum, & † illa dictio tãtùm fuit adiecta ad excluſionem principaliũ vendentiũ, & ſufficiet, quòd fuerint de ſucceſſoribus ſanguinis vendẽtium in quos etiam remotiores viuis primogenitis, vel proximioribus nõ reclamãtibus, & ius primogenituræ, & ipſę Baroniæ alienari, & cedi potuiſſent, Molin. de Hiſp. primogen. lib. 1. cap. 6. nu. 44. Iaſ. in l. pactũ quòd dotali, nu. 4. C. de collat. Dec. cõſ. 445. nu. 29. Xuar. in l. quoniam in prioribus §. lim. nu. 4. C. de in off. teſt. Tiraq. in tract. de iure primogen. quæſt. 29. nu. 8. vbi teſtatur hanc eſſe omnium Doctorum ſententiã. Clar. in §. feudum, quæſt. 42. Balzar. in cap. 1. §. titius, nu. 8. ſi de feud. def. cont. fuer.
31 Tanto fortius quià vltra diſpoſitionem contrahentium, & iuris cõmunis adeſt expreſſa lex Regni cap. 256. ibi. & caſo che lo ſego foſſe, & 214. Imper. Carol. quæ ſucceſſoribus feudi ex pacto, & prouidentia concedit actionem ad retrouendendũ, reiectis omnibus alijs pactis prę ter ſimplicem cõuentionem ipſam reddimen-
32 di, arg. l. 1. ff. de cond. ex lege, vndę non eſſet † dubitationi locus, l. illam, C. de collat. l. continuus, §. cum ita, ff. de verb. obl.
33 Eo magis quia appellatione † ſucceſſorũ in contractibus venit etiam, ſingularis ſucceſſor, vt eſt Don Frãciſcus actor, Pariſ. conſ. 46. nu. 11. vol. 4. Bero. conſ. 134. nu. 10. vol. 3. Corn. conſil. 192. & conſil. 6. num. 9. vol. 2. Dec. conſ. 185. circa fin. l. in conuentionibus, ff. de verb. ſignificat.
Tertio principaliter ſe defendebãt empores quia vẽditores nõ poterant vti pacto retrouendendi prius nõ redẽptis alijs Baronijs vẽditis per
34 eos, & eorum anteceſſores vndè nõ † adimpleta conditione agere nõ potuiſſet, l. iure ciuili, ff. de cond. & demonſtr. l. labeo, ff. de contrah. empt. l. qui operas, ff. loca. l. 1. §. dinus, ff. de extraord. cognit. l. 1. C. de his quæ ſub modo. l. thais, §. Atchus, ff. de fideicom. libert. Rom. conſ. 523. col. pen. Alex. conſ. 102. col. 1. vol. 1. Decian. conſ. 1. nu. 192. vol. 1. filius familiâs, §. cũ quis, ff. de leg. 1. l. ex pacto, §. ſi quis rogatus, ff. ad Trebell. Dec. in cap. porrecta, col. pen. extra de confirm. vtil. vel in vtil. Auall. conſ. 29. nu. 17. vol. 4. Cephal. conſ. 183. nu. 52. vol. 2. Ruin. conſ. 181. nu. 2. vol. 1. Bolognet. conſ. 10. nu. 8. & 9.

Tanto magis quià ipſimet principales con-
trahentes reddiderunt impoſſibile cõditionis
prędictę adimplemẽtum cum ius luendi dicta-
rum Baroniarum irreuocabiliter vendiderint,
35 Quò fit, vt † adſtricti aliquid fecere nõ potuiſ-
ſent operari, quominus illud fieret, l. in illa ſti-
pulatione, l. ſtipulatio iſta habere licere, l. inter
ſtipulantem, ff. de verb. obl. l. in lege, ff. loca,
Surd. conſ. 135 ſub nu. 26. vol. 1.

Reſpõdebãt actores ad prędicta primò quià
pactum de retrouendendo nõ fuit conceſſum
venditoribus prinpalibus, qui impoſſibilem
reddiderunt retrouenditionem, ius luẽdi feu-
dorum perpetuo vendentes, ſed eorũ poſteris,
& ſucceſſoribus, vnde ſi nõ ſteterit p eos quo-
36 minùs † conditio impleta fuerit, debebit habe-
ri pro impleta, l. titius ſtatuas, ff. de cond. & de-
monſtr. Bart. in l. in teſtamento, ff. eod. Grat.
conſ. 77. num. 26. vol. 1. Dec. conſ. 629. in fin.
Bero. conſ. 60. num. 19. vol. 1. Simon. de. pret.
conſ. 99. num. 27. Dec. conſ. 72. nu. 26. vol. 3. l.
iure ciuili, ff. de reg. iur.

Secũdò (& hæc reſponſio me magis mouit)
elidebant contraria, quia cap. nouiſſimu Regis
Carol. 256. vt facilem redderet recuperationẽ
37 bonorum paternorũ mandauit nõ † haberi ra-
tionem aliorum pactorum, niſi tãtùm pacti de
retrouendendo, vndè ſiuè dicta verba cõditio-
nalia redemptis prius, &c. faciãt diuerſum pa-
ctum à pacto de retrouedendo, ſiuè dictũ pa-
38 ctum ſit vnum, & idem cõditionale, cum † na-
tura correſpectiuorũ ſit, vt habeantur pro vno,
& eodem Menoch. lib. 6. preſum. 12. nu. 21. &
conſ. 201. nu. 174. & conſ. 203. nu. 14. vol. 3. &
conſ. 109. nu. 350. vol. 2. Crauett. conſ. 298. nu.
13. cũ concord. in meo ſing. 69. nu. 7. lib. 3. ſuc-
39 ceſſores in † dictis Baronijs ex pacto, & proui-
dentia nõ habebunt neceſſe alias conditiones
adimplere, niſi pecunias receptas depoſitare
iuxtà primam ęſtimationẽ in Tabulis, vel Ban-
40 cis tutis, Et † dictum cap. 256. vti declaratoriũ
trahitur ad præteritos caſus, Ant. Gabr. lib. 6.
concl. tit. de reg. iur. concl. 2. nu. 10. gloſſ. cap.
cum tu extra de vſur. meus Abb. in cap. fin. nu.
36. extrà de preſcr. Menoch. cõſ. 792. nu. 8. vol.
8. Quapropteèr Magna Cur. ciuilis, & crimina
lis deciſit iniuntionem procedere debere.

ARGVMENTVM.

Vtrùm vendito iure luendi feudum, via repli-
cationis nullitatis venitionis poſſet agi
ad reſtitutionem ex Regni
Capitulis?

SVMMARIVM.

*Exceptio carentiæ actionis repellit actorem à limine
iuditij, nu. 1. etiam ſtante ſtatuto reciente omnes
defenſiones, nu. 2. ac. etiam ſi fuiſſet dicta exceptio
oppoſita poſt terminũ datum ad opponendũ, nu. 3.*

*Sententia lata in fauorem agentis ſinè actione eſt nul-
la parte opponente, nu. 4.*

*Nullitas poteſt proponi incidentèr etiam in exequuti
uis, nu. 5. & tunc non eſt neceſſarius ordo iuditia-
rius, nec ſententiæ prolatio ſuper ea, nu. 6.*

*Dotata, vt mulier dicatur, requiritur quòd matrimo-
nium ſequatur cum dote, nu. 7.*

Dos poteſt à patre aſſignari non nubili, nu. 8.

*alienatio iuris luendi feudum facta ex cauſa nõ legi-
tima eſt valida, licèt veniat reſcindenda per ſuc-
ceſſores in feudo, nu. 9.*

*Heres poteſt contrauenire alienationi feudi illegitimè
facta per defunctum, nu. 10. intellige, vt procedat
in alienatione facta ſinè conſenſu domini, nõ autem
ſinè conſenſu ſucceſſorum, nu. 11.*

DECISIO. II.

DVCISSA Biſbonę heres diſcreti
D. Ioãnis Vincentij de Luna, &
p alta Comitis Calatabillottę vẽ-
ditoris Terræ Iulianæ cum pacto
de retrouendẽdo facto depoſito receptarũ pe-
cuniarum pręceptũ fecit iuditiale ad retrouen-
ditionem faciendum Marchioni Iulianæ poſ-
ſeſſori Caſtri predicti.

Aduerſus prędictum pręceptum iniuntoriũ
Marchio in primis ſe opponebat, quòd dictũ
ius luendi fuit vẽditum perpetuis temporibus
Don Alphonſo de Cardona Comiti Regij auo
ipſius Marchionis pro dote de paraggio cõpe-
tente Dõnę Marię de Luna filię dicti Comitis
1 Calatabillotæ venditoris, Quò fit, vt † dictæ
Duciſſæ alleganti habere ius à d. Comite non
competat actio ad retrouẽdedũ; atq; ita eſſet
2 repellenda à limine iuditij, Etiã ſtãte † ſtatuto
reiciẽte omnes exceptiones, & defenſiones, ac
3 etiã ſi fuiſſet dicta exceptio oppoſita poſt † ter-
minum datum ad opponendũ, ac etiam ex offi-
cio iudicis parte non opponente, Menoch. lib.
2. præſum. 48. nu. 37. Couarr. in reg. poſſeſſor,
1. par. relect. nu. 4. in. fin. de reg. iur. lib. 6. Surd.
conſ. 186. nu. 26. vol. 2. Caleſat. in l. iuris gen-
tium, n. 66. ff. de pact. Fulu. Pacian. in tract. cui
incumb. onus prob. nega. par. 1. cap. 68. nu. 70.
& 73. Socc. Iun. conſ. 45. nu. 17. vol. 1. Fælin. in
rub. extrà de except. nu. 7. l. ſi. pupilli, §. videa-
mus ff. de negot. geſt. gloſſ. l. vbi pactum, C. de
tranſact. Rom. cõſ. 224. col. 2. Alex. conſ. 166.
col. 1. vol. 1. Crauet. conſil. 191. in princ. vol. 1.
Affl. in conſt. ſi ciuiliter, nu. 9. Milanenſ. deciſ.
10. nu. 4. lib. 1. Imol. in l. 2. nu. 3. ff. quis à quib.
4 appella. nõ lic. Quinimmò ſi † lata fuiſſet ſenten-
tia in fauorem agentis ſinè actione, eſſet nulla
parte opponente, Crauet. conſ. 191. nu. 1. Paul.
de Caſt. conſil. 247. col. 3. vol. 1. Alex. in l. ſi ti-
tius, col. 2. ff. de verb. obl.

Repli-

Replicabant Aduocati Duciſſæ, quòd dicta alienatio iuris luēdi fuit facta ex cauſſa non legitima, atq; ità nullitèr in præiuditiū ſucceſſorum, de cuius † nullitate incidētèr dici potuiſſet, etiam in exequutiuis, ità vt non ſit † neceſſarius ordo iuditiarius, nec ſententiæ prolatio ſuper ea, ſed tantùm haberet neceſſe ius dicens ſuper principali negotio pronūtiare, Vant. de nullit. tit. quot., & quib. mob. null. prop. poſſ. nu. 20. 27. & 29 Franc. in cap. ex parte el. 2. extra de appell. Bart. in l. 1. C. de ordin. iud. Felin. in cap. ſub. orta, col. 4. extrà de re iud. Bal. in l. ab exequutione, col 2. C. eod. & in l. tale pactū, §. qui prouocauit, ff. de pact. meus Abb. in cap. dilecto circà fin. extrà de appell. Bart. in l. filio preterito, ff de iniuſt. rup. teſtam.

Et probabant nullitatem, quià pecunia iuris luendi fuit data non nubili, & quandò poſt annos fuit nupta apparet dotata ex alia pecunia,
7 Et † vt mulier dicatur dotata, requiritur, vt matrimonium ſequatur eum dote, Bal in l. nō ſinè, C. de bon. quę lib. Alber. Brun. in tract. de ſtat. exclu. fæm. art. 6. num. 31. Natt. in tract. eiuſdem tit. queſt. 2. nu. 9. & 10. Surd.. conſ. 45. nu. 29. & 31. vol. 1. Becc. conſ. 112 nu. 2.

Duppl icabatur reſponſio ex parte Marchionis, quòd imò alienatio iuris luendi prædictæ Terræ Iulianæ fuit valida, quià licèt pater non cogi poſſet aſſignare dotē de paraggio non nu-
8 bili, tamen † volens, iure optimo poſſet, & talis aſſignatio habebit priuilegia dotis de paraggio, vt amplius non teneatur dotare, & poſſeſſores feudi dicātur liberati à tali onere, & proea venditum feudum, etiam quòd fuiſſet caput Baronię reuocari ꝑ ſucceſſores non poſſet, ſiue fuerit ſequutū matrimoniū cum eadem dote, vel alia pecunia ſiue nō, Petr. de Greg in tract. de dote de parag quæſt. 25. num. 11. & 12. & queſt. 9. nu. 5. Iaſ. in l. cum queritur, col. 1. & in auth. nouiſſima, col 3. C. de inoff teſtam. Iſern. in conſt. in aliquibus, col. 8. Affl. in conſt. fratribus, ſub nu. 4. Loffred. conſil. vlt. ſub. nu. 59. & conſ 26. nu: 13. & 21.

Et dato quòd alienatio dicti iuris luēdi fuiſſet facta ex cauſa nō legitima, nihilominùs nō
9 † erit nulla, ſed valida, licèt veniat reſcindēda per ſucceſſores in Baronia, Clar. in §. feudum, quæſt. 42. arg. cap. 1. §. titius, ſi de feud. defu. cont. fuer.

Indè conſului in cauſa grauiſſima, cōcluſionem illam, heredem ſcilicet poſſe contraueni-
10 re † Alienationi defuncti in legitimę, intelligi de alienatione feudi, vel emphiteuſis facta ſine
11 † conſenſu domini, nō autem ſine cōſenſu ſucceſſorum vocatorū in inueſtituris, ex Cephal. conſ. 393. nu. 184. vol. 3. Gramm. deciſ. 93. nu. 8. Menoch. conſil. 713. nu. 17. vol. 8. Tiraq. de retr. ſangu. §. 1. gloſſ. 9. nu. 58. Craſſ. in §. hereditas, quæſt. 12. nu. 20, verſ. porrò, Oſaſc. deciſ. 181. nu. 19. Honded. conſ. 3. nu. 6. vol. 1.

Quapropter Magna Cur. ſedis ſequētis poſt noſtram vnanimitèr ſententiā vitiniuntionem retractari, Sequita votum noſtrum.

ARGVMENTVM.

Multa de legitimatione per reſcriptum ſcitu digna differuntur.

SVMMARIVM.

Hereditas non debet auferri ei, cui teſtator dari iuſſerit, num. 1.

Quilibet poteſt diſponere de rebus ſuis, nu. 2.

Bona aquiſita heredi, dicuntur proprium ipſius matrimonium, nu. 3.

Lex odit ſpurium, nu 4.

Teſtatoris voluntas conformatur cum lege, nu. 5.

Legitimatus per reſcriptum in nihilo differt à filijs legitimè natis, nu. 6.

Legitimatus per reſcriptum poteſt ſuccedere in omnibus ſucceſſionibus in quibus ſuccedunt legitimi ab initio, nu. 7.

Legitimatus per reſcriptum agnaſcitur patri, & omnibus agnatis, & cognatis ipſius, & reciprocā habent ſucceſſionem, nu. 8. Etiā quòd agnati non conſenſerint legitimationi, nu. 9. ac etiā, quòd non fuiſſent citati, nu. 10. extenditur, nu. 11. & 12.

Legitimationis in reſcripto non eſt neceſſe, vt expreſsè dicatur poſſe ſuccedi, ſed ſufficiet, quòd natalibus reſtituatur, nu. 13.

Legitimatus per reſcriptū poſſet ſuccedere tamquàm proximior excluſis alijs agnatis, & cognatis legitimè natis, ac ſi de legitimo matrimonio verè natus, & procreatus eſſet, nu. 14.

Leges loquentes de legitimis, locum habent, etiam in legitimatis per reſcriptum, nu. 15.

Legitimatus per reſcriptum dicitur verè, & propriè legitimus, non autem fictè, nu 16.

Argumentum validū eſt, teſtator voluit propter maſculus excludere proprias filias, ergò multo magis feminas tranſuerſales, nu. 17.

Maſculinitatis repetitio euixam teſtatoris voluntatē, de bonis in familiam conſeruandis, oſtēdit, nu. 18.

Dictio in infinitum perpetuam familiæ conſeruationem denotat, nu. 19.

Familia non conſeruatur per fæminas, & maſculos ex eis deſcendentes, nu. 20.

Familia conſeruatur per legitimatum reſcripto, num. 21. extende, nu. 22.

Legitimatus per reſcriptum Principis excludit etiam ſubſtitutum ſub conditione, ſi inſtitutus, vel alius mori contingerit ſine filijs legitimis, & naturalibus, nu. 23. ampliatur, nu. 24.

Legitimatus per reſcriptum admictitur, etiam iniunctio fideicommiſſo ſub conditione, ſi ſine filijs legitimè natis, vel de ſuo corpore legitimè deſcendentibus decederet, nu. 25.

Teſta-

Teſtatores familiæ illuſtriſſimæ aliquandò conſueuerunt in defectum legitimorum præferre maſculos in legitimos proprijs filiabus, nu.26.

Legitimati per reſcriptũ veniunt appellatione deſcendentium maſculorum, nu.27.

Legitimatio per reſcriptum eſt nulla, non adhibito patris conſenſu, nu.28. declara, nu.32. & 33.

Negatiua probatur per inſpectionem inſtrumẽtorum, & actorum, nu.29.

Patris aſſertio multùm operatur circa legitimationẽ, vel illegitimationem, nu.30.

Caſus requirentes ſcripturam remiſſiuè, nu.31.

Pater filio naturali ſtipulari non poteſt, nu.34.

Legitima filijs legitimis, & naturalibus debetur, num.35.

Error facilè concipitur in extremis, nu.36.

Pate, nominando filium naturalem in ſuo teſtamento non poſſet præiudicare eius legitimationi, nu.37.

Legitimatio ſubreptitia eſt nulla, nu.38.

Reus tenetur probare ita clare ſuam exceptionem, ſicut actor ſuam intentionem, nu.39.

Teſtes ſingulares, vel de auditum nõ probant, nu.40.

Nouerca ſolet odio proſequi eius priuignos, nu.41.

Teſtis eſt ſoſpectus de falſo, ſi pars reſponderit, quòd eo vti nolit, nu.42.

Teſtis familiaris non eſt idoneus teſtis, nu.43.

Teſtis ſingularis non iuſtificat, nec cõdemnat, nu.44.

Teſtis vilis, & infamis iure optimo repellendus eſt, num.45.

Teſtis non reddens cauſam ſcientiæ nõ probat, nu.46.

Ignorantia in facto proprio de recenti eſt intollerabilis, nu.47.

Teſtis periurus reicitur, nu.48.

Teſtibus numero maioribus ſtandum eſt, nu.49.

Veriſimilitudo improbationibus attenditur, nu.50.

Inſtrumentum reddit rem notoriam, nu.51.

Identitas, vel pluralitas eſt probanda ab eo, qui in ea ſe fundat, nu.52.

Inſtrumentum nominis non ſufficit oſtendi, niſi adiungatur alia demoſtratio, ſeu ſignum, nu.53.

Teſtis ſingularis probat contra producentem, nu.54.

Probatio rei debet eſſe fortior probatione actoris, vt præferatur, nu.55.

Ingenuitas probatur per fidem babtiſmatis, nu 56.

Filius ſequitur conditionẽ matris, quò ad ſtatũ, n 57.

Legitimatio nõ annullatur proptèr qualitatẽ ſuppreſſam in reſcripto, nu.58. ratio, nu.59.

Legitimatio per reſcriptũ eſt ſubſidiaria, & extraordinaria, nu.60.

Legitimatio per ſubſequens matrimonium conceditur nato ex ancilla, nu.61. Item, & legitimatio per oblationem Curiæ, nu 62.

Ius canonicum abhorret concubinatum proptèr continuum peccatum, nu.63.

Ius ciuile loquens de natis ex cõcubinis, hodiè facillimè trahitur ad natos ex ſoluto, & ſoluta, nu.64.

Concubinæ acceſſus alterius non eſt punibilis, nu.65. ſecus in concubina domini, nu.66.

L. 1. C. de natur. lib. hodiè eſt correcta, nu.68.

Cap. nõ omnis, 32. quæſt. 2. declaratur, nu69. & ſeq

Heres non erit filius ancillæ, declaratur, nu.70. & ſeq.

Legis veteris præcepta iudiciaria ſucceſſu noui teſtamenti abierunt, nu.73. & 74.

Coitus cum ancillis iure ciuili eſt fauoribilis, nu.76.

Coitus dominæ cum ſeruo grauiſſimè punitur, nu. 77.

Filius ancillæ iure diuino fauorabilis, nu. 75. & 78.

Dominus nõ habens vxorem poteſt iure ciuili propriã ancillam habere in concubinam, nu.79.

Filius ex propria ancilla ſuſceptus dicitur naturalis non autem ſpurius, nu.80.

Qualitas ſpurietatis tacita, & expreſſa naturalitatis non poteſt reddere reſcriptum legitimationis ſubreptitium, nu.81.

Princeps generaliſſima legitimatione videtur voluiſſe tollere omnes defectus, nu.82.

Teſtatoris verba ſunt intelligenda ſecundùm communem vſum, nu. 83.

Communis vſus loquendi tempore conditi teſtamenti loci, ſeu patriæ teſtatoris debet probare per illum, qui in eo ſe fundat, nu.83.

Notorium offuſcatum perdit effectus notorij, nu. 84.

Notorium, vt dicatur requiritur declaratoria, nu.85.

Verba teſtatoris latinè redacta per Notarium debent intelligi ſecũdum iuris interpretationem, non autẽ ſecundùm vulgarem vſum loquendi, etiã quòd teſtator fuiſſet homo vulgaris, & imperitus, nu. 86.

Legitimatũ per reſcriptũ non excludit ſubſtitutio ſub cõditione, ſi grauatus decederet ſine filijs legitimis, & naturalibus ex cõiectura tà mente teſtatoris, nu.87. veluti nobilitas teſtatoris, nu.88. & excluſio propriarum fæminarum proptèr maſculos, nu.89. contra, nu.90. 96. & ſeq.

Legitimati dicuntur legitimi, & feminas excludunt, num.91.

Neuizza conſ.99. declaratur, nu.92.

Doctoris deficiente fundamento deficit eius deciſio, num.93.

Doctores dicuntur teſtes iuris, nu.94.

Teſti vnico non eſt credendum, etia Cardinali, nu.95.

Legitimatus expreſsè antiquis natalibus reſtitutus dicitur nobilis ſi eius pater erat nobilis, nu.100.

Clauſula, abſq; tamẽ aliorũ heredũ legitimorũ, & naturaliũ præiuditio, quid operatur, nu. 102. & 105.

Clauſula, & per hanc legitimationis gratiam non intendimus derogare, nec præiudicare iuri alicui cõpetenti, vel competituro in bonis parentum veſtrorum, quid importet, nu.103. 107. & 108.

Princeps nõ videtur præiudicare voluiſſe iuribus tertij, nu. 104.

Clauſula ſine preiuditio venientium ab inteſtato, quid importat, nu.106.

Parentum appellatione aſcendentes tantummodo veniunt, nu.109. & 128.

Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem, nu. 110. declara, nu.117.

Verbum legitimamus importat plenam natalium reſtitutionem, nu.111.

Verbum reintegramus plenam reſtitutionem in priſtinum

ſtituum ſtatum importat, nu. 112.

Verba reſcripti legitimationis, voſq; etiam antiquis natalibus, & iuri ingenuitatis primeua reſtituimus, quid importent, nu. 113.

Ius ſuccedendi eſt ſeparatum à filiatione, & legitimatione, nu. 114.

Legitimatio per reſcriptum dicitur fauorabilis, & extendenda nu. 115.

Legitimatio vera non requirit cauſæ cognitionem, num. 116.

Clauſula ex certa ſcientia quid importat, nu. 118.

Legitimationis cauſæ quæ à Principe aſſignari ſolent, num. 119.

Legitimatus vt ſuccedat agnatis, & cognatis requiritur, vt expreſſè dicatur in reſcripto legitimationis, nu. 120. declara, nu. 121. 122. & ſeq.

Expreſſio eius, quòd tacite ineſt nihil operatur, num. 122.

Inducta ad augmentum, non debent operari diminutionem, nu. 124.

Legitimatus præteritus habet ius dicendi nullum, & contra tabulandi, nu. 125.

Legitimatus per reſcriptum rumpit teſtamẽtum ſicut verè legitimus, nu. 126. et habet querelam inofficioſi teſtamenti, nu. 127.

Tranſuerſalibus nemo inuitus relinquere tenetur, num. 128.

Verba cuiuslibet diſpoſitionis debent aliquid operari, num. 129.

Verba generalia numquàm referuntur ad cauſam præcedentem, vbi ſalua ratione recti ſermonis id fieri nequit, nu. 130.

Dictio quibuſqunq; ſolet includere ea quæ ex propria ſignificatione non venirent, & ea quæ ſpecialem mentionem requirerent, nu. 131.

Conceſſio feudi ex dictione quibuſqunq; trãsfertur ad extraneos heredes, nu. 132.

Reſtitutus ad quæqunq; bona cenſetur etiam reſtitutus ad feudalia, nu. 133.

Legitimatus ad bona quæqunq;, & ad quoſqunq; honores admittitur ad emphiteuſim eccleſiaſticam, num. 134.

Legitimandi quoſqunq; poteſtas conceſſa Comiti palatino operatur, vt cenſeatur data facultas legitimandi etiã filios clariſſimarũ perſonarũ, nu. 135.

Diſpenſatus ad quæquunquè beneficia poterit admitti etiam ad beneficiũ curatum, & cathedrale, & dignitates obtinere, nu. 136.

Dictio alijs eſt repetitiua ſimilium, nu. 137. & iuncta cum dictione quibuſqunq; continet maiora expreſſis, nu 138.

Principes concedendo maiora multo magis videtur cõcedere minora, nu. 139.

Bonorũ appellatione veniunt iura & actiones, nu 140.

Legitimatus excludit ſubſtitutum quãdo legitimationi conſenſiſſet, vel citatus fuiſſet, nu. 141. contra, nu. 142 prior ſententia reſtringitur, nu. 143. 144. 145. & 146.

Legitimationis in reſcripto debet fieri mentio de ſubſtitutis, nu. 147. contra, nu. 148. prior opinio limitatur, nu. 149. & 151.

Legitimatus ad maiora multo magis cenſetur ad minora legitimatus, nu. 150.

Subſtitutorum mentio virtualiter quibus clauſulis in reſcripto legitimationis facta cenſeatur, num. 152. & 153.

Excluſus ſemel ſemper cenſetur excluſus, nu. 154. declara, nu. 161.

Exceptio rei iudicatæ, vt poſſit obeſſe, quæ requirantur, nu. 155.

Sententia lata in cauſa agitata cõ vno ex maſculis non obſtat actori agenti contra alios, nu. 156.

Exceptio rei iudicatæ ceſſat, ſi ceſſat cauſa propter quàm fuit lata ſententia, licet ſit eadem perſona idem ius, & eadem res, nu. 157. & multo fortius ſi ſuperuenerit actori ius nouum, nu. 158.

Quòd ex actis non apparet diſcuſſum, & deciſum non cenſetur, nu. 159.

Ius ex cauſa non deducta poterit nouiter deduci, licet ex prima ſuccubuerit proponens, nu. 160.

Excluſionis cauſa ceſſante, ceſſat excluſio, nu. 162.

Fœminæ cenſentur proptèr maſculos excluſæ à teſtatore quandiu maſculus ſuperuiuat, nu. 163.

Agnationis ratio non cenſetur habita fœminis vocatis in fideicommiſſo etiam ſi in eo pluries maſculi vocati fuerint, ſed ſolũ prælatio maſculis tributa, nu. 164. declara, nu. 165. contra, nu. 166.

Maſculinitatis qualitas non cenſetur repetita in ratione diuerſa, & capitulis penitus ſeparatis, nu. 167.

DECISIO. III.

FRANCISCVS de Diana petijt in M.R.C. quędã bona fideicõmiſſo ſubiecta p condã Gaſparem de Diana, & per condã Antoniã de Capizzijs, & Toſcanam de Blundo contra Sannam Serigno, & eius filios, & heredes condam Antonini de Diana eius fratris indebitos poſſeſſores bonorum prædictorum.

Probabat eſſe vocatum in fideicõmiſſo vti maſculum, & poſſeſſores excluſos vti fęminas,
1 vndè inferebat hereditatẽ non † debere auferri ei cui teſtator dari iuſſerit, l. fin. ff. de hered.
2 inſtit. cũ libera vnicuiq; ſit † facultas de bonis ſuis ad libitum diſponere, §. diſponat auth. de nupt. l. in cõditionibus, ff. de cond. & demoſtr.

Nec tamquàm heredes Antonini grauati re
3 tinere potuiſſent conuenti, quia bona † acquiſita heredi dicuntur ipſius proprium patrimonium, gloſſ. l. 1 §. veteres, ff. de acqu. poſſ. l. & ſi plures, §. filio, vbi Bart. ff. de vulg. & pup. ſubſt. cum ſua cauſa, & onere reſtituẽdi, Roger. conſ. 25. nu. 90. vol 1. Marian. conſ. 168 nu 72. vol. 2 l. ex facto, §. ex facto, ff. ad trebell. l. fin. C. com. delega. Io. Petr. Binius cõſ. 55 nu. 11. vol. 1.

Excipie-

Excipiebant conuenti actorem nõ eſſe com-
prehenſum in dicto fideicõmiſſo, vti ſpurium
4 ancillæ filium quem † lex odit, & teſtator odio
5 habuiſſe præſumitur, cuius † volũtas cum lege
cõformatur, Rip. in l. ex facto, §. ſi. quis rogatus
per illum tex. ff. ad Trebell. Peregr. in tract. de
fideicom. art. 22. nu. 79. & art. 28. nu. 42. Bal. in
l. placet, ff. de lib. & poſth. & conſil. 319. nu. 8.
vol. 4. l. ſi ſpurius, & l. hac parte, ff. vndè cogna.
auth. licèt C. de nat. liber. Purpur. cõſ. 269. nu.
1. Rimin. Iun. conſ. 380. nu. 63. vol. 4. Ondcd.
conſ. 95. nu. 57. vol. 1. Grat. cõſ. 146. nu. 14. vol.
2. l. heredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebell.

Replicabat actor, quód erat legitimatus per
reſcriptum, atq; ita antiquis natalibus reſtitu-
6 tus in † nihilo differens à filijs legitimè natis,
§. illud tamen verſ. ſicut auth. quib. mod. nat.
effic. ſui §. ſit igitur auth. quib. mod natur effic.
Ang. conſ. 17. col. 3. verſ. iſti autẽ. Paul. de Caſt.
conſ. 41. in fin. vol. 2. Socc. ſen. conſ. 63. nu. 26.
vol. 3. Alex. cõſ. 2. nu. 9. verſ. hoc probatur, vol.
1. Bero. conſ. 174. nu. 12. vol. 2. Pariſ. conſ. 2.
nu. 57. & conſil. 8. nu. 7. vol. 2. Dec. conſil. 366.
nu. 6. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore, nu. 230. ff.
de vſu cap. & conſ. 202. col. 4. vol. 2. Natt. in l.
hac cõſultiſſima, §. ex imperfecto, nu. 96. C. de
teſtam. Ant. Roſſell. in tract. de legit. rub. de
legit. princ. elem. effe. nu. 14.

7 Et poſſet † ſuccedere in omnibus ſucceſſio-
nibus in quibus ſuccedunt legitimi ab initio, §.
reliqui in prin. & §. generaliter verſ. quaprop-
tèr auth. quib. mod. natur. effic ſui.

8 Et nè † dum patri, ſed etiam omnibus agna-
tis, & cognatis ipſius agnaſcitur, & reciprocam
habẽt ſucceſſionem, §. reliqui, & §. generaliter
auth. quib mod. nat. effic. ſui, Ang. conſil. 17.
col. pen. Mart. laud. in tract. de legit. verſ. auge-
rius leio, nu. 135. Iaſ. conſ. 40. nu. 1. verſ. de ſuc-
ceſſione, vol. 3. Ludou. de Sard. in tract. de na-
tur. liber. tit. de legit. effe. per reſcr. verſ. 8. quæ-
ritur nu. 14. Specul. tit. de ſucceſ ab inteſt. verſ.
quid de legitimatis per prine. nu. 21. Bart. in §.
tribus, nu. 20. auth. quib. mod. natur. effic. ſui,
Alex. conſ. 2. nu. 12. vol. 1. Iaſ. in l. ſi is qui pro
emptore, nu. 241. ff. de vſu cap. Ruin. conſ. 67.
nu. 15. & 16. & conſ. 87. nu 23. vol. 3. Aquilin.
in l. gallus, §. & quid ſi tantùm 3. cap. nu. 162.
ff. de liber. & poſth. Purpur. conſ. 49. nu. 7. vol.
1. vbi teſtatur mag. com. opin. Succ. Iun. conſ.
142. nu. 38. vol. 1. vbi teſtatur com. opin. Dec.
conſil. 307. num. 14. vbi ait mag. comm. opin.
Alciat. conſil. 15. nu. 1. tom. 3. lib. 9. vbi etiam
dixit com. opin.

9 Etiam ꝙ agnati de † quorũ ſucceſſione agi-
tur non conſenſerint legitimationi, Ant. Roſ-
ſell. in tract. de legitim. lib. 2. tit. de legit. clem.
princ. rub. de legit. effect. verſ. ſed quæro, an le-
gitimatus per reſcriptum agnaſc. nu. 14. Butr.
in cap. per venerabilẽ, nu. 17. extrà qui fil. ſint
legit. Alex. conſil. 139. nu. 2. & conſil. 2. nu. 12.
vol. 1. Nicol. de Vbal. in tract. de ſucceſſ. ab in-
teſt. par. 1. nu. 115. verſ. an autem Zuccard. in
l. poſthum, nu. 27. C. de bon. poſſ. contra tab.
Socc. ſen. conſ. 226. col. 1. vol. 2. & conſ. 63. nu.
23. vol. 3. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore, nu. 241.
ff. de vſucap. Couarr. lib. 1. epit. par. 2. cap. 8. §.
10. nu. 2. Præpoſ. in cap. per venerabilẽ, §. quod
autem ſub nu. 110. extra qui filij ſint legit. vbi
etiam meus Abb. num. 29. teſtatur com. opin.
Blanc. in tract. de compromiſſ. 2. quæſt. §. legi-
timati, nu. 3. verſ. in hac quæſtione.

10 Ac etiam quòd † non fuerint citati in impe-
tratione legitimationis, Paul. de Caſt. cõſ. 180.
nu. 1. vol. 1. Crot. conſ. 360. col. 7. vol. 3. Nicol.
de Vbal. in tract. de ſuceeſſ. ab inteſt. par. 1. nu.
15. 111. & 112. Abb. in d. cap. per venerabilem
nu. 29. Barbat. conſil. 49. num. 11. & 12. vol. 2.
Blanc. in d. §. legitimati, nu. 3. verſ. 3. compro-
batur vbi teſtatur mag. com. opin. Capra conſ.
157. nu. 25. & 27.

Et procederet nõ ſolum reſpectu agnatorũ,
& cognatorũ quibus agnaſcitur, & ſucceditur,
11 ſed etiam † reſpectu agnatorum, & cognatorũ
ſperãtium ipſis agnatis, & cognatis ſuccedere,
Paul. de Caſtr. d. cõſil. 180. col. 1. verſ. de ſorori-
bus etiam, Ruin. in l. gallus §. & quid ſi tãtùm,
nu. 187. ff. de lib. & poſth. Crot. cõſ. 360. nu. 54.
vol. 3. Bal. conſil. 146. ſub nu. 8. vol. 1. & conſil.
365. nu. 2. vol. 5. Barbat. conſil. 49. col. fin. verſ.
nec erat. vol. 2. Iaſ. in d. §. & quid ſi tantùm, nu.
25. in fin. Nicol. de Vbald. in tract. de ſucceſſ.
ab inteſt. par. 1. num. 113. Socc. Iun. 142. num.
12. vol. 1.

12 Nec eorum † citatio requireretur in impe-
tranda legitimatione, Galiaul. in d. §. & quid ſi
tantùm, nu. 84. Barbat. conſ. 49. col. fin. vol. 2.
Bal. conſ. 204. circa prin. vol. 2. & in l. 1. in fin.
ff. de ventre. inſpic. Paul. de Caſtr. conſ. 41. nu.
2. vol. 3. Cuma. conſ. 99. nu. 5. Corn. conſil. 34.
nu. 6. vol. 1. Socc. Iun. in d. §. & quid ſi tantùm,
nu. 144. & conſ. 67. nu. 39. vol. 2. Alciat. conſ. 8.
nu. 3. tom. 1. lib. 4. Boer. deciſ. 122. nu. 1. Nicol.
de Vbal. in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 112.
Couarr. de ſponſal. par. 2. cap. 8. §. 9. nu. 7. Bur-
ſat. conſ. 50. nu. 5. & cõſ. 76. nu. 43. vol. 1. Aſin.
in praxi iud. §. 7. cap. 5. limit. 44. nu. 1.

13 Nec in legitimatione eſſet † neceſſarium, vt
expreſsè dicatur eis poſſe ſuccedi, ſed ſufficiet,
quòd natalibus reſtituatur, ſicut nõ erit neceſ-
ſè reſpectu agnatorum, & cognatorum quibus
agnaſcitur, §. reliqui, in prin. & §. generalitèr
in fi. auth. quib. mod. nat. effic. ſui, Iaſ. cõſ. 40.
nu. 1. vol. 3. Ant. Roſſell. in d. tit. de legit. prin.
clem. rub. de legit. effect. nu. 16. Socc. conſ. 47.
nu. 40. vol. 4. Burſat. conſ. 85. nu. 21. vol. 1. De-
cian. conſil. 5. nu. 10. vol. 1. Nicol. de Vbald. in
tract. de ſucceſſ. ab inteſt. par. 1. nu. 115. verſ. an
autem Præpoſ. in d. §. quòd autem ſub nu. 110.

Aquilin.in d.§.& quid ſi tantũ,nu.170.Blanc.
in d.§.legitimati,nu.5.verſ.amplia 2. Ruin. in
d. §. & quid ſi tantùm,nu. 187.verſ. quinimò,
Iaſ.conſil.68.col.4.verſ moueor, vol.4. Auall.
conſil. 12.nu.33.vol.4.Pariſ.conſil.1.num.26.
& 82. vol. 1.
14 Et ſuccedere poſſet, tamquàm † proximior
excluſis alijs agnatis, & cognatis legitimè na-
tis,ac ſi de legitimo matrimonio verè natus, &
procreatus eſſet, Ang.conſ.17.col.1. Barb.cõſ.
68.col.3.vol.4.Curt.Iun.cõſ.153.nu.10.Crot.
conſ.360.nu.22.vol.3.meus Abb. conſ.86.col.
1.vol.1.Paul.de Caſt.conſ.34.col.2.vol.1. Prę-
poſ.in cap. per venerabilem, §.1. nu. 76. extra
qui fil. ſint legit. Dec.conſ.307.in fin.cũ leges
15 loquentes de † legitimis locum habeant etiã in
legitimatis per reſcriptum,Socc.conſ.226.nu.
9.vol. 5.Iaſ.in l.ex facto,nu.16. ff.de vul. & pu-
pill.ſubſt.Pariſ.conſ.1.nu.55.vol.3. Auall.cõſ.
83.nu.18.vol.3.Ruin.conſ.94.num.11.& 12.
vol.3.Ioan.Toyas in epit.ſucceſſ.cap.23.num.
16 34 ampl.1. Et † dicatur verè, & propriè legiti-
mus non autem fictè, Couarr.in epit. de ſponſ.
par.2.cap.8.§.8.nu 3.Bero.conſ.174.num.12.
vol.2. Cephal.conſ.194.nu.30. vol.2. Decian.
conſ.42.num.12.vol.1. Rimin.Iun. conſ.540.
nom.50.Berret.conſ.18.nu.53.Menoch. conſ.
459.nu.5.& 37. Laderchius conſ.23. nu.9. lib.
1. Menoch.conſ.519.nu.28.
Et tantofortius cõuent. debent excludi à bo-
nis Gaſparis,& aliorũ fideicommittentiũ, quià
17 extãtibus maſculis † excluſerũt proprias filias,
vt bona cõſeruarentur in familia ſepius repeti-
ta qualitate maſculinitatis, ergo multo magis
fęminas tranſuerſales cõuentas,l.ſi viua matre,
C. de bon. mater. Sforz. odd. in tract. de com-
pend.par.6.quęſt.2.art.4.limit.3.in prin.Quæ
18 quidem maſculinatis repetitio enixam † teſta-
toris voluntatem de bonis in familiam conſer-
uandis oſtendit, Bonif.Roger.conſ.25. nu. 36.
lib.1.Tob.Non,conſ.8.nu.14.gloſ.l.quamuis,
C.de fideicom. Mantic.de coniect. vlt.vol.lib.
19 11.tit.15.nu.3.Et proptèr dictionem in † infi-
nitum à teſtatore in fideicõmiſſo adiectã, quæ
perpetuam familiæ conſeruationem denotat,
Decian.cõſ.10.nu.50.vol.3. Dec.conſ.15. ſub
nu.9.Pariſ.conſ.30.nu.34.vol.2. Menoch.cõſ.
348.ſub.nu.16.Anchar. Iun.quæſt.73. ſub nu.
12. Alex.conſ.53.col.fin.vol.6. Gozzad. conſ.
20 102.nu.7. Alba.conſil.54. nu.2. Per † feminas
enim, & per deſcendentes maſculos ex eis non
conſeruatur familia, & agnatio, Boniſat. Ro-
ger. conſ.41.nu.72. l.pronuntiatio in fin.ff.de
verb. ſign. Mant.de coniect.vlt.vol.lib.11. tit.
15. num. 3.
Et è,cõuerſo actor.debet obtinere, quià per
21 eum † cõſeruatur agnatio, etiam legitimatum
per reſcriptum Principis, Ang. conſ. 17. nu.6.
verſ. propterea concludendo, Alex.conſ.2.nu.
12. verſ.ad prędicta vol. 1. vbi teſtatur comm.
opin. Ruin.conſ.145.nu.3. & conſ.94.num.7.
vol.3.& conſ.161.nu.31.vol.2. Socc. Iun.cõſ.
145.nu.34.vol.1. Barba.cõſ.68.col.4. verſ. 30.
facit,vol.4.Socc.cõſ.63.nu.20. verſ ſunt enim
vol.3. Tiraq.in l.ſi vnquam in ver. ſuſceperint
liberos,num 68.C.de reuoc.donat. Iaſ.in l. ſi is
qui pro emptore, nu.239.verſ.7. ff. de vſu cap.
Ioann.Toyas epit.ſucceſſ. 14. ampl.nu.91.Ce-
phal.conſ.440.nu.60.vol.3. Crauet.conſ. 138.
ſub nu.3. Auall.conſil.67.num.24.vol.3. Tob.
Non.conſ.8.ſub.nu.13. & conſ.76.ſub. nu. 30.
Gozzad.conſ.48.ſub nu. 12. & conſ.6.ſub nu.
77. Dec.conſ.307.num.14. & conſ.393. col.2.
Blanc.in tract.de compromiſſ.2.quæſt. princ.
cap.legitimati, nu.3.verſ.3.Decian.conſil.42.
num.15.vol.1.& conſ.1.col. pen. verſ.3. vol.3.
Burſ.conſ.98.num.22. vbi teſtatur com. opin.
Berret.cõſ.29.nu.13.Cioff. cõſ. 142. nu.1. & 5.
Mol.de. Hiſpa. primogen.l.1. cap. 4 nu.44.
22 Et procederet etiã † ſtante ſtatuto excluſiuo
fęminarũ paſſiuam interpetrationẽ à iure com-
muni recipiente, Bal.in l.eam quam col.7.C.
de fideicom. Paul.de Caſtr. conſ. 102. circa fin.
vol.2. Alex.conſil.2.nu.11.vol.1. Barbat.conſ.
68.col.antepen.vol.4. Socc.cõſ.65.nu.12.vol.
3. Mart. Lauden.in tract.de legit.in quæſt.au-
gerius ſcio,col.9.Curt. Iun.conſil.153. nu. 10.
vbi teſtatur mag.com.opin. Ruin.conſ.87.nu.
12. 13.& 14.vol.3.Alber.Brun.in tract.de ſtat.
excl.fæm.art.12.quęſt.4.num. 66.& 70. Bero.
conſ.172.num.48.& conſ.174.num.10. vol.2.
Vaſq. de ſucceſſ. progreſſ. lib.1.§. 2. tit. qui ex
teſtam.cap.poſſ.nu.78.verſ. contrariam. Iaſ.in
l.cũ acutiſſimi, col.fi. C. de fideicom. Alciat.
conſ.72.nu.2.tom.2.lib.5. Socc.in l.cum auus,
57.ff. de cond. & demoſtrat. Dec.cõſ.365. nu.
7.& conſ.366.nu.4. Gozzad.cõſ.6.col.5.Tob.
Non.conſ.8.nu.8.Crot.in l.gallus, §.& quid ſi
tantùm,nu.75.& 77.ff.de lib.& poſthu. Auall.
conſ.83. nu.11.vol.3. Burſ.conſ.355. num.52
vol.4.Matthe. Brun conſ.175. nu.75. Cephal.
conſ.167.nu.1.& 2. vol.2. Mandoſ. ad Roma.
conſil. 194.in vlt. add. vbi teſtatur hanc opin.
eſſe veriorem,& magis com.
23 Et legitimatus per † reſcriptũ Principis ex-
cluderet etiam ſubſtitutũ ſub conditione,ſi in-
ſtitutus, vel alius mori contigerit ſinè filijs le-
gitimis,& naturalibus, Ioann.Andr.in add.ad
Specul.tit. de ſucceſſ. ab inteſtato, §. ſed ex fa-
cto,nu.31. Anchar.conſ.225.col.2. Barba.in l.
cũ acutiſſimi, nu.280. C.de fideicom. Paul. de
Caſtr.conſ.30.nu.2.vol.1. Aret.in l. ex facto in
prin.ſub.num.9.& 12.ff.de vulg.& pup.ſubſt.
Menoch. conſ.459.nu.11.vol.5. Alex.in l. ge-
neraliter,§.cum autem,nu 2.verſ.contrarium,
C.de inſtit.& ſubſt.& cõſ.2.nu.41.vol.1.Socc.
in l.gallus,§.& quid ſi tantùm,nu 30.ff.de lib.
& poſth.vbi teſtatur.eſſe com.opin.à qua in iu-
dicando,

dicando, & conſulendo nõ eſſet recedendum,
& conſ.63.nu.5.20.& 21.vol.3.Gozzad. conſ.
29.nu.19.vbi teſtatur com.opin. & cõſ.48. nu.
15.Socc.Iun. conſil.77.nu.7.vol.3. Curt. Sen.
conſ.17.nu.4.verſ.& ſic poteſt dici,& conſ.35.
nu.10.verſ.& pro iſta, Dec.conſ.365.nu.6. &
conſ.366.nu.4. Ruin.ind. §.& quid ſit tantùm
ſub nu. 190.verſ. & quamuis, & conſ. 161.col.
1.vol.2. Iaſ.conſ.39.col.2. & cõſ.40.col 1.vol.
3. Ant. Gabr. lib.6.concl.tit.de legitim. concl.
1.nu.31. Mantic.in tract.de cõiect.vlt. vol.lib.
11.tit.10.nu.9.verſ.cõtraria,Cephal conſ.117.
nu.20.& conſ.188.nu.19. Parif. conſil.8. nu.9.
& 14.vol.2.Auall.conſ.67.nu.16.vol.3. & cõſ.
83.nu.19.& 67.vol.1. Burſ.conſ.85.nu 13.vol.
2.Decian.conſ.42.nu.15.vol.1. Sforz. Odd.in
tract.de compend.par.6.art.6. quęſt.4. Rimin.
conſ.540. nu.17.& conſil.611.nu.67. Berrett.
conſ.29.nu.15. Eugen.conſ.52.ſub nu.23.30.
& 60.& conſ.57.nu.30. Bimius conſ. 55.col.2.
Boniſ. Roger.conſ.27.nu.171.lib.1.

24 Etiam quòd † fuiſſet legitimatus poſt mortē
fideicommittentis pendente adhùc cõditione
fideicommiſſi, Alex.conſ.2.nu.13.lib.1. Ruin.
in d.§.& quid ſi tantùm, ſub nu.190. Anchar.
conſ.225.nu.5.Tob. Non. conſil 69. nu.8. Iaſ.
conſ.41.nu.2.vol.3.Alciat.in d. §. & quid ſi tā-
tùm,nu.79.Berret conſ.31 nu.11.Bimius cõſ.
55.col.2. Alciat. conſil.42.nu 16.tom 3.lib.9.
Socc.conſ.226.ſub nu.9 vol.2.

25 Et admitteretur † legitimatus per reſcriptũ
etiam iniuncto fideicommiſſo ſub cõditione ſi
ſine filijs legitimè natis, vel de ſuo corpore le-
gitimè deſcendentibus decederet, Socc. conſ.
63.nu.20.& 21.vol.3. Ruin.conſ.161,nu.9.&
19.vol.2.Molin.de Hiſp. primogen.lib.1.cap.
4.nu.44. Melchion Palaez in tract. maior. par.
2.quęſt.1.ſub nu.9.

Et ſolent teſtatores illuſtriſſimæ familiæ in
26 † defectum legitimorum pręferre maſculos in
legitimos proprijs filiabus etiam in dignitati-
bus,vt in caſu quò conſuluit Rimin. Iun.conſ.
544.num.95.vol.5. Hiero.Gabr.conſil.140.in
prin. & conſil. 132.col.2.vol.1.Gozzad.conſ.
87.ſub nu. 16.

27 Et † legitimati per reſcriptũ veniunt appel-
latione deſcendentiũ maſculorum,Tob. Non.
conſil.8.ſub nu.8. Ruin.conſil. 161.ſub nu.20.
vol.2. Cioff.conſ.148.nu.14.vol.1. Bal. conſil.
372. vol. 1.

Dupplicabant exceptionem cõuenti, quòd
28 † legitimatio erat nulla, eo quia fuit impetrata
ad inſtantiam actoris tantùm,& non ad inſtan-
tiam patris cuius requiritur cõſenſus,§.ſi verò,
& § generaliter auth. quib.mod.natur effic.ſu.
Bal.conſil. 14.vol.2.Curt.Iun.conſ.157.nu.8.
Dec conſ.337.nu.9. Pariſ.conſ.6.nu.32. vol.2.
Et quòd non interuenerit conſenſus patris ap-
paret ex lectura ipſius reſcripti legitimationis,

29 Cũ ita † probatur talis negatiua, Vant.de null.
ex defe citat,nu.14.Bal.in l.fin.C.de reb. cred.
Bart.in l fin C.de err.aduo. Fælin.in cap.quo-
niam contra col.15.extra de probat. Dec.conſ.
383.ſub num.6.Ioann. Andr. ad Specul.tit.de
ſent.§. vt autem. col.8. verſ. citatum. Decian.
reſp.72.nu.9.& reſp.64.nu.5.& reſp. 10.nu.2.
vol.5. Ac etiam ex atteſtatione teſtatoris, dum
30 actorem filium † naturalē vocauit in teſtamen
to, & patris aſſertio multum operatur circa le-
gitimationem,vel illegitimationem, Menoch.
conſil.638.num.3.vol.7. Doct.in cap.per tuas
extrà de probat.

Replicabat actor, quòd de conſenſu patris
adhibito in ipſa legitimatione ſatis conſtat per
31 teſtes in proceſſu deducto cum non † ſit de ca-
ſibus requirentibus ſcripturam, gloſſ.cap. 1.de
cenſib.lib 6.Socc.Iun.conſ.97.ſub.nu.11.vol.
2. Ang conſ.264.circa fin. Socc. Sen.conſ.41.
col.2.vol.2. Iaſ conſil.127.num.4 vol.4. Bart.
& Galiaul. in l.gallus, §. & quid ſi tantùm,vbi
etiam Emanuel a Coſta par. 2. num. 165. ff.de
lib & poſthu.

32 Et quòd ſufficiebat † patris rathificatio, ſeu
eius cõſenſus ex poſt facto interueniens, Ang.
conſ. 17.col.fin.& conſ.87 verſ.nec obſtat,&
conſ.264 in fin.Caſſan.in conſuet.Burg. tit.de
ſucceſſ.des baſtarz,rub.8.num. 21.verſ. a quo,
Curt. Sen.conſil.4. col.1. verſ ſi ergo, Cuma.
conſ. 117.nu.1.Ruin.conſ.8.nu.7.vol.3.Curt.
Iun.conſ. 157.nu.29. Butr. in cap. per venera-
bilem,nu. 15.extra qui fil. ſint legit. Tell Fer-
dinan. in 1.par.comin.conſt.taur.l.11.num.3.
Alciat.in rubr.ff.de lib.& poſth.nu.13.

33 Et ſatis † eſſet curſus decennij ſine cõtradi-
tione poſt ſcientiam impetratę legitimationis,
Tell.Ferdin.in d.l. 12.nu.18 verſ.& ex tibi di-
ctis, vbi teſtatur com.opin.

Et probatur interueniſſe cõſenſus per dona-
tionem factam Ioanni Mattheo de Diana patri
actoris a Sigiſmunda de Diana in qua Ioannes
Mattheus donatarius ſtipulatus fuit pro actore
34 vti filio legitimato abſente cũ pater † filio natu
rali ſtipulari non potuiſſet, Rip.in l.ex facto,§.
ſi quis rogatus, ff.ad Trebell. Ant. Gabr.lib.3.
concluſ.tit.de verb.obl.concl.1.nu.34. Ang.&
Imol.in l.quòd dicitur,ff.de verb.obl.

Et quia Ioannes Mattheus pater actoris in
eius teſtamento reliquit quędam bona pro iure
35 legitimę, & paternę ſucceſſionis, quæ † tãtùm
modo filijs legitimis, & naturalibus debentur,
Iaſ.in rub.ff.de lib.& poſth. col.3.verſ. confir-
matur, Craſſ in §. hereditas in prin. & in §.le-
gitima, quæſt.3. nu.2.gloſſ.l. 1.ff.de bon. poſſ.
contra tab.

Et quatenus pater vocauerit actorē natu-
36 ralē,potius iudicabitur proceſſiſſe ex † errore,
quæ de volũtate ipſius patris in extremis labo-
rantis, vt apparet ex anguſtia tẽporis, celebra-

tionis,& aperitionis dicti teſtamenti, Bar,in l.
pater filium,nu.a.ff.de coll. dot.

37 Et quiquid eſſet pater † nominando filium
naturalem in ſuo teſtamento non poſſet præiu-
dicare eius legitimationi, Socc. Iun. conſil.89.
nu.16.vol.2. Ruin,conſ.81.nu.18.vol.3.Socc,
Sen.conſil.63.nu.10.verſ.aut quęrimus, vol.3.
Paul.de Caſt.conſil.30.col.2.verſ.dicet aliquis
lib.1.Bart.in l.gallus.§.& quid ſi tantùm, ff. de
lib. & poſth.

Triplicabant conuenti exceptionem, quia
38 aſſerta † legitimatio eſſet ſubreptitia, atquè ita
nulla,cum in ea ſupreſſum fuerit actorem natũ
eſſe ex ancilla, Decian.conſil.38.nu.36.vol.3.
Rimin.Iun.conſ.194.nu.11.13.& 15.vol.2.&
conſ.215.nu.20.& conſ.689.nu.81. vol.6. Ce-
phal.conſ.442.nu.24. Menoch. conſ.999. nu.
55.vol.10.& conſ.203.nu.1.& conſ.461.nu.3,
vol.5. Puteus deciſ.350.lib.1, Paſeth.conſ.165,
nu.1.Burſat.conſ.390. nu.55.vol.3.Menoch.
de arbitr.iud.caſu 103.nu.1.lib.2.

Replicabat actor primo negãdo eſſe filium
ancillæ, & teſtes ex aduerſo producti non pro-
bant reorum intentionem, qui ita clare teten-
39 tur † probare exceptionem eorum, ſicut actor
intentionem ſuam,gloſſ.l.in exceptionibus, ff.
de probat.l.1.de exceptio.

Teſtium enim deponentium ſuper ancillari
40 qualitate,aliqui vel ſunt ſingulares vel † depo-
nunt de auditu,quo caſu non probant, Monti-
cell.in reper.de teſtib. verſ.ratio teſtis, fol.a38.
l.vbi numerus, ff.de teſtib. Rimin.Iun.conſil.
734.nu.a4.vol.6.

Et quòd peius eſt quia doponũt ex dicto no-
41 uercæ iſtius actoris, quæ † ſolet adio proſequi
eorum priuignos, etiam legitimè natos, l non
eſt, ff. de inoff.teſt. Menoch.conſil.739. nu.3.
vol.8.Tiraq.de ll. connub. l.9.num.196.l.1.C.
in quib.cauſ.ceſſ. long. temp. pręſcr. Menoch.
cõſ.685.nu.23.vol.7. Maſcar.concl. 1180. nu.
1. Ioan. Garon.in repet.rub.C de ſecun. nupt.
nu.80.Simon.de Pręt de interpetr.vlt. vol.lib.
5.interpetr.1. dub.1. nu. 76.& 79. Rimin. Iun.
conſ.428. col.1.vol.3.

Et aliqui, vel ſunt falſi, vel non concludunt,
eſt falſa depoſitio Marthæ de Milana libertæ,
dicentis actorem natum ex ancilla cõdam Ma-
riutiæ auiæ paternæ ipſius actoris,cum produ-
cens interrogatus ſi eius depoſitione vti volue-
42 rit.reſponderit minimè vti velle, quo † fit, vt
reddatur ſuſpecta de falſo, Maſcar.concl.740.
nu.23. Menoch.lib.5.præſum.20.nu.22.cum
concord.in ſing.57.nu.14.lib.3.

Non concludit. depoſitio Vrſule de Diana
libertę, cõteſtis cũ Martha in eo tantùm, quòd
mater actoris erat ancilla dictæ cõdam Mariu-
43 tiæ,primò quia tamquam † familiaris vnius ex
conuentis principaliter recipi nõ debuit, & ob
id fuerit mandatum per ſedem plenam M. C.
quòd reciperetur in carta extranea, & faceret
illam fidem,quam de iure facere poſſet, Bal.in
l.etiam,C.de teſtib. gloſſ.in cap.in literis extra
cod.Salic.in l.ſeruus, C.de quæſt. Rimin. Iun.
conſil.684.nu.32.vol.6.Bal. Paul.de Caſtr.&
Salic.in l.a. C.de teſtib. ſecundó quia cũ depo-
ſitio dictæ Marthæ ſit ſuſpecta de falſo,vt pro-
ximè fuit probatum, remanet atteſtatio Vrſulę
44 ſingularis, quæ † neq; iuſtificat,neq; condem-
nat, Rimin. Ian. conſil.734. Ant. Gabr. lib.1.
concl.tit.de teſtib.concl.1.nu.2. cap. admone-
re 32.quæſt.2. cap.in nomine domini extra de
teſtib. Iaſ.in l.ſi quãdo,nu.11. C.vnde vi, tertiò
45 quia vilis, & † infamis, vnde admicti nõ debe-
ret maximè in cauſa ardua, Gram. deciſ.2. nu.
4. quartò quia nullam cauſam ſcientiæ reddit,
46 † quòd illa Antonina, quam ipſa dicit fuiſſe
ancillam dictæ Mariutiæ fuerit illamet Anto-
nina mater actoris,cũ non viderit, nec ſciuerit
ipſum actorem naſci,nec inter ſe ad inuicẽ pro
matre,& filio tractari,& reputari,vt de iure te-
nebatur,gloſſ.l.cum quibus,§.vult igitur, ff.de
tranſact. gloſſ. & Bart. in l. ſolam, C.de teſtib.
quintò quia per iura cũ interrogata ſi habuiſſet
cum actore aliquam rixam iurauerit, quòd nõ,
& nihilominùs in proceſſu conſtat de contra-
47 rio, & † ignorãtia eſt in facto proprio dereceñ-
ti intollerabilis, gloſſ.l. fin. ff.pro ſuo, Rimin.
Iun.conſ.684. nu.25. Bal.in l.ſi poſt diuiſionẽ
in 4.not.C.de iuris,& facti ign. Menoch. conſ.
41.nu.14. Et eodem medio reicitur depoſitio
Magiſtri Vincentij Mango, qui prius cum iu-
ramento interrogatus dixerat neſcire,& poſtea
48 ſcire,quò fit,vt tamquam † periurus reiciatur,
Tindar.in tract.de teſtib. cap.8. num.8. & ſeq.
Boſſ. in tract. de teſtib. in public. proceſſ. &
teſt.num.15. Ioann.Crot.in tract. de teſtib. nu.
340.verſ.ſecundus caſus.

Tãto fortius quia ex parte actoris ſunt ſeptẽ
teſtes conteſtes producti ſuper 23. cap. ſui me-
morialis, atteſtantes D. Ioannem Mattheũ pa-
trem actoris, retinuiſſe D. Antoniam matrem
actoris pro concubina domi, & pro libera cum
maximo amore, & honore, tam ante, quàm
poſt natiuitatem, & tempore natiuitatis ipſius
actoris, & vſq; quò matrimonium contraxerit
cum D.Sigiſmunda eius vxore eidemq; Anto-
ninæ ſeruire faciebat ab omnibus famulis do-
mus,vti verè dominę ipſius domus, vudè dictę
49 probationi actoris ſtandum eſt, tùm quia † nu-
mero maiori teſtium eſt fulcita, Gram. conſ.7.
nu.12. & conſil.154. nu. 13. in ciuil. & voto a.
nu 17. Monticell.in tract.de teſtib. verſ. pluri-
bus numero ſtãdum, fol.440. tùm quia eſt ma-
gis veriſimilis,vt ea cum qua quotidie cõcube-
bat pręſumatur ingenua, honorata,& bene tra-
50 ctata,& in probationibus † veriſimilitudo val-
de attendenda eſt, Alex.conſ.a39. nu. 10. vol.
6.Monticell.de teſtib.verſ.veriſimiliora depo-
nentes,

nentes,fol.242. Ant. Gabr. lib. 1. concl. tit.de
teſtib.concl.4.nu.31.32.43.& 48. Alex.conſil.
27. nu.4. vol.2.
Etad inſtrumẽtum manumiſſionis cuiuſdã
51 Antoninæ (quaſi fuiſſet mater actoris) quòd †
reddit rẽ notoreiã, Iaſ.in l.1.nu. 10. ff. de nou.
oper.nunt. Tiraq.de retr.langu.§.2. gloſſ.1.nu.
20. Menoch.conſ.7. nu.4. vol.1. Reſpondebat
52 actor, quòd † identitas, ſicut pluralitas eſt pro-
banda ab eo qui in ea ſe fundat, Menoch. lib.6.
præſum 15.num.1. & 36. vbi in ſpecie loquitur
de identitate perſonæ, Corn. conſ. 144.nu.11.
vol.4. Socc.Sen.conſ.40.col.2.verſ. prǽſertim,
vol.3. Crauett.conſ. 198.nu.4. Decian. conſil.
53 17.nu.1. vol. 3. Atqui non ſufficiet † oſtendere
inſtrumẽtum nominis niſi adiungatur alia de-
moſtratio ſeu ſignum, Bart.in l.1.nu 3 ff.ſi vn.
ex plur. appell.& in l.demoſtratio falſa, nu.14.
ff.de cond.& demoſtr. Menoch.d præſum.15.
nu.39.&44. Fælin.in cap.auditis, nu.27. verſ.
& tex.optimũ extra de præſcr. Corn. conſ.143.
nu.12.vol.2.& conſ.146.nu.4. vol.3. Iaſ.in l. 2.
nu.7. C.de bon. poſſ. ſecundum Tab. Crauett.
conſ.267.nu.2.& conſ.269. nu.3. Cephal.cõſ.
90. nu. 18. vol.1. ità intelligo, & declaro Bart.
in l ſi in rem,nu.2.ff.dei rei vend.& in l.ſi quis
ſeruum,§.ſi inter duos in fin ff.de leg.2.
Et dictum inſtrumentũ manumiſſionis non
ſolum non addit qualitatem nõ conuenientem
dictæ Antoninæ matri actoris, ſed ſatis diuer-
ſam, cum fuerit manumiſſa Antonina Oliua-
ſtra, & Antonina mater actoris probetur p D.
Bernardinum de Termini alba, & calor oliua-
ſtrus, ſeu brunus, nõ conuenit albedini, quam
54 quidem qualitatẽ teſtis ſingularis † productus
per partem aduerſam probat cõtra producen-
tem, Auall.conſ. 11. nu.23. vol.4. Eugen. conſ.
52.num.29.vol.1.l.ſi quis teſtibus, C.de teſtib.
Decian.reſp.52.nu.11.vol.5.
55 Et tãto magis aduerſus † probationem con-
trariam ingenuitatis per actorem, requireretur
probatio fortior per reum, Paſeth.conſ.73.nu-
2. meus Abb. in cap. quia veriſimile in 2. not.
extra de præſum. & conſ.1. col.2. vol. 1. Curt.
Iun.conſ.52.col.3 Crauett.conſ.179.circa fin.
Cum non ſolum fuerit probata ingenuitas per
teſtes, ſed etiã per fidẽ babtiſmatis matris An-
56 toninę quæ ingenuitas † probari ſolet, Hercul
57 in tract.de negat.nu 47.& 297. Et † filius con-
ditionem matris quo ad ſtatum ſequatur inſtit
de ingenui. in prin. & verſ. ſed & ſi quis auth.
conſt.quę ex aſcript §.1.l.partũ, C.de rei vend.
Secũdò replicabat actor, quia dato (citra ve-
ri præiuditiũ) quòd fuiſſet probata qualitas an-
cillaris, & in reſcripto legitimationis ſuppreſ-
58 ſa, tamen non † redderet legitimationem nul-
lam, Roma.conſ.194. nu.7. verſ.contrariũ pu-
to, Præpoſ.in cap.per venerabilem, §. quòd au-
tem, num.57 & 96.extra qui fil. ſint legit. Ant.
Roſſell.in tract. de legitim. lib.2. rub.de cauſa
form. legitim. verſ. ſed iuxta hoc quæro, & in
rub.de cauſa mater.legitimat. §. ſed iuxta verſ.
quæro an nati ex ancilla, Gregor. Lopez. in ll.
hiſp.par.4.tit.15.l.4.verſ.libre, in litera B. fol.
43. Crot.conſ.360.nu.44.vol.3. Barba. conſil.
34.num.23.vol.2. Ludoui. de Sard.in tract. de
natur.liber.& legit.rub.de legiti.per reſcriptũ,
nu.7.verſ.6.quęritur, Paſeth. conſ.72.nu. 109.
59 verſ.4. Quia † expreſſio talis qualitatis nõ poſ-
ſet dici reddere potuiſſe impoſſibilem, vel dif-
60 ficilem legitimationem per reſcriptum, quæ †
eſt ſubſidiaria, & extraordinaria, §. ſit igitur,
verſ. & hoc dicimus, auth. quib. mod. natur.
effic. legit.§.generaliter, auth. quib. mod. nat.
effic. ſui. Cum legitimatio ordinaria per ſubſe-
61 quens † matrimonium concedatur nato ex an-
cilla, §. ſi quis autem, verſ. ſi cui auth. vt liber.
de cęte, §.fin auth.de trien.& ſemiſſe, auth.no-
ua alia, C. de nat. liber. gloſſ. l. 1. C. de natur.
liber. Bal. in §. quòd autem ab eliquibus auth.
de trien.& ſemiſſ. Roma.conſil. 194.nu.7.& 8.
Iaſ. cõſil.234.col.fin.vol.2. Cannet.in cap.vo-
lentes, §. ſed opere prętium, num.27. fol. 176.
Oſaſc.deciſ.154.nu.7. Prępoſ.in cap.tanta, nu.
21. verſ. tu dic, extra qui filij ſint legit. Duen.
reg.250.ampl. 18. Ioan.Brun.in tract. de nupt.
concl.2.nu.17. Rodor. Suarez. in l.1. tit.6.lib.
3.fori, §.hoc pręſuppoſito, verſ.hodie verò, fol.
84. Silue.Aldobr.in §.fin.nu. 10.inſtit.de nupt.
Caſſad. deciſ. vnica tit. de ſponſal. Ludou. de
Sard.in tract.de natur.libe. rub.de legit.per ve-
rum matrimo. nu. 18. Mantica de coniect. vl.
vol lib. 11.tit.12.num.9.verſ.ſed contrarium,
Bened. de Barzijs in tract.de fil. non legit.nat.
nu.39.verſ.vel ſecundò, Menoch. conſ. 18.nu.
9.vol.1. Hier. Gabr.conſ.21.nu.8. circa fin.&
num.10.vol.1. Ant.Gomez in comment.ad ll.
tauri, l.9.nu.10.11.12.& 59. Et conceditur etiã
62 nato ex ancilla alia † ordinaria legitimatio ſci-
licèt per oblationem Curiæ, §.quòd verò, & §.
ſi quis igitur, auth.quib.mod.nat.effic.ſui, Ro-
ma.conſ.194.col.2. Ant. Roſſell.in tract.de le-
git.rub.de legitim. per obl.cur.nu.1.verſ.ſecũ-
dò nota, vbi idem docuit in nato ex patre illu-
ſtri, Quinimò hodie naturalis ex ſoluto, & ſo-
luta, etiam quòd non ſit natus ex concubinatu
facilius admittitur ad ſucceſſionẽ inſpecto iure
63 Canonico, quòd † magis abhorret concubina-
tum propter cõtinuum peccatũ, quàm ſimpli-
cem fornicationẽ momentaneam, Ioan. Andr.
& compoſt.in cap. ex parte extra de teſt. & in
cap.innotuit extrà de elect. Goffr.in ſumm. de
filijs pręsbit.§. quòd ſi quis.
64 Et hodie iura ciuilia loquentia de † natis ex
cõcubinis facillimè trahuntur ad natos ex ſolu-
to, & ſoluta, meus Abb.in cap.tanta, verſ.& ad-
uerte diligenter, extra qui filij ſint legit.gloſſ.l.
ſi qua illuſtris, C.ad orficia, Ioan.Paul.Lancell.
inter

inter conſ.vlt.vol.conſ.176.nu.52. verſ.nec di-
catur,vol.1.Et quia ſicut non eſt neceſſaria ex-
preſſio, quòd legitimãdus fuerit natus ex inge-
nua, multo minus,quòd ex ancilla, Arg. auth.
multo magis, C. de ſacro ſanct. eccl. probatur
65 dictum arg.a fortiori. quia ingenua † concubi-
na dicitur in honeſte viuere, & aceſſus alterius
ad eam non eſt punibilis, l. ſi vxor, ff.de adult.
Ang.in §.conſideramus,col.3.auth.de trien.&
ſemiſſ. Matheſil.not. 100. Oſaſc.deciſ.154.ſub
nu.11.Atqui,ancilla domini concubina,ſeu li-
berta non perderet honeſtę nomen cum pręſu-
matur ob reuerẽtiam dominicalem domino in
66 cõcubinam ſe tradidiſſe, vnde alterius † acceſ-
ſus ad eam eſſet punibilis, l. ſtuprum, ff.de rit.
nupt.l.ſi exor,ff.de adult.§.illud auth. vt liber.
de cet.l.in eo iure in fin. ff.de rit. nupt.
67 Et reſpondebat actor ad † contrarium, l.1.
C. de natural.liber.diſponentis natos ex perſo-
nis clariſſimis,& vilibus mulieribus nõ dici na-
turales, ideoq; eis imperialis munificẽtię man-
68 ſuetudinem denegari, Quia hodie illa † lex eſt
correcta per § fin. quib. mod. nat. effic.ſui vbi
etiã fatetur gloſſ.in ver.in conſtitutione, gloſſ.
in d.l.1. C de nat.lib.auth.ſed nouo iure, C.de
natur.lib. Ant. Roſſell.in tract. de legit. rub.de
cauſa mater. legit. §. ſed iuxtà, verſ. quæro an
ti, lib.2. Cephal.conſil.48.ſub.nu.29. §.ſi quis
autem auth. vt liber.de cęte.§. fin.auth. de trie.
& ſemiſſ.auth.noua alia, C.de natur.liber.
69 Et reſpondebat ad † contrariũ cap. non om-
nis 32.quæſt 2. vbi dicitur eice ancillã, & filiũ
eius nõ enim erit heres filius ancillę cum Iſach
filio meo, cap.dicet aliquis 28.quęſt.4.
Primò quia authoritates illæ pręſupponunt
70 † cõcurſum vtriuſq; filij reſpectu paternæ ſuc-
ceſſionis, qui ceſſat in hac facti ſpecie, Rom.
conſ.194.nu.4.verſ.item nec refragatur ſecun-
71 da ratio, Cum † filius prętenſę ancillę non ha-
beat cõcurſum legitimi,& naturalis, nec tracte
tur de ſucceſſione paterna, ſed aliorũ, Crauett.
conſ.778.nu.7.verſ.non obſtat iure, vol.5.
72 Secundò quia † filius ancillæ in dd.Canoni-
bus pręſupponitur non legitimatus cõcurrens
cum legitimo,& naturali, ſecus in caſu noſtro,
Couarr.in epit.de ſponſal.par.2. cap.8 §. 4.nu.
15.Curt.Sen.conſ.73.col.pen.Boer.deciſ.240.
nu.19.Aquilin.in l.gallus,§.& quid ſi tantùm,
cap.3.num, 155. ff.de lib.& poſth.fol.61. Ant.
Goges in cõment.leg.tauri,l.9.nu.67.in fin.
Tertiò quia hodie iuditiarijs iudeorum non
73 vtimur, cum † pręcepta iuditiaria veteris legis
ſucceſſu noui teſtamẽti abierint, Franc. Marz.
74 conſ.10.nu.20.verſ. non obſtat, Et licèt illæ †
authoritates referantur ab Apoſtolo ad Gala-
thos,cap.4.atq; ita videantur noua lege appro-
batæ, intellige quòd Apoſt.ibi vtitur exemplo
allegato propter id quòd figurabat ipsũ exem-
plum, nõ autem propter ipſam figuram, Aret.
in l. 3. col. 2. ff.de teſtam. Bal.in l.1. quæſt. 7.
C. de ſum. trin.
75 Quartò quia etiam iure † diuino filius ancil-
læ eſt fauorabilis, dum appareat Iſmaelẽ ancil-
lę filium fuiſſet ore Dei benedictum geneſ.cap.
17.in tex.ibi ſuper Iſmael quoq; exaudiui te ec-
ce benedicã ei,& augebo, & multiplicabo eum
duodecim duces generabit, & faciã illũ in gen-
tem magnam, vt arguit Marzar.conſ. 10.col.9.
76 Et iure ciuili † coitus cum ancillis etiam eſt
fauorabilis, cum non ſolum non puniatur, ſed
remuneretur, Clar.in §.fornicatio verſ.mulie-
ris etiã l.fin.C com.de manumiſſ.Cephal.conſ.
77 48.num.7. & 9. vol.1. licèt è conuerſo coitus †
dominę cum ſeruo grauiſſimè puniatur, l. 1.C.
de mul. quæ propt. ſer. ſe iunxe. Ant. Gomes
l.80.taur,1 nu.23.
78 Quintò quia † filij Iacob ex ancilla nati poſ-
ſiderunt regnum, & terram promiſſionis, cap.
recurrat 32. quæſt.4. gloſſ. cap.non omnis 32.
quæſt.2. Menoch.cõſ. 18.nu.11.Geneſ.cap.21.
Iaſ.conſ.233.col.fin.verſ.ad idem, vol.2.
79 Sextò quia iure ciuili domino non † habenti
vxorem liceat habere propriam ancillã in con-
cubinam,§.ſi quis autem,auth vt liber.de cęte.
l.deniq;, ff.de pign.l.fin.C.com.de manumiſſ.
l pen.ff.de priuil cred. gloſſ.l.1.ff.de concub.l.
1.C.quæ res pign.obl. poſſ.
80 Septimò quia filius ex † propria ancilla con-
cubina ſuſceptus dicitur naturalis, non autem
ſpurius,gloſſ.l. fin. ff.de iure delib.l. lutius, §.
fin. ff. de leg.2.l. ſi quis ingenua,ff.de capit.di-
min.l. ſi rogatur, §. ſi mulieri de man. vind. §.
quòd verò in prin.in tex. ibi aut etiam in ſerui-
tute natum,auth.quib.mod.nat.eff.ſui,Bened.
de Barzijs in tract.de filijs nõ legit. nat.nu. 39.
verſ.vel ſecunda, Alciat.conſ.54. nu. 7. tom.3.
lib.9 Imol.in l.vnica, C.de concub.Caccialup.
in l.ſi qua illuſtris,nu.9.C.ad Orfic. Rom.con.
194.num.7.Prępoſ.in cap.per venerabilem, §.
quòd autem,nu.57.verſ. requiritur, & octaua
extrà qui fil. ſint legit. Ant. Roſſell.in tract. dę
legitimat.tit. de legit.ex prin.clem.rub.de cau-
ſa form. nu.8.verſ. ſed iuxta hoc quęro, & rub.
de cauſa mater.legit.verſ. quæro an nati ex an-
cilla, lib. 1. Ludou. de Sard. in tract. de natur.
liber.& legitim.rub. de legit.per reſcr.verſ. te-
ſto quęro an natus ex ancilla,nu.7. Cephal.cõſ.
48.nu.9.18.21.& 25.vol. 1. Alciat. de pręſum.
reg.2. pręſum.5.in fin. Crauett.cõſ.166.col 2.
Aret.conſ.48.in 1.dub. Paſeth.conſ.72.nu.38.
meus Abb.in cap. in pręſentia, nu.13 extra de
probat.vbi etiã Dec.nu.105. Rip.in l.ex facto,
§.ſi quis rogatus,num.6.ff.ad Trebell.Mantica
de coniect.vlt.vol.lib.11.tit.8.nu.2.
Octauò replicabat actor, quòd licèt fuiſſet
81 tacita † qualitas ſpurietatis, & expreſſa natura-
litatis, nihilominùs reſcriptum legitimationis
non poſſet dici ſub reptitium, Natt.conſ. 623.
nu.10.

nu. 10.vol.4. Bertrand.cõſ.26.nu.7.vol.2.par.
2. Port.conſ. 105.nu.37.in fin. Berous cõſ.165.
nu.9.vol.2.Iaſ.cõſ. 51.nu. 1.vol.3.Bal.cõſ. 129.
nu.3.vol.2. & conſ.206.col.fin.vol.3. Couarr.
in epit. de ſponſ. par.2.cap.8. §.4.nu.3.Blanc.
in tract. de compromiſſ.3.quęſt.prin.§.natura-
lis,nu.8.& 9. Natt.in l.hac conſolatiſſima,§.ex
imperfecto,quęſt.14.nu.67.C.de teſtam. Mar-
zar.conſil.10.nu.37. Burſa. conſil.129.nu.80.
vol.2.Caccialup.in l.ſi qua illuſtris, col.2.C.ad
Orfic.Mar.Anguiſſ.cõſ.129.in fin.vol.1.Tob.
Non conſil.76.col.3. Paſeth. conſil.72.nu.36.
Rimin.Iun.conſ.215.nu.126.

Tanto fortius,quia non fuerunt expreſſę ali-
quę qualitates, & aliquę ſupreſſę, ſed generalis
fuit ſupplicatio, & generaliſſima legitimatio,
82 quò fit vt † omnes defect⁹ tollere voluiſſe Prin
cipem credendũ eſſet, l. qui iure militari, ff. de
miſit.teſtam.Paul.de Caſtr.conſ.30.in fin.vol.
1.Ruin.conſ.66.col. pen.vol.3. Alex.conſ.60.
col. fin.vol.2. Gozzad.conſil. 85. col. 1. vol.3.
Crot. conſ.366.nu.53.vol.3. Dec.cõſ.337.nu.
7.& conſil.137.nu.9. Menoch.conſ.20.nu.50.
vol.1.Prępoſ.in cap. per venerabilem, §. quòd
autem, nu.21.extra qui fil.ſint legit. Couar. in
epit.de ſponſ.par.2. cap.8.§.9.nu.4. Ruin.cõſ.
68.nu.4.& conſil.73. nu. 12. & 13.vol.3. Ant.
Gabr.lib.6.concl.tit.de reg. iur. concl.4. nu.6.
vbi teſtatur mag. com. concluſionem, Rimin.
Iun. conſil.215.num.126. & conſil.689. in fin.
Auall. conſ. 12. no. 45. vol.4.

Qua drupplicabant conuenti exceptionem,
quòd dato, quòd legitimatus per reſcriptũ ad-
mictatur in fideicommiſſo iniuncto ſub condi-
tione, ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus de-
ceſſiſſet tamen attento communi vſu loquendi
notorio, talis legitimatus nõ comprehenditur
83 ſub cõditione prędicta,& † verba teſtatoris in-
telliguntur ſecũdùm vulgarem vſum, Rimin.
Iun.conſ.46.nu.45.vol. 1.Fulgoſ.conſ.62. col.
2.l.librorum, §.quòd tamen Caſſius, ff.de leg.
3.l.labeo,ff.de ſuppell.lega. l. cum delanionis,
§.aſinam, ff.de fun.inſtr. Bal.in cap.1.nu.8.de
cap.qui cur.vend.Bar.in l.vxorem,§.legauerat
circa fin.ff.de legat.3. Anchar.conſ.152. nu.5.
Fulgoſ.conſil.68.nu.4.meus Abb.conſ.36.nu.
4.lib.1. Alex.conſ.25. nu.1.vol. 1. & conſ. 248.
nu.4.vol.6. & conſ.131. nu.4.vol.7. Socc.conſ.
10.nu.4.vol.1.Iaſ.in l.gallus,§. inſtituens, nu.
20.ff.de lib.& poſthu. Mantica de coniect. vlt.
vol.lib.3.tit.8.nu.1.

84 Replicabat actor, primò quòd communis †
vſus loquendi tempore cõditi teſtamenti loci,
ſeu patrię teſtatoris deberet probari per ſubſti-
tutum,ſeu illũ qui in eo ſe fundat, Alex,conſil.
60.col.2.nu.6.vol.7. & conſ.2.nu.17.vol.1. &
conſ.9.nu.9.vol.eod. & conſ.5. nu.12.vol.3. &
conſil.37.nu.17.vol.6.Auall.conſil.83. nu. 20.
vol.3.Dec.conſil.315.col.fin. & conſ.365.col.
fin & conſ.366 nu.8. Gozzad. conſ.6. ſub. nu.
73. Aret.in l.gallus,§.ſi eius,nu.43.verſ.& ſine
dubio,ff.de lib. & poſthu. Mantica in tract. de
cõiect.vlt.vol.lib.11.tit.10.nu,27.in fin. Ruin.
conſ.63.nu.7.vol.3. Curt. Sen.conſil.16. nu.9.
Corn conſ.245.col.fin.vol.1. Brun. in tract. de
ſtat. quòd exta. maſc. fæm. non ſucc. 12. art. 4.
quæſt. 12. limit. 12. nu.73. Ferdinandez par.1.
comm.conſt.taurin.l.9.ſub nu.32. Burgenſ.de
Pace in ſuis cõment. ll. taurin.1.par.l.3.concl.
2.nu.317.fol.220. Menoch. conſil.266. nu.63.
& conſil.459.ſub num.15.& 16. Riminal. Iun.
conſil.540.num.23.vol.5. At in proceſſu non
conſtat de tali probatione.

85 Et vt quid dicatur † notorium nõ debet eſſe
offuſcatũ, aliàs perderet effectus notorij, Lan-
celli de attent. par.3.cap.12. ampl.1.nu.48. &
limit.9.nu.5.cũ cõcord.in ſing 75.nu.45.lib.3.
86 Et † requiritur declaratoria, Menoch. conſ.
696.nu.23.vol 7. & conſil.459. nu.16. vol.5. &
de arb.iud.caſ.235.num.12. & 13.lib.2. Maſc.
vol.2.de probat.concl.1101.nu.10. vbi teſtatur
hanc eſſe veram æquam, & mag. comm.opin.
Farin.quęſt.21.nu.116. Rimin Iun. conſ 747.
nu.11.vol.7.Viui.deciſ.448.nu.9. lib.3.
87 Secundò replicabat, quòd † verba teſtatoris
latinè redacta per Notariũ debent intelligi ſe-
cundùm iuris interpetrationem non autem ſe-
cundùm vulgarem vſum loquẽdi, etiam quòd
teſtator fuiſſet homo vulgaris, & imperitus,
Mantic.de coniect. vlt.vol.lib.3.tit 13. num.4.
Bar.in l.ſi quis filiabos, nu.3.& 4. ff.de teſtam.
tut.& in l.liberorum, num.20.ff.de verb. ſign.
Paul.de Caſtr.in l.errore, num.4. C.de teſtam.
Ioan. Plat.in §.vlt. num.11.inſtit. qui teſt. tut.
dar.poſſ. Alex.conſ.2.nu.54.vol.1. & conſil.9.
nu.9.eod.vol.& conſ.37.nu.19.vol.6. Paul.Pi-
cus in l.titia,§.titia,num.77. & 78.ff.de lega.2.
Rub.conſ.144.nu.5.& 6. Grat.cõſ.102.nu.28.
& conſ.108.nu.13.vol.2. Auall cõſ 83.nu. 21.
vol.3. Rimin.Iun.conſil.540.nu.29. Menoch.
conſ.266.nu.64.vol.3.& cõſ.459.nu 17.vol.5.

Quinquplicabãt cõuenti exceptionẽ, quòd
88 † legitimatus per reſcriptum nõ excludit ſub-
ſtitutum ſub conditione ſi grauatus decederet
ſine filijs legitimis,& naturalibus,ex coniectu-
rata mente teſtatoris, Menoch. lib. 4. pręſum.
89 79.nu.4. Et vehemens eſſet coniecturat,quia †
teſtator erat nobilis,vnde ſtante eius nobilitate
nõ pręſumitur cogitaſſe de viro ignominioſo,
& turpi,Tiraq.de nobil.cap.23.num.15.& 18.
Molin.de Hiſpan. primogen.cap.3.nu.30.lib.
3. Cephal.conſ.117.nu.23.vol.1. & conſ. 188.
nu.20.vol.2. Mantica de coniect.vlt.vol.lib.3.
tit. 11.nu 10. Menoch. d.pręſum.79.nu.5.& 10.
vbi teſtatur hãc eſſe com.traditionem. Vrgens
90 † etiam dicebatur coniectura,quia teſtator ex-
cluſit proprias filias fęminas propter maſculos,
ergo multo magis filios legitimatos videtur ex-
cluſiſſe,

cluſiſſe, Rimin. Iun. conſ. 46. nu. 42. vol. 1. poſt Neuizz. conſ. 99. nu. 27. verſ. 3. colligitur.

Replicabat actor contra primam coniectu-
91 ram, Quia eam in terminis † reiecit eruditiſſ.
Menoch. lib. 4. præſum. 79. num. 44. in fin. cum
92 (inquit) legitimati † dicantur legitimi, & fœ-
minas excludant, §. illud, auth. quib. mod. nat. eff. ſui. Et Neuizz. in d. conſil. 99. allegatus à Rimin. Iun. in d. conſil. 46. non probat illud ad quod allegatur, ſed in terminis ſatis diuerſis
93 loquitur † enim caſu quo teſtator propter ma-
ſculos proprias filias fœminas excluſerat in quibus maior dilectio cadebat quam in nepote ex filio, & per conſequens arguebat, quòd multo magis voluerit excludere neptem ſpuriam licet legitimatam, cum per eam nomen, & decus familiæ non cõſeruetur, & ſumpto dicto themate veriſſima eſt Neuizz. cõcluſio, ſed in noſtra facti ſpecie nõ tractatur, quòd fœmina legitimata excludere habeat maſculũ ſubſtitutũ, ſed quòd Maſculus legitimatus excludere habeat fœminã non comprehenſam in fideicommiſſo, quo fit,
94 vt deficiẽte † fundamento Rimin. corruat eius
deciſio, Curt. Sen. conſil. 56. col. 5. verſ. ſi ergo, quem refert, & ſequitur Curat. in tract. de com. opin. lib. 1. tit. 6. in ſpect. 5. nu. 97. Et remanet eius opinio ſingularis, atq; ita contemnenda;
95 cum Doctores † dicãtur teſtes iuris, Curati. in
tract. de com. opin. lib. 1. tit. 3. nu. 7. & tit. 6. in ſpect. 3. nu. 90, verſ. 30. l. 2. circa fin. verſ. & vt
96 obiter ſciamus, ff. de orig. iur. & † teſti vnico
non eſt credendum, etiã Cardinali Ant. Gabr. lib. 1. concl. tit. de teſtib. concl. 1. nu. 1. & 11. cap. licèt, cap. veniens, cap. iuriſiurandũ extrà de teſtib. Fælin. in cap. quòd ſuper col. 4. extrà de fide inſtrum.

Ad ſecundùm cõiecturam replicabatur, primò quòd ea non procederet quando legitima-
97 tus † fuiſſet ſpecialiter reſtitutus ad nobilitatẽ
honores, & dignitates, Menoch d. præſum. 79. nu. 11. & conſ. 459. vol. 5. Alex. conſ. 2. nu. 19. & conſ. 25. nu 4. lib. 1. Ruin. conſ. 76. nu. 13. & conſ. 104. nu. 14. vol. 3. Pariſ. conſ. 1. nu. 85. vol. 2. Alciat. reſp 490. nu. 1. Auall. conſ 67. nu. 39. vol. 3. Decia. conſ. 3. nu. 90. vol. 1. Iaſ. conſ. 40. col. 3. vol. 3. Iacob. Berrett. conſ. 29. ſub nu. 20. Mantu. de coniect. vlt. volunt lib. 11. tit. 10. nu. 37. verſ. ſecundo loco, Ant. Cioff. conſ. 142. nu. 11. Bonifat. Roger. conſ. 27. nu. 213. vol. 1.

98 Secundò quòd ea non procederet quando †
teſtator nõ fuiſſet maximè, & eximiè nobilitatis, ſed cõmunis, & mediocris, Auall. conſ. 67. nu. 38. verſ. reſpondetur vol. 3. Bonifat. Roger. conſ. 27. nu. 204. vol. 1. Menoch. d. præſum. 79. nu. 13. Bal. conſ. 203. lib. 5.

99 Tertiò quòd ea nõ procederet, quãdo † quis
legitimatus eſſet in omnibus, & per omnia, ac ſi de legitimo matrimonio natus fuiſſet, Auall. conſ. 67. nu. 40. vol. 3. Ruin. conſ. 161. nu. 24. in fin. vol. 2. Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 10. num. 41. Ant. Cioff. conſil. 142. num. 11. Decian. conſil. 5. num. 35. vol. 1. Menoch. dict. præſum. 79. nu. 14.

100 Quarto quòd ea non † procederet quando
quis fuiſſet expreſſè antiquis natalibus reſtitutus, Colleg. Patauin. inter conſil. vlt. vol. lib. 1. num. 55. & 66.

101 Quia talis † legitimatus non diceretur am-
plius infamis, ſed nobilis, & nobilium priuilegiorum capax, Nicol. de Vbal. in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. par. 1. nu. 104. Palent. in tract. de noth & ſpur. cap. 62. nu. 3. Tiraq. de nobil. cap. 6. nu. 5. Ruin. conſ. 76. nu. 13. vol. 3. Afflict. deciſ. 191. nu. 8. Ciſodres in l. 13. tauri, nu. 19. Ludou. Aluarad in tract. de coniect. men. de fu. lib. 2. cap. 3. §. 1. nu. 77. Couarr. in epit. de ſpõſal. par. 2. cap. 8. §. 4. nu. 16. Galiaul. in l. gallus § & quid ſi tantùm, nu. 79. ff. de lib. & poſth. Curt. de nobilit. par. 4. col. 5. Auall. conſil. 67. nu. 36. vol. 3. Parif. conſ. 38. nu. 45. vol. 4. Berret. conſ. 26. nu. 13. Alex. in l. ex facto, nu. 21. ff. ad trebell. Hier. Gabr. conſ. 30. nu. 9. vol. 2.

102 Quinto quòd ea non † procederet, Quando
legitimatus eſſet talis, qui eius bonis moribus, & qualitatibus attentis nõ denegaſſet nomen, & cognomen patris, & agnatorum, Alex. conſ. 2 vol. 1. Socc. Sen. conſil. 63. nu. 28. vol. 3. Dec. conſ. 365. col. 2. Pariſ. conſ. 1. nu. 84. vol. 2.

Quæ omnes declarationes cõueniunt in noſtra facti ſpecie, quarum tamẽ vnica ſufficeret, ergo tanto fortius obſtaculũ reiciẽdũ veniret, arg. l. baliſta, ff. ad Trebell. auth. hoc itaquè, C. com. de ſucceſſ. cap. 1. extra de treq. & pace.

Sexquplicabant conuenti exceptionẽ, vt dicta legitimatio nõ habeat obſtare, quia in ea ad
103 ſunt † clauſulæ ſequentes abſq; tamen aliorum
heredum legitimorum, & naturalium præiudi-
104 tio, Et per † hanc legitimationis gratiam non
intendimus derogare, nec præiudicare iuri alicui competenti, vel cõpetituro in bonis parentum veſtrorum ex teſtamẽto, ab inteſtato, vinculo, donatione, ſubſtitutione, & fideicõmiſſo, per quas videtur Princeps voluiſſe præiudicare
105 alicui in iuribus ſuis, vt † regulare videtur, l. 2.
§. ſi quis a Principe, & §. merito, ff. nè quid in loco publ. gloſſ. l. ex facto in prin. ff. de vul. & pupill ſubſt. gloſſ. fin. cap. 1. extra vt lite penden. cap. cum olim extra de conſuetud. Ang. conſil. 264. col. 2.

Replicabat actor, primò quòd conuenti nõ comprehenduntur in fideicommiſſo, ſed ſunt ab eo pœnitus excluſi, atq; ita nullũ ius prætendere poſſent, arg. l. ſi pupilli, § videamus, ff. de negot. geſt. Quinimò ſi ius aliquod haberent
106 rei, legitimatus non obſtante clauſula † prædi-
cta, ſine præiuditio legitimorũ heredum, ſubſtitutum excluderet, Gozzad. conſil. 29. col. 7. ſub nu. 27. & conſil. 48. nu. 22. Menoch. conſil.

459.

459.nu.40.vol.5. Ant.Cioff.conſ.140.ſub nu.
107 4.vol.1. Idemq; eſſet nõ † obſtãte clauſula ſine
prçiuditio venientium ab inteſtato, Tob.Non.
conſil.69.col. pen.verſ.nec vis fiat, Socc. Iun.
conſ.93.col.fin.verſ.vel ſecũdo, vol.3. Eugen.
conſ.52.nu.4.23.60. & 71. Socc. Sen.cõſ.212.
col.pen.verſ.inepta eſt, vol.2.Corn.conſ.3.nu.
2.vol.1. Ruin.conſ.103.ſub nu.4.vol.3. Molin.
de Hiſp. primogen. lib. 3. cap.3. ſub num.38.
Rimin. Iun. conſ.611.nu.41.vol.6.

108 Secũdò quia dictę clauſulę appoſitę ſunt fa-
uore ſubſtitutorum cõtra tentantes ſuccedere
aduerſus teſtatoris voluntatem, Rimin. Iun.
conſil. 611. nu.91.vol.6. Atqui, in noſtra facti
ſpecie actor eſt de vocatis expreſſim, & cõuen-
ti perpetuò excluſi.

109 Tertiò quia dictæ clauſulæ tendunt in fauo-
rem ſubſtitutorũ reſpectu bonorum aſcenden-
tium ergo nõ debent obeſſe reſpectu bonorum
tranſuerſalium, vt hic ſumus, arg. eorum quæ
cõſuluit Corn.conſ.305.nu.8.vol.4.Socc.Sen.
conſ.63.nu.9.vol.3. Gozzad.conſil.29. nu.23.
Berrett.conſ. 31. ſub uu.17. Ruin. conſ.81. nu.
9.& 13.& conſ.104.ſub.nu.9.vol.3.Alciat.cõſ.
15.nu.2.tom.3.lib.9. Crauett.cõſ.768. ſub nu.
7.vol.5.& conſ 728.ſub nu.6.l.relegatorum,§.
item alicui, ff.de interd.& releg.l.ſpurij, §.mi-
nores, ff de decur.l.3. ff.de re mil. lib. 12. l. in
agris, ff. de aequi rer.dom.l.age,C.de tranſact.
l.ſi vnus,§.ante omnia,ff.de pact.Iaſ.conſ. 102.
col. fin. vol.2.& in l. ſi fundũ pe fideicommiſ-
ſum,nu.20.ff.de leg.1. Gozzad.conſ.3. nu.20.
Becc.conſ.36.nu.26.l.cum prętor, ff.de iudit.
cap. non ne extrà de prçſum. Natt.in add. ad.
Alex.conſ.216.col.7.vol.2. Dec conſ 520. nu.
9. Bero.cõſ.76. nu.61. vol.1. Mandoſ. ad Rim.
conſil. 271. in ver. includi, Dec. in l. 1. nu. 32.
verſ.& ad hoc,ff.de reg.iur. Parentũ namq; ap-
pellatione de quibus in clauſula prędicta,aſcen
110 dentes † tãtummodo veniunt, l. appellatione,
ff.de verb.ſign.l.quiq; litigãdi,§.prętor.ait, ff.
de in ius voc. Coraſ. in l. humanitatis, nu.1. C.
de impub. & alijs ſubſt. Laur.de Sano in tract.
de ſtat.excel ſçm.nu. 210. fol. 173.

Septimò conuenti opponebant, quòd ſtanti
bus clauſulis prędictis non dicatur legitimatio
111 ſed † diſpenſatio, atquè ita in ea requirebatur
cauſę cognitio, aliàs agnatis non prçiudicaret,
Corn.conſil. 93 lib.2 Dec.conſil. 576. & conſ.
338. Bero. conſ.175. nu. 14. lib.2. Rimin. Iun.
conſ.446 lib.4. Pariſ.conſ.9.lib.2.

Replicabat.actor.primò quòd clauſulæ prę-
dictę non alterant naturam plenarię legitimatio-
nis maximè quando ex verbis ipſius Principis
conſtat eum voluiſſe legitimare, & nõ diſpen-
ſare,vt in reſcripto ibi, vos eundem Frãciſcum
de Diana per reſtitutionis beneficiũ legitima-
112 mus, verbũ † namq; legitimamus ex ſui natu-
ra importat plenam nataliũ reſtitutionẽ, Ang.
conſ.17.col.7.Aret.in l.gallus,§.& quid ſi tan-
tum,ff.de lib.& poſth. Ruin.conſil.145.nu. 8
vol.3. Et probant alia verba reſcripti ibi, reſti-
113 tuimus,& reintegramus, cum li † verbũ rein-
tegramus plenam reſtitutionẽ in priſtinũ ſtatũ
importet, Alex.conſ 95.nu.3.vol.7. Et probãt
alia verba eiuſdẽ reſcripti, ibi, voſq; etiam an-
114 tiquis natalibus, & † iuri ingenuitatis primeuę
quibus omnes homines,nõ ſolnm ingenui,ſed
legitimi naſcebantur reſtituimus reſtitutumq;
volumus, cenſemus, & declaramus, quo caſu
plena dicitur legitimatio, Rim. Iun.conſ.566.
nu.8.Ruin.conſil.75.nu.13.& 16.vol.3.Pariſ.
conſil.7.nu.17.vol. 2. Gozzad.conſil.6.nu.62.
Auall.conſil.96.nu.23.vol.3. Ruin.conſ. 145.
nu.1.vol.3.

Et etſi legitimatio per reſcriptum fuerit re-
ſtricta quò ad effectum ſuccedendi,tamen quò
ad ſtatum perſonæ dicitur plenariè quis legiti-
115 matus, & reſtitutus, quia † ius ſuccedendi eſt
ſeparatũ a filiatione, & legitimatione, Dec. in
l.pactũ dotali,nu.14.C.de collat. & in l.l.ſolet,
col.2.ff.de iure omn. iud.& conſ.258.col.pen.
& cõſ. 264.nu.3. verſ.in hoc tamen voluiſſem,
Ruin.conſ.75.ſub nu.11. & conſ.86.nu.4.5.6.
11.& 12.& conſ.145. nu.4. vol.3. Ludou. Cat.
inter conſil. Franciſ. Marzar.conſil.37.nu.68.
Socc.Iun.conſ.93.nu.40.vol 3. Socc. Sen.cõſ.
246.col.3. vol.2. Curt. Sen. conſil.16. col. 12.
Gozzad.conſil.6.nu.64.& 67. & conſil.29 ſub
nu.2. Iaſ. conſ.40.col.2.vol.3. Tiraq.in l.ſi vn-
quam in verſ. donatione largitus,nu.317.C.de
reuoc. dona. Tob. Non. conſil.76.col.5. Pariſ.
conſ.7.nu.17. vol.2. Auall. conſil.26. verſ. ſed
prçmiſſis,vol.4.Cephal.conſ.117.nu.15.& 18.
Hiero. Gabr. conſil.30. nu.1. vol.1. Ant.Gabr.
lib.6 concl.tit.de legit.concl.8 nu.3. Menoch.
conſ.306.nu.25.vol.4. Aleiat. conſil.8. nu.14.
tom.1 lib.4. Burſat.conſ.1.nu.26.vol.1.

116 Et † legitimatio per reſcriptum dicitur vera
legitimatio fauorabilis,& extendenda, Butr.in
cap.per venerabilem,nu.15. & 16.extra qui fil.
ſint legit. Ludou.de Sard. in tract. de legitim.
quæ fit per reſer.6.par. col.1.quęſt.1. Vbertin.
Zuccard. in l.poſth.nu.43.C.de bon.poſ.cõtra
tab. Auall.conſ.26.nu.16. vol.4. & conſ.61. nu.
12.vol.1. Gozzad.cõſ.6.nu.62. Ant.Roſſell.in
tract.de legitim.lib.2.rub.de legit prin. Clem.
tit.de legit.effe.nu.9. Pariſ.cõſ.1.nu. 52. vol.2.

117 Vnde ſi eſt † vera legitimatio nõ requiritur
cauſę cognitio, Non. conſ.76.nu.14. Corn.cõſ.
1. nu.11.vol.1. Gozz.cõſ.85. nu. 20. Socc. Iun.
conſ.97.nu.31.vol.2. & conſ.93.nu.62.vol. 3.

118 Quinimò etiam ſi eſſemus in † deſpenſatio-
ne non eſſet neceſſaria cauſæ cognitio in Prin-
cipe, ſed bene in Comite palatino legitimante,
Alex.conſil.2. col.fin.vol.1. & conſ.60.nu. 18.
vol.2. Curt.Sen.conſ.16.col.9. & conſ.64.col.
pen.& conſ.17.col.5.Gozzad.conſ.6.nu.34.&

conſ.92.nu.12.& 13. Dec.conſ.288.nu.6.7. &
8.& cõſ.579.nu.3. Ioan. Roijas in epit.ſucceſſ.
cap.23.nu.11.& 16. Cephal. conſ.285.nu. 10.
& ſeq. Rimin.Iun.conſ.540.nu.7.Tãto fortius
119 in noſtra facti ſpecie in qua † adeſt clauſula ex
certa ſcientia, Gozzad. conſ.6.nu.36.cap.cum
ad monaſterium extra de ſtat. monach. gloſſ.l.
relegati,ff.de pen. Abb.in cap.quæ in eccleſia-
rum extra de conſtit.& in cap.per venerabilem
extrà qui fil.ſint legit.

Sequndò replicabat,dato citra veri pręiudi-
tium,quòd requireretur cauſę cognitio, iam in
dicta legitimatione interuenit,prima enim cau
120 ſa in † reſcripto fuit aſſignata, iuris naturalis
cõmunis omnibus hominibus, tam legitimis,
quam illegitimis,ſecũda ęquitas propter quam
ſuccurritur ei qui nihil deliquit, tertia publica
vtilitas,vt res publica legitimis abundaret, Lu-
chin. de Curt. inter conſ. vlt.vol.conſ.111.nu.
8.vol.1.l.ſpurij,& l.generaliter, ff. de cur.

Octauò opponebant conuenti, quòd actor
fuit legitimatus ad bona aſcendentiu,non autẽ
ab bona tranſuerſalium de quibus agitur,arg.l.
121 in agris,ff.de acq.rer.dom. Et vt † legitimatus
ſuccedat cognatis, & agnatis requiritur, vt ex-
preſsè dicatur in reſcripto legitimationis, Ia-
cob. de Beluis in §. filium auth. quib. mod.na-
tur effic. ſui, Port. lib. 3. concl. tit. de legitim.
concl.3.nu. 12.

122 Replicabat actor,primò quia cũ ipſe † re pe-
riatur expreſsè reintegratus, & reſtitutus anti-
quis natalibus, & iuri primeuæ ingenuitatis,
abſq; aliqua expreſſione agnaſcitur cognatis,&
agnatis patris quò ad reciprocam ſucceſſionẽ,
§. reliqui in tex. ibi ſemel eos efficientes, & §.
generaliter in tex.ibi nam ſicut in cęteris,auth.
quib.mod.nati effici. ſui, Bart.in l.ex facto,col.
2. ff.de vulg.& pup. ſuſt. Socc. Sen. conſ.226.
extrà qui fil.ſint legit. Alex.cõſ.2.nu.12.vol.1.

123 Vnde expreſſio † eius quòd tacitè inerat ni-
hil habebat operari, l.3.ff de leg.1. Zuccard.in
l.poſthumo, nu.47.C.de bon. poſſ. contra tab.

124 Secũdò quòd † expreſſio ſucceſſionis paren-
tum non debet reſtringere legitimationem re-
ſpectu ſucceſſionis agnatorum,in terminis cõ-
ſuluit Iaſ. conſ 40.col.2.vol.3. Anchar.conſil.
225.col.2. Gozzad.conſ.4.col.4.

Fuit enim facta expreſſio parentum ad aug-
mentum, & fauorem legitimationis, ergo non
125 † debet operari diminutionẽ,& odium,l.ſcire-
§. aliud, ff. de excuſ.tut.l.quòd fauore, C.de ll.
l. legata in vtiliter,ff.de leg.1. Ruin.conſil.84.
nu. 1.& 2.vol.3.

Et quòd fuerit facta ad augmentum,& fauo-
126 rẽ legitimati probatur quia † legitimatus præ-
teritus in teſtamẽto, patris habet ius dicẽdi nul
lum de iure ciuili, & ius cõtra tabulãdi de iure
prętorio,ſicut filius verè legitimus, §.adoptiui
inſtit. de hered. liber. Barbat.conſ.68.col.pen.
vol.4. Anchar.conſil.290.col.3. Roman.conſ.
34.col.1.Curt.conſil.13.col.5. Iaſ. in l. ſi is qui
pro emptore,num.239. ff.de vſucap & conſil.
202.col.5.vol.2. Deci.conſil.55. col.fin. Alex.
in rub. ff de lib. & poſth. num. 3. vbi teſtatur
com.opin. & conſil. 139. num. 1. lib. 1. Pariſ.
conſil.7.col.1 vol. 2.

127 Et † rumpit teſtamentum, ſicut verè legiti-
mus, Roma.conſ.34.col.2. vbi Orat. Mandoſ.
in annot.in ver.nullum,Ferd. Vaſq.in tract.de
ſucceſſ. creat.lib.2.par.2.§.20.num.31.requiſ.
29.decl.2.& in tract.de ſucceſſ.reſol.lib.1.§.6.
nu.3. Couarr. in epit. de ſponſal. par. 2.cap.8.
§. 10.nu.5.& 6.

128 Et habet quęrelam in offitioſi teſtamenti,ſi-
cut verè legitimus, Bart. in auth. quib. mod.
nat.effic.legit.in prin.col.2.nu.17.Auall.conſ.
67.nu.23.vol.3.

Et ideò requiritur in legitimatione expreſ-
ſamẽtio ſucceſſionis aſcẽdentiũ,qui ſiue nolint
ſiue velint habebunt neceſſe relinquere legiti-
matis, alias paterẽtur ſubuerſionem eorum te-
129 ſtamentorũ,& nõ eſt neceſſaria reſpectu † ſuc-
ceſſionis tranſuerſalium qui etiã legitimis non
tenentur inuiti aliquid relinquere,Capra conſ.
157.num.25 gloſſ.l.hac parte, ff vnde Cogna.
Vaſq. de ſucceſſ. creat.§.10.nu.488. Bart.in §.
ſi quis igitur auth.quib.mod.nat.effe.ſui.

Tertiò quia ſucceſſio agnatorũ nè dum vir-
tualiter in caſu iſto comprehẽditur, ſed etiam,
expreſſis verbis,cum dictum fuerit in bonis pa-
rentum veſtrorum, & alijs quibuſcunq;, nam
ſi Princeps legitimaſſet ad ſucceſſionẽ parentũ
130 quorũ † appellatione ſaltim largo modo com-
prehenduntur omnes aſcendẽtes in infinitum,
maximè in hac materia fauorabili, Coraſ. in l.
humanitatis, num.3.C.de impub.& alijs ſubſt.
Laur. de Sano in tract. de ſtat.excl. fæmin. nu.
210. Iaſ.conſ.148.nu.1.vol.1. Curt.Iun.conſil.
153.nu.13. Fortun.Garz.in l gallus, §. & quid
ſi tantùm, nu.281.ff.de lib.& poſthu. Marzar.
conſil. 10.col.5. Natt.conſil.623.num. 8.& 9.
Zuccard.in l. poſthumo ſub nu. 31. ff. de bon-
poſſ. contra tab.

Subijciens,& alijs quibuſcunq;,debet intel-
ligi de ſucceſſione agnatorũ, ſeu collateraliũ,
131 nè verba illa reddantur ſuperflua cum in † re-
ſcripto,& in qualibet alia diſpoſitione quod li-
bet verbum debeat operari, cap. ſi Papa de pri-
uil. lib 6.l.ſi quãdo,ff.de leg.1. Ruin.conſ.103.
col.fin.verſ.at ibi dicitur,vol.3. Bal. in rub. C.
132 de contr. empt. Tãto magis quia verba † gene-
ralia numquã referuntur ad cauſam præceden-
tem,vbi ſalua ratione recti ſermonis id fieri ne-
quit, Iaſ. in l. ſi decerta, nu.5. verſ.limitant ta-
men C. de tranſact. Eugen.conſil.88.num.67.
Ruin.conſ.73.ſub nu.16.vol.3.

Et multo fortius debet legitimatio trahi ad
133 ſucceſſiones collateraliũ virtute dictę † dictio-
nis

nis qnibuſqūq; vniuerſalis, quę ſolet include-
re ea, quæ ex propria ſignificatione non veni-
rent, Et ea quæ ſpecialem mentionem require-
rent, gloſſ. clem. 1. de re iud. gloſſ. l. eū pęnam,
ff. de arbitr. Auall. conſ. 61. nu. 36. vol. 1.
134 Videmus enim quòd † conceſſio feudi ex vi
illius dictionis quibuſqunq; transfertur ad ex-
traneos heredes, Bal. in cap. imperialē in prin.
nu. 19. de prohib. feud. alien. per Feder. Socc.
conſ. 19. nu. 4. vol. 1. Fælin. in cap. in pręſentia,
nu. 26. extrà de probat. Alex. in l. gallus, §. etiā
ſub nu. 4. ff. de lib. & poſth. & conſil. 7. nu. 6. &
conſ. 95. nu. 7 vol. 7. Ruin. conſ. 16. nu. 15. vol. 1.
& conſ. 18. circa fin. vol. 2. & conſil. 103. nu. 8.
lib. 3. & conſ. vlt nu. 8. vol. 5. Curt. Iun. conſ. 4.
nu. 4. & conſ. 32. ſub. nu. 8. Gozzad. conſ. 6. nu.
6. Marſil. conſ. 80. nu. 42. Affl. deciſ. 386. nu. 5.
Pariſ. conſil. 9. nu. 8. vol. 1. Horat. Mandoſ. ad
Roma. conſ. 31. in ver. quoqunq;, Alber. Brun.
135 conſ. 10 col. 1. Et † reſtitutus ad quęcunq; bo-
na per Principem cenſetur etiam reſtitutus ad
feudalia, Affl. in cap. 1. §. in generali, nu. 16. ſi
de feud. fuer. contro. inter dom. & agn. Horat.
Mandoſ. ad Roma. conſ. 31. verſ. poterit etiam,
136 Et † legitimatus ad bona quęcunq;, & ad quoſ.
qunq; honores admicteretur ad emphiteuſim
eccleſiaſticam, Ruin. conſ. 47. nu. 5. vol. 3. Ant.
Gabr. tit. de legitim. concl. 1. nu. 30. Burſa. cōſ.
255. nu. 12. vol. 3. Menoch. cōſ. 19. nu. 14. vol.
1. Gozzad. conſ. 6. nu. 42. Magon. deciſ. 10. ſub
137 nu. 16. Et poteſtas † conceſſa Comiti palatino
legitimandi quoſcumq; operatur, vt cenſeatur
data facultas legitimādi etiam filios clariſſima-
rum perſunarum, Auall. conſ. 61. nu. 35. & 36.
vol. 1. Socc. conſ. 3. col. pen. vol. 3. Et diſpenſa-
138 tus ad † quęqunq; beneficia poterit etiá ad be-
neficium curatum, & cathedrale admicti, & di-
gnitates obtinere, Fælin. in cap. poſtulaſti ſub
nu. 8. extra de reſcri Horat. Mandoſ. ad Roma.
conſ. 31. verſ. 3. facit, Rota deciſ. 2. tit. de filijs
præsb. in nouis, Ludou. Gomes ſuper regul.
cancell. in reg. de trienn. poſſeſſ. quęſt. 2. verſ.
hinc quòd licèt.
139 Et licèt † dictio alijs ſit repetitiua ſimilium,
gloſſ. l. ſi fugitiui, C. de ſeru. fugit. Menoch. cōſ.
183. nu. 19. & conſ. 200. nu. 2. vol. 2. alex. conſ.
204. nu. 4. vol. 2. Ruin. conſ. 115. nu. 12. & cōſ.
130. nu. 1. vol. 3. Dec. conſ. 182. col. pen. Socc.
Iun. conſ. 160. nu. 13. lib 2. Pariſ. cōſ. 64. nu. 31.
vol. 2. Atq; ita videatur referenda ad ſucceſſio-
140 nem aliorum aſcendentiū, Tamen † iuncta illa
dictione alijs, cum dictione quibuſqunq;, con-
tinet maiora expreſſis, Alex. conſ. 95. nu. 4. vol.
7. Barba in l. 1. §. fin. col. 3. ff. de verb. obl. Aual.
conſ. 61. col. 6. vol. 1. Ruin. conſ. 73. nu. 20. vol.
3. Quinimò in hoc themate referendo dicta di-
ctionem alijs ad ſucceſſionem collateralū, cō-
tineret minora expreſſis, arg. l. fin. C. de natur.
141 liber. Capra cōſ. 157. nu. 26. Et Princeps † con-
cedendo maiora multo magis videtur cōcede-
re minora, Gozzad. conſil. 85. ſub nu. 23. Boni-
fat. Roger conſ. 27. nu. 220. vol. 1. l. non debet
cui plus, ff. de reg. iur. auth. multo magis, C. de
ſacro ſanct. eccl.
Nec poſſet dici dictam dictionē alijs, refer-
ri ad iura, & actiones parentum quia cum fue-
rint bona ſimpliciter nominata, eorum appel-
142 latione veniunt † iura, & actiones, Tiraq. in l.
ſi vnquam in ver. bona, nu. 8. & 9. C. de reuoc.
donat. Bart. in l. quintus la 2. §. argento, ff. de
aur. & arg. lega. Anchar. conſil. 3. circa med.
Auall. conſil. 1. nu. 132. vol. 3.
Nonò principaliter allegabant conuenti, vt
143 tunc † legitimatus excludat ſubſtitutū, quādo
ipſe ſubſtitutus legitimationi conſenſiſſet, vel
citatus fuiſſet, alias ſecus, Crot. in l. gallus, §. &
quid ſi tantùm, nu. 141. ff. de lib. & poſth. Ant.
Gabr lib. 2. concl. tit. de citat. concl. 1. nu. 150.
Replicabat actor, primò veriorem eſſe opi-
144 nionem in † legitimatione nō requiri conſen-
ſum, nec citationē ſubſtituti, Burſ. conſ. 1. nu.
31. verſ. attamen, vol. 1. Socc. Iun. Ruin. & Al-
ciat. in d. §. & quid ſi tantùm, ille, nu. 145. iſte,
nu. 190. hic, nu. 79. Pariſ. conſ. 1. nu. 37. vol. 1.
Alex. conſ. 2. nu. 13. vol. 1. Imol. in l. ex facto, §.
ſi quis rogatus, col. 1. ff. ad Trebell. Socc. Sen.
conſil. 226. nu. 7. vol. 2 vbi teſtatur com. opin.
Berrett. conſ. 20. nu. 16. Eugen. conſ. 52. nu. 6.
Menoch. conſil. 20. nu. 37. Iob. Non. conſ. 69.
nu. 8. Bimius conſ. 55. col. 2. Menoch. cōſ. 459.
nu. 44. vol. 5. vbi ait hanc eſſe magis com. opin.
Laderchius conſ. 35. nu. 21. lib. 1.
Secundò dato quòd procederet cōtraria opi
nio, illa pluribꝰ modis venit limitāda, qui om-
nes cōueniunt themati noſtro, primò limitatur
145 non procedere vbi de † mente Principis legiti-
mantis cōſtaret, quòd voluerit legitimatū pręe-
ferri ſubſtituto, Berrett. conſ. 31, nu. 12. verſ. &
vbi, vol. 1. vbi teſtatur hāc eſſe crebriorem ſen-
146 tētiam, Et talis † voluntas appareret ex clauſu-
lis, ex certa ſcientia, de plenitudine poteſtatis,
& nō obſtantibus, Auall. conſ. 67. nu 56. vol. 3.
Burſa. conſil. 76 nu. 3. vol. 1. Becc. conſ. 56. nu.
46. Burſa. conſ. 30. nu. 11. vol. 1.
147 Limitatur ſecundò nō procedere vbi legiti-
matio fieret poſt mortem teſtatoris, viuente ta-
men grauato, Sforz. Odd. in tract. de compend.
par. 6. tit. 6. quęſt. 4. verſ. item breuitèr, Ruin. in
d §. & quid ſi tantu, nu. 190. Burſ. cōſ. 1. nu. 31.
vol. 1. Eugen. conſ. 52. nu. 63. verſ. ſicuti etiam.
148 Tertiò limitatur nō procedere, vbi † ſubſti-
tutus tempore impetratæ legitimationis ſpem
remotam, non autem probabilem, & proximā
habuiſſet, Alex. conſ. 2. nu. 15. verſ ſed fortius,
vol. 1. Bal. in l. fin. C. quib. res iud. non noc. L. 1.
§. denuntiari, ff. de ven. inſpic. Iaſ. conſ. 39. col.
fin. vol. 3. Socc. Sen. conſil. 63. num. 11. vol. 3.
Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 11. nu. 5.

verſ.& primo, Ludo. Bologn.in add.ad Anan.
conſ.29.nu.13.verſ.ſupereſt, Curt.Iun.conſil.
157.nu.21. Menoch. conſi.20. num.27.& 42.
Rimin. Iun. conſ.611.nu.94.vol.6.
149 Decimò adducunt cōuenti, quòd † in legiti
matione debebat fieri mentio de ſubſtitutis, ad
hoc vt Princeps videatur eis voluiſſe pręiudica
re, Alex.conſil.67.col.fin.& conſ.94. circa fin.
vol.1. Rimin. Iun. conſil. 46. num. 32. vol. 1.
Decian.conſil.88. nu.32. & 34.vol. 2. Cephal.
conſ.111.nu 44.vol 1.
Replicabat actor primò quòd imò receptior
150 eſt opinio, vt quando † ſubſtitutio fuiſſet facta
ſub conditione ſi deceſſerit ſine filijs legitimis,
& naturalibus non ſit neceſſaria mentio in legi
timatione ſubſtitutorū, Soce.Sec.conſ. 63. nu.
5.& 6.vol.3. Gozzad. conſ.48. nu.15. Aucharr.
conſ.225.col.2. Iaſ.cōſ.40.col.3.vol.3. Galiaul.
in d.§.& quid ſi tantùm, nu.87. Berreit.conſil.
31.nu. 16.vol.1. Menoch.conſ.459.nu.49.vol.
5. Eugen.conſ.52.nu.60.vol.1.
Secundò dato citra veri præiuditium, quòd
verior eſſet anterior ſētētia, ea limitatur, duo-
bus modis, qui noſtro caſui cōueniunt, primò
151 vt non procedat quando quis † expreſſe legiti-
maretur ad feuda, quia tunc non eſſet neceſſè
mentio fieri de ſubſtitutis, Boniſ. Roger.conſ.
152 27.nu.220.lib.1.quia (inquit) legitimatus † ad
maiora multo magis cenſeretur ad minora legi
timatus, Decian.conſ.5.nu.11.vol.1. Cozzad.
conſ.29.nu.24. circa fin.
Secundo limitatur, vt non procedat quando
153 ſubſtitutus tēpore impetratæ † legitimationis
fuiſſet de remotioribus, qui tunc prætendebat
de eo fieri mentio, Menoch. conſ.20. nu.37 &
45.vol. 1. Rimin.Iun.conſil.611.nu.94.vol.6.
Curt.Iun.conſ.157.nu.21. Menoch.conſ.459.
ſub nu.47.vol.5. Decian.reſp.3.nu.123 vol.1.
Tertiò replicabat actor quia ſatis videtur fa-
cta mentio ſubſtitutorū, ſaltim virtualiter per
plures clauſulas adiectas in legitimatione, prę-
154 cipuè illam, etiā ſi † talia eſſent quòd oporteret
ſpecialem de eis facere mētionē, & illam, gau-
155 deatiſquè † inſuper, & fruamini omnibus, &
ſingulis honoribus, ſauoribus, gratijs, dignita-
tibus, libertatibus, pręrogatiuis, pręheminen-
tijs, & alijs quibuſuis priuilegijs, & iuribus, qui
bus alij legitimi, & de legitimo matrimonio ꝓ-
creati de iure, ſeu conſuetudine, vel alio quouis
modo gaudent & fruuntur, gauderiquè, & frui
poſſunt, & debent, Soce. conſil.3. nu.9.vol.3.
Dec.conſil.424.col.2. Ruin. conſil.164.col.1.
vol.1. Socc. Sen.cōſ.63.nu.21.vol 3. Gozzad.
conſil.29.nu.31. Decian. conſ.5. nu.21.& 28.
vol.1. Rimin. Iun. conſil. 540. num. 19.vol.4.
Barbat.in l.cum acutiſſimi, nu.280.verſ.& cō-
ſequenter, C. de fideicomm. Ruin.Iun.conſ.
566.nu.12.vol.5. Burſa. cōſ.255.nu.27. vol.3.
Gozzad.conſ.6.nu.54.& conſ.25.nu.13.& 14.
& conſil.92. nu.9. Pariſ. conſil. 1.nu.42.vol.2.
Becc.conſ.56.nu.50. Burſa. conſ.76.nu.3.vol.
1. Auall.conſil.67.nu.56.vol.3. Decian.conſil.
86.nu.51.vol.3.
Vndecimò opponebant conuenti, quòd d.
actor annis retro ſe direxerit contra Antoninū
ſuper petitione bonorū dicti fideicōmiſſi cuius
cōuenti ſunt heredes, & ſequuta fuit ſententia
abſolutoria, quò fit, vt obſtet exceptio rei iudi-
catæ, l.3.& 4 ff.de excep.rei iud.
156 Et ſemel † excluſus ſemper cenſeatur exclu-
ſus, Decian. conſil.54. nu.57. vol.2. Menoch.
conſ.6.ſub.nu.11. Pariſ.conſil.26.nu.37.vol.3.
Rube. conſil.12.nu.13. Ant. Gab.lib 6. concl.
tit de ſtat concl. 4. num.1. Iaſ in l.ſi arrogator,
col.9.ff.de adopt. Corn conſ.160.col.1.vol.4.
Dec conſ.309.col 2. Soce. Iun. conſ.2.col fin.
vol.2. Port.conſ. 1.nu.70. Menoch. conſ. 220.
nu.9.& 59.vol 3. Ruin.conſ.36.nu 2.& 3. vol.
3. Socc.conſ.19.nu.7.vol.1. Bal.in auth.ſed, &
ſi quid, col.5. C de ſecun. nupt. Pariſ conſ 48.
nu.22.vol.2. Molin.de Hiſp. primogen. lib.3.
cap.7 num.4. Didac. Burgenſ. in quæſt. ciuil.
quæſt.3.nu.15. Menoch.cōſ 830.nu.18.vol.9.
157 Replicabat actor, vt † exceptio rei iudicatæ
obeſſet tria copulatiue requiruntur, primum
vt tractetur de eadem re, ſecundum de eadem
cauſa, tertiū de eadem perſona, Surd de alim.
tit.1.quæſt.126.nu.2.& conſ. 165.nu.11.vol.2.
Fab. Ann. conſil.17 nu.1.vol. 1. meus Abb. in
cap.paſtoralis extra de cauſ.poſſ.& propr.cum
concord. allegatis in meo ſing. 56. nu.1. lib. 3.
Atqui in noſtro themate duo deficiunt, primū
quia non eodem iure agitur, ſecundū quia non
viget eadem conditio perſonarum, Defectus
vtriuſq; probatur, quia olim egit actor contra
Antoninum pręrendens cum eo concurrere ad
fideicōmiſſum, vel excludere, modo agit con-
tra poſſeſſorem bonorum dicti fideicōmiſſi vi-
ta functo maſculo, atq; ita ſolum ipſo actore re
158 manente ex maſculis, quò fit vt † ſententia lata
in cauſa agitata cum vno ex maſculis, nō obſtet
actori agenti contra alios, Bar. & Caſtr. in l. ſi
cum vno per illum ſex. ff. de except. rei iud.
159 Et † exceptio rei iudicatę ceſſat, ſi ceſſet cau-
ſa propterquā fuit lata ſentētia, licèt ſit eadem
perſona, idem ius, & eadem res, meus Abb. in
cap. aduerſario extra de except.
Et multo fortius in iſto caſu in quo ob mor-
160 tem Antonini ſuperuenit ius † nouū, & noua
cauſa actori, l.ſi mater, §.eandem cauſam, ff.de
except.rei iud.l. ſi is qui heres, ff.eod.l.heredi-
161 tas, C.de pet.hered.cum id quòd ex † actis non
appareat, nō cenſeatur diſcuſſum, & deciſum,
Bal.in l.receptitiæ, C.de cōſt.pecun.Socc.cōſ.
94.col.2.vol.3. Anna alleg.102.nu.2.
162 Et proponens ius ex vna † cauſa, ſuccūbens,
poterit ex cauſa nō deducta iterum ſe dirigere,
l.habebat, ff. de inſtit. act. Abb.in cap.exami-
nata

nata extrà de iudit. Arius Pinel in l. 2. par. 3. cap. 3. nu. 28. & 31. C. de reſc. vend.

Prętereà remouebat actor contrariũ de perpetua excluſione poſtquàm ſemel fuerit excluſus,
163 quia procederet quãdo cauſa † excluſionis fuiſſet perpetua, ſecus ſi tẽporalis, fuit namq; excluſus actor per exiſtentiã Antonini maſculi legitimè nati, quo remoto ob eius mortem ſine filijs non poſſet dici perpetuo excluſus, ſed ſuſpenſus durãte vita illius Antonini, vel deſcendentiũ, ex eo maſculorũ ſi ſupereſſent, Prępoſ. in cap. 1. §. quin etiam, Epiſc: vel Abb. Bart. in l. 2. §. videndum, & in l. fin. ff. ad Tertull. Pariſ. conſ. 72. nu. 102. vol. 4. Menoch. conſ. 220. nu. 15. vol. 3. Oſaſc. deciſ. 23. col. pen. verſ. non obſtat octauũ, Horat. Mandos. in add. ad Roman. conſil. 1. in ver. perpetuo in fin. Cephal. conſil. 251. nu. 92. & 93. & conſil. 571. num. 69. vol. 1. Hiero. Gabr. conſ. 85. nu. 15. & 16. lib. 2. Bero. conſ. 71. nu. 49. vol. 1.

164 Et eſt regulare, vt † excluſionis cauſa ceſſante, ceſſet excluſio, Tiraq. cauſa ceſſa. par. 1. nu. 94. l. ſi inſtituta, l. pater filium, & l. ſi is qui, ff. de inoff. teſta. l. gallus, § in omnibus, & l. inter cætera, ff. de lib. & poſth. l. 2. §. ſi mater, ff. ad Trebell. l. ſi poſt. mortẽ, §. liberi, ff. de bon. poſſ. contra tab. Bal. conſil. 21. verſ. & ideò videtur, vol. 3. Ang. in §. ſi quis autem, col. vlt. authe. de hered. & falcid. Dec. conſil. 379. nu. 5. Laur. de Pino conſ. 56. nu. 27. Becc. conſ. 107. num. 18. Decian. conſ. 40. nu. 31. vol. 1. Menoch. conſil. 197. nu. 75. vol. 2. Neuiz. conſ. 8. nu. 32.

Duodecimò opponebant conuenti, quòd li-
165 cet † fæminæ propter maſculos dicãtus à teſtatore excluſæ intelligitur quandiu maſculus ſuperuiuat, ita quod eo deficiente admicti deberent, Ant. Gabr. lib. 6 concl. tit. de ſtat. concl. 4. nu. 9. Bart. in l. fin. §. in pendenti, quęſt. 1. ff. ad Tertull. Bal. in l. ſi quis poſthumos, col. 1. ff. de lib. & poſthu. Ang. in §. ſi quis autem, auth. de hered. & falcid. Aret. conſ. 143. col. 1. vbi teſtatur com. opin. meus Abb. conſ. 92. col. fin. vol. 2. Capra conſ. 76. col. 2. Alex. conſil. 13. col. fin. vol. 3. Dec. conſ. 607. col. fin. Pariſ. conſ. 85. nu. 32. vol. 2. vbi dixit com. opin. Socc. conſil. 63. col. 2. vol. 3. vbi ait magis com. opin.

166 Tantofortius quia nõ † cẽſetur habita ratio agnationis quãdo fęminę vocãtur in fideicommiſſo, etiam ſi plures in eo maſculi vocati fuerint, ſed ſolum pręlatio maſculis tributa, vt in eorum defectũ fæminæ eiuſdem gradus ſuccedant, Ludou. Molin. de Hiſp. primogen. lib. 3. cap. 5. nu. 50. Bal. conſ. 473. lib. 3. Alex. conſil. 115. num. 10. vol. 2. Socc. in l. cum auus, nu. 82. verſ. ſecundus caſu, ff. de cond. & demo. & in l. gallus, §. nũc de lege vellaia, col. fin. ff. de lib. & poſth. & conſ. 28. nu. 26. vol. 4. & conſ. 9. nu. 20. vol. 3. Dec. conſ. 370. nu. 30. Gozzad. conſ. 29. nu. 3. Socc. Iun. conſ. 6. nu. 20. verſ. nec etiã obſtat, & conſil. 118. nu. 5. vol. 1. & conſil. 158. nu. 42. vol. 2. Curt. Iun. conſil. 172. nu. 4. & 5. Crauett. conſ. 180. nu. 1. & conſ. 306. nu. 5.

Replicabat actor, quòd oppoſitio procede-
167 ret quando † fęminę fuiſſent excluſę cũ dictionibus ſuſpẽſiuis ſecus ſi perpetuò maſculis exiſtentibus, vt ex lectura teſtamenti condam Gaſparis de Diana, & aliorũ de quorum fideicommiſſo agitur apparet liquidiſſimo, vt fatetur Fulgoſ. conſ. 98. col. pen. Guald. Caut. 5. tit. de lib. inſtit. Caſtan. conſil. 55. col. 2. Pariſ. conſil. 26. col. 3. vol. 1. Bal. in l. ſi quis filium, col. pen. C. de inoff. teſta.

168 Et non eſt verum, quòd † vocatis fęminis in defectum maſculorũ nõ fuerit habita agnationis ratio, vt apparet ex adductis ab Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de ſtat. concl. 6. nu. 1. Loffred. conſ. 14. col. 4. Gozzad. conſil. 79. col. 2. Card. conſil. 60 col. fin. Ang. conſil. 221. col. 1. Alex. conſ. 101. col. pen. vol. 3.

Tanto magis quia proximior tantummodo ipſius teſtatoris, admiſſus fuerit ex parte ſuarũ filiarum fęminarũ, & filiarũ fęminarũ Ioannis Henrici, & Ioannis Petri filiorum, & heredum vniuerſalium eiuſdem teſtatoris, & non alij qui ex fæminis tranſuerſalium deſcendunt, vt ſunt conuenti, dictaq; vocatio fęminarũ ex perſonis expreſſis a teſtatore, non debet extendi ad alias fęminas, & illa vocatio fęminarũ, ſeu conditio-
169 nis defectu maſculorũ intelligi nõ poſſet † repetita in oratione diuerſa, & capitulis pęnitus ſeparatis, Bart. in l. in repetendis, col. 2. ff. de leg. 3. Ruin. conſil. 176. nu. 5. vol. 2. Decian. conſil. 34. nu 108. vol. 3. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit 6. num. 33. Cephal. conſil. 528. nu. 34. Quapropter Magna Curia deciſit procedere actoris petitionem.

ARGVMENTVM.

Vtrum dos recepta à nepote in ſubſidium reſtitui debeat ſuper fideicommiſſio auię paternę?

SVMMARIVM.

Auia paterna eſt de perſonis quæ non tenentur principaliter ad dotium conſtitutiones vel reſtitutiones, nu. 1. ſed bene ſecundario, nu. 14.

Pater tantummodo tenetur filiam dotare ſiue pauperem, ſiue diuitem, nu. 2.

Auth. res quæ C. com. de leg. eſt fundata in præſumpta voluntate, & mente teſtatoris, nu. 3.

Authenticæ cod. fuerunt traductæ ab yrn. qui non habebat poteſtatem legis condendæ, nu. 4.

Teſtator fideicommittens præſumitur voluiſſe reſtitui fideicommiſſum excepta cauſa dotis, quàm ipſemet dare coactus fuiſſet, ſi vixiſſet. nu. 5.

Prohibitio alienationis ex neceſſaria, & vrgentiſſima cauſa

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

cauſa videtur comprehendere cauſam dotis, nu. 6. contra, nu. 30.

Res expreſsè in cauſa dotis probibitæ alienari non poſſunt pro eius reſtitutione adiudicari, nu. 7. contra, num. 40.

Probibitio expreſſa in cauſa dotis facta dicitur, quando teſtator vſus fuerit verbis prægnãtibus, & vniuerſalibus, veluti quauis cauſa, quouis modo, vel quouis titulo, nu. 8.

Probibitio dupplex alienãdi à lege ſcilicet, & ab homine impedit alienationem, etiam in eum caſum, in quem poterat alienari exiſtente ſola vna probibitione, nu. 9. declara, nu. 46.

Auth. res quæ C. com. de lega. non habet locũ ſubſtituta pia cauſa, nu. 10. contra, nu 47.

Auth. res quæ, non procedit quando bona fideicommiſſi non fuiſſent obligata per grauatum, num. 11. contra, nu. 48.

Bona fideicommiſſi non veniunt in generali obligatione, nu. 12. ſed bene in ſpeciali, nu. 50.

Dotes non debent reſtitui ſuper fideicommiſſo materno, nu. 13. contra, nu 51.

Mater tenetur in ſubſidium dotare, nu. 15.

Auia materna tenetur ſecundario dotare, nu. 16.

Auus maternus tenetur ſubſidiariè dotare, nu. 17. Et multo magis auus paternus, nu. 18.

Frater vtrinq; coniunctus, vel conſaguineus tenetur dotare ſororem in ſubſidium, nu. 19.

Perſona quæ in ſubſidium tenentur dotes conſtituere, adſtringuntur eas etiam reſtituere præter fratrem, num. 20. Et non poſſunt ſe eximere à tali obligatione, num. 42.

Vxor poteſt retinere bona viri pro eius dotib⁹, nu. 21.

Vxor pro dotibus non babet neceſſe prius agere contra tertios bona libera poſſidentes, ſed erit in electione agere ſuper bonis fideicommiſſi, nu. 22. Etiã quòd ſcmerit bona fideicommiſſo ſubiecta, nu. 23.

Auth. res quæ eſt ſubſidiaria, nu. 24.

Præſumptio iuris transfert onus probãdi in fideicommiſſarium aſſerentem extare bona libera in bereditate, num. 25.

Inuentarium probat non extare bona libera in bereditate, num. 27.

Negatiua probatur ex lectura actorum, nu. 27.

Confeſſio tutorũ aliquando præiudicat pupillis, nu. 28.

Confeſſio rei in ſuis exceptionibus probat contra eum, num. 29.

L. neq; mater C. de iure dotium declaratur, nu. 31.

Gloſſæ authoritas præualet Alex. nu. 32.

Generalis diſpoſitio non comprebendit caſum dotis in ſpecie priuilegiatum, nu. 33.

Rationes quæ militant in conſtitutione dotis procedunt etiam in reſtitutione, nu. 34. & quæ ſint, nu. 35. 36. & 37.

Teſtator quòd nõ expreſſit præſumitur noluiſſe, nu. 38.

Neceſſitatis caſus plures remiſſiuè, nu. 39.

Doctores non ſunt numerandi, ſed ponderandi, nu. 41.

Auth. res quæ eſt fũdata ſuper ſauore publico, nu. 43.

Publico fauore inducta non poſſunt mutari, vel tolli ex diſpoſitione teſtatores, nu. 44.

§. ſanctiſſimas auth. de aliena. & emph. nu. 45. & 46.

Obligatio omnium bonorum mobilium ſtabilium præſentium, & futurorum eſt ſpecialis, nu. 48.

Doctores atteſtantes communem debent alijs præferri, num. 52.

Opinio crebrior, & communis in idem recidit, nu. 53.

Aſcendentes paterni prius diſcuti debent, & poſtea materni in dotium reſtitutionibus, nu. 54.

Opinio tàm iuſta, & equa nõ inuenitur, quàm ſubtilibus, & coloratis rationibus nõ ſubuertatur, nu. 55.

DECISIO. IIII.

DOmina Lucretia Scuderi, & Agliata exequutionẽ exercuit in Magna Curia pro dotibus ſuis in vntijs cẽtum S. P. P. contra Pirrum Perollo, & Porſiam Agliata tutores Andreæ Agliata eius filij, quæ quidẽ exequutio fuit adimpleta ſuper bonis fideicõmiſſo ſubiectis ipſius pupilli per eius auiam paternam Paulam Agliata, & ex capitibus deductis in oppoſitionibus tutorũ videbatur primo introitu dicẽdum exequutionem prędictã reuocari debere, atq; ita in fauorem pupilli oppoſitiones ſtare.

Primò quia Paula Agliata fideicommictens
1 auia † paterna Antonini recipientis dotem eſt
de perſonis quæ principaliter non tenentur ad
dotium conſtitutiones, vel reſtitutiones, Bar.
Bal. & Salic. in auth. res quę, C. com. de legat. &
in l. fin. C. de dot. promiſſ. Rip. Alex. & vterq;
2 Socc. in l. 1. ff. ſol. matr. Quia pater † tantummodo
principaliter tenetur filiam dotare ſiue
pauperẽ, ſiue diuitem, Peregr. de fideicõmiſſ.
art. 42. nu. 7. Bar. in l. ſi cum dotem, §. traſgrediamur,
ff. ſolut. matr. Menoch. lib. 3. pręſum.
15. nu. 6. & 7. Burſ. conſ. 298. nu. 2. vol. 3. Ioan.
Campeg. in tract. de dote par. 1. quę. 13. nu. 1.
cum concord. in mea cent. 3. de ſubit. quęſt. 73.
3 nu. 153. Et d. Auth. res † quæ, & corpus, vndè
ſumitur, quòd eſt auth. de reſt. & ea quæ parit
in vndecimo menſe, circa prin. (cum nõ liceat
4 allegari † authenticę codicis tamq; traductę ab
yrner. qui non habebat poteſtatẽ legis condendę,
ſecundum Cagnol bene latrantem in auth.
ex cauſa, nu. 9. C. de lib. pręter.) eſt fundata in
pręſumpta voluntate, & mentes teſtatoris, Menoch.
lib. pręſum. 189 nu. 5. Caſtrenſ. in l. mulier,
§. cum proponeretur, nu. 2. ff. ad Trebell.
Crot. in l. filius familias, §. diui, nu. 54. ff. de lega.
1. A petra de fideicom. quæſt. 8. nu. 338. &
5 339. Pręſumitur namq; teſtatorem † fideicommictentem
voluiſſe reſtitui fideicõmiſſum excepta
cauſa dotis, quam ipſemet dare coactus
fuiſſet, ſi vixiſſet, Crot. Rip. & Ferd. Loaz in d.
§. diui, ille, nu 57. iſte, nu. 70. hic, nu. 140. Hier.
Gabr. conſ. 153. nu. 1. vol. 2. gloſſ. d. §. cum proponeretur,
Ergo videtur d. auth. res quæ non
proce-

procedere in fideicommiſſo auiæ paternę quæ
ad dotandum non tenetur, atq; ita exequutio-
nem ſuper eo corruere.
Secundò quia dicta Paula fideicommictens
prohibuit eius bona alienari etiã ex neceſſaria,
& vrgẽtiſſima cauſa, vt legitur in eius elogio in
actis Coſmani Gagliardi 25. Februarij 6. Ind.
6 1591. Quo fit vt dicta verba videantur † cõpre-
hendere cauſam dotis arg. l. neq; mater in tex.
ibi, niſi ex magna, & probabili cauſa, C. de iure
dot. quam adducit Alex. conſ 117. nu. 8. vol. 6.
7 Atq; ita extante † ꝓhibitione expreſſa in cauſa
dotis nõ poſſent fideicõmiſſo ſubiecta alienari,
Seiſell. Crot. & Loazzes in d. §. diui, illc, nu. 22.
iſtc, nu 59. hic, nu. 360. Ant. Gogez l. 40. tauri
ſub nu. 87. Gregor. Lopez. in l. 6. tit. 11. par. 6.
ver. quæ la non pudieſſe vender, col. 4. Apetra
de fideicom. quęſt. 8. nu. 437. Et dicetur etiam
8 prohibitio expreſſa in † cauſa dotis quando te-
ſtator vſus fuerit verbis prægnantibus, & vni-
uerſalib⁹ veluti quauis cauſa quouis modo, vel
quouis titulo, Ruin. conſil. 123. num. 11. vol. 2.
Cephal conſ. 121. nu. 3. Menoch conſ. 736. nu.
20. vol. 8. Et dato quòd dicta verba nõ compre-
9 henderent cauſam dotis ſufficeret † dupplex
prohibitio alienandi, altera ſcilicet tacita a le-
ge, & altera expreſſa à teſtatore, quibus cõcur-
rẽtibus cenſetur prohibita alienatio etiam in
eum caſum in quem poterat alienari, exiſtente
ſola vna prohibitione, §. ſantiſſimas, auth. de
alienatione, & emphiteuſi, quem refert Burſat.
conſil. 179. nu. 27. vol 2.
Tertiò quia Paula teſtatrix ſubſtituit ſorores
Moniales Sanctæ Claræ vita functo Antonino
viro dictę Lucretię ſine deſcendẽtibus, & inde
Monaſterium Sanctæ Claræ in domo magna
ſuperqua etiã fuit adimpleta exequutio prędi-
cta, vt apparet ex codicillis in actis dicti de Ga-
gliardo 24. Aprilis 8. Ind. 1591. Quò fit vt ſub-
10 ſtituta pia † cauſa nõ habeat locũ diſpoſitio d.
auth. res quæ, Molin. de Hiſp. primogen. lib. 4.
par. 2. cap. 6. nu. 24. Curt. Sen. cõſ. 46. circa fin.
11 Quartò quia d. † auth. res quæ nõ procedit,
quando bona fideicõmiſſi non fuiſſent obligã-
ta per grauatum, Apetra de fideicomm. quæſt.
8. nu. 370. cum ſeq. At Antoninus vir recipiens
dotẽ non obligauit expreſsè bona fideicõmiſſi,
12 nec ea venũt in generali † obligatione ſcilicet
ſub hypoteca omniũ bonorũ, &c. Petr. Nicol.
Mozz. in tract. de cõtract. tit. de pignor. nu. 24.
quem refert., & ſequitur Milaneſ. deciſ. 1. nu.
120. verſ. 2. par. 2. Menoch. conſ. 129. nu. 4. vol.
2. Ant. Gabr. lib. 6, concl. tit. de reg. iur. cõcl. 12.
nu. 29. Ergo videtur non poſſe procedere exe-
quutio ſuper fideicõmiſſo dominæ Paulæ.
Quintò adducũtur ſpeciales authoritates in
13 † fideicõmiſſo materno ſuꝑ quo dotes reſtitui
abnegarunt, ſcilicet Hiero. Gabr. conſ. 119, nu.
26. & 37. vol. 2. Socc. Iun. cõſ. 119. nu. 12. vol. 2.

Quibus rationibus, & authoritatibus cõſide
ratis cõtrariũ nihilominùs deciſit Magna Cu-
ria, vt ſuꝑ fideicõmiſſo auię paternę exequutio
procederet, & oppoſitiones tutorũ reiicerẽtur.
14 Ratio deciſionis fuit, quia licet auia † pater-
na principaliter nõ teneatur dotare, tamen ſe-
cudario, & ex cauſa, filio ſcilicet inope exiſten-
te benè adſtringeretur, Marcabr. ab Anguill.
15 conſ. 79. nu. 42. Sicut etiã † mater eſt de perſo-
nis ad quas onus dotandi ſecũdario, ſeu in ſub-
ſiduum ſpectat, Ioſeph. Ludou. deciſ. peruſ. 21.
nu. 19 par. 1. Menoch. conſ. 873. nu. 2. vol. 9. &
de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. caſ. 460. nu. 3 & cõſ.
331. ſub nu 18. vol. 4. Honded. conſ. 91. nu. 78.
16 vol 1. Oſaſc. deciſ 107. nu. 5. & 9 Et auia † ma-
terna, Alex. conſ. 117 nu. 8. lib. 6. Hiero. Gabr.
conſil. 119. nu. 20. & 21. vol. 2. Peregr. de fidei-
17 com. art. 46. ſub num. 46. Et † auus maternus,
Alex. conſ. 117. nu. 8. lib. 6. Menoch. conſ. 331.
18 nu. 18. vol. 4 Oſaſc. deciſ. 107. nu. 5. Et † auus
paternus, Maluaſ. conſil. 126. nu. 92. Menoch.
conſ. 247. nu. 24. vol. 3. Laderchius conſil. 119.
nu. 2. Surd. conſ. 219. nu. 15. vol. 2. Rimin. Iun.
conſ. 777. nu 9. vol. 7. Maſc. concl. 156. nu. 18.
19 Et † frater vtrinq; coniunctus, vel conſangui-
neus, qui tenetur dotare ſororẽ, Maſc vol. 2. de
prob. concl. 813. nu. 5. Tiraq in §. hoc ſermone
9. limit. ſub nu. 14 & de iure primogen. quęſt.
62. ſub nu. 1. Honded. conſil. 18. nu. 32. vol. 1.
Theſaur. deciſ. 159. ſub nu. 3 & deciſ 192. nu. 7.
20 Et † omnes dictę perſonę quæ in ſubſidium
tenetur dotes conſtituere, adſtringuntur eas
etiam reſtituere pręter fratrem, (qui cũ tenea-
tur dotare ſororem pauperem, & nõ conſtitue-
re donationem propter nuptias fratri nõ tene-
tur reſtituire dotem à fratre receptam) Surd.
deciſ. 62. nu. 1. & 2. vbi teſtatur hanc eſſe com.
opin. Milanẽſ. deciſ. 7. nu. 43 par. 1. Viui. deciſ.
18. nu. 8. Caualc. deciſ. 81. nu. 107. par. 3. Rimin.
Iun. conſil. 812. ſub nu. 43. & 44. vol. 7. Eugen.
conſ. 54. nu. 50 Menoch. lib. 4. pręſ. 190. nu. 1.
vbi teſtatur hanc eſſe receptam interpetrũ ſen-
tentiam, & lib. 2. de arb. iud. caſ. 182. nu. 69. &
37. vol. 4. Marzar. de fideicomm. quęſt. 48. ver.
contrariam, Apetra in tract. eiuſdem tit. quęſt.
8. num. 349. vbi teſtatur com. opin. Peregr. in
tract. eiuſdem tit. art. 42. nu. 1. 3. & 81. vbi ait ita
ſeruari com. iuditiorum practicam, Craſſ. in §.
fideicommiſſum, quæſt. 57. nu. 4. vbi teſtatur
magis com. opin.
Et quòd Gerardus pater Antonini dotẽ reci
pientis non reliquerit bona demoſtratur ex de-
claratione facta per Porſiam eius vxorem, quæ
retinuit omnia bona eius viri mobilia, ſtabilia,
iura, & actiones, pro vntijs tribus milie in dotẽ
apportatis, vt legitur in actis Ioſeph Toſcano,
Quinimò tempore receptæ dotis per Antoni-
num, eius pater Gerardus vita functus erat non
21 relictis bonis ex declaratione † prędicta vxoris
quæ

cauſa videtur comprehendere cauſam dotis, nu. 6. contra, nu. 30.

Res expreſsè in cauſa dotis prohibitæ alienari non poſſunt pro eius reſtitutione adiudicari, nu. 7. contra, num. 40.

Prohibitio expreſſa in cauſa dotis facta dicitur, quando teſtator vſus fuerit verbis prægnãtibus, & vniuerſalibus, veluti quauis cauſa, quouis modo, vel quouis titulo, nu. 8.

Prohibitio dupplex alienãdi à lege ſcilicet, & ab homine impedit alienationem, etiam in eum caſum, in quem poterat alienari exiſtente ſola vna prohibitione, nu. 9. declara, nu. 46.

Auth. res quæ C. com. de lega. non habet locũ ſubſtituta pia cauſa, nu. 10. contra, nu 47.

Auth. res quæ, non procedit quando bona fideicommiſſi non fuiſſent obligata per grauatum, num. 11. contra, nu. 48.

Bona fideicommiſſi non veniunt in generali obligatione, nu. 12. ſed bene in ſpeciali, nu. 50.

Dotes non debent reſtitui ſuper fideicommiſſo materno, nu. 13. contra, nu 51.

Mater tenetur in ſubſidium dotare, nu. 15.

Auia materna tenetur ſecundario dotare, nu. 16.

Auus maternus tenetur ſubſidiariè dotare, nu. 17. Et multo magis auus paternus, nu. 18.

Frater vtrinq; coniunctus, vel conſaguineus tenetur dotare ſororem in ſubſidium, nu. 19.

Perſona quæ in ſubſidium tenentur dotes conſtituere, adſtringuntur eas etiam reſtituere præter fratrem, num. 20. Et non poſſunt ſe eximere à tali obligatione, num. 42.

Vxor poteſt retinere bona viri pro eius dotib⁹, nu. 21.

Vxor pro dotibus non habet neceſſe prius agere contra tertios bona libera poſſidentes, ſed erit in electione agere ſuper bonis fideicommiſſi, nu. 22. Etiã quòd ſciuerit bona fideicommiſſo ſubiecta, nu. 23.

Auth. res quæ eſt ſubſidiaria, nu. 24.

Præſumptio iuris transfert onus probãdi in fideicommiſſarium aſſerentem extare bona libera in hereditate, num. 25.

Inuentarium probat non extare bona libera in hereditate, num. 27.

Negatiua probatur ex lectura actorum, nu. 27.

Confeſſio tutorũ aliquando præiudicat pupillis, nu. 28.

Confeſſio rei in ſuis exceptionibus probat contra eum, num. 29.

L. neq; mater C. de iure dotium declaratur, nu. 31.

Gloſſæ authoritas præualet Alex. nu. 32.

Generalis diſpoſitio non comprehendit caſum dotis in ſpecie priuilegiatum, nu. 33.

Rationes quæ militant in conſtitutione dotis procedunt etiam in reſtitutione, nu. 34. & quæ ſint, nu. 35. 36. & 37.

Teſtator quòd nõ expreſſit præſumitur noluiſſe, nu. 38.

Neceſſitatis caſus plures remiſſiuè, nu. 39.

Doctores non ſunt numerandi, ſed ponderandi, nu. 41.

Auth. res quæ eſt fũdata ſuper fauore publico, nu. 43.

Publico fauore inducta non poſſunt mutari, vel tolli ex diſpoſitione teſtatores, nu. 44.

§. ſanctiſſimas auth. de aliena. & emph. nu. 45. & 46.

Obligatio omnium bonorum mobilium ſtabilium præſentium, & futurorum eſt ſpecialis, nu. 48.

Doctores atteſtantes communem debent alijs præferri, num. 52.

Opinio crebrior, & communis in idem recidit, nu. 53.

Aſcendentes paterni prius diſcuti debent, & poſtea materni in dotium reſtitutionibus, nu. 54.

Opinio tàm iuſta, & equa nõ inuenitur, quàm ſubtilibus, & coloratis rationibus nõ ſubuertatur, nu. 55.

DECISIO. IIII.

DOmina Lucretia Scuderi, & Agliata exequutionẽ exercuit in Magna Curia pro dotibus ſuis in vntijs cẽtum S. P. P. contra Pirrum Perollo, & Porſiam Agliata tutores Andreæ Agliata eius filij, quæ quidẽ exequutio fuit adimpleta ſuper bonis fideicõmiſſo ſubiectis ipſius pupilli per eius auiam paternam Paulam Agliata, & ex capitibus deductis in oppoſitionibus tutorũ videbatur primo introitu dicẽdum exequutionem prędictã reuocari debere, atq; ita in fauorem pupilli oppoſitiones ſtare.

Primò quia Paula Agliata fideicommittens
1 auia † paterna Antonini recipientis dotem eſt
de perſonis quæ principaliter non tenentur ad
dotium conſtitutiones, vel reſtitutiones, Bar.
Bal. & Salic. in auth. res quę, C. com. delegat. &
in l. fin. C. de dot. promiſſ. Rip. Alex. & vterq;
2 Socc. in l. 1. ff. ſol. matr. Quia pater † tantummodo
principaliter tenetur filiam dotare ſiue
pauperẽ, ſiue diuitem, Peregr. de fideicõmiſſ.
art. 42. nu. 7. Bar. in l. ſi eum dotem, §. traſgrediamur,
ff. ſolut. matr. Menoch. lib. 3. pręſum.
15. nu. 6. & 7. Burſ. conſ. 298. nu. 2. vol. 3. Ioan.
Campeg. in tract. de dote par. 1. quę. 13. nu. 1.
cum concord. in mea cent. 3. de ſubit. quęſt. 73.
3 nu. 153. Et d. Auth. res † quæ, & corpus, vndè
ſumitur, quòd eſt auth. de reſt. & ea quæ parit
in vndecimo menſe, circa prin. (cum nõ liceat
4 allegari † authenticę codicis tanq; traductę ab
yrner. qui non habebat poteſtatẽ legis condendę,
ſecundum Cagnol bene latrantem in auth.
ex cauſa, nu. 9. C. de lib. pręter.) eſt fundata in
pręſumpta voluntate, & mentes teſtatoris, Menoch.
lib. pręſum. 189 nu. 5. Caſtrenſ. in l. mulier,
§. cum proponeretur, nu. 2. ff. ad Trebell.
Crot. in l. filius familias, §. diui, nu. 54. ff. de lega.
1. Apetra de fideicom. quæſt. 8. nu. 338. &
5 339. Pręſumitur namq; teſtatorem † fideicommittentem
voluiſſe reſtitui fideicõmiſſum excepta
cauſa dotis, quam ipſemet dare coactus
fuiſſet, ſi vixiſſet, Crot. Rip. & Ferd. Loaz in d.
§. diui, ille, nu 57. iſte, nu. 70. hic, nu. 140. Hier.
Gabr. conſ. 153. nu. 1. vol. 2. gloſſ. d. §. cum proponeretur,
Ergo videtur d. auth. res quæ non
proce-

procedere in fideicommiſſo auiæ paternę quæ
ad dotandum non tenetur, atq; ita exequutio-
nem ſuper eo corruere.

Secundò quia dicta Paula fideicommictens
prohibuit eius bona alienari etiã ex neceſſaria,
& vrgẽtiſſima cauſa, vt legitur in eius elogio in
actis Coſmani Gagliardi 25. Februarij 6. Ind.
6 1591. Quo fit vt dicta verba videantur † cõpre-
hendere cauſam dotis arg. l. neq; mater in tex.
ibi, niſi ex magna, & probabili cauſa, C. de iure
dot. quam adducit Alex. conſ. 117. nu. 8. vol. 6.
7 Atq; ita extante † ꝓhibitione expreſſa in cauſa
dotis nõ poſſent fideicõmiſſo ſubiecta alienari,
Seiſell. Crot. & Loazzes in d. §. diui, ille, nu. 22.
iſte, nu 59. hic, nu. 360. Ant. Gogez l. 40. tauri
ſub nu. 87. Gregor. Lopez. in l. 6. tit. 11. par. 6.
ver. quæ la non pudieſſe vender, col. 4. Apetra
de fideicom. quęſt. 8. nu. 437. Et dicetur etiam
8 prohibitio expreſſa in † cauſa dotis quando te-
ſtator vſus fuerit verbis prægnantibus, & vni-
uerſalib⁹ veluti quauis cauſa quouis modo, vel
quouis titulo, Ruin. conſil. 123. num. 11. vol. 2.
Cephal conſ. 121. nu. 3. Menoch conſ. 736. nu.
20. vol. 8. Et dato quòd dicta verba nõ compre-
9 henderent cauſam dotis ſufficeret † dupplex
prohibitio alienandi, altera ſcilicet tacita a le-
ge, & altera expreſſa à teſtatore, quibus cõcur-
rẽtibus cenſetur prohibita alienatio etiam in
eum caſum in quem poterat alienari, exiſtente
ſola vna prohibitione, §. ſantiſſimas, auth. de
alienatione, & emphiteuſi, quem refert Burſat.
conſil. 179. nu. 27. vol 2.

Tertiò quia Paula teſtatrix ſubſtituit ſorores
Moniales Sanctæ Claræ vita functo Antonino
viro dictę Lucretię ſine deſcendẽtibus, & inde
Monaſterium Sanctæ Claræ in domo magna
ſuperqua etiã fuit adimpleta exequutio prędi-
cta, vt apparet ex codicillis in actis dicti de Ga-
gliardo 24. Aprilis 8. Ind. 1591. Quò fit vt ſub-
10 ſtituta pia † cauſa nõ habeat locũ diſpoſitio d.
auth. res quæ, Molin. de Hiſp. primogen. lib. 4.
par. 2. cap. 6. nu. 24. Curt. Sen. cõſ. 40. circa fin.

11 Quartò quia d. † auth. res quæ nõ procedit,
quando bona fideicõmiſſi non fuiſſent obligà-
ta per grauatum, Apetra de fideicomm. quæſt.
8. nu. 370. cum ſeq. At Antoninus vir recipiens
dotẽ non obligauit expreſsè bona fideicõmiſſi,
12 nec ea venũt in generali † obligatione ſcilicet
ſub hypoteca omniũ bonorũ, &c. Petr. Nicol.
Mozz. in tract. de cõtract. tit. de pignor. nu. 24.
quem refert., & ſequitur Milanenſ. deciſ. 1. nu.
120. verſ. 2. par. 2. Menoch. conſ. 129. nu. 4. vol.
2. Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de reg. iur. cõcl. 12.
nu. 29. Ergo videtur non poſſe procedere exe-
quutio ſuper fideicõmiſſo dominæ Paulæ.

Quintò adducũtur ſpeciales authoritates in
13 † fideicõmiſſo materno ſuꝑ quo dotes reſtitui
abnegarunt, ſcilicet Hiero. Gabr. conſ. 119, nu.
36. & 37. vol. 2. Socc. Iun. cõſ. 119. nu. 12. vol. 2.

Quibus rationibus, & authoritatibus cõſide
ratis cõtrariũ nihilominùs deciſit Magna Cu-
ria, vt ſuꝑ fideicõmiſſo auię paternę exequutio
procederet, & oppoſitiones tutorũ reicerẽtur.

14 Ratio deciſionis fuit, quia licet auia † pater-
na principaliter nõ teneatur dotare, tamen ſe-
cudario, & ex cauſa, filio ſcilicet inope exiſten-
te benè adſtringeretur, Marcabr. ab Anguill.
15 conſ. 79. nu. 42. Sicut etiã † mater eſt de perſo-
nis ad quas onus dotandi ſecũdario, ſeu in ſub-
ſiduum ſpectat, Ioſeph. Ludou. deciſ. peruſ. 21.
nu. 19 par. 1. Menoch. conſ. 873. nu. 2. vol. 9. &
de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. caſ. 460. nu. 3 & cõſ.
331. ſub nu 18. vol. 4. Honded. conſ. 91. nu. 78.
16 vol 1. Olaſc. deciſ 107. nu. 5. & 9 Et auia † ma-
terna, Alex. conſ. 117 nu. 8. lib. 6. Hiero. Gabr.
conſil. 119. nu. 20. & 21. vol. 2. Peregr. de fidei-
17 com. art. 46. ſub num. 46. Et † auus maternus,
Alex. conſ. 117. nu. 8. lib. 6. Menoch. conſ. 331.
18 nu. 18. vol. 4 Olaſc. deciſ. 107. nu. 5. Et † auus
paternus, Maluaſ. conſil. 126. nu. 92. Menoch.
conſ. 247. nu. 24. vol. 3. Laderchius conſil. 119.
nu. 2. Surd. conſ. 219. nu. 15. vol. 2. Rimin. Iun.
conſ. 777. nu 9. vol. 7. Maſc. concl. 156. nu. 18.
19 Et † frater vtrinq; coniunctus, vel conſangui-
neus, qui tenetur dotare ſororẽ, Maſc vol. 2. de
prob. concl. 813. nu. 5. Tiraq in §. hoc ſermone
9. limit. ſub nu. 14 & de iure primogen. quęſt.
62. ſub nu. 1. Honded. conſil. 18. nu. 32. vol. 1.
Theſaur. deciſ. 159. ſub nu. 3 & deciſ 192. nu. 7.

20 Et † omnes dictę perſonę quæ in ſubſidium
tenetur dotes conſtituere, adſtringuntur eas
etiam reſtituere pręter fratrem, (qui cũ tenea-
tur dotare ſororem pauperem, & nõ conſtitue-
re donationem propter nuptias fratri nõ tene-
tur reſtituire dotem à fratre receptam) Surd.
deciſ. 62. nu. 1. & 2. vbi teſtatur hanc eſſe com.
opin. Milanẽſ. deciſ. 7. nu 43 par. 1. Viui. deciſ.
18. nu. 8. Caualc. deciſ. 81. nu. 107. par. 3. Rimin.
Iun. conſil. 812. ſub nu. 43. & 44. vol. 7. Eugen.
conſ. 54. nu. 50 Menoch. lib. 4. pręſ. 190. nu. 1.
vbi teſtatur hanc eſſe receptam interpetrũ ſen-
tentiam, & lib. 2. de arb. iud. caſ. 182. nu. 69. &
37. vol. 4. Marzar. de fideicomm. quęſt. 48. ver.
contrariam, Apetra in tract. eiuſdem tit. quęſt.
8. num. 349. vbi teſtatur com. opin. Peregr. in
tract. eiuſdem tit. art. 42. nu. 1. 3. & 81. vbi ait ita
ſeruari com. iuditiorum practicam, Craſſ. in §.
fideicommiſſum, quæſt. 57. nu. 4. vbi teſtatur
magis com. opin.

Et quòd Gerardus pater Antonini dotẽ reci
pientis non reliquerit bona demoſtratur ex de-
claratione facta per Porſiam eius vxorem, quæ
retinuit omnia bona eius viri mobilia, ſtabilia,
iura, & actiones, pro vntijs tribus mille in dotẽ
apportatis, vt legitur in actis Ioſeph Toſcano,
Quinimò tempore receptæ dotis per Antoni-
num, eius pater Gerardus vita functus erat non
21 relictis bonis ex declaratione † prędicta vxoris

quæ

nu.7.ff. famil. Herceſc.& in l. in eadē in fin.ff.
ex quib.cauſ.maior.& in l.pecuniæ in fin. ff.de
alim.& cibar. lega. Cortett.in ſing. in verſ. ne-
ceſſitas, Bal.conſil.448.vol.3. & conſil.20.lib.
2. Boer.quæſt. 44.num.27. Crauett. in reſpo.
progenoro, nu.94.
Quintò dato citra veri prĕiudicium quod di
cta verba,cauſam dotis comprehēderent, nihi-
lominus in bonis fideicōmiſſi poſſet fieri dotis
40 conſtitutio,& † reſtitutio in ſubſidium , Surd.
deciſ.62.ſub nu.10.Paul.de Caſtr.conſ.80. col.
1.lib.1. Iaſ.in d.auth.res quæ, col.vlt.verſ. 13.
limita,Guid.Pap.quęſt.96.Rip.in d.§.diui,nu.
73. Boer.quęſt. 129.nu.5. Bero,quęſt. 110.nu.
5.vbi teſtatur hanc eſſe magis com.opin. Ioan.
Lup.in rub.extra de don.inter virum, & vxor.
§.16. num. 11. Marzar. in epit. de fideicom.
quęſt.48. verſ.contrariū tamen, Ant.de Padill.
in d.auth.res quæ,num.117. Viui.deciſ. 18.nu.
26.vbi teſtatur com.opin. Pariſ. conſil. 81.nu.
48. Rolandin. in 1.par.flor.teſtam.rub.30.nu.
4.Gozzad.conſ.96.nu.9. Bartol. Romuleus in
d.§.diui,nu.116.Burſa.conſil.179.nu.10.verſ.
ſed, & quando, vol. 2. vbi teſtatur magis com.
opin. Petr. Ant. Anguſc.cōſ.75.ſub nu.19.lib.
6.Pandus in tract.de dotar.par.3.quęſt.15.circà
med. Menoch.lib.4.prĕſum.189.nu. 17.& ſeq.
41 Et Doct. non † ſunt numerandi,ſed ponde-
randi,qua ratione,& fundamēto loquantur (&
ſi allegati ſint ſatis numero plures) vt docuit
Auguſt.in cano.ego ſoli 9.diſt.non enim (ait)
inſpicio illud a quo eſt dictum , ſed qua ratio-
ne,& dixit dominus Moyſi nō acquieſces ſen-
tentię multorū, vt a veritate deuies, exod. cap.
27.& facit, gloſſ.in verſ.multitudine,cap.ſi te-
ſtis 4. quęſt.2.l.1. in tex.ibi, ſed neq; ex multi-
tudine authorū , C. de vet.iure enucl.cap.1. in
tex.ibi niſi à paucioribus, & inferiorib⁹ aliquid
rationabiliter obiectum fuerit extrà de his quæ
fiunt à maior. par. cap. l. ob carmen.in tex. ibi
non enim ad multitudinem reſpici oportet, ff.
de teſtib. Ratio autem eſt fundata ſuper firmā
petram, ſcilicet defectus poteſtatis, quia dictæ
42 perſonæ nō † poſſunt ſe eximere ab obligatio-
ne cōſtituendi,& reſtituēdi dotem, Iaſ.& Rip.
in d.auth.res quæ ille,col.ſin.limit. 13.iſte,nu.
43 73. Tāto fortius quia dicta † obligatio eſt indu-
cta fauore publico , vt demoſtraui in tertia ra-
44 tione d.auth.res quæ, & ea † quæ ſunt inducta
fauore publico non poſſunt mutari, vel tolli ex
diſpoſitione teſtatoris, l. quod de bonis, §. fin.
ff.ad l.falcid. Bar. in auth. ſed cum teſtator, C.
eod.& in l.nemo poteſt, ff.de leg. 1.
Et veris exiſtētibus his ſolutionibus reſpon-
45 detur ad † d.§.ſacratiſſimas, primo quod loqui
tur in prohibitione facta in cōtractu, in quo pa
ctum adiectū de non alienando, vt aliquid ope-
retur cōprehendit etiam caſus ſpeciales, arg. l.
ſi quando, ff.de leg. 1. At nos loquimur in pro-
hibitione facta à teſtatore, qui non prĕſumitur
in prohibitione generali voluiſſe includere ca-
ſum reſtitutionis dotis ad quā teneretur, Alex.
in d.§. diui ſub nu. 1.
46 Secundò quia † dict.§.ſanctiſſimas loquitur
quando adeſſet dupplex prohibitio alienandi
expreſſa , ſecus ſi altera expreſſa , & altera taci-
ta, vt hic , Ruin.conſil. 118. num. 7. & conſil.
109.num.23. vol.2.
47 Ad tertiū reſp. quod etiam ſi † fuiſſet ſubſti-
tuta pia cauſa procederet d.auth.res quæ,Socc.
reg.12. ampl.13. Iaſ. Corn. & Padill. in d.auth.
res quæ ille, nu. 32. verſ. duodecimo extende,
iſte nu.7.in fin. hic nu.94. Roman.conſil.267.
col.1.Tiraq.de priu.piæ cauſę priuil. 102.circa
fin. Apetra de fideicom. quæſt.8.nu. 445. Me-
noch.lib.4.prĕſum.189.nu.120. & 137. verſ.eſt
itaq; vbi teſtatur hanc eſſe receptā opinionem.
Ad quartū reſpondetur duobus modis , pri-
48 mo quia † ſufficiet ſecūdum veriorem ſenten-
tiam bona fideicommiſſi fuiſſe ipſo iure ad do-
tium reſtitutiones , & conſtitutiones ſubiecta,
Dec.conſ.376.nu.3. Paul.de Caſt.conſ.80.cir-
ca prin.vol. 1. Curt. Iun.conſ.59.col. 1. ſecūdo
reſp. (vt ab oſſibus, & ſpinellis primæ reſpon-
ſionis diſcedamus) quod imò per grauatū fue-
runt bona fideicōmiſſi obligata, quia licet obli-
gatio omniū bonorū ſit generalis , tamen om-
49 nium † bonorum mobilium, ſtabilium prĕſen-
tium, & futurorum eſt ſpecialis, Petr.de Greg.
ſuper bull.quæſt.6.verſ.tertio aduertendū eſt,
Neguſ.de pigno.memb.3.par.2.nu.1.verſ. po-
teſt etiam dici, fol. 13. Mozz.de contract.tit.de
pignor.ſub nu.33 ibi, vel ſpecialis, fol.45. Bar.
in l. 1.circa fin. ff.ſi quis in ius voc.non ier. & in
l.fin.nu.4.& 5.C.ſi contra ius, & in l. generali-
ter, nu.2.C.de nō num.pec.gloſſ.in ver.ſpecia-
liter, l.& quæ non dum, §. 1, ff de pignor. Ang.
& Auguſt.ad eum.tit.de malefit.ver. ſuper om
nibus,& ſingulis, Oldrad.conſ.300.col. 3. verſ.
& eſt attendendum, Socc.conſ. 300.nu.2.verſ.
ſecundo cōfirmatur, vol.2. Canon.magis com-
muniter in cap. vt circa , per tex. ibi omnia, &
50 ſingula, de elect.lib.6. Et licet † fideicommiſſa
non veniant in generali hypoteca , ſeu obliga-
tione, veniunt tamen proculdubio in ſpeciali,
Surd.conſ.73.num.61. vol.1. Milanenſ.deciſ.
1.num.129. lib 2.
Ad quintū de authoritatibus denegantibus
reſtitutiones dotium fieri ſuper fideicommiſſo
materno, reſpōdetur tribus modis , primo quia
51 adſunt † cōtrarię authoritates, ſcilicet Gozzad.
conſil.97.nu.10.Cephal.conſ.574.nu.7.& 23.
vol.4. vbi teſtatur hanc eſſe crebriorem ſenten-
tiam, Peregr. de fideicom.art.42 ſub nu.46. vbi
ait ita practicaſſe, Anchar.Iun. quæſt.64.lib.3.
Marzar.in epit. de fideicom. quæſt. 48. in fin.
Corn. in d.auth. res quæ ſub nu.9. Quæ quidē
authoritates debent prĕualere contrarijs ſupra

52 allegatis, tum † quia plures numero, grauiores pondere, & validioribus fundamẽtis fundatæ, tum quia cõmuniorem ſentẽtiam atteſtantur, 53 tantum enim eſt † dicere crebriorem, quãtum communiorem, Maccagnan. de Azzoguidis in tract. de com. opin. cap. 3. nu. 2. lib. 2. per l. 1. in tex. ibi, & ſanè crebrior, ff. de off. quæſt.

Secundò reſpondetur quia loquuntur in fideicõmiſſo materno, nos verſamur in fideicõmiſſo auiæ paternæ quæ magis adſtricta eſt ad dotium conſtitutionem, & reſtitutionem, cum 54 prius diſcuti debeant † aſcendentes paterni, & poſteà materni, Peregr. de fideicom. art. 42. nu. 46. Hieron. Gabr. conſil. 119. nu. 20. vol. 2. vbi teſtatur com. opinionem.

55 Tertiò reſp. quia non † inuenitur tam iuſta, & æqua opinio, quæ ſubtilibus, & coloratis rationibus nõ ſubuertatur, Corat. in præfat. tract. de comm. opin. num. 22. Neuizz. lib. 5. Siluæ nupt. 3. limit. num. 67. verſ. non tamen, Surd. deciſ. 272. circa fin.

Quapropter deciſit Magna Curia, vt oppoſitiones reiicerentur.

ARGVMENTVM.

Quo pacto contractus ſubiugatorius ſecũdum Bullam de cenſibus annullari poſſet.

SVMMARIVM.

Contractus ſubiugatorij requiſita, nu. 1. & ſeq.

Exceptio nullitatis notoriæ apparens ex actis admictitur non obſtante pragm. de cenſibus reiiciente omnes exceptiones, & defenſiones, nu. 2. limita, nu. 3. 4. & 5.

Pretio non interueniente in contractu bullari non currunt annualites, niſi die ſolutionis ipſius etiam ex internallo factæ, nu. 6. licet alij tenuerint; debere ſolui integrè ab initio vel incontinenti, nu. 7.

Interuſurium ſoluitur loco ſortis in repetibilis, nu. 8.

Interuſurium ſolutum abſquè ſorte repeti poſſet tamquàm inter eſſe, nu. 9.

Sortem ſubiugationis fuiſſe ſolutam ſpectat ad emptorem, nu. 10. etiam ſi venditor confiteatur in inſtrumento fuiſſe ſibi ſolutam, nu. 11.

Compenſare non eſt realiter numerare, & ſoluere, ſed ficte, nu. 12.

Confeſſio aui non præiudicare debet nepoti, nu. 13.

Dotarium expreſsè non conſtitutum nõ debetur ab heredibus viri, nu. 14.

Vxor conſtante matrimonio petere poſſet ſibi dotariũ coſtitui, nu. 15.

Exceptio non numeratæ pecuniæ nõ admictitur in confeſſione facta in articulo mortis, nu. 16.

Pater habet neceſsè ſe obligare ad dotium reſtitutionẽ nomine filij cum dotes ad eum peruenerint, nu. 17.

Subiugatio facta tempore Bullæ Pij V. ſubſtinetur, ex declaratione noui Pontificis eamdem Bullam irritans ex tunc, num. 18.

Dotarium non conſtitutum debetur pro oſculo, & deflorata virginitate, nu. 19.

Confeſſio pretij iurata ſufficit ad obtinendam exequutionem contractus ſubiugatorij, nu. 20.

Curator ſubiugans præiudicat pupillo, nu. 21.

Confeſſio de recepto probat verã numerationẽ, nu. 22.

Statutum loquens de ſolutione procedit etiam in confeſſione, nu. 23.

Tertius non poteſt excipere de non ſolutione ſortis bullaris, niſi ipſe probaret, nu. 24.

Subiugatio poteſt ſubſtineri reſpectu veri crediti, & ſolutæ ſortis, licet tota ſumma ſoluta non appareat, num. 25.

Subiugatio bonorũ minoris requirit eaſdem ſollemnitates quæ neceſſariæ ſunt in venditione, nu. 26.

Curator alienans bona minoris debet adhibere eaſdem Sollemnitates quãdo neceſſariæ eſſent ſi ipſemet minor alienare vellet, nu. 27.

Sollemnitates requiſitæ in alienationibus rerum minoris remiſſiuè, nu. 28.

Subhaſtatio in alienatione rerum minoris hodie non eſt in vſu, nu. 29.

Decretum obtentum in venditione non iuuat in ſubiugatione, nu. 30.

Cognitio cauſæ quo pacto dicatur interueniſſe in ſubiugatione minorum, nu. 31.

Ratificatio retrotrahitur ad tempus actus, nu. 32.

Ratificatio poteſt fieri abſente parte, nu. 33.

Conſenſus ſimultaneus quando non requiritur vt actus valeat ex tunc, nu. 34.

Ratificatio tacita inducitur excurſu quinquennij à die ſcientiæ numerandi, num. 35.

Rub. C. ſi maior factus ratum hab. lib. 2. in quibus differat à rub. C. ſi maior factus alien. factam ſine decre. rat. hab. lib. 5. nu. 36.

Mater tutrix ex adminiſtratione præſumitur ſibi ſolviſſe de dotibus, nu. 37. declara, nu. 39. & 40.

Creditor adminiſtrator bonorum debitoris præſumitur ſibi ſoluiſſe ex adminiſtratione, nu. 38.

Mater tutrix durante tutela poteſt agere ad repetitionem dotium, nu. 41.

DECISIO. V.

DOnna Franciſca Sollima, & Lanza exercuit exequutionẽ in M. R. C. in vntijs centum cõtra Catherinã de Francho poſſeditricem bonorũ ſubiugatorum per Ioãnem Baptiſtam Cuuello curatorem ad litem cum poteſtate tranſigendi ſuper dotibus, & dotario prætenſis a dicta de Sollima aduerſus quam quidem exequutionẽ ſe opponebat Catherina primo de nullitate cõtractus ſubiugatorij deducẽdo eius nullitatem,
1 primo ex defectu † ſortis principalis, cũ ad eſſentiã ipſius contractus plura requirantur, primo quod conſtituatur in bonis, ſecundo ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, tertio ſuper vno,

vel

vel pluribus corporibus ſpecialiter, vel ſaltim generaliter ſuper omnibus bonis, quarto quod interueniat pecunia, ſeu ſors, quinto quod annua ſolutio non excedat decimã partem ſortis, ſexto quod pecunia principalis, ſeu ſors ſit demortua, ſeptimo quod adſit pactum quandocunq; reddimendi, octauo quod contractus, & inſtrumẽtum fiat in altero Regnorum Siciliæ citra, & vltra farũ, Petr. de Greg. ſuper bull. quęſt. 5. Milan. deciſ. 1. & 2. lib. 2. Brunor. à ſol. quęſt. 4. Foller. ſuper bull. verſ. inſtrumẽto gratiæ, Aponte conſil. 64 nu. 27. & conſ. 81. nu. 7. vol. 1. Felician. de cenſib. lib. 1. cap. 8. Berarduccius in ſumm. Coro. confeſſ. tit. de vſur. circa cõtract. cenſual. Redoan. de reb. eccl. nõ alien. rub. de conſt. ann. redd. quæſt. 18. Pizzaor. ad ſtat. Guadal. in gloſſ. y. futuros.

2 Et nullitatis † exceptio notoriè apparẽs exactis admittitur nõ obſtante pragmatica noſtra de cẽſibus reijciente omnes exceptiones, & defenſiones, meus Abb. conſ. 54 vol. 2. Milanenſ. decſ. 2. nu. 134. lib. 2. Mar. Anguiſſ. conſ. 273. num. 4. Maſc. vol. 1. de probat. quęſt. 8. nu. 17. Becc. conſ. 12. nu. 55. Fęlin. in cap. ex parte el 2. nu. 7. extrà de off. de leg. Ioan. Bab. de S. Seuer. in l. omnes populi, num. 210. ff. de iuſt. & iure, Anchar. Iun. in quæſt. famil. lib. 1. quæſt. 43. Caball. in add. ad Ant. de Butr. conſ. 18. in litera B. Bertrand. conſ. 5. nu. 11. vol. 1. Celſ. Hugo conſ. 87. nu. 3. & 4. Barbat. conſ. 18. in prin. lib. 1. Aret. conſil. 75. in fin. Alex. conſil. 225. nu. 1. vol. 6. Natt. conſ. 120. nu. 14. & conſ. 172. nu. 5. Scaccia in tract. de iudit. par. 1. cap. 97. nu. 192. Fab. Turrett. conſ. 91. nu. 24. & conſ. 78. nu. 4. & conſil. 35. nu. 11. & 12. lib. 1. & conſ. 49. nu. 25. & 27. lib. 2. Alba, conſil. 609. num. 2. lib. 4. Gramm. conſ. 1. nu. 43. & cõſ. 43. nu. 3. in ciuil. Viui. deciſ. 120. nu. 7. Anchar. conſ. 107. col. 1. Auall. conſ. 29. nu. 43. vol. 1. Dec. conſ. 49. nu. 3. Menoch. de adipiſc. poſſ. remed. 4. nu. 893. Rebuff. tit. de liter. obl. art. 1. gloſſ. 9. num. 4. Vant. in tract. de null. tit. quis poſſ. dic. de null. nu. 54. Roma conſ. 42. nu. 4. Ruin. conſ. 74. nu. 12. vol. 4. & conſ. 37. nu. 13. vol. 5. Alex. in add. ad Bar. in l. 1. §. & parui, nu. 7. in litera A. verſ. adde quod ſtãte, ff. quod vi aut clam, Menoch. lib. 2. pręſ. 48. nu. 25. Lancell. de attent. tit. de attent. null. pẽde. nu. 143. Cum. in cap. ritus 17. nu. 52. & cap. 40. nu. 218. Suarez. com. opin. in litera E. nu. 166. Auillalob. in com. opin. in litera E. nu. 114. Foller. ſuper bull. verſ. quæ quidem exequutio, nu. 6. & 12. Niſi verba ſtatuti

3 † prohibentis nullitatem eſſent geminata quia tunc opponi non poſſet de nullitate, etiam notoria, Socc. Sen. conſ. 242. nu. 2. vol. 2. Cephal. conſ. 775. lib. 5. Turret. conſil. 35. nu. 14. vol. 1.

4 Vel niſi † nullitas reciperet aliquã diſputationem, Milanenſ. deciſ. 2. nu. 138. lib. 2. Cephal. conſ. 201. nu. 10. Franc. in cap. dilecto, nu. 153. & 168. extra de appell. Fęlin. in cap. inter cęteras, col. 5. extra de re iud. Dec. in cap. ex parte el 2. col. 5. extrà de off. de leg. Roma conſil. 42. nu. 3. verſ. attamen, Neuizz. conſil. 70. nu. 31. Burſa. conſ. 73. nu. 3. & conſ. 74. nu. 21. Rip. in l. 4. §. condemnatum, nu. 17. ff. de re iud. Corn. conſ. 10. nu. 3. lib. 4. Alex. conſ. 126. nu. 2. lib. 6. Cõtard. in l. vnica limit. 9. nu. 9. C. ſi de momen. poſſeſſ. Rimin. Iun. conſil. 53. nu. 30. vol. 1. Caualc. deciſ. 10. nu. 10. lib. 1. Ioan. Bott. conſ. 101. nu. 22. Turrett. conſ. 35. nu. 15. vol. 1. Rimin. Iun. conſil 421. nu. 13. Lancell. de attent. tit. de attent. lite pende. limit. 9. nu. 5. Anchar. Iun. in

5 quęſt. famil. quęſt. 43. nu. 8. lib. 1. Vel † niſi ſtatutum pręfigeret terminũ ad dicendũ de nullitate, quia tunc eo elapſo non poſſet opponi de nullitate, quamuis notoria, Alex. conſ. 105. nu. 4. vol. 5. Natt. conſil. 120. nu. 15. vol. 1. Auall. conſil. 83. nu. 26 vol. 1. Oſaſc. deciſ. 22. nu. 14. Cephal, cõſil. 263. nu. 3. Becc. conſil. 40. nu. 5. Surd. conſ. 60. nu. 20 vol. 1.

6 Et non interueniente † prętio nõ currerent annualitates, niſi à die ſolutionis ipſius, etiam ex interuallo factæ, Milan. deciſ. 2. nu. 64. lib. 2. vbi ait ita fuiſſe deciſum inter heredes D. Federici Campixani, & Regium Fiſcum, Bal. in cap. 1. extra de iure iur. Licet alij tenuerint, vt

7 ab † initio, vel incontinẽti integrè ſoluatur, inter quos fuit Petr. de Gregor. ſuper bull. quęſt. 5. verſ. quarto requiritur, Ludou. Lopez. de cõtract. lib. 1. cap. 57 verſ. ad quartũ, Felician. de cenſib. lib. 1. cap. 8. nu. 11. verſ. quarta cõditio, Nauarr. in comment. de vſur. nu. 85.

8 Quia † interuſuriũ ſoluitur loco ſortis in repetibilis, Milan. deciſ 8. nu. 369. Socc. conſ. 41. nu. 5. vol. 4. Vinc. de Franch. deciſ. 254.

9 Et ſolutum abſque † ſorte repeti poſſet tamquam intereſſe, gloſſ. l. curabit, C. de act. empti, & vend. & l. 1. C. de ſum. trin. Paul. de Caſtr. in l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empti.

10 Et † ſortẽ fuiſſe ſolutã, ſpectat probatio ad emptorẽ, Milan. deciſ. 6. nu. 26. par. 2. Ferdin. Bonior. ſuper bull. in ver. pręti, vbi etiã Franc.

11 Pancald. ver. ſed poteſt eſſe, Etiã ſi in † inſtrumento cõfiteatur venditor fuiſſe ſibi ſolutam, Caſſan. conſil. 63. num. 19. & 20. Dec. conſil. 421. num. 12. & 13.

At ſubiugatio prędicta fuit facta pro dotibus & dotario pretenſis à Donna Franciſca, atquè ita ſine vera prętij numeratione quę requirebatur firma exiſtente Bulla Papę Pij V. eo tempo

12 re cum † compenſare nõ ſit realiter numerare, & ſoluere, ſed ficte, Fęlin. in cap. ſuborta, col. 2. extrà de re iud. l. ſi peculiũ, ff. de ſtat. hom. Dec. in cap. cum inter, nu. 58. extrà de except. Pariſ. conſil. 121. nu. 19. vol. 1. Crot. conſ. 139. nu. 7. Surd. conſ. 142. nu. 12. & conſ. 82. nu. 4. vol. 1. Tiraq. de retr. ſangu. §. 3. gloſſ. 3. nu. 6.

Et quod peius erat nõ conſtabat dę dotibus,

D 2 niſi

niſi per confeſſionẽ factam in teſtamento con-
dam Ioannis Sollima aui Gaſparis minoris, qui
declarauit pænes eum perueniſſe vntias mille
nouicentas de bonis dictę Franciſcę eius nurus
13 vxoris Ioſeph eius filij, Quæ quidem † cõfeſſio
non deberet præiudicare nepoti cuius curator
ſubiugationẽ fecit, l. non debet alteri, ff. de reg.
iur. l. fin. §. ſin autem nec dum, C. de aequi poſſ.
l. tranſactionem matris, C. de tranſact. l. ſeruus,
& l. filius, C. de pact. l. 1. ff. de alien. iud. mut.
cauſ. fac. l. ſi filia, ff. de diuort. l. 1. §. de eo ope-
re, ff. de aqu. pluu. arce.

Nec de dotario cõſtituto conſtat, & dotariũ
14 † expreſſè non conſtitutum nõ debetur ab he-
redibus viri, Ioan. Ant. de Nigr. in cap. Regni
Neap. mulier dotarium, nu. 26. Gram. in conſt.
Regni ſi aliquis Baro. nu. 8. & deciſ. 97. nu. 4.
Abb. in cap. ſicut extra de donat. inter vir. &
vxor. Iſern. in cap. 1. §. donare, nu. 6. qual. olim.
feud. pot. alien. gloſſ. auth. dos data, C. de don.
inter vir. & vxor. Neapod. in conſuetu. Neap.
incip. de iure quartæ, Affl. deciſ. 242. & in cõſt.
licentiam, nu. 4. vbi etiã tuſcia, nu. 4. Bertrand.
15 conſ. 98. vol. 1. Nec apparet conſtante † matri-
monio fuiſſe petitum a muliere, cõſtitui, quod
permiſſum fuiſſet, Ioan. Ant. de Nigr. in d. cap.
mulier dotarium, nu. 63. Azzo in ſum. de don.
propter nupt. num. 11. gloſſ. Ang. & Salic. in
auth. dos data, C. de don. propter nupt.

Replicabat actrix ad prędicta, quod pro do-
16 te habebat cõfeſſionem aui † factam in articu-
lo mortis aduerſus quam nõ concederetur ex-
ceptio non numeratæ pecuniæ, Maſc. vol. 2. de
probat. concl. 899. nu. 6. gloſſ. vlt. circa med. l.
1. C. de falſa cauſa adie. lega.

Et confeſſus fuit dictam quãtitatem expen-
diſſe in neceſſitatibus, & commoditatibus do-
mus ſuæ, eum filius, & nurus teſtatore viuente
alimentarentur in eius domo propter quod ha-
17 bebat neceſſe pater † alere filium, & nurum, &
ſe obligare ad dotium reſtitutionẽ, l. ſi cum do-
tem, §. tranſgrediamur, ff. ſol. matr. Calcan. cõſ.
11. col. 2. Campeg. de dote par. 1. quęſt. 80. nu.
5. verſ. 16. & par. 3. quæſt. 166. Surd. deciſ. 61.
num. 16. Oſaſc. deciſ. 44. nu. 6. Vinc. Paleot. in
tract. de dote, num. 124. Bal. Nouell. in tract.
eiuſdem tit. par. 6. priuil. 20. nu. 3. & 8.

18 Et licet dicta † ſubiugatio fuerit inita tẽpo-
re Bullę Pij V. quæ exigebat pecuniam præſen-
tem, tamen ſuperuenit declaratoria ſequentis
Pontificis eamdẽ Bullam irritans ex tũc, gloſſ.
in ver. ꝑ infectis clem. 1. de immun. eccl. gloſſ.
in ver. ſiue poſt cap. cum tu extra de vſur. Gail.
lib. 2. obſeru. 9. num. 6. Bar. in l. omnes populi,
nu. 17. verſ. primo caſu, ff. de iuſt. & iure, Bal.
in l. leges, & conſtitutiones 1. Oppoſ. C. de li.
Milanenſ. deciſ. 16. nu. 14. lib. 2.

19 Et quod dotarium etiam non † conſtitutum
debeatur pro obſculo, & deflorata virginitate,
Cum. in cap. ritus 6. nu. 88. Nepit. in conſuet.
Catin muliere, nu. 50. tit. 13.

20 Ex adeſt confeſſio † pretij iurata ſubiugantis
quæ ſufficit nõ conſtito exactis de cõtrario pu-
ta per Banchi, vel Tabulæ partitas, Milanenſ.
deciſ. 6. nu. 23. & 28. lib. 2. vbi inquit quod hoc
iure vtimur in Regno, Foller. ſuper bull. verſ.
21 quæ quidem exequutio, num. 46. & 50. Licet †
ſubiugans fuiſſet curator pręiudicat, etiã pupil-
lo, Freder. de Sen. conſ. 54. Bal. & Salic. in l. ge-
neraliter, C. de non num. pecun. idem Bal. in l.
nam, & nocere, circa fin. ff. de pactis, Inoſ. in
cap. ſi cautio, col. vlt. extra de fide inſtr. Paul. de
Caſtr. conſ. 34. vol. 1. Cuman. conſ. 31. in 2. du-
bio, Milan. in reper. in verſ. procurator habens
mandatum, Alex. in l. 2. §. vlt. ff. ſi cert. pet. &
conſil. 76. circa fin. lib. 6. Barba. conſ. 18. col. 3.
lib. 3. Iaſ. in l. duobus reis, col. 2. ff. de iure iur.
per l. 2. in fin. C. de quadri preſcript.

22 Quia confeſſio † de recepto probat verã nu-
merationem, Bal. in l. pecunię, C. de ſolut. l. vlt.
23 ff. de inſtit. act. Et † ſtatutũ loquens de ſolutio-
ne procedit etiam in cõfeſſione, Bal. in l. ſi non
ſortem, §. indebitum, col. 2. ff. de cond. indeb.
Dec. in l. 2. §. vlt. col. 5. ff. ſi cert. pet. Maximè
24 quia ſumus in † tertio qui non poteſt excipere
de non ſolutione ſortis, niſi ipſe probaret, Mi-
lanenſ. deciſ. 6. num. 24. par. 2. Maſc. vol. 3. de
probat. concl. 1318. num. 4. Bart. in l. in illa ſti-
pulatione, ff. de verb. obl. Lap. alleg. 94. col. 2.
Bero. conſ. 158. nu. 1. & 2. vol. 1. Ceph. conſ. 47.
num. 5. Et eo maximè quia ſubiugatio fuit facta
ad vntias ducentas, & duas, & tarenos viginti
annuatim, & exequutio tantũmodo cauſata in
25 vntijs centum; quo fit, vt † ſaltim reſpectu veri
crediti, & ſolutæ ſortis poſſet ſubſtineri ſubiu-
gatio, & exequutio, Milanenſ. deciſ. 2. nu. 50.
& 63. lib. 2. Corn. conſil. 37. vol. 2. Natt. conſil.
497. num. 12. vol. 3.

Secundò deducebat Catherina nullitatẽ ſub-
iugationis, quia fuerat facta per curatorem Ga-
ſparis nõ adimpletis ſollemnibus neceſſarijs in
26 † venditione rerũ ſtabiliũ minoris, cum eędem
requirantur in ſubiugatione ipſarum, Foller.
ſuper bull. verſ. huiuſmodi cenſualia, num. 18.
Tiraq. de retr. ſangu. §. 1. gloſſ. 6. ſub nu. 6. Bal.
in cap. ad audientiam el 2. col. 2. extra de reſcr.
Simoncell. de decret. tit. 7. in ſpeci. 6. num. 33.
Bon. de cenſ. art. 23. & 31. Redoan. de reb. eccl.
non alien. rub. 13. nu. 17. & 18.

27 Et eędem † ſollemnitates requiruntur in cu-
ratore alienante, quæ neceſſariæ eſſent in mi-
nore, Simoncell. de decr. tit. 6. in ſpeci. 1. num.
26. Parı́ſ. cõſ. 98. nu. 34. vol. 1. Plot. in l. ſi quan-
do, num. 198. C. vnde vi, Caualc. de tut. & cur.
28 nu. 130. Sollemnitates autem requiſitas † con-
gerit Foller. in d. verſ. huiuſmodi, num. 39.
Auıl. conſil. 33. vol. 1. Capic. deciſ. 117. Parıſ.
conſil. 99. vol. 1. Afflict. deciſ. 249. Menoch. de

arbit.

29 arbit. iud. caſ. 171. lib. 2. cent. 2. Licet † vltimã
de ſubhaſtationibus non ſit hodie in vſu, Ioan.
Bapt. Laderch. cõſ. 116. nu. 2. lib. 1. Imol. conſi.
99. nu. 7. Caſſan. conſ. 55. nu. 41. Simoncell. de
decret. tit. 1 in prin. nu. 67.
Aſſerens Catherina deficere in prędicta ſub-
30 iugatione iudicis decretum, quod etiã † obten-
tum in venditione nõ iuuaret in ſubiugatione,
Simoncell. de decret. lib. 1. tit. 1. in ſpect. 4. nu.
92. & lib. 2. tit. 5. in ſpect. 3. nu. 13. l. ſi pupillo-
rũ, §. ſi prętor, ff. de reb. cor. l. eos, C. de his qui
ven. ęta. impetr. Bart. in l. ſicut, §. ſed ſi permi-
ſerit, ff. quib. mod. pign. vel hyp. ſolu. Alex. in l.
actionibus, nu. 2. ff. de iure iur. Iaſ. in l. in ſuis,
nu. 27. ff. de lib. & poſth. Socc. in l. certi condi-
ctio, §. quoniã ſub nu. 10. ff. ſi cert. pet. Dec. in
l. vnica, n. 31. C. quando nõ pet. par. Crot. in l.
filius familias, §. diui, nu. 120. ff. de leg. 1. Felin.
in cap. vlt. num. 8. verſ. fallit 4. extra de accuſ.
Ant. Burg. in rub. extra de empt. & vend. col.
vlt. Azzo in ſumma, C. de pręd. mino. num. 6.
Pariſ. conſ. 100. nu. 24. lib. 1. Curt. Sen. conſ. 74.
col. 15. verſ. reſpondemus, Natt. conſ. 631. nu.
37. lib. 3. Berous conſ. 124. nu. 21. & conſ. 182.
nu. 9. & conſ. 183. nu. 5. vol. 1. Rimin. conſil. 5.
num. 216. & conſ. 54. nu. 60. vol. 1. Bucrar. in
ſua cent. in loco à ratione legis, 2. caſ. Fabian.
de Monte in tract. de empt. & vend. 2. quæſt.
prin. ſub nu. 13. Vaſq. de ſucceſſ. creat. tit. de te-
ſtam. pot. §. 10. num. 72. extenſ. 16. lib. 1. Petr.
de Rauen. ſing. 149. Roma ſing. 217. Anna in
conſt. conſtitutionem, nu. 27.
Replicabat Franciſca actrix quod idẽ de Cu-
uello electus curator a minore fuit datus cura-
tor ad litem per Curiam cũ poteſtate tranſigen-
di, ſubiugandi, & alienãdi pro ſumma prętenſi
crediti per eam interueniente cauſæ cognitio-
ne ſuper omnibus præcipuè ſuper vtilitate mi-
noris, vt ex teſtibus receptis liquido obſtendi-
31 tur in proceſſu, Quo fit vt videatur † ſatisfactũ
l. magis puto, §. ne paſſim, ff. de reb. cor. l. prę-
dia, C. de pręd. minor.
32 Tanto fortius quia ſubſequuta † fuit ratifica-
tio expreſſa, cuius effectu retrotrahitur ad tem-
pus actus, l. fin. C. ad Macedon, l. hoc iure, §.
defecit, ff. de reg. iur. cap. rathibitionem de reg.
iur. lib. 6. Alber. in l. bonorũ, ff. rem rat. haber.
Fulgoſ. conſ. 154. in prin. Paul. de Caſtr. conſil.
281. col. pen. lib. 1. Alex. conſ. 78. nu. 22. lib. 6.
Socc. conſil. 16. nu. 35. vol. 4. Dec. in l. ſemper
quod non prohibet, col. 2. ff. de reg. iur. Tiraq.
de retr. ſangu. §. 1. gloſ. 10. nu. 85. Alciat. in cap.
cum cõtingat, nu. 237. extra de iureiur. Bal. in
l. obſeruare, §. ſin. ff. de off. pro conſ. Bart. in l. ſi
verè procuratori, §. ſed & ſi, ff. de ſolut. & in l.
quid ergo, ff. de his qui not. infa. Felin. in cap.
ſicut tuis extra de ſimon.
33 Et potuit fieri dicta † rathificatio abſẽte par-
te, Viui. lib. 1. com. opin. in verſ. abſente, Bart.
in l. Pamponius, nu. ff. de neg. geſt. & in l. quo
enim in fin. ff. rem rat. hab. Alex. conſil. 126. in
fin. vol. 5. Dec. conſil. 181. col. 2. & conſil. 597.
col. 2. & in l. ſemper qui nõ prohibet, nu. 10. ff.
de reg. iur. Crau. de antiq. temp. par. 1. nu. 132.
vbi teſtatur com. opin.
34 Nec erat neceſſarius † cõſenſus ſimultaneus
vtriuſq; vt valeret, ex tunc, Surd. deciſ. 70. nu.
24. Menoch. de preſum. lib. 2. preſum. 45. nu.
10. Natt. conſ. 101. nu. 6. & cõſ. 341. nu. 4. Curt.
in auth. ſacramenta puberũ, nu. 138. C. ſi aduer.
vend. Caualc. de tut. nu. 170.
35 Itemquè ſequuta fuit tacita † ratificatio ex
curſu quinquennij etiã à die ſcientiæ denume-
randi poſt minorẽ etatem, l. fin. C. ſi maior fact.
rat. hab lib. 2. l. 2. C. ſi maior fact. alien. factam
36 ſine decre. rat. hab. lib. 5. quarum rubricarum †
differentias ponit Sforz. Odd. in tract. reſtit. in
integr. quæſt. 23. art. 3. num. 23. Simoncell. in
tract. de decret. lib. 3. tit. 9. in prin. Menoch. de
recup. poſſ. remed. 15. nu. 106.
Tertiò Catherina ſe opponebat de ſolutione
37 cum D. Franciſca tutrix prę ſumatur ſibi † ſol-
uiſſe ex adminiſtratione bonorũ Gaſparis mi-
38 noris ſicut etiã quilibet alius † creditor admi-
niſtrator bonorũ debitoris, Maſc. vol. 3. de pro-
bat. concl. 1391. nu. 18. & 19. Affl. deciſ. 13. nu.
16. Ang. in l. ſed ſi damnum, §. peculium verſ.
nam eleganter, ff. de pecul. Alex. in l. vendito-
res, ff. de verb. obl. Crauett. conſil. 129. num. 5.
lib. 1. Neuizz. conſil. 75. nu. 11. Menoch. lib. 3.
preſum. 135. nu. 12 & 13.
Replicabat Dõna Franciſca, quod dicta pre-
39 ſumptio † fundata ſuper l. cum de indebito, ff.
40 de proba. debeat cedere veritati, obſtenſæ ex †
ratiocinio ipſius adminiſtratricis, quo introi-
tus, & exitus annorum adminiſtrationis oſten-
duntur tales, vt ex eis nulla ſatisfactio apparere
poſſet, Caualc. in tract. de tut. & cur. ſub nu. 181.
vbi ſubijcit hanc limitationẽ eſſe cordi ſemper
tenendam quia millies euenire poſſet.
Remouens actrix etiam oppoſitam difficul-
41 tatem, quod mulier tutrix durante † tutela po-
tuiſſet agere ad dotem ex Caualc. in tract. de tu-
tor. nu. 219. vbi tenet iſtam opin. veriſſimam,
ſicut euangeliũ, Fan. de pignor. primo membr.
5. par. nu. 36. Minad. cõſ. 5. nu. 15. Decian. cõſ.
99. num. 13. lib. 2. Ang. in §. item propter litem
inſtit. de excuſ. tut. Socc. conſ. 126. lib. 1.
Et ſi in noſtra facti ſpecie non fuerit actum
ad dotem iuditio cõtentioſo, licet iure optimo
potuiſſet, Quapropter M. C. deciſit, vt oppo-
ſitiones reiicerentur.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur in ſpolio priuilegiato
iuxta formam ritus, & capitu-
lorum Regni.

SVM-

SVMMARIVM.

Teſtes deponentes, de poſſeſſione probant poſſeſſionē, num. 1. & intelliguntur de inſiſtentia, & de tentatione, num. 2.
Teſtes deponentes de perceptione fructuū, & prouentuum probant poſſeſſionem, nu. 3.
Poſseſſio probatur per culturam terrarū, nu. 4. etiam quod probata non fuerit perceptio fructuū, nu. 5. at etiam quod cultura fuerit facta manu aliena, nu. 6.
Poſſeſſio probatur per inciſionem lignorum, nu. 7.
Inciſio arborum ſpectat ad dominos, & poſſeſſores rerum ſuarum, nu. 8.
Spolium tunc demum eſt priuilegiatum ex forma capitulorū Regni ſi conſtiterit de eius extremis, nu. 9. plenè, & non ſemiplene, nu. 10.
Exceptio deficiētis qualitatis requiſita à ſtatuto numquam cenſetur reiecta, nu. 11.
Exceptio oriens ex facto aduerſarij non cenſetur reiecta à ſtatuto denegante omnes exceptiones, & defenſiones, nu. 12.
Spolium priuilegiatum ex forma ritus licet non admictat probationes probandas ex parte rei admictit tamen illas quæ ex probationibus, & inſtrumentis productis ex parte actoris colliguntur, nu. 13.
Probationes probatæ, licet inter alias partes confectæ admictuntur in ſpolio priuilegiato, nu. 14.
Magna Regia Curia Regni Siciliæ ſuſtinet perſonam Principis, nu. 15.
Spoliatus dicitur, qui ammictit poſſeſſionē quam habebat non qui eam non accepit, nu. 16.
Confeſſio facta in præcibus probat contra confitentem, nu. 17. etiam quod non fuiſſent ſcripta manu ipſius confitentis, nu. 18. declara, nu. 22. & 23.
Actus requirens expenſas præſumitur factus ad inſtantiam eius cuius intererat, nu. 19.
Confeſſio erronea non eſt præiuditialis, nu. 20.
Veritas non immutatur per noſtrum affirmare, vel negare, nu. 21.
Supplicatio Principi porrecta, & per partem non acceptata poteſt reuocari, nu. 24.
Poſſeſſor poteſt impetrari inditariam cōfirmationem eius poſſeſſionis, nu. 25.
Litera manutentionis poſſeſſionis expediuntur viceregia, nu. 26.
Princeps poteſt tollere, vel dare poſſeſſionem, nu. 27.
Clauſula iuſtificata apponi ſolita in literis manutentionis poſſeſſionis, nu. 28.
Princeps ſuo reſcripto numquā intendis tertio præiudicare, nu. 29.
Princeps non poſſet violentū poſſeſſorem ſuo reſcripto tueri, nu. 30.
Spolium quibus actibus probatum, nu. 31.

DECISIO VI.

DON Marcus Spinello ſe direxit in Magna Curia ſuper ſpolio priuilegiato, & derecenti iuxta formā ritus, & capitulorū Regni quarumdam terrarum feudi ſcalæ cōtra D. Michaelem de Grauina Baronem Ganzariæ, & D. Sanciū eius generum deducendo tria neceſſaria extrema ad eius victoriam; nempe poſſedisſe, ſpoliatum fuiſſe, & infra bimeſtre egiſſe.

Extremum poſſediſſe tempore ſpolij, primo probatur per † teſtes deponentes de poſſeſ-
1 ſione qui intelliguntur † de inſiſtentia, & de
2 tentatione, atq; ita de poſſeſſione iuris, & facti, Maſc. vol. 3. de probat. concl. 1179. nu. 1. 2. & ſeq. gloſſ. Bar. Alex. & Iaſ. in l. ſtipulatio iſta, §. hæc quoque, ff. de verb. obl. Dec. conſ. 215. ſub nu. 5. & conſ. 302. nu. 17. Ioan. Bapt. Pontan. in tract. de ſpol. lib. 2. cap. 14. nu. 94. verſ. probata, Innoc. in cap. olim el 2. ſub nu. 4. extra de priuil. Bal. in l. 1. ſub nu. 23. C. de ſeru. fugit. Ant. de Butr. in cap. cum ad ſedem ſub nu. 29. extra de reſt. ſpol. Abb. in cap. literis extra eod. Ruin. conſil. 168. num. 2. vol. 4. Corn. conſil. 251. num. 7. vol. 4.

3 Secūdò probabatur poſſeſſio per † teſtes deponentes de perceptione fructuum, & prouentuum, Maſca. vol. 3. de probat. concl. 1183. nu. 1. vbi teſtatur com. opin. l. titia, ff. de ſolut. Bar. in l. 2. C. de acquir. poſſeſſ. Bal. in l. 3. ſub nu. 4. C. fin. regund. & in l. inditia ſub nu. 5. C. de rei vend. Lanfranc. de Orian. in tract. de teſtib. ſub nu. 43. Socc. conſ. 187. ſub nu. 12. vol. 2. Corn. conſil. 185. nu. 4. vol. 3. Ruin. conſ. 161. nu. 13. vol. 4. Rimin. Sen. conſ. 262. nu. 1. vol. 2. Dec. conſil. 400. ſub nu. 3. Crauett. conſil. 107. nu. 2. Pariſ. conſ. 5. nu. 21. vol. 4. Bero. conſ. 47. nu. 19. vol. 3. Socc. Iun. conſ. 146. ſub nu. 8. vol. 1.

4 Tertiò probabatur poſſeſſio per culturam † terrarū, quia D. Marcus curabat terram ſeminari, arari, & coli, Maſc. vol. 3. de probat. cōcl. 1182. nu. 1. & 2. vbi (inquit) probari poſſeſſio-
5 nem, abſq; eo quod † fructus percepiſſet, Bal. in l. 3. nu. 4. C. fin. reg. & in l. arboribus, §. nam & ſi agrū in prin. ff. de vſufr. & quemadm. quis vt. Aret. in §. ſic itaq; num. 7. inſtit. de action. Alex. in add. ad Bart. in l. 2. C. de acqui. poſſ. Bal. in l. inditia, C. de rei vend. Bero. conſil. 94. nu. 8. vol. 3. Lanfrāc. de orian. in tract. de teſtib. ſub nu. 93. Rimin. Sen. conſil. 341. nu. 4. vol. 2. Bal. in l. celſus ſub nu. 130. ff. de vſucap. Ruin. conſil. 92. nu. 7. vol. 4. Auall. conſ. 90. nu. 6. vol. 2. Menoch. de retin. poſſ. remed. 3. quæſt. 72. num. 563. Campeg. in tract. de teſtib. reg. 340.
6 verſ. 6. Etiam quod coltura fuiſſet † facta manu aliena dūmodo nomine ſuo facta fuerit, Socc. Iun. conſ. 135. nu. 24. verſ. 1. vol. 2. vbi ait probari poſſeſſionē, ſi teſtis dicat quod vidit arari ſeminari, vel aliàs laborari nomine meo, & ad mei inſtātiā, Maſc. d. concl. 1182. nu. 10. Pariſ. conſil. 107. num. 22. verſ. faciunt etiam, vol. 1. Menoch. d. remed. 3. quæſt. 72. nu. 563. in fin.

7 Quartò probabatur poſſeſſio per † inciſionem lignorum, Maſca. vol. 3. de probat. concl. 1189. num. 1. 2. & 3. quia (inquit) huiuſmodi

† arbo-

8 † arborum inciſio nõ ſolet ſpectare, niſi ad do-
minos, & poſſeſſores rerum ſuarũ, Alex. conſil.
88. nu. 13. verſ. quod autem teſtes, vol. 5. Ruin.
conſ. 68. nu. 6. vol. 5. Natt. conſ. 672. nu. 19. vol.
4. Bertazz. conſil. 1. nu. 59. vol. 1. in ciuil. l. di-
uortio, §. ſi fundum, ff. ſol. matr. l. arboribus in
prin. ff. de vſufr.

Excipiebat reus, primo quod cap. ritus 135.
ita demum priuilegiat ſpolium, & fauore ſpo-
liati denegat exceptiones, & defenſiones ſpo-
9 liatori, ſi † cõſtiterit de eius extremis, vt liqui-
dò probatur in tex. ibi cõſtito, vbi etiam domi-
nus meus Cum. nu. 32. & 33. Dec. in cap. cõſul.
tationibus, nu. 2 extra de off. de leg. quẽ refert,
& ſequitur Menoch. de recup. poſſ. 1. remed.
ſub num. 11.

10 Et debet † plenè de eis cõſtare per legitimas
ꝓbationes, ita vt nõ ſufficiat ſemiplena, Cum.
in d. cap. ritus 135 ſuo ordine 40. nu. 45. Iaſ. in
l. qui Romæ, §. Augerius, nu. 3. ff. de verb. obl.
Menoch. de recup. poſſ. 15. remed. nu. 408. &
conſ. 725. nu. 5. vol 8. vbi teſtatur hanc eſſe ve-
ram, & cõmunem ſententiã, Bart. in extrauag.
ad reprimẽdum in verſ. ſummariè, nu. 10. Affl.
deciſ. 364. nu. 5. Cagnol. in l. in pari, nu. 8 ff. de
reg. iur. Auall. conſil. 50. num. 16. vol. 2. Gram.
conſil. 110. nu. 7. & 8. Benintend. concl. 62. nu.
20. Natt. conſ 630. nu. 7. lib. 3.

Alias ſi de eis non conſtaret cum dicatur ex-
11 ceptio † deficientis qualitatis requiſitę à ſtatu-
to nõ cenſetur reiecta, vt ſcriptum reliquerunt
duo mei cõciues, Abb. ſcilicet, & Milanenſ. ille
in cap. cum quis extra de reſt. ſpol. iſto, deciſ. 3.
num. 26. & deciſ. 5. nu 8. par. 2. & deciſ. 3. nu. 6.
par. 1. Bal. in l. diuus trayanus, ff. de milit. teſt.
Foller. ſuper bull. de cenſ. ver. tamquàm res iu-
dicata, num. 39. & 40.

12 Et dicatur † exceptio, & defenſio oriens ex
facto aduerſarij quæ nõ cenſetur reiecta ſtante
d. ritu defenſiones reiciente, Milanenſ. deciſ. 8.
num. 27. par. 2. Vant. in tract. de null. tit. quis
poſſ. dece. de null. num. 58. Menoch. lib. 2. prę-
ſum. 48. nu. 29. Serafin. de priuil. iuram. priuil.
10. nu. 9. Socc. Iun. conſ. 48. nu. 52. vol. 2. Dec.
conſil. 27. nu. 4. Auall. conſ. 53. nu. 31. & conſ.
95. num 38. vol. 1. Roma conſil. 472. circa fin.
Aſin. in praxi iud. §. fin. num. 56. Foller. ſuper
bull. de cenſ. verſ. quæ quidem exequutio, nu.
53. Brun. à ſole quęſt. 31. nu. 40. Maſcar. concl.
1264. nu. 34. Pariſ. cõſ. 77. nu. 72. lib. 2. Decian.
conſ. 19. nu. 54. vol. 3. Carau. in tract. de excuſſ.
par. 2. quęſt. 17. nu. 5. Bertrand. conſ. 303. nu. 3.
lib. 2. Alex. in add. ad Bar. in l. cum emptore, ff
de pact. Ronchegall. in l. 3. num. 64. ff. de duo
reis, Socc. conſ. 27. nu. 32. vol. 4.

13 Et quamuis non † admittantur defenſiones
probandæ ex parte rei, iure optimo tamen re-
cipiuntur illę, quæ ex probationibus, & inſtru-
mentis productis ex parte actoris colliguntur,
Cum. in d. cap. rit. 40. nu. 83. 130. 131. & 246.
vbi etiam Bonior. in verſ. in defenſionibus per
Rom. in l. ſi uero, §. de viro, nu. 62 ff. ſol. matr.
& magis communitèr noſtrates.

14 Et probationes † probatæ, licet inter alias
partes confectę admitterentur, vt rigoſa diſpo-
ſitio prędicti ſtatuti ſileret arg. eorum quę not.
Milanenſ. deciſ. 13. nu. 110. lib. 2. Tantomagis
15 coram equiſſimo Tribunali M.C. quod † Prin-
cipum ſuſtinet perſonam, Menoch. conſ. 202.
nu. 18. lib. 3. & conſ. 406. nu. 36. vol. 5. Gramm.
deciſ. 62. col. vlt.

At in iſta facti ſpecie nõ videtur conſtare de
extremo poſſeſſionis, quia Don Mattheus Spi-
nello pater D. Marci porrexit ſupplicationem
Principi ſuper ſpolio prædicto cauſamq; com-
mitti fecerit Magnę Curię, quo ſit vt videatur
ammiſſa poſſeſſio terrarum, atq; ita non potuit
dici ſpoliatus Dõ Marcus eius filius de menſe
Ianuarij 6. Ind. vt teſtes actoris deponunt, vi
16 enim deiectus eſſe videtur qui ammittit † poſ-
ſeſſionem, quam habebat, non qui eam non ac-
cipit, l. 1. § eum qui, ff. de vi, & vi arm. l. non vi-
detur rem, ff. de reg. iur.

17 Et dicta confeſſio † facta in pręcibus probat
contra confitentem, Bal. & Salic. in l. eum prę-
cum per illum tex. C. de lib. cauſa, Dec. conſil.
534. ſub nu. 4. Oldrad. conſ. 292. Cuma. conſil.
73. Imol. conſ. 127. meus Abb. in cap. examina-
ta in 3. not. extra de iud. Dec. in l. 2. per illũ tex.
C. de inſtit. & ſubſtit. Maſcar. vol. 1. de probat.
concl. 368. num. 1.

18 Etiam quod † pręces, ſupplicatio, ſeu libel-
lus non fuiſſet ſcriptus manu ipſius cõfitentis,
Maſc. d. concl. 368. nu. 20. verſ. cõtraria, vbi te-
ſtatur com. opin. Imol. cap. ſi cautio, num. 17.
verſ. nec placet extra de fide inſtr. Marian Soc.
in cap. fin. nu. 65. verſ. tertio caſu extra de libel.
obl. Ant. Gabr. lib. 1. concl. tit. de cõfeſſ. concl.
4. num. 30. vbi ait com. opin. Tanto fortius qui
à dicta ſupplicatio inuenitur regiſtrata in regi-
19 ſtris Regiæ Secretariæ, quæ regiſtratio † cum
requirat impenſas pręſumitur regiſtrata ad in-
ſtantiam D. Matthei cuius intererat, Maſcar.
vol. 3. de probat. concl. 1166. num. 6. Felin. in
cap. ſicut, nu. 35. extra de re iud.

Replicabat actor, cum in proceſſu cõſtet D.
Mattheum poſſidiſſe dictas Terras vſq; ad vlti-
20 mum vitę ſuę terminum, redditur dicta † con-
feſſio erronea, atq; ita non pręiudicialis, Me-
noch. conſ. 309. nu. 33. vol. 4. Socc. Iun. conſil.
112. nu. 3. vol. 1. Quia per noſtrũ affirmare, vel
21 † negare nõ immutatur veritas, l. cũ falſa, C. de
iuris, & facti ignor. l. aſſumptio, ff. ad municipi.

22 Et tunc † cõfeſſio in pręcibus nõ ſubſcriptis
per eum cuius nomine oblatę fuerint, pręiudi-
cat, quando fuiſſent per alium ſubſcriptæ, vel
conſtaret de mandato confitentis, alioquin fa-
cile poſſet quis ſub nomine alieno porrigere

pręces,

prçces, & fraudem cõmictere, Maſc. d. concl.
368.nu.21. Menoch.conſ.80. Neuizz. conſ.7.
Socc.conſil.55.lib.1. Quod mandatum,& ſub-
ſcriptio nõ apparet imò a parte actrice expreſ-
23 sè negatur dicta libelli oblatio, atq; ita † ſuffi-
ceret negatio, vt dictus libellus Principi porre-
ctus non ſit præiuditialis, Frecc. lib. 2. de ſub
feud. Baro.quęſt.24.nu.1. fol.153. per Bart. in
l.ex hac ſcriptura de donat.in l.his ſolis de teſt.
mil. Gemin. conſ.43. Oldrad conſ.136. Felin.
in cap.non nulli,col.16.extra de reſcr.

24 Et cũ dicta † ſupplicatio nõ fuiſſet accepta-
ta ſtatim per partem aduerſam potuit iure opti
mo reuocari prout fuit facto reuocata per inſi-
ſtentiam poſſeſſionis, Burſat, conſ.105.nu.23.
vol.1. Alex.conſil.34.nu.6.vol.1.Maſcar.dict.
concl. 368. num. 12. Iaſ. conſil.21.col.2. verſ.
ſecundo reſpondetur, vol.3. Purpur.in l.edita,
num.58.C.de eden.

Secundò deducebat reus nõ conſtare de ex-
tremo poſſeſſionis propter literas manutentio-
nis poſſeſſionis emanatas à Magna Curia ad in-
ſtantiam dicti D. Sances, quo fit vt eo tempo-
re quo aſſeritur poſſidiſſe actorem, authoritate
Iudicis poſſidiſſe reum appareat authentico re-
ſcripto pro cõfirmatione eius poſſeſſionis, Me-
noch. de adipiſc. poſſ. remed.4.num.350.quia
25 (inquit) poſſeſſor impetrari † iure optimo poſ
ſet eius poſſeſſionis iuditiariam cõfirmationẽ,
Tiraq. le mort.ſaiſit.par.6.decl.2. nu.8. Auall.
conſ.2.nu.7.lib.3.l 3.§.miſſum, ff. de carb. ed.
l.1.vbi Dec. num.4.C.eod.l.in bello, §. ſi quis
ſeruum,ff de capt.& poſt lim.reuerſ.

26 Et cum † litere manutentionis poſſeſſionis
expediantur viceregiæ, adducebatur cõfirma-
27 tio ipſius Principis, qui etiam † potuiſſet tolle-
re, vel dare poſſeſſionem, Menoch. de recup.
poſſ. remed.15.nu.372. Alex. conſil.54.lib.5.
Ruin.conſ.49.nu.13.vol.4.Rebuff.ad conſtit.
reg. tom. 3. tit. de mater. poſſeſſ. art. 14. gloſſ.
vnica, nu.5. Neuizz. conſ.97. nu.13.

Replicabat actor, quod Princeps per dictas
literas non pretendit tertio preiudicare ideoq;
28 apponitur in eis clauſula † iuſtificata nõ inten-
dens auferre poſſeſſionem vero poſſeſſori, ſed
ſupplicantem manutenere in ea poſſeſſione in
29 qua eſt,& nõ aliter, vt † regulare eſt de iure cõ-
muni,& iure Regni, l. nec auus, C.de emanc.li-
ber.cap.Regni Regis Mart.29.Regis Alphon.
30 cap. 393. & 436. Quinimò ſi † voluiſſet Prin-
ceps violentum poſſeſſorem tueri nõ potuiſſet
ſuo reſcipto efficere, Menoch. de recup. poſſ.
remed.8.nu.70.& cõſ.2.nu.345.vol.1.Pontan.
in tract.de ſpol.lib 1.cap.5.ſub nu.24. Rip.in l.
naturaliter,§.nihil cõmune,nu.63.ff.de acqui.
poſſ. Dec.in l.1.nu.7. C. de carb. ed. Zuccard.i
l.vlt.nu.320.C.de ed.diui Adr.toll. Ant.Gabr.
lib.5.concl.tit.de reſtit. ſpol.cõcl.1.nu.28. vbi
teſtatur com.opin.l.authoritate, C.vnde vi.

Secundum extremũ ſpolij probat actor plu-
ribus teſtib⁹ ex expulſione colonorũ omnium
prohibitione arandi, & colẽdi, & antiquorum
31 finium euulſione quibus actibus † ſpoliũ per-
petratum fuiſſe bono iure declaratur, l. fin. C.
de acqui. poſſ. Bero.quęſt.9.& 47. Benintend.
deciſ.93.Surd.conſil.117.& conſ.161. & conſ.
32.lib.1. Corn.conſ.72.vol.3. Gozzad. conſil.
5.num.11. Pontan.de ſpol. lib.2.cap. 15.num.
124. l.vim, ff. de vi & vi arm. Afflict. in conſt.
violentias, num.17.

Tertium extremum temporis bimeſtris non
fuit controuerſum, Quapropter decifit M. C.
fuiſſe locum ſpolio.

ARGVMENTVM.

Quando argui poſſet contractus vſurarius.

SVMMARIVM.

Conductor poteſt capere pecunias ad intereſſe, cambia, & recambia, nu.1.

Conductor poteſt iurare ſuper intereſſe ex facultate data à locatore, nu.2.

Contractus vſurarius eſt nullus, & in exequibilis, etiã ſtante ſtatuto reiiciente omnes exceptiones, nu.3.

Iudex ſecularis cogere poteſt creditorem, vt deſiſteret ab exactione vſurarum, & iuramentum relaxaret, nu.4. alij contra vt fiat exequutio præſtita fideiuſſione de detinendo pecuniã loco depoſiti, nu. 5. niſi fuerit petita abſolutio à iuramento, nu.6.

Actor vtens inſtrumento vſurario in totum, in totum redditur vſurarium, nu.7.

Inſtrumentũ regulariter reprobatur in illa parte tantum in qua eſt infectum, nu.8.

Cambia ſicca, & vſuraria ſunt reprobata, nu.9.

Iuramentum præſtitum per actorem detectum falſum in aliquibus partitis, totũ præſumitur tale, nu. 10.

Contractus locationis præſumitur vſurarius ex enormiſſima leſione, nu. 10.

Abſolutio à iuramento non eſt neceſſaria ab enormiſſimam leſionem, nu.12.

Magna Regia Curia eſt mater equitatis, nu. 13.

Notorium nõ dicitur aduerſus quod aliquid obijcitur, etiam probabile, nu.14.

DECISIO. VII.

FVit cauſata exequutio in vntijs quiquemille, & ſexcentis pluris petitione ſeruata ad inſtantiã Benedicti Pontecorona cõtra Baronẽ Mõtiſmayoris virtute cõtract⁹ locationis territorij Baucinę, & iuramenti pręſtiti de damnis, & intereſſe paſſis per dictum conductorem.

Et prò reiectione oppoſitionũ Baronis de-
ducebat

ducebat actor, quod tàm lege communi, quàm
1 lege contractus, licitum eſt cōductori capere † pecunias ad intereſſe, cābia, & recābia, Gemin. in l. curabit, §. 6. C. de empt. emp. Vinc. Agault. in tract. de vſur. cap. 18. Honded. cōſ. 50. Maſc. concl. 933. Carrocc. de loca. tit. de lucr. ceſſ. Morc. Medices in tract. de acqui. rer. dom. nu. 439. Bertaz. conſ. 264. lib. 2. in crim. Affl. deciſ. 24. & deciſ. 91. Caualc. deciſ. 2. num. 29. lib. 2. Rot. Genu. deciſ. 37. ſub. nu. 10. Berrett. conſil. 25. Rott. conſil. 56. & conſil. 57. Hiero. Gabr. conſ. 9. & conſ. 147. lib. 2.
2 Et licitum eſſet † ſuper intereſſe, & damnis iurari ex facultate data à locatore, Cagno. in l. quatenus, nu. 24. ff. de reg. iur. Natt. conſ. 450. Plot. de in litem iura. §. 48. Maſcar, concl. 934. Auall. conſil. 62. vol. 4. Becc. conſ. 106. Seraf. de iuram. eff. 31. nu. 6. Affl. deciſ. 91. Caualc. deciſ. 2. lib. 2. Bott. conſ. 57. nu. 10. Berrett. conſ. 25. Quo fit, vt ſummę deductę in exequutione appareat actor verus creditor, atq; ita ritè, & rectè proceſſerit exequutio.

Excipiebat reus quod contractus gabellationis erat vſurarius, quia merces taxata locationis erat vntiarum ſexcentarū quolibet anno, & nihilominus debebat conductor ſoluere vntias trecentas ſeſſaginta tantùm, ex eo ſolum, quod prematurè tenebatur ad quamdā ſummā Ioan. Petro Tantillo, & Ioanni la Caua creditoribus ipſius Baronis vnde lucratur vntias ducentas quadraginta, abſq; alio intereſſe paſſo, ſi itaq;
3 eſſt † vſurarius eſſet nullus, atq; ita in exequibilis, non obſtante ſtatuto reiciente omnes exceptiones, Menoch. de pręſum. lib. 2. pręſum. 48. nu. 39. Freder. de Sen. conſil. 96. nu. 1. Aſin. in praxi iudit. §. 31. cap. 49. Caualc. deciſ. 21. nu. 82. par. 1. Rimin. Iun. conſil. 48. nu. 58. vol. 1. & cōſ. 399. nu. 10. & 84. vol. 4. Tiraq de retr. conuent. §. 1. gloſſ. 2. nu. 38. in fin. Dec. in cap. ex parte el. 2. nu. 87. extra de off. de leg.

Etiam quod in inſtrumēto fuiſſet adiectum
4 iuramentū, quia Iudex † ſecularis cogere poſſet creditorem, vt deſiſteret, ab exactione vſurarum, & iuramentum relaxaret, Natt. conſil. 497. nu. 1. & 5. vol. 3. per Feder. de Sen. conſil. 274. Abb. conſ. 8. lib. 2. Anchar. in cap. canonū ſtatuta, quęſt. 11. extra de conſtit. Bal. in cap. 1. §. item ſacramenta, de pace iuram. fir.

Licet (ſecundum aliquos) concedatur talis
5 inſtrumēte exequutio pręſtita † fideiuſſione de detinēdo pecuniam loco depoſiti, & reſtituendo ad omne ius dicentis mandatum, Contard. in l. fin. in not. num. 13. C. ſi de mom. poſſ. fuer. appell. Alex. in l. ſi ſe nō obtulit, §. condemnatum, nu. 13. ff. de iud. Caualc deciſ. 13. nu. 50. in fin. lib. 1. Affl. deciſ. 336. nu. 6. Ioſeph. Ludou. deciſ. lucce. 27. num. 46. Miſing. in ſuis obſer. cent. 1. obſeru. 48. Octau. veſtr. in pratt. lib. 8. cap. 3. num. 14.

Quorū opinio euitatur, hoc in temate prop-
6 ter † abſolutionē obtentam à iuramēto, Honded. conſ. 46. nu. 37. vol. 1. Maran. conſ. 72. nu. 1. Rimin. Iun. conſil. 62. num. 19. vol. 1. Pariſ. conſil. 53. nu. 10. vol. 1. meus Abb. in cap. 1. nu. 56. extra de iure iur.
7 Et quia actor † voluit vti dicto inſtrumento in totum, in totum redditur vſurariū, Caualc. deciſ. 13. nu. 37. & 40. lib. 2. Grat conſ. 85. lib. 1. Quamuis regulariter reprobatur in illa parte
8 tantùm in † qua eſt infectum, Laur. Rodulph. in tract. de vſur. quæſt. 135. Caualc. deciſ. 13. nu. 37. circa med. & nu. 40. lib. 2. Bal. in l. 1. nu. 4. vbi etiam Paul. de Caſtr. nu. 3. C. de pignor. Plot. conſ. 17. nu. 17. Lancell. Gall. in conſuet. Alex. in ver. vltra quęſt. 2. Caualc. deciſ. 35. nu. 32. lib. 1. Rimin. Sen. conſil. 91. num. 33. vol. 1. Milanenſ. deciſ. 2. nu. 24. & 25. lib. 2.
9 Et quod † cambia erant ſicca, & vſuraria, & non apparebant a quibus perſonis recepta fuerint, Rot. Genue. deciſ. 37. nu. 11. Summ. tolet.
10 lib. 5. cap. 52. nu. 2. Et † iuramētum pręſtitum per actorem detectum falſum in aliquibus partitis, quo fit, vt ratione indiuiduitatis totū pręſumatur tale, Alber. in l. ſi ex falſis, nu. 5. C. de tranſact. gloſſ. cap. ſi teſtes 3. quęſt. 3. & iu cap. in noſtra extra de teſtib. Et tādem probabatur enormiſſima leſio locationis maximè ex alijs
11 affictibus, ob quam pręſumitur † vſurarius cōtractus, Corroc. de loca. par. 5. tit. de vſus. quęſt. 3. nu. 1. Bal. conſil. 311. col. 2. lib. 5. Verone. de contract. ſim. pręſum. 16. & 17. Crauett. conſil. 56. nu. 12. Maſca. concl. 442. nu. 1. Pinel. in l. 2. par. 2. cap. 4. num. 23. C. de reſc. vend. Bertazz. conſil. 229. nu. 11. lib. 1. Apoſt. ad Afflict. deciſ. 20. Caualc. deciſ. 1. nu. 79.
12 Nequè fuiſſet † neceſſaria abſolutio à iuramento, Caualc. deciſ. 9. nu. 4. circa med. vol. 1. Cephal. conſ. 488. nu. 5. vol. 4. Ant. Gabr. lib. 3. concl. tit. de iure dot. cōcl. 1. nu. 8. & 9. Rimin. Iun. conſ. 54. nu. 50. vol. 1.
13 Quę attendes Magna † Curia, equitatis ma-
14 ter, ſciens exequutionem non dici † notoriam aduerſus quam plura obiciuntur etiam probabilia, & colorata, Lancell. de attent. par. 3. cap. 12. ampl. 1. nu. 48. & limit. 9. nu. 7. Peregr. conſ. 3. nu. 150. vol. 1. Burſa. conſ. 305. nu. 2. Turrett. conſil. 35. num. 15. & 16. vol. 1. Maſcar. vol. 2. de probat. concl. 1102. nu. 27. & 28. Blanc. in tract. de cōprom. quęſt. 4. verſ. cauſa ex inſtrumento, circa fin. Bal. in l. 2. C. de exeq. rei iud. Socc. conſil. 4. nu. 3. vol. 1. Deciſit oppoſitiones ſtare debere.

ARGVMENTVM.

Vtrum res alicuius reuocabiliter poſſit ex alia cauſa adiudicari?

SVMMARIVM.

Dominiũ transfertur ex ſententia, nu. 1. declara, nu. 3.
Exequutio nõ impeditur probatione dominij tantum, ſed bene dominij, & poſſeſſionis ſimul, vel poſſeſſionis tantùm, nu. 2.
Emptor non debet lucrari fructus rei venditæ ſine prætio, num. 4.
Quis non debet conſequi eodem tempore prætium, & rem, num. 5.
Actio, & paſſio proueniens in perſonam eiuſdem dicitur confuſa, nu. 6.
Pactum valet, vt in caſu moleſtiæ poſſet paciſcens vti interuſurijs ſolutis tertijs perſonis, nu. 7.
Prætium non poteſt repeti in caſu moleſtiæ re non euicta, niſi ſubijciatur, quod poſſet repeti nõ expectato litis euentu, num. 8. *(nu. 9.*
Pactum perſonale non poteſt exequi contra tertium,
Ceſſionarius repreſentat perſonam cedentiũ, & in eius iura vniuerſa ſuccedit, nu. 10.
Ceſſionarius dicitur procurator irreuocabilis in rem propriam, nu. 11. *(nu. 12.*
Ceſſionarius comprehenditur appellatione creditoris,
Venditor non adimplens promiſſa iurata non lucratur fructus prætij, nu. 13.
Dominium transfertur ex donatione, nu. 14.
Dominium ſine retraditione non poteſt ab aliquo regredi, nu. 15.
Dominus ſemel non poteſt amplius effeci dominus, nu. 16. declara, nu. 17.
Res fideicommiſſo ſubiectæ alienari poſſunt pro ære ipſius fideicommittentis, nu. 18.
Iuditium etiam exequutiuum debet conſtare ex tribus perſonis, nu. 19.
Decretum ſecundum poteſt interponi ad inſtantiam ipſius poſſidentis, non vt poſideat, ſed vt non turbetur, vel dicta poſeſſio nõ reuocetur ad eo, nu. 20. vel vt dominium quod ab alio prætenditur adiudicanti acquiratur, nu. 21.

DECISIO. VIII.

FVIT cauſata exequutio ad inſtantiã Aſcanij dell'Agnello contra Donnã Catherinam de Andrea, adimpleta per primum decretum ſuper territorio Trauerſæ montis canis, etiam tranſmiſſum Comitiſſe Vicaris quatenus eius putauerit intereſſe, fundata in tribus contractibus ſubiugatorijs in actis Bernardi la Roccha 19. Iunij 10. Ind. 1522. in actis Notarij Iacobi Palmola 17. Auguſti 1. Ind. 1528. & in actis Notarij Marci la Caua 17. Aprelis 15. Ind. 1527. ac etiam fundata virtute pacti ſequutæ moleſtiæ adiecti in cõtractu venditionis dictę Trauerſæ in actis Iacobi de Scauutio 8. Nouembris 3. Ind. 1544.

Aduerſus quam quidem exequutionem, primo ſeopponebat Comitiſſa de dominio dictæ Trauerſę ex fideicõmiſſo anteceſſorum, & ſen-
1 tentia ſuper eo ſequuta qua † dominũ transfertur, §. fin. in fin. inſtit. de off. iud.
2 Replicabat actor, quod ad effectum, vt † impediatur exequutio nõ ſufficit probatio dominij; ſed erit neceſſe etiam probari de poſſeſſione, vel de poſſeſſione tantùm, Bal. in l. ob maritorum, nu. 1. & 4. in fin. C. nè vxor pro mar. gloſſ. in verſ. fiat, §. ſi ſuper rebus, l. a diuo pio, vbi etiam Alber. ſub nu. 1. & Iaſ. ſub nu. 9. ff. de re iud. Menoch. cõſ. 746. nu. 18. vol. 8. Crauett. conſil. 997. nu. 28. vol. 6. Mari, Anguiſſ conſil. 279. nu. 9. Rimin. Iun. conſ. 821. nu. 79. vol. 7. Viu, deciſ. 304. nu. 2. Corſet. lib. 2. quęſt. forenſ. quęſt. 4. col. 2. verſ. primus eſſet, Hercul. in d. §. ſi ſuper rebus, Couarr. pratt. quæſt. cap. 16. nu. 4. verſ. primus, Milan. deciſ. 12. num. 65. in fin. par. 2. Bal. in cap. cum ſuper, col. 1. extra de re iud. Socc. conſil. 106. col. fin. vol. 4. Boer. deciſ.
3 255. ſub nu. 10. Vltra quod ex † ſola ſententia non traſfertur dominium, niſi ſequuta actuali traditione, gloſſ. in verſ. eius ſit d. §. fin. inſtit. de off. iud. vbi ita ſingulariter declarat illum tex. Imol. in rub. ff. de re iud. Dec. in l. traditionibus, C. de pact. Bart. in l. ex hoc iure ſub nu. 6. ff. de iuſt. & iure, Et dicta ſententia non apparebat exequuta.

Secundò excipiebat Comitiſſa, quod dicta exequutio non potuit procedere pro interuſurijs decurſis a tempore contractæ venditionis dictæ Trauerſæ centuum accollaterũ loco prę-
4 tij eu alias emptor † lucraretur fructus rei venditę ſine prętio, cõtra l. curabit, C. de act. empt. & vend. l. fructus, C. eod. gloſſ. l. iulianus, §. ex vendito, ff. de act. emp. Ant. Gabr. lib. 3. concl. tit. de empt. & vend. concl. 4. nu. 1. Bart. in l. at qui natura, §. non tamen, ff. de nego. geſt. Alex. conſ. 69. col. fin. vol. 1. Quinimò ſi procederet dicta exequutio conſequeretur emptor, & eius
5 † heres eodem tempore rem, & prętium, contra communes doctrinas Doct. in d. l. curabit, l. nam hoc natura, ff. de cond. indeb. Pariſ. conſ. 60. ſub nu. 28. vol. 1.

Replicabat actor, quod cenſus qui debebantur emptori fuerunt compenſati cum prętio, & cum trauerſa ſubiugata peruenerit in poſſe ſub
6 iugatarij cõfuſa † videtur actio, & paſſio reſpectu dictorum reddituum, l. debitori, C. de pact. l. ſtichum, §. aditio, ff. de ſolut. l. licet, C. ad l. falcid. l. cum ſecundũ, C. de fideicõm. l. ſi ab eo, C. de nego. geſt. l. ſi debitor, ff. de fideiuſſ. l. pęn. C. de hered. act. l. ſi rem, ff. de pignor. act. l. neq; pignus, ff. de ſeg. iur.

Reſpectu vero aliorum cẽſuum tertijs debitorum (pro quib⁹ proceſſit exequutio) fuit adiectum pactũ, vt emptor poſſit vti interuſurijs ſolutis creditorib⁹ in caſu moleſtię pro eius indemnitate, & ſecuritate, etiam nõ ſequuta euictione, & in eorum priuilegia, anterioritates,
7 hypotecas ſuccedere, quod † pactũ valet bono

iure,

iure, gloſſ.l.qui rem, C.de euict. Mar. Anguiſſ. conſ.155.nu.13. Bertacch.in ver.emptor agit,
8 nu. 10.in fin. Verum † tamen ſi in dicto pacto non fuerint adiecta verba etiam re non euicta,
9 vel nō dum expectato litis euentū, niſi † euentu ſequuto repeti prętiū nō poſſet, Theſa.deciſ. 85.nu.2. Crauett.conſ.681. vol.4.

Et quia dictum pactum ſtipulatione vallatū eſt perſonale, & nō haberet exequutionē contra tertios etiam rerum obligatarum poſſeſſores, Ang.in l. ſi vnus, §.ante omnia, ff.de pact. Imol.in clem.1. num.11.de re iud. Iaſ. in certi conditio, §.quoniam, nu. 10.ff.ſi cert.pet.& in l.Imperatores in prin.nu.2. ff. de tranſact. Bal. in l.fin.C.de hered. act. Franc.in cap. ex ratione, num.84.extra de appell.Innoc.in cap.quia extra de iudit.Bal.in l.1.col.2.C.com.de legat. Alex.in l.1.§.fin.ff.ad trebell. Felin.in cap. cū ſuper, col.6.extra de re iud. Alex. conſ.95.col. 3.& conſil.188.col.1.vol.2. Dec.conſ.198.nu. 5. Trigo.ſing.121.Alex.conſ.86.col.fin.vol.7. Vant. tit.quis poſſ. dicere de null. nu.17. Viſus fuit actor ceſſionibus ſubiugatariorū quorum
10 perſonam repreſentat, & † in eorum iura vniuerſa ſucceſſit, Dyn. & Bart. in l. ſi ager, ff. de iudit Becc.conſ. 105.nu.17.Surd. conſ.22. nu. 16.vol.1. Milan. deciſ.1. nu.24. lib.2. Gozzad. conſil.38.nu.11. Bero.conſil.43. nu.22. lib. 3. Ioan. Bapt.conſil.62.nu.8. Rimin.Iun.conſil. 451 nu.32. vol.4. Simon.de Pret. conſil. 7. nu. 10. Decian. conſ.9.nu.38. lib.1. Turrett. conſ. 46.nu.1.lib.1. & conſ.55.nu.8. lib.2. Porc.cōſ. 172.nu.34. Grat.conſ.83.nu.10.lib.1. Eugen. conſ.33.nu.6. Surd.conſ. 166. nu.13. & conſil. 169.nu.1.vol.2.& in tract.de alim.tit.8.priuil. 55.nu.8.Turrett. conſ.30.nu.4.& conſ. 87.nu.
11 18.lib.1. Et dicitur † procurator irreuocabilis in rem propriam, Bal. in l. qui ſtipendia, nu. 1. C.de procurator.§.fin.ff.mand. Gozzad.conſ. 38.num.11. Eugen.conſil.73 nu.6. Anchar.in quęſt. famil.lib.2.quæſt. 3. nu.20. Troyſ.ſuper rit. M.C.V.166.nu.3. Caualc.deciſ.22. nu. 26. lib.3. Ioan.de Graſſ.in tract.de ceſſ.iur.§.2.nu. 12. l. illud, C. de donat. glo. cap. 1. de procur. Bal.in l.3.quęſt.1. C.manda. Gozzad.conſil.3.
12 nu.9. Et † comprehenditur appellatione creditoris facta à ſtatuto tribuēte exequutionem ad inſtantiam principalis creditoris, Bal.in l. per diuerſa.nu.21.vbi etiam Salic.nu.14. C.mand. Ang.in l.ſi pecuniam,C.de priuil.fiſci,Calcan. conſil.18.col.4. Rima.conſ.142.nu.2. Paul. de Caſtr. in l. poſtulante, nu.6.ff. ad Trebell. Iaſ. in §.fuerat, nu.62. inſtit. de actio. Dom. meus Cum in cap.ritus 29.nu.1. Brunor.a ſole quęſt. 11. nu. 18. & in cap. reſol. Propoſ. Iur. in verſ. ſtatutū loquens, Scaglion. ſuper ritu M. C. V. 167.nu.21. Carauit.ſuper eodem ritu cap. 286. nu.4. Paul.de Caſtr.conſil.91. nu.1.lib.1. Bal. Alex.& Dec.in l.1.ff.ſi cert.pet. ille, num. 11. iſte num.47.hic nu.31.vbi teſtatur com.opin. Socc.Iun.conſ.27 nu.7.vol.2.

Et cum D. Philippus venditor Trauerſæ nō traddidiſſet dominium rei venditę irreuocabiliter, & liberum prout tenebatur ex forma dicti contractus venditionis in pacto ibi francū,&c. & in pacto ibi ad habendū, &c. & ſic defeciſſet
13 in promiſſis iuratis fructus prætij non † cederent in vtilitatē ipſius vēditoris, vel eius heredum, ſed emptoris, vt egregiē reſpondit Corn. conſ.59 nu.7.verſ. reſtat quod huiuſmodi vol. 3. Afflict.deciſ.20.ſub nu.5. Socc.conſ.88.col. pen.vol.4. Bal.in l.1.ſub nu.5.C. de bon.mater.

Tertiò excipiebat Comitiſſa, quod actor vti
14 donatarius eius cōdā patris principalis emptores eſt dominus dictæ Trauerſæ, l. ſi mulier, §. ſi metu, ff.de eo quod met cau. §. propter traditionem inſtit.da rer. diuiſ. Et ſine retraditione
15 non potuit ab eo † regredi dominium, Peregr. de fideicomm. art.51.ſub nu.82.gloſſ.l.1.C.de inoff. donat. l. 1. C. de cond. ſine cauſa, Alex. conſil.92.nu.2.vol.1.& conſ.199. col. 1. vol.6.
16 Ruin.conſil.177.nu.15.vol.1. Quo fit † vt ſemel nactus dominium amplius dominus effici nō poſſet ex cauſa prętenſæ adiudicationis, vel alia, Abb.conſ.3.in 1.dub. vol.2.cap. inter dilectos extra de fide inſtr.l.3. §. ex pluribus, vbi Alex. & Iaſ. ff. de acqu. poſſ.l.ſequitur,§. lana, ff. de vſucap.§. ſed ſi rem legatarij inſtit. de lega.§.ſic itaq; inſtit.de act.gloſſ.cāp.ſi diligenti extra de præſcr. gloſ. in verſ. ſuam, §. 1. inſtit. de inuti. ſtipul.

Dupplicabat replicationem actor, contraria
17 procedere in dominio irreuocabiliter † acquiſito, ſecus ſi reuocabiliter acquiſitū fuiſſet (vt hic) vbi ex fideicommiſſo trauerſa eſt reuocata ſententialiter, vel reuocari ſperatur, quia tunc dominus ex cauſa reuocabili poterit effici dominus etiam agendo ex alia cauſa irreuocabili per quā pinguius prouideretur, Socc. in tract. de reg. & falle. reg. 100.nu.1.falle.1. Silue. Aldobr.in add.ad gloſſ.in verſ magis, in fin.§. ſic itaq; inſtit. de actio, vbi etiam Iaſ.nu.21. Bart. in l. in bello, §. ſi quis ſeruum, nu.4. per illum tex.ff.de caput.& poſtlim.reuerſ.Idem Bart.& Bal.in l.3.C.de his quæ met.cauſ.geſt.ſunt ille ſub nu.10.iſte ſub nu.7. Idem Bart.in l. ſequitur §. fructus,nu.3.verſ.vel dic,ff.de vſucap.& vſurp. & in l. nemo rem ſuam la ij in fin. ff. de verb. obl. Chachar.tom.2.comm.opin. rub. de acqui.poſſe.tit 1. lib.7.nu.121. fol.208. Felin.in cap. inter dilectos, num.18.& 19.extra de fide inſtr. Crauett.conſ.16.num. 6. vol.1. in l.exiſtimo in prin.& l.ſi rem,ff. de verb.obl. Tāto magis quia iſte ſecūdus titulus adiudicationis procederet virtute ſubiugationū impoſitarum per ipſum met fideicommictentem, quo caſu iure
18 optimo † fideicōmiſſo ſubiecta alienari potuiſſent, l.pater filiū in prin.ff.de leg.3. Socc.conſ.

E 2 16.ſub

16. ſub num. 12. vol. 3. Pancirol. conſ. 60. nu. 5. Iaſ. in l. filius familias, §. diui, nu. 11. ff. de leg. 1. l. eum. fidei heredis, ff. de fideicomm. Liber. Molin. de primogen. hiſp. lib. 1. cap. 10. nu. 21. l. alienationes, ff. famil. Hercиſc. l. ſenatus in prin. ff. de leg. 1. Bal. in cap. quoniā frequenter, §. in alias, nu. 5. extra vt lite non conteſt. & in auth. ei qui, nu. 6. C. de bon. auth. iud. poſt. Peregr. de fideicomm. art. 40. nu. 18.

19 Quartò excipiebat Comitiſſa, quia iudiciū † exequutiuum hoc nō habet perſonam rei, cum Donna Catherina nō habeat in hereditate tranſuerſam ſuper quā fuit facta miſſio, nec etiā eam poſſidet Comitiſſa, & Iudex in adiudicatione operatur factum partis quæ deeſt ergo deberet corruere cap. forus extra de verb. ſign. l. ob. cauſam, C. de euict. Fan. de pignor. 3. memb. 5. part. nu. 7. Salic. in l. 1. C. ſi antiq. cred.

20 Triplicabat replicationem actor, quod † ſecundum decretum poſſet interponi ad inſtantiam ipſius met poſſidentis, nō vt poſſideat, ſed vt non turbetur, non moleſtetur, vel dicta poſſeſſio nō reuocetur ab eo, quiaius prętendit habere turbandi, moleſtandi, & inquietandi poſſeſſorem, Bart. in l. ſi finita, §. iulianus, nu. 22. ff. de dam. inſe. & in l. ſi proprietarius, nu. 5. ff. eod. Iaſ. in l. ſi quis ante, nu. 21. ff. de acqui. poſſ.

21 Vel vt † dominiū quod ab alio pretenditur adiudicanti acquiratur, Bart. in l. quamuis, nu. 6. ff. de dam. inſe. Et Iudex operaretur factum heredis, vel fideicōmiſſarię Comitiſſę circa tranſlationē prętenſorū iurium, Quapropter vnus ex Rota. M. R. C. interloquutus fuit, vt ſtarent oppoſitiones Comitiſſę dummodo nō impediretur exequutio licet maior pars ſententiauerit ſimpliciter oppoſitiones ſtare.

ARGVMENTVM.

Redditus ad vitam quo pacto extimentur? pluraq; de legitimæ ſupplimento.

SVMMARIVM.

Legitimè ſupplimentum peti poteſt contra heredes vniuerſales, nu. 1.

Legitimè ſupplementum peti poſſet, etiam quod pater prohibuiſſet filium plus petere, vel habere, nu. 2.

Legatum minus legitima agnoſcens ſine proteſtatione ſibi non præiudicatur quominus legitimè ſupplementum peti poſſet, nu. 3.

Legitimè ſupplementum præſcribitur ſpatio triginta annorum, nu. 4. ratio, nu. 5. 6. 7. 8. & 9.

Legitimè pro ſupplemento ſunt bona patris hypotecata, nu. 5. contra, nu. 7. (nu. 6.

Hipotecaria tollitur longiſſima demum pręſcriptione,

Legitima qua petatur actione, nu. 8.

Actiones perſonales præſcribuntur ſpatio triginta annorum, nu. 9.

Legitimæ ſupplimentum fieri debet retento legato relicto pro ipſa legitima, nu. 10.

Verbum ſupplere intelligitur computato quod antea erat, num. 11.

Legitimæ ſupplementum fit ipſo iure, etiam filio non petente, nu. 12.

Iudicis arbitrium quale debeat eſſe in ſupplemento legitimæ, num. 13.

Legitima quanta ſint filiorum, nu. 14.

Legitimæ ſupplementum debetur cum fructibus à die mortis teſtatoris etiam nulla mora heredis interueniente, num. 15.

Redditur ad vitam aliquādo dicti vitalitium, nu. 17.

Redditus ad vitā quo pacto extimentur, nu. 16. & ſeq.

L. hereditatum, ff. ad l. falcid. procedit (ſecundū aliquos) tantummodo in ratione legis falcidiæ, nu. 28.

Equalitas eſt ſeruanda inter fratres, nu. 30.

Legitima non debet diſſimulari, nu. 31.

Teſtibus numero pluribus eſt deferendum, nu. 32.

Legitima reicit omne onus per quod diminuitur, num. 33. ratio, num. 34. (nu. 35.

Legatum annuātim ſoluendum debetur à die mortis,

Determinatio vnica reſpiciens plura determinabilia debet vniformiter ea determinare, nu. 36.

Quod fauore alicuius introductū eſt non debet in eius damnum retorqueri, nu. 37.

Legati ſubſtantiæ, vel præſtationi quando cenſeatur appoſita certa ætas, ſeu alia conditio, nu. 38. & 39.

DECISIO VIIII.

DOn Hieronimus Barreſius fuit inſtitutus heres particularis ab eius patre in vntijs tricētis annualibus & rendalibus eius vita durante, & quia intedebat fuiſſe inſtitutum in minus legi-

1 timam, ſe direxit contra † heredes vniuerſales ad eius ſupplemetū iuxta l. omnimodo, l. quæ nuper, l. quoniam in prioribus, l. ſi quando, §. illud etiam, & §. & generaliter, & l. ſcimus, C. de inoff. teſta §. aliud quoq;, & §. cęterū, auth. cum de appell. cognoſc. coll. 8.

2 Ad quod admictferetur etiam † quod pater prohibuiſſet eum plus petere, vel habere in bonis ſuis, Craſſ. in §. legitima quęſt. 32. nu. 3. vbi teſtatur cōmunem opinionē, Rodor. Suarez. in d. l. quoniam in prioribus in euident. nu. 15. Ferna. Vaſq. de ſucceſſ. creat. §. 30. nu. 75. & §. 10. nu. 252. vbi ait com. opin. Ant. Cucchus in auth. nouiſſima rubr. legitima nullū grauamen admictit verſ. queri etiam poteſt, num. 3. Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de legitima concl. 1. nū. 9. & 32. Dec. conſ. 688. col. 1. Bertrad. conſil. 63. col. 2. vol. 1. Loffred. conſil. 26. nu. 33. Menoch. conſil. 250. nu. 70. eſt tex. in d. §. & generaliter, & d. §. cæterum.

3 Nec agnoſcens legatū ſpatio quatuordecim annorum ſine expreſſa † proteſtatione videtur actor ſibi præiudicaſſe, quominus ad ſupplementum

mentum ageret, Berous conſil. 136. nu. 16. vol.
2. Bal in d. §. & generaliter, Anchar, conſ. 152.
col. 3. Dec. conſil. 126. nu. 2. Pariſ. conſ. 43. nu.
36. vol. 3. Decian. conſ. 32. vol. 2. Hiero. Gabr.
conſ. 3. vol. 2. & cõſ. 137. vol. eod. Mara. diſput.
16. Bal. conſil. 161. circa fin. vol. 5. Apetra de
fideicomm. queſt. 15. num. 110. Cephal. conſil.
42. num. 5. & 6.

4 Et petitioni talis ſupplementi nõ † præſcri-
bitur minori ſpatio triginta annorum, Boer.
deciſ. 250. nu. 1. & 3. vbi teſtatur hanc eſſe ve-
ram, & communem concluſionem a qua in iu-
dicando nõ eſſet recedendum, Ioan. Bapt. Ca-
ſtell. ad cremenſ. ſing. 128. Viu. com. opin. 458.
nu. 1. vbi etiam ait com. opin. Corn. conſ. 264.
vol. 1. Alex. conſil. 8. lib. 3. & conſil. 108. lib. 2.
Dec. conſil. 303. Natt. conſil. 156. nu. 4. vol. 1.
Marzar. conſ. 29 nu. 39. vbi inquit, de hoc non
eſſe dubitãdum, Craſſ. in § legitima, queſt. 47.
circa med. vbi teſtatur hanc eſſe mag. comm.
opin. Alex. conſ. 128. vol. 1. & conſ. 250. col. 4.
Rodor. Xuarez. in d. l. quoniam in prioribus
ampl. 10. num. 7. vbi Appoſt. in litera C. Ant.
Gomez var. reſol. tom. 1. cap. 11. num. 32. verſ.
pulcrum, Bereng. Ferã. in l. in quartam, art. 3.
nu. 272. ff. ad l. falc. Cephal. conſil. 148. nu. 42.
Ant. Cucchus in d. auth. nouiſſima, rub. legiti-
ma nullum grauamen, nu. 94. vbi teſtatur hanc
eſſe frequentiorẽ Doctorum ſententiã, Ferna.
Vaſq. de ſucceſſ. creat. §. 10. num. 255. Tiraq. de
retr. ſangu. §. 36. gloſſ. 2. ſub nu. 37. Ant. Gabr.
lib. 5. concl. tit. de preſcr. concl. 8. num. 3. Pariſ.
conſil. 32. col. 2. vol. 3. Decian. reſp. 26. num.
7. & 22. vol. 5.

Et eſt ratio (ſecundũ aliquos) quia pro ſup-
5 plemento legitimę ſunt bona † patris hypote-
cata tacitè, Ladercchius conſ. 175. nu. 4. lib. 1.
Fulgoſ. conſ. 84. verſ. ſecundo videretur, Ant.
Rub. conſ. 196. nu. 2. Bal. conſ. 171. vol. 1. Picus
in l. in quartam, nu. 49. ff. ad l. Falcid. vbi teſta-
6 tur hanc opin. eſſe veriorẽ, Et hypotecaria tol-
litur demũ longiſſima preſcriptione, l. intelli-
gere, C. de luit. pigno. l. cum notiſſimi, C. de
preſcr. 30. ann.

7 Sed eorum fundamentũ eſt falſum cũ † pro
legitima, vel eius ſupplemento bona aſcenden
tium non ſint hypotecata, Craſſ. in §. legitima,
queſt. 14. verſ. cõtrariam, vbi teſtatur hanc eſſe
magis com. opin. Salic. in l. omnimodo in prin.
C. de inoff. teſtam. Alex. conſil. 78. vol. 3. Dec.
conſ. 235. Affl. deciſ. 162. nu. 5. Fan. in tract. de
pignor. 2. par. 4. memb. nu. 64. verſ. vigeſimus
quartus caſus, Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de le-
gitima concl. 5. num. 1. vbi teſtatur mag. com.
opin. Ruin. conſil. 17. col. 4. vol. 5. Bologn.
conſil. 59 col. 1.

8 Verior itaq; ratio eſt, quia † legitima, & eius
ſupplementũ petitur actione ex teſtamẽto, fa-
miliæ herciſcundæ, petitione hereditatis, vel
conditione ex lege, Craſſ. in §. legitima, queſt.
48. Bart. in l. ſi a milite, §. patri, ff. de milit. te-
ſtam. Bal. in l. ſi quis, C. de inoff. teſtam. gloſſ. d.
l. omnimodo, & d. l. ſcimus, Coraſ. in l. filium
quem, nu. 104. C. famil. Herciſc. Ruin. in d. l.
quartam circa fin. Corn. conſil. 116. nu. 21. vol.
2. Gail lib. 2. obſeru. 120. Quæ cũ ſint actiones
9 † perſonales preſcribuntur ſpatio 30. annorũ,
Balb. de preſcr. 4. par. 4. par. princip. quæſt. 1.
nu. 1. l. 2. C. de conſt. pecun. l. 1. §. ad hæc, C. de
ann. excep. l. ſicut, C. de preſc. 30. ann. glo. l. he-
reditatis, C. de petit. hered.

10 Et dictum ſupplemẽtum debet † fieri reten-
to legato relicto per tex. d. l. omnimodo, ibi li-
ceat vero, & d. l. quæ nuper, ibi ſed quod deeſt
legitimè portioni, & d. l. quoniã in prioribus,
ibi illud ſtatuimus, & d. §. & generaliter, ibi ſed
legitimã partem, & d. l. ſcimus, ibi ſi pater mi-
norem, & d. §. ceterum, ibi, quicquid autem mi-
nus; Vaſq. in d. l. quoniã in prioribus, §. 10. nu.
11 431. Quia verbum † ſupplere intelligitur com
potato, quod antea erat, quod enim ſuppletur
nihil minuitur, ſed auget, Alber. in diction. in
ver. ſupplere, vbi Ioan. Franc. in annot.

12 Fitq; dictum ſupplementũ ipſo † iure etiam
filio non petente, Rodor. Xuarez in d. l. quo-
niam in prioribus 3. limit. num. 2. vbi teſtatur
eſſe com. opin.

13 Et † arbitriũ Iudicis deberet eſſe in ſupplen-
do de redditibus, cum legatum fuerit relictum
in redditibus, Bero. conſ. 93. nu. 79. lib. 2. Guid.
Pap. quæſt. 487. Simon. de Pręt. de interp. vlt.
vol. lib. 5. dub. 1. nu. 143.

14 Dictumq; legitimę † ſupplemẽtũ erit octa-
ua pars dimidię hereditatis cũ octo filij reman-
ſerint vita functo actoris patre, §. 1. auth. de
trien. & ſemiſſe, auth. nouiſſima, C. de inoff.
teſta. Craſſ. in §. legitima, queſt. 7. num. 1. Pariſ.
conſil. 17. vol. 2.

15 Et debeatur vnà cum † fructibus à die mortis
teſtatoris etiã nulla mora heredis interuenien-
te, Hiero, Gabr. conſil. 45. nu. 6. vol. 2. gloſſ. l.
vxori meæ, ff. de vſuſr. lega. Berous conſ. 135.
nu. 2. vol. 2. Bal. conſ. 59. vol. 4. Dec. conſ. 486.
Bertrand. conſ. 36. vol. 4. Hiero. Gabr. cõſ. 108.
nu. 5. vol. 2. Natt. conſ. 156. nu. 7. vol. 1. Ruin.
cõſ. 55. nu. 7. vol. 4. Boer. queſt. 3. in fin. Rodor.
Xuares in dicta l. quoniã in prioribus 9. ampl.
nu. 3. Menoch. conſ. 77. nu. 13. Apetra de fidei-
com. queſt. 15. nu. 17. Rimin. Iun. conſ. 31. nu.
147. Decia. reſp. 6. nu. 14. & 33. vol. 5. vbi teſta-
tur com. opin. & reſp. 86. nu. 26. eod. vol.

16 Extimantur autem iſti † redditus ad vitam,
17 (alias † vitalitium dicti, vel à vita, vel à victu
pro quo deſeruiunt, Corrad. de contract. tract.
4. queſt. 72. in prin.) Ad rationem (ſecundũ ali-
quos) quinq; pro centum, ſeu viginti pro vno,
gloſſ. Ang. Fulgoſ. Salic. & Caſtrenſ. in auth.
perpetua, C. de ſacroſan. eccl. Pinel. in l. 2. par.
3. nu.

3.nu.24.C.de ſacroſan.eccl.Pinel.in l.2. par.3. nu.24.C.de reſc.vend.Decian.conſ..2.nu.175. vol.1.Menoch.conſ.343.nu.24.vol.4.& conſ. 236.nu.20.vol.3.Tiraquel.de retr. ſungu. §.1. gloſſ.6.nu.19. Moder.Pariſ.de contract.queſt. 5.nu.118. Et (ſecundum aliquos) ad quantum
18 aſcendit cumulus † penſionum quindecim annorum,l.ſi quis argentum,§.ſi autem donator, C. de donat. euius tamen diſpoſitionē eſſe ſpecialem fauore pauperis donatoris fatetur Iaſ. in l.2.§. mutui datio,ff. ſi cert. pet. & in l. non amplius,§.cum bonorum, ff.de leg. 1. Moder. Pariſ. in tract. de contract. quæſt.5. num.119. Couarr.lib.3.var.reſol. cap.9. ſub nu.5. Et (ſecundum aliquos)
19 cundum aliquos) vt pro † vno anno dentur trigintaquinq; & ſic in ratione minus trium pro centum,Couarr.in d.cap.9.per l.3.§.item ſi reipublicę,§.ad l. falcid. Et (ſecundum aliquos)
20 inſpici debere prouintię † cōſuetudinem, Couarr.in d.cap.9.l.pretia rerum, ff.ad l. falcid.l. 1.C.de epiſc.aud. Menoch. conſil.236.nu. 14. verſ.in his, Moder. Pariſ. in tract. de contract. queſt.72. Ioan.à Medin.de reſtit.cap.de cenſu
21 ad vitam, Et (ſecūdum aliquos) fieri † extimationem iuxta diſtintionem, l. hereditatum; ff. ad l.falcid.gloſſ. in verſ. bonorum, l.omnium, ff.de vſufr.gloſſ. in verſ.cum iouine, l.cum hi, §.modus, ff. de tranſact. Paul. de Caſtr. & Iaſ. in l.ſi pater puellæ, C.de inoff.teſta.ille, nu.2. iſte, nu.8. Xuarez in l.quoniam in prioribus 3. ampl.nu.9.C.eod. Palat. Ruui.in rub. extra de don. inter vir. & vxor.§.25.nu.2. Pinel. in l.2. par.3.cap.4. nu.32. C. de reſc. vend. Padella in
22 auth.res quę,nu.3.C.com.de lega.Et ſi † diſpoſitionem d.l hereditatum procedere tantūmodo in ratione legis falcidiæ, tenuerint Iaſ. in l. eum qui ita, §.qui ita ſtipulatur, num.11. ff.de verb.obl. Affl.deciſ.34. nu.2. Moder. Pariſ. in tract.de contract.queſt.72. Couarr. in d.cap.9. nu.8.Imol.& Alex.in d.l.hereditatum, Molin. lib.1.de hiſp. primogen.cap. 19.nu.40. Et (ſecundum aliquos)
23 cūdum aliquos) ad † rationem vnius pro quinquè,Oldrad.conſ.207. Et (ſecundum aliquos)
24 ad rationem † vnius pro decem, Bal.conſ.154. vol.2.Menoch.conſ.236.nu.20. verſ. pręterea,
25 vol.3. Et (ſecundū aliquos) ad rationem vnius pro nouem,& ſic ad rationē vndecim pro centum,Bal.conſ.292,vol.5.Et (ſecundū aliquos)
26 ad † rationem decem cuiuſlibet anni pro centum, Comenſ. conſ.181.vbi loquitur in reddituad vitam patris, & duorum filiorū iuuenum Menoch.conſil.236.nu.14.Bal.conſ.210. vol.
27 3. Et (ſecundum aliquos) ad † rationem vnius prooćto, Roman. conſil. 302. vbi loquitur in redditu ad vitam viri,& vxoris, Et (ſecundum
28 aliquos) Iudicis † arbitrio remiſſum eſſe affirmatur, arg.l. Africanus, §. fructus, ff.de leg. 1. Alex.in d.l.pretia rerum, nu.6.l.1.ff.de iure de lib.Iaſ.in l.ſi.domus,§.in pecunia, nu.12.ff. de lega.1. Molin. lib.2. de hiſp. primog. cap. 19. num.39. verſ.ſed quamuis, Ioan.de Medina de reſtit.cap. de cenſu ad vitam, Vnde actor mo-
29 uere Magnam † Curiā conabatur ad arbitrandum redditus vntiarum tricentarum ad vitam eius relictos extimari debere ad rationē vntiarum viginti pro centenario quaſi pro dimidia pretij cenſus perpetui,vt ſentiunt Oldrad.cōſ. 207. Bal.conſil.292.vol.5.l.ſuæ rei in ſin.ff.de contrah.empt.Bal.conſil.210 vol.3. Menoch. conſil.236. Roma.conſ.302. Cuma.conſ.181.
30 Et vt † non ſequeretur nimia in equalitas inter fratres,l.inter liberos, C.famil.Hercecſc.l.1. C. vnde libe. l.vt liberis, C.de collat.l.vltima, C. com. vtriuſq; iud. l. cum pater, §. euictis, ff.de leg.2. Ruin.conſil. 5.nu.7.vol.2. Pariſ.conſ.2. nu.27.lib.3. Menoch.conſil.153.nu.16.& 17. vol.2. Mantic. de coniect.vlt. vol. lib. 6. tit. 2. nu.6. Rimin. Iun. conſil.430.nu.2. lib.4. Menoch.conſil.441.nu.11.vol.2.& conſ.251.nu. 38. vol. 3. Et ne † defraudetur minuſcula legi-
31 timæ portio,l.ſi quis in ſuo in prin. C.de inoff. teſt. Et deferatur teſtibus quamplurribus circa prędictū arbitriū productis,cap.in omni extra de teſtib.gloſſ.l.3.§.1.ff.eod. Ant. Gabr. lib.1. concl.tit.de teſtib.concl.6.nu.1.
32 Et dictū † legatum vntiarum tricentarū annuatim prętenditur ab actore deberi à die mortis teſtatoris non obſtante eius diſpoſitione de qua in cap.11.teſtamenti, dum adiecit tempus certę ętatis ad eius cōſequutionem, quia omne
33 onus per quod † legitima diminuitur cenſetur reiectum à legitima, & relicto loco legitimæ quod ſapit ipſius legitimæ ſuaptè naturâ, Ant. Gabr.lib.6. concl. tit. de legit. concl. 1. nu.1.l. quoniā in priorib⁹,C.de inoff.teſtam.l.ſi eum, §.qui iniuriarum, ff. ſi quis caut. quam adducit Ant. Gabr. in d. lib. 6. tit. de reg. iur. concl. 2. nu.1.l.ſcimus, C.de inoff. teſt. Oldrad. conſil. 28.nu.2. Bero. conſil.25. nu.20.vol. 2. Hiero-Gabr.conſ.116.nu.30. vol.1. Bal.conſ.121. nu. 3.vol.4.Simon.de Pręt.de interpre. vlt.vol.lib. 3. ſol.4.nu.17.&18. & lib. 4. dubit. 12. nu.48. Mantica de cōiect.vlt.vol.lib.1 t.tit.23.nu.22. Craſſ.in §.legitima,queſt.38.nu.2.Ne alias da-
34 retur † occaſio aſcendētibus liberos defraudandi, Eugen.conſ.33.nu.80.lib.1.l. fin. §. nec autem,C.de bon.quæ lib.gloſſ.in ver. illuderent, bonæ el 2.extra de depoſitul.prelat.cap.ſi Ciuitas de ſent. excom. lib.6. cap. nullus 41. diſtin. Quinimò adducebatur cap.8. teſtamēti in quo anno quolibet dictum legatum ſoluendum re-
35 lictū fuerat, quo ſit, vt à die † mortis intelligatur, Bart.in l.ſi pluribus, ff.de leg.2.l.à titio,ff. de ſurt.l.ſi dies in prin.§.quādo dies lega. ced.

Et reſpondebatur ad dict. cap. 11. teſtamēti quod teſtator tēpus certę ętatis noluit adijcere ſubſtantiæ diſpoſitionis, ſeu ipſius legati, ſed eius petitioni, adminiſtrationi, ſolutioni, exequutioni,

quutioni, ſue pręſtationi, cum enim dictū cap. 11. ſit generale ad omnes filios maſculos, here-
36 des vniuerſales, & particolares debet dicta † determinatio vniformiter omnia determinabilia terminare, l. quāuis, C. de impub. & alijs ſubſt. l. iam hoc iure, ff. de vulg. & pup. ſubſt. Natt. conſ. 453. nu. 1. & 2. vol. 2.

Et quod teſtator taxauerit certam ętatem fauore filiorum vt in cap. 16. teſtamēti, ibi & volens dictus teſtator pro dictis eius filijs ſalubre cōſilium capere, & vtilitati dictorum filiorum
37 prouidere, &c. Vnde non † deberet in eorum damnū retorquere, l. quod fauore, C. de legib. l. in ratione la y, §. tam & ſi, ff. ad l. falcid. l. cum pater, §. curatoris, ff. de leg. 2. l. alimentorū, ff. de aſſign. liber. l. legata inutiliter, ff. de leg. 1.

Et quia legatum in vno capitulo fuit pure relictum, & in alio fuit adiecta certa ętas, & datus
38 curator quo fit vt † ſubſtantiæ legati nō videatur appoſita ætas, ſed præſtationi, l. ex his, C. quādo dies leg. ced. Bar. Alber. Bal. cum. Caſt. Imol. Alex. Flor. & Iaſ. in l. ſi cui legetur, ff. de leg. 1. l. in copulandis, C. de nupt. l. quidam teſtatio in prin. ff. de leg. 1. Menoch. conſil. 273. nu. 14. vol. 3. & conſil. 473. nu. 10. vol. 5. Simon de Pręt. de interp. vlt. vol. lib. 3. fol. 4. num. 21. 22. & 24. l. firmio, §. cum ab heredibus, ff. quando dies leg. ced. l. ſeius ſaturninus, ff. ad Trebel. Ioan. Dilec. de arte teſta tit. 6. de legat cau. 54.
39 ſecus ſi in eadem oratione fuiſſet † relictum legatum, & appoſita ętas, quia tunc ętas videretur taxata ſubſtantię ipſius legati, l. ſi cui, §. fin. iuncto prin. ff. de leg. 1. Hiero. Gabr. conſ. 156. in prin. vol. 2. Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 23. nu. 28.

Qua propter Magna Curia decifit legatū dictarum vntiarū tricentarum quolibet anno durante vita actoris relictū extimari vntias mille ſeptingētas, & quinq;, & tarenos viginti quinquè, & conuentos condemnari ſuper bonis hereditarijs ad ſupplementum legitimę cum fructibus à die mortis teſtatoris lecta 15. Iunij 7. Indict. 1594.

ARGVMENTVM.

Sententiæ exequutio quandò impediri poſſet?

SVMMARIVM.

Curator datus in teſtamento debet confirmari adulto petente, nu. 1.

Condemnatus vti curator cum nō eſſet dicitur nulliter condemnatus, num. 2. & 3. legitimè tamen potuit condemnari vti negotiorum geſtor, nu. 2.

Curator legitimè reputatus poſſet vti talis condemnari, nu. 4. contra, nu. 5.

L. Barbarius, ff. de off. præt. procedit in offitio, authoritate, & vtilitate priuato, nu. 5.

Sententiæ exequutio impeditur propter errorem iuris, vel facti expreſſum in ea, nu. 6. vel per relationem ad acta erronea, etiam per verba enuntiatiua ſpecialia, num. 7.

Notorium factum non dicitur habens aliquam dubitationem, num. 8.

Notoria iniuſtitia non dicitur ſi habeat aliquam offuſcationem, nu. 9.

Negotiorum geſtor non tenetur ad vſuras vſurarum, nu. 10.

Exequutio venit retractāda ex illiquidatione ſummæ, nu. 11. intellige quando fuiſſet tota ſumma illiquida ſecus ſi pars, nu. 12.

Tutrix poſſet aliquam ſummam pro dotibus retinere, nu 13.

Confeſſio curatoris non præiudicat pupillo, nu. 14.

Tutores plures adminiſtrātes tenentur in ſolidū etiam pro adminiſtratis per vnum, num. 15. tanto magis quando alter non eſſet ſoluendo, nu. 16. & fortius ſi in ſolidum fuiſſent condemnati, nu. 19.

Preſumptio cedit veritati, nu. 17.

Pecuniæ deſtinatæ ad emptionem redditum non poſſunt retineri abſq; Iudicis decreto, & voluntate contutoris, nu. 18.

DECISIO. X.

FVit cauſata exequutio ad inſtantiam Baronis Caropipi in magna ſumma contra Bernardum Mariam Grimaldi virtutæ ſententiæ, & liquidationis factæ.

Aduerſus quam ſuas Bernardus præſentauit oppoſitiones, in eis primo deducens quod exequutio deberet retractari ſtante nullitate ſententię, quia reperitur cōdemnatus vti curator, cum vti talis nō potuiſſet condemnari, & ſi in teſtamento tutor, & pro tempore curator reli-
1 ctus, namq; talis datio nō valebat, ſed † requirebatur confirmatio adulto petente, l. curatorem, C. de negot. §. datur in inſtit. de curat. l. pen. C. de teſtam. tut. Capr. conſ. 110. Ang. conſ. 50. Corn. conſ 81. lib. 4. Hiero. Gabr. conſ. 25. nu. 16. & 17. lib. 2. Socc. Iun. conſ. 79. nu. 20. vol. 1.

2 Et licet potuiſſet conueniri, & condemnari tamquam negotiorum geſtor, l. curatorem, C. de neg. geſt. Socc. Iun. conſ. 79. num. 21. lib. 2. Cuma. in l. 1. ff. de eo qui pro tut. Tamen nequè
3 vti talis † apparet cōuentus, neq; vti talis condemnatus, quò fit vt reddatur ſententia nulla, Mara. in ſpec. par. 4. diſt. 16. nu. 36. Ioan. Andr. in cap. cū deputati extra de iudit. Paul. de Caſt. conſ. 368. nu. 3. vol. 1. l. ſi tibi, §. cum poſſeſſor, ff. de pact. l. Pomponius, §. ſed ex his, ff. de procur. Maſca, concl. 580. num. 2. Vant de null. ex defe. in hab. ſeu mand. nu. 149. Stracch. de aſſicur. gloſſ. 29. num 4. Roma. conſ 446. col. 1. l. multum intereſt, C. ſi quis alteri, vel ſibi.

4 Replicabat actor, primo quod ſententia eſt valida parte non opponente de defectu curatię legiti-

legiti-

4 legitimę, tanto fortius quia communiter pro †
curatore legitimo reputabatur, l.1.ff de eo qui
pro tut. vel cur. ſegeſſ. l. ite autem, §. geſſiſſe, ff.
de adm.tut. Crauett.conſ.18.nu.15. Bero.conſ.
126.vol.3. Decian.reſp.85.nu.21. & 30. lib.2.
gloſſ.l. qui tutor, ff. de eo qui pro tut. Azzo.in
rub.C.eod.l. Barbarius, ff.de off. prętor.

Sed dicta replicatio nō tollebat omnes mor-
5 ſus cum † diſpoſitio dictę l. Barbarius procedat
in offitio geſto per eum qui communi opinio-
ne erat reputatus habilis authoritate, & vtilita-
te publico, ſecus ſi authoritate, & vtilitate pri-
uato fuiſſet, vt in curatore, Ant. Gabr. lib. 1.
concl. tit. de probat. concl. 8. nu. 28. l. 2. ff. de eo
qui pro tut. l. qui neq;, ff. de reb. cor. Socc. reg.
227. limit. 2. Ioan. Faber. in §. ſed cum aliquis
col. fin. inſtit. de teſtam. Bal. in l. non. omnes, §.
1. ff. ſi cert. pet. Felin. in cap. Rodulphus col.
fin. extra de reſcr. meus Abb. in cap. veritatis,
col. fin. extra de dolo, & contum. Calcan. conſ.
124. col. 7. Corn. conſ. 157. col. fin. vol. 4. Pariſ.
conſ. 130. col. 2. vol. 4.

Verior itaq; replicatio fuiſſet, quia vt ſenten
6 tiæ exequutio impediatur per ipſius † nullita-
tē nullitas allegata deberet eſſe notoria per er-
rorē iuris, vel facti expreſſum in ea, Surd. conſ.
223. nu. 2. & 22. vol. 2. Turret. conſ. 47. nu. 24.
vol. 2. & conſil. 78. nu. 11. vol. 1. Peregr. conſ. 8.
nu. 62. vol. 1 Menoch. lib. 2. pręſum. 68. nu. 50.
Vant. de null. tit. de modo vide. proceſſ nu. 8.
Mara. in ſpec. par. 4. diſtin. 16. nu. 50 Lancell.
de attent. cap. 12. limit. 9. nu. 26. Menoch. cōſ.
495. nu. 13. & 14. vol. 5. & lib. 6. pręſum. 67. nu.
51. & lib. 1. quęſt. 79 nu. 3. Farin. quęſt. 21. nu.
17. Hiero. Gabr. conſ. 28. nu. 45. vol. 2. Cephal.
conſ. 340. num. 20. vol. 3. Pancirol. conſ. 63. nu.
7 46. Vel per † relationem ad acta erronea etiam
per verba denuntiatiua ſpecialia, veluti viſis ci
tationibus, & atteſtationib[9], & ſimilibus actis,
ſecus per verba generalia veluti viſis actis, Me-
nocch. conſ. 345. num. 36. vol. 4. Specul. tit. de
ſent. § fin. col. 3. verſ. & nota quod probato,
Butr. in cap. licet. cauſam extra de probat. Me-
nocch. lib. 2. pręſum. 67. nu. 52. Vant. de null.
tit. ex deſe. proceſſ. nu. 129. Maſc. concl. 35. nu.
2. & 5. Atqui in dicta ſententia nō eſt expreſſus
8 error iuris, nec error facti quia † factū habens
aliquam dubitationem non poſſet dici notoriè
9 erroneū, ſicut nec iniuſtitia † notoria dici poſ-
ſet ſi aliquam haberet offuſcationem, Maſcar.
vol. 2. de probat. concl. 1102. num. 27. Felin. in
cap. inter cæteras nu. 7. extra de iud. Contard.
in l. vnica 9. limit. num. 34. C. ſi de mom. poſſ.
Honded. conſ. 28. nu. 49. vol. 1. Corn. conſ. 10.
col. 2. vol. 4. Franc. in cap. dilecto, nu. 153. extra
de appell. Cephal. conſ. 201. nu. 9. vol. 2. Burſa.
conſ. 73. nu. 3. vol. 1. Anto. Auguſt. deciſ. 2. tit.
de ſent. & re iud. Sforz Odd. conſ. 20. num. 52.
Burſa. conſ. 349. num. 11. vol. 4. Peregr. conſ. 3.
num. 150. vol. 1. Menocch. conſil. 796. nu. 22.
vol. 7. Durr. conſ. 1. num. 12. vol. 1. & conſ. 35.
num. 15. & 16. vol. eod. Butr. in cap. 1. num. 26.
extra de reſt. ſpol.

Secundò obijciebat Bernardus quod ſublata
10 ſumma curatiæ cum negotiorum † geſtor non
teneatur ad vſuras vſurarū, vt curator, ſed tan-
tùm ad vſuras ex mora, vel alia iuſta cauſa, Bal.
Salic. & Alex. in l. ob negotiū, C. de nego. geſt.
11 Tota sūma † exequutionis remaneret in liqui-
da, atquè ita retractanda veniret exequutio, l. ſi
ſeruus, §. boue ſubreptoeff. de cond. furt. l. pe-
cuniam quam, ff. ſi cer. pet. Cephal. conſil. 183.
Burſa. conſ. 104. Hieron. Gabr. conſ. 146. Surd.
conſ. 38. Milan. deciſ. 1. nu. 28. lib. 2.

Replicabat actor quod ſententia continebat
duas ſummas ſeparatas tutelæ ſcilicet, & cura-
tiæ, l. ſcire debemus, ff. de verb. obl. Imol. conſ.
12 130. Quo fit vt † exequutio eius quod eſt liqui-
dum, non debeat retardari propter illud quod
non eſt liquidum, Surd. deciſ. 184. nu. 4 l. ſtatu
liberi rationem, ff. de ſtat. lib. gloſſ. l. reſiduum,
C. de diſtr. pignor. l. fin. C. de comp.

Tertiò obijciebat Bernardus de coſeſſione
iurata d. Conſtantiæ contutricis penes eam to-
tam adminiſtrationis pecuniā perueniſſe, atq;
13 ita † videretur pro dotibus ſibi debitis retinuiſ
ſe, Socc. conſ. 126. num. 5. vol. 1. Plot. de in lit-
iur. §. 11. nu. 34. Surd. conſil. 290. nu. 32. vol. 2.
l. quoties, §. ſicut, ff. de adm. tut.

14 Replicabat actor, primo quod dicta † cōfeſ-
ſio contutoris nō pręiudicat pupillo, Bal. conſ.
123. conſ. 131. & conſ. 287. lib. 3. Quia vbi am-
15 bo † adminiſtrarunt tenētur inſolidum, etiam
de adminiſtratis, & geſtis per vnum tantum,
propter indiuiduam tutelam, Bal. conſ. 388. &
conſil. 320. vol. 2. Boer. deciſ. 59. Vant. de null.
ex deſe. in hab. perſ. nu. 88. l. 2. C. de diuiſ. tut.
Bal. in l. 1. §. ſi plures, C. de cond. inſer. Alex.
conſ. 11. nu. 7. vol. 2. Menocch. de arb. iud. lib.
16 2. cent. 3. caſ. 209. nu. 30. Et tanto fortius vbi †
conſtantia nō eſt ſoluendo tenetur Bernardus
inſolidum, Bart. & communiter ſcrib. in l. 1.
C. de tranſact. Natta conſil. 134. Surd. conſil.
170. num. 13. vol. 2.

Secundò replicabat quod dotes fuerūt ſolu-
17 tę per actorem, atq; ita † pręſumptio cedit ve-
ritati, Caualc. de tut. nu. 181. Auall. conſil. 99.
num. 10. vol. 1.

18 Tertiò replicabat quia dictę † pecunię erant
iuditio teſtatoris deſtinatę ad emptionem red-
dituum, & non poterant retineri, abſq; Iudicis
decreto, & voluntate cōtutoris, Bal. conſ. 308.
vol. 2. Caualc de tut. nu. 179. Roma. ſing. 104.

Quartò replicabat, quod dicti Bernardus, &
Conſtantia fuerunt relicti tutores, & pro tem-
19 pore curatores inſolidū † inſolidū conuenti, &
inſolidū cōdemnati, Affl. deciſ. 215. vbi Vſill.
in add. Boer. deciſ. 59. & deciſ. 310. Caualc.

deciſ.

deciſ. 38. nu. 3. Ann. ſing. 539. Bal. in l. 1. nu. 3. C. ſi plur. vnica ſent. ſuer. cond. Quapropter decisit Magna Curia vt exequutio procederet.

ARGVMENTVM.

Vtrum præterita nepte teſtamentum auiæ maternæ ſit nullum.

SVMMARIVM.

Teſtamentum auiæ redditur nullum ex præteritione neptis, num. 1.

Præteritus ſine cauſa ab aſcendentibus ex materna linea habebatur pro exheredato iure veteri, nu. 2.

Nullitas teſtamenti proponi poteſt principaliter per modum agendi, n. 3. & incidenter excipiendo, vel replicando, nu. 4. etiam in iuditio exequutiuo, n. 5.

Nullitatis proponēdæ modus incidenter vtilior eſt, & frequentior, n. 6. effectus, nu. 7. 8 9. 10. 11. & 12.

Nullitas poteſt proponi conditionaliter, nu. 13. ratio, num. 14.

Clauſula codicillaris operatur, vt præteritione deſcendentium, teſtamentum non poſſet dici nullum nu. 15 contra nu. 16. indiget (ſecundum aliquos) deciſione ceſarea, nu. 17.

Neptis poteſt petere legitimā ex perſona propria vita functa eius mater ſuprestite auia, nu. 18. etiam quod matre præmortua fuiſſet dotata, num. 19. & cum iuramento renuntiaſſet bonis dotantis, nu. 20. ac etiam quod concurret cum auunculo, nu. 21.

DECISIO. XI.

DOnna Margarita Paruta egit cōtra Carolum Galletti ad declarari faciendum nullum teſtamentū condam Iacobę Galletti eius auię maternæ, vel ſibi competere legitimam vna cum fructibus à die mortis.

Nullitatem teſtamenti deducebat ex quo in eo nō fuerat facta mentio de nepte actrice præmortua Donna Maria de Bononia eius matre
1 filia dictę Iacobæ vnde † ex pręteritione neptis
redditur auię teſtamētum nullum, l. 1 ff. de iniuſt. rup. & irrito teſta. l. maximū, §. ſancimus, C. de lib. pręter. §. aliud auth. vt cum de apell. cognoſc. Craſſ. in §. teſtamentum, quęſt 36. nu. 1. vbi teſtatur com. opin. gloſſ. & Iaſ in auth. ex cauſa. C. de lib. pręt. Vigl. in rub. C. de inoff. teſtam. Prius & Ripa in l. in quartā, ff. ad l. falcid. ille, nu. 10 iſte, nu 143. Ioan. de Vizz. conſ. 53. nu. 1. & Iacob de Belu. conſ. 9. inter conſ. vlt. vol. Dec. conſ. 478. nu. 9 Oldrad. cōſ. 40. Clar. in §. teſtamentū, quęſt. 47. vbi dicit com. opin. Sapia in rub. C. qui adm. nu 48 vbi etiā refert com. opin. Corn. conſ. 118. in litera A. lib. 2. vbi ait ita tenere cōmuniter Doctores, Menocch. conſ. 961. num. 4. vol. 10. Licet iure antiquiori
2 pręteribus ſine cauſa ab aſcendentibus ex † materna linea habebatur pro exheredato, & competebat quęrela inoffitioſi teſtamenti, Craſſ. in d. quęſt. 36. nu. 2. vbi teſtatur com. opin. gloſſ. l. filiam, C. de inoff. teſtam. Fernan. Vaſq. de ſucceſſ. creat. §. 20. nu. 146. vbi ait hanc eſſe veram, & communem opinionem, Ant. Gome. var. reſol tom. 1. cap. 11. nu. 35. gloſſ in ver. voluit, §. exheredatos, auth. de hered. & falcid. Bertrand. conſil. 1. nu. 3. lib. 5. & conſ. 23. nu. 2. eod. vol. Clar. in §. teſtamentum, quęſt. 51. verſ. & quia, Imol. in l. filio pręterito, num. 30. ff. de iniuſt. rupt.

3 Et potuerit dicta † nullitas teſtamēti proponi principaliter per modum agendi petendo auię teſtamentū pronuntiari nullum, ſicut etiā principaliter poſſet deduci nullitas alicuius cōtractus, vel quaſi, vel alicuius ſententiæ, vel alterius actus iuditialis, Vant de null. tit quot, & quib. mod. nu 2. 3. & 4. Bart in l. quæ ſub conditione, §. fin. ff de cond. inſtit. & in l. filio pręterito, col. 11 verſ. quæro ergo qualiter, ff. de iniuſt. rup. teſta. & in l. ſuus heres, C. de repud. hered. & in l. 1. C. de ord. cogn. l. ſi mater, C. de contrah. empt. l. 1 & l. ſi dolo, C. de reſc. vend. l. ſi is, C. de pręd. min. l. ſi poſt diuiſionem, C. de iuris, & facti ignor. l. ſi pater, C. ad Velleian. l. Imperatori, ff. de priuil. credit. l. 1. & l. ſi pater, C. quando prou. nō eſt neceſſ. l. cum ſententiā, C. de ſente. l. ſi vt proponis, C. quomod. & quādo iud. l. 1. & l. ſi ferialis, ff. de ferijs cap cū contingat extra de off. deleg. cap. ad audientiam extra de reb. eccl. non alien. cap. per tuas extra de ſent. exc. clem. 1. de re iud.

4 Et potuiſſet etiā deduci incidenter excipiendo vel replicado de nullitate ipſius teſtamenti, Vant. in dict. tit. quot, & quibus mod. null. propo poſſ nu. 20. & 21. Bart in d. l filio pręterito, & in l. Papinianus, §. ſi quis irritum, ff. de inoff. teſtam. Bal. in d. l. ſuus heres, l fin. C. de
5 ord. cogn. Etiam quod † iuditium fuiſſet exequutiuum, Bene. de Barz in tract. de exeq. inſtrum. par. 2. quęſt. 15. circa fin. Alex. conſil. 59. num. 7. vol. 4.

6 Et longe frequentior, & † vtilior eſt modus iſte deducendi nullitatem incidenter propter ſingulares effectus qui ex eo oriuntur, ecce pri-
7 mo quod ſuper † ea nō requiritur aliquis ordo iuditiarius licet ſecus ſit quando principaliter in iuditio deducta fuerit, Vant. in d. tit. quot, & quib. mod. null. nu. 25. & 27. Egid deciſ. 317. & deciſ. 52. & deciſ. 319. Specul. tit. de libel. concept. §. nunc dicendum circa fin. Bal. in add. ad Specul. tit. de ſent. col 4. & in l. tale pactū, §. qui prouocauit, ff. de pact. Card. in clem. 1. quæſt. 16. de re iud. vbi etiā Anchar. col. 3. meus Abb. in cap. dilecto, circa fin. extra de appell.

8 Secundò quia † ſententia lata ſuper nullitate incidenter probata eſt interloquutoria, lata

vero ſuper nullitate principalitèr intentata eſt diffinitiua, Vant.d.tit.quot,& quib.mod.null. propo. poſſ.num.26. Bal.in l. pręſes, col. 1. C. quomo.& quando iud. Rot. deciſ.13. & deciſ. 85 in nouis, Guid.Papa quęſt.220.& quęſt.16. Ioan.Andr.in clem.fin.de appell. Ioan. Mil.in verſ. ſententia lata ſuper nullitate, Imol. in l. quod iuſſit, ff. de re iud. Franc.in cap.cum ceſſante, col. pen. de apell. Rot. deciſ.340. & deciſ.341.& deciſ.215. in antiq.

9 Tertiò quia † nullitas incidẽter deducta impedit exequutionem ſi altiorem indaginem nõ requirit, ſecus vero ſi ſeorſum, ſeparatim, ſeu principaliter deducta fuerit, Vãt.in d.tit.quot, & quib.mod. null.prop. poſſ.nu.29.& 31.verſ. ſed ſi, Rota deciſ. 107.& 115.in antiq. & deciſ. 280. in nou. Bart.in l.3.§. ibidem, ff. ad exhib. Bal.in l.ab exequutore, num.7.C.quor,appell. non recip. & in l.5.C.ne lic.tert. prouoc. Lanfranc.in cap.quoniam contra in verſ.exceptiones, n.8.extra de probat. Franc. in cap.dilecto quæſt.10.extra de appell. Alex.conſil.33.circa fin.vol. 1. vbi teſtatur com.opin. & conſil.95. nu.8.vol.2.& conſ.181.col.2.lib.6.l.cum quidam,l.cum falſum,l. Pantonius,§.rei,ff.de acquir. hered. Bart. & Bal.in l. ſuus heres, C. de repud. hered.

10 Quartò quia de † nullitate incidenter deducta poſſet iterũ cognoſci principaliter per modum agendi in iuditio ordinario, & plenario, Vant.in d. tit.quot, & quib.mod.nu.36.& 37. quia (inquit) ſententia lata ſuper incidenti de quo non fuerit plenè cognitum, nõ pręiudicat principali, Bart.in l.1.col.pen.C.quãdo prouo. non eſt nece.& in l.ſi expreſſim, col.3.ff.de appell. meus Abb. & Franc. in cap. dilecto extra de apell. ille col.4. iſte quæſt.46.&48. Rot. deciſ.118. in antiq. Felin. in cap.ea quæ col.1. extra de re iud. Alex. conſil.79. num.4.vol. 2. Dec.conſil.96.col.2.

Quintò quia nullitatis deductæ incidenter
11 fieret petitio,concluſio,& † pronuntiatio cancellata prius, ſeu circumducta, vel non obſtante tali ſententia, vel contractu, vel actu, vel teſtamento,& dicta cancellatio haberet vim ſententię, nullitatis verò principaliter deductę fieret concluſio, petimus teſtamentũ, vel ſententiam declarari, ſeu pronuntiari nullam, vel nõ valere, vel nullo iure ſubſiſtere, vel iuribus nõ ſubſiſtere, vel nullius fore roboris, vel momenti, vel non eſſe admictendã, vel non tenere, vel nullas vires habere, vel effectu, & iuribus carere, vel non iure factum, vel declarare irritum & inane, vel irritum reuocari, vel caſſum, & irritum nuntiari, vel nihil eſſe translatũ, vel nullũ pręſtare iuris impedimentũ, vel declarari debere non ritè,& rectè pronuntiatum, vel malè,& perperam iudicatũ, vel nomen, authoritatem, vires, & effectum rei iudicatæ non obtinere, infirmam eſſe, vel firmitatem non habere, vel pro iudicato non haberi, vel non videri iudicatum, vel tamquã nullum reuocari debere, nulloſq; debuiſſe, aut debere ſortiri effectus, vel inefficaciter fuiſſe condemnatũ, Vant.d.tit.quot & quib.mod.null. prop. poſſ. nu.42.58.& ſeq. Bal.in l.ſi pręſes, C.quomo. & quando.iud.

12 Sextò quia † nullitatis incidenter deductæ inferior cognoſcere poſſet, principaliter verò propoſite idem, vel ſuperior cognoſcet, Bal.in l.aduerſus nu.1.verſ.item hoc verũ, C.ſi aduer. rem iud. Vant.de null. tit.coram quo null.propo.poſſ.num.8.& 13.in fin. Franc.in cap.dilectus ſub nu.79. extra de appellat. Felin.in cap. per tuas, col.fin.extra de ſent.excom. & in cap. in literis, col. pen. extra de off. deleg. Imol. in l. ſi iudex, ff. de re iud. Ruin. conſil.61.ſub num.17.vol.5.

13 Et potuit dicta † nullitas proponi conditionaliter etiam quod vtraq; petitio fuiſſet cõtraria, ſcilicet, peto teſtamentũ auie declarari nullum,& quatenus fuiſſet validum peto mihi aſſignari ſupplementum legitimæ, Vant. in d. tit. quot,& quib. modis, num.5.& 8.quia (inquit)
14 propter conditionem, & incertitudinem nulla inſurgit perplexitas, aut repugnãtia, Innocē. in cap. literis extra de reſt. in integr. Bart. in l. ſi expreſſim, col.6. ff. de appll. Bal. in l. edita quæſt.7.C.de edẽ. Egi d.deciſ.298. Dec.conſil. 41. circa fin. Franc. in cap. dilecto, quæſt.21. extra de appell.

15 Excipiebat reus, vt ſtante † clauſula codicillari adiecta in teſtamento non poſſet dici teſtamentum nullum pręteritione deſcendentium, Ant. Gabr. lib.6 concl.tit. de clauſul. concl.7. nu.1.& 3.vbi teſtatur hãc opin.eſſe mag. com. Bart. in l.1. quęſt 5.ff. de iure codill.& i auth. ex cauſa, col. fin. C. de lib. pręt. & in l.2. ff. de leg.3. Bal.in l.ex ea.§.1.ff.de teſta. & conſ.395. col.fin.vol.3.& conſ.370.col.fin. vol.5.& cõſ. 395. vol. 1.Ang. in auth. ſiue igitur, circa fin. auth. vt cum de appellat.cognoſc. & conſ.99. col.1.& conſil.136.col.fin. & conſ.108.col.1. Aret. inſtit. de codicill. in.prin. Paul.de Caſtr. conſ.200.col.1. & conſ.375.col.2. & conſ.411 col.1.vol.1.Corn.conſ.232.col.3. & conſ.320. col.fin.vol.4.& conſil.96.col.1.& conſil.126. col.2. & conſil.29.col.1. & conſ.118.col.pen. vol.2.& conſ.245.col.fin. vol.3. Alex. conſ.9. col.fin.& conſil.37.col.2.& conſil.26.col.2.& conſil.41.col.fin vol.1. & conſil.142. col.2.& conſ.161.col. 1.vol.2.& conſ 86.cõl.1.& conſ. 102.col.2.vol.3. & conſ.19. col. pen. & conſ. 50.col.1.vol.6.Dec conſil.228.col.1. & conſ. 242.col.2.& conſ.490.col. pen. & conſil.670. col. 1.in Iaſ. auth. nouiſſima, col.7.C. de inoff. teſtam. Caſſan.conſil.67.col. 10.Barba. conſil. 54.col. pen.vol.3.

16 Replicabat actrix, quod nõ deſunt † Doctores

res numero, & pondere maiores qui contrariũ
tenuerint, inter quos fuit Craſſ. in §. legatum,
quæſt.62.num.4.vbi ait hanc opin. eſſe iuri,&
equitati conſentaneam à qua non eſſet in iudi-
cando recedendũ, attento quod hodie de con-
ſuetudine pręter voluntatem teſtatorũ ſemper
ab imperitis notarijs clauſula codicillaris teſta-
mentis adijcitur, Gail. lib. 2. obſeru. 41. num. 8.
Signor. Homod. conſil. 171. vbi teſtatur hanc
opin. communem, Aret. in l. ex hac ſcriptura,
§ 1. ff. de teſtam. Socc. conſil. 93. col. 2. vol. 4.
Oldrad conſil. 141. col. 2. Paul. de Caſtr. conſil.
264. col. fin. vol. 1. Paul. de Caſtr. conſil. 264.
col. fin. vol. 1. Bal. in l. titia, col. 1. ff. de inoff.
teſta. & conſil. 387. col. 1. vol. 5. gloſſ. prima
in fin. l. ex ea, §. 1. ff. de teſtam. gloſſ. fin. in fin.
auth. ex cauſa, C. de lib. præter. Cephal. conſ.
585. n. 27. vol 4. Vnde non immerito ſcriptum
17 reliquerunt non nulli, hanc † cõtrouerſiam in-
digere cęſarea deciſione, Capra reg. 60. Roma.
18 conſi. 181. ſub nu. 1. Vel ſaltim † actrix peto-
bat in bonis auię legitimam veniens ex perſo-
na propria, vita functa eius matre ſupreſtite
auia ex §. 1. auth. de hęred. & falcid. quē refert
Craſſ. in §. legitima, quæſt. 4. num. 1. vbi teſta-
tur com. opin. Bereng. Fernan. in l. in quartam
3. par. num. 81. ff. ad l. falcid. Quæ quidem le-
19 gitima dicebatur competere etiam quod † ma-
ter præmortua fuiſſet dotata, & cum iuramen-
20 to † renuntiaſſet bonis dotantis, Craſſ. in §. le-
gitima, quæſt. 4. num. 4. vbi teſtatur hanc eſſe
communem, & veriorem opinionem, Natt. in
cap. quamuis, col. 22. de pact. lib. 6. Bertrand.
conſil. 138. col. 2. vol. 1. & conſil. 63. vol. 5.
Gozzad. conſil. 75. in fin. Alex in l. pactũ quod
dotali, col. 2. C. de collat. Cephal. conſil. 334.
num. 41. 67. & 75 Crauett. conſ. 84. ſub num.
5. Couarr. in d. §. quamuis, §. 2. part. 3. num. 4.
verſ. miſſam tamen, Auall. conſil. 11. num. 7.
vol. 1. Rodor. Xuarez in l. quoniam in priori-
bus limit. 4. num. 7. in fin. C. de inoff. teſtam.
Ant. Gabr. lib. 3. concl. tit. de iur. dot. concl. 1.
num. 47. & 48. vbi teſtatur comm. opin. Etiam
21 quod † concurreret cum auunculo, Craſſ. in d.
§. legitima, quæſt. 4. in fin. vbi teſtatur comm.
opin. Bal. in l. pactum, quæſt. 2. C. de collat. vbi
etiam Alex. nu. 7. Paul. de Caſtr. in l. qui ſupre-
ſtitis, col. 1. ff. de acqui. hæred. Ant. Gabr. dict.
concl. 1. num. 46. vbi ait hanc eſſe comm. opin.
Bertrand. conſ. 47. col. 2. vol. 3. vbi etiam dixit
com. opin. Crauett. conſ. 127. col. 1.

Quapropter deciſit M.C. competere actrici
legitimam in bonis eius auiæ.

ARGVMENTVM.

Quando tortura illata reo habetur pro
completa?

SVMMARIVM.

Reſcriptum regium non debet ſeruire de vento, nu. 1.
Concedens conſequens, videtur conceſſiſſe antecedens, num. 2.
Veritas ex probationibus clarificatur, nu. 3.
Iudex prætermictens informationem veritatis tenetur in ſindicatu, nu. 4.
Tortura quando non eſt repetenda reo? nu. 5.
Tortura non poteſt repeti, reo dimiſſo ſine proteſtatione, nu. 6.
Iudex poteſt informari de ſtilu in cammera, nu. 7.
Soccius criminis non probat, nu. 8. maximè ſine tortura, nu. 9.
Teſtis ſpontè veniens ad deponendum eſt ſuſpectus de falſo, n. 10. & maximè ſub ſpe præmiorum, nu. 11.
Teſtis deponens inueriſimilia eſt ſuſpectus de falſo, num. 12.
Confeſſio ex torta nullis præcedentibus inditijs eſt nulla, num. 13.
Teſtis eſt ſuſpectus de falſo, cum ab eo nominati non deponerent, nu. 14.
Teſtis fides vacillat ex ſecundo iuramento contrario, (nu. 15.
Inimicitia debet eſſet capitalis, vt faciat inditium, num. 16.
Fama orta à maleuolis non facit aliquod inditium, nu. 17. maximè poſt inchoatam inquiſitionem, nu. 18.
Cap. 1. de homicid. lib. 6. declaratur, nu. 19. & 20.
Teſtes producti in alio magiſtratu deberent tollere rigoroſum modum procedendi ex arrupto, nu. 21.
Magna Regia Curia detecta modica falſitate in ſubſtantialibus ſolet reos grauiſſimorum criminum in iuſtitiam remictere, nu. 22.

DECISIO. XII.

FVit N. inquiſitus de homicidio
N. & propterea diſpenſatus,
& tortus, prætendens N. fuiſ-
ſe immoderatè tortum obti-
nuit literas Suæ Catholicæ
Maeſtatis quibus mandabatur
Eccellentiam ſuam informari debere de veri-
tate, & prouidere de iuſtitia, procurator vero
fiſci inſtabat debere torturam cõpleri ob cor-
poris infirmitatem impeditam.

Allegabat primo N. Regem ſuo reſcripto
derogaſſe modo procedendi ex arrupto, & di-
ſpenſatiuo, ſiue palatino aliàs eius reſcriptum
1 † ſeruiret de vento, Bal. & Barb. in cap. 2. extra
de off. delega. Gram. conſ. 100.

Et quia ſua Maeſtas conceſſit conſequens,
2 vt Prorex ſe informaret de † veritate, videtur
conceſſiſſe antecedens derogando modo pala-
tino impedienti talem informationem, l. 2. ff. de
iur. om. iud. l. ad rem mobilem, & l. ad legatũ,
ff. de procur. l. oratio. ff. de ſponſal. Socc. conſ.
226. lib. 2. Crauett. conſil. 230. nu. 26. Bal. in d.
cap. 2. de off. delegat. Felin. in cap. 1. extra de

conſtit. Dec.conſ.198.nu.3.in fin. Alcia. reſp. 301.nu 10. Menocch. de arb.iud. lib. 1.quæſt. 52. nu.4. Quinimò Sua Maeſtas prius mandauit clarificari veritatem, & † poſtea de iuſtitia
3 prouideri, quo fit, vt cõperta veritate ritus ordine ſeruato fieret id quod iuris eſſet, Angel.in §. exheredatos, auth.de hęred. & falcid.& in l. eius qui, nu.1.ff ſi cert.pet. Dec.conſ.189.nu. 15.verſ.non ommiƈto, Iaſ.in l.cauſas ſub nu.7. C. de tranſaƈt.

Neq; fuiſſet neceſſarium regium reſcriptũ, vt Iudex ſe informaret de veritate deliƈti cum per probatas probationes ab extra præſentatas cõſtare poſſet de innocentia inquiſiti quinimò
4 † Iudex pętermiƈtens talem informationẽ teneretur in ſindicatu, l.ſi nõ defendantur, ff.de pen.Gram.conſil.1.nu.68.Marſil.conſ.16.nu. 4.& conſ.73.nu.61.& conſ.1.nu.20.& in l.1.§. ſi quis vltro, nu.3.ff.de queſt. & in praxi crim. §.ſequitur, num.43.& §.oportunè,nu.53.Bertazzol.conſ.137 nu.11.lib.1.Burſat conſ.260. num.47 lib.3. Aſin. in praxi iudit. cap.5.§.19. Marſil.conſil.16.& in rub.de probat.nu.58.& 59.Milanenſ.deciſ.12.nu 3.& 9 lib 1.Imol. in l.2.num.3.verſ.& ſic propriè, ff.qui, & à quib. appe nõ licet, Bal.in cap.paſtoralis,nu.6.extra de appel.Stefan.Lambert.in traƈt.de contraƈt. gloſ.8. verſ. mariti, num.76. Anchar. Iun. in quæſt.famil.lib.1.quæſt.16.nu.7.8.& 9. Pariſ. conſ 97.nu.69.vol.1. Ruin. conſ.194. ſub nu. 11.vol 1.Gram.conſ.53.nu.3.in crim.

Et quod tortura fuerit completa allegabatur à N. quod prima die ſtetit per mediam horam eleuatus paurumper a terra, & inde quatuor iƈtibus funis affeƈtus, ſecunda vero diè ſuſpenſus a terra ferè ſtetit per mediã horam, & in fin copim lapſus, languidus,& frigidus per quinq; horas continuas iacuit tamquam mortuus, quò
5 † fit, vt ex effeƈtu torturę adiunƈta corporis valitudine iudicari debeat immoderata, & ſufficiens, etiam ſi vnica tantùm pręceſſiſſet, atquè ita amplius torqueri non poſſet, Crauet.conſil. 287. num.6.vol.2. Decian. reſp.93. num.131. Hier.Gabr.conſ.178.num.6.vol 2.Curt.conſ. 70 in fin. Boer. deciſ. 163. num.9. Menocch. de arbitr.iud.caſ.272. num.5. Burſa.conſ.201. num.85.& 86.vol.2.Tanto fortius quia fuit N.
6 dimiſſus à † Iudicibus ad carceres, abſquè proteſtatione iterum repetendi, quò fit vt cenſeatur Iudices arbitraſſe, & ſentijſſe torturã fuiſſe completam iuxta Magnæ Curiæ ſtilum, Clar. in §. fin. quæſt. 64. verſ. vltimo videndum, Crauett. conſil.287. Paul. de Caſtr. conſ. 299. col. fin.vol.2.Farin.quæſt.38.num.104. Pariſ. de ſindic. rub. de repet. tort.cap.4. ſub num 5. Carrer. in pratt. crim. in 2. traƈt. de indit. §. circa feſtum, num. 2. in fin. & num. 5. in fin. Foller. in pratt. crim. in verſ. & ſi confitebuntur, num. 78. circa med.

7 Et quod diƈti † ſtilus poſſent ius dicentes in camera informari, Vant. de null. tit. ex defe. proceſſ. ſub num.86. Ant. de Butr. in cap. fin. col. antep. verſ. ad primum extra de conſuet. Bart. & Florian.in l.3.§.lege iulia,ff. de teſtib. Cyn.in l. 2. verſ ſecundo quia, C. quæ ſit longa conſuet. Bald. & Alex in l.1.C. vt quæ deſ. adu. Dec. conſil. 655. col. pen. & conſil. 402. col. 5. Alex. conſil. 32. col. 2 lib. 3. & conſil. 14. in prin.lib.5. Et maximè quia non aderant grauiora inditia contra N. nam teſtes produƈti ad inſtãtiam fiſci, L L. L. nullam fidẽ faciunt, cũ N teſtetur acceſſiſſe L. vt homicidiũ committeret prædiƈtũ, indeq; illud fieri fecit à L. qui confeſſus fuit mandato N. occidiſſe, ſunt
8 † enim ſocij eiuſdem criminis, Bal.conſil.429. lib.3. Clar. in §.fin. quæſt.21.verſ. & hac concluſione, Dec. in traƈt. crim.lib.9.cap.34.nu. 30. in fin. Burſa.conſil.20.nu.2. & conſil 192. Maſcar. concl.1312. Boſſ. de indit. num. 154. Rimin.conſil.69.nu 6.Bertazz conſil.70. nu. 23.Gram conſil.21.num.14.Niger ſuper cap. Neap.tit.de teſtib.public.num.57.Auall.conſ. 16.nu 17.Gram.deciſ.24. Roſſ. de foro comp. num.66.Crauett.conſ. 178 num.3 Bero.conſ. 175.in fin.lib 3 Hiero.Gabr.conſ.120.nu.27. lib.1. Boer. deciſ.319.num.2.Bertaz.conſ.61. lib.1.& conſil.39.nu.13.eod.lib. Chirco.com. opin. verſ.ſoccius criminis, nu.40.
9 Eo † magis quia depoſuerunt ſine tortura, l. fin.C.de accuſ.Bertaz.conſ.234 num.4.vol.1. Burſat. conſil.239.vol.3. Xuarez in verſ. teſtis inhabilis, nu.217.Burſat.conſ.69.nu.15.vol.1. & conſ.277.nu.19.vol.3.
10 Et venerunt ſponte ad † deponendum, vt bono iure de falſo ſuſpeƈti arguantur, Maſcar. concl.1312.nu.43. Gram.deciſ.28.nu.9. Dec. conſ.189 Gram.voto 11.Auall.conſ.16.nu.7.
11 vol.1.Quinimò † venerunt ad deponendũ ſub promiſſione amplorum præmiorum, & futuræ impunitatis omnium deliƈtorum, vt magis quàm pecunia corrupti dici potuiſſent, Boſſ. tit. de oppoſ. contra teſtes, num. 21. Petr. de Grego. in alleg. 186.

Et depoſuerunt in veriſimilia, licet poſſibilia inſpeƈta perſona N. qui exiſtens carceratus, abſquè cauſa voluit conſideri infamum perſo-
12 narum circa † homicidium P. Albert. in traƈt. de agnoſc. aſſert. hæret. vel cathol. quæſt. 24. num.8.circa med. Bal.in l.1. col. 3. C. de ſeru. fugit. Socc. conſil.28.col.4. vol. 3. meus Abb. in cap. quia veriſimile extra de præſum Felin. in cap. auditis extra eod. Auall.conſil.7.nu.17. vol.1.Monal.conſ.1.num.52. vol.1. Mandell. conſil.71.nu.8.vol.1.Menocch.lib.1.præſum. quæſt.99 num.17.& lib.5. præſum.20.nu.12. & conſil.807.nu.18.vol.9.& conſ.714. nu.22. & conſil.780.nu.15.vol.7.& conſil.614.nu.9. & conſ.538. num.7.vol.6. & conſ.468. nu.12. vol.5.

vol.5.& conſ.374.num.40.vol.4.& conſ. 283. nu.20.& 21.vol.3.& conſ.151.nu.14.vol.2.& conſil.2.nu.300.vol.1. Tiraq. in pręfat.l. ſi vnquam, num.44.C.de reuoc.donat. Laderchius conſil.39.num.9. vol.1. Honded. conſil 102. num.51. vol.1. Peregr conſil.92.ſub num.25. Oſaſc.deciſ. 117.num.8.

13 Et cōfeſſio † L. pręendebatur extorta nullis præcedentibus legitimis inditijs, atquè ita nulla, Auall. conſil. 16. num.7.vol.1. Maſcar. concl.1385.nu.5.Gandin. in tract. de maleſit. rub. quæro nunquid confeſſus, Imol. in l. qui aliena, §. celſus, ff. de acqui.hęred. Alex.conſ. 5.col.1. vol 1.

14 Et ſuſpecta de † falſo dum fuerit faſſus mandato N. ſuſcepiſſe equum è domo ipſius, & nihilominus omnes de familia interrogati ad inſtantiam fiſci negarunt, Alex. conſil. 34.col.3. lib.1 quem adducit Ant.Gabr.lib.1. concl.tit. de teſtib.concl.2.nu.5.in fin. Marſil.ſing.408.

Et examinatus in alieno iudicio reuocauit
15 dictam cōfuſſionem, vti metu † tormentorum extortam, quo fit, vt videatur derogatum fidei primi iuramenti, Couarr lib.2. reſol cap. 13. Bart. in l. ſi poſtulauerit, §. ſed, & ſi negauerint, ff.de adulu.Clar.in §.fin.quęſt.25. Foller. in pratt. crim. 2. par. 3. par. rubr. & ſi confitebuntur, nu.30.Menocch.de arbitr.iud cent.2. lib.2. caſ.108.

Et replicabatur prætenſæ innimicitiæ quia nō erat capitalis ex eo quod ſollicitabat occius contra N. pro ſimplici vulnere illato, & vt fa-
16 ciat aliquod † inditium deberet eſſe capitalis, Bertaz.conſ.151.lib.2. Burſat.conſ.20.nu.18. Bart.in l.3.§.fin.ff. de admi.lega. Aret. in cap. 1.col.1. extra de iudit. Ioan.de Amic conſil.7. nu.24.Gram. deciſ.2.nu 4.& conſ.12.nu.20. & vot.34. nu.4. Iaſ.in l.1.C.de teſtam.

17 Et † fama fuit orta a maleuolis poſt † inchoa
18 tam inquiſitionem quæ non operatur conſiderabile inditiū, Farin. quęſt.47.nu.44. & quęſt. 9.nu.1.& 6. Maſc.concl.754.nu 21.cap.qualiter, & quando el 2.extre de accuſ.

19 Et † cap.1.de hom.lib 6. loquenti in aſſaſſinio ſufficere argumenta probabilia, Ant.Gabr. lib.7.concl.1. in prin. reſpondebatur procede-
20 re in † argumentis, ſeu inditijs indubitatis per Ioan.Andr.& Gemin.in d.cap.1.Felin. in cap. aſſerte, num.9.extra de pręſum.Gram.vot.11. num.22.& conſ.1.nu.64. Dec.conſ.189.nu.4. Maſc.concl.138. Matth.Brun.conſ.115.nu.8. inter conſil.crim.tom.2. Auall.conſ.73. vol.1. Alex. de Neuo conſ.97.n.31.& 32.lib.1.crim.

Adducebantur etiam contra confeſſionem L. decem, & octo teſtes recepti per aliud iudicium quibus atteſtabatur L. tempore prætenſi delicti exiſtere in Ciuitate Leocatæ quæ diſtat ab hac Vrbe Panormi per miliaria nonaginta,
21 & licet producti in † alio magiſtratu deberent tollere rigoroſum modum procedendi ex arrupto, arg. eorum quæ ſcriptū reliquit Milan. deciſ.13.num.110.lib.2.

Vnde allegabatur cōmunis obſeruantia M.
22 R.C. quę detecta modica † falſitate in ſubſtantialibus alicuius accuſationis, vel inquiſitionis ſolet reos etiam grauiſſimorū criminum remictere in iuſtitiam cū tota cauſa arguatur falſa.

Quapropter tota Magna Curia decißt N. eſſe carceres elargandos.

ARGVMENTVM.

Germinationis materia ſingulariter tangitur?

SVMMARIVM.

Exceptio ſolutionis admictitur ſtante ſtatuto, vel pacto reiciente omnes exceptiones, & defenſiones, nu. 1. rationes, nu. 2. 3. & 4.

Obligatio omnis tollitur ſolutione eius, quod debetur, num. 2.

Solutio eſt potius defenſio, quam exceptio, nu. 3.

Solutio eſt exceptio defectus actionis, nu. 4.

Solutio facta mandato Iudicis competentis eſt validior, num. 5.

Soluens mandato Iudicis dicitur coactè ſoluere nec tenetur in carceres ire, nu. 6.

Germinatio qualiter fiat nu. 7. & 24.

Regiſtratio actus præſumitur facta cum cauſæ cognitione, num. 8.

Germinatio operatur, vt omnes participes nauis, & mercium habeant concurrere ad impenſas, nu. 9.

Patronus nauis virtute germinationis efficitur dominus ipſius, & mercium, nu 10.

Ad miniſtratores naufragatæ nauis, quid facere debeant, num. 11.

Iuramentum in litem defertur contra doloſè ad miniſtrantem, nu. 12.

Dolus adminiſtratoris comperitur ex adminiſtratione facta, abſq; inuētario, & alijs ſollemnibus, nu. 13.

Exequutio non poteſt procedere pro illiquido, nu. 14.

Exceptio admittitur aduerſus liquidationem licet aduerſus ſententiā, vel inſtrumentū reiciatur, nu. 15.

Liquidatio debet fieri citato reo, nu. 16.

Nullam eſſe, vel factum non fuiſſe paria ſunt, nu. 17.

Actus redditur ſuſpectus de falſo ex teſte inſcripto deponente non ad fuiſſe, nu. 18.

Liquidatores veri ſunt ius dicentes, nu. 19.

Patronus nauis veriſimiliter deberet ſcire germinationem fuiſſe factam, nu. 20.

Negatiua loci, & temporis conuincit falſitatē, n. 21.

Teſtibus deponentibus ſuper negatiua magis creditur quam ſuper affirmatiua, nu. 22.

Scribæ nauis fidei non creditur, vti priuatæ, ſcripturæ, num. 23.

Obſeruantia cōmunis facit ius inter mercatores, n. 24.

Donatio vnius rei non extenditur ad aliam, nu. 25.

Numeratio ſpecierum non reſtringit genus, nu. 26.

Iudex

Iudex exequutionis ſententiæ non debet cognoſcere de eius iniquitate,nu.28.

Condemnati ſi fuerint plures adminiſtratores ſimpliciter ad reddendum compotum per rata quilibet eorum teneretur,nu.29.

DECISIO. XIII.

IOannes Milli virtute ſententiæ, & liquidationis exequutionem exercuit in vntijs mille P. P. S. contra Ioan Baptiſtam dell'Iſola, & conſortes deputatos Nauis Sanctæ Catherinę naufragatę in maribus S. Luciæ huius vrbis Panormi adimpletam per primum decretũ aduerſus quam ſuas pręſentarunt oppoſitiones.

Primò deducendo quod non ſunt debitores in obulo, cum virtute poteſtate eis tributę bona nauis vẽdiderint, & de eorum prętijs iuſtũ, & legalem compotũ dederunt, atq; ita obſtatit
1 exceptio ſolutionis, quæ † etiã veniret ad mictenda ſtante ſtatuto, vel pacto reijciente omnes exceptiones, & defenſiones, Bal. in l. ſi non ſortem, §. 1. nu. 5. ff. de cond. indeb. Ang. in l. non tantùm, §. quod ſi pro emptore, ff. de pet. hęred. Suarez in theſ. com. op. in litera S. num. 14. Alex. conſ. 2. nu. 6. vol. 5. add. ad Bart. in l. 1. §. & parui, nu. 7. in litera A, verſ. & an poterit, ff. quod vi aut clam, Dec. in cap. ex parte el 2. nu. 83. extra de off. deleg. & in l. non eſt nouum in fin. C. de ede. & conſ. 136. nu. 3. & conſ. 376. num. 1. & conſ. 562. nu. 2. Anchar. conſ. 260. Siluan. conſ. 102. nu. 15. Alba. conſ. 591. nu. 1. vol. 3. Cagn. in l. bona fides, nu. 2. ff. de reg. iur. Aſin. in pratt. §. 31. cap 46. Menocch. de præſum. lib. 2. præſum. 48. nu. 33. Gigas in tract. de. penſion. eccleſ. quęſt. vlt. num. 1. Mareli. deciſ. 77. nu. 4. Turrett. conſ. 49. num. 34. & conſ. 87. nu. 12 & conſ. 74. nu. 37. vol. 2. Tum quia ſolu-
2 tione † eius quod debetur omnis tollitur obligatio inſtit. quib. mod. toll. obl. in prin. Dec. in cap. ex parte el 2. num. 84. extra de off. deleg. Maluaſ. conſ. 13. num. 37. vol. 1. Surd. conſ. 82. nu. 1. vol. 1. Turrett. conſ. 49. nu. 35. vol. 1. Socc. Iun. conſ. 55. nu. 3. & conſ. 116. nu. 1. & 11. lib.
3 2. Tum quia † oppoſitio ſolutionis eſt potius defenſio, quam exceptio, gloſſ. in ver. defenſionis, cap. 1. extra de lit. cõteſt. Stefa. Ioan. de Bonaccur. conſ. 11. nu. 13. inter conſ. matrim. diuerſ. Couarr. in reg. poſſeſſor relact. 1. nu. 5. de reg. iur. lib 6. Bal. in add. ad Specul. tit. de except. §. 1. verſ. defenſio, Ang. in l. non tantùm,
4 ff. de pet. hęred. Tum quia dicitur † exceptio defectus actionis, Cuman. in l. 2. nu. 2. ff. de except. Aret. ſuper inſtit. rub. de except. num. 8. Fulu. Patian. in tract. cui incumb. onus prob.
5 negat. par. 1. cap. 68. nu. 65. Et † fortius vbi ſoluerint mandato Iudicis competentis, gloſſ. & Bart. in l. ait prętor, §. permictitur, ff. de minor. Ruin. conſ. 171. nu. 3. vol. 4 Rot. Genue. deciſ. 33. nu. 6. Gigaſ. in tract. de crim. lęſæ maeſt. tit. de pen. cõmitt. crim. lęſę maeſt. quęſt. 27. nu. 3. Dyn. in l. liber homo in prin. ff. de acqui. rer. dom. Bal. in extrauag. de pace, Conſta. in rer. pactione, Grat. conſ. 5. nu. 25. vol. 1. Menocch. de arb. iur. caſ. 137. nu. 12. l. furti, §. qui iuſſu, ff. de his quib. irro. infa. l. non videtur, §. qui iuſſu. ff. de reg. iur. Paul. de Caſtr. in l. 2. ff. de iudit. Ruin. conſ. 167. num. 8. vol. 4. & conſ. 147. vol. 1. Decian. conſ. 48. nu. 28. vol. 3. Quia tunc di-
6 cuntur ſatis † coactè ſoluere, nec tenebantur in carceres ire, meus Prouinz. in add. ad rep. Bertacch. in ver. debitor.

Secundò opponebant aduerſus allegatã germinationem per actorem qua petebatur prætium dimidiæ nauis naufragatæ, dicebat enim
7 Mili quod † Nicolaus Radi patronus ſuppoſitus dictæ nauis poſtquam vidit eam periclitari adiuit cõſilium offitialium, & cõmunalis dictę nauis iuxta capitulum cõſulatus maris 192. qui omnes decreuerunt cum pręuia germinatione pro communi ſaluatione, Nauem tunigiari, & transferri debere ad portũ, vt ex actu ſimbleæ, & germinationis oſtenditur folio ꝓceſſus 226.
8 regiſtrato in actis conſulis, qui † præſumitur prius informatur de ſubſcriptionibus officialiũ & ſcribæ nauis, Angel. in auth. de tabell. in prin. col. 3. Bal. in l. edicto, C. de ed. Diu. Adr. toll. Felin. in cap. ex parte extra de appell. Rot. Genue. deciſ. 174. nu. 16. Specul. tit. de petit. & poſſ. §. 1. verſ. in ſumma, Bart. in l. quædam, §. nummularius, ff. de eden.
9 Ita vt † omnes participes nauis, & mercium debent concurrere ad impenſas pro ſaluatione ipſius nauis, & mercium, Rot. Genue. deciſ. 69. num. 1.
10 Et virtute dictæ † germinationis fuit effectus dictus de Radi dominus, & nauis, & mercium petens à cõſule dari dictos adminiſtratores, ſeu deputatos prout dati fuerunt, vt bono iure inſolidum tenerentur, Rot. Gen. deciſ. 59. nu. 4. Qui quidẽ adminiſtratores cũ potuiſſent impedire merces exoneratas, & depoſitas in regia Dohana ad effectum reficiendi damnũ nauis conſultò propter intereſſe mercium, quod
11 habebant, exequi noluerunt, ex quo † fuerunt condemnati per Magnam Curiam ſedis pręteritæ ad nauis pręțium, & intereſſe liquidãdum prout fuit liquidatum ad maximam ſummam per Hieronimum Calandra, & reuiſum per calabrò virtute cuius fuit cauſata exequutio in vntijs mille S. P. P.
12 Item deducebat Milli dolum † adminiſtratorum, ſeu deputatorum qui prius adminiſtrarunt, & poſtea inuentariũ fecerunt, abſq; † te-
13 ſtibus, alijſquè requiſitis ſollemnibus, & diminutũ, quò potuiſſet iurari in litem aduerſus eos per intereſſatos, Fulgoſ. conſ. 21. col. 4. Bart &

Bal.

Bal. in fin.C. de iure delib. idem Bart.in auth.
ſed cum teſtator,C.ad l. falcid.Corn. conſ.168.
in prin.vol.3.Rota Genue.deciſ.1.nu.39.Pha-
nut. in tract. de in litem iure par.2. cap.2. ſub
nu.36.& 38. Plot.in tract.eiuſdem tit.§ 47.nu.
14.& § 4.num.85.Ruin.conſ.29.nu.10.vol.5.
Dec. in cap.ex parte el 2.nu.5. extra de appell.
Roma.conſil.118. Guid. Papa conſ.43. Gamb.
in tract. de clauſ. nihil. noui pend. confect in-
uent.nu.24.verſ. prędicta vera, Affl.deciſ.360.
Zaſ. conſ.5.nu.22.& 53. Caſſa. conſ.21.nu.54.
Roma.conſ.414. Grat.conſ. 10 vol.2. Anchar.
conſil 286. Socc.conſ.192.col.fin. vol.2.Abb.
conſ. 12.in 6. dub.vol.1.

Opponebant itaq; deputati aduerſus pręten
ſam germinationem, primo quod capitale, &
pręcium nauis naufragatę erat illiquidū,& illi-
quidum pręcium merciū quæ debebant calcu-
14 lari, & germinari,& pro † illiquido exequutio
minime procedere deberet, Socc. conſil,51.in
prin.vol.1.Corn.conſ.276.nu.11.vol.3.Bal.in
l.2.nu.2.C.de exequ. rei iud. Crauet conſ.231.
num.9. lib.2. Ant. de Cana. in tract. de exequ.
inſtr. queſt. 14. in fin. Surd. deciſ.23. Turrett.
conſ.57.nu.17.lib.2. Carauit. ſuper ritu Neap.
167.nu.4. Alex.conſ.188.col.2 lib.2. & conſil.
33. lib.6. Dec. conſ.323.col.2. & conſ.618. nu.
5. Socc.Iun.conſ.181.nu 78.lib.2. Bero.queſt.
57. Menocch de arbi.iud.lib.2. caſ.17. num.2.
Oſaſc.deciſ 92.nu 32. & deciſ. 129.num.10.&
14. Decia.conſ.93.nu.23.vol.3. Brunor.à ſole
in compe.reſol. Propoſ. iur.in ver. inſtrumen-
tum guarentegiatum, circa med. Miſing.cent.
2.obſeru.6.nu.2 Turrett. conſ.49.nu.44.lib.2.
Menocch. de adipiſc. poſſ. remed. 5. num.59.
Couarr. lib.2.var. reſol. cap.11. Frecc. de pręſ-
ſen.inſtr.par.7.nu.3.Et quando reus nō poſſet
ſe opponere aduerſus ſententiā, vel inſtrumen
tum, poſſet nihilominus iure optimo excipere
15 & † allegare auderſus liquidationē factā, Bal.
in l. ſi cauſam, col.vlt. C.de exeq. rei iud.Ioan.
Baptiſt.de S. Seuer.in l.admonendi, col.19.ff.
de iure iur. Marſil.in l.ſi quis viduam,nu.20.ff.
de queſt & in l.circumducere, §.ſeruo, nu.22.
ff. de ſicar. & ſing. 168. cum. in cap. ritus 24.
nu. 18.Couar. in tract.de exq. inſtrume. queſt.
14 nu.33. Socc. Sen.conſ.51.nu.5.vol.1. Licet
16 ipſa † liquidatio fieri debeat eo citato, Couarr.
lib.2.var.reſol.cap.11. nu.2. Cum.ſuper ritu 6.
nu.95.Brun. à ſole in compend. reſol. propoſ.
iur.in ver. inſtrumētum guarantegiatum circa
fin. Marius Anguiſſ. conſ.207.num.1. Ant.de
Canar.in d. queſt.14.nu.32.

Secundò opponebant aduerſus germinatio-
nem,vel nō fuiſſe factam,vel fuiſſe factam, ſed
17 non legitimè cum † paria ſint l.1.§.quod ſine,
ff.quod cuiuſq. vniuerſ. nomine,l.nōn putauit,
§.non quæ vis,ff.de bon.poſſ.contra tab.l.1.ff.
ad Trebell.l. quotiens, ff. qui ſatiſd. cogant. l.
nulla,ff.de auth.tut.l.nec emere, ff. de cōtrah.
empt.cap. inter corporalia extra de trāſl. epiſc.
gloſſ. l. fin.C.ad l.flau.de plagiar.l.4.§.cōdem-
natum,ff.de re iud. Non fuiſſe factam arguebą-
tur ex fide ſcribæ nauis in qua erat deſcriptus
teſtis Petrus Rizzo qui examinatus negauit in-
18 terfuiſſe vnde † redditur ſuſpecta de falſo, Me-
nocch. lib.5. pręſum.26.nu.23. Aret. conſ.13.
cul.9. & conſ.82.col.3.Crauet.cōſ.134.nu.29.

Et liquidatores nō declararunt germinatio-
nem fuiſſe factam,ſed remiſerunt arbitrio iudi-
19 cantium qui † veri liquidatores dicūtur, gloſſ.
Luc.de Pen.& Ioan.de Plat.in l.2.C. de iure fi-
ſci lib.10. Mara. in ſpec.par.6.nu.69.

Et Milli egit vti donatarius Stefani de Piero
in qua donatione non fuit facta mentio de ger-
20 minatione quam ſcire debuiſſet verus † patro-
nus, gloſſ.2.auth.ſed cū teſtator, C.ad l.falcid.
Gomes in §.item ſi quis in fraudem, nu.24.in-
ſtit. de act. Menocch. lib.6. pręſum.23.nu.33.
Cyn.in l.quiſquis, C.de reſc. vend.

Et in proceſſu adeſt depoſitio Lazari Sori,&
aliorum atteſtantiū germinationem non fuiſſe
factam,quam vidiſſent ſi facta fuiſſet,& falſitas
21 † conuincitur negatiuā loci,& temporis,gloſſ.
l. optimam, C.de contrah.& commi.ſtip. Socc.
Iun.conſ.12.nu.22.vol.2.Curt.in tract.de teſt.
concl.2. Gramm. deciſ.56.nu.4. Franc. Marc.
deciſ.266.par.2. Boſſ. tit.de defenſ. reo.nu.17.
Et annihilabant deputati authoritatem ſcribæ
22 nauis, quod ei nō † creditur vti priuatæ perſo-
næ, niſi examinatis teſtibus ſubſcriptis in fide
fimbleæ,Rot.Genue.deciſ.174.nu.16.Bart.in
l.quędam, §.nummularios,ff.de ede.

23 Et quod fuerit † nulla dicta germinatio ad-
ducebant depoſitiones pratticarum perſonarū
dicentium fuiſſe neceſſe, vt valida diceretur,
quod fieret in medio nauis cōuocatis omnibus
nautis, officialibus,mercatoribus,& alijs perſo
nis in ea exiſtentibus, qui teſtentur apud acta
conſulis competentis germinationem factam
24 fuiſſe talemq; fuiſſe cōmunem † obſeruantiam
probarunt, quæ maximè inter mercatores de-
bet facere ius, Rot.Genue. deciſ.39.num.8. &
deciſ.2.nu.4.in fin. Pariſ. conſ.93.nu.8. vol.2.
Stracch. de mercat. par.vlt prin.nu.12.

Tertiò opponebant carentiā actionis Milli,
qui donatario nomine agebat, & nihilominus
nō apparet donata nauis S.Catherinæ, ſed aliæ
25 duæ, vnde † videtur dicta nauis expreſsè non
comprehenſa in donatione, l. cum dilanionis,
§.cui fundum,& §.quidam, ff.de fund.inſtr.l.
heres meus, §.duæ ſtatuæ, ff. de leg.3.

Sed re vera hæc oppoſitio erat calumnioſa,
primo quia ille de Piero donator ſub verbis ge-
neralibus, & vniuerſalibus dedit omnia bona,
& poſtea ad inſtructionem donatarij ſpecifica-
uit nonnulla, in quibus licet nō oppoſuerit na-
uem S. Catherinæ iam cōprehenſa eſt ſub pri-

ma

26 ma vniuerſali diſpoſitione, Quia illa † enumeratio ſpecierum non reſtringit donationem generalem præcedentem, Bart.in l.queſitum,§.ſi quis fundũ, ff.de fund.inſtr. Cephal.conſ.372. nu.14.& 28.vol.3.Crauett.cõſ.227.nu.7. verſ. 4.licet, Affl.deciſ.106.nu.2. Ruin.conſ.32.nu. 6.vol.2. Socc.conſil.300.col.2. Hieron. Gabr. conſ.88.ſub nu.38.vol.1. Maſc.vol.3.de prob. concl.1264.nu.12. Decian.conſ.39. nu.59.

Secundò quia ius dicens nõ deberet cognoſcere de iniquitate prętenſa ſententię tranſactę in rem iudicatam, aduerſus quam conſultũ eſt iunctis reſtitutione in integrum, vel alijs legi-
27 timis remedijs, ſed tantùm † eius eſſent partes in eam exequendo,l.pręſes,ff.de re iud.cap.interceteras de re iud. Bart.in l.ſi expreſſim,ff.de appell. meus Abb.in cap.1.ſub nu.6.extra de re iud. Bero.conſ.144.ſub num.57.vol.3. Mar.de ord. iud.par.4. diſtin.16.nu 38. Ant. Gabr. lib. 2.concl.tit.de ſenten. concl 10.ſub nu.4. Abb. in cap. inter cæteras extra de re iud. Curt. Iun. conſil.97.col.2.Vant.de null. ex defe. proceſſ. num.131.verſ. & ſi error,l.2.in fin. C. quando prou.nõ eſt neceſſe,l.ſeruo inuito,§.cũ prętor, ff.ad trebell.l. ex diuerſo,§.fin.ff ſol. matr.l.2. C. de re iud. Mara.in ſpec.tit. de denunt nu.6.

28 Et ſi deputati affirmaſſent eis † ſimplicitèr. condemnatis ad redendum compotum pro ratha tantummodo obligatos eſſe,l. paulus la 2. ff. de re iud.l.1.C.ſi plures vna ſent. Affl.deciſ. 215.Menocch.conſ.123.nu.10.vol.2. Decian. conſil.3. num.9.vol.3. Caualc. deciſ.38. nu.3. Gram.deciſ.68.nu 9. Grat.cõſ.23.nu.19.lib 1. Caualc deciſ.30.nu.112. Boer.quęſt.59.nu.7. Quapropter cum omnibus cõtrarijs rei ſatisfecerint M. C. deciſit exequutionẽ retractãdam.

ARGVMENTVM.

Vt ſubiugatio ſubſiſtat debet probari dominium rei ſubiugatæ fuiſſe ſubiugantis tempore ſubiugationis

SVMMARIVM.

Satuti alicuius benefitiũ intentans debet omnes eius qualitates probare,nu.1.
Dominium rei ſubiugatæ requiritur tempore ſubiugationis fuiſſe ipſius ſubiugantis,nu.2.
Pronomen ſuis importat dominium,nu.3.
Genetiuus eorum importat dominium, nu.4.
Exceptio reddens probationẽ actoris dubiam eam penitus excludere videtur, nu.5.
§ lutius,l fin ff.de donationibus,caſus,nu.6.
Conſtituto transfertur poſſeſſio ciuilis,et naturalis,nu. 7. etiam ſi conſtituens per colonum poſſideret, n.8.
Conſtituto poſſeſſio vera tranfertur licet modus ſit fictus,nu 9.
Notarius poteſt extendere clauſulam coſtituti iuxta propriam conſuetudinem,& ſtilum, nu.10.& poſſet cuilibet inſtrumento adſcribere clauſulam conſtituti,nu.11.
Notarius ex ſuo capite nõ poteſt ſcribere quid ſubſtantiale, vel accidentale, ſed de omnibus debet eſſe rogatus, nu.12.
Notarius poteſt ſcribere ea quæ ſunt de natura, conſuetudine,& ſubſtantia contractus, etiam ſi partibus non exprimantur,nu.13.
Poſſeſſio acquiſita per conſtitutum ammictitur ex longa negligentia,nu.14.
Inſtrumentum non probat non dato termino ad reprobandum, nu..15.declara,nu.16.
Donatio facta à patre filiæ non valet,nu.17
Principale exiſtente nullo corruit conſtitutum,& omnia alia acceſſoria,nu.18.
Poſſeſſio transfertur ex donatione nulla inter patrem, & filium, nu. 19.
Donatio inter patrem, & fiilium validatur iuramento, nu. 20.
Donatio facta filiæ ex cauſa dotis eſt valida, nu 21.
Donatio facta filiæ emancipatæ valet, etiam non inſinuata, nu. 22.
Donatio in præmium emancipationis comprehenditur ſub cap. Regni Regis Ferdin.61.rub. de donat. omn. regiſtr. nu. 23.
Regiſtratio, & eius effectus differt ab inſinuatione, num. 24.
Authoris genitor, & auus iuriſconſulti eruditiſſimi, num. 25.
Donatarius adſcribens bona donata in inuentario hereditario videtur ſibi præiudicaſſe, nu.26.irreparabiliter, ſi ex certa ſcientia appoſita fuerint etiam via reſtitutionis in intregrum, nu. 27.
L. fin. C. arbitr. tut. declaratur, nu. 28.|29. & ſeq.
Speciale in vno, ius commune in contrurium ſtatuit, num. 30.
Inſtrumentum publicum admictitur contra præſumptionem iuris, & de iure, nu. 31.
Heres poteſt ex inuentario bona propria exhimere,& delere, tamquam ex errore poſita nu.32.
Mulieri conceditur reſtitutio in integrum in actibus pendente iuditio, & in extraiuditialibus ex iure communi, & Regni, nu.33.
Proteſtatio quòd valeat hæres addere addenda,& eximere eximenda releuat heredem ad ſuorum iurium conſeruationem, nu.34.
Dominium bonorum deſcriptorũ in inuentario,in præiuditium donatarij non transfertur in donatorem, ſed eſſet neceſſaria retro traditio, nu.35.
Dominia ex ſolo contractu, abſq; traditionibus rerum non migrant ab vno in alium, nu.36.
Dominium iam translatum reſoluto contractu regredi non poteſt, abſq; retraditione, nu.37.
Donataria adeundo hæreditatem cenſetur obligationẽ defuncti ratificaſſe, nu.38.
Teſtatorem hæredis etiam expreſſè obligari non poſſet, num. 39.
Ratificatio quando tacitè iudicatur, nu. 40.

Inuenta-

Inuentario iura conſeruat iura haredis in eo ſtatu in quo erant ante aditam hæreditatem, nu. 41.
Donata res à donatore alienatæ poſſent per donatariũ, & hæredẽ reiuendicari inuentario confecto, nu. 42.
Donatio facta coniunctæ perſonæ præſumitur ſimulata, nu. 43. declara, nu. 44.
Donatio præſumitur ſimulata ſi donator remanſerit in poſſeſſione rerum donatarum, num. 45. etiam quod adeſſet clauſula, nu. 46. declara, nu. 48. & 49.
Traditio corporalis requiritur, vbi eſt fraudis ſuſpicio, num. 47.

DECISIO. XIIII.

FVIT cauſata exequutio ad inſtãtiam
Scipionis de Burgio contra Chriſto-
pharum Paliſi, & Martiam Fardella
virtute cõtractus ſubiugatorij, & alio
rum actorum, aduerſus quam cõuenti ſuas pre-
ſentarunt oppoſitiones.
1 Deducentes quod † intentans beneficiũ ali-
cuius ſtatuta debet omnes qualitates à dicto ſta
tuto requiſitas probare; Bart. in l. 1. §. & parui,
nu. 3. verſ. quandoq; opponitur, ff. quod vi aut
clam, & in l. 1. §. quod autem ait, ff. ne quid in
flum. publ. meus Abb. in cap. item cũ quis, nu.
6. verſ. ex illo tex. vbi etiam Bero. nu. 19. & 27.
extra de reſtit. ſpol. Menocch. conſ. 301. nu. 10.
vol. 4. Petr. de Grego. ſuper bull. quæſt. 8. verſ.
quarto aduertendum eſt in fin. Aloys de Sept.
ſuper ead. bull. verſ. aut alterius cuiuſuis excep-
tionis, Dec. reſp. 45. nũ. 1. vol. 5. At qui, aſſere-
batur qualitates, & requiſita per bullã, & prag-
maticam ſuper ea nõ eſſe per actorem probata.
2 Defecit namq; probatio † dominij rerũ ſub-
iugatarum tempore ſubiugationis, vt bulla re-
quirit in tex. ibi de reb. & proprietatibus ſuis,
3 quod quidem † pronomen ſuis dominium im-
portat, l. certum, §. ſed, & ſi fundũ, ff. de confeſ.
l. is qui ſuis, ff. de manumiſ. l. ſeruos autẽ ſuos,
ff. de leg. 3. l. quintus, l. 2. §. argento, ff. de aur.
& arg. lega. Menocch. conſil. 576. nu. 22. vol. 6.
& conſ. 129. nu. 25. vol. 2. Et in tex. eiuſdẽ bul-
læ ibi, eorum redditus, & proprietates, qui etiã
4 † genitiuus eorũ importat dominiũ, l. 2. §. 1. vbi
Bar. ff. de relig. & ſumpt. fun. l. ſerui titij iuncta
gloſſ. in verſ. illius, ff. manda. Bart. in rub. ff. de
no. oper. nunt. Petr. de Greg. ſuper bull. quæſt.
5. circa prin. Laderchius conſ. 111. ſub nu. 1.
Et licet actor conatus fuerit probare, dictum
Chriſtopharum detentorum eſſe prædiorũ, quæ
Andreas Fardella tempore eius vitæ vti domi-
nus locabat, & poſſidebat non concludit dicta
probatio dominium in perſonam dicti Andreæ
ſubiugantis tẽpore factæ ſubiugationis propter
donationem dictorum prædiorum quam antea
fecerat palmæ eius filiæ emancipatæ, Quò fit,
5 vt † exceptio reddens probationẽ actoris dubiã
eam penitus excludere videtur. Bart. in l. non
ſolũ, §. ſed vt probari, ff. de no. oper. nunt. meus
Abb. in cap. in præſentia, nu. 6. extra de probat.
Et reſponebatur l. fin. §. lutius, ff. de donat.
6 vbi † ſceuola decreuit firmam manere hypote-
cam poſt donationem ante traditionẽ ſuper
7 re donata impoſitam, Quia per † conſtitutum
adiectum in inſtrumẽto donationis iam fuit fa-
cta traditio, & tranſlata poſſeſſio ciuilis, gloſſ. l.
quædã mulier, ff. de rei. vend. l. quod meo, vbi
communiter Doct. ff. de acqui. poſſ.
8 Et ſi † conſtituens per colonum poſſideret,
gloſſ. in ver. retineo, l. 1. §. nõ alijs autem, ff. de
vi, & vi arma, quam ſignularem dicit ibi Bart.
ver. cõtra hoc oppono, Bal. in l. cum teſtamen-
tum, nu. 2. in fin. C. de iuris, & fact. ignor.
9 Et dicitur † tranſlata vero poſſeſſio, licet mo-
dus ſit fictus, Aquil. in l. non ſolũ, §. morte, nu.
266. ff. de nou. op. nunt. & in l. is qui pro empto-
re, nu. 180. ff. de vſucap. vbi Bart. nu. 70. & Iaſ.
nu. 396. vbi teſtatur com. opin. Tiraq. de cõſtit.
par. 2. ampl. 1. nu. 1. & 2. Dec. in l. contractus,
col. 5. ff. de reg. iur.
10 Et potuit † Notarius dictam clauſulam con-
ſtituti extendere iuxta propriam cõſuetudinẽ,
& ſtilum, ab eo in ſimilibus obſeruatum, Bart.
in l. gallus, §. idem credendũ, ff. de lib. & poſth.
Rebuff. in l. ceterorũ, col. 3. ff. de verb. ſignific.
& in pratt. benefic. tit. de collat. §. præfatiq; or-
dinarij ſuper ver. ceterorum, Hoſt. Butr. Ioan.
Andr. & Imol. in cap. cũ 2. vbi meus Abb. nu.
5. & Felin. nu. 7. extra de fide. inſtrum.
11 Quinimò potuiſſet cuilibet † inſtrumento
conſtituti clauſulam adſcribere, cum moris, &
conſuetudinis ſit frequentiſſimæ eam indiffe-
renter adhiberi, Anteſignanus eſt Oldrad. cõſ.
139. nu. 13. Ioan Andr. in annot. ad ſpecul. tit.
de inſtr. edit. §. inſtrumentũ ergo nu. 18. Socc.
conſ. 191. num. 4. vol. 3. Dec. conſ. 449. vol. 4.
Neuizz. conſ. 28. Mangred. ad Bar. in l. ſi prius
§. plautius, ff. de aqu. pluu. arce. Ruin. in l. gal-
lus, §. idem credendũ, nu. 16. ff. de lib. & poſth.
Affl. in conſt. puulos omnes, nu. 32. Tiraq. de
conſt. par. 3. limit. 31. Menocch. conſ. 37. num.
33. vol. 1. & conſ. 979. num. 11. vol. 10. Iaſ. in l.
vt liberis, col. 4. C. de collat. Paul. de Caſt. conſ.
10. col. 1. vol. 1. Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de
conſuet. concl. 3. nu. 12.
12 Quia licet † Notarius ex ſuo capite nõ poſ-
ſet ſcribere quid ſubſtantiale, vel acidentale,
ſed de omnibus debeat eſſe rogatus, tamen bo-
13 no iure poſſet † ſcribere ea quæ ſunt de natura,
conſuetudine, & ſubſtantia cõtractus, etiam ſi
à partibus non exprimantur Bal. in l. 1. col. vlt.
ff. ſol. matr. & in l. de die in prin. ff. qui ſatiſd.
coga. Nepita in conſuet. Catin. tit. 53. num. 12.
Maſc. vol. 2. de probat. concl. 1098 nu. 1. & 2.
& vol. 1. concl. 299. num. 10. Menocch. lib. 3.
præſum. 43. num. 5. & conſ. 37. nu. 30. vol. 1. &
lib. 2. de arb. iud. caſ. 144. num. 7. Mantica de

cõiect.vlt.vol.lib.1.tit.9.nu.2. Tiraq.in pręfat.
l.ſi vnquã,nu.126.C.de reuoc.donat.Honded.
conſ.33.nu.42.vol.1. Burſat. conſ.184.nu.24.
vol.2.& conſil.307.num.21.vol.3. Viui.deciſ.
397.num.33. Cephal. conſil.550.nu.10.vol.4.
Turrett. conſ.98.num.21.vol.1. Oſaſc. conſil.
11.num.47.Cepoll.conſil.6.nu.5.vol.2. Vinc.
de Franch. deciſ.202. nu.4.

Tanto fortius quia dicta Palma ſtatim poſt
donationem, & ante ſubiugationem ſegeſſerat
vti donataria ex pluribus actibus, de quibus ap
paret in Regia Curia Ciuili Ciuitatis Drepani
14 31. Octobris 2. Ind.1543. Quò fit,vt † obiectũ
de longa negligentia realis poſſeſſionis bonorũ
donatorũ (quatenus per eam videatur amiſiſſe
poſſeſſionem acquiſitam per cõſtitutum, iuxta
gloſſ.cap. clerici 16.quęſt.3. quam dixit ſingu-
larem Aret. in l. ſi de eo, §.1.col.6.ff. de acqui.
poſſ.Tiraq. de conſt. par.3.limit.21.nu.1. & 2.
Dyn. in cap. ſine poſſeſſione. col.6.de reg.iur.
lib.6. Alciat. de pręſu. par.2.preſum.22.col.4.
Bal.conſ.150.col.pen.lib.2. Anchar.conſ.133.
circa med. Iaſ. in l.3. §. ex contrario, col.13. ff.
de acqui. poſſ.) ceſſare videtur.

15 Replicabat actor,primo quod prædictum †
inſtrumentum donationis non probat, non da
to termino ad reprobandum, Marſil. ſing. 81.
Oſaſ.deciſ 1.nu.47.

Dupplicabat reus exceptionem, doctrinas
16 contrarias nõ procedere in † iudicij exequutiui
prima inſtantia in qua defenſiones partium nõ
admictuntur,vel ex priuilegio bullę, vel ex pa-
cto de non opponendo, Ioan. Andr.in cap.ve-
niens el 2.nu.6. extra de teſtib. vbi etiam Aret.
nu.30. & Felin. nu.13. Roma. ſing.388. nu.2.
Marſil.in rub.C.de probat num.463.& in l. de
vnoquoq;, num.162.ff de re iud. Couar.pratt.
quæſt.cap.17.col.3.verſ.ſeptimo, Capic.deciſ.
55. vbi teſtatur ita fuiſſe deciſum in ſupremo
Neapolis conſilio.

Secundò replicabat actor, quod dicta dona-
17 tio † non valet tamquã facta à patre filiæ,Clar.
in §. donatio, quæſt.8. vbi teſtatur com. opin.
Alber.in l. ſi pater,circa prin.C.de inoff. teſta.
Pariſ. conſil.16.nu.19.vol.2. Rebuff.de priuil.
ſchol. priuil.60.nu.1. Bauer.de virt. iuram.nu.
39. Milanenſ. deciſ.3. nu.79. par.2. Menocch.
conſil.164.num.3.& lib.3. pręſum.29. num.1.
Cephal.conſ.494.nu. 18.vol.4. Honded.conſ.
47.nu.39.& conſ.59.nu.3.& 29. vol.1. Peregr.
conſ.76.nu.28. Viui.com.opin.in ver.donatio
facta à patre, num.1. vbi teſtatur comm. opin.
Circhou.cent.2.com.opin.in litera E.& concl.
82.num.23. Craſſ.lib.1. com.opin. in litera D.
concl.7. Vital. in tract, de collat. §.nunc ſupe-
reſt ſub num. 16. vbi teſtatur hanc eſſe magis
com. opin. Vegius conſil.68.nu.303. Cephal.
conſ.501.nu.27.vol 4. Pancirol. conſ.61.nu.1.
Auall. conſ.70. nu.1. vol.4.

18 Et exiſtente nulla donatione corruit etiam †
cõſtitutum, & omnia alia acceſſoria, l.vlt.ff.de
conſtit. pecum. Bal. in l. abſentis, col.vlt. C. ſi
cert. pet.Barba.conſ.28 col.6.vol.1.Socc.conſ.
51.col.2.vol. 1.gloſſ. l. ſi patronus, §. patronũ,
ff.ſi quid infraud. patr. Bar.in l.vlt.§.item que-
ſitum, ff. de cond. indeb. Tiraq.de conſtit.par.
3. limit.7. num.40.vbi teſtatur hanc opin. eſſe
receptiorem, Alber.in l.ſi rem aliquam, col. 1.
ff. de acqui. poſſ.

Sed reus annihilabat iſtam replicationẽ,pri-
19 mo quia etiam ex donatione † nulla inter patrẽ
& filium transfertur poſſeſſio per cõſtitutum,
Bal.conſil.430.circa fin.lib.1.Ang. in l.2.C.de
inoff. donat. & in auth.de immenſ. donat. col.
2. & conſ.44. in prin. Paul. de Caſtr.conſ.340.
col.2.vol.1.Cepol.in l.vlt.col.18.C.de vſucap.
pro don.Socc.conſ.115.col. 1.vol.4. Dec.conſ.
239.col.1. Ferdin. Loaz. in l. filius familias, §.
diui, num.84. ff. de leg.1. Caſſan. conſ.7.col.7.
Cuma.conſ.40.col. vlt Alex. conſ.7.col.1.vol.
6.Socc.in l.1 § ſi vir vxori,col.pan.ff.de acqui.
poſſ. Dec.conſ.202.col.4.Bertrand.conſ.233.
nu.1.lib.1. Pariſ.conſ 60.nu.16.col.3. Cepoll.
conſ. ciuil.8. col.3.vol 1.

20 Secundò & verius quia d. † donatio eſt vali-
da ex iuramento interpoſito, Ant. Gabr. lib.3.
concl.tit.de donat. concl.4.nu.1.2.& 3. vbi te-
ſtatur magis com.opin. Alciat.in cap.cum con-
tingat,nu.270.extra de iur.iur.Clar.in §. dona-
tio, quęſt.8.verſ.ſed quęro vbi ait com.opin.&
in prattica nullam habere difficultatẽ, Corſet.
de iur.iur.quęſt.8.nu.49. Bauer.in tract.euiſdẽ
tit.ſub nu 39. Mozz.in tract.de contract.tit.de
donat.num.20. Decian. conſ.27. nu.30.vol.3.
Menocch.conſil.261.num.28.vol.3. vbi ait ita
omnes teſtari, Crauett.conſ.852.nu.6. Maſcar.
concl.184.nu.19. vbi teſtatur com. opin. Viui.
com. opin. in verſ. donatio facta à patre, nu.2.
vbi etiam dixit comm. opin. Iuan. Fichard. ad
Villalob.in verſ. donatio,nu.132.in fin.vbi ait
com.opin. Burſat.conſil.183.nu.5.vol.2. The-
ſaur.deciſ.32.nu.18. Surd.conſ.76.nu.9.vol.1.
Viui.deciſ.421.num.10. Rimin. Iun. conſ.37.
nu.54.vol.1. Hiero.Gabr.conſ.92.nu.8. vol.2.
Cephal. conſ.494. nu.20.vol.4. & conſ.61.nu.
21.vol.1. Turrett. conſil.61.nu.48.vol.1.Tob.
Non.conſ.1.nu.12. Auall.conſ.76.nu.1.vol.4.
Serafin.de priuil.iuram.72. priuil.num.1. Me-
nocch.conſ.154.num.3.vol.2. Surd.conſ.259.
nu.15.vol.2. Quicquid ſibi cõtrarius reſponde-
rit Menocch. conſ.84 nu.9.& 10.vol.1.Bal. in
cap.cum contingat,col. fin. extra de iure iu.

21 Tertiò quia † d.donatio eſt valida tamquam
facta filiæ ex cauſa dotis, Tiraq. in pręfat.tract.
de priuil. pię cauſę,col.14.gloſſ.l.Pomponius,
C. famil. Herceſc. gloſſ. l.2.C.de inoff. donat.
Bart. in l. frater à fratre, ff.de cond.indeb.Bal.
Nouell. in tract.dot.par.6. priuil.36.num.1.in
fin.

ſiſi. & priuil 80.nu.1. Campeg. in tract. euiſdē tit. cent 4.nu.25. Rebuff. de priuil. Schol. priuil.60.nu.3. Menocch. conſ.967.nu.5.vol. 10. & lib.3. præſum.29.nu.74. & conſ.261. nu.27. vol.3. Iodoch. in enchir. par. vel ſimil in verſ. ſtudiorum ſumptus, Cephal. conſ.156.nu.26. vol.3. Berret.conſ.139.nu.18.

22 Quartò quia Palma erat emancipata vt † donatio valeret etiā nō inſinuata, Mozz. in tract. de cōtract.tit.de donat.nu.16. Clar.in §. donatio, quæſt.8.verſ. ſecundo infertur vbi teſtatur com. opin. & quæſt.16.verſ. ſed quid dicēdum, Socc.conſil.127.nu.13.vol.3.l.vt liberis, C.de collat. Quamuis alias conſuluiſſem, donationē
23 in † præmium emancipationis cōprehendi ſub cap. Regni Regis Ferdin.16.rub.de donat.om-
24 nib.regiſtrandis,&c. Cum regiſtratio, & eius † effectus differat ab inſinuatione, vt docuit eru-
25 ditiſſ. † genitor meus in annot.ad doctiſſ. promtuarium patris ſui, in verſ.donatio, Ant. Gabr. lib.3.concl tit.de donat. concl.1. nu.47. & 55. Ant. Canar. in tract. de inſinuat. par.1. nu.4.

Tertiò replicabat actor quod Palma adſcripſit bona donata in inuentario, vti bona heredi-
26 tatis paternæ, quò fit vt † videatur ſibi præiudicaſſe, l.fin.C.arb.tut.

27 Maximè ſi ex † certa ſcientia fuiſſent appoſita, quia tunc præiudiciū eſſet irreparabile etiam via reſtitutionis in integrum, quæ aliàs concederetur, Milanenſ. deciſ.2. nu.170.lib.1. Alex. de Neuo conſ.38. circa fin. Monticul. in tract. de inuent. quæſt.8. prin.nu.52. Pannt. in tract. eiuſdem tit. par.3. nu.49. Sforz. Odd. in tract. de reſt. in integr. quæſt.8. num.22. Maurit. in tract. eiuſdem tit. cap.386.

Reus autem euitabat obiectū, primo reſpon-
28 dens diſpoſitionē d. † l. fin. procedere dumtaxat in mobilib⁹, ſecus in immobilib⁹ in quibus ſcriptura non poteſt veritati præiudicare, Alex. ad Bart. in l. veteris, C. arb. tut. vbi Iacob. de Aret. Cyn. Bal.& Alber.idē Bal.ad Specul.sit. de inſtrum. edi.col.fin. verſ.inuentariū, Vital. de Gamb. in tract. de clauſul.verſ.de errore inuent. nu.2. Menocch. lib.6. præſum.97. nu.6.

29 Secundo quia dicta † præſumptio eſt ſpecialis fauore pupilli, Odofred. in d.l.fin. col.2. C. arb.tute.Bal.in l.1. in prin.C.plus valere, quod agit. Imol.in l.1.§ hęc ſtipulatio, num.14. verſ. octauo adde, ff.ſi cui pluſquā per l.falcid. Vnde
30 contrarium reſpectu † aliorum eſſet ius cōmune, l.ius ſingulare, l.quod vero, ff.de legib.cap. præſenti, §. loca. de præbe.lib.6.

31 Tertiò quia † inſtrumentū publicum admittitur contra præſumptionem iuris, & de iure tamquam probatio probata, Socc. reg.36. fall. 2. per gloſſ. cap. ordinarij de offit. ordin. lib.6. Maſc. concl.10. nu.72.

32 Quartò quia heres † poteſt ex inuentario bona propria eximere, & delere tamquam per errorem poſita, docto de errore, Specul. tit. de inſtr.edit.§.dicto de impugnatione, num.2.& 22.vbi Ioan. Andr. in annot. Bal.in l.1.§. item ſolent, nu.3.ff.de off. præſe. Vrb.in auth.ſed cū teſtator, nu.2.C.ad l. falcid. Ang in l.fin.§.cum igitur, nu.21.C.de iure delib.& in l.1.§.hęc ſtipulatio, nu.13.& 23. vbi quoq;, Imol. nu.14. ff. ſi cui pluſquam per legem falcid. Porcell.de confect.inuent.cap.2.nu.12.& cap.3.nu.4. vbi teſtatur com. opin. Phanut. in tract. eiuſd tit. par.3.nu.45. Vitalin. de Cambin. in tract. de clauſ.verſ. de errore inuent. nu. 1.

33 Quintò quia † mulieri iure cōmuni, & iure Regni conceditur reſtitutio in integrum læſæ in actibus pendente iuditio, & in extraiuditialibus, gloſſ. I ſer.& Affl.in conſt. Regni obſcuritatem rub. de reſtit. mul. lib.2. Speeul.tit. de inſtr.ed §.dicto de impugnatione, nu.22. Aret. in l. ſi de eo, §. ſi forte, col.2. ff. de acqui. poſſ. Bar.in l.ſi mater, ff.de excep. rei iud.Curt.Iun. in l.admonēdi, nu.8.vbi Iaſ.nu.6.& in repetit. num.70.verſ. ſum in 5.par.glo.ff. de iure iura. Bart.& Alex.in l.inter ſtipulantem,§.ſi ſtichū, ff. de verb.obl. Menocch.lib.1.præſum.70. nu. 1.Capic. deciſ.52.nu.1.& 2.

34 Sextò quia † proteſtatio ex cōmuni ſtilu notariorū adiecta in inuētario, q valeat hęres addenda apponere, & eximere eximēda multū releuat hęredem ad ſuorū iurium conſeruationem, l.ſi debitor, §.in vēditione, ff.quib.mod. pign.vel hyp.ſolu.gloſſ.in verſ.confunderetur in fin. l.cōmuni diuidendo la 2. ff.com. diuid. Ang.in l.1.§. hæc ſtipulatio, num.24. ff. ſi cui pluſquam per l. falcid. & in l.fin.§.cum igitur, nu.21.vbi Paul.de Caſtr.nu.5.verſ.ſed pone,& Bal.nu.8.verſ.itē pone, C.de iure delib. Camb. in tract.clauſul.ver.nihil in nou. inuen.cōfect. nu.21. Panut. in tract. de inuent. par.3:nu.49. Monticel. in tract. eiuſdem tit. cap.7.num.52. Auall.in tract.eiuſdem tit.cap.3. nu.4.

35 Septimò quia ex eo † quod bona fuerint deſcripta in inuentario, eorum dominiū non fuit translatum pęnes donatorem, ſed erat neceſſaria retrotraditio, Peregr.de fideicomm.art.51. ſub nu.81. quia (inquit) ſicut rerum dominia
36 ex † ſolo contractu, abſq; rerum traditionibus non migrant ab vno in alium, ita reſoluto con-
37 tractu dominium iam † translatū, abſq; retraditione regredi nō poterit, l.1.ff.de cond. ſine cauſa, gloſſ.l.1.C.de inoff.donat. Alex.cōſ.92. nu.2.vol.1. & cōſ.199 col.1. lib.6. Ruin. conſ. 173.nu.15.vol.1.gloſſ.in verſ.conſtituantur,l. ab emptione, ff.de pact. Paul.de Caſtr.Salic.& Bal.in l.1.C.quādo lic. ab emptio. diſce. Tiraq. de conſtit. par.3.limit.7.nu.41. Aret.in §. hoc amplius, nu.3.inſtit. quib mod.toll.obl.& in §. actionum autem, nu.17. vbi Iaſ.nu.139. inſtit. de actio Surd. conſ.136.nu.25.vol.1.

38 Quartò replicabat actor, quod † donataria

adeundo hęreditatem cenſetur obligationē defuncti retificaſſe, l. cum a matre, C. de rei vend.
39 Sed reus reſpondebat, quod † teſtator neq; expreſſim rem hęredis obligare poſſit, Bal. in l. paulus in fin. vbi Salic. nu. 2. ff. de pignor. Imol. in l. hęredis ſeruum, nu. 1. vbi Paul. de Caſt. nu. 4. & Alex. col. 2. ff. de leg. 1. Cyn. in l. aſſiduis, nu. 12. vbi Salic. nu. 5. C. qui pot. in pign. hab. Neguſ. in tract. de pignor. 2. memb. 2. par. prin. nu. 55. verſ. contrariam autem. Et tunc poſſet
40 dici † ratificaſſe quando pro donataria promiſiſſet de ratho, vel etiam nomine eius obligatio facta fuiſſet, Bart. in l. cum vir, nu. 14. ff. de vſucap. & in l. rem alienam, nu. 14. verſ. idem oppo ni, ff. de pignor. act. Neguſ. in d. memb. 2. nu. 57. Alex in l. ſi hęredis ſeruum, col. 2. ff. de leg.
41 1. Et tanto fortius quia † donataria eſt hęres cū beneficio inuentarij eam conſeruantis in ſtatu in quo erantante aditam hęreditatem, l. fin. §. & ſi pręfatam, & §. in computatione, vbi Iaſ. nu.
42 8. C. de iure delib. Vnde prędia donata ſi † fuiſſent a donatore alienata potuiſſent a Palma hęrede, & donataria reiuendicari, gloſſ. ſuper ver. confundantur d. §. in computatione.
43 Quintò replicabat actor, q † donatio erat ſimulata tamquā facta coniunctę perſonę, Bart. in l. poſt contractum, nu. 3. ff. de donat.
44 Reſpondebat reus, quod ex † ſola cōiunctione perſonarum pręſumitur fraus, niſi probetur pręceſſiſſe cauſam fraudandi veris, & indubitatis probationibus, Alciat. de pręſum. reg. 1. pręſum. 39. nu. 4. verſ. in contrariū, & conſ. 24. nu. 9. lib. 8. Natt. conſ. 549. nu. 11. vol. 3. Dec. conſ. 587. num. 9. vol. 4. Menocch. de pręſum. lib. 3. pręſum. 124. num. 24. & 25. Roma. in d. l. poſt contractum, nu 4. ibiq; Alciat. nu. 41. & Imol. col. 2. vbi dicunt ita declarari, Bart. in eadem l. poſt contractum, Alex. conſil. 54. nu. 19. vol. 7. Cephal. conſ. 325. nu. 53. vol. 3. Iaſ. in d. §. item ſi quis in fraudem, num. 41. inſtit. de act. Atqui tempore donationis nulla extabat cauſa coniectura, ſeu pręſumptio fraudis.
45 Sextò replicabat actor, quod † pręſumitur ſimulata quia Andreas remāſit in poſſeſſione, Bart. in d. l. poſt contractum. nu. 4. ff. de donat.
46 Etiam quod † ad fuiſſet clauſula cōſtituti, Menocch. de pręſum. 124. nu. 32. quia (inquit) vbi
47 eſt fraudis † ſuſpitio requiritur traditio corporalis, l. 1. C. de ſuffrag.
48 Sed reſpondebat reus, dictam † cōiecturam ſimulationis non procedere, quando donator remanſiſſet in poſſeſſione per modicū tempus arbitrio iudicis, Menocch. d. pręſum. 124. nu. 38. Bart. & Alciat. in d. l. poſt contractum ille ſub nu. 5. iſte ſub nu. 46. Bero. conſil. 178. nu 9. in fin. vol. 1. Atqui ſupra deductum extitit ferè ſtatim poſt donationem Palmam vſam fuiſſe iuribus donatis.
49 Itemq; nō † procedere d. cōiecturam ſolam ad pręſumēdam fraudem, niſi etiā cauſa ipſius fraudis ꝓbata fuerit, Bar. Picuſ. Alciat. & Ioan. Anib. in d. l. poſt contractū, Bero. conſ. 170. nu. 5. lib. 1. Menocch. d. pręſum 124. nu. 31. Maſc. concl. 439. num. 35. Cepol. in tract. de ſimul. contra. 24. pręſum. nu. 164. Bellam. deciſ. 716. Rot. deciſ. 484. in nouis, Iaſ. in §. item ſi quis in fraudem, nu. 8. & 41. inſtit. de act. Bart. conſil. 65. Petrus Nicole vol. 1. Corn. conſ. 203. nu. 5. vol. 3. Bart in l. ſi cut, §. ſuper vacuum, num. 5. ff. quib. mod. pign. vel hyp. ſolu. Menocch. de arb. iud. lib. 2. caſ. 39. nu. 6.

Quapropter attendens M. C. etiam ſubiugatario fuiſſe cōſultum ſuper alijs prędijs indiuidualitèr ſubiugatis, deciſit oppoſitiones ſtare, correpta ſententia appellationis inuictiſſimæ Ciuitatis Drepani, confirmata interloquutoria primi iuditij.

ARGVMENTVM.

Ex quibus ſecundum decretum poſſet dici nullum?

SVMMARIVM.

Decreti primi effectus durat tantum per annum, nu. 1.
Decretum primum non præceſſiſſe, vel, præceſſiſſe, ſed ſine effectu paria ſunt, nu. 2.
Decretum ſecundum obſolutum ſine primo eſt nullum, num. 3.
Magna Regia Curia in feudalibus habet iuriditionem coniunctim, & non in ſolidum, nu. 4.
Decretum ſecundum poſſet dici nullum defectu iuriditionis, nu. 5.
Licentia regia requiritur in interpoſitione ſecundorum decretorum ſuper feudalibus, nu. 6.
Diſpenſatio regia quarè requiratur in interpoſitione ſecundi decreti ſuper feudalibus, nu. 7. & 9.
Fæmina eſt maſculo deterior, nu. 8.
Feuda in Regno ſunt redacta ad inſtar allodialium reſpectu alienationis, nu. 10. quādo eorum diſtractio integrè facta fuerit, nu. 11.
Decretum ſecundum interpoſitū plus debito debet declarare nullum, etiā pro parte debita, nu. 12. etiam quod fuiſſet plus debito reſpectu expenſarū, nu. 13.
Creditor, qui bona adiudicare vellet ſui debitoris, tenetur ſuperfluum exequutionis offerre, & deponere ad commodum ipſius debitoris, nu. 14.
Pinguevalens debetur ex inſtrumentis publicis, non ex ſententijs, nu. 15. contra, nu. 60.
Exceptio tu ceſſiſti, obſtat cedenti, num. 16. declara, num. 62. & 63.
Extimatio rei in caſibus in quibus deeſt pactum ad diſcurſum neceſſario debet præcedere adiudicationem, nu. 17. Etiam ex forma ritus, nu. 18. contra, num. 69. & 71.
Paria ſunt non præceſſiſſe extimationem, vel præceſſiſſe, ſed illegitimam, nu. 19.

Decre-

Decretum ſecundum eſt nullum forma ritus non ſeruata, num. 20.
Debitores debent citari ad extimari videndũ, & aſſiſtendum tempore extimationis, nu. 21.
Tertius elligitur à Iudice, ſi extimatores electi à parte, vel dati in contumatiam diſcordarent, nu. 22. contra, nu. 23.
Extimatores debent cõiunctim accedere ad extimandum, nu. 24. contra, nu. 75. ratio, nu. 76. & ſeq.
Iudices debent coniunctim proferre ſententiã, nu. 25.
Eſtimatores dicuntur Iudices, nu. 26.
Eſtimatores debent accedere ad rem, & non extimare iuxta eius fructus, nu. 27. contra, nu. 79.
Nuntius debet referre citaſſe per affixionem in domo ſolitæ habitationis coram teſtibus, nu. 28. declara, nu. 85. 86. 87. & 88.
Feuda adiudicari nõ poſſunt, abſq; diſcuſſione allodialium, nu. 29. etiã ex cauſa dotis, & dotarij, nu. 30.
Sententia Curiæ Prætorianæ nõ poteſt exequi per Magnam Regiam Curiam, nu. 31.
Decreta præſumuntur ritè, & rectè interpoſita, nu. 32.
Cap. ritus 185. interpretatur iuxta aliud cap. ritus præcedens 112. nu. 33.
Cap. ritus 112. declaratur, nu. 34.
Statuti vnum caput declaratur, interpretatur, & ſuppletur per aliud, nu. 35.
Scripturæ pars vna declarat aliam, nu. 36.
Lex vna declarat aliam, nu. 37
Inſtantia in ciuilibus poteſt per Principem prorogari & perempta reſtaurari, nu. 38. ſecus in criminalibus ſecundum aliquos, nu. 39.
Decreta ſecũda ſufficiet eſſe ſubſcripta ab omnibus iudicibus, licet demandato omnium recepta non fuerint, nu. 40.
§. de feudis, conſt. iuſtitiarij nomen, & normam declaratur, nu. 41. (nu. 43.
§. in feudalibus, conſt. ſi quis poſt litem axponitur,
Subſcribens videtur approbaſſe omnia in ſcriptura cõtenta, nu. 43.
Decretum quò ad ipſius validitatem nõ requirit ſcripturam niſi ad eius futuram probationem, nu. 44.
Notarij error circa expreſſionem nominis non debet partibus nocere, nu. 45.
Sellemnitas leuis non ſolet actum vitiare, nu. 46.
Decretum ſecundum multis ſollemnitatibus, & laboribus confectum debet in dubio validum pronuntiari, nu. 47.
Cauſa feudalis non dicitur quando agitur ad pecuniam actione perſonali, nu. 48. (nu. 49.
Sollemnitas in legitima, ſed ſuperflua non vitiat actũ,
Subbaſtationes ommiſſæ annullant ſecundũ decretum etiam ex forma ritus, nu. 50.
Accollatio debitorum liquidorum fieri poſſet in adiudicationibus, nu. 51. & 53.
Circuitus eſt euitandus, nu. 52.
Decretum ſecũdum factum pro expenſis in liquidis eſt nullum, nu. 54. item pro incerta quantitate, nu. 55. item pro expenſis in minus retaxatis, nu. 56.
Pratium compenſatum dicitur ſolutum, nu. 57.
§. ſed ſi emptor, l. à diuo pio, ff. de re iudic. declaratur, num. 58.
Diſpoſitio loquens in vno caſu non debet trahi ad alium, nu. 59. (60.
Pingue valens retinetur ex debito teſtamentario, nu.
Exceptio rei iudicatæ obſtat pro tota ſumma de qua fuit comgnitum, nu. 64.
Sententia facit de indebito, debitum, nu. 65.
Denuntiatiatio debet eſſe legitima, vt pariat effectum ſuum, num. 66.
Ceſſionis ſcientia extraiuditialis non ſufficit quando ceſſio facta fuiſset ad commodum cedentis, nu. 67.
Decretum ſecundum interpoſitum ad inſtantiam alicuius, & fratris ſui ſine eius mandato ſuſtinetur ratione proprij crediti, nu. 68.
Extimatio debet procedere adiudicationem ſecundum ritum quãdo daretur concurſus creditorum, nu. 69.
Caſus legis vbi eſſet clarus, non relinquitur dubitationi locus, nu. 70.
Pingue valens retinetur inſpecta ſumma exequutionis, nu. 72.
Extimatio facta parte non citata inducit in iuſtitiam adiudicationis, & non nullitatem, nu. 73.
Extimatores potius æquiparantur teſtibus quàm iudicibus, num. 74.
Extimatores habent iudicare ſecundum eorum credulitatem, nu. 77.
Extimatores poſſent ſubſcribere, & referre ad iuditium alterius, nu. 78.
Caſtrum, vel turris non extimatur ex ſumptibus, & valore edificij, ſed ex redditur, nu. 80.
Extimatores nõ tenentur reddere rationem eorum arbitrijs, num. 81.
Teſtes deponentes circa extimationem debent reddere rationem dicti ſui, nu. 82.
Extimatio erronea nõ inducit nullitatem adiudicationis, num. 83.
Grauatus in extimatione non eſt audiendus elapſo anno, num. 84.
Stili informatio poteſt à Iudici ſumi in aula, nu. 86.
Stilus Curiæ reſpiciens modum, & ordinem procedẽdi valet, & ſi contra ius, & non præſcriptus, nu. 87.
Nuntius præſumitur geſſiſſe officium ſuum prout expediebat, nu. 89. & iuxta Iudicis mandatum, nu. 90.
Præſumptio iuris dicitur vera probatio, & transfert onus probandi in aduerſarium, nu. 91.
Decreti in ſecundi interpoſitione ſufficit citari dominos & poſſeſsores rerum adiudicandarum, nu. 92.
Maritus eſt dominus rerum dotalium, nu. 93.
L. in rebus, C. de iure dotium declaratur, nu. 94.
Dominium rei, & dotalis ſolutò matrimonio ipſo iure, & abſq; tradditione ad vxorem reuertitur, nu. 95.
Poſſeſſio rerum dotalium non tranſit ſoluto matrimonio in vxorem, nu. 96.
Citari debet ille cuius principalitèr intereſt, & non ſecundario, nu. 97.
Vxor non citata poteſt agere contra virum ad intereſſe pro dolo, vel culpa, nu. 98. (110.
Megna Curia concurrit cum ordinario loci, nu. 99. &

Res

Res de facili reddit ad priſtinum ſtatum, nu. 101.
§. ſententiam Romæ, l. à diuo pio, ff. de re iud. intel-lectus, num. 102.

DECISIO. XV.

DOminus Princeps Caſtri Veterani tentauit nullitatẽ in Magna Curia trium ſecundorũ decretorum interpoſitorũ ſuper ſeudo Gibillinorum per Don Alonſum, & Donnam Beatricem Sances iugales.

Et videbatur primo introitu decidendũ eſſe declaranda nulla, primo quia duo illorum fuerunt interpoſita poſt annũ primi decreti, quò
1 fit, vt cũ † effectus primi decreti duret per annum tantùm, & nõ vltra, cap. ritus 185. ſecunda decreta poſtea interpoſita videntur abſolu-
2 ta ſine primo, quia paria † ſunt, non pręceſſiſſe primum decretum, vel pręceſſiſſe, ſed ſine effectu, Bal. in l. niſi, C. de tuto. & rat. diſtrah. & in l. fin. col. 1. C qui adm. Paul. de Caſtr. conſ. 233. ſub nu. 1. vol. 2. Zaſ. in l. cum querebatur, nu. 3, ff. de re iud. Iodoch. Damoud. in ench. par. vel ſimilium in verſ. nullum ſol. mihi 480. Farin.
3 quęſt. 15. nu. 45. Atq; ita ſecunda † decreta abſoluta ſino primo, vel eius effectu dicuntur nulla, Milanẽſ. deciſ. 14. nu. 1. & 31. lib. 1. Michael Vrcurſ. in l. ſi finita, §. iulianus, num. 186. ff. de dam. infe. Alex. conſ. 53. col. 3. vol. 5 Cum. in cap. ritus 17. nu. 152. & 153.

Secundò quia vnum ex dictis tribus decretis ſuper feudalibus interpoſitum, quamuis fuiſſet ſubſcriptum ſede plena, tamen non fuit receptum demandato omnium iudicum, ſed dumta-
4 xat trium, quò fit, vt cũ † Magna Curia in feudalibus habeat iuriditionem cõiunctim, & nõ inſolidum, Cum. in cap. ritus 76. nu. 26. & 27. per conſt. Regni iuſtitiarij nomen, & normã, §. fin. rub. de off. iuſt. & conſtit. ſi quis poſt litẽ, §. in feudalibus, rubr. de pæn. con tum. Petr. de Greg. de iud. cauſ. feudal. quęſt. 7. nu. 22. Prędi-
5 ctum † ſecũdum decretum dicatur nullum defectu iuriditionis, Vant. de nu. l. defe. iurid. nu. 4. gloſſ. fin. clem. vnicæ de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Alex. conſ. 79. nu 9. vol 7.

6 Tertiò nõ apparet in dictis † ſecundis decretis fuiſſe interpoſitam licẽtiam domini Regis, ſeu eius locum tenentis ad diſpenſandũ primo
7 ſuper † inequalitate perſonę cum Donna Bea-
8 trix ſit † ſęmina, & Marchione Fabarcę maſculo, deterior, Cannet. in cap. volentes, §. ſed neceſſaria, num. 43. fol. 13. & §. colligitur, nu. 25. fol. 22. & §. at non erit, nu. 51. fol. 129. Petr. de Grego. in tract. conceſſ. feud. par. 8. quęſt. fin. verſ. ſecundus caſus, l. 1. ff. de ſenat. ſecundo ſu-
9 pro † feudi diminutione, ſeu diſmembratione
10 eũ & ſi per † cap. volentes, in Regno feuda redacta fuerint ad inſtar allodialiũ reſpectu alienationis, tamen interpetratur demũ procede-
11 re, cum eorum † diſtractio integre facta fuerit, Cannet. in d. cap. volentes, §. ideoq;, nu. 1. & 3. fol. 154. Petr. de Grego. in tract. conceſſ. feud. par. 8. quęſt. fin. verſ. quartus caſus.

12 Quartò quia fuerunt interpoſita † duo ipſorum plus debito, vnde deberent declarari nulla, etiam pro parte debita, Milanenſ. deciſ. 14. num. 81. & 82. lib. 1. Aponte conſ. 74. in prin. Surd. conſ. 217. num. 17. vol. 2. Tiraqu. de retr. ſangu. §. 23. gloſſ. 1. nu. 23. & in tract. de iudit. in reb. exig. in caſibus in quibus modici, ſeu minimi habetur ratio, verſ. 26. ſol. 83. Sforz. Odd. conſil. 86. num. 11. Surd. in. ract. de alim. tit. 9. quęſt. 32. num. 79. Burſa. conſ. 73. nu. 27. vol. 1. Cephal. conſ. 270. nu. 86. vol. 2. Surd. deciſ. 45.
13 nu. 3. Ac etiam quod fuiſſent † plus debito reſpectu expenſarũ, Sforz. Odd. conſ. 96. nu. 11. Bertrand. cõſ. 269. nu. 9. & 10. vol. 3. Milanenſ. deciſ. 9. nu. 76. vol. 2.

Nã reſpectu alterius ſecundi decreti, cũ fuiſſet cauſata exequutio pro vntijs mille, & centũ fuit facta adiudicatio ꝓ vntijs mille ſeptingentis ſeptuaginta tribus, & tarenis viginti octo.

Et reſpectu alterius ſecũdi decreti, cũ fuiſſet cauſata exequutio pro vntijs ſexcẽtis, fuit facta liberatio pro vntijs mille ducentis nonaginta nouem, atq; ita ſatis vltra debitum principale exequutionis.

Sed rei replicabant, quod in primo adducto ſecundo decreto fuerunt occollata, & compenſata onera infraſcripta videlicet vntię ducentũ viginti quinq; pro pingue valente, vntiæ treſcentum triginta debita Marchioni Gruttularũ, vntiæ viginti octo, & tareni decem, & octo pro iuribus exequutionis prędictarũ vntiarum trecẽtarum tringinta, vntiæ decem, & octo pro iuribus interponẽdi prædictum ſecundum decretum, & vntiæ viginti duæ pro iuribus literarum poſſeſſionis traditæ.

Et in altero ſecundo decreto fuerunt accollata onera infraſcripta, videlicet vntiæ centum quinquaginta pro pingue valente, vntiæ centũ viginti pro iuribus exequutionis, vntiæ cẽtum octoaginta pro iuribus literarũ poſſeſſionis dimidij feudi Gibillinorũ adiudicati, vntiæ quadraginta, & vna pro expęnſis factis in articulo ſigillationis dictarum literarũ, vntiæ quatuordecim ſolutę Andreæ Ardigno cõmiſſario pro captura dictę poſſeſſionis, vntiæ triginta ſeptẽ pro expenſis factis in cauſa oppoſitoria, vntiæ mille, & centum pro fructibus dotium de paragio, vntię triginta, & vna pro expenſis interlo-quutoriæ, per quam fuit declaratus nullus quidam actus cõpenſationis ipſarum expenſarum, vntię decem pro expenſis factis in articulo reiciantur, vntię quadraginta, & vna pro expenſis factis in Cõſiſtorio S. R. C. in reuiſione cauſæ oppoſitoriæ illarum vntiarũ ſexcentarũ, vntiæ

trigin-

trigintà octo pro tertia parte expenſarum com
petentium Marchioni Gruttularum ad inſtan-
tiá cuius fuit cauſata exequutio, & interloquu-
tum quod exequutio procedat, vntiæ decem ꝓ
iuribus interponendi ſecundum decretum, &
vntiæ duodecim pro iuribus literarum capien-
di poſſeſſionem.

Dupplicabatur reſpōſio ex parte Principis,
quod debebat creditor ſuperfluū exequutionis
14 offerre, & deponere † ad commodum debito-
ris, l. à diuo pio, §. ſed ſi emptor, verſ. oportet
ff. de re iud.

Et augendo difficulatem ex iſto capite con-
tra dictos iugales ſuper addebat Princeps, eſſe
plus debito decreta interpoſita ꝓpter pingue
15 valens retentū, quod niſi in debitis ex † inſtru-
mētis publicis procedere affirmabatur ex cap.
ritus 112. & non in exequutionibus re iudica-
tæ per Aloyſ. de Sept. in d. cap. ritus 112. verſ.
ad pingue valens.

Ac etiā quia per dictos iugales fuit facta ceſ-
ſio certæ ſummæ Marchioni Gruttularum, &
per omnes cauſata exequutio, & nihilominus
fuit interpoſita adiudicatio per dictos iugales
tātùm per tota ſumma, atq; ita plus debito, cū
16 † obſit exceptio tu ceſſiſti, Milanenſ. deciſ. 16.
nu. 48. lib. 2. Bertrand. conſ. 303. vol. 2.

Quintò quia fuerunt interpoſita non pręce-
dente legitima eſtimatione, nam cum extima-
17 tio rei, in caſibus in quibus deeſt pactum † ad
diſcurſum neceſſario pręcedere debeat adiudi-
cationem, & (ſecundum aliquos) etiam ex for-
18 ma † ritus, Cum. in cap. ritus 17. & data prius,
nu. 169. per illum tex. Coſm. Nepita in cōſuet.
19 Catin. tit. 26. num. 14. & 15. fol. 230. Et † paria
ſint nō pręceſſiſſe extimationē, vel pręceſſiſſe,
ſed illegitimam, arg l. 4 §. condemnatum, ff. de
20 re iud. Deberent dici † decreta nulla forma ri-
tus non ſeruata, Milanenſ. deciſ. 2. nu. 173. lib.
2. fol. 21. Stracch. in tract. de mercat. rub. man-
dati, nu. 9. Benincaſ. in tract. de pauper. quęſt.
3. nu. 35. Plot. de in litem iura §. 9. ſub nu. 13.
Surd. deciſ. 144. nu. 17.

Dedneebatur autē primo illegitima extima-
21 tio, eo quia nō fuerunt debitores † citati ad ex-
timari videndum, & aſſiſtendum tempore eſti-
matoinis, Coſm. Nep. in conſuet. Catin. tit. 49.
num. 18. fol. 307. Hiero. Gabr. conſil. 168. nu.
102. vol. 1. Hiero. de Monte in tract. de finib.
regun. cap. 31. nu. 1.

22 Secundò quia † tertius demum eligitur à Iu-
dice, ſi extimatores electi à parte, vel dati in cō-
tumatiam diſcordarent, Bal. in l. 2, col. pen. C.
de reſc. vend. Salic. in l. hac edictali, §. his illud
circa prin. C. de ſecun. nupt. Coſm. Nepita in
conſuet. Catin. 49. num. 14. Auall. in tract. de
lucro dot. quęſt. 65. nu. 3.

23 Licet alij tenuerint tertium in † caſu diſcor-
diæ eſſe elligendum à partibus & poſt ipſarum
moram à Iudice, Hiero. Gabr. conſ. 168. num.
100. vol. 1. Bal. in d. §. his illud, Bart. in l. item ſi
vnus, §. principaliter, ff. de recep. arbitr. Alex.
in l. inter pares, nu. 7. ff. de re iud. Et hic nō fuit
electus tertius in caſu ortę diſcordię, ſed ab ini-
tio ob futuram diſcordiam.

24 Tertiò ex eo quòd † expatri non acceſſerunt
coniunctim ad feuda extimanda, nequè eorum
25 inuicem cōtulerint arbitria arg. eius quod † di-
citur de iudicibus per l. duo ex tribus, ff. de re
iud. l. ſicuti, & l. item ſi, §. fin. ff. de recep. arbitr.
26 Et iſti † eſtimatores, ſeu periti dicūtur Iudices,
Bart. in tract. de teſtib. verſ. teſtis dicit aliqua,
Ioan. Anan. in cap. ſignificaſti extra de homi-
cid. per cap. indicante extra de pręſcr.

Quartò ex eo quod extimatores nō acceſſe-
runt ad feudum extimandum, ſed illud appre-
27 tiarūt † inſpectis fructibus, gabellis, & introy-
tibus ipſius, qui ex varijs cauſis ſolent variare,
l. 3. §. diui fratres, ff. de iure fiſci, quem dicit in-
ſignem Couarr. lib. 3. var. reſol. cap. 9. num. 5.
verſ. nihilominus.

Sextò quia alterum ex dictis ſecundis decre-
tis fuit datū à nuntio Donnę Ioannę Marchio-
niſſe Fabariæ per affixionem non exprimendo
28 in † domo ſolitę habitationis, neq; teſtes nomi
nando, vt requiritur, Conſt. Regni, citationis
§. ſi vero, in tex. ibi in limine domus poni iube-
mus ſub teſtimonio, &c. rub. de aſſign. liter.
lib. 1. Tiraq. de retr. lign. §. 9. gloſſ. 2. num. 25.
Bart. in l. 4. §. prętor ait, nu. 14. ff. de dam. infe.
quem omnes ſequi teſtatur Alex. conſ. 2. col. 2.
verſ. alia ratione, vol. 3. Com. in cap. ritus 1. nu.
26. Burſa. conſ. 74. nu. 126. vol. 1.

29 Septimò quia fuerunt adiudicata † feudalia,
abſq; diſcuſſione allodialium, cum hodie niſi
30 in ſubſidium etiam ex † cauſa dotis, & dotarij
obnoxia non cenſeantur, cap. Regni Regis Ca-
roli 246. cuius fuit memor Nepita in conſuet.
Catine. muliere ſub nu. 42. fol. 153. Milanenſ.
deciſ. 5. num. 18. & deciſ. 7. num. 53. lib. 1. Me-
nocch. lib. 4. pręſum. 189. num. 9. & conſ. 256.
ſub num. 10. vol. 3.

Octauò quia ſententiæ fuerunt prolatæ per
Curiam Pręторianam, huius vrbis, & nihilomi-
31 nus † exequutę per Mangam Curiam median-
tibus pręd ictis adiudicationibus, quò fit, vt di-
cantur dictæ exequutiones, ſeu adiudicationes
nullæ, Iaſ. in l. à diuo pio, §. ſententiam Romę,
nu. 4. circa prin. per illū tex. ff. de re iud. Cyn.
& Bal. in l. 1. ff. de iure om. iud. cap. Romana, §.
contrahentes, de foro comp. lib. 6.

Quibus nō obſtantibus Magna Curia decla-
rauit dicta decreta valida, vti ritè, & rectè inter
poſita, obſeruatis ſollemnibus à iure, & ritu re-
32 quiſitis, prout † talia de iure præſumuntur,
Ant. Gabr. lib. 2. concl. tit. de ſent. concl. 5. nu.
1. p. l. Herennius, §. caia, ff. de euict. l. ab ea par
te, ff. de probat. l. manumiſſo per liberos, ff. de
manum.

manum. vind. Alciat. in tract. prǽſum. reg. 3.
prǽſum. 10. circa prin. Menocch. in tract. eiuſ-
dem tit. par. 1. lib. 2. prǽſum. 75. nu. 5. & par. 2.
lib. 4. prǽſum. 104. nu. 3. Simoncell. de decret.
lib. 3. tit. 7. de virt. & effu. decr. inſpect. 1. nu.
41. Cum. in cap. ritus 17. num. 163. vbi teſta-
tur com. opin.

Non obſtant allegata in contrarium (quibus
reſpondere ſtat tota vis huius cauſæ) & primo
quod ſecũda decreta fuerunt interpoſita elapſo
33 anno primi, Quia reſp. diſpoſitionem † cap ri-
tus 185. interpetrari iuxta aliud cap. ipſius ri-
34 tus precedens 112. diſponens, vt † ab vniuſ
quinq; ſupra fiat annotatio primi decreti, & ſi
pars non ſe oppoſuerit, diſtrahantur bona poſt
quindenã, ſi vero ſe oppoſuerit ſuperſedeatur
in diſtractione bonorum vſq; ad ſententiam fe-
rendã in cauſa oppoſitoria incluſiuè, vnde qua
tenus poſterius cap. ritus 185. diſponit effectũ
primi decreti durare anno, intelligitur ſi pars
nõ ſe oppoſuerit, aliàs ſi pars ſe oppoſuerit effe
ctus primi decreti curreret à die ſententiæ in
cauſa oppoſitoria; cum ante ſententiam dictus
ritus 112. mãdet ſuperſederi in diſtractione bo-
norum, Non enim eſt nouum, vt vnum caput
35 ſtatuti † declaretur, interpetretur, & ſupplea-
tur per aliud, Menocch. conſ. 196. nu. 4. vol. 2.
Curt. Iun. conſil. 7. nu. 3. Rip. lib. 1. reſp. cap. 3.
nu. 24. Socc. Iun. conſil. 1. nu. 42. lib. 1. Cum. in
cap. ritus 41. num. 18. Honded. conſ. 2. nu. 14.
36 vol. 1. Sicut etiã vt vna † pars ſcripturæ decla-
ret aliam, Surd. de alim. tit. 2. queſt. 1. nu. 17. per
l. heredes palam, §. ſed ſi notam, ff. de teſtam.
37 Bart. & Ang. in l. vnica, ff. de petit. hered. Et †
vna lex declaret aliam, l. nõ eſt nouum cũ dua-
bus ſequ. ff. de legib. Menocch. conſil. 150. nu.
44. vol. 2. l. verum, ff. de petit. hered. At poſt
ſententias latas in cauſis oppoſitorijs apparent
noſtro in themate interpoſita ſecundo decreta
infra annum ergo, &c.

Tanto magis quia omnes inſtãtiæ primi de-
creti apparent a Principe prorogatę, & in qui-
38 libus nulla adeſt dubitatio, quod poſſent † in-
ſtantiæ prorogari per Principem, & peremptæ
reſtaurari, Surd. conſ. 199. nu. 13. & 14. vol. 2.
gloſſ. & Bal in l. ab hoſtibus, §. ſed quod ſimpli
citer, ff. ex quib. cauſ. maior. Bart. in l. ab hoſti-
bus, C. eod. Paris de Put. in tract. ſindic. §. reſtat.
39 nu. 5. Auall. conſil. 4. nu. 26. Et ſi † non omnes
concordent in criminalibus.

Secundò non obſtat, quod licet ſecunda de-
creta fuerint ſubſcripta omniũ iudicũ, tamen
non fuerunt recepta de mandato omniũ, Quia
40 reſp. primo ſufficere fuiſſe † ſubſcripta ab om-
nibus, ita ſpetiatim ſcriptum reliquit Petr. de
Greg. in tract. de iud. cauſ. feud. queſt. 7. nu. 20.
circa fin. fol. 153. & facit Simoncell. de decret.
lib. 1. tit. de off. iud. in interpoſ. decre. nu. 62.

Confirmatur primo prędicta reſponſio, quia
41 † conſtit. Regni, iuſtitiarij nomen, & normã,
42 §. de feudis, dicit, cognoſcant, & conſt. ſi † quis
poſt litem, §. in feudalibus, dicit, feudalia non
poſſe diſtrahi, niſi de mandato ipſius Regis,
vel iudicum à Rege datorum, atqui ſubſcribit,
videtur cognouiſſe de omnibus ſollemnitatib⁹
43 in ſecũdo decreto enuntiatis, & omnia in eo †
contenta approbaſſe, & dediſſe mandatum di-
ſtrahendi prout in cedula ſecũdi decreti ſcrip-
tũ fuerat, Iaſ. in l. ita ſtipulatus, §. chriſogonus
not. pen. ff. de verb. obl. Paris. conſ. 79. num. 2.
vol. 3. Rot. Genue. decis. 78. num. 1. Menoch. in
conſ. 639. nu. 10. vol. 7. Lanar. conſ. 38. num. 8.
vol. 1. Ant. Gabr. lib. 1. concl. tit. de præſum.
concl. 3. nu. 1. §. 1. inſtit. de empt. & vend. l. ſi
ego, §. dotis, ff. de iure dot. l. 1. §. 1. ff. de conſt.
pecun. lib. 1. §. inter filiũ, ff. de ſolt. auth. ſi mo-
do, C. famil. herc. gloſſ. cap. ſi quis extra de reb.
eccl. non alien. l. emptori, §. lucius, ff. de pact. l.
ſicut, §. non creditur, ff. quib. mod. pigno. vel
hip. ſoluat, Atq; ita per ſubſcriptionem iudicũ
videtur ſatisfactum dictis conſtitutionibus.

44 Secũdò corroboratur, quia † decretum quò
ad ipſius validitatem non requirit ſcripturam,
niſi vt in futurum interpoſitũ fuiſſe probetur,
Simoncell. de decret. in præfat. nu. 29. & 30. vbi
ſubijcit, in hoc differre decretum à ſententia,
Natt. conſ. 162. nu. 12. vol. 1. & cõſ. 631. ſub nu.
31. vol. 3. Et per conſequens nõ debemus cura-
re ſi fuerit nec ne receptũ de mandato omniũ.

Tertiò fortificatur, quia omnes Iudices ſub-
ſcribendo ſecunda decreta videntur mandaſſe
Magiſtro Notario, vt de eorum mandato reci-
perentur, indè ad ſolam ipſorum ſubſcriptio-
nem in themate noſtro Magiſter Notarius re-
cepit illa de mandato trium, quò fit, vt non vi-
deatur defeciſſe mandatum omnium Iudicum
ad recipiendũ decreta, ſed potius fuit error No
tarij in non addendo nomen quarti Iudicis in
45 receptione, cuius † Notarij error circa expreſ-
ſionem nominis non debet partibus nocere, cũ
de eo conſtet per ſubſcriptionem, Maſc. vol. 2.
de probat. concl. 609. nu. 9. p l. in venditionib⁹,
ff. de contrah. empt. l. ſi in iudicis, ff. de iudit. l.
idem Pomponius. §. cũ in rem, ff. de rei vend.

Quartò munitur, quia data, quòd receptio
decretorum de omnium mãdato fuiſſet de ſol-
lemnibus neceſſarijs, inficiari tamen non pote-
46 rit, quin † eſſet leuis ſollemnitas, quæ actũ vi-
tiare non ſolet, Tiraq. in tract. de iudit. in reb.
exig. verſ. ſecundo fol. 50. Bart. in l. 1. per illum
tex circa fin. ff. de ventre inſpicie. gloſſ. & Bart.
in l. rem non nouam, C. de iudit. gloſſ. cap. no-
ſtrates 30. queſt. 5. Bart. in l. ſi opus, ff. de nou.
op. nunt. & in l. cũ hi, §. ſi pretor, ff. de tranſact.
47 Et maximè non habet vitiare † ſecundũ decre-
tũ quod tot ſollemnitatibus, & laboribus cõfi-
citur, arg. eius quod de legibus, teſtamentis, & alijs
ſollemnibus actis legiſlatores conſtituerunt.

Secun-

48 Secundò reſp. quod non dicitur cauſa † feu-
dalis quando agitur ad pecuniam actione per-
ſonali, & ſi petatur ſatisfieri per diſtractionem
feudi, Milanenſ. deciſ.6 nu.22 lib. 1. Innocec.
in cap.cęterum, nu.4. extra de iudit. Iaſ.conſil.
60.nu.1.2.& 3. vol. 1. Et hic fuit actum actione
perſonali ad pecuniam, quamuis pro eius ſatiſ-
factione per feudi diſtractionē ergo non eſt cu-
49 rādum ſi † interuenerit plena ſedes illegitimè,
l.1. in prin. in tex. ibi, & ſi inutiliter, C. de rei
vxor.act. Alex. in l.quandiu, C.qui adm. Felin.
in cap.eum ordinem, num.2.circa fin.extra de
reſer.l.3.ff.de milit. teſtam.cap. bonę.l.2 extra
de elect. Abb.in cap.fin. extra de.procur.

Tertiò non obſtat quòd nō apparet licentia, & diſpenſatio Proregis ſuper iu ęqualitate perſonę,& diſmembratione feudi, Quia reſp. omiſſis his quę iu iure adduci poſſenr, in proceſſu legi diſpenſationes prędictas etiam de decretis iam interpoſitis ad inſtantiam dictorū iugaliū, Sic quoq; reſpondetur, inſertas fuiſſe ſubhaſtatione legitimas in eodem proceſſu, quas
Princeps pro fundamento nullitatis negabat,
50 quæ ſi nō † ad fuiſſent nullitatem inducerent,
etiā (ſecundū aliquos) ex forma ritus 17. Bal. in l.ordo, C.de exequ.rei iud. Iodoc. Burgenſ. in tract. de ſubhaſt. cap. 3. num. 1. tract. diuerſ. tom.6. par.1. fol.79. Milanenſ. deciſ. 14. num. 34. & 36. lib.1.

Quartò non obſtat, quod fuerint interpoſita plus debito, cum facta fuiſſet adiudicatio in
pluſquā exequutio proceſſerit, Quia reſp. fuiſ-
51 ſe accollata,& † compenſata debita liquida, &
certa prouenientia ex inſtrumentis,& actis publicis pariter priuilegiata cum ſummis in exe-
quutionibus expreſſatis, vt circuitus euitetur,
52 ſcilicet primo † ſoluere, & inde repetere, ſeu
exigere, Sebaſt. Medic.in tract.de cōpenſ.par. 1.quęſt.5.nu.2.vbi teſtatur com. opin. Tindar. in tract.eiuſdem tit. art.2. ſub.nu.2. & 3. Et in
53 expreſſo ſi † fuiſſent debita,& expenſę liquida-
tæ,quod poſſint includi cum debito principali in adiudicatione, ſcriptū reliquit Cum. in cap. rit.17.ſub nu.149. vbi ait ita ſeruari.

Et tenentes quòd adiudicatio fieri nō poſſet
pro expenſis factis, & faciendis, intelliguntur
54 quando expenſę † eſſent illiquidæ, & incertæ,
quia tunc alio reſpectu adiudicatio diceretur
55 nulla ſcilicet tamquā facta pro † incerta quan-
titate, ſentit Milanenſ.deciſ.14. num.43.lib.1.
56 Surd.conſ.39.nu.5.vol.1. Vel † intelliguntur,
quando fuiſſent taxatę in minus quàm proceſſerit adiudicatio, Prouinz.in add.ad reper.Bertach. in verſ. decretum.

Neq; obſtat illud caput quod deponi debuerat prętium ſuperfluū de ſumma exequutionis, quia eſſet verum, quando non fuiſſet compen
ſatum cum alijs debitis, ſed hic fuit compenſa-
57 tum, vndè tunc non ſolum † dicitur oblatum,
& depoſitum, ſed ſolutum, l. ſi debitor, ff. qui pot.pign.hab.l.amplius, ff.rem rat haber.l vel permutauit, ff. de lib.cauſa, Menocch. de arb. iud. lib.2. cent. 1. caſ. 14.nu.3. Giganſ. de penſion. quæſt.92.nu.1.
58 Pręterea † tex.dict.§.ſed ſi emptor, loquitur
quādo fuiſſet facta adiudicatio alicui tertio, nō
autem quādo fuiſſet facta ipſimet creditori, vt
59 eſt caſus noſter, Vnde † diſpoſitio loquens in
vno caſu non debet trahi ad alium ſatis diuerſum, l. Papinianus, ff.de minor. l.iuris gentiū, §. anteomnia, ff.de pact.

Vlterius inſiſtens circa iſtud caput de plus
debito nō obſtat, quod fuerit retentum pingue
valens exequutionis cauſatę vigore ſententiæ,
60 quia † indifferenter hodiè in Magna Curia re-
tineri teſtatus ſum in tract. de caſibus cōſcientiæ cent.1.caſ.95.num.12. Et nihilominus fuit cauſata exequutio ex teſtamento D.Petri Pontij Baronis Muxaris,& Terrę Fabarię in quo reliquerat quindecim mille ducatos Donnæ Bea
trici cōſecto in actis Notarij Matthei de Capu-
61 to x7. Iulij x5. Ind. 1550. Et agens ex † teſta-
mento retinet pingue valens cap. ritus 114.

Et tandem nō obſtat circa dictū caput plus
debito, ꝙ fuerit facta ceſſio Marchioni Gruttularum de ſumma cōtenta in exequutione, & nihilominus fuerunt interpoſita decreta ad inſtantiam iugaliū tantùm de Sances, Quia reſp. quod ceſſio prędicta fuit facta Marchioni Gruttularum ad commodum cedentium ſcilicet, vt ex pecunia deberēt emi redditus nomine ipſorum iugalium, atq; ita cū fuiſſet facta ceſſio ad
commodum cedentium, & nō ceſſionarij non
62 ob eſt † exceptio tu ceſſiſti, ſed iure optimo nō
obſtante ceſſione potuerūt iugales agere,& pignora diſtrahere, Bar.& Alex. in l.ſi cū emptore, ff.de pact. Vrſil.ad Affl.deciſ.336.num 18. Bar.in l. facta,§.ſi heres,col.1.ff ad Trebell.

Et ſi replicatur ſubtiliter illud procedere nō
63 † interueniente altero de tribus regiſtratis in l.
3.C.de nouat.ſcilicet litis conteſtationē,partis debiti exactionem. & denuntiationē, Bertach. in reper. in ver.cedere, num.8. Ioſeph Ludou. concl. vnica 8 declarat. titi de ceſſ. & ceſſionario,Socc.reg.79.& 80. Affl.deciſ.335.num.22. Alphan. Colle. iur. 180. At in noſtro themate nō ſolum interuenit denuntiatio, ſed fuit cauſata exequutio ad inſtantiam ceſſonarij, & interpoſitum primum decretum.

Dupplicatur reſponſio primo quia cū fuerit
interloquutum procedat exequutio in fauorē
64 dictorum iugaliū, obſtat exceptio rei † iudica-
tę pro tota ſumma exequutionū cū de ea fuerit cognitū in proceſſu, l.eum queritur cū duabus ſeq.ff.de except.rei iud. Doctiſſ. Aponte conſ. 6.nu.44.Bal.in l.receptitia, ff.de conſt. pecun. Honded.conſ.30.nu.50.vol.1. Dec.conſ.445. nu.43. Port.conſil.102.nu.21. Surd.conſ.165.

nu.11. & conſ.173.nu.83.& conſ.189.num.6.
65 vol.2. Et † ſentētia facit de indebito debitum, l.1.C.de cond.indeb. Cephal.conſ.507.nu.12. vol.4. Paſeth. conſil.125. num.5. Marcabr. ab Anguill.conſ.41. nu.18.

Secundò quia cū dicta exequutio fuerit cauſata ſine voluntate Marchionis Gruttularū nō
66 habet effectū † denuntiatio vti illegitima, Bar. in l.1.ſub num.7.ff.de nou.oper.nunt. Balb.in tract. preſen.3.par.6.par.prin. num.27. Farin. queſt.7.nu.61.meus Abb.in cap.propoſuiſti in 5.not. per. illum tex.extra de foro comp.
67 Et quando † ceſſio fuiſſet facta ad cōmodum cedentis non ſufficiet ceſſionis ſcientia debitoris extraiuditialis, Bar. in l.ſi cum emptore, ff. de pact.

Tertiò quia ſi alicui res adiudicaretur pro de
68 bito ſibi competenti, & fratri ſuo, cuius † non haberet mandatum, ſubſiſteret adiudicatio ratione proprij crediti, A fin.de exeq.§.4.cap.12. num.2. Cum.in cap. ritus 17. nu.161. Bal. in l. ordo, C.de exequ.rei iud. Alex.in l. iuſtè poſſidet, nu.22.ff.de acqu.poſſ. Aret.in l.certi conditio,§.quoniam,ff.ſi.cer.pet. Ergo multo magis non debet dici nulla hoc in caſu, cum non fuerit deuentū ad adiudicationem, ſed tantùm ad exequutionem, & primum decretum.

Quintò non obſtat, quod fuerint interpoſita nō pręcedente legitima eſtimatione, quodq; demoſtrabatur quatuor capitibus, Quia reſp. primo generaliter reſoluendo omnia prędicta
69 capita, quod tunc eſt neceſſe, vt † pręcedat extimatio quando daretur cōcurſus creditorum; aliàs ſecus, eſt tex. rotundus in cap. ritus 113.
70 quò fit, vt † nullus relinquatur dubitationi locus, l. illam, C.de collat. Et in noſtro themate non datur concurſus, ergo non inducit nullitatē, ſi interuenerit, licet nulliter, per l.1.in prin. C. de rei vxo.act. Neq; obſtat cap. ritus 112.in tex. ibi prętium condecens quaſi non poſſit videri, quod ſit condecens, niſi pręceſſerit extimatio, Quia reſp. ſi illud argeis oculis inſpicia-
71 tur loquitur † reſpectu ſummæ exequutionis cauſatæ, & expenſarū, quaſi ſentiat ritus, ſi nō inueniretur emptor, qui condecens prętiū obtulerit, ſcilicet condecens inſpecta ſatisfatione debiti, & expenſarum, tunc detur creditori ad pingue valens, nec vt ſciatur pingue valens,
72 eſt neceſſe, vt pręcedat extimatio, cū † retineatur inſpecta ſumma exequutionis, vt declarat idem ritus 112.in tex. ibi, vt ſi ſit.

Secundò dato quod neceſſarium ſit, vt extimatio pręceſſiſſet, reſpondetur magis particulariter ad capita prędicta, & primo ad primum, quod nō fuerint citati debitores ad extimari videndum. Quia contrariū apparet ex contumatia incuſata, & cum ſit facti eius veritas detegi poteſt ex lectura ꝓceſſus. Pręterea (vt ſuperius probatum fuit) non eſt neceſſaria extimatio ſecundum formam ritus ergo ſi interuenerit, & minus legitimæ non deberet adiudicationem annullare. Tādem quia requiritur citatio ex eo quod pars lædi poteſt, & ſi læderetur pars non citata in extimatione, talis extimatio induceret
73 † iniuſtitiam, & nō nullitatē, Bal. in cap. quoniam frequenter, §.ſin autem, col.1.extra vt lite non conteſt. Affl. deciſ.178. ſub nu.8. Alex. in l.ſi non ſortem, §.ſi centum, num.3. ff. de cond. indeb.
74 Ad ſecundum reſp. quòd & ſi † tertius ſoleat eligi in caſu diſcordiæ nō per hoc redditur extimatio nulla, ſi ante futuram diſcordiā fuiſſet electus, & licet extimaſſet cū alijs duobus; cum nō fuerit eius electio neceſſaria nō deberet vitiari extimatio, per regulam d. l.1.circa prin. C.de rei vxor. acti. tanto magis quia fuit cōformis cum duobus alijs, quinimò fortiorē, & validiorem reddere extimationem debebit, arg. l. baliſta, ff.ad Trebell. cap.1. extra de treq. & pace, auth. itaq;, C.com.de ſucceſſ.

Ad tertiū reſp. quod & ſi plures Iudices debeant ſimul iudicare: vt vnus poſſet alterū trahere ad veritatem deciſionis, tamen extimato-
75 res poſſent † ſeparatim extimare, & referre, tū
76 quia potius † equiperātur teſtibus, quàm iudicibus, Purpur. in l.1.num.72.ff.ſi cert. pet. vbi teſtatur hanc opin.veriorē, Aldobr. in add. ad Dec.in cap.propoſuiſti, nu.10.extra de probat. Bal.in l.fin.queſt.3.in fin.C.de contrah. empt. Hiero. Gabr. conſ.168. queſt.8.nu.104.vol.1. Et teſtes deponunt vnus poſt alium; tum quia Iudices habent iudicare ſecūdum veritatē, ſed
77 † extimatores ſecūdum eorum credulitatē potius, quàm veritatem iudicare neceſſe habeāt, Dec.in d.cap.propoſuiſti ſub num.10. Abb. in cap. fraternitatis extra de frig. & malefit. Bart. in proem.ff circa prin. Ang. in l. cōparationes
78 in 4. not. C. de fidei inſtr. Et † vnus poſſet ſe ſubſcribere, & referre ad iuditiū alterius, Dec. in d.cap.propoſuiſti, nu.15.verſ.& licet, Ang. in l.ſi quis, §.1.ff.de eden.
79 Ad quartum reſpondetur primo quod † extimādo feudum in ſpectis redditibus, & fructibus ipſius, legitimè extimarunt, Pinel. in l.2. par.3. num.28.C. de reſc. vend. fol.289. turris
80 enim, vel Caſtrum (inquit) nō † extimatur ex ſumptibus, & valore edifitij, ſed ex redditu, l. ſi quos in tex. ibi, rei qualitas, & fructuū quantitas, C.eod.l.ſi fundum in tex. ibi excuſſo prętio ſecundum reddtū, ff.de leg.1.l.ſi fundus in tex.ibi pro modo fructuum, ff.de reb.eor. Ioan. Plat.in l.2.C. de pręd. & om. reb.matricul.lib. 10. Bart.in l.qui bonis, C.de ceſſ. bon. Iaſ. in §. ſed & ſi quis, nu.11.inſtit.de act. & in l.ſi conſtante.nu.150.ff.ſol.matr. Boer.deciſ.19.nu.6. Alex.in l.maritum col.fin.& in l.ſi maritus, ff. ſol.matr. Affl.deciſ.58.num.6.Burſat.conſ.70. num.18.vol.2. Alex.conſ.190. circa fin. vol.4.

Lanfranc.

Lanfranc. de teſtib. num. 122.col.27.verſ.quo-
modo autem Franc.Marc. deciſ.485.par.1.
81 Secundò reſpo. quòd † iſti extimatores non
tenentur reddere rationem eorum arbitrij, &
credulitatis, ſed ſufficiet iudicare, & referre ſe-
cundum eorum credulitatem, Dec. in cap.pro-
poſuiſti,nu.11.circa fin. extra de prob. Aret. in
cap.cũ cauſam,verſ. ſed relinquitur in hoc pul-
82 cra dubitatio ex de teſtib. Et † ſi teſtes deponẽ-
tes ſuper capitulis præſentatis circa extimatio-
nem alicuius rei probandã habeant neceſſe red
dere rationem dicti ſui, Maſcar. vol.2. de prob.
concl.656.nu 34.& 53.
Tertiò reſp.dato. quòd dicti extimatores er-
raſſent in extimatione feudi, tamen ſuſtinere-
tur adiudicatio pro quantitate debita, atq; ita
83 † erronea extimatio nõ induceret nullitatem,
Surd. in tract.de alim. tit 9. queſt.32. num. 80.
Bart.in l.quamuis,nu.2.ff.de ſoluit. Ruin conſ.
84 136. nu.5. vol.1. Quinimò ſi † pars aduerſa gra
uata in extimatione proponeretur, non erit au-
diẽda elapſo iam anno extimationis, niſi fuiſſet
minor, vel abſens, Bal.conſ.287.vol.3. Maſca.
vol.2.de probat.concl.650.nu.11.
Sextò non obſtat, quòd decreta fuerint data
per affixionem ſine teſtibus, & nõ in domo ſo-
litę habitationis, Quia reſpondetur primo quò
85 ad † teſtimonium nõ eſſe de ſtilu neceſſarium
de quo ſtilu,(cum iam ſit notorius) potuiſſent
86 ius † dicentes ſe informare in aula, etiam parte
non vocata, Natt. conſil.318.nu.3. vol.2. Dec.
conſ.402. ſub nu.21. Decian. conſ.5. num. 43.
vol.1. Bal. in l. 1. C. vt quæ de ſu aduo. Cyn. in
l.2.C. quæ ſit longa conſue. Bar. in l. lege iulia,
circa fin. ff. de teſtib. Ang. in § ex non ſcripto
inſtit. de iure nat. Vant. in tract. de null. tit. de
null. pceſſ.nu.86. Maſc. vol.3.de probat. cõcl.
1334.nu.6. & 7. Alex. conſ. 14. ſub nu.1.vol.5.
87 Et † ſtilus Curię reſpiciens modum, & ordi-
nem procedendi, valet, & ſi contra ius, & non
pręſcriptus, Crauett. de antiq. temp.4. par. in
prin. nu.36. verſ. tertio intellige, Cum. in cap.
ritus 88. num.20. & 21. Alex. conſ.65. col.fin.
verſ. & dato, & verſ. & ſtatutum, vol.1. Auall.
conſ.70. num.14 & 15.vol.1. Ruin.conſ.150.
num.4.vol 5. Alex. conſ.240.nu.2. vol.2. Dec.
conſ.163. num.8. circa med. Caſſan. in pręfat.
ſuper conſuet. Burg.nu. 16. Afſl.deciſ.135.ſub
nu.3. vbi Vrſill.nu.2. & deciſ.391.ſub num.5.
& in conſt. ſi quis in poſterum, num.34.lib.1.
Marſil.ſing.118. Duen.reg.176.nu.2.Neuizz.
conſil.41.nu.13. Ioan. de Amic.conſ.42. nu.2.
Ioſeph Ludou. deciſ. lucc.36.nu.24. par.1.
88 Quò ad † domum ſolitæ habitationis, præ-
ſumitur nuntium in ea citaſſe, atq; ita admini-
89 ſtraſſe offitium ſuum legitimè, & cum ea † cu-
ra, & diligentia quæ expediret, Menocch. lib.
2. pręſum. 85. circa prin. Tanto magis quia ita
90 † pręceſſerat mandatum Iudicis, vt illi confor-
mis redderetur, Menocch.lib.2,pręſ.25.nu.1.
91 Et † pręſumptio iuris dicitur vera, & apertiſſi-
ma probatio, & transfert onus probandi in ad-
uerſarium, Maſc.vol 3.de probat. concl. 1221.
nu.2.& 11. Menocch lib.5.pręſum.41.nu. 17.
Berret.conſ.117.nu 8. Burſa conſ.400.nu.43.
vol.4. Honded.conſ.77.nu.24 vol 1.
92 Secũdò reſp. ſufficere in † adiudicationibus
citari dominos rerum adiudicandarum, & poſ-
ſeſſores earum, Bart.in d.§ Iulianuus,nu.27.&
in l.quamuis,num.11.circa fin. ff. de dam. infe.
Alex. in l.iuſtè poſſidet, nu 5. ff.de acqui. poſſ.
& conſ 5.nu.1.vol.2.vbi Natt. in add. Iaſ. in l.
ſi pacto quo pænam, nu.9.C. de pact. Anchar.
conſ.292.nu.5 Bertrand.conſ.104.vol.4.
93 At maritus eſt † dominus rerum dotaliũ etiã
feudaliũ, Pariſ. in tract.de rei integr.feud cap.
91. nu.15. Pinell.in l.1. par.3.nu.13.& 14. C.de
bon.mater. Menocc.conſ.433.num.45. vol.5.
Surd. in tract. de alim. tit. 1.queſt.33.num.15.
Bonifat. Roger.conſ.45.num.2.vol.1. Cephal.
conſ.256.num.2. per l.doce ancillam, C.de rei
94 vend. Et probatur etiã ex † tex. l.in rebus circa
prin.C.de iure dot. vbi diſponitur, dominiũ rei
95 † dotalis ſoluto matrimonio ipſo iure, & abſq;
traditione ad vxorẽ reuerti, Bal. Nouell.de do-
te par.8. priuil.6.nu. 1. Campeg.in tract.eiuidẽ
tit. par. 1. queſt.80.nu. 5. verſ. vigeſimo primo,
& quęſt.94.nu.1. Conſt. Roger.in tract eiuſdẽ
tit. rub. dot.conſt.nu.51. Vinc. Paleot. in tract.
eiuſdem tit. nu.93. Baptiſta de S. Blaſ in tract.
eiuſdem tit. cent. 1. nu.49. & cent 2. nu. 13. &
cent. 3. nu. 20. & 31. Vndè ſi ſoluto matrimo-
nio ipſo iure reuertitur ad vxorem, videtur cõ-
ſtante matrimonio apud virum extitiſſe, aliàs
non diceretur ad eam reuerti.
Eſt etiam maritus poſſeſſor rerum dotalium
96 cõſtante matrimonio, quæ quidem † poſſeſſio
cũ non tranſeat ſoluto matrimonio in vxorem,
niſi traddatur, Bal. Nouell.d. priuil 6.num.7.
Campeg. in d quęſt.94.nu.2. gloſſ.l.cum duo-
bus, §. idem reſpondit, ff pro ſocc. l. dotis, C.
ſol. matri. Menocch. conſ.503.num.12.vol 6.
datur intelligi, quod conſtante matrimonio
erat apud virum
Si ergo maritus eſt dominus, & poſſeſſor re-
rum dotalium ſufficiet pro validitate adiudica-
tionis eum fuiſſe legitimè citatum, atq; ita non
eſſe curãdum ſi interuenerit citatio vxoris ille-
gitima, cum hoc in themate fuerit Marchio vir
97 citatus ſatis legitimè, Et † is eſt citandus cuius
principaliter intereſt, & non cuius ſecundario,
Tiraqu. in tract. res inter alios acta, col 2. verſ.
ſed hęc, Dec.conſ.367.col.vlt.per l.1.§.denun
tiari,ff.de vẽtre inſpic. gloſſ.l.de vno quoq;, ff.
de re iud. Barba.con.1.col.3. vol.2. Iaſ.in l.ne-
quicquam, §. vbi decretum, col.7. falle 9.ff.de
off.pro conſ. Menocch.conſ 688.nu.47 vol 7.
98 Et vxor non † citata poſſet agere contra virũ

ad intereſſe ꝓ dolo, vel culpa cōmiſſā, Corbol. rub. de cauſa priuat. ob non ſol. cano. 22. ampl. nu. 1. & 2. per l. 2. §. ſi maritum, ff. ſol. matr.

Octauò non obſtat, quod ſententiæ fuerint prolatę per Curiam Prętorianam, & nihilominus exequutæ per Magnam Curiam cōtra d. §. ſententiam Romæ. Quia reſp. primo non procedere in themate noſtro, in quo fuit facta exe-
99 quutio in † Magna Curia quę concurrit cū ordinario loci, vndè cum exequutio ad eam pertineat ex iure ſpeciali, iure optimo potuit per eam exequi ſine literis Iudicis ſentētiatis, Bart. in d. §. ſententiam Romę. nu. 1. circa med. verſ. aut petitur per Iudicem.

Tanto magis quia fuit in Magna Curia præuentum, cum exequutio, & primum decretum fuerit de eius mādato tranſmiſſum, & ſi deindè per eius receſſum, cauſa remanſerit coram iudicibus vrbis ex eius priuilegio, in tantum quòd reddeūte Magna Curia iure optimo potuit per
100 fieri exequutio corā ea coram † qua fuerat iam
101 inchoata, l. vbi cęptum, ff. de iud. res † enim de facili reddit ad priſtinum ſtatum, l. ſi vnus, §. pactus ne peteret, ff. de pact.
102 Secundò reſp. quòd. † tex d. §. ſententiā Romæ, habet diuerſus literas, & diuerſus intellectus hoc eſt ſententiā Romæ dictam poſſe per Pręſides prouinciarū perfici, ſi hoc iuſſum fuerit, & ſecundū aliam literā, ſi hoc viſum fuerit, & iſta litera, ſi hoc viſum fuerit (quā habeo in meis Pandectis) habet triplicem intellectū, ſcilicet, ſi hoc viſum fuerit ſententianti, ſi hoc viſum fuerit exequenti, & tertiū ſi hoc viſum fuerit victori, quem vltimum intellectū laudauit Cuma. in d. §. ſentētiam, & probauit etiam Iaſ. ibidem circa prin. At in noſtro themate placuit victori exequi ſententias latas per Iudices vrbis coram Magna Curia, ergo, &c.

ARGVMENTVM.

Quæ bona obnoxia dicantur pro tutelæ adminiſtratione?

SVMMARIVM

Feuda vel fideicommiſſa in vita tantum feudatarij, vel grauati obnoxia dicuntur, nu. 1. & 5.

Venditio rei fideicommiſſariæ valet durante vita grauati eiuſq; dominium, & poſſeſſio transfertur ex ea, num. 2.

Grauatus eſt dominus rei fideicommiſſariæ eius vita durante, num. 3.

Fideicommiſſarius nō poteſt inhibere venditionem fideicommiſſi durante vita ipſius grauati, nu. 4.

Feudum receptum pro te, & heredibus de tuo corpore legitimè deſcendentibus cum clauſula iuris francorum, dicitur ex pacto, & prouidentia, nu. 6. contra, vt dicatur mixtum, nu. 7.

Feudum in forma ſtricta non poteſt à feudatarijs elargari etiam authoritate regia in præiuditium vocatorū in inueſtitura, nu. 8. niſi fuiſſet primus acquiſitor, nu. 9. cum conſenſu Regis viui, nu. 19. & non mortui ex cap. volentes, nu. 12. ampliatur, nu. 10.

Cumiæ ſententia reiecta, nu. 13.

Exempla non probant, nu. 14. amplia, nu. 15. limita, num. 17. 18. & 19.

Poßeſſio rerū hæreditariarū ex ſola exhibitione exempli alicuius teſtamenti non datur, nu. 16.

Hæres habens tantumdem in bonis etiam confectū inuentario tenetur quatenus vires hæreditariæ ſuppetunt, num. 20.

Exceptio tantumdem, continet etiam fructuum præceptorum rationem ex bonis hæreditarijs, nu. 21.

Exceptio tantumdem nō habet locum contra hæredem hæredis, nu. 22. contrà, & receptius, nu. 23.

Mobilia præſumūtur longo tempore cōſumpta, nu. 24.

Hæres cum benefitio inuentarij poſſet ſoluere creditori primo venienti, & liberari, nu. 25.

Poſſeſſor feudi tenetur ad impenſas litis factas occaſione feudi per prædeceſſorem, nu. 26 declara, nu. 27 28. & 29.

Exceptio cedendarum quandò nec nè admicti debeat, nu. 30. 31. 32. 38. 39. 40. 41. 42. 43. & 44.

Exceptio cedendarum non opponitur ad retardandam exequutionem, nu. 33.

Exceptio cedendarum non requirit facti probationem, num. 34.

Exceptio cedendarū oritur ex eodem fonte, ex quo naſcitur actio, nu. 35.

Exceptio cedendarum non reſpicit merita cauſæ, ſed modum procedendi, nu. 36.

Creditor adiens hæreditatem principalis creditoris tenetur cedere contra ſe ipſum, nu. 37.

DECISIO. XVI.

DON Ioſeph Roſſo nominibꝰ ſe direxit pro redditione compoti tutelę D. Herculis Larchan adminiſtratæ per Don Simeonem Valguarnera cōtra Don Anibalem Valguarnera hęredū Don Fabritij hęredis dicti Don Simeonis, & fuit ſeruatis ſeruandis condemnatus ad redditionē compoti dictę tutelæ cum reſtitutione reliquorum ſaluis iuribus actori quò ad prętēſum iuramentum in litem ſi quod competit in diſpuntione computorum; & tandem facta liquidatione in vntijs decem, & octo mille ducentis quinquaginta quinq;, tarenis quindecim, & granis duodecim, fuit cauſata exequutio in vntijs centum P. P. S. quæ fuit ad impleta per primum decretum ſuper quibuſdam bonis.

Aduerſus quam quidem exequutionē ſe oppoſuit Don Anibal primo deducens quod non poſſidebat bona Simeonis libera ſeu allodialia, ſed vel fideicommiſſo ſubiecta, vel feudalia in
1 forma ſtricta quæ quidem bona in † vita tantū

fideicom-

fideicommiſſarij, vel feudatarij obligata, & hy-
pothecata dicũtur, vti fideicommiſſo ſubiecta,
eſt text. in l. vlt. §. ſed quia noſtra, C. comm. de-
lega. quem refert, & ſequitur Tiraqu. de retr.
conuent. §. 1. gloſſ. 7. num. 10. Peregr. de fidei-
com. art. 40. nu. 1.
2 Cum fortius, eorũ, etiam eius † vita duran-
te valeat venditio, & transferatur poſſeſſio, &
dominium ex ea, Peregr. in tract, de fideicom.
art. 40. num. 7. l. ſeruo legato, §. ſi teſtatur, ff. de
legat. 1. l. ſi heres inſtitutus, §. 1. ad Trebell. l.
fin. §. ſin autem ſub cõditione, C. com. de lega.
Tiraq. de retr. lign. § 29. gloſſ. 1. nu. 2. gloſſ. l. cũ
pater, §. libertis, ff. de leg. 2. & in §. quamobrem
auth. de reſt. fideicom. Corn. conſil. 234. circa
fin. lib. 3. & conſil. 294. col. 4. vol. 4. Craſſ. in §.
3 fideicommiſſum, quęſt. 56. nu. 3. Quia † graua-
tus interim dominus eſt, Peregr. in tract. de fi-
deicom. art. 3. ſub nu. 96. Bal. in l. voluntas cir-
ca fin. C. de fideicom. l. generaliter, §. ſub con-
ditione, ff qui, & à quibus, Felin. in cap. auditis
nu. 7. extra de pręſcr. Ruin. conſil. 167. & conſ.
168. vol. 2. Molin. de primogen. hiſp. lib. 1. cap.
19. nu. 4. & 5. vbi teſtatur com. opin. Pincl. de
bon. mater. l. 1 par. 2. num. 5. Couarr var. reſol.
lib. 1. cap. 15. num. 14 Padill. in l. 3. nu. 14. C. de
ſeru. & aqua. Peralta in l. 3. §. qui fideicõmiſſam
nu. 29. ff. de hęred. inſtit. Simanc. de catho. in-
ſtit. cap. 9. nu. 146. Iaſ. in l. ſeruo legato, §. 1. nu.
4. ff. de leg. 1. Bal. in l. Iulianus, §. fin. ff. de rei
vend. Tiraq. de retr. conuent. §. 2. glo. 1. nu. 38.
l. titia cum teſtamento, §. titia cũ nuberet, ff. de
leg. 2. Bart. in l. fin. C. de legat. Ant. Gomez in
l. 40. tauri, num. 76. Auendann. reſpo. 5. nu. 6.
Menchac. de ſucceſſ. creat. lib 2. §. 15. nu. 9.
4 In tantum quod † fideicõmiſſarius non poſ-
ſet inhibere venditionem ipſam fieri, Pereg. in
d. art. 40. num. 8. Calcan. conſil. 58. col. 2. Dec.
conſ. 323. circa prin. Alex. conſ. 56. vol. 5. Ruin.
conſil. 109. num. 26 vol. 2. Bertrand conſ. 108.
vol. 1. Marzar. in epit. de fideicom. quęſt. 61.
Cephal. conſ. 319. num. 1.
5 De feudo autem † in forma ſtricta, vt valeat
eius obligatio in vita feudatarij tantũm, voluit
Herma. Vulteius de feud. cap. 19. nu. 43. Bal. in
cap. 1 §. titius ſi de feud. de ſu cõte. fuer. Aluar.
in cap. Imperialem de prohib. feud. per Feder.
gloſſ. & Alex. in l. 3. ff. de ſeruitut. Molin. lib. 1.
de hiſp. primog. cap. 20. nu. 13. verſ. nec mirũ.
Et quòd feudum marcati blanci ſit in forma
ſtricta apparet ex lectura inueſtiturarũ recepta
6 rũ pro † te & hæredibus, de tuo corpore legiti-
mè deſcendentibus, cũ clauſula iuris francorũ,
quã quidẽ ſpeciem alij nominarunt ex pacto, &
prouidẽtia, Ant. Gabr lib. 6. concl. tit. de verb.
ſign. cõcl. 3. nu. 10. Affl. in cõſt. vt de ſucceſſio-
nibus, nu. 69. & 70. rub. de ſucceſſ. nob. Pincl.
in l. 1. par. 3. num. 90. verſ. inſertur 7. C. de bon.
7 mat er. fol. 395. Et alij † mixtam, à Perno conſ.
22. nu. 1. circa med. Ioan. Thom. de Marin. in
tract. de gener. & qualit. feud. rub. de feudo
mixto, nu. 3. & 8. & in rub. de feudo iuris franc.
nu. 10. Petr. de Greg. in tract. conceſſ. feud. par.
2. quęſt. 8 col. 7. verſ. aliquando, & ſeptimo.
8 Nec potuiſſet a † feudatarijs etiam authori-
tate regia elargari in pręiuditium vocatorũ in
inueſtitura, Petr. de Greg in tract. de conceſſ.
feud par. 3. quęſt. 5. verſ. ſecũdo caſu, Curt. Iun.
conſ. 1. nu. 31. & 32. Cannet. in cap. ſi aliquem,
§. permittendum, nu. 93. fol. 248. Bal. in cap. 1.
col. 1. de eo qui ſibi, & hęred & in cap. 1. §. vlt.
col. 2. verſ. modo quæro de feud. guard. Tiraq.
9 de retr. lign. §. 22. gloſſ. 1. ſub num. 39. Niſi †
fuiſſet primus acquiſitor, quia tunc cum regio
aſſenſu poſſet formam ſtrictam elargare in prę-
iuditium ſucceſſorũ, Petr. de Greg in d. quęſt.
5. verſ. ſecũdo caſu, vbi ampliat procedere etiã
10 † ſi fuiſſet forma ſtricta ſub clauſula iuris fran-
corum Cannett. in cap. volentes, §. at non erit,
num. 83. fol. 133. vbi teſtatur hanc eſſe com. &
receptam opinionem; a Perno conſ 25. col. 2.
11 Nec ſufficiet † aſſenſus Regis mortui de quo
12 per † cap. volentes Regis Ferd. ſed erit neceſſa
rius conſenſus Regis viui, Cannet. in cap. vo-
lentes, §. ſed neceſſaria, num. 18. fol. 10. Petr. de
Greg. in tract. conceſſ. feud. par. 3. quęſt 8. col.
3. verſ. ego autem in præmiſſis, & quæſt. 7.
verſ. limit. 3. Iſern. in conſt. cõſtitutionem duæ
memoriæ circa prin. verſ ſi nouũ feudũ, Quic-
13 quid dixerit † Cum. in cap. ſi aliquem in verſ.
antiquis, nu. 249. & 250.
Replicabat actor, primo, quod teſtamẽtum
Ioannis in quo legitur fideicommiſſum, nõ eſt
14 authenticum, & † exemplum nõ probat, Dec.
Pute. & Cagn. in auth. ſi quis in aliquo, C. de
ede. Maſcar. vol. 2. de probat. concl. 711. nu. 1.
vbi huius cõcluſionis ſubijcit quinq; rationes,
gloſſ. in cap. p. extra de fide inſtr. l. 2. ff. de pro-
bat. Couarr. pratt. quęſt. cap. 21. nu. 2. Bart. in l.
1. §. ſi quis in duobus, ff. de bon poſſ. ſecundum
tab. Socc. Iun. conſ. 1. nu. 1. vol. 2. Socc. Sen. in
reg. 179. Petr. Ducn. in reg. exemplũ, Lanſranc.
de Oria. in ſua praxi, cap. 9. de inſtrum. ꝓduct.
ſub nu. 19. & 20. Curt. Iun. conſ. 166. nu. 1. vbi
15 teſtatur comm. opin. Nec Summus † Pontifex
efficere poſſet de poteſtate ordinaria, vt exem-
plo crederetur, Maſcar. d concl. 711. num. 14.
Roma. ſing. 716. Felin in cap. cum olim, num.
12. extra de re iud. Couar. pratt. quęſt. cap. 21.
16 num. 2. cap. 1. extra de fide inſtrum. Indè quis †
non cõſequeretur poſſeſſionem rerum hęredi-
tariarũ ex ſola exhibitione exempli alicuius te-
ſtamenti, Bart. in l. 1. §. ſi quis in duobus, nu. 1.
ff. de bon. poſſ. ſecundũ tab. Iaſ. in l. vltima, nu.
4. C. de ed. Diui Andr. Toll. Gozzad. conſil. 21.
nu. 15. Durán. de arte teſtam. tit. de acqui. vel
repud. hęred. caut. vlt. num. 5. Menocch. de
adipiſc. poſſ. remed. 4. quęſt. 74. nu. 651. Socc.
Iun.

Iun. conſil.2.num.2.vol.2. Grat. conſil. 140. num.17.vol.1.

Dupplicabat reus exceptionem, primo quia cum verteretur lis de quodam loco in contrata pontis Miragliæ huius vrbis fuit iudicatum ſecundum dictum teſtamentum, quo caſu fit, vt
17 † probare neceſſe habeat, Maſca.d. concl.711. num.89. Pariſ. conſil. 104. ſub num.54 vol.1. Aret.conſ.36.in 2.dub. Iaſ. in dict.auth.ſi quis in aliquo fallen.9.

18 Secundò quia dictum † exemplū teſtamenti reperitur cōſeruatū in Archiuio publico vrbis vnde facit fidem, Maſc.d.concl.711.nu.61.vbi teſtatur com.opin. Ang.in d.auth.ſi quis in aliquo, vbi Purpur.nu.30 & Curt.nu.27. Caſſan. conſ.15.nu.5.& conſ.16.nu.7. Innoc. in cap.1. extra de procur. Bart.& Bal.in auth.& ſi cōtra ctus, C.de fideinſtr. Roma conſ.165. Bal.conſ. 193.nu.4.vol.2. Felin.in cap.ad audientiā,col. 4. extra de præſcr. Marſil.in rub.de probat.nu. 319. Bellon. conſ.57.num 12. Bart. in auth ad hæc,C.de fide inſtr. Ant. Gabr.lib.1.concl.tit.
19 de probat.concl.5.nu.1. Et regiſtratum ad † inſtantiā vrbis ſubſtitutę inter eius priuilegia antiquiſſima,& probatiſſima, Specul.tit de reſcr. pręſeo.§.1.verſ ſed obijcitur,& tit de inſtrum. §.nunc dicamus verſ.penult. Iacob.a S.Georg. in auth.ſi quis in aliquo, nu 39.C.de ede.

Replicabat actor ſecūdo quòd Don Anibal
20 cōuentus eſt † hęres per intermedias perſonas Simeonis tutoris, & poſſidet tātumdem ex bonis ipſius, vnde, etiā inuentario cōfecto teneretur quatenus vires hęreditatis ſuppetunt, Surd. conſ.7.nu.34.vol.1. Imol.in cap.ex parte, col. 8.extra de feud. Dec.in l.debitorem, nu.20.C. de pact. Roma. conſ.18 nu.4. Fulgoſ. conſ.67. col.2.gloſſ.l. fin.§ in computatione, C. de iure
21 delib. Et in iſto tantumdē † debebit haberi etiā fructuū perceptorū ratio ex rebus hęreditarijs, Milanenſ.deciſ.1.ſub.nu.178.lib.1. Phanut.in tract. de inuent. par. 3. num.35.& 36. Sebaſt. Monticell.in tract.euiſdē tit. cap.6.n.10. Guid. Papa in tract.eiuſdem tit.nu.17.Auall.in tract. eiuſdē tit. §.an ſi hęreditas, nu.1.fol.178. a tergo tom. 8. tract. par. 2. Vital. in tract. clauſ. in verſ. nihil nou.inuent.confic. pend.col.7.

22 Excipiebat reus primo quod iſta † exceptio tantumdem retines in bonis non habet locum contra hęredem hęredis, Rimin. Iun. conſ.23. nu.258.vol.1.Dec.in l.hęredē, nu.4. ff.de reg. iur.Saluſt.inter conſ. Paul.de Caſtr.lib.2.conſ. 199.col.2.verſ.ſed tamen.

23 Sed hæc reſponſio non videtur tuta, cum † cōtrarium teneat Honded. conſ.3. nu.54. vol. 1. Ant. Gabr. lib.6. concl tit.de req.iur.concl. 11.num.7. Socc. Iun.conſ.108.num.41.vol.2. Curt.Iun.conſil.171.nu 8. Loffred. conſ.1.nu. 169. Boer. deciſ.23.nu.20. Pariſ.cōſ.16.nu.38. vol.2. Ruin.conſ.108.nu.12.vol.5. Bertrand. conſ.8 num.2.vol.3. Arius Pinel. in l.1. par.3. nu.81.verſ.ampliatur quarto,C.de bon.mater. Menocch.conſil.89.nu.126.vol.1.Ioſeph. Ludou. concl.1. tit. de hęred. illat.82. ampl.2. in fin.& ampl.11.vbi teſtatur magis comm. opin. & illat.44. ampl.4. circa fin. vbi etiam teſtatur comm. opin. Decian.conſil.55.vol.3. Cephal. conſ.393. nu.125. vol.3.

Secundò quia dictum tantumdem conſiſtit
24 in mobilibus,& † pręſumūtur tam longo tempore cōſumpta, glo.l.1.C.ſi adue.vſucap. Fan. de pignor.5.memb.5.par. ſub nu.12. Caualcc. de tutor.& cur.nu.229. Alin.de exeq. inſtrum. § 7.cap.216.nu.24.

Tertiò quia debita ſoluta creditoribus exte-
25 nuarunt iſtud tantumdem, cū potuerit † hęres cū benefitio inuentarij ſoluere primo venienti & liberari, l.fin.§.& ſi pręfatā, C.de iur.delib. Auall.de inuent.4 par.8.vtilit.col.2.

Replicabat actor tertio quòd poſſet exequutio procedere ſuper impenſis litis factis per pręceſſorem cōuenti in cauſa marcati blanci ad
26 † quas tenetur eius poſſeſſor, l. hactenus, ff. de vſufr. Paul. de Monte pico in l.titia com teſtamento,§. titia cū nuberet quęſt.58 ff. deleg 2. Bal.& Ang.in.l.1 §. vſufructuarius, ff.de vſufr. Apetra de fideicom. quęſt.15. nu.215.& 221. Anan. conſ 32 Iaſ.in l. ſi non ſortem, § ſi centum circa fin ff.de cond. indeb.

27 Reſpondebat reus ſecundo non teneri ad † expenſas litis quia pro eis non apparet aliquod grauamen, ſeu ſubiugatio impoſita feudo, nec expendētis aliqua diſpoſitio, vnde cēſetur earū facta donatio arg. eoru quæ not Luc. de Penn. in l. 3. pręſum.131. C. de apoch. publ. lib. 10. Menocch.lib 3.pręſum.33.nu.2.& de arb.iud. lib.2.caſ.88 nu.16 & 17. Maſc. concl.554.nu. 41.Surd. conſ.24. num.4. vol.1. Ioſeph Ludou. rub. de donat.concl.1.verſ. fallit tertio, Tiraq. de retr. ſangu. gloſſ. 9.§.1. num.154. Alphan. in ſuis coll. nu.126.

28 Secundò quia baro expenſas † litium feudi tenetur de fructibus ipſius erogare, Pinel. in l. 1.par.2.nu.68.per. illum tex. C.de bon.mater. vbi Bart.Bal. Ang.& Corn. Alex.in l.vſufruct. nu.3.ad l.falcid.Crot. in l. frater a fratre, num. 123.ff. de cond. indeb. Menchiac. de ſucceſſ. creat. lib.1.§.5.nu.13. circa fin.

29 Et contraria opinio procederet, quando † lis eſſet ad perpetuam feudi vtilitatem, nō autem ad ſolum cōmodum feudatarij, vt hic, Molin. lib.1.de hiſp. primogen. cap.27.col fin.verſ.ſi autem, Bal. in auth.excipitur, nu.4.C.de bon. quelib. Paul.de Caſtr.in l fin.§.vbi autem, nu. 7.C.eod.Bal.in l.fin.§ in computatione, nu.3. C.de iure delib. Alex.ad Bart. in l.1.in verſ.expenſas, C. de bon.mater. Crot.in l.frater à fratre, nu.124.ff. de cond. indeb. Franc. Marzar. in epit. fideicom.3.par. quęſt.67.

Secun-

Secundo principaliter deducebat D. Anibal
quòd Simeon fuit datus tutor coniunctim cum
Donna Eufemia vxore defuncti, & licèt reſpe-
ctu pupilli quilibet teneatur inſolidũ, attamen
cum deberent cedi iura per ipſum pupillũ con-
tra contutricem quæ cum cedere nõ poſſet, vel
30 hęres ipſius cõtutricis obſtat exceptio † ceden-
darum reſpectu dimidij, Bal. in auth. pręſente,
nu. 4. C. de fideiſſ. Carrocc in tract. de excuſſ.
par. 2. quæſt. 14. nu. 11. Alex. ad Bart. in l. 1. §. &
parui, nu. 7. in litera A. verſ. & per hoc, ff. quod
vi aut clam, Bero. in cap. item cum quis, nu. 32.
extra de reſtit. ſpol. Aſin. in pratt. iud. §. 31. cap.
29. Marſil. in rub. de fideiuſſ. nu. 281. Menocch.
21 lib. 2. pręſum. 48. nu. 41. Et † dicta exceptio ce-
dendarum admictitur nõ obſtante ſtatuto rei-
ciente omnes exceptiones, Bal. in l. ſi non ſor-
tem, num. 5. ff. de cond. indeb. Marſil. ſing. 7.
Roma. conſ. 472. nu. 2. Ioan. de Graſſ. in tract.
de ceſſ. iur. & act. §. 6. nu. 6. Carrocc. in d. quęſt.
14 nu. 12. Thom. Docce. conſ. 121. nu. 2. Carol.
Grimal. ad pratt. tartali, cap. 1. nu. 170. & 171.
Dec. in d. cap. ex parte, num. 58. & conſ. 446. in
prin. & conſil. 99. nu. 2. 3. & 4. & conſ. 27. nu. 1.
& conſ. 104. nu. 2. in fin. Alex. conſil. 119. nu. 4.
lib. 1. & conſ. 20. nu. 2 & 3. lib. 6. Rebuff. ſuper
conſt. Regni Fräciæ tit. de liter. obl. art. 1. gloſſ.
9. nu. 40. Cyn. in l. quoties, C. de fideiuſſor. Mi-
lanenſ. deciſ. 1. nu. 4. & 33. & deciſ. 13. num. 67.
lib. 2. Petr. de Grego. ſuper bull. quæſt. 8. verſic.
32 confirmatur, Et † defenſiones, Bal. in l. ſi no-
men, nu. 2. ff. de hæred. vel act. vend. Alex. in l.
ſciendum, nu. 10. ff. de verb. obl. Paul. de Caſtr.
in l. ſi mandato meo, nu. 2. ff. de fideiuſſ. Roma.
conſ. 472. nu. 2. Cum. in cap. ritus 25. num. 25.
Dec. conſ. 27. nu. 1. & conſ. 104. num. 2. in fin.
Bertaz. in tract. clauſ. clauſula 40. gloſſ. 4. nu. 8.
33 Tum quia dicta † exceptio nõ opponitur ad re-
tardandam exequutionem, Iaſ. in l. 1. nu. 18. C.
de iur. & fact. igno. Roma. conſ. 472. nu. 3. Mi-
34 lanenſ. deciſ. 1. nu. 5. lib. 2. Tum quia † nullam
requirit facti probationem, atq; ita altiorem in-
daginem, gloſſ. l. 2. C. de fideiuſſ. Neguſ. de pi-
gnor. par. 5. memb. 3. nu. 33. & 35. Carol. Gri-
mal. in add. ad pratt. tartali cap. 1. nu. 172. Tum
35 quia † oritur ex eodem fonte ex quo naſcitur
actio, Rom. conſ. 472. nu. 2. Surd. conſ. 246. nu.
25. vol. 2. Monald. conſ. 6. num. 11. Scaccia. in
tract. de iudit. cap. 63. nu. verſ. item licet, Me-
nocch. de præſum. lib. 2. præſum. 48. num. 23.
Brun. à ſole in compend. reſol. propoſ. iuris, in
verſ. exceptio ex eo fonte, Oſaſc. deciſ. 50. nu.
19. & 20. Milanenſ. deciſ. 9. nu. 3. lib. 2. Turret.
conſ. 91. nu. 29. lib. 1. Mandel. conſ. 451. nu. 2.
Pariſ. conſ. 33. nu. 57. vol. 1. Surd. de alim, tit. 8.
priuil. 53. nu. 11. Alex. conſ. 119. num. 2. vol. 1.
meus Abb. conſ. 44. col. 1. lib. 1. Dec. conſ. 421.
36 nu. 2. Tum quia † nõ reſpicit merita cauſæ, ſed
modũ procedendi, Bal. in l. 1. in fin. ff. de cond.
& demoſtr. Aret. cõſ. 33. nu. 1. per Doct. in l. 1.
37 C. vbi in rẽ act. exerc. deb. Et † creditor adiens
hęreditatem principalis debitoris teneretur ce-
dere contra ſeipſum, Paul. de Caſtr. & Alex. in
l. de die, § ſi fideiuſſor, ff. qui ſatiſd. cog. vterq;
nu. 2. Bart. in l. vranius, nu. 8. ff. de fideiuſſ. Mi-
lanenſ. deciſ. 1 nu 6. vol. 2. Dec. conſil. 104. nu.
1. Mandel. conſ. 328. nu. 67.
38 Et † poſſet dictam exceptionẽ opponere fi-
deiuſſor contra alium confideiuſſorem, Marſil.
in rubr. de fideiuſſ. nu. 18. l. fideiuſſoribus, & l.
vt fideiuſſor, vbi gloſſ ff. de fideiuſſor. gloſſ. in
l. modeſtinus, ff. de ſolution. l. cum aliter, C. de
39 fideiuſſ Niſi † fideiuſſores non fuiſſent vno, &
eodem cõtextu adhibiti in obligatione, ſed di-
diuerſis tẽporibus, quia tunc non poſſet aliquis
eorum opponere dictam exceptionẽ, Bart. in l.
ſi ſtipulatus, §. ſi ex duobus, nu. 3. ff. de fideiuſſ.
tetigi in 1. lib. ſuper bull. quæſt. 41. nu. 9.
40 Vel † niſi alter conſenſiſſet liberationi con-
fideiuſſoris, gloſſ Cyn. & Dyn. in l. 2. C. de fi-
deiuſſor. gloſſ. l. niſi. ff. de pact. Bart. in l. ſi ſti-
pulatus, §. 1. num. 3. ff. de fideiuſſ. Socc. conſil.
200. num. 1. vol. 2.
41 Non autem † admicteretur dicta exceptio
contra mulierem repetentem dotes ſuas etiam
ſi facto ipſius reperiantur ſua iura leſa, vt ea ce-
dere non poſſet, Socc. conſ. 200. num. 2. lib. 2. l.
iubemus, C. ad velleian. Roma. conſ. 472. nu. 1.
Bero. conſ. 49. num. 9. & conſ. 72. nu. 38. lib. 1.
42 Viui. deciſ. 100. nu. 1. Niſi † fideiuſſor qui con-
uenitur pro reſtitutione dotis fideiuſſiſſet, etiã
cõtemplatione alterius confideiuſſoris, vel bo-
norum liberatorũ ab ipſa muliere, vel niſi exta-
rent alia bona mariti, Berous conſ. 48. nu. 9. &
conſil. 72. nu. 38. vol. 1. Viui. deciſ. 100. num. 1.
Roma. conſ. 472. col. 1.
43 Neq; † opponi poſſet per patrem cõtra quẽ
agitur ad reſtitutionem dotis datæ filio etiam
quod interueniſſet fideiuſſor, Bar. in l. cũ filius
familiar, nu. 2. ff. de verb. obl. Corn. conſil. 352.
nu. 12. vol. 1. & cõſ. 303. vol. 4. Boer. deciſ. 221.
nn. 11. Carrocc. de excuſſ. par. 2. quæſt. 6. nu. 38.
44 Neq; † opponi poſſet quando eidem excep-
tioni renuntiatũ fuiſſet, gloſſ. l. niſi. ff. de pact.
l. ſi ſtipulatus, §. 1. de fideiuſſ. Bar. in l. modeſti-
nus, nu. 5. ff. de ſolut. Marſil. in rub. ff. de fide-
iuſſ. nu. 28. in fin. Dec. conſ. 104. num. 3. Socc.
conſ. 200. nu. 3. vol. 2. Affl. deciſ. 282. num. 10.
Dec. conſ. 27. nu. 6. & 7. Ang. in l. 2. nu. 3. C. de
fideiuſſ. Aſin. in praxi iud. §. 31. cap. 29. Bero.
in cap. cum quis, num. 32. extra de reſtit. Spol.
Tiraq. de retr. lign. §. 4. gloſſ. 1. nu. 36. Bertazz.
in tract. clauſul. clauſ. 40. gloſſ. 4. nu. 9. Caccia-
lup. in l. omnes populi, nu. 210. ff. de iuſt. & iu-
re, Carrocc. in tract. de excuſſ. par. 2. quæſt. 14.
nu. 12. & quæſt. 17. nu. 2. & 7. Rom. conſil. 472.
num. 2. vbi Horat. Mandoſ. in add. Pariſ. conſ.
100. nu. 10. & 108. vol. 1. Thom. Docce. conſil.
121.

Iun. conſil.2.num.2. vol.2. Grat. conſil. 140. num.17.vol.1.

Dupplicabat reus exceptionem, primo quia cum verteretur lis de quodam loco in contrata pontis Miragliæ huius vrbis fuit iudicatum ſecundum dictum teſtamentum, quo caſu fit, vt
17 † probare neceſſe habeat, Maſca.d. concl.711. num.89. Pariſ. conſil.104. ſub num.54. vol.1. Aret.conſ.36.in 2.dub. Iaſ. in dict.auth.ſi quis in aliquo fallen.9.

18 Secundò quia dictum † exemplũ teſtamenti reperitur cõſeruatũ in Archiuio publico vrbis vnde facit fidem, Maſc.d.concl.711.nu.61.vbi teſtatur com.opin. Ang.in d.auth.ſi quis in aliquo, vbi Purpur.nu.30 & Curt.nu.27. Caſſan. conſ.15.nu.5.& conſ.16.nu.7. Innoc. in cap.1. extra de procur. Bart.& Bal.in auth.& ſi cõtractus, C.de fideinſtr. Roma conſ.165. Bal.conſ. 193.nu.4.vol.2. Felin.in cap.ad audientiã,col. 4. extra de pręſcr. Marſil.in rub.de probat.nu. 319. Bellon. conſ.57.num 12. Bart. in auth ad hæc, C.de fide inſtr. Ant. Gabr.lib.1.concl.tit.
19 de probat.concl.5.nu.1. Et regiſtratum ad † inſtantiã vrbis ſubſtitutę inter eius priuilegia antiquiſſima, & probatiſſima, Specul.tit de reſcr. pręſeo.§. 1.verſ ſed obijcitur, & tit de inſtrum. §.nunc dicamus verſ.penult. Iacob.a S.Georg. in auth.ſi quis in aliquo, nu 39.C.de ede.

Replicabat actor ſecũdo quòd Don Anibal
20 cõuentus eſt † hęres per intermedias perſonas Simeonis tutoris, & poſſidet tãtumdem ex bonis ipſius, vnde, etiã inuentario cõfecto teneretur quatenus vires hęreditatis ſuppetunt, Surd. conſ.7 nu.34.vol. 1. Imol.in cap.ex parte, col. 8.extra de feud. Dec.in l.debitorem, nũ.20.C. de pact. Roma. conſ.18 nu.4. Fulgoſ. conſ.67. col.2.gloſſ.l. fin.§ in computatione, C. de iure
21 delib. Et in iſto tantumdẽ † debebit haberi etiã fructuũ perceptorũ ratio ex rebus hęreditarijs, Milanenſ.deciſ.1.ſub.nu.178.lib.1. Phanut.in tract. de inuent. par. 3. num.35. & 36. Sebaſt. Monticell.in tract.euiſdẽ tit. cap.6.n.10. Guid. Papa in tract.eiuſdem tit.nu.17. Auall.in tract. eiuſdẽ tit. §.an ſi hęreditas, nu.1.fol.178. a tergo tom. 8. tract. par. 2. Vital. in tract. clauſ. in verſ. nihil nou.inuent.confic. pend.col.7.

22 Excipiebat reus primo quod iſta † exceptio tantumdem retines in bonis non habet locum contra hęredem hęredis, Rimin. Iun. conſ.23. nu.258.vol.1. Dec.in l.hęredẽ, nu.4. ff.de reg. iur. Saluſt.inter conſ. Paul.de Caſtr.lib.2.conſ. 199.col. 2. verſ.ſed tamen.

23 Sed hæc reſponſio non videtur tuta, cum † cõtrarium teneat Honded. conſ.3. nu.54. vol. 1. Ant. Gabr. lib.6. concl tit.de req.iur.concl. 11.num.7. Socc. Iun.conſ. 108.num.41.vol.2. Curt. Iun.conſil.171.nu 8. Loffred. conſ.1.nu. 169. Boer. deciſ.23.nu.20. Pariſ.cõſ.16.nu.38. vol.2. Ruin. conſ.108.nu.12.vol.5. Bertrand. conſ.8 num.2.vol.3. Arius Pinel. in l.1. par.3. nu.81.verſ.ampliatur quarto, C.de bon.mater. Menocch.conſil.89.nu.126.vol.1. Ioſeph. Ludou. concl.1. tit. de hęred. illat.82. ampl.2. in fin. & ampl.11.vbi teſtatur magis comm. opin. & illat.44. ampl.4. circa fin. vbi etiam teſtatur comm. opin. Decian.conſil.55.vol.3. Cephal. conſ.393. nu.125. vol.3.

Secundò quia dictum tantumdem conſiſtit
24 in mobilibus, & † pręſumũtur tam longo tempore cõſumpta, glo.l.1.C.ſi adue.vſucap. Fan. de pignor. 5.memb.5.par. ſub nu.12. Caualc. de tutor.& cur.nu.229. Alin.de exeq. inſtrum. § 7.cap.216.nu.24.

Tertiò quia debita ſoluta creditoribus exte-
25 nuarunt iſtud tantumdem, cũ potuerit † hęres cũ benefitio inuentarij ſoluere primo venienti & liberari, l.fin.§. & ſi pręfatã, C.de iur.delib. Auall.de inuent.4 par.8.vtilit.col.2.

Replicabat actor tertio quòd poſſet exequutio procedere ſuper impenſis litis factis per prędeceſſorem cõuenti in cauſa marcati blanci ad
26 † quas tenetur eius poſſeſſor, l. hactenus, ff. de vſufr. Paul. de Monte pico in l.titia com teſtamento, §. titia cũ nuberet quęſt.58 ff. de leg 2. Bal.& Ang.in.l.1 §. vſufructuarius, ff.de vſufr. Apetra de fideicom. quęſt.15. nu.215. & 221. Anan. conſ 32 Iaſ.in l. ſi non ſortem, § ſi centum circa fin ff.de cond. indeb.

27 Reſpondebat reus ſecundo non teneri ad † expenſas litis quia pro eis non apparet aliquod grauamen, ſeu ſubiugatio impoſita feudo, nec expendẽtis aliqua diſpoſitio, vnde cẽſetur earũ facta donatio arg. eoru quæ not Luc. de Penn. in l. 3. pręſum.131. C. de apoch. publ. lib. 10. Menocch.lib 3.pręſum.33.nu.2.& de arb.iud. lib.2 caſ.88 nu.16 & 17. Maſc. concl.554.nu. 41.Surd. conſ.24. num.4. vol.1. Ioſeph Ludou. rub. de donat.concl.1.verſ. fallit tertio, Tiraq. de retr. ſangu. gloſſ. 9.§.1. num.154. Alphan. in ſuis coll. nu.126.

28 Secundò quia baro expenſas † litium feudi tenetur de fructibus ipſius erogare, Pinel. in l. 1.par.2.nu.68.per. illum tex. C.de bon.mater. vbi Bart. Bal. Ang.& Corn. Alex.in l.vſufruct. nu.3.ad l.falcid. Crot. in l. frater a fratre, num. 123.ff. de cond. indeb. Menchiac. de ſucceſſ. creat. lib.1.§.5.nu.13. circa fin.

29 Et contraria opinio procederet, quando † lis eſſet ad perpetuam feudi vtilitatem, nõ autem ad ſolum cõmodum feudatarij, vt hic, Molin. lib.1.de hiſp. primogen. cap.27.col fin.verſ.ſi autem, Bal. in auth.excipitur, nu.4.C.de bon. quelib. Paul.de Caſtr.in l fin.§.vbi autem, nu. 7.C.eod.Bal.in l.fin.§ in computatione, nu.3. C.de iure delib. Alex.ad Bart. in l.1.in verſ.expenſas, C. de bon.mater. Crot.in l.frater a fratre, nu.124.ff. de cond. indeb. Franc. Marzar. in epit. fideicom. 3.par. quęſt.67.

Secun-

Secundo principaliter deducebat D. Anibal
quod Simpon fuit datus tutor cõiunctim cum
Donna Eufemia vxore defuncti, & licèt reſpe-
ctu pupilli quilibet teneatur inſolidũ, attamen
cum deberent cedi iura per ipſum pupillũ con-
tra contutricem quæ cum cedere nõ poſſet, vti
30 heres ipſius cõtutricis obſtat exceptio † ceden-
darum reſpectu dimidij, Bal. in auth. præſente,
nu. 4. C. de fideiſſ. Carrocc in tract. de excuſſ.
par. 2. quæſt. 14. nu. 11. Alex. ad Bart. in l. 1. §. &
parui, nu. 7. in litera A. verſ. & per hoc, ff. quod
vi aut clam, Bero. in cap. item cum quis, nu. 32.
extra de reſtit. ſpol. Aſin. in pratt. iud. §. 31. cap.
29. Marſil. in rub. de fideiuſſ. nu. 281. Menocch.
31 lib. 2. præſum. 48. nu. 41. Et † dicta exceptio ce-
dendarum admictitur nõ obſtante ſtatuto rei-
ciente omnes exceptiones, Bal. in l. ſi non ſor-
tem, num. 5. ff. de cond. indeb. Marſil. ſing. 7.
Roma. conſ 472. nu. 2. Ioan. de Graſſ. in tract.
de ceſſ. iur. & act. §. 6. nu. 6. Carrocc. in d. quæſt.
14 nu. 12. Thom. Docce. conſ. 121. nu. 2. Carol.
Grimal. ad pratt. tartali, cap. 1. nu. 170. & 171.
Dec. in d. cap. ex parte, num. 58. & conſ. 446. in
prin. & conſil. 99. nu. 2. 3. & 4. & conſ. 27. nu. 1.
& conſ. 104. nu 2. in fin. Alex. conſil. 119. nu. 4.
lib. 1. & conſ. 20. nu. 2 & 3. lib. 6. Rebuff. ſuper
conſt. Regni Frãciæ tit. de liter. obl. art. 1. gloſſ.
9. nu. 40. Cyn. in l. quoties, C. de fideiuſſor. Mi-
lanenſ. deciſ. 1. nu. 4. & 33. & deciſ. 13. num. 67.
lib. 2. Petr. de Grego. ſuper bull. quæſt. 8. verſic.
32 confirmatur, Et † defenſiones, Bal. in l. ſi no-
men, nu. 2. ff. de hæred. vel act. vend. Alex. in l.
ſciendum, nu. 10. ff. de verb. obl. Paul. de Caſtr.
in l. ſi mandato meo, nu. 2. ff. de fideiuſſ. Roma.
conſ. 472. nu. 2. Cum. in cap. ritus 25. num. 25.
Dec. conſ. 27. nu. 1. & conſ. 104. num. 2. in fin.
Bertaz. in tract. clauſ. clauſula 40. gloſſ. 4. nu. 8.
33 Tum quia dicta † exceptio nõ opponitur ad re-
tardandam exequutionem, Iaſ. in l. 1. nu. 18. C.
de iur. & fact. igno. Roma. conſ. 472. nu. 3. Mi-
34 lanenſ. deciſ. 1. nu. 5. lib. 2. Tum quia † nullam
requirit facti probationem, atq; ita altiorem in-
daginem, gloſſ. l. 2. C. de fideiuſſ. Neguſ. de pi-
gnor. par. 5. memb. 3. nu. 33. & 35. Carol. Gri-
mal. in add. ad pratt. tartali cap. 1. nu. 172. Tum
35 quia † oritur ex eodem fonte ex quo naſcitur
actio, Rom. conſ. 472. nu. 2. Surd. conſ. 246. nu.
25. vol. 2. Monald. conſ. 6. num. 11. Scaccia. in
tract. de iudit. cap. 63. nu. verſ. item licet, Me-
nocch. de præſum. lib. 2. præſum. 48. num. 23.
Brun. à ſole in compend. reſol. propoſ. iuris, in
verſ. exceptio ex eo fonte, Oſaſc. deciſ. 50. nu.
19. & 20. Milanenſ. deciſ. 9. nu. 3. lib. 2. Turret.
conſ. 91. nu. 29. lib. 1. Mandel. conſ. 451. nu. 2.
Pariſ. conſ. 33. nu. 57. vol. 1. Surd. de alim. tit. 8.
priuil. 53. nu. 11. Alex. conſ. 119. num. 2. vol. 1.
meus Abb. conſ. 44. col. 1. lib. 1. Dec. conſ. 421.
36 nu. 2. Tum quia † nõ reſpicit merita cauſæ, ſed
modũ procedendi, Bal. in l. 1. in fin. ff. de cond.
& demoſtr. Aret. cõſ. 33. nu. 1. per Doct. in l. 1.
37 C. vbi in rẽ act. exerc. deb. Et † creditor adiens
hereditatem principalis debitoris teneretur ce-
dere contra ſeipſum, Paul. de Caſtr. & Alex. in
l. de dic, § ſi fideiuſſor, ff. qui ſatiſd. cog. vterq;
nu. 2. Bart. in l. vranius, nu. 8. ff. de fideiuſſ. Mi-
lanenſ. deciſ. 1 nu 6. vol. 2. Dec. conſil. 104. nu.
1. Mandel. conſ. 328. nu 67.

38 Et † poſſet dictam exceptionẽ opponere fi-
deiuſſor contra alium confideiuſſorem, Marſil.
in rubr. de fideiuſſ. nu. 18. l. fideiuſſoribus, & l.
vt fideiuſſor, vbi gloſſ ff. de fideiuſſor. gloſſ. in
l. modeſtinus, ff. de ſolution. l. cum aliter, C. de
39 fideiuſſ Niſi † fideiuſſores non fuiſſent vno, &
eodem cõtextu adhibiti in obligatione, ſed di-
diuerſis tẽporibus, quia tunc non poſſet aliquis
eorum opponere dictam exceptionẽ, Bart. in l.
ſi ſtipulatus, §. ſi ex duobus, nu. 3. ff. de fideiuſſ.
tetigi in 1. lib. ſuper bull. quæſt. 41. nu. 9.

40 Vel † niſi alter conſenſiſſet liberationi con-
fideiuſſoris, gloſſ Cyn. & Dyn. in l. 2. C. de fi-
deiuſſor. gloſſ. l. niſi. ff. de pact. Bart. in l. ſi ſti-
pulatus, §. 1. num. 3. ff. de fideiuſſ. Socc. conſil.
200. num 1. vol. 2.

41 Non autem † admicteretur dicta exceptio
contra mulierem repetentem dotes ſuas etiam
ſi facto ipſius reperiantur ſua iura leſa, vt ea ce-
dere non poſſet, Socc. conſ. 200. num 2. lib. 2. l.
iubemus, C. ad velleian. Roma. conſ. 472. nu. 1.
Bero. conſ. 49. num. 9. & conſ. 72. nu. 38. lib. 1.
42 Viui. deciſ. 100. nu. 1. Niſi † fideiuſſor qui con-
uenitur pro reſtitutione dotis fideiuſſiſſet, etiã
cõtemplatione alterius confideiuſſoris, vel bo-
norum liberatorũ ab ipſa muliere, vel niſi exta-
rent alia bona mariti, Berous conſ. 48. nu. 9. &
conſil. 72. nu. 38. vol. 1. Viui. deciſ. 100. num. 1.
Roma. conſ. 472. col. 1.

43 Neq; † opponi poſſet per patrem cõtra quẽ
agitur ad reſtitutionem dotis datæ filio etiam
quod interueniſſet fideiuſſor, Bar. in l. cũ filius
familiar, nu. 2. ff. de verb. obl. Corn. conſil. 352.
nu. 12. vol. 1. & cõſ. 303. vol. 4. Boer. deciſ. 221.
nu. 11. Carrocc. de excuſſ. par. 2. quæſt. 6. nu. 38.

44 Neq; † opponi poſſet quando eidem excep-
tioni renuntiatũ fuiſſet, gloſſ. l. niſi. ff. de pact.
l. ſi ſtipulatus, §. 1. de fideiuſſ. Bar. in l. modeſti-
nus, nu. 5. ff. de ſolut. Marſil. in rub. ff. de fide-
iuſſ. nu. 28. in fin. Dec. conſ. 104. num. 3. Socc.
conſ. 200. nu. 3. vol. 2. Affl. deciſ. 282. num. 10.
Dec. conſ. 27. nu. 6. & 7. Aug. in l. 2. nu. 3. C. de
fideiuſſ. Aſin. in praxi iud. §. 31. cap. 29. Bero.
in cap. cum quis, num. 32. extra de reſtit. Spol.
Tiraq. de retr. lign. §. 4. gloſſ. 1. nu. 36. Bertazz.
in tract. clauſul. clauſ. 40. gloſſ. 4. nu. 9. Caccia-
lup. in l. omnes populi, nu. 2. to. ff. de iuſt. & iu-
re, Carrocc. in tract. de excuſſ. par. 2. quæſt. 14.
nu. 12. & quæſt. 17. nu. 2. & 7. Rom. conſil. 472.
num. 2. vbi Horat. Mandoſ. in add. Pariſ. conſ.
100. nu. 10. & 108. vol. 1. Thom. Docce. conſil.

121.

121.num.3. Menocch. conſil.17.nu.14.vol.1. Mazzol. conſil. 22.num. 9. Neguſ. de pignor. par.3.memb.3.nu.25.

Et quia erant alia bona in hæreditate Simeonis Magna Curia decidit procedere ſuper eis exequutionem.

ARGVMENTVM.

Quietantia adminiſtratæ tutelę, vel curatiæ qualis eſſe debeat?

SVMMARIVM.

Exceptio experiris ſine actione eſt litis finitæ, n. 1. & opponitur etiā poſt ſententiā, nu. 2. contra, nu. 16.

Quietantia dolo, & fraude extorta eſt nulla, nu. 3.

Dolus qualiter detegatur, nu. 4. 5. 6. & 7.

Curator non exigens credita pupilli dicitur in dolo, nu. 8. & tenetur ea cum fructibus reſtituere, nu. 9.

Dolus nunquam comprehenditur in quietantia generali, nu. 10. etiam iurata, ſtante enormiſſima læſione, num. 11.

Decretum iuditiale ſubreptitium eſt nullum, nu. 12

Quietantia generalis liberat curatorem tantum à ſcrupuloſa redditione rationis, nu. 13.

Curator tenetur de leui culpa maximè ſtāte fideiuſſione rem pupilli ſaluam fore, nu. 14.

Reſtitutio in integrum admictitur aduerſus ſententiā ex inſtrumentis de nouo repertis, nu. 15. 16.

Exceptio requirens altiorem indaginem non debet admicti aduerſus exequtionem ſententiæ, nu. 17. neq; impedit proceſſum, ſed reſeruatur ad merita cauſæ, num. 18.

Falſitas ſuſpicatur ex eo quod omnes teſtes in actu deſcripti mortui reperiuntur tēpore quo in lucem perdijt, nu. 19. & ex eo quod pars nimis diſtulerit illū producere, nu. 20.

Suſpitio falſitatis ex vitio viſibili, vel inuiſibili graui iudicis arbitrio habetur in ciuilibus pro veritate, num. 21. & 22.

DECISIO. XVII.

ANtonius Gurrerius obtinuit ſententiam redditionis compoti contra D. Paulum, D. Ioſephum de Ioanne, & Franciſcum Naone, & eius vigore prętendebat procedere ad liquidationem, ſed fuit in Curia Prętoriana huius vrbis miſſum ad effectū quod non audiatur ſtāte quietātia nouiter reperta facta per Margaritā Barone anno 1567. à qua gurrerius habebat ius, & cauſam, & nihilominus interloquutū quod audiatur, quæ interloquutoria prętendebatur corrigi à Magna Curia.

Quia ſtante dicta quietantia agebatur ſine
1 actione, & vti exceptio litis † finitæ impedire
debebat audientiā, & proceſſum, Cyn. & Ang. in l. emptor C. de pręſcr. longi temp. Lanfranc. de excep. num. 7. Bart. in l. vnus, §. pactus ne peteret, ff. de pact. Miſing. in §. pręterea inſtit. de excep.

2 Et poſſet † opponi poſt ſententiam, cum deducatur ad eius moderationē, Lanfranc. de except. nu. 8. Ruin. conſ. 52. nu. 15. vol. 7. Bart. in l. 1. C. de iuris, & facti ignor. & in l. in fundo in fin. ff. de rei vend. Bal. in l. exceptionem, C. de probat. Abb. in cap. exceptionem extra de exceptio. Bart. in l. ſi filius, ff. quod cum eo.

Sed replicabatur ex parte Antonini, primo
3 quod dicta † quietantia fuit dolo, & fraude curatoris extorta, atq; ita eſſet nulla, Auall. conſ. 49. lib. 1. Socc. conſ. 159. lib. 2. Pariſ. conſil. 88. lib. 1. Oſaſc. deciſ. 57. Curt. Iun. conſ. 50. nu. 6.

4 Dolus † autem deducitur quia in quietantia
aſſerebatur inuentarium fuiſſe cōfectum de iuribus, & actionibus tantùm, & nihilominus in eo erant deſcripta bona mobilia condam Franciſci aui ipſius adultæ, & bona ſtabilia patrui eiuſdem adultæ, quo cauſa curator cōuincitur de dolo, & mendatio, Plot. de in lit. iur. §. 5. nu. 13. Socc. conſ. 213. verſ. cōuincitor vol. 2. Paul. de Caſt. conſ 385. nu. 3. vol. 1. Item aſſerebatur in dicta quietantia, quod Panormi non fuerunt
5 † repertæ pecuniæ, & nihilominus apparet de contrario ex proceſſu, Item non fuerunt appo-
6 ſita bona inuentariata per tutores, ex † quo inuentariū curatoris redditur in legitimū, Auall. conſ. 73. nu. 28. vol. 2. Grat. cōſ. 25. nu. 6. vol. 2.

7 Item erant debita † facilis ex actionis, & fuerunt oblatæ ſcripturæ, & factæ proteſtationes, & conſtitutus curator in dolo l. dolus, ff. mand. Auall. conſil 49. lib. 2. Socc. conſil. 190. lib. 2. Alex. in l. ſepè, ff. de re iud. l non ſolum, §. morte, ff. de no. od. nunt.

8 Et † nō exigendo pręſumitur de eis locupletatus curator ille de bona moneta maximè quia tempore curę erat pauper, & poſtea deceſſit diues. l. ſi vero, §. peueniſſe, vbi Alex. ff. ſol. matr. gloſſ. l. vtrum, ff de pet. hęred. l. ſiue, §. modeſtinus, ff. de adm. tut. gloſſ. l. facultas, C. de iure fiſci, lib. 10. Menocch. lib. 3. pręſum. 52. Dec.
9 conſil. 192. nu. 5. Vnde ea teneretur † vna cum fructibus, & fructuū fructibus reſtituere, Auall. de lucro dot. quæſt. 64. Franc. Marzar. deciſ. 167. nu. 9. par. 2. Cauale. de tut. nu. 115.

10 Et numquā in † quietantia generali, vel alia diſpoſitione comprehenditur dolus, niſi de eo expreſſa mētio facta fuerit, l. creditor, §. lutius, ff. mand. l. actione, C. de tranſact. Bart. in l. aurelio, §. caius, ff. de liber. leg. Alex. conſ. 72. vol. 4 Dec. conſ. 178. col. 1. & conſ. 192. nu. 4. Pariſ. conſil. 48. nu. 21. & conſ. 88. nu. 40. vol. 1. Plot. de in litem iur. §. 5. num. 33. Cephal. conſ. 142. nu. 31. & 40. vol. 1. Natt. conſ. 113. Menocch. de arb. iud. lib 2 caſ. 209. nu. 37.

11 Etiam quod † diſpoſitio fuiſſet iurata ſtante

enormiſſi-

enormiſſima læſione, Doct. in cap. cum contingat, & in cap. ſi vero extra de iureiur. & in cap. quamuis de pact, lib. 6. Dec. conſil. 110. num. 7. Bero. conſ. 274. nu 4. Auall. conſ. 49. num. 65. vol. 1. Ant. Gabr. lib. 2. concl. tit. de arbitr. cócl. 3. nu. 3. ver. ratio, Felin. in cap. in præſentia col. 4. extra de probat. Affl. deciſ. 80. nu. 5. Iaſ. conſ.
12 133. col. 5. vol. 4. Et interueniſſet † authoritas iuditialis quæ vti ſubreptitia eſſet parui facienda, l. mag.s puto, §. ne paſſim, ff. de reb. cor. l. cum hi, §. vult igitur, ff. de tranſact. Caualcc. de tut. nu. 128. Menocch. lib. 3. præſum. 128. nu. 2. Curt. Iun. conſil. 44. Iaſ. in l. tranſactione, C. de tranſact.

13 Et † quictantia generalis, & ſimplex liberat tantum curatorẽ à ſcrupuloſa redditione rationis, l. ſeruus vetitus, ff. de leg 1. l. qui plures, ff. de adm. tut. Dec. conſ. 178. verſ. modo conſiderandum eſt.

14 Et prędictus † curator de bona moneta ſtante fideiuſſione pręſtita rem pupilli ſaluam fore bonum, & legale cõpotum reddere, & reliqua reſtituere, teneretur etiam de leuiſſima culpa, Dec. conſil. 274. num. 5. Ruin. conſil. 89. nu. 8. vol. 5. & conſ. 108. vol. 2.

Et cum dicta quictantia non contineret omnimodam liberationem nõ fuit neceſſe ample-
15 cti propoſitam reſtitutionem in integrum ex † inſtrumentis de nouo repertis, quæ alias cõcederetur aduerſus latam ſentẽtiam, ſi ſciri ea nó potuerit, Caualcc. deciſ. 14. nu. 31. par. 1. Surd. conſ. 168. ſub nu. 18. vol. 2. Boniſ. Roger. conſ. 11. num. 42. vol. 2. Sforz. Odd. de reſtit. in integrum, quæſt. 72. num. 53. & 56. Maur. Dolan. in tract. eiuſdem tit. cap. 389. & cap. 390. Ant. Gabr. lib. 2. concluſ. tit. de reſtit. in integrum concl. 2. num. 1.

16 Secundò replicabatur quòd dicta † exceptio debebat opponi ante ſententiam, & nõ poſtea, Mara de ord. iud. tit. exceptiones, nu. 11. & 16. l. peremptorias, C. ſent. reſc. non poſſ. gloſſ. 1. conſtit. lite legitimè, Rub. de proceſſ. iudit. lib. 2. Cano in cap. cum dilectus extra de fideinſtr. Affl. in conſt. ciuiliter agens, nu. 17. in fin. Aſin. in praxi iud. §. 18. cap. 1. num. 2. & §. 13. cap. 4. nu. 1. Lancel. in ſua pratt. lib. 1. cap. 9. de præto. § 2. de off. præto. in cauſ. ciuil. rub. de except. nu. 1. Bertrand. conſ. 75. nu. 4. vol. 1. Guid. Papa conſ. 24. nu. 4. verſ. enim fuiſſet, Paul. de Caſtr. cõſ. 166. nu. 3. vol. 3. Dec. in rub. de eden. nu. 6.

17 Et tamquam requirens † altiorem indaginẽ nõ deberet admitti aduerſus exequutionẽ ſententiæ, Alex. conſ. 95. vol. 2. & conſ. 83. num. 8. vol. 5. Abb. conſ. 5. nu. 2. lib. 2. Bal. in cap. cum contingat, nu. 7. extra de reſcr. Capic. deciſ. 17. num. 6. Aſin. in praxi iud. §. 31. cap. 2. ampl. 12. Mara. in ſpec. par. 6. verſ. exequutio, nu. 63. & par. 5. tit. de except. nu. 13.

18 Neq; poſſet † impedire proceſſum, ſed reſeruatur ad merita cauſæ, Mara. in ſpec. par. 6. mem. 9. nu. 13. Cum. in cap. ritus 38. nu. 57. vbi teſtatur com. opin. Bart. in l. ille a quo, §. ſi de teſtamento, ff. ad trebell. & in l. is a quo, ff. vt in poſſ. lega. Abb. in cap. cum contingat extra off. delegat.

19 Tertio replicabatur quod dicta † quictantia erat de facto ſuſpecta ex eo quod omnes teſtes in ea deſcripti mortui reperiebantur tempore quo in lucem prodijt, Maſcar. concl. 740. nu. 8. & 9. Alex. conſ. 17. ſub. num. 2. vol 1. Crauett. conſ. 28. nu. 7. & conſ. 249. nu. 8. Pariſ. conſ. 27. nu. 24. vol. 2. Barba. conſ. 43. nu. 3. vol. 1. Corn. conſ. 226. ſub. nu. 4. vol. 3. & conſ. 70. ſub nu. 3. vol. 4. Menocch. lib. 5. præſum. 20. nu. 7. Curt. Sen. conſil. 56. circa fin. Neuizz. conſ. 8. nu. 62. & conſ. 27. nu. 15. Menocch. conſ. 195. nu. 13. vol. 2. & conſ. 807. num. 12. vol. 9. Oſaſc. deciſ.
20 117. nu. 10. Et ex eo quod † nimis diſtulerit illã producere in iuditio, Menocch. d. præſum. 20. nu. 39. Crauett. conſ. 28. num. 6. Cephal. conſil. 287. nu. 33. Oſaſc. deciſ. 117. nu. 9.

21 Et † ſuſpitio falſitatis ex vitio viſibilis habetur in ciuilibus pro veritate, Maſcar. vol. 2. de prob. concl. 739. num. 6. & 8. Ant. Gabr. lib. 7. concl. tit. de maleſit. concl 6. nu. 16. Innoc. in cap. 1. col. pen. extra de fideinſtr. Rimin. Iun. conſ. 58. nu. 9. vol. 1. Boſſ. tit. de falſ. nu. 6. Paul. de Caſtr. in l. iubemus, num. 3. C. de probat. Specul. tit. de inſtrum. ed §. breuiter, num. 13. verſ. & nota quod tabellio, Alba. conſ. 99. nu. 2.

22 Acetiã ex † vitio viſibili ſi ſuſpitio fuiſſet grauis, Menocch. conſ. 996. nu. 6. vol. 10. & lib. 1. præſum. quæſt. 99. nu. 19. Natt. conſ. 633. num. 16. vol. 4. Pariſ. conſ. 28. num. 50. vol. 2. Peregr. conſ. 92. ſub nu. 26. vol. 1. Menocch. conſ. 807. num. 7. vol. 9.

Quapropter deciſit Magna Curia, cõfirmata prima ſententia, eſſe Guerrerium audiendum.

ARGVMENTVM.

Quando penſionarij teneantur ad collectas regias?

SVMMARIVM.

Penſionarij tenentur ad contributionem collectarum, nu. 1. declara, nu. 7. 8. 9. & 10.

Penſionarij æquiperantur vſufructuarijs, nu. 2.

Vſufructuarij tenentur ſoluere collectas, tributa, & alia onera, num. 3.

Benefitialis ſoluens integre onera poterit vti retentione aduerſus penſionarios, nu. 4.

Rex ſolet acceptare contributiones brachij eccleſiaſtici habita licentia à Romano Pontifice, nu. 6. declara, num. eod.

Verbũ integre non admittit aliquã detractionẽ, nu. 9.

Subrogatio ſiue reſpectu rei, ſiue reſpectu perſonæ ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur, nu. 11.

*Negligentia prædeceſſoris in beneſitio non debet ſuc-
ceſſori præiudicare, nu. 12.*

DECISIO. XVIII.

FVit Reuerēdiſſimus Archiepiſcopus
Meſſanenſis per Regiā Monarchiā,
& Iudices cauſarum Delegatarum
cōdemnatus ſoluere quolibet anno
ſuis canonicis penſionarijs ducatos mille fran-
cos ab omnibus collectis, tributis, & regijs do-
natiuis ordinarijs, & extraordinarijs ex quò
coram M. C. petijt dictas ſententias corrigi, &
declarari dictos penſionarios teneri ad contri-
butionem dictorum onerum pro eorum ratha.
Primò deducebat Archiepiſcopus quod iure
1 communi penſionarij tenentur ad † contriub-
tionem collectarum, Paul. de Caſtr. conſ. 463.
vol. 1. Dec. in l. pen. nu. 4. C. de collat. Giganſ.
de penſion. conſ. 34. & quęſt. 59. Caccialup. in
tract. de pēſion. quęſt. 17. Bellencin. de caritat.
ſubſid. quæſt. 37. Remigg. in tract. eiuſdem tit.
quęſt. 60. Vrſill. ad Afft. deciſ. 252. nu. 7. Rota
deciſ. 386. lib. 2. Puteus dęciſ. 5. nu. 1. & 5. Mar-
cabrun. ab anguill. conſ. 92. nu. 34. Quia penſio
2 narij † equiperantur vſufructuarijs, Caccialup.
in tract. de penſion. quęſt. 25. nu. 4. Giganſ. in
tract. eiuſdē tit. queſt. 38. nu. 2. Menocch. conſ.
3 72. num. 6. Et † vſufructuarij tenentur ſoluere
collectas, tributa, & alia onera, l. hactenus, & l.
ſi pendentes, §. ſi quid, ff. de vſuſr.
4 In tantum quod ſi † habens beneſitium inte
grè ſoluerit onera, poterit vti retentione aduer
ſus penſionarios pro ratha eorum penſionis,
Caccialup. de penſion. quęſt. 17. nu. 2. Giganſ.
in tract. eiuſdem tit. quęſt. 59. nu. 5. Marcabr.
5 ab anguill. conſ. 92. nu. 34. Et † videtur etiam
diſpoſitum iure Regni, vt legitur in cap. Regis
Ferdin. 35. rub. de donat. ſolue. p bracch. eccl.
& cap. Regis Carol. 109. & cap. 245.
6 Quinimò dominus † rex non ſolet acceptare
contributiones bracchij eccleſiaſtici, niſi cum
proteſtatione obtenta prius licentia à Sanctiſſi
mo Pontifice, propter prohibitiones ſacrorum
canonū, cap. peruenit 86. diſtin. cap. nō minus
cap. aduerſus extra de immun. eccl. cap. quāquā
de cenſib. lib. 6. In quibus cōtributionibus prę-
iudicātur abſentes p præſentes in parlamento,
Prouinz. in add. ad reper. Bertach. ī ver. clerici.
Replicabant penſionarij, quod penſionum
7 † contributio in collectis fieri deberet quando
fuerint conceſſæ penſiones ex cauſa lucratiua,
ſecus ſi ex oneraſa veluti ſeruitiorū, & aliorum
laborum (vt hic) quia tunc cōtribuere neceſſe
nō habebunt, Caccialup. de penſion. quęſt. 17.
num. 3. & 4. Bellen. de carit. ſubſid. quęſt. 75.
Giganſ. de penſion. quęſt. 59. nu. 8. gloſſ. clem.
ſi beneſitiorū de decim. extrauag. Bonifat. rub.
de decimis, §. ſi quis autem, verſ. ſi autē preſo-
8 nis. Et tanto magis quia conceſſa † fuerit dicta
penſio ex cauſa alimentorum, vt colligitur ex
verbis reſcripti, vt ſubſtineri poſſint, Menoch.
de pręſu in. lib. 4. pręſ. 157. nu. 9. Crauett. conſ.
199. nu. 4. Rebuff. in l. verbo victus, ff. de verb.
ſign. Simon de Pręt. de interpetr. vlt. vol. lib.
5. dub. 11. num. 9.
Et Rex mandauerit in reſcripto penſionem
9 pręd ictā debere ſolui integre, quò fit † vt nulla
detractio fieri debeat, Marcabr. ab anguill. cōſ.
92. nu. 3. Alex. cōſ. 200. nu. 6. vol. 6. Boer. deciſ.
44. nu. 21. Auall. conſ. 27. num. 31. vol. 4. & in
tract. de lucro dot. quęſt. 38. nu 13. Natt. conſ.
103. Apetra de fideicomm. quęſt. 15. num. 194.
verſ. quintum eſt exemplum, gloſſ. l. decem, ff.
de fideicomm. Et † delos limpios, arg. eorum
quæ ſcripſit Natt. conſ. 670. ſub nu. 10. ibi pu-
rum, & nitidum, vol. 4.
10 Secūdò deducebāt, quod † iſta penſio cano-
nicorū ſuccesit in locum penſionarij D. Ioan-
nis de Saganta, qui ſemper ſine contradictione
ſoluit eius ratam collectarum, quò fit, vt cano-
nici ſubrogati in eius locū deberent cōtribuere
11 quia † ſubrogatio ſiue reſpectu rei, ſiue reſpe-
ctu perſonæ ſapit naturam eius in cuius locum
ſubrogatur, Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de reg.
iur. concl. 2. nu. 5. Bar. in l. fin. C. de prox. ſacro.
ſcrin. lib. 12. Rip. reſp. 2. col. pen. vol. 2. cap. ma-
iores extra de baptiſ. l. ſi donare, §. ſi ſponſus, ff.
de don. inter vir. & vxo. l. filia, §. titia, ff. de cōd.
& demoſtr gloſſ. §. qui iniuriarū, l. ſi eum, ff. ſi
quis caut. Felin. in cap. eccleſiæ Sanctæ Mariæ
col. 5. extra de conſt. Mantu. conſ. 8. nu. 4.
12 Sed replicabant canonici quod † negligen-
tia prędicti de Saganta nō habebit eis pręiudi-
care, Maſc. vol. 3. de probat. cōcl. 1229. nu. 9. l.
vlt. C. de pen. §. ſed quia inſtit. de cōtrah. empt.
Quapropter Magna Curia confirmauit alio-
rum ſententias.

ARGVMENTVM.

Vtrum fiſcus cedente parte in crimine
iniuriarum ſubintret?

SVMMARIVM.

Ignorantia præſumitur non probata ſcientia, nu. 1.

*Fugæ inditium tollitur qualibet coniectura rationabi-
li, num. 2.*

*Fuga eſt licita ex ſola ſuſpitione accuſationis, vel in-
quiſitionis, nu. 3.*

Fuga purgatur ex ſpontanea præſentatione, nu. 4.

*Fama habens initium à parte offenſa non facit aliquod
inditium, nu. 5.*

Fama non vniformis, ſed varia non obeſt reo, nu. 6.

*Inimico non creditur etiam cū tortura, nu. 7. amplia,
num. 8. 9. & 10.*

*Veriſimilitudo delicti magis eſt contra filium, vti iu-
niorem quam contra patrem, nu. 11.*

Iniuriarum crimen eſt priuatum, nu. 12.

Accuſa-

Accuſatio priuati criminis non admictitur, niſi ad in-
ſtantiam eius cuius intereſt, nu. 13.
Subintratio eſt repetitio actionis, nu. 14.
Cap. ritus 160. & 145. declaratur, nu. 15.
Pœna deportationis non eſt ſimilis condemnationi per
decennium in caſtro, nu. 16.
Deportatio eſt in perpetuum in inſolam confinatio, &
non ad tempus, nu. 17.
Mandatus nõ poſſet moleſtari, niſi conſtito contra man-
datarium, nu. 18. declara, nu. 19. & 20.
Iudex in arbitrarijs non poteſt inferre torturam, nu.
21. licèt poſſet arbitrari pœnam vſque ad mortem
incluſiue, num. 22.
Tortura irrogatur dumtaxat in pœna à relegatione
ſupra, nu. 22.
Delictum non dicitur iudici conſtare, niſi dato reo ter-
mino ad reprobandum, nu. 23.

DECISIO XVIIII.

IN proſequutione N. de mãdato ba-
culationum datarum N. hæſitatũ
fuit coram Magna Curia verũ con-
tra eum diſpenſatiuo modo poteiſ-
ſet, procedi ad torturam. Dubium afferebat,
quia primum inditium ſaluationis mandatarij
N. poſt pretenſum delictum, & clauſuræ hoſtij
per familiam poſt introitum L. annihilatur ex
1 preſumpta ignorantia † ipſius N. minimè pro-
bata ſcientia, arg. eorum quæ ſcripſit Clar. in
pratt. crim. §. fin. quęſt. 21. verſ. ſcienter.

Secundum inditium fugæ N. delicto com-
miſſo, euacuatur primo quia N. ex condemna-
tione habita, tempore viſitationis non poterat
ingredi Ciuitatem, & cum tempore delicti ſta-
ret in propria domo, illo N. iniuriato excla-
mante, verens in fragranti fractura condemna-
tionis inueniri exijt foras, & non ob timorem
2 perpetrati delicti L. fugæ enim inditium † tol-
litur quálibet alia coiectura rationabili, Blanc.
in l. fin. num. 285. ff. de quæſt. quem refert, &
ſequitur Farin. quæſt. 48. num. 36. Duen. reg.
307. limit. 5. Soce. reg. 163. fall. 2. Diaz. reg.
303. verſ. 3. Maſc. concl. 819. nu. 11. Menocch.
lib. 1. de preſum. quęſt. 80. num. 38. Ludou. Pe-
guer. deciſ. crim. 17. nu. 35.

Secundò quia cum iniuriatus illico L. pro-
ſequens ad domum vſq; N. proruperit in hæc,
vel ſimilia verba, ſtatim teſtimonij, che N.
m'ha aſſaſſinato locum habebit doctor. Blanc.
in dict. l. fin. rub. ex facto inditia, num. 282. fol.
3 107. quod ex ſola † ſuſpitione accuſationis, vel
inquiſitionis futuræ liceat infamato aufugere
quam refert, & ſequitur Farin. quęſt. 48. nu. 28.
vbi teſtatur eſſe communiter receptam, Maſc.
concl. 819. num. 16. Menocch. de prҫſum. lib.
1. quæſt. 89. num. 38.

4 Tertiò purgatur ex † ſpontanea pręſentatio-
ne eiuſdem N. vt nullum pręcedentis fugæ in-
ditium, etiã leue remaneat, Clar. in §. fin. quęſt.
21. verſ. fuga delinquentis in fin. vbi teſtatur
comm. opin. Maſcar vol. 3. de probat. concl.
1330. nu. 5. Farin. quęſt. 48. nu. 38.

Tertium inditium famæ tollitur primo quia
5 † ortum habuit à parte offenſa, quæ inſequens
ſeruũ fugientẽ, ante ianuam N. dixit N. Farin.
quæſt. 47. ſub num. 156. vbi teſtatur comm.
opin. Clar. in §. fin. quæſt. 6. verſ. ſed quid cir-
ca medium, Maſc. vol. 2. de proba. concl. 748.
num. 9.

6 Secundò quia non † vniformis, ſed varia, &
diuerſa, viget namquè fama etiam contra N.
Ang. de malef. rub. quod fama publica præce-
dente ſub num. 45. Farin. quæſt. 47. ſub num.
164. Contra quem maior veriſimilitudo eſt,
vti magis vendicatiuum ex iuniori ætate quam
aduerſus N.

Quartum inditium innimiciæ excludeba-
tur, quia cauſa eius adducta fuit ex eo quod fuiſ-
ſet illata cicatrix difformis N. niſi per teſtes re-
probatos ex capite innimicitię quibus non cre-
7 ditur etiam cum † tortura, & exiſtentibus in †
8 articulo mortis, & cum † ſanctiſſima Eucha-
9 riſtia in ore, & ab alijs teſtibus † vocatis, in le-
10 uibus, vel grauiſſimis delictis, vel in ciuilibus,
Farin. quæſt. 46. num. 98. & 100. Maſc. concl.
899. nu. 13. & 4. cap. per tuas extra de Simon.
cap. cum P. extra de accuſ. Innoc. in cap. cum
I. circa fin. extra de re iud. Bal. in cap. 1. §.
vaſſalli noſtri, num. 6. de pace conſtan. Bal.
in l. teſtium, ff. de teſtib. Prouinz. in add. ad
Bertach. in verſ. teſtis, Alex. conſil. 99. num.
7. lib. 1. Alber. de Malateſt. in tract. de teſtib.
cap. 2. num. 4. Crot. in tract. in eiuſdem tit.
par. 3. num. 103.

Quintum inditium, N. ſcilicet tranſmiſiſſe
L. poſt delictũ extra Regnum annihilatur con-
11 ſideratione paterni amoris, maiori † veriſimili-
tudine exiſtente delicti contra filium, ex not.
per Parid. de Put. in pratt. ſindic. in verſ. man-
daunt, nu. 8. verſ. filius occidit, fol. 288.

Et licet inditia prædicta remanerent vrgen-
tiſſima, allegabatur ex parte N. quod non da-
tur fiſci ſubintrantia ſtante pace inita cum N.
12 quia crimen † iniuriarum de iure communi, &
iure Regni eſt priuatum, Clar. in §. 1. in prin.
verſ. priuata autẽ delicta, Ant. Gomez in cap.
1. delict. nu. 9. vbi teſtatur com. opin. cap. Re-
gni Ritus Regis Alph. 149.

Et inter alias defferentias inter publica deli-
13 cta, & priuata hæc eſt pręcipua, vt in † priuato
non admictatur ad accuſandum, niſi ille cuius
intereſt, Clar. in d. §. 1. verſ. priuata in fin. cap.
ritus 149. in prin.

Itaq; deſiſtente accuſatore in crimine priua-

to fiſcus non poterit ſubintrare, quia ſubintra-
14 tio † nil aliud eſt, quam repetitio actionis ſecũ-
dũ Blaſc. Lanc. in tract. de ſubintr. fiſci in prin.
ergò ſi nõ poteſt fiſcus in iſto crimine iniuriarum
ab initio petere contra iniuriantem multo mi-
nus ſubintrare idest actionem repetere deſi-
ſtente accuſatore.

Et ſatis confert cap. Regni Regis Alph. 360.
rub. quod pars poſſit remictere, correctorium
alterius cap. ritus 145. quorum meminit Cum.
15 in cap. ritus 52. num. 11. vbi Rex † ad ſuplica-
tionem Regni permictit partes cõcordari vſq;
ad cõcluſionem incluſiuè, itaquod parte remi-
ctente fiſcus minimè ſubintrare poſſet preter-
quàm in criminibus in quibus veniret infligen
da pęna mortis, ſeu deportatio, aut membri in-
ciſio, ſiue mutilatio, aut bonorum publicatio,
Et pæna mãdantium inſultare cum neruis, ba-
culis, virgis, & alijs vittuperoſis inſtrumentis,
in Regno contra nobilẽ eſt carceratio in caſtro
per decennium, & in vili perſona per tantum-
dem in regijs triremibus, vt legitur in pragm.
vnica tom. 1. tit. 43. rub. de pæna percutien. cũ
inſtrum. contumel. fol. 149. ergò caſus de quo
agitur nõ videtur de exceptuatis in d. cap. ritus
16 360. Nec pęna deportationis † ſimilis eſt con-
17 demnationi per decennium in caſtro, cum †
deportatio ſit in perpetuum in Inſulam conti-
natio, & non ad tempus, gloſſ. in verſ. quis po-
teſt, § hæc eſt differentia, l. relegatorum, ff.
de intere. & releg. gloſſ. in ver. retinent, §. cum
autem, verſ. relegati, inſtit. quib. mod. ius patr.
poteſt ſolu.

18 Item allegabatur ex parte N. quòd non †
poſſet procedi contra mandantem, niſi plenè
19 conſtet contra mandatariũ per † teſtes, vel per
veram confeſſionem ipſius ex ore proprio per-
uenientem, non autem fictam, ex contumatia
vigore conſt. Regni pænam eorum, lib. 2. rub.
de forban. & foriud. diſponentis contumacem
haberi pro confeſſo, Foller. in pratt. crim. verſ.
capiat informationem, num. 69. & 70. Marſil.
conſ. 49. nu. 11. & 12. Bar. in l. ſi is qui rem la y.
§. ſi tu titiũ in fin. ff. de furt. Ang. de Maleſ. ver.
dicto maleficio ſemper aſtitit, nu 20. Boſſ. tit.
de delicto ſub nu. 49. Aplacha epit. delict. cap.
16 ſub nu. 9. Menocch. de arb. iud. caſ. 349. nu.
13. Clar. in §. fin. queſt. 90. verſ. ſcias etiam, vbi
teſtatur comm. opin. Maſcar. vol. 1. de probat.
concl. 169. quem refert. Farin. queſt. 3. num. 5.
verſ. amplia tertio, Alex. conſ. 97. col 1. vol. 1.
Et in proceſſu non probatur plenè contra man-
datarium per teſtes, vel per veram confeſſiõ-
nem, ergo, &c.

20 Et quamuis cõtra mandantem quò ad † im-
ponendam pænam extraordinariam procedi
poſſet etiam plenè non conſtito de mandata-
21 rio, Farin. quæſt. 3. num. 8. attamen in † de-
lictis pro quibus veniret imponenda pæna ex-
traordinaria non ſolet tortura inferri, vt dixi
22 in ſing. 238. lib. 1. Quia quamuis Iudex in † ar-
bitrarijs ex qualitatibus, & circumſtantijs de-
licti, & perſonæ delinquentis poterit pænam
arbitrari vſq; ad mortem incluſiuè, non ſolum
ſupra relegationem, Clar. in §. fin. quæſt. 83.
verſ. ſed quæro in fin. vbi teſtatur com. opin.
Rimin. Iun. conſil. 246. num. 6. & conſil. 218.
num. 16. Menocch. lib. 1. de arb. iud. queſt. 86.
23 num. 14. & 20. Pro qua pæna ſupra † relegatio-
nem tortura dumtaxat irrogatur, Carrer. in
pratt. crim. num. 179. Cum ſuperen ipſ num.
52. & in cap. 72. nu. 15. Gram. conſil. 15. num.
4. Foller. in pratt. crim. rub. fragment. pars,
nu. 215. & in verſ. rei indurarr, num. 12. Tamen
24 quia dicta pęna † nõ venit omnino irroganda,
niſi (vt dixi) ex qualitatibus delicti, & qualita-
tes ipſius non poſſunt iudicarii eſſe certas, niſi
reo dato termino ad reprobandum cum copia
informationum, Menocch. conſil. 2 nu. 369. &
conſ. 23. num. 18. Roma. conſ. 156. num. 7. vbi
Horat. Mandoſ in annot. Couarr. lib. 1. var. re-
ſol. cap. 1. ſub nu. 5. Et contingere poſſet, quod
annihilarentur per reum in termino defenſo-
rio qualitates requiſitæ ad imponendam pæ-
nam vltra relegationem, ideò in arbitrarijs nõ
ſolet ex arrupto, & modo diſpenſatiuo proce-
di ad torturam.

Quapropter Magna Curia decreuit non eſſe
torturam irrogandam N proſequuto.

ARGVMENTVM.

Contra donationem aliqua opponuntur, & reſoluuntur?

SVMMARIVM.

Donatio facta abſenti cum iuramento valet, nu. 1.

Actio ex ſtipulatione Notarij acquiritur abſenti irre- uocabiliter, num. 2. & fortius ex ratificatione ex- preſſa, vel tacita, nu. 3. & 4.

Donatarius quando dicatur tacitè ratificaſſe donatio- nem, num. 4 & 5.

Donatio propter nuptias non indiget inſinuatione, nu. 6. Quia eſt ob cauſam, nu. 7. contra, nu. 8.

Refutatio in proximè ſucceſſurum non indiget inſi- nuatione, num. 9.

Pater tenetur aſſignare filio donationem propter nup- tias, num. 10.

Donatio ex cauſa neceſſaria eget inſinuatione, nu. 11.

Exceptio defectus qualitatis requiſitæ à ſtatuto admi- ttitur contra exequutionem cenſus bullarię, nu. 12.

Etiam quod requirat altiorem indaginem, nu. 13.

DECI-

DECISIO. XX.

OPponebat petrus Antonius Romeus Baro Milili aduerſus exequutionem cauſatam contra eum ad inſtantiam Fratris Philippi Romeo Militis Hieroſolimitani virtute ſubiugationis factę p Bartolum Romeo anno 1577. condam Rogerio Romeo fratri ipſius opponentis.

Quod Terra Milili tempore ſubiugationis nō erat in dominio ſubiugantis, cũ anno 1575. dicta Baronia fuerat donata propter nuptias irreuocabiliter inter viuos per dictum Bartolum
1 opponenti ejus filio, quæ quidẽ † donatio licet fuerit facta abſenti valet, vti iurata, Lanar.conſ. 74.nu.1. Humber. de Bonench. in auth. ſacramenta puberũ, nu.93. C. ſi aduerſ. vend. Guid. Papa ſign.341. & deciſ.222. Vegius conſil 38. num.31. Turrett conſ.60.num.18.vol.2. Tob. Non.conſil.1.nu.7. Ruin.conſ.108.nu 9.verſ. item abſenti, vol.5.

Quamuis in dicta donatione interuenerit ſti
2 pulatio notarij pro abſente, qua † ei acquiritur actio irreuocabiliter etiam non ſequuta rathificatione, Otaſc deciſ.33. Cephal.conſ.33. Burſ. conſ.118. Rimin. Iun.conſ.234.nu.307.
3 Vel tutius ſequuta † rathificatione expreſſa, Clar. in §. donatio quęſt.13. ſub verſ. ego vero, Tiraq. de conſtit. par.3. limit.30. nu.1. & ſeq. Cagn. in l. fin. ſub nu.273. C. de pact. Menoch. conſ.178.nu.4.& 5.vol.2. Rimin Iun.conſ.27. nu.45.vol.1.& conſ.253.nu.20 & 21.vol.3.& conſ.524.nu.72.vol.5. Picus cõſ 86.nu.27. Ioſeph. Ludo. deciſ. Peruſ.29 nu.3.par.1. Simon. de pręt.conſ.150.nu.42. Ruin.conſ.121.nu.3. vol.1. Dec. in l. cõtractus, nu 16. ff. de reg. iur.
4 Vel † tacita, veluti ſi donatarius † ſciuerit do
5 nationem factam, & non contradixerit, vel res donatas poſſederit, vel fructus earum perceperit, vel ex ea exegerit, vel res donata in ſuo codice ſcripſerit, vel rerum donatarum reſpectu collectas ſoluerit, Clar. in d. quęſt.13 verſ. ego vero, in hoc ſecundo, Tiraq. de conſtit. par.3. limit.30 nu.11. Socc. Iun. conſ 67.num.11. & 15.vol.3. Dec. in l. traditionibus, nu.15. C. de pact. & conſ 58.nu.2.vol.1. Bar. in l. quo enim, §. rem haberi ſub num.1. in primo membro diſtinctionis, ff. rem rat hab. Auall. conſ 6.nu.41. vol.2.& conſ 4.nu.28.vol.2.& conſ.19.nu.34. vol.1. Dec. in l. ſemper. qui nõ prohibet ſub nu. 2. ff. de reg. iur. Caualec. deciſ.42.nu.25. par.1. Cephal. conſ.33.nu.19.vol.1. Menocch. conſ. 92.nu.65. & 66. vol.1. Afſl. deciſ.275. num.8. Rimin. Iun.conſ.13.nu.10 & conſ.108.nu.13. & 14.& conſ.37.nu.61. vol.1. Dec. conſ.586. nu.13.vol.4. Alex. conſil.88.col.pen.verſ. prętetea vol.5. Ioſeph. Luduo.deciſ. Peruſ.29.nu. 19. par.1. Simon. de pręt.conſil.95.nu 7. Tob. Non.conſil.17.nu.1.& 3. Cannet in cap. ſi aliquem, §. querit, nu.23. fol.322. Menocch. conſ. 79.num.14.vol.1. & conſ.178. num.20. vol.2. Crauett. conſ.11.nu.4. Et hoc in caſu donatarius ratificauit expreſſim donationem factã pręſente donante patre ſuo.
6 Et dicta † donatio propter nuptias nõ indi-
7 geret inſinuatione tamquã pb † cauſam facta, Guid. Papa deciſ.145. Natt.conſil.609 Decia. conſ.239 & conſ.474. Bertrand. conſ 227.lib. 3. & conſil 97.lib.6. & conſil.11.lib.5.& conſ. 119.lib.7.& conſ.27.lib.9. Marc. deciſ.326.& deciſ.852.lib.1. Auall.conſ.44.& conſ.70.vol. 4. Purpur.conſ.353. Menoch. conſ.92.& conſ. 261. Rimin. Iun. in §.1. nu.492. inſtit. de donat. Becc. conſ.20. Pancirol. conſ.59.nu.101. Dec. conſ.3.& conſ.31.& conſ.41.vol.1.& conſ.35. vol.2. Vincen de Franch. deciſ.205. Bombin. conſ.61. Caſſan. ſuper conſ. Burg. rub.7 §.12. fol.194 Tellius Fernãd. ſuper l. taur.17.nu.70. Matthienſ.lib.5.tit.6 gloſſ.8.fol.143. Auẽdan. in l. taur.44. Palat. Ruuę in l. taur.17. Ant. de Patt. quęſt 13. Surd conſ.143. Ant. à Gamm. deciſ. luſitan.140.& deciſ.164. Buer. conſ.41. Signor.conſ 8. Bal. in l. fin. §. ſimiliq; modo, C. de don. ante nupt. Gabr.cõſ.118.nu.4. Torniel. conſ 81. inter conſil. Portij, Berreng. in l. quartam, nu.73. ff. ad l. falcid. Bolognet.conſ 6.nu. 49. Duen.reg.224.verſ. limita ſecũdo, gloſſ. in verſ. numerari, l. Aquilius regulus, ff. de donat. Ant. de Petra in l.1. in 14. effe. iuramenti, num.
8 180. ff. de iureiuran. Licet alij tenuerint eſſe † ſimplicem donationẽ, & cauſa matrimonij ſit impulſiua, & non finalis, Socc.conſ.53.nu.1.& 2.vol.1. Dec.conſ.219 nu.2. Alex conſ.14 col. 1.vol.1. Crauett. conſ.124.nu.17.vol.1. Boer. deciſ.353.nu.10 Iaſ conſ.171.vol.4.
9 Quinimò poſſet dici † refutatio in proxime ſucceſſurum quæ nõ indiget inſinuatione. Bolognet. conſil.6.nu.51. Ant. de Canar. in tract. iuramẽti par.2.verſ inſinuari, nu.2. Duen.reg. 224.verſ.3 lim. Afſl. in cap.1.§. item ſacramenta, gloſſ.4.nu.33. de pace iuram. firma.
10 Et quia † pater tenetur aſſignare filio donationem propter nuptias, Gugl. Bened. in cap. raynuntius verſ. dotem, nu.29. extra de teſtam. l. fin. C. de dot. promiſſ. gloſſ. & Abb. in cap. peruenit extra de empt. & vendit. Becc.conſil. 20. nu.23. Bal. Nouell. de dote par.6. priuil.17.
11 & priuil.19. Dicta † donatio dicetur nẽceſſaria & non voluntaria, atq; ita inſinuatione nõ indigeret, Anto. Gabr. lib.3. concl. tit. de donat. concl.1.nu 79. vbi loquitur in donatione facta filio in legitimam imputanda, Bal. in l. illud, quęſt.3. C. de ſacroſanct. eccl. & in l. cum quis in fin. ff. de don. cauſa dat. Paul. de Caſtr.conſil. 345.col. pen.vol.1.

Quapropter deciſi Magna Curia, vt oppo-
12 ſitiones ſtarent ex defectu qualitatis † requiſitę à bulla, & pragmatica, Milan. deciſ.3.nu.26.& 27.

27.lib.2. Foller.ſuper bull.verſ. tamquã res iudicata,nu.39 & 40.Bal.in l.diuus Trayanus,ff. de milit. teſta. Abb.in cap.item cum quis extra de reſt.ſpol. Bal.in l. ſancimus in prin.col.2.C. de donat. Cum.in cap.ritus 40.nu.23. Iaſ.in l. qui ſe debere,nu 6.ff.de cond.cauſa data, Quæ quidem exceptio deficientis qualitatis admicti

13 tur non † obſtante ſtatuto reiciente omnes defenſiones, etiam quòd requireret altiorẽ indaginem, Socc. Iun.conſ.67.nu.19.vol.1.Milan. deciſ.3.nu.26.& deciſ.8.nu.5.lib.2.

ARGVMENTVM.

Vtrũ verba habito conſenſu proprietarij inducant conditionalem diſpoſitionem?

SVMMARIVM.

Diſpoſitio conditionalis non adimpleta conditione remanet in efficax, nu. 1.

Conditio inducit formam, nu. 2.

Forma non ſeruata, etiã in minimo actus corruit, nu. 3.

Conditio eſt indiuidua, & non poteſt pro parte adimpleri, & pro parte non, nu. 4.

Paria ſunt aliquid non fuiſſe factum, vel factum ſub conditione, conditione non adimpleta, nu. 5.

Conditione pendente ceſſat omnis obligatio, nu. 6.

Exceptio conditionis non adimpletæ admictitur non obſtante ſtatuto reiciente omnes defenſiones, nu. 7.

ſicut etiam exceptio agis ante diem, nu. 8.

Conditio nil ponit in eſſe, nu. 9.

Conditione pendente nullum ius parti cenſetur acquiſitum, num. 10.

Agens non adimpleta conditione male agit, nu. 11.

Clauſula non aliter, nec alio modo facit omnino deficere conſenſum, nu. 12.

Contractus non adhibito conſenſu proprietarij ſtat in pendenti, nu. 13. & reuocatur domino volente, & non aliàs, nu. 14.

Exceptio de iure tertij, quod non admictatur in feudis quomodo procedat declaratur, nu. 15. & 16.

Conſenſus proprietarij infra quem terminum debeat requiri ex Regni cap. nu. 17.

Conſenſu proprietarij ſemel requiſito non commictitur caducitas, nu. 18.

Conſenſus proprietarij præſumitur præſtitus ſpatio decem annorum, nu. 19. & 21.

Conditio ſufficit adimpleri præſumptiuè, nu. 20

Verba quæ tacitè inerant nihil operantur, nu. 22.

Verba non conſentientibus proprietarijs non faciunt contractum conditionalem, ſed videntur appoſita ad cautelam, nu. 23.

DECISIO. XXI.

BLaſius, & Pompilius Imperatore tentarunt in Magna Curia nullitatẽ venditionis cuiuſdam loci ex eo quod in cõtractu vanditionis aderat pactum, quòd venditio prędicta intelligeretur facta habito conſenſu per proprietarios, & non alitèr, nec alio modo, aliàs dicta venditio, eiuſq; contractus eſſet nullus.

Autumabant dicere quod dicta vẽditio erat

1 conditionalis, & non adimpleta † conditione, ſeu conſenſu non pręſtito remanſit inefficax, Dec.in l.2.C.de eden. l.cedere, ff de verb. ſign. Bar.in l.1.col.2.ff.de cond.& demoſtr. Hondẽ. conſ.78. nu.51. Maſſã.in tract.de obl.in forma camma.4 par. queſt.7. Aſin. de exequ. cap.22. num.22.& §.2.cap.26. Doct in l.ex facto, ff. ad Trebell.Cephal.conſil.754.num.11. Marcian. conſ.48.nu.17.l. pecuniã quam, ff. ſi cert. pet. l.neceſſario, §.ſi pendente, ff de peric.& com. rei vend. Marciañ.conſ.78.nu.46. Bal.in l.pactum quod dotali, C. de collat. & in l.fin.C.de pact. Paul.de Caſt. & Aret.in l. qui ſuperſtitis,

2 ff. de acquir.hered. Quia cõditio † inducit formam, Iaſ.in l.gallus, § quidam, nu.2.ff.de lib. & poſth. Natt.conſ.430.nu.19. Tiraq. de retr. ſang.§.1. gloſſ.21.nu.13. Neuizz.conſ.50.nu. 14.Honded.conſ.60.num.26. Bolognet conſ. 10.nu.14. Becc.conſ.39.nu.19. & conſ 58.nu. 18. Surd.conſ.186.nu.18. lib.2. Et forma non

3 † ſeruata etiam in minimo, actus corruit, Cum. in prelud. ritus, nu.29. Natt.conſ.430.nu 16.

4 Et quia conditio eſt indiuidua, & non † poteſt pro parte adimpleri, & pro parte non, etiam in minimo, Dec.in cap.de appellationibus, nu.3. extra de appell. Cephal.cõſ.184.nu.36. Rimin. Iun.conſ.112.num.107.vol.2. Surd.conſ.156. nu.15.vol.2. Bolognet conſ.10.nu.80. Magon. deciſ. lucenſ.21.nu.17. Honded.conſil.78.nu. 25.& conſ.34.nu.8.& conſ.60.nu.14.vol.1. Et

5 † paria ſunt aliquid non fuiſſe factũ, vel factum ſub cõditione, cõditione nõ impleta, Crauett. conſ.15.nu.3. Socc.Iun.conſ.4.nu.16 vol.2.& conſ.83.nu.6.vol.1. Cephal.conſil.455.nu.66. & conſ.497.nu.39. Rimin.Iun.conſil.171.nu. 19.& conſ.192. nu.23. Mantic.de coniect.vlt. vol.tit.16.nu.26. Honded.conſ 60.num.15.&

6 conſ.78.nu.26.vol.1. Et † quia pendente conditione ceſſat omnis obligatio, Gozzad.conſil. 1.num.40. Monald. conſ.80.num.17. cap.fin. de ſponſ.lib.6.

7 Et eſt tantę † efficacię exceptio conditionis nõ adimpletę, vt admictatur nõ obſtante ſtatuto reiciente omnes defenſiones, Alex.cõſ.119. vol.1.Corn.conſ.112.nu.4.vol.1.& conſ 123. in prin.vol.2. Turrett.conſ.91.nu.14.vol.1.&

8 conſil.44.nu.32.33.& 34.vol 2. Sicut etiam † agens ante diem, Alex.conſil.95.num.1.vol.1. Mara. in ſpec. par.1. memb.9 num.5. Paul. de Caſtr.conſ.327.num.2.vol.2. Imol.conſ.136. Rebuff. in tract. de lit. obligat art.2.gloſſ.12. num.73. Carauit. ſuper rit. Neapol.167.nu.81 Cephal. conſil.387.num.21.& 22. Cauale.de

9 vſufr.mulie.relic.nu.194. Quia † conditio nil

ponit

ponit in eſſe, l.ſi quis ſub conditione, ff.ſi quis
om. cauſa teſta. Decian. conſ.3. num.43.vol. 1.
Cum.ſuper rit. 16.nu. 3. Fab. Turret.conſil 44.
nu.9 vol.2. Auall.cõſ 29 nu. 16.vol.4.Cephal.
conſ.767.nu.7. Monald. conſ.80.nu.16.vol.1.
Pariſ. conſ.47.num.11.vol.1. Flamin. Pariſ in
tract. de reſign. benefit lib.2.in prin.quęſt.79.
20 Honded. conſ.73.nu.102.vol.1. Et † penden-
te conditione nullum ius parti dicitur acquiſi-
tum, Menocch. cõſ.452.nu.42.vol.5. Turrett.
conſ 67.nu.127.&conſ.70.nu.35.& conſ 84.
nu.13.vol.2. Surd. conſil.186.nu.12.vol.2.l.ſi
quis ſub conditione damnorum, ff. ſi quis om.
11 cauſa teſt. Et † agens non adimpleta conditio-
ne malè agit ſine actione, Natt.conſ.269.nu.1.
Cum.in cap.ritus 16.num.3.& 45. Viui.deciſ.
359.nu.3.l. hęc venditio in prin.ff.de contrah.
empt l.legata, ff. de cond.& demoſtr. Cephal.
conſ.207.nu.51.vol.2. Rimin. Iun. conſ.319.
num.59. lib 4. Turrett. conſil.44.nu 32.vol.2.
Bal.in l.ſi prędiũ, nu.8. C.de edil.ed. Menoch.
conſ.60. nu.48 Tiraq de retr. ſangui.§.1.gloſſ.
2.nu.21.& gloſſ.10.nu.50. Surd.conſ.186.nu.
22 vol.2. Curt. Iun. conſil.82.num.5.Cephal.
conſil.311.nu.7 Natt.conſ.269.nu.1. Turrett.
conſil 70.nu.36.& conſ.84.nu.13.vol.2. Crot.
conſ 93.nu.19 lib.2.

Et tanto fortius propter dictã clauſulam nõ
12 aliter, nec alio modo quæ † facit omnino defi-
cere conſenſum, Bal.in l.ſi quidẽ, C.de except.
Curt.conſil.8.nu.4 in fin. Menocch.conſ.523.
num.2.vol.6. Iaſ conſ.86.col.pen.lib.3. Boer.
quęſt.243.nu.11. Soce.Iun.conſ.16.in fin.vol.
1.& conſ.181.nu.6.lib.2.Crauet.conſ.201.nu.
43. Decian. conſ.1.nu.32.vol.3.

Excipiebat reus primo quod in cõtractu ven-
ditionis legũtur verba, quod recuſantibus pro-
prietarijs conſenſum pręſtare cõtractus ſit nul-
lus,& nõ conſtat proprietarios denegaſſe con-
13 ſenſum, quo fit vt † cõtractus ſtat in pendenti,
& interim venditor reuocare non poſſet, Paris
conſ.59 lib.1. Burſat.conſil.56.nu.20. Fuſcius
14 deciſ.7.verſ. vẽditio facta; Quia † emphiteuſis
caduecatur domino volente, & non alias, Me-
nocch.conſ.740 num.23.vol.7. Aret.in l.cum
ſeruũ, nu.2.verſ ex quibus omnibus, C.de ſeru.
fugit. Soce. in l.2. num.6. ff. de excep.rei. iud.
doctiſſ Aponte conſil.4.nu.66 Viu.deciſ.180.
nu.11. lib.1. Rimin. Iun.conſ.835.num.47.&
conſ.818,nu.22.vol.7.& conſ 111. nu.77.vol.
1. Ruin conſil.3.vol.1.Crauett.conſ.1000.nu.
278.vol.6. Auall.conſ.57.vol.2.Iaſ.in l.2. not.
5. C. de iure emph.

15 Et ita † intelligitur pronuntiatum Iſern. in
cap.1.in prin. num.3.verſ.item contra de cap.
Corra. quem ſequitur à Perno conſ.20.nu.6.in
16 fin.verſ.vnde conuentus, quod in † feudis non
admictitur exceptio de iure tertij, ſcilicet eo de-
clarante caducitatẽ, aliàs ſecus ſicut in allodijs

17 Secundò quia dictus cõſenſus fuit † requiſi-
tus per emptores à procuratoribus dictorũ pro-
prietariorum propter eorum abſentiã, & infra
ſex mẽſes, vt per cap. Regni Regis Caroli 116.
18 rub.quod alien.pręd.emph. Quo fit vt † ſemel
facta interpellatione infra tempus legitimũ nõ
commictatur caducitas, ſed quãdoquncq; con-
ſenſus pręſtari potuiſſet, Iaſ.in l.ſi quis arbitra-
tu, ff. de verb. obl. Bal in l.vlt. §.ſed ſi quis,C.
com. delegat.& in cap.quintauallis extra de iu-
reiur. Salic.in l vlt.C.de contrah. empt. Iaſ. in
l.fin. C. de iure emph.

19 Tertio quia pręſumitur pręſtitus † cõſenſus
per dominos poſſeſſa re per emphiteutã ſpatio
decem annorum, Maſc.vol.1.de probat.concl.
417.nu.4. Alex.conſ.111.ſub nu 9.vol.4. Dec.
conſ.183.ſub num.14. Tiraq de pręſer.in verſ.
per decem annos, §.1. gloſſ.4.verſ. tertio non
hinc longe abeſt, Ant. Gabr.lib.1.concl.tit.de
pręſumpt. concl.1.nu.2. Iaſ.in l.1 col.6. C. qui
adm. & in l. ſciendum, col.6 ff.de verb obl. &
in l.ſi certis annis, col.3 C.de pact. Caſſan.cõſ.
11.col.27 Socc. Iun.conſ.22.col 4.vol.1.Brun.
in tract. de forma; fol.80. col.3. Et dato quod
20 contractus iſte fuiſſe conditionalis, ſufficiet †
conditionem fuiſſe adimpletam pręſumptiuè,
Mantica de coniect.vlt.vol. lib.1. tit. 16. nu.8.
Honded.conſ.58.nu.83.lib.1.

21 Tanto fortius exactis † longiſſimo tempore
penſionibus per procuratores proprietariorũ
habentes ſpeciale mandatũ ad exigendum pen-
ſiones, Corbol.de cauſa priuat.ob non ſolutum
cano. limit.21. num.18 Corn. conſil.187. ſub
num.1. vol.1.

Quartò quia dictus contractus venditionis
non eſt cõditionalis, ſed purus,& illa verba nõ
conſentientibus proprietarijs non faciunt con-
22 tractum conditionalem, Cum † tacite inerant,
l.3.ff de leg.1.l.fin. C.de iure emph. Iaſ. in l. li-
ber homo, §.decẽ, ff.de verb.obl. Paul.de Caſt.
in l.quibus diebus, §.quidã titio, ff. de cond. &
23 demoſtr. Et † fuerunt appoſita ad cautelam, nè
videatur proprietarius cõtemnĩ alienatione em-
phiteuſis, Iaſ.in l.fin.col.pen.C.de iure emph.
Clar.in §. emphiteuſis, quęſt.13.verſ.item quę-
rò, ibi benè verum eſt, Bal.in cap.1.§.fin.nu.5.
in fin. quæ fuit prima cauſa benefi. amm. Rip.
lib.3.reſp.cap.1.nu.3.& in cap.cum M.ſub nu.
80.verſ.ſecundo intellige, extra de conſtit.

Quapropter deciſit Magna Curia reum eſſe
abſoluendum.

ARGVMENTVM.

Vtrũ ſententia cõtra virginem ſit appellabilis?

SVMMARIVM.

1 *Cap. ritus 139.declaratur, nu. 1. 7. & 10.*

Cauſa

Cauſæ virginũ an enumerẽtur inter ſummarias,nu.2.
Cap.ritus 133. declaratur, nu.3.
Statutũ fauorabile extenditur ex identitate,vel maioritate rationis,nu.4.ſecus ſi fuiſſet exorbitãs,nu 4.
Virgo videtur infelicior vidua,nu.5.
Virgines gaudent priuilegio miſerabilium perſonarum. num.6.
Appellatio regulariter admictenda eſt,nu.8.
Cap. ritus 139. vtrum videatur priuilegiare cauſas, vel perſonas,nu.7.& 10.
Cauſa dicitur à caſu,nu. 11.
Cauſa debet eſſe in appellabilis æqualiter fauore rei, & actoris,nu. 12.

DECISIO. XXII.

FVit cõtrouerſum in M. C. vtrum ſententia lata in fauorem Donnę Dorotheæ de Iudice contra Donnam Dorotheam de Opezzinghis virginem eſſet declaranda non appellabilis.

Et adducebatur primo ex parte virginis, quod
1 declarari deberet appellabilis,quia † Cap.ritus
139. prohibet appellari à ſententia lata per M.
2 R.C. in cauſis ſummarijs,& † cauſæ virginum
non enumerantur inter ſummarias ab eodem
cap.ritus,& cap 133.
3 Sed reſpondetur ab actrice,quod † cap. ritus
133.loquitur de cauſis viduarũ, vt ſint ſumma-
4 riæ iuxta terminos iuris communis, & poſſet †
extendi ex identitate,vel maioritate rationis ad
5 virgines,cum † viduæ ad tempus videantur in
miſero, & infelici ſtatu cõſtitutæ, ſed virgines
perpetuò, Viui.deciſ.65.num.3.verſ. & de hoc
lib.1. Tanto fortius quia d. cap.ritus 133.ſubijcit idem eſſe in alijs miſerabilibus perſonis, &
6 virgines earum † gaudent priuilegijs, Vinc. de
Franch deciſ.1co.num.1.& ſeq Neuizz.lib.6.
Silue.nu.30.Couarr.pratt.quæſt.cap.7.ſub nu.
2.Carau. in ritu Neapol.19.nu.21. Guid. Pap.
deciſ.566.nu.2.
7 Secundò adducebatur quia † cap. ritus 139.
videtur priuilegiare perſonas actorum, & non
reorum, vndè cum videatur correctorius iuris
8 cõmunis, quo † regulariter admictitur appel-
latio,gloſſ.l.qui reſtituere,ff.de rei vend gloſſ.
auth.de iudit. Bart.in l.maioribus,C.de appell.
Non deberet extendi ad iſtam virginem ream,
9 quia in † correctorijs etiã ex maioritate ratio-
nis non fit extenſio, Viui.com.opin in verſ.ex-
tenſio,vbi teſtatur com.opin. gloſſ. auth. quas
actiones,C.de ſacro ſanct.eccl. Iaſ in l. fratres,
col.3.C.de inoff.teſt. & in auth. non licet, col.
2 C.de lib.præter. Imol.conſil.64.col.1. Aret.
conſil.27.col.2. Corn.conſil.271.col.4. vol.4.
Curt.Iun.cõſ.6.col 6.Iaſ.in l.de quibus,nu.14.
ff.de legib.vbi teſtatur com.opin. Dec. in l.nõ
debet cui,quod plus,nu.4.ff.de reg. iur.
10 Sed reſpondetur a victrice, quod † ritus lo-
quens his verbis, item ſi proceditur in Magna
Curia ſummariè,&c. magis videtur priuilegia-
re cauſas ſummarias,atq; ita materiam in iudi-
tio deductã,& agitatã,quam perſonas, & cauſa
ita dicitur reſpectu actoris, ſicut rei, cum dica-
11 tur a † caſu,cap.forus extra de verb.ſign. Mara.
in ſpec.par.2.nu.10.fol.9. Alex.in.l. poſtquam
liti,C.de pact.& in l. cauſas,C.de tranſact. Vn-
12 dè † æqualiter deberet dici in appellabilis, Bal.
Nouell. in tract. de dote par.6. priuil.2.nu.12.
per l. fin. C. de indict.vid. Toll. cap.2.extra de
mut.petit.

Quapropter decifit Magna Curia ſententiã in cauſa ſummaria non eſſe appellabilem, in menſe Nouembris 1600.

ARGVMENTVM.

Laudi nullitas, vel reſciſſio ex quibus deducatur?

SVMMARIVM.

Laudi reductio ad arbitrium boni viri ex enormiſſima læſione peti poteſt,nu. 1.ampliatur,nu 2.4.& 5.
Iuramentum non poteſt tollere enormiſſimam læſionem,num.3.
Laudi reductio ad arbitrium boni viri nulla cautela eu fugi poteſt, num.6. etiam ſi fuiſſet compromiſſum certa pœna vallatum,nu.7.
Laudum prolatum extra tempus à partibus præfixũ in compromiſſo eſt nullum,nu.8.
Sententia lata extra inſtantiam eſt nulla,nu.9.
Sententia nulla poſſet per Iudicem appellationis confirmari ſi in meritis iuſta appareret,nu. 10.
Calculatorum iuramento ſtatur circa tempus calculi non docto de contrario,nu. 11.
Arbitri non præfixo termino ad decidendũ à partibus infra quod tempus decedere poſſunt,nu. 12.& 14.
Iudex poteſt cogere partes ad litẽ conteſtandũ,nu.13.
Compromiſſum nemo cogitur acceptare,nu.15.
Compromiſſum acceptans cogitur diffinire,nu.16.
Compromiſſum quando dicatur acceptatum,nu.17.
Laudum dicitur nullum omnibus rebus in cõpromiſſo deductis non diffinitis,nu.18.
Laudum dicitur nullum ſi res non deducta in compromiſſo fuerit diffinita nu.19.
Arbitri poſſunt prætermictere differentias eis nõ præpoſitas,vel ab eis non cognitas,nu.20.

DECISIO. XXIII.

FRater Auguſtinus Megus, tentauit
nullitatem euiuſdam laudi prolati in
fauorem Thomæ Damanti,cũ etiam
1 potuiſſet reductionem † ad arbitriũ
boni viri petere ſtãte prętenſa enormiſſima læ-
ſione,l.ſocietate,§.arbitrorum,ff.pro Socc.in
l.ſi libertas la.2.ff.de oper.liber.l.1.ff. de leg.1.
gloſſ.

gloſſ.cap.cauſam extra de elect.gloſſ.cap. à Iudicibus 2.quæſt.6. meus Abb. in cap. non ſine, col.fin. extra de arbitr. & in cap. quinta vallis, col.2. extra de iur.iur.

2 Etiam ſi † fuiſſet cõpromiſſum iuratũ, & iuratum deſtando laudo in inſtrumento cum ſtipulatione adiecto, Hoſt. Ant. & Imol. in dict. cap. quinta vallis, meus Abb. in cap. cum contingat, col. 16. extra de iureiur. Grat. conſ.30. col. 1. vol. 1. Feder. conſ. 129.col.fin. & conſil. 85.col. 2. & conſil. 142. col.3. Bal. in fin. C. de nõ numer pecun.gloſſ.l.ſi quis arbitratu, ff.de verb.obl. Quia † iuramentũ non poteſt tollere
3 enormiſſimã læſionem, Anchar. in cap. 1. col. 41.extra de conſt. Abb conſ.107.in 2.dub.vol. 2. vbi teſtatur com. opin. Dec.in l. pactũ quod dotali,col 3.C.de collat.& conſil.45.col.1. & conſil. 180.col.pen. & conſ.203 col.2. Crot.in l.ſtipulatio hoc modo, ff.de verb.obl. Bologn. conſil.44. col.4.

4 Ac etiam quod † fuiſſet renuntiatũ arbitrio boni viri cũ expreſſione caſus enormiſſimæ læſionis, Paul.de Caſt conſ.70.col. 1.vol. 1. Alex. conſ.131.col.fin.vol.2. Socc.conſil. 104.col 4. vol.4. Cepol. conſil.30. circa fin.in ciuil. Dec. conſ.34.col.3.vbi teſtatur com. opin.& conſil. 60.col.2. Pariſ. conſil.45.col.5. vol.1. Crauett. conſ.142.col.5 Gram.deciſ.66.nu.48. Cepoll. cautel.197. Burſa.conſ 114.num.31.vol.1.vbi teſtatur magis com. opin. Capra concl.87. nu.
5 150. Licet † contrariam ſententiã affirmauerit magis communem Ant. Gabr. lib.2.concl.tit. de arbitr. concl.3.num.39. & 45.Ant.de Butr. conſ.24.col 3. Socc.conſ 85.col.3.vol.1. Salic. in l.cum antea,col. 5.C.de arbitr.Paul.de.Caſtr. conſ.255.col.pen.vol.2. Corn.conſ.221.col.3.
6 vol.2,Bertran.conſil.5.vol.1. Quia † per nullã verborũ formulam, vel cautelam effici poſſet, vt impediatur reductio ad arbitrium boni viri, Bal. in l. cum antea, col.2. verſ. ſed quomodo, C.de arbitr.& in l.ſi vnus, §.illud ff.de pact & conſ.380. vol. 1. vbi ait ita cõmuniter obſeruari, Paul.de Caſtr. conſil.76. col. 1. vol. 1. Guid. Papa quęſt.519.Alex.conſ.131.circa fin.vol.2. Cepoll.conſ.30. circa fin. & conſ.34. circa fin. in ciuil. Dec.conſ.39.col.3.Curt.Iun.conſ.79. in fin. vbi ait hanc eſſe cõmunem opinionem, & ab ea in iudicando, aut conſulendo nõ recedendum, Dec. conſ 60.col.2. & in cap.ad hæc el 2. col.2. extra de appell. & conſil. 11. col 4. Caſſad. deciſ. 1. tit. de empt. & vend. Ferrar. cautel 8.Felin. in cap. cauſam quæ col. 1.extra de re iud. Dec.conſil.632. Pariſ.conſ.89 col.3. vol.1.Crauett.conſil. 192.col.5.Grat.conſ.30. col.1.& conſil.24.col.3.vol.2. Ruin. conſ.11. col. fin. vol.4.

7 Ac etiam ſi † compromiſſum fuiſſet vallatũ certa pęna Ant.de Butr.in d.cap.quinta vallis, Bart. in d.§.arbitrorum, Bal.in d.l.cum antea, Ant. Gabr. in dict. concl.3. num.5.

Primũ caput nullitatis laudi deducebat,quia
8 † fuit latum extra tempus à partibus præfixum in cõpromiſſo, Vinc.de Franch. deciſ.354.nu. 3.par.2. Socc. conſ.87.vol.4. Iacob in l.tale, §. facta, ff.de iure dot. Blanc de cõpromiſſ quęſt. 7. ſub nu.36.l.nõ diſtiguemus, §.fin & l. cum dies, ff. de arbit. Borell.de cõpromiſſ.§.3.gloſſ. 4.quęſt.5. Iacob.Butrigar. in tract. de oppoſit. cõpromiſſi,nu.6. Lanfranc. de Orian. in tract. de arbitr.par.5.nu.26.& 40. Bar.in l. ſi de meis §.arbitrer,ff.de arbitr. Bal. in cap.quinta vallis extra de iure iur. Ioan. Bapt. Peruſin. Bart. pro nepos in tract.de arbitr.lib 7.cap.2.ſub.nu.1. l. arbitrer ex compromiſſo,C. de arbitr.

9 Sicut etiam † ſententia lata extra inſtantiam eſſet nulla, Maran. in ſpec. par.4 diſtin. 16.nu. 23.vbi teſtatur com.opin. gloſſ. Bart. & Bal.in l. properandum in prin.C.de iudit. Alex. conſ. 82.col.1.vol.3. Vant.de nulli.tit.ex defe.iurid. ordin.nu.120 verſ. iſto igitur, vbi teſtatur veriorem, & cõmunem opinionẽ, Paul de Caſtr. conſ 184.col 2.vol.1. Rom. ſing 788. Abb. & Socc.in cap.pen.extra de iudit. Turzan.op 62. nu.1. vbi teſtatur cum. opin. Caualc. deciſ.11. nu.19.& 34.par.1. Rimin.Iun.conſ.203.num. 94.vol.2. Rimin.Sen.conſil.418 nu.12.vol.3. Socc. Iun.conſ.169.vol.1. Bal.conſ.101.num. 15.& conſ.169.num.5.vol.3. Berous conſ.14. nu.8.vol.3. Aſin. in praxi iud.§.2.cap.4. nu.4. & cap.14 nu.3. Cephal.conſ.507.nu.19.vol.4. Auall. conſil.82.nu.3.

10 Licet poſſet per † Iudicem appellationis cõfirmari ſi in meritis iuſta appareret, Cephal. conſil.223.nu.1.vol.2. Alex.in l. de pupillo,§. qui opus, nu.6 ff. de op.noui nunt. & conſ.79. vol.2. Franc.in cap. dilecto el 2.num.26 & 52. extra de appell. Felin.in cap.in literis,nu.9.extra de off. deleg. Dec. conſ 394.nu.17. Marſil. ſing 502. Vant.de nullit tit.quib.mod.ſenten. nulla repar.poſſ.nu.129.Bart.in l.ſi expreſſim, col. pen ff.de appell.

Sed reſpondetur ex parte illius de damante, quòd terminus quindecim dierum adiectus in compromiſſo nõ fuit aſſignatus arbitris ad decidendum, ſed calculatoribus ad calculandum
11 qui infra tempus calcularunt, vt cũ † iuramento retulerunt arbitratores quibus credendũ eſt nõ docto de contrario, Malcar. concl.124. nu. 41. Menocch. lib.1.de arb.iud. quęſt.73. num. 31.Felin.in cap.cum a nobis ſub num.12.extra de teſtib. gloſſ. in verſ.& ſi tres, cap.cum dilectus extra de election.

12 Et nõ pręfixo termino arbitris ad † decidendum potuerunt decidere infra inſtantiam iuris cõmunis vel ſtatuti liteiam conteſtata, vel perpetuo non conteſtata lite, Lanfranc. de Orian. in tract.de arbitr. par.5.nu.40. vbi ſubijcit poſ-
13 ſe Iudicem cogere † partes ad litem conteſtandum,

dum,l. ſed & ſi cõpromiſsũ,ff.de arbitr. Blanc.
14 de comprom.quęſt.7.nu.36 Niſi in † compro-
miſſo fuiſſet adiectum tempus decurrẽdum ab
hodiè vel à tali die, Vinc.de Franch. deciſ.354.
ſub nu.3.par.2.Socc.conſ.87.vol.4. Iacob. in l.
tale,§.facta,ff.de iure dot.

15 Et quamuis non cogatur quis † compromiſ-
ſum acceptare, poſtquam tamen acceptauerit,
16 cogitur † diffinire, Lanfranc. de Orian.in tract.
de arbitr.in prin.nu.16.l.3.§.tamen ſi neminẽ,
ff. de arbitr.gloſſ.l.fin. C.de cõtrah. empt. Bal.
in l.non iuſtã in fin.C.ad trebell.Bar.in l. apud
iulianum in princ.ff.eod.gloſſ.in verſ.compro-
miſerunt,l.cum dies,ff. de arbitr. Ioan. Baptiſta
in tract.de arbitr. lib.5.cap.3.nu.1.l.ſi de meis,
§.fin.ff.de arbitr.l.& eſt ſi verus, §.1.ff.eod.

17 Et dicitur acceptaſſe † cõpromiſſum ſi fuerit
factũ apud acta pręſente illo qui datur arbitrer,
vel ſi in cõpromiſſo facto extra iuditium dica-
tur præſente ipſo arbitro, qui fuiſſet coniuncta
perſona, vel magnus amicus, vel non contradi-
xiſſet, vel abſens cum primũ ſciuerit, non repu-
gnauerit, vel ſi receperit inſtrumentũ compro-
miſſi, vel cognoſcere inceperit, Lanſranch. de
Orian.in tract.de arbitr.in prin.num.17.& 18.
Bal.in l.inuitus in fin.C.de procur. Ioan.Bapt.
in tract. de arbitr. lib.5. cap.3.nu.2.& 3. Imol.
in cap.quinta vallis differ.18. de iure iur.

Secũdum caput nullitatis adducebatùr quia
18 † omnes res, & differentię deductę in compro-
miſſo non fuerunt diffinitæ, ſed partim, expo-
ſito, vt ſimul omnia terminari deberent, vnde
redditur laudũ nullũ in totum, Blanc.de com-
promiſſ. quęſt.9.nu 60. Specul. tit.de arbitr.§.
ſequitur verſ.quid igitur, Hoſt.in ſum.de arbi-
tris, §.qualiter verſ.ſi non apparet per l.eos,C.
de appell.l.de qua re,ff de iudit.cap.ſecũdo re-
quiris extra de appell.Bal in l.1.C.ſi aduer.rem
iud. Vant.de null.ex defe.proceſſus,num.100.
circa fin. verſ. præmiſſa, l.quid temen, l. non
diſtinguemus, § cum in prures, ff. de arbitr.
19 ſicut etiam redditur nullum ſi de † re non de-
ducta in compromiſſo cognouerint arbitri, &
diffinierint, Lanfranch. in tract. de arbitr. 5.
membr.num.14.Alex. conſil.225.col.3.vol 2.
Socc. conſ.220.vol.2.l. nõ diſtinguemus,§.de
offitio,ff.de arbitr.l.ſi cũ res,§.1.ff.eod.Specul.
tit. de arbitr § excipere verſ. ſed pone litigan-
tes, vbi Ioan. Andr. in addit.

Sed reſpondebatur, quòd re vera arbitri de
omnibus cognouerũt, & ſimul omnia diffinie-
runt, vt apparet ex lectura ipſius laudi in quo
teſtantur, viſis omniſius computis, & conſide-
ratis cõſiderandis totius ſocietatis, facimus de-
bitorem dictum de Darrante in vntijs triginta
ſeptem, nec aliquę differentię non deciſę pro-
20 ponebantur, quæ & ſi verę arbitris tamen † nõ
cognitæ prętermicti potuerunt, Vant.de null.
ex defectu proceſſ. ſub nu.99.l. quid tamen, ff.

de arbitr.l.quidam extimauerunt,ff.ſi cert.pet.
Ang.in l.1.§.fin ff.quę ſent.ſine appell.Innoc.
in cap.2.extra de ord. cognit.

Quapropter deciſit Magna Curia, laudum
validum eſſe.

ARGVMENTVM.

Donatio poteſt fieri, vt valeat ad tempus.

SVMMARIVM.

Donatio poteſt fieri, vt valeat ad certũ tempus, nu.1.
Pactum in donatione adiectum poſſet teſtibus proba-ri, nu.2. & per ſcripturam priuatam, nu.3.
Falſi ſola ſuſpitio in ciuilibus habetur pro falſitate, num.4.
Falſitas non infertur vbi veritas eſt poſſibilis, nu.5.
Falſitas vt excludatur ſemper debet fieri interpetratio, num.6.
Veriſimile non eſt aliquem velle alteri beneficare cum ſuo diſpendio, nu.7.
Veriſimile non eſt quod habens filios omnia dediſſet, num.8.
Donatio rei quæ fuerit maiorum donatoris præſumitur ſimulata, nu.9. & alijs coniecturis, nu.7. & ſeq.
Veriſimile non eſt aliquem velle beneficare inimico de re aliena, nu.11.
Donatio propter lites futuras ſolet fieri in Regno perſonis priuilegiatis, nu.12.

DECISIO. XXIIII.

FRanciſca Sturino, & Paula de Vincẽ-
tio, habentes ius, & cauſam ab Angi-
la Morruello donataria Franciſci de
Amari, tentauerũt publicianam, ſeu
reiuendicationem quarumdam domorũ cõtra
Simonem de Amari poſſeſſorem earum.

Reus autẽ aduerſus deducta per actrices ex-
cipiebat primo quod dicta donatio facta à Fran
ciſca de Amari, qua dominium domorum pro-
bare intẽdunt eſt ſimulata, ſeu reſoluta quò ad
certum tempus fuit enim facta amitæ d. Fran-
ciſci, vt nomine ipſius, domos prędictas recu-
peraret prout recuperauit deinde à poſſe quo-
1 rumdam, in tantum quòd † finita lite, vel fuit
2 reſoluta, vel remanſit ſimulata, potuit enim †
tale pactum donationis teſtibus probari, ſicut
ipſa donatio potuiſſet, Menocch.conſ.881.nu.
15.vol.9.Natt.conſil.609.nu.21.vol.4. Auall.
conſ.43.nu.14.vol.3.Maſcar.vol.1.de probat.
concl.562.nu.1. quia (inquit) ad ſubſtantiam
donationis non requiritur ſcriptura, Paul. de
Caſtr.conſ.75.nu.3.vol.2. Bertrand.conſ.208.
3 nu.3. vol.2. & conſ.89. nu.2.vol.1. Ac † etiam
per ſcripturam priuatam, Maſc.concl.562.nu.
3.Mantu.conſ.71.nu.17.verſ.& ſufficit, Et in
hoc themate producuntur plures teſtes ſuper

pacto

pacto prędicto, quod valeret donatio durante lite tantùm, & non poſtea iuxta tex. l. 2. C. de don. quæ ſub modo, vbi Bal. & Salic.

Actrices replicabant arguētes aliquos ex teſtibus productis de falſo, ex eo quod repoſuerant donatorem, poſt litem finitam ſtetiſſe in poſſeſſionem domorũ, cum oſtendatur exigiſſe loeria Franciſcum virtute procurationis Angi
4 læ donatarię, & in ciuilibus ſola falſi † ſuſpitio habetur pro veritate, Archid. in cap. in memoriam, 19. diſtin. Bal. in l. ſi veritas, C. de fideicomm. Abb. in cap. porrecta in 3. not. extra de confirm. vtili vel inut. Pariſ. conſ. 12. col. 3. vol. 4. Curt Iun. conſil. 52. in fin. Ant. Gabr. lib. 7. concluſ. tit. de maleſit. concl. 6. num. 1. Marſil. conſ. 17. col. 2. Iaſ. conſ. 168. col. 2. vol. 4. Mantua. conſ. 174. col. 2. Purpur. in l. traſigere, col. fin. C. de tranſact.

Dupplicabat reus exceptionem quòd Franciſcus donator vno anno exegit vti procurator donatariæ, ſed annis ſequētibus locabat, & exigebat nomine proprio, & in eiuſdem domibus diem ſuum clauſit extremum, quo fit vt falſitas
5 inferre nõ poſſet quãdo † veritas eſt poſſibilis, Hiero. Gabr. conſ. 180. nu. 4. in fin. vol. 1. Bal. in cap. 1. §. notandũ de nat. feud. Et ſemper de-
6 bet † fieri interpetratio per quam falſitas excludatur, Surd. conſ. 173. nu. 53. vol. 2. Bal. in l. iuris gentium, §. quod ferè, ff. de pact. Alex. conſ. 74. nu. 11. vol 4. Iaſ. in l. ſingularia, nu. 48. ff. ſi cert. pet Paris conſ. 28. nu. 50. vol. 2. Dec. conſ. 175. nu. 5. Becc. conſ. 78. nu. 10. & 44. Foller. in pratt. crim. par. 2. verb. item quod cõmiſit falſitatem, nu. 12. Alex. Stiat conſ. 117. nu. 38. inter conſ. crim. diuerſ. Bart. in l. non ſolum, §. ſed vt ꝓbari, ff. de op. nou. nuntia. Alciat. de pręſum. 3. rect. 1. pręſum. Ant. Gabr. lib. 7. concl. tit. de maleſit. concl. 2. nu. 1 Boer. deciſ. 215. nu 22. Surd. deciſ. 282. nu. 11. & 12. Becc. conſ. 78. nu. 12. Paſeth. conſ. 180 nu. 14. Tanto fortius quia procuratoriũ factum fuit a duobus hęredibus tantum dictæ Angilæ, & nõ ab omnibus, cum plures fuiſſent, & probata donatione fictitia, & procuratorium hæredum donatariæ fictitium dicitur vti acceſſorium.

Secundò excipiebat reus de ſimulatione donationis, quæ primo coniecturatur ex eo quod donator litem feciſſet ſuis expenſis, quò fit vt
7 non ſit † verſimile aliquem velle alteri beneficare cũ ſuo diſpendio, gloſſ. cap. ſi Romanorũ 19. diſtin. Cephal. conſ. 631. nu. 32.
8 Secundò quia donator habebat † vxorem ex illa filios ſperabat, & non eſt veriſimile, quod omnia dederit cum nihil aliud habebat in bonis, Becc. conſil. 52. num. 59. Onded. conſ. 46. num. 17. vol. 1.

Tertiò quia domus erant maiorum donato-
9 ris, & † pręſumitur ſimulatio quando donatur res maiorum ſuorum, Maſcar. concl. 443. nu. 2. gloſſ. in verſ. maiorũ, l. ſi emptori, ff. de minor. l. cum ſeruus, ff. manda. Affl. in cap. 1. nu. 67. de feud. dato in vicem leg. com.

10 Quartò quia † donator ſemper ſoluit onera impoſita ſuper dictis domibus eaſquè meliorauit, Surd. deciſ. 34. num. 3. l. cum de indebito, ff. de probat.

Quintò quia donator in eius teſtamento reliquit habitationem dictarum domorum vxori & proprietatem cõuento, tunc innimico, vnde
11 non eſt † veriſimile voluiſſe beneficare innimico de re aliena, & ſimulatio de iure optimo arguitur ex nõ verſimili, Maſc. concl. 442. nu. 3. Cephal. conſ 142. nu. 52. vol. 1.
12 Sextò quia fuit facta † donatio conſanguinę viduæ, & priuilegiatæ propter litem futuram, vt maiorẽ finem haberet, ſicut indifferenter in Regno ſeruatur, Bart. in l. poſt contractus, nu. 3. ff. de donat. Bott. conſ. 59. nu. 41. Becc. conſ. 52. num. 55. Honded. conſ. 46. num. 15. & 16. Turrett. conſ. 87. nu. 34.

Sed Magna Curia neſcio quo iure condemnauit cõuentum, me exiſtente in contrario voto, quod (vt audiui) fuit à Iudicibus Tribunalis conſiſtorij Sacræ Regiæ Conſcientiæ confirmatum 1602.

ARGVMENTVM.

Quando peti poſſet reſtitutio in integrum aduerſus factam concluſionem, ſeu inſtantiæ lapſum?

SVMMARIVM.

Reſtitutio in integrũ cõceditur minori ſaltim ex clauſula generali ſi qua mihi alia iuſta cauſa, &c. aduerſus lapſum primæ inſtantiæ, nu. 1. tanto magis ſi contra tutores non poſſet habere regreſſum, nu. 2.

Reſtitutio in integrum cõceditur minori aduerſus concluſionem in cauſa, num. 3.

Conſt. Regni obſcuritatem declaratur, nu. 4.

Reſtitutio in integrum cõceditur mulieribus etiã maioribus pendente iuditio ante ſententiam, nu. 5.

Cauſæ concluſæ in Magna Regia Curia non tranſeunt in hermodicium, nu. 6.

Reſtitutio in integrum tantum dat quantum læſio obſtulit, num. 7.

DECISIO. XXV.

IOannella Caluagno minor cõuenta petijt reſtitutionem in integrũ aduerſus factam cõcluſionem, ſeu aduerſus inſtantię lapſũ, in cauſa quã habebat cum Donna Lauria Ruſſito actrice.

Primò enim deducebat minor, quod ſaltim
1 ex † clauſula generali ſi qua mihi alia iuſta cauſa, &c. eſſet concedenda reſtitutio in integrum

 aduer-

aduerſus lapſum primæ inſtantiæ, Sforz. Odd.
de reſtit. in integr. quęſt. 66. nu. 12. vbi teſtatur
com. opin. Bart. in l. 1. C. ſi aduerſ. liber. Iacob.
à S. Georg. in l. ſi vero cautæ, nu. 5. C. de iudit.
Socc. Sen. conſ. 299. nu. 1. & 2. Rebuff. de reſtit.
in integr. gloſſ. 1. nu. 16. Maur. Dolan. de reſtit.
in integr. cap. 283. gloſſ. & Bart. in l. & ſi ſine,
§. fin. ff. de minor.

2 Tanto magis quando cōtra † tutores, vel cu-
ratores nō haberet regreſſum, vel quia nō fue-
rint in dolo, vel culpa, vel ſoluendo nō eſſent,
Sforz. Odd. in tract. de reſtit. in integrū, quęſt.
22. Bellam. in cap. fin. num. 6 extra de reſtit. in
integr. Vital. in clem. 1. nu. 16. eod. tit. Monti-
cel. in tract. de inuent. hęred. tit. de hęred. & fal
cid. nu. 210. Auall. cōſ. 40. nu. 14. vol. 3. Berous
conſ. 120 nu. 23. vol. 1 Petr. Ant. Anguſc. conſ.
56. num. 3 vol. 2. Turzan. comm. opin. 60. verſ.
quamuis, Petr. de Bellapert. in l. fin. circa fin.
C. ſi tut. vel cur.

3 Et concedi † deberet aduerſus cōcluſionem
in cauſa, Sforz. Odd. in tract. de reſt. in integr.
quęſt. 64. nu. 41. Signor. de Homod. in l. nam, &
poſtea, § ſi minor, nu. 9. ff. de iure iur. Anchar.
in cap. auditis, num. 7. extra de reſtit. in integr.
4 gloſſ. l. fin. C. ſi ſęp. reſt. poſtul. Etiā ex † conſt.
Regni obſcuritatem, quæ concedit mulieribus
5 etiam † maioribus reſtitutionem in integrum
pendente iuditio ante ſententiam, gloſſ. Iſern.
& Afflict. in dict. conſt. obſcuritatem, rub. de
reſt. mulie. lib. 2.

Ex quibus, & ſequentibus tollitur obiectum
6 Donnæ Laureæ quæ allegabat cauſas † cōclu-
ſas in Magna Curia nō tranſire in hermoditiū
ex cap. ritus 184 & ſi cōcederetur reſtitutio re-
ſcinderetur cōcluſio, & per cōſequens inſtan-
tia periret, Tum quia (vt probatum eſt) etiam
aduerſus inſtantiæ peremptionē datur minori-
bus reſtitutio, tum quia concluſio fuit facta per
viginti duos dies ante lapſum inſtantiæ, ita vt
reſciſſa cōcluſione poſſet concedi reſtitutio ad
7 tantundē tempus, quia tātum † dat reſtitutio,
quantū lęſio abſtulit, l. fin. ff. de minor. l. ſed &
ſi per prętorē, §. ſi feriæ, ff. ex quib. cauſ. maior.

Quapropter deciſit Magna Curia eſſe mino-
rem reſtituendam Anno 1600.

ARGVMENTVM.

Quibus medijs exequutio inſtrumenti publici
corruere poſſet?

SVMMARIVM.

Exceptio adimplementi non ſequuti ex parte actoris non cenſetur reiecta à ſtatuto reiciente omnes defenſiones, nu. 1.

Promiſſio quando erit ætatis perfectæ continet diem incertam, nu. 2.

Mora vt contrahatur in die incerta debet præcedere interpellatio, nu. 3.

Præceptum datum à patre, vt filia nuberet cū conſenſu certorum propinquorum debet ſeruare, nu. 4.

Præcepto teſtatoris ſpreto eſt hæres priuandus hæreditate, nu. 5. declara, nu. 6.

Declaratoria requiritur ſaltim commiſſi in pæna ipſo iure impoſita, nu. 6.

Reſtitutio in integrū conceditur minori aduerſus ſpretum, ſeu non adimpletū præceptū teſtatoris, nu. 7.

Hæres non prohibetur agere contrauenien s præcepto teſtatoris, niſi fideicommiſſarius declarauerit velle ſuccedere, nu. 8.

DECISIO. XXVI.

FVit cauſata exequutio in vntijs trigin
ta octo, & tarenis quindecim ad in-
ſtantiam Philippi Varrica contra hę-
redes cōdam Ioannis de Nardo, quæ
fuit adimpleta per primum decretum ſuper
bonis hæreditarijs.

Opponebat hæres primo quod Varrica erat
obligatus in eodem inſtrumēto ratificari face-
re vxorem ſuam, quæ non ratificauit, atq; ita
1 obſtat † exceptio adimplementi nō ſequuti ex
parte actoris, quæ non cenſetur reiecta à ſtatu-
to, vel pacto reiciente omnes exceptiones, &
defenſiones, Bart. in l. 1. § & parui, ff. quod vi
aut clam, Dec. conſ. 119. num. 3. Roman conſ.
144. nu. 5. Crauett. conſ. 151. nu. 10. Marcian.
conſ. 47. num. 6. Becc. conſ. 45. nu. 13. Torrett.
conſ. 74. num. 58. vol. 1. & conſ. 78. nu. 15. eod.
lib. Olaſc. deciſ. 50. nu. 10. Brun. à ſole in com-
pend. propoſ. iuran ver. exceptio implementi,
Cephal. conſ. 312. nu. 100. & conſ. 407. nu. 15.
& 19. Ioſeph. Ludou. deciſ. Iucenſ. 50. nu. 3. lib.
1. Auall. conſ. 53. nu. 32. lib. 1. Maſcar. vol. 3. de
probat. concl. 1387. nu. 21. Alex. de pact. num.
435. Cum. ſuper rit. 16. nu. 68. Ioſeph. Ludou.
concl. 1. illat. 94. ampl. 16. tit. de prob. Surd.
conſ. 52. nu. 35. lib. 1. Menocch. conſ. 1. nu. 168.
& conſ. 55. nu. 6. vol. 1 Magon. deciſ. 11. nu 4.
Honded. conſ. 86. nu. 16 lib. 1. Surd. conſ. 186.
num. 21. lib. 2. Decian conſil. 102. nu. 9. vol. 5.
Milan. deciſ. 4. num. 100. lib. 2. Simon de. Pręt.
conſ. 28. nu. 6. & 7. Bott. conſ. 90. num. 6. Natt.
conſ. 226. num. 2. Garger. patrocin. 36. num. 6.
Maluaſ. conſil. 56. num. 34. Barnaba Cornazz.
deciſ. luce. 160. nu. 10. Mar. Anguiſſ. conſ. 77.
nu. 4. Burſat. conſil. 191. vol. 2. cum concor. in
meo tract. de caſib. conſcie. cent. 1. caſ. 14. vbi
ampliaui, & limitaui.

Replicabat Varrica, quod non erat adiecta
2 certa dies, ſed incerta quādo † eſſet ætatis per-
3 fectę, atq; ita erat neceſſe † interpellari, & dari
terminus, vt in mora conſtitueretur, Bal. in l.
magnam per illum tex. à contrario ſenſu, C. de
contrah. ſtipul. Cum. in cap. ritus 98. num. 24.

Ant.

Ant.Gabr.lib.5.concl.tit.de ſolut.concl.9 nu.
34. vbi teſtatur magis comm. opin. Bal.in l.ſi
poſt tres, col. 5. ff.ſi quis caut. & in l.ſi pacto
quo pœnam, col 3.C.de pact. Alex.in l.ſi inſu-
lam,col.6.fall.2.ff.de verb.obl. Iaſ in l.ſi ſtipu-
latus eſſem abſte in 4.not. ff.de verb.obl. Socc.
conſ.109.in fin.vol.1. Dec. conſ.2.col.3. Pur-
pur.in l.vinum, col.4.ff.ſi cert. pet.

Secundò opponebat hęres de carentia actio-
nis, quia pater Ioannæ vxoris dicti de Varrica
cuius nomine egit reliquit in teſtamẽto, quod
non poſſet nubere ſine cõſenſu certorum pro-
pinquorũ alias caderet ab hęreditate,& dumta-
xat haberet vntias centum, & cõſenſum prędi-
ctum in matrimonio cum dicto de Varrica nõ
4 recepent, quod † pręceptũ a patre datum ſer-
uari debuit, Iaſ. in l. turpia, num. 5.ff.de leg. 1.
Crauett. conſil. 1.nu 1. Mantic.de coniect.vlt.
vol.lib.11.tit.18.nu.8.in fin. Alex. conſil.209.
nu.7.vol.6. Vndè ſi pręceptũ teſtatoris debuit
5 ſeruari, eo † ſpreto eſt priuāda dicta Ioanna hę
reditate, & transfertur ad ſubſtitutos, Ioſeph
Ludou.tit.de hęred.concl.1.illat.82.l.hoc iure
§.fin.ff de donat.l.ſed ſciendum, ff. ad trebell.
Gugl. Bened.in cap.raynuntius verſ. raynun-
tius declara,nu.44.extra de teſtam. Pariſ. conſ.
19.nu.28.vol.2.Tiraq.de ll.connub.l.5.nu.14.
Dec.conſ.273.nu.2. Socc. in l.quibus diebus,
col.3.ff.de cond.& demoſt.Boer.deciſ.146.nu.
6.Atq; ita male egiſſe videtur Varrica nomine
vxoris pro dicta ſumma hęreditaria.

Replicabat Varrica primo quod & ſi pœna
6 ipſo iure lata fuiſſet à teſtatore requirebatur †
declaratoria ſaltim cõmiſſi, Tiraq.in l.ſi vnquā
in verſ. reuertatur, nu.400.C. de reuoc.donat.
Felin.in cap.cum ab homine, col 4. extra de re
iud. Dec.auth. caſſa, col.3.C.de ſacro ſan eccl.
Roma.conſ.1-1.col.2. Bal.conſ.301.circa prin.
vol.1.Curt. conſ.60.col.7. Ang.conſ.256.col.
vlt. Card. conſ.35.col pen. meus Abb. conſ.3.
quęſt.8.vol.2. Affl.in conſt. comes,col.pen.
7 Secũdò.quia † minori datur reſtitutio in in-
tegrum aduerſus ſpretum, ſeu nõ adimpletum
pręceptum teſtatoris, Sforz. Odd.in tract.reſt.
in integr. quæſt.83. num.57. vbi teſtatur com.
opin. Aret.conſ.6.col.4. Fulgoſ.conſ.61.nu.5.
Roma.ſing.94. Ruin. conſ.199. num.5.vol.1.
Rimin.conſ.261.nu.32.vol.2.

Tertiò quia niſi fideicõmiſſarius declarauc-
8 rit † velle amplecti fideicõmiſſum, non prohi-
betur hęres agere, Peregr.de fideicomm. art.2.
nu.61. quia (inquit) fideicõmiſſarius eſt loco
hęredis,& ſicut in hęrede requiritur aditio, ita
in fideicommiſſario agnitio fideicõmiſſi, Paul.
de Caſtr. in l.cogi, §.metianus, nu.4.ff. ad tre-
bell. Socc. & Rip. in l.1.§ ſed & quoties, ff.ad
trebell.ille ſub nu.5 iſte ſub nu.7. idem Rip.in
l.1.nu.50.& 51. ff.de leg.1. Cephal. conſ.318.
nu.94. Caualc.deciſ.33.nu.8.par.2.

Quapropter Magna Curia deciſit oppoſitio
nes reiciendas, in menſe Nouembris 1600.

ARGVMENTVM.

Quando curator teneatur non diſcutens
tutores adminiſtrantes?

SVMMARIVM.

Exceptiones peremptoriæ natæ ante ſententiam non admittuntur aduerſus eius exequutionem, ſed modificatiuè, nu.1 declara, nu.2.

Reſeruatio in ſententia conſeruat iura cõdemnati, nu.3.

Inuentarium probat bona extare, vel non, nu.4.

Curator tenetur petere à tutoribus rationem, & reliqua, num.5. aliàs tenetur ad intereſſe, nu.7. & ad omnia ad quæ tenebantur tutores, nu.9.

Tutores habiles non exacti à curatore præſumuntur exacti, nu.6.

Curator non exigens debita tenetur ad dupplum, & intereſſe, nu.8.

Curator non exigendo dicitur in dolo, nu.10. & conatum ſuum tenetur probare, nu.11.

Curator non tenetur ad intereſſe non exigendo quando debitor potuit ab adulta excuti, nu.12.

Curator non tenetur ſuis expenſis exigere, nec facere inuentarium, nu.13. (14.

Curator non dicitur in dolo ſi fecerit quod potuerit, nu.

Curator accedens extra Ciuitatem debet ſumptus facere de pecunijs pupilli, nu.15.

Hæredes tutoris, vel curatoris tenentur de dolo, & lata culpa demum lite conteſtata cũ defuncto, vel quando fuiſſent effecti locupletiores, nu.16. (17.

Quictantia facta vni ex contutoribus alijs prodeſt, nu.

Curator, vel tutor ex doloſa adminiſtratione non dicitur legitimè liberatus, nu.18. (19.

Voluntas enixa oſtenditur ex triplicatione actus, nu.

Quictantia facta tutori ex quibus argui poſſet falſa, num.20 & ſeq.

Falſitas arguitur ex carta derecenti cum tractetur de facto antiquiſſimo, nu.20. & alijs modis, num.21. & ſeq.

Conuictio perſonarum eſt maxima præſumptio donationis, num.25.

DECISIO. XXVII.

FVit cauſata exequutio in Curia Pręto-
riana ad inſtantiam Lauriæ Gurrerio
donatariæ in vntijs duabus mille cõ-
tra Don Paulum de Ioanne, vti hęre-
dem Franciſci de Ioanne hęredis,& fideiuſſo-
ris Franciſci de Bonamoneta curatoris Marga-
ritæ de Gurrerio effectum habens ſuper bonis
declaratis hypotecatis contra ipſos tertios poſ-
ſeſſores,& interloquutum quod retractetur, à
qua interloquutoria fuit appellatũ ac M. C. &
petitum debere reuocari cũ proceſſerit vigore
ſenten-

ſententię redditionis compoti curatię adminiſtratæ, & liquidationis, & reuiſionis, aduerſus
1 quam nō admittuntur † exceptiones peremptoriæ quæ erant natę ante ſententiam, ſed tantum modificatiuæ, Bart.& Iaſ. in l. 1. C. de iur. & facti ignor. Affl. deciſ. 13. ſub num. 28. Boer. deciſ. 43. Iacob. Machel. patroc. 40. nu. 7. Cappel. Tholoſ. deciſ. 263. Caualc. deciſ. 45. nu 64. & deciſ. 10 nu. 19. Et cum dicta liquidatio fuerit facta in vntijs quatuor milli quingentis, & ſex, exequutio vero in vntijs duabus mille tantum non poſſet ita ſtrictè modificari, quin non reſtet bona ſumma exequtionis

2 Sed reus replicabat poſſe omnes † exceptiones opponi, etiam impugnatiuas, cū in ſententia fuerint reſeruatę proponendę in diſputione computorū, & reſeruatio † in ſentētia con-
3 ſeruat ius condemnati, Crauett. conſ. 29. nu. 8. l. at ſi quis, §. pleriq;, ff. de relig. & ſumpt. fun. l. 3. §. 1. ff quib. mod. pign. vel hipo. ſoluat, l. 3. §. penult. ff. de lib. hom. exhib. l. penult. ff. de aqua quot. & eſti. Menocch. conſil. 422. nu. 32. vol. 5. Cephal. conſ. 370. nu. 60 Surd. deciſ. 163. nu. 17. & deciſ. 205. nu. 13. & conſ 152. nu. 29. & conſil. 180. nu. 14 & conſ. 205. nu. 24. vol. 2. Ang. in l. ſi quis legauerit, ff. de leg. 1. & in l. ſcripturas. nu. 3. C. qui potior. in pignor. habē. Becc. conſ. 34. nu. 23. Vince. de Franch. deciſ. 32. nu 14. Menocch. conſ. 495. nu. 35 vol. 5. & conſ. 2. nu. 57. vol 1. Crauett. conſ. 144. nu. 15. & conſ. 789. nu. 3. Ruin. conſ. 40. nu. 7. & conſ. 99. nu. 10. vol 1. Socc. Iun. conſil. 134 num. 86. vol. 3. Menocch. conſ. 319 nu. 22. & conſ. 341. nu. 17. vol. 4. Bur. conſ. 264 nu. 22. & conſ. 304. nu 48. vol. 3. Crauett conſ. 15. num. 2. Cephal. conſ. 547. nu. 5. vol. 4 & conſil. 441. num. 99. & conſ. 370. nu. 70. Becc. conſ. 74. num. 6. Hiero. Gabr. conſ. 155. nu. 32. & conſil 66. nu. 43. vol. 1. Gramm. deciſ 65. nu. 5. Grat. conſil. 139 nu. 20. vol. 1. Ruin. conſil. 114. nu. 11. vol. 5. Bal. in l. item labeo, ff. famil. herciſc. Ant. Cioff. conſ. 20 num. 15. vol. 2. Socc. Iun. conſ. 67. num. 19. vol. 1. Bal. conſ. 100 lib. 1.

Et ob id conuentus opponebat primo quod minor nō habebat bona, atq; ita in poſſe curatoris nihil peruenire potuerit, vt ex lectura inuentarij apparet, in quo tātum erant deſcripta
4 iura, & actionis, inuentarium † namq; probat bona extare, vel nō extare in hęreditate, Maſc. vol. 2. de probat. concl. 939. nu. 1. Bart. in l. ſcimus, §. licentia per illum tex. C. de iure delib. l. fin. C. arbitr. tute. Bal. cōſ. 4. in fin. vol. 2. Alex. conſ. 125. num. 5. lib. 1. Dec. conſ. 221. nu. 9. & conſ. 209 col. 1. Natt. conſ. 162. nu. 9. Iaſ. conſ. 55. in prin. lib. 1. & in l. pacta nouiſſima, nu. 5. & 6. C. de pact. Rip. in l. ſi conſtante, nu. 19. ff. ſol. matr. Alciat. de pręſum. reg. 3. pręſum. 20. Alex. & Aret. in l. in illa, col. penult ff. de verb. obl. Olaſc. deciſ. 61. nu. 11. Corn. & Iaſ. in d. §. licentia, vterquè, nu. 1. Guid. Pap. quęſt. 142. in fin. Burſat. conſ. 304. nu. 2. & 3. vol. 3.

Sed replicabat actrix, quod erant bona hęreditaria Ioannis patris adultæ, & Don Nicolai Barone patrui minoris ab inteſtato mortui fini
5 ta tutela, & à tutoribus † tenebatur curator petere rationem, & reliqua, l. a tutoribus, §. offitium, l. tutores, qui §. adoleſcens, & ibi gloſſ. & l. emilius, ff. de adm. tut.

Et cū eo tēpore tutores dicerentur prompti ad redditionem compoti, & habiles ad reliquo-
6 rum ſolutionem, reputātur ac † ſi fuiſſent exacti, l. ſi vero, §. perueniſſe, ff. ſol. matr l. 2. §. ſed, & ſi quid, ff. de hęred. verd. l. ſed, & ſi lege, §. proinde, ff. de pet. hęred. gloſſ. l. dolus, ff. mand. Menocch. lib. 3. pręſum. 58. nu. 7. Maſc. concl. 1221.

7 Et † curator propter negligentiā in non exigendo dicitur in lata culpa, & tenetur ad intereſſe, l. periculum, ff. ſi cer. pet. l. debitoribus, C. de adm. tut. Socc. conſ. 2. circa med. & conſ. 273. col. 3. vol. 1. Surd. conſ. 296. nū. 30 vol 2. l. ſi tutor conſtitutus, l chirograhus, ff. de adm. tut. l. tutores in fin. C. eod. l. quicquid, C. arbit. tut. Bertacch. in reper. in verſ. tutor tenetur de neglectis, Bart. in l. tutor qui repertoriū in fin. ff. de adm. tut cap. licet Epiſcupus de pręb. lib. 6. cap. commiſſa de elect. lib. 6.

8 Et non ſolum † curator propter negligentiā in nō exigendo oportunis remedijs tenetur ad debita nō exacta, ſed etiam ad dupplum, & intereſſe, Decian. reſp 85. num. 26. & 32. vol. 2. Imol. conſ. 75. num. 2. Rom. conſ. 413. col. 1. Menocch. conſ. 863. nu. 13. vol. 9.

9 Et da † omnia ea ad quæ poterant tutores teneri, l. tutores, qui § adoleſcens, l. emilius, vbi gloſſ. & Alber. l. qui negotiationem, §. ex duobus, ff. de adm. tut. l. pupillorum, C. eod. l. quicquid, C. arb tut l. 1. & 2 C. ſi tut. nō geſſ. Socc. conſ. 2. & conſ. 63. lib. 1 Pariſ. conſil. 25. num. 44. vol. 2. Plot. de in litem iura, num. 216. l fruſtra, C. de adm. tut.

10 Et dicitur † curator eſſe in dolo non exigendo iuditialiter, vel ſaltim, nō petendo extraiuditialiter, l. dolus, ff. mand gloſſ. l. emilius, ff. de adm. tut. l. 2 & l. quicquid. C. arb tut. Socc. cōſ. 2. vol. 1. Plot. de in lit. iuran. num. 215. & 216. Surd. conſ. 296. nu. 12. vol. 2. Caualc. deciſ. 39. nu. 33. Fanut. de iure iura. par. 2. nu. 29. Sarafin. de priuil. iura. 31. priuil. nu. 53. & 58. Cephal. conſ. 341. nu. 10. vol. 3. Menocch. pręſum. 55. nu. 10. lib. 3. Alex. conſ. 103 col. 2. vol. 1. Maſc. cōcl. 531. nu. 24. Decian. reſp 85. nu. 23. vol. 5.

11 Et † tenebatur conatū, & diligentiā in actis demoſtrare, & probare, Caualc. deciſ. 39. par. 1. Decian. reſp. 79. nu. 12. Plot. de in litē iura nu. 196. Caualcc. de tut. nu. 202. Serafin. de priuil. iura. 31. priuil. nu. 53. & 58. Cephal. conſ 341. nu. 10. & cōſ. 405. col. 1. Maluaſ. cōſ. 113. nu. 16.

Duppli-

Dupplicabat conuentus exceptionem, quod
12 † negligentia curatoris nō obeſſe potuit adultę
cū finita tutela, & cura potuerat à Ioanne Mat-
theo conti contutore petere rationē. l. quoties,
§. nequaquam verſ. ſi dies, ff. de adm tut. l. tuto-
res, §. adoleſcens, l. cum poſt mortem, ff. eod.
l. ſi tutor, §. ſi de teſtamento, verſ. quinimo, ff.
de tutel. & rat. diſtrah.

Neq; curator dicitur eſſe in dolo, vel culpa,
cum non probetur quid minimū perueniſſe in
13 eius poſſe, & ſuis † expenſis nō tenebatur exi-
gere, neq; etiā inuentariū facere, Anchar. Iun.
quæſt. 61. nu. 4. par. 2. Caualc. de tutor, nu. 62.

Et legitur requiſiuiſſe matrē adultæ, vt aſſi-
gnares ſcripturas, & pecuniā, quia erat promp-
tus facere omnia poſſibilia, quò redditur alie-
nus ab omni dolo, & culpa, demoſtrando bonā
14 † voluntatem, & impotentiam, arg. a cōtrario
ſenſu, l. ſi procuratorem, §. dolo, ff. mand. l. §.
eſt autem apud, ff. de poſ. l. dolo, ff. ad l. falcid.

Quinimo ſuis expenſis iuit ad Ciuitatem Ca
ſtri noui pro hæreditate prętenſa illius Dō Ni-
16 colai Barone cū † tutori, vel curatori eunti ex-
tra Ciuitatem fit facienda expenſa de pecunijs
pupilli, Bari. in l. à tutoribus, §. fin. ff. de adm.
tut. Damoder. de patroc. pupil. tit. de tut. aut
curat. mercede, nu. 15. Surd. de alime. quęſt 47.
num. 8. tit. 1. l. 1. §. ſi pupillus, ff. de eutor. & rat.
deſtrah. Bart. in l. athletæ, §. tutela, ff. de eccuſ.
tut. Caualc. de tut. & cur. num. 310. Aret. in §.
actionum, num 44. indiſt. de actio. Guid. Papa
quæſt. 68. Anchar. Iun. quæſt 61. num. 7. lib. 2.
Cordub. in l. ſi quis à liberis, §. ſi mater, nu. 73.
ff. de lib. agnoſc. Carroce. de loca. & cōd. par. 1.
tit. de adm. tut. nu. 14. Bal. conſ. 256 vol. 3.

16 Et † hæredes tutoris, vel curatoris tenentur
de dolo, & lata culpa demum lite conteſtata cū
defuncto, vel quando fuiſſent effecti locuple-
tiores, Bart. & Bald. in l. 1. C. de hæred tut. vel
curat. l. cum oſtendimus in prin. ff. de fideiuſſ.
tut. l. non ſimiliter, ff. de magiſt. non conuenie.
Ang. conſ. 308. in fin.

Secundò opponebat cōuentus de tribus qui-
ctantijs, prima facta fuit a dicta Margarita facta
iam maiore eius tutori Sigiſmundo Baroni, ſeu
hęredibus eius, ſecunda fuit facta poſſeſſoribus
bonorum D. Nicolai Barone eius patrui, tertia
fuit facta ipſimet curatori de bona moneta, &
17 quictatio † facta ex cōtutoribus alijs prodeſt cū
adminiſtratio non fuerit diuiſa a teſtatore vel
à Iudice, & eorum interſit liberari, l. pupillus
vbi gloſſ. & l. qui plures, ff. de adm. tut. Cyn.
Fulgoſ. Alex. & Curt. Sen. in l. 1. C. de tranſact.
Cuma. conſ. 24. in fin. Surd. conſ. 170. nu. 30. &
33. vol. 3. Bar. in l. ex duobus quęſt 6. ff. de duo-
bus reis, Paul. de Caſtr. conſil. 458. col. 1. vol. 1.
Burſa. conſil. 451. num. 4. vol. 4. Lancell. Gall.
conſil. 111. circa fin. Sebaſt. Medic. de accepti-
lat. quęſt. 5. num. 2.

18 Replicabat actrix primo quòd ratione † do-
loſæ adminiſtrationis tutor, vel curator nō po-
teſt dici legitimę liberatus in generali quictan-
tia, nec circa reſtitutionem reliquorū, Anchr.
conſ. 330. Paul. de Caſtr. conſ. 107. vol. 1. Auall.
conſ. 49. vol. 1. Pedam. deciſ. 58. Menoch. conſ.
22. nu. 9. & de arbit. iud. lib. 2. caſ. 209. Cephal.
conſ. 678. nu. 42. Caualc. de tut. & cur. nu. 203.
& deciſ. 38. nu. 16. Rimin. Iun. conſ. 338. vol. 3.
l. aurelius, §. caius, ff. de lib. lega. l. qui plures,
ff. de adm. tut. Couarr. lib. 2. var. reſol. cap. 14.
Ant. a ſola in conſt Pedam. tit. de minor. & rat.
diſtrah. par. 1. gloſſ. 1. nu. 2.

Sed reſpondebat reus, quòd quictantia fuit
de omnibus facta verbis vniuerſalibus gemina-
tis, & pręgnantibus etiam per Antoninū Gur-
renum procuratorum M. C. virum dictę Mar-
19 garitæ, & cum eſſet † triplicata demoſtrat eni-
xam voluntatem liberantis, Bart. in l. baliſta, ff.
ad trabell. Iaſ. in l. cum filio familias, num. 65.
ff. de leg. 1. Crauett. conſ. vlt. nu 6. vol. 2. Pariſ.
conſ. 50. nu. 15. vol. 4. Natt conſ. 110 nu. 4. & 5.
Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 3. tit. 6. nu. 9. &
10. Decian. conſ. 3. nu. 18. vol. 2.

Secundò replicabat actrix, quòd quictantia
facta curatori de bona moneta eſt ſuſpecta de
20 falſo, prima ex eo quod appareat ſcripta † in
carta de recenti, cū tractetur de ſcriptura vltra
annos triginta duos, Maſcar. concl. 740. nu. 16.
Crauett. conſ. 28. nu. 3. & conſ. 134. nu. 36. Bal.
conſ. 37. nu. 6. lib. 1. & in l. ſcripturæ circa me-
dium, C. de fideinſtr. Paul. de Caſtr. conſil. 282.
nu. 3. vol 1. Menocc. lib 2. de arb. iud. caſ. 187.
num. 38. Curt. Iun conſil. 51. circa finem, cap.
inter dilectos extra de fideinſtr. Surd. conſil.
173. num. 7. vol. 2.

21 Secundò quia † tempore vſus dictę quictan-
tię teſtes inſtrumētarij repeniuntur mortui ma-
ximè cum nō fuerint nimis ſenes, Maſc. concl.
740. nu. 8. & 9. Alex. conſ. 17. ſub num. 2. vol. 1.
Crauett. conſ. 28. nu. 7. & conſ. 249 nu. 8. Pariſ.
conſ. 27. nu. 24. vol. 2. Barba. conſ. 43. nu. 3. vol.
1. Corn. conſ. 226. ſub nu. 4. vol. 3. & conſil. 70.
ſub nu. 3. vol. 4. Menocch. lib. 5. pręſum. 20. nu.
7. Curt. Sen. conſ. 56. circa fin. Neuizz. conſ. 8.
nu. 62. & conſ. 27. nu. 15. Menocch. conſ. 199.
nu. 13. vol. 2. & conſil. 807. nu. 12. vol. 9. Oſaſc.
deciſ. 117. nu. 10. Decian. reſp. 81. nu 47. vol. 5.

22 Tertiò quia † nō apparent minuta, nec pro-
tocollus, & regiſtrum eſt ſine alphabeto cōtra
inſolitum modum, & ſtilum Notariorū, Maſc.
concl. 740. num. 38. Crauett. conſil. 28. num. 5.
Cephal. conſil. 187. nu. 26. Soce. Iun. conſ. pen.
nu. 56. vol. 2. Menocch. conſ. 807. nu. 17. vol 9.
& lib. 5. pręſu. 20. nu. 16. & lib. 2. de arbitr. iud.
caſ. 187. nu. 45. Surd. conſ. 173. nu. 25. vol. 2.

23 Quartò quia † continet liberationem doloſi
curatoris, Cephal. conſ. 187. nu. 26. Dec. in cap.
ex parte, nu. 30. extra de reſcr.

ſententię redditionis compoti curatię admini-
ſtratæ, & liquidationis, & reuiſionis, aduerſus
1 quam nō admictuntur † exceptiones peremp-
toriæ quæ erant natę ante ſententiam, ſed tan-
tum modificatiuæ, Bart.& Iaſ in l.1.C.de iur.
& facti ignor. Affl. deciſ.13.ſub num.28. Boer.
deciſ 43. Iacob. Machel. patroc.40.nu.7. Cap-
pel. Tholoſ deciſ.263. Caualc.deciſ 45.nu 64.
& deciſ.10 nu.19. Et cum dicta liquidatio fue-
rit facta in vntijs quatuor milli quingentis, &
ſex,exequutio vero in vntijs duabus mille tan-
tum non poſſet ita ſtrictè modificari,quin non
reſtet bona ſumma exequtionis.

2 Sed reus replicabat poſſe omnes † exceptio-
nes opponi, etiam impugnatiuas, cū in ſente-
tia fuerint reſeruatę proponendę in diſpuntio-
3 ne computorū, & reſeruatio † in ſentētia con-
ſeruat ius condemnati, Crauett. conſ.29.nu.8.
l.at ſi quis, §.pleriq;, ff. de relig.& ſumpt.fun.
l 3.§.1.ff quib. mod.pign.vel hipo.ſoluat, l 3.
§. penult. ff. de lib. hom. exhib.l. penult. ff.de
aqua quot.& eſti. Menocch.conſil.422.nu.32.
vol.5.Cephal.conſ.370.nu.60 Surd.deciſ.163.
nu.17. & deciſ.205.nu.13.& conſ 152. nu.29.
& conſil.180.nu.14 & conſ.205.nu.24. vol.2.
Ang. in l. ſi quis legauerit, ff. de leg. 1.& in l.
ſcripturas, nu.3. C. qui potior.in pignor.habē.
Becc.conſ.34. nu.23. Vince. de Franch.deciſ.
32.nu 14. Menocch. conſ.495.nu.35 vol.5. &
conſ.2.nu.57.vol 1. Crauett. conſ.144. nu.15.
& conſ.289.nu.3.Ruin.conſ 40.nu.7. & conſ.
99.nu.10.vol 1. Socc.Iun.conſil.134 num.86.
vol.3. Menocch.conſ.319 nu.22.& conſ.341.
nu.17.vol.4.Bur.conſ.264 nu.22.& conſ 304.
nu 48 vol.3. Crauett conſ.15. num.2. Cephal.
conſ.547.nu.5.vol.4.& conſil.441. num.99.&
conſ.370. nu.70. Becc.conſ.74.num.6. Hiero.
Gabr. conſ.155.nu.32.& conſil 66.nu.43.vol.
1. Gramm.deciſ 65.nu.5. Grat.conſil.139 nu.
20.vol. 1. Ruin.conſil.114.nu 11.vol.5. Bal.in
l. item labeo, ff.famil. hercſc.Ant.Cioff.conſ.
20 num.15.vol.2. Socc. Iun.conſ.67.num.19.
vol.1.Bal.conſ.100 lib.1.

Et ob id conuentus opponebat primo quod
minor nō habebat bona, atq; ita in poſſe cura-
toris nihil peruenire potuerit, vt ex lectura in-
uentarij apparet, in quo tātum erant deſcripta
4 iura, & actionis, inuentarium † namq; probat
bona extare, vel nō extare in hęreditate, Maſc.
vol 2.de probat.concl.939.nu.1. Bart. in l.ſci-
mus, §.licentia per illum tex.C.de iure delib.l.
fin.C.abbitr. tute. Bal.cōſ.4.in fin.vol.2. Alex.
conſ.125.num.5.lib.1. Dec.conſ.221.nu.9.&
conſ.209 col.1. Natt. conſ.162.nu.9. Iaſ.conſ.
55.in prin.lib 1. & in l. pacta nouiſſima, nu.5.
& 6.C.de pact. Rip.in l.ſi conſtante, nu.19.ff.
ſol. matr. Alciat.de pręſum. reg.3. pręſum.20.
Alex.& Aret.in l.in illa,col. penult ff.de verb.
obl. Olaſc. deciſ.61. nu.11. Corn.& Iaſ.in d.§.
licentia,vterquè,nu.1.Guid.Pap.quęſt.142.in
fin Burſat.conſ.304.nu.2.& 3.vol.3.

Sed replicabat actrix, quod erant bona hęre-
ditaria Ioannis patris adultæ, & Don Nicolai
Barone patrui minoris ab inteſtato mortui fini-
ta tutela,& à tutoribus † tenebatur curator pe- 5
tere rationem,& reliqua, l. à tutoribus, §. offi-
tium,l tutores, qui §.adoleſcens, & ibi gloſſ.&
l. emilius, ff.de adm. tut.

Et cū eo tēpore tutores dicerentur prompti
ad redditionem compoti,& habiles ad reliquo-
rum ſolutionem, reputātur ac † ſi fuiſſent exa- 6
cti, l. ſi vero, §. perueniſſe, ff. ſol. matr l. 2. §.
ſed,& ſi quid,ff.de hęred. verd.l.ſed, & ſi lege,
§. proinde, ff. de pet. hęred. gloſſ. l. dolus, ff.
mand. Menocch.lib.3.pręſum.58.nu.7. Maſc.
concl.1221.

7 Et † curator propter negligentiā in non exi-
gendo dicitur in lata culpa, & tenetur ad inte-
reſſe, l. periculum, ff. ſi cer. pet.l.debitoribus,
C.de adm.tut. Socc.conſ 2. circa med.& conſ.
273.col.3.vol.1. Surd. conſ.296. nū.30 vol 2.
l.ſi tutor conſtitutus,l chirograhus,ff.de.adm.
tut.l.tutores in fin.C.eod.l.quicquid, C. arbit.
tut. Bertacch.inreper.in verſ. tutor tenetur de
neglectis, Bart.in l.tutor qui repertoriū in fin.
ff.de adm.tut cap. licet Epiſcupus de pręb.lib.
6.cap. commiſſa de elect.lib.6.

8 Et non ſolum † curator propter negligentiā
in nō exigendo oportunis remedijs tenetur ad
debita nō exacta, ſed etiam ad dupplum,& in-
tereſſe, Decian. reſp 85. num.26. & 32.vol.2.
Imol. conſ.75. num 2. Roma. conſ.413.col.1.
Menocch. conſ.863. nu.13.vol.9.

9 Et da † omnia ea ad quæ poterant tutores te
neri, l.tutores, qui §.adoleſcens, l.emilius, vbi
gloſſ.& Alber.l.qui negotiationem, §. ex duo-
bus,ff.de adm.tut.l. pupillorum,C.eod.l. quic-
quid, C. arb tut l. 1. & 2 C.ſi tut.nō geſſ. Socc.
conſ.2. & conſ.63. lib.1 Pariſ. conſil.25. num.
44.vol.2.Plot.de in litem iura, num.216.l fru-
ſtra, C. de adm. tut.

10 Et dicitur † curator eſſe in dolo non exigen-
do iuditialiter, vel ſaltim, nō petendo extraiu-
ditialiter,l.dolus,ff.mand gloſſ.l.emilius,ff.de
adm.tut.l.2.& l. quicquid.C.arb tut. Socc.cōſ.
2.vol.1. Plot.de in lit. iuran num.215. & 216.
Surd. conſ.296. nu.12.vol.2. Caualc. deciſ.39.
nu.33.Fanut.de iure iura.par.2.nu.29.Sarafin.
de priuil. iura.31. priuil. nu.53. & 58. Cephal.
conſ.341. nu.10. vol.3. Menocch. pręſum.55.
nu.10.lib.3. Alex.conſ.103 col.2.vol.1.Maſc.
cōcl.531.nu.24. Decian. reſp 85.nu.23.vol.5.

11 Et † tenebatur conatū, & diligentiā in actis
demoſtrare,& probare,Caualc.deciſ.39.par.1.
Decian.reſp.79 nu.12. Plot. de in litē iura nu.
196. Caualcc.de tut.nu.202. Serafin. de priuil.
iura.31. priuil.nu.53.& 58. Cephal. conſ 341.
nu.10.& cōſ.405.col.1.Maluaſ.cōſ.113.nu.16.

Duppli-

Dupplicabat conuentus exceptionem, quod
12 † negligentia curatoris nõ obeſſe potuit adultę
cũ finita tutela, & cura potuerat à Ioanne Mattheo
conti contutore petere rationẽ. l. quoties,
§. nequaquam verſ. ſi dies, ff. de adm tut. l. tutores,
§. adoleſcens, l. cum poſt mortem, ff. eod.
l. ſi tutor, §. ſi de teſtamento, verſ. quinimo, ff.
de tutel. & rat. diſtrah.

Neq; curator dicitur eſſe in dolo, vel culpa,
cum non probetur quid minimũ perueniſſe in
13 eius poſſe, & ſuis † expenſis nõ tenebatur exigere,
neq; etiã inuentariũ facere, Anchar. Iun.
quæſt. 61. nu. 4. par. 2. Caualc. de tutor, nu. 62.

Et legitur requiſiuiſſe matrẽ adultæ, vt aſſignares
ſcripturas, & pecuniã, quia erat promptus
facere omnia poſſibilia, quò redditur alienus
ab omni dolo, & culpa, demoſtrando bonã
14 † voluntatem, & impotentiam, arg. a cõtrario
ſenſu, l. ſi procuratorem, §. dolo, ff. mand. l. §.
eſt autem apud, ff. de poſ. l. dolo, ff. ad l. falcid.

Quinimo ſuis expenſis iuit ad Ciuitatem Caſtri
noui pro hæreditate prętenſa illius Dõ Ni-
16 colai Barone cũ † tutori, vel curatori eunti extra
Ciuitatem fit facienda expenſa de pecunijs
pupilli, Bari. in l. à tutoribus, §. fin. ff. de adm.
tut. Damoder. de patroc. pupil. tit. de tut. aut
curat. mercede, nu. 15. Surd. de alime. quęſt 47.
num. 8. tit. 1. l. 1. §. ſi pupillus, ff. de eutor. & rat.
deſtrah. Bart. in l. athletæ, §. tutela, ff. de eccuſ.
tut. Caualcc. de tut. & cur. num. 310. Aret. in §.
actionum, num 44. indiſt. de actio. Guid. Papa
quæſt. 68. Anchar. Iun. quæſt 61. num 7. lib. 2.
Cordub. in l. ſi quis à liberis, §. ſi mater, nu. 73.
ff. de lib. agnoſc. Carrocc. de loca. & cõd. par. 1.
tit. de adm. tut. nu. 14. Bal conſ. 256 vol. 3.

16 Et † hæredes tutoris, vel curatoris tenentur
de dolo, & lata culpa demum lite conteſtata cũ
defuncto, vel quando fuiſſent effecti locupletiores,
Bart. & Bald. in l. 1. C. de hæred. tut. vel
curat. l. cum oſtendimus in prin. ff. de fideiuſſ.
tut. l. non ſimiliter, ff. de magiſt. non conuenie.
Ang. conſ. 308. in fin.

Secundò opponebat cõuentus de tribus quictantijs,
prima facta fuit a dicta Margarita facta
iam maiore eius tutori Sigiſmundo Baroni, ſeu
hęredibus eius, ſecunda fuit facta poſſeſſoribus
bonorum D. Nicolai Barone eius patrui, tertia
fuit facta ipſimet curatori de bona moneta, &
17 quictatio † facta ex cõtutoribus alijs prodeſt cũ
adminiſtratio non fuerit diuiſa a teſtatore vel
à Iudice, & eorum interſit liberari, l. pupillus
vbi gloſſ. & l. qui plures, ff. de adm. tut. Cyn.
Fulgoſ. Alex. & Curt. Sen. in l. 1. C. de tranſact.
Cuma. conſ. 24. in fin. Surd. conſ. 170. nu. 30. &
33. vol. 3. Bar. in l. ex duobus quęſt 6. ff. de duobus
reis, Paul. de Caſtr. conſil. 458. col. 1. vol. 1.
Burſa. conſil. 451. num. 4. vol. 4. Lancell. Gall.
conſil. 111. circa fin. Sebaſt. Medic. de acceptilat.
quęſt. 5. num. 2.

18 Replicabat actrix primo quòd ratione † doloſæ
adminiſtrationis tutor, vel curator nõ poteſt
dici legitimę liberatus in generali quictantia,
nec circa reſtitutionem reliquorũ, Anchr.
conſ. 330. Paul. de Caſtr. conſ. 107. vol. 1. Auall.
conſ. 49. vol. 1. Pedam. deciſ. 58. Menoch. conſ.
22. nu. 9. & de arbit. iud. lib. 2. caſ. 209. Cephal.
conſ. 678. nu. 42. Caualc. de tut. & cur. nu. 203.
& deciſ. 38. nu. 16. Rimin. Iun. conſ. 338. vol. 3.
l. aurelius, §. caius, ff. de lib. lega. l. qui plures,
ff. de adm. tut. Couarr. lib. 2. var. reſol. cap. 14.
Ant. a ſola in conſt Pedam. tit. de minor. & rat.
diſtrah. par. 1. gloſſ. 1. nu. 2.

Sed reſpondebat reus, quòd quictantia fuit
de omnibus facta verbis vniuerſalibus geminatis,
& pręgnantibus etiam per Antoniũ Gurrerium
procuratorum M. C. virum dictę Mar-
19 garitæ, & cum eſſet † triplicata demoſtrat enixam
voluntatem liberantis, Bart. in l. baliſta, ff.
ad trabell. Iaſ. in l. cum filio familias, num. 65.
ff. de leg. 1. Crauett. conſ. vlt. nu 6. vol. 2. Pariſ.
conſ. 50. nu. 15. vol. 4. Natt conſ. 110 nu. 4. & 5.
Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 3. tit. 6. nu. 9. &
10. Decian. conſ. 3. nu. 18. vol. 2.

Secundò replicabat actrix, quòd quictantia
facta curatori de bona moneta eſt ſuſpecta de
20 falſo, prima ex eo quod appareat ſcripta † in
carta de recenti, cũ tractetur de ſcriptura vltra
annos triginta duos, Maſcar. concl. 740. nu. 16.
Crauett. conſ. 28. nu. 3. & conſ. 134. nu. 36. Bal.
conſ. 37. nu. 6. lib. 1. & in l. ſcripturæ circa medium,
C. de fideinſtr. Paul. de Caſtr. conſil. 282.
nu. 3. vol 1. Menocc. lib 2. de arb. iud. caſ. 187.
num. 38. Curt. Iun conſil. 51. circa finem, cap.
inter dilectos extra de fideinſtr. Surd. conſil.
173. num. 7. vol. 2.

21 Secundò quia † tempore vſus dictę quictantię
teſtes inſtrumẽtarij reperiuntur mortui maximè
cum nõ fuerint nimis ſenes, Maſc. concl.
740. nu. 8. & 9. Alex. conſ. 17. ſub num. 2. vol. 1.
Crauett. conſ. 28. nu. 7. & conſ. 249 nu. 8. Pariſ.
conſ. 27. nu. 24. vol. 2. Barba. conſ. 43. nu. 3. vol.
1. Corn. conſ. 226. ſub nu. 4. vol. 3. & conſil. 70.
ſub nu. 3. vol. 4. Menocch. lib. 5. pręſum. 20. nu.
7. Curt. Sen. conſ. 56. circa fin. Neuizz. conſ. 8.
nu. 62. & conſ. 27. nu. 15. Menocch. conſ. 199.
nu. 13. vol. 2. & conſil. 807. nu. 12. vol. 9. Oſaſc.
deciſ. 117. nu. 10. Decian. reſp. 81. nu 47. vol. 5.

22 Tertiò quia † nõ apparent minuta, nec protocollus,
& regiſtrum eſt ſine alphabeto cõtra
inſolitum modum, & ſtilum Notariorũ, Maſc.
concl. 740. num. 38. Crauett. conſil. 28. num. 5.
Cephal. conſil. 187. nu. 26. Socc. Iun. conſ. pen.
nu. 56. vol. 2. Menocch. conſ. 807. nu. 17. vol 9.
& lib. 5. pręſu. 20. nu. 16. & lib. 2. de arbitr. iud.
caſ. 187. nu. 45. Surd. conſ. 173. nu. 25. vol. 2.

23 Quartò quia † continet liberationem doloſi
curatoris, Cephal. conſ. 187. nu. 26. Dec. in cap.
ex parte, nu. 30. extra de reſcr.

Quintò

24 Quintò quia † pars fuit aliàs infamata de fal-
ſo, Maſc.d.concl 740.nu.26.& 29. Anan.conſ.
39.nu.2. Crauett.conſ.134.nu.34. Oſaſc.deciſ.
117.nu.11. Pariſ. conſ.54.nu.3.vol.4. Boſſ.tit.
de falſ.nu.7 & 8. Menocch.conſ.996.nu.4.vol.
10. & conſ.870. num.6.vol 9.& lib. 5. pręſum.
20.nu.77. Paul.de Caſtr. in l.pen. num.2.C.de
probat. Ruin.conſil.35.num.10.vol.4. Caſſan.
conſ 63.nu.31. Crauett. conſil.862.nu.6.circa
fin. Decian.conſil.100.num.44.vol.2. Peregr.
conſ.92. ſub nu.25.vol.1.

Sed reſpondebat reus, quòd à Magna Curia
criminali cauſa cognita fuit liberatus, & accu-
ſata actrix de infamia, & aderant plures præ-
ſumptiones veritatis dictorum inſtrumentorũ
25 fortiores maximè cõiunctio perſonarũ, Alciat.
de pręſum.reg.1. pręſum.32. num.1. Socc.in l.
cum quid, lim.2. ff.ſi cer. pet. Surd. conſil.72.
nu.36. Mantica de coniect.vlt. vol. lib.12.tit.
17 nu.7.l. diuus.ff. de reſt.in integr.

Quapropter M. C. Ciuilis confirmauit ſen-
tentiam primi iuditij in menſe Auguſti 1600.

A R G V M E N T V M.

Quando tutoris bona dicantur hypotecata,
& alia circa materiam?

S V M M A R I V M.

*Tutoris bona ſunt tacitè hypotecata pupillo pro admi-
niſtratione bonorum, rationum reddisione, & reli-
quatus reſtitutione, nu.1.*

*Diſcuſſio non requiritur in cauſa ſummaria, nu.2. nec
quando conſtat principalem notoriè non eſſe ſoluen-
do, num.3.*

*Hypoteca tacita mulieris pro dote præfertur omnibus
alijs creditoribus, nu.4.*

*Emptori datur exceptio, & retentio, de cuius pecunia
fuerit facta ſolutio antiquiori creditori, & inſolu-
tu ne nil fuerit dictum de ſubintrantia, nu.5.*

*Actio datur emptori de cuius pecunia fuit creditum
antiquius ſatis factum quatuor cõcurrentibus, nu.6.*

*Dos vera, vel confeſſata elapſo tempore exceptionis
non numeratæ pecuniæ habet priuilegium anterio-
ritatis circa hypotecam, nu.7.*

*Hæres matris non poteſt contrauenire facto eius etiam
confecto inuentario, nu 8.*

*Hæres non poteſt contrauenire facto defuncti, etiam
quòd defunctus non tenebatur de euitione, nu.9.*

*Hæres non poteſt contrauenire facto defuncti, etiam
quod verit bona relaxare, nu.10.*

*Hæres poteſt contrauenire facto defuncti conſentientis
alienationi, ſed non alienatis, nu.11.*

*Renuntiatio operatur, vt renuntians ab omni iure ex-
cludatur, num.12.*

*Renuntiatio generalis non trahitur ad ius cõpetens ex
cauſa de futuro, nu.13 extenditur, nu.15.*

*Verbum cõpetiturus in renuntiatione intelligitur, tàm
re, quàm ſpe ex cauſa tamen de præſenti, nu. 14.*

Sententia non afficit non citatos, nu. 16.

*Citatio poſſeſſorum bonorum tutoris non eſt neceſſaria
in iuditio redditionis compoti tutele, nu.17.*

*Actio hypotecaria excluditur ſpatio viginti anno-
rum, num. 18.*

*Magna Regia Curia ſemper odit præſcriptiones, vti
mater veritatis, nu. 20.*

*Reſtitutio in integrum conceditur maioribus ex capite
ignorantiæ aduerſus præſcriptiones longiſſime tem-
poris, num.20.*

D E C I S I O. XXVIII.

DON Georgius Caluixanus habens
ius, & cauſam ab hęredibus condã
Gerardi li Colonni egit iuditio hy
potecario pro credito vnciarũ du-
centarum viginti vnius, & tarenorum nouem
contra V. I. D. Franciſcum Graffeo poſſeſſo-
rem cuiuſdam loci in cõtrata Sichiarię, & con-
tra Vincẽtium, & Olympiam Platamone poſ-
ſeſſores cuiuſdam tenimenti domorum in con-
trata Sanctæ Mariæ de Cancellerio, dicto cre-
dito deſcendente ex adminiſtratione tutelæ fi-
liorũ dicti Gerardi per Eumiliam matrẽ, cuius
erant dicta prędia pro qua fuit cõdemnata red-
dere compotum cum reſtitutione reliquorum,
& facta liquidatione ad ſummam prędictam
Anno 1556.

1 Bona † enim tutoris ſunt tacitè hypotecata
pupillo pro adminiſtratione bonorũ, rationum
redditione, & reliquatus reſtitutione, gloſſ. l.
dabimus, §.1. ff.de priuil.credit.gloſſ.fin.l.pro
offitio, C.de adm.tut.quam Bal.ibi dixit ſingu-
larem, Fan. de pignor.4. memb.2. par. 2.nu.7.
Surd.de alim. tit.9. quęſt 44. nu.5.& 6. vbi te-
ſtatur com.opin. & cõl. 7.nu.16.vol.1. Cauale.
de tut.& curat.num.225. Menocch. conſ 851.
nu.46. vol.9. Et nõ requiritur diſcuſſio princi-
2 palium, Tum quia in cauſa proceditur † ſum-
mariè, & de plano ſola facti veritate inſpecta,
Bart.in extrauag ad reprimẽdum in verſ. ſum-
marię, Bertacch.in reper.in verſ.diſcuſſio verſ.
14.circa med. Carrocc. in tract. de diſcuſſ. fol.
18.Iaſ.in l.ſi conſtante, nu.20. ff.ſoluto matr.
Dec.conſil.27.col. fin. Blanc. de compromiſſ.
quęſt.1.nu.47. Aret.in §. item ſi quis col. pen.
inſtit.de actio. Marſil.in rubr.de fideiuſſ.col.2.
Roma.conſ.430.col.1. Alex.conſ.114 col.fin.
vol.6. Aret. conſil.126. Socc.conſil.24.col fin.
vol.1. Bapt.de S. Blaſ. in tract.de arbitr. quęſt.
3 60 Cephal. conſil.86.nu.16.vol.1. Tum quia †
notoriè conſtat hęreditatem eumiliæ non eſſe
ſoluendo, Menocch. conſ.662. num.10.vol.7.
Bart.in l.decem, ff. de verb.obl Pratt.papienſ.
in forma libell. in act. hypo. verſ. exceptio ex-
cuſſionis, nu.5. Iaſ.in §. itẽ ſi quis, nu.68. inſtit
de act. Duen.reg.335.limit.17. Affl.deciſ.318.
nu.3.

no.3. Pariſ.conſ. 50.nu.47.vol.2.Grat.conſ.37.
col.1.vol.1.Burſa.conſil.48.nu.10.vol.1. Ant.
Gabr.lib.3.concl.tit. de fideiuſſ. cõcl. 1.nu.53.
vbi teſtatur com. opi. Simoncell.de decret.lib.
2.tit.1.nu.47. Decian.reſp.39 nu.120.vol.2.
Rei excipiebãt primo quòd dicta prędia fue-
runt vendita, & de eorum prętio ſatisfactũ cre-
dito Margaritę matris actoris pro dotibus ſuis,
4 & † hypoteca tacita mulieris pro dote præfer-
tur omnibus alijs creditoribus hypotecam ha-
bentibus, Bal. Nouell.de dote par.8.priuil.38.
nu.1.l.fin.C.qui pot. in pigno.hab.§.fuerat in-
ſtit. de actio. Campeg. de dote par.1. quęſt.80.
nu.6.verſ.ſecũdo. Conſta. Roger.in tract. eiuſ-
dem tit.rub.dotal.conſtit.nu.55. Vinc. Paleot.
in tract. eiuſdem tit.num.91. Rebuff.de priuil.
ſchol.118. priuil. nu.1. Horat. Lutius in tract.
eiuſdem tit. 34. priuil. circa fin. Baptiſta de S.
Blaſ.in tract. de dote cent.1. num.20. & 68. &
cent.2. num.18.
Etiã quòd Eumilia ſoluens de pecunia emp-
torum nihil dixiſſet de ſubintrantia, quia nihi-
5 lominus emptoribus † daretur exceptio, & re-
6 tentio, licet nõ daretur † actio, niſi quatuor in-
teruenientibus, de quibus per gloſſ.l.1.C. de his
qui in prior. cred. loco Succ. gloſſ. l. ariſto, ff.
quæ res pign.obl. poſſ.quam rafert, & ſequitur
doctiſſ. Aponte cõſ 87.nu 4. Vinc. de Franch.
deciſ.97 nu.1 2. & 4. & deciſ.134 nu.4. par.1.
Cepol.caut.132. Rip.in l.ſenatus conſulto, nu.
23.ff.in quib.caſ.pign.tac. contrah.& in l.priui
legia, nu.32.verſ.9.fallit, ff.de priuil.cred. Fan.
de pignor.par.5.prin.2.mẽb ver. ſecũdo fallit,
Couarr.lib.1.var.reſol.cap.7.col.3.verſ. pręter
hæc, Corn.conſ.245.nu.13.vol.1. gloſſ.l. cum
prior, ff.de diſtr.pignor Mangon.deciſ.floren.
59.nu.3. Benintend. deciſ. 50.
Sed replicabat actor, quod nõ apparet de nu-
7 meratione, neq; confeſſione † dotis quò fit vt
ceſſet priuilegiũ anterioritatis, Bal. Nouell.de
priuil.dot.par.10.in prin.num.11. Campeg.in
tract. eiuſdem tit. par.1. quęſt 93.nu.1. gloſſ.l.
aſſiduis, C. qui potior in pignor. habe.
Secundò excipiebant rei, quòd prędia prędi-
cta fuerunt vendita ab Eumilia, Margarita ma-
tre actoris conſentiente, & ſibi prętudicante in
omnibus actionibus, & iuribus competentibus,
& competituris cum iuramẽto, quò fit vt actor
8 hęres matris non poſſet cõtrauenire † facto ip-
ſius etiam confecto inuentario, l. cum à matre,
C.de rei vend. Vinc. de Franch. deciſ.133. nu.
17.lib.1. Imol. in cap. ex parte, col.9. extra de
feud. Peregr. de fideicom.art. 32.nu.25. & art.
33. ſub num.13. Honded. conſ.3.nu.53. lib.1.
Craſſ.in §.hęreditas, quęſt.12.nu.20.verſ. quę-
re etiã, Bhanunt. de Fauut. in tract. de inuent.
par.6.nu.6. Arius Pinell. in l.1.par.3 num.81.
ver.amplia 7.C.de bon. mater. Pute.deciſ.264.
lib.3. Burſa conſ.4.nu.31.vol.1. Hiero. Gabr.
conſ.125.nu.11.vol.1. Dec.in l.debitori, num.
20.C.de pact.Lanar.conſ.66.vol 1. vbi teſtatur
com concluſionem, Burſ. conſ.3.nu.31.vol.1.
Ioſeph. Ludou. concl.1. tit. de hæred. illat.82.
verſ ſub ampliatur primo, Aponte conſ.33.ſub
nu.3. Veggius conſil.30 nu 8. Ac etiam quod
9 † defunctus non teneretur de euictione, Ant.
Gabr.lib.6.concl. tit.de reg. iur. concl.11. ſub
nu.5.vbi teſtatur com.opin. Fulgoſ conſil.67.
col.2. Tiraqu.de retr. ſangu.§.1.gloſſ.9.nu.47.
Arius Pinell. in l.1. par.3. nu.81. ampl.2. C. de
bon. mater. Burſa. conſ.3.nu.42.vol.1. Ioſeph
Ludou.d. illat.82.ampl.10. Ac etiam quod ha-
10 bens tãtumdem in † bonis voluerit dicta bona
relaxare, Vinc.de Franch.deciſ.355. ſub nu.7.
lib.2.& deciſ 153.nu.17. lib.1.
Sed re vera hæc exceptio eſt falſa, cum hęres
11 poſſet cõtrauenire facto defuncti, qui † nõ alie-
naſſet (vt hic) ſed alienationi dumtaxat cõſen-
tiſſet, Surd.conſ 15.nu.30.vol.1. Iaſ.in l.quo-
ties, nu.2. verſ. ſecundo limita, C.de fideicom.
vbi ait eſſe dictum quotidianũ, & digito ligan-
dum, Tiraqu.de retr. ſangu.§.1.gloſſ.9. nu.94.
in fin. Bal.in cap.1.§ hoc quoque, num.20. de
ſucceſſ.feud. Surd conſil.91 num.40.& conſil.
104. num.40.vol.1.
Propterea confugiebant rei ad excluſionem
virtute renuntiationis vniuerſalis, & geminatę
factę a Margarita matre actoris quę deberet ip-
12 ſam renuntiantem, & ius & cauſam ab eo † ha-
bentem repellere, Surd. deciſ.231. num.13. &
deciſ.163.nu.2.& deciſ.51.nu.11.& deciſ.106.
num.19.l.ex pluribus, ff.de acceptil. Salic in l.
age, C.de tranſact. Alex.conſ.11.nu.7 vol 2.&
conſ.42. num.8.vol.1. Capic. deciſ.88. num.5.
Oſaſc. deciſ 91.nu.18. Iaſ.in l.1. num.98. C.de
iure emph. Abb. conſ.81.num.44 vol.1. Crot.
conſil.84.nu.10. vol.1 Decian. reſp.39.nu.51.
vol.2. Ant. Gabr. lib 6. concl. tit. de reg. iur.
concl.4. num.5.
Sed actor replicabat, ꝙ & ſi renuntiatio fue-
rit ſatis pręgnans, tamen nõ trahitur ad ius cõ-
13 potens † renuntianti ex cauſa de futuro (prout
cõtingit Margaritæ poſt mortem Claudię eius
ſororis) quòd non competebat, nec re, nec ſpè
tempore renuntiationis, Bart. in l.1.C.de pact.
Surd.conſ.15.num.28.& conſ.113.num.34.&
conſ.267.nu.20.verſ.poſtremo, Siluan. conſil.
49.nu.47. & conſ.50. nu 12. Menocch. conſil.
401.nu.102. Peregr.de fideicom.art 52.nu.24.
& 33.Hiero.Gabr. conſ.89.nu.11.& conſ.156.
nu.15. Decian. reſp.3.num.123 vol.1. & reſp.
39.nu 64.vol.3.Marſcar.concl.1264. num.17.
vol.3.de probat. Apeira de fideicom. quęſt.14.
num.8.Socc.in l.1.§.veteres, col.1.ff.de acqui.
poſſ.Curt. Iun.conſ.101.num.7.verſ. ſecundo
principaliter.
14 Et dicta † verba competituris intelliguntur,
tàm re, quam ſpè ex cauſa tamen de pręſenti,

Surd.conſ.15.nu. 28. Maſc.d. concl. 1264. nu.
23. Bart.in l.ſi vxor,§.diuus,ff.ad l.iul.de adul.
Gigans conſ.70.nu.137. Marſil.conſ.96.num.
32. Dec. conſ.352,col. pen.

15 Etiam quod † renuntiatio fuiſſet iurata,quia
non trahitur ad ius futurum ſuperueniens poſt
renuntiationem, meus Abb. in cap.2.in 2.not.
extra de renunt. Natt. in cap. quamuis col. 2.
nu.13. de pact. lib.6. Anchar. Iun.lib.2. queſt.
8. num. 14. Surd. conſil. 70. num.7. Maſcard.
concl. 1264. num 18. Oſaſc. deciſ. 75. num.5.
Butr. in cap. cum contingat extra de iure iur.
Bart. in l. ſi vxor, §. diuus, ff. de adult. & in l.
qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verb.obl.& in
l. poſt emancipationem, ff. de lib. leg. & in l.
quod ſeruius, ff. de lib. lega.& in l. qui cum tu-
toribus, ff. de tranſact. Bal. in l. ſpem, C. de
donat.& in l. pactũ,col.3.C.de collat. Anchar.
in clem. literas de reſcr.

Tertiò excipiebant rei, quod in proceſſu, &
ſententia cõdemnatoria à qua creditum perue-
nit nõ fuerunt citati poſſeſſores dictorum præ-
16 diorum, quò fit vt eis † nullum pręiuditiũ illa-
tum fuerit, l.vlt.ff.de re iud. l.ſi cui, §. ijſdem,
ff. de accuſ. l. Modeſtinus, ff. de except.l.1. ff.
de except. rei iud. l.2. C. de fideinſtr.l.1. C.res
inter alios acta cap. cum ſuper, & cap. penult.
extra de re iud.cap. inter dilectos extra de fide-
inſt.l.nam ita diuus, ff. de adopt.l.vlt C.ſi per
vim, vel alio modo,cap. latet quatuor extra de
maior. & obed. cap. cum ex literis extra de in
integr.reſt. Clem.paſtoralis de re iud.quæ ferè
omnia allegat meus Abb. cõſ.68.col.vlt vol.2.

Sed replicabat actor,non fuiſſe neceſſarium
17 citari † poſſeſſores prędiorũ in illo iuditio red-
ditionis compoti tutelæ quorum ſecũdario in-
tereſſe tangebatur,ſed ſuffeciſſet fuiſſe citatam
principalem, gloſſ.l.de vno quoq;,ff.de re iud.
l.ex contractu, ff.de re iud.l.ſi patrem, §.vlt ff.
ad trebell. groſſ.2.cap.2.de pact. lib 6.l.1.§.de-
nuntiari,in tex.ibi primo gradu hęrede inſtitu-
to, non etiam ſubſtituto,ff.de ven.in ſpec.Bar.
in l.diẽ, ff.de aqu. pluu. arc. Bal.in l.ab eo, col.
vlt.C. quomo.& quando iudex, Ang.in l.filius
familias, §. diuo, ff. de leg.1. & in l. cum filius
familias, nu.6.ff.de verb.oblig. Aponte conſil.
75. num.2.& 16.vol.1. Dec. conſ.367.col.fin.
Alex. conſ.123.col.3.vol.1. Ang.in l.in cogni-
tione, ff. ad ſilleian.

Quartò excipiebant rei de pręſcriptione vi-
18 ginti annorum, quo tempore † excluditur hy-
potecaria, l. an vitium in fin. & l. creditor, ff.
de diuerſ. & tempor. præſcr.l. 1. & l. 2. C. ſi
aduer. cred. opp. præſcr. gloſſ.l. ſi obligata,C.
de eiuct. gloſſ. l. cum notiſſimi, C. de præſcr.
30. ann. gloſſ. & Bart. in l. 1.§. cum prædium,
ff de pignor. gloſſ. in verſ. nihil, §. item ſeruia-
na inſtit. de act. Tiraquell. de pręſcr.§. 1. gloſſ.
7.in prin. vbi ait ita tenere recentiores.

Sed replicabat actor, quòd cauſa vertitur in
19 M. R. C. quæ vti mater † veritatis, & æquita-
tis ſemper odit pręſcriptiones, ex Pariſ. conſil.
101.nu.88. vol.1. Felin. in rub.de pręſcr.col.1.
gloſſ. §. habeat auth. vt Eccl. Roma. Ang.in l.
ſequitur, §.ſi viam, ff.de vſucap. Crauett.conſ.
201.num.37.& 38. Bal. in l.1. C. de pręſcr.30.
ann.Bar.in l.legaui,ff.de lib.lega.Felin.in cap.
ex parte el 2. in prin. nu.2. extra de off. delega.
Et aduerſus eas etiam perpetuas,ſeu longiſſimi
20 temporis ex capite † ignorantiæ ſolet concedi
reſtitutio in integrum maioribus, Sforz. Odd.
de reſt. in integr. quęſt.90.nu.18.circa fin. vbi
teſtatur hanc opinionẽ eſſe cõmunem, & ma-
gis in praxi obſeruatam, Rebuff.in tract.eiuſdẽ
tit.gloſſ. 1.art.1.nu.26. Menoch. conſ.231.nu.
48. vol.3. vbi ait hanc eſſe magis comm. opin.
21 Balb. in tract. pręſcr.4. par.4. partic. quęſt.29.
nu.4. Honded. conſil.83.nu.19. & 66.in fin.&
conſ 84.nu.6.vol.1. Auall.conſ.68.vol.3.

Quapropter Magna Curia declarauit prędia
hypotecata.

ARGVMENTVM.

Quando actor reici debeat à limine iuditij.

SVMMARIVM.

Exceptio carentiæ actionis impedit proceſſum, nu. 1.
Bona dicuntur confiſcata ex crimine læſæ Maeſtatis, num.3.
Feuda antiqua excluſis omnibus deſcendentibus, & agnatis commictentis crimen læſæ Maeſtatis confiſcantur, nu.4.
Reus læſæ Maeſtatis aliquando reſtituitur gratioſis imperialibus reſcriptis ad priſtinam habilitatem, & famam, nu.5.
Exceptio quò ad te liberas ædes habeo eſt litis finite, num.6.

DECISIO. XXVIIII.

REgius Fiſcus prætendens intentare
publicianam, ſeu reiuendicationem
feudorum Ganzariæ poſſeſſorum
N. N. miſerunt ad effectum, quod
non audiatur præcipuè ex carentia actionis,
1 quæ exceptio vti † præiuditialis impedit pro-
ceſsũ donec de ea cognoſcatur, Mara. in ſpec.
par.4. diſtin.20. num. 14. Bart. in l. ſi titius,&
ſeius, ff. de verb.obl. Bal. in l. Papinianus, §.ſi
quis impubes, ff. de inoff. teſtam. gloſſ. l. vbi
pactum, C. de tranſact.
2 Quia licet † N. N. fuerint declarati
3 atquè ita omnia eorum bona fuerint † confi-
ſcata, Clar. in §. læſæ Maeſtatis verſ. prætena,
gloſſ. in verſ. fiſco auth.bona damnatorum, C.
de bon. proſc. Cepoll. conſ, crim. 17.in 4.dub.

Etiam

4 Etiã † feudalia antiquã, ſeu paterna excluſis omnibus deſcendentibus, & agnatis ipſorũ delinquentium, cap. 1. §. fin. quæ fuit prima cauſa benefit. amitt. cap. 1. in fin. ah ille qui interfec. frat. dom. gloſſ. cap. 6. §. fin. de pace iur. fir. Bal. in cap. 1. §. aut. ſi libellario quibus mod. feud. amm. & in cap. 1. §. ſi vaſſallus culpam, num. 2. verſ. vel die, & melius ſi de feud. fuer. contro. interdom. & agn. vaſſall. Bart. in l. eum qui ſub nu. 1. ff. de interd. & releg. Menocch. conſ. 99. nu. 129. vol. 1. Cum. in cap. ſi aliquem in verſ. mortis, nu. 59. vbi teſtatur hanc eſſe veram, & comm. opin. Curt. Iun. in tract. de feud. part. 5. concl. 1. vbi fatetur hanc eſſe com. cõcluſionẽ, Grat. conſ. 2. nu. 15. lib. 1. Ioan. de Anan. conſ. 32. nu. 5. Dec. conſ. 544. nu. 30. Gozzad. conſil. 84. nu. 3. Zaſ. in tract. de feud. part. 10. de feud. ammiſſ. num. 101. circa med. vbi ait com. opin. Laur. Siluan. in tract. de feudi recogn. quęſt. 27. ſub nu. 41. à Roſenthal. in ſinopſi feud. cap. 11. concl. 4. vbi in add. in litera B. teſtatur hãc eſſe comm. opin. Farin. quæſt. 25. num. 78. vbi dixit com. opin. Auall. conſ. 1. nu. 10. vol. 3. vbi etiam ait com. opin. & conſil. 15. num. 1. vol. 4. Pariſ. conſ. 21. num. 53. vol. 1. Hiero. Gabr. conſ. 172. ſub num. 40. vol. 1.

Tamen ex multis ſeruitijs fuerũt reſtituti ad priſtinam habilitatem, & capacitatem feudaliũ
5 imperialibus † reſcriptis gratioſis, pęnęq; corporalis, & famę indulta remiſſio, l. 2. & l. tutor, & l. fin. C. de ſent. paſſ. l. fin. C. de general. abol. gloſſ. l. 1. §. pen. ff. de poſtul.

Quo fit vt Dominus Rex concedens prędictam Baroniam incorporatã cuidam de Auguſtino, & dictus de Auguſtino prętio cõpetenti eã vendens dictis de Grauina habilitatis, eiuſq; poſſeſſionem, vtileq; dominium per conſtitutum transferens, credendũ eſſet nullum ius remanere regio hærario, & ſi ꝙ eſſet fuit translatum in hęredes dicti venditoris de Auguſtino, in tantum quod dicti de Grauina reſpectu fiſci
6 liberas ædes habent, Quæ quidẽ † exceptio eſt litis finitæ, Burſa. conſ. 173. nu. 83. lib. 2. l. loci corpus, §. competit, ff. ſi ſeru. vendic. Crauett. conſ. 182. nu. 8. & conſ. 195. nu. 7. Felin. in cap. ſuper his, num. 18. extra de accuſat. Milanenſ. deciſ. 8. ſub nu. 339. lib. 1.

Quapropter duo Iudices M.C. interloquuti ſunt quod fiſcus non audiatur, & alij duo quod conſultetur cum ſua Catholica Maeſtate.

ARGVMENTVM.

Vtrum legatum per maritaggio relictum conſequi poſſet ſequuto monacatu?

SVMMARIVM.

Exequutio non datur contra tertium, num. 1.

Donatarius omnium bonorum poſſet conueniri modo exequutiuo ex debito exequutiuo donantis, nu. 2.

Legatum relictum pro maritagio debetur ſequuto matrimonio ſpirituali, nu. 3. etiam tertiariæ, nu. 5.

Tertiaria non dicitur verè religioſa, nu. 4.

Conditio matrimonij ſpiritualis dicitur proteſtatiua, nu. 6. contra quod ſit cauſalis, vel mixta, nu. 8.

Conditio proteſtatiua non ſuſpendit quin currere habeat decennium exequutionis datum ex forma ritus, num. 7.

Præſcriptio non currit niſi à die purificatæ conditionis, num. 9.

Aquiliana ſtipulatio, & acceptatio ſolet tantum interponi, quando cum effectu fit generalis quictatio, & liberatio, nu. 10.

Verba generalia ſequentia ſunt reſtringenda ad rem expreſſam, & ſpecificatam principaliter, nu. 11.

DECISIO XXX.

ALlegabatur ex parte cõuenti, quòd exequutio cauſata ad inſtantiã ſororis Euſemiæ Bellacera in vntijs ducẽtis cõtra Alphonſum de Madrigal curatorem Dõ Caroli Bel-
1 lacera deberet retractari, primo quia contra † tertiũ nõ poteſt procedi via exequutiua, gloſſ. in verſ. ſequitur, l. 1. §. ſi hęres, ff. ad trebell. vbi Rip. nu. 2. Trigon. ſing. 121. Crauett. conſ. 592 nu. 95. Rebuff. de lit. oblig. art. 2. gloſſ. 1. nu. 63. Mara in ſpec. par. 6. tit. de exequut. ſent. nu. 32. Maſſa de forma camer. obl. 2. quæſt. 1. par. fol. 41. Duen. reg. 275. limit. 6.
2 Sed replicabatur quòd conuentus erat † donatarius omnium bonorũ, & cõtra eum poſſet procedi via exequutiua, Guid. Pap. quæſt. 105. circa med. Rip. in l. 1. §. ſi hęres, nu. 16. & 17. ad trebell. l. ſi maritus in 2. reſp. ff. de fundo dot. gloſſ. l. 2. ff. de hæred. vel act. vend.

Secundò quia legatum vntiarum ducentarũ pro quibus proceſſit exequutio fuit relictũ pro maritagio, & legataria non eſt nupta matrimonio carnali, ſed effecta fuit tertiaria ordinis Sã-
3 cti Franciſci, quò fit, vt licet † legatum relictũ pro maritaggio debeatur ſequuto matrimonio ſpirituali, Ant. Gabr. lib. 4. concl. tit. de lega. concl. 2. nu. 1. vbi teſtatur hanc opin. eſſe veriorem in ſpecto iuris rigore, Matheſil. ſing. 53. Crot. in l. nemo poteſt col. 16. ff. de lega. 1. Alex. conſ. 121. col. pen. vol. 2. Iaſ. in auth. ſi. qua mulier, col. 4. C. de ſacro ſan. eccl. Felin. & Dec. in cap. in pręſentia extra de probat. ille col. 18. iſte num. 3. Rip. in l. 1. nu. 62. ff. ſol. matr. Socc. Iun. conſ. 160. col. 3. vol. 2. Ruin. conſil. 68. col. fin. vol. 4. Decian. reſp. 5. vol. 3. Rimin. Iun. conſil. 85. lib. 1. Sforz. Odd. conſ. 19. num. 19. Petr. de Greg. in tract. de dote ſecundum parag. quæſt.
4 13. circa prin. Tamen † tertiaria nõ dicitur verè religioſa, Eugen. conſ. 26. num. 15. Bart. in l. ſemper,

ſemper, §. quibuſdam, num. 1. ff. de iure imm.
Bal in auth. niſi rogati, num. 26. C. ad trebell.
Ang. conſ. 197. col. 1. Alex. in l. cōmodiſſimè,
nu. 5. ff. de lib. & poſthu.

5 Sed replicabatur quòd † debetur dictum le-
gatum tertianæ, Ant. Gabr. in d. concl. 2. nu. 2.
Cauale. deciſ. 1. num. 10. lib. 3. Lancell. Polit. in
tract. de ſubſtitutionibus par. 6. num. 3. Capic.
deciſ. 115. num 9.

Tertiò quod ritus dat exequutionem paratã,
infra decennium, & poſt teſtamẽtum, & teſta-
toris mortem eſt elapſum longiſſimũ tempus,
6 quia † dicta cōditio adiecta legato ſaltim reſpe-
7 ctu matrimonij ſpiritualis eſt poteſtatiua, & †
currit tẽpus petendi à die mortis, Roma. conſ.
84. nu. 3. vbi Mandoſ. in additio, Bal. in l. 1. §.
qui ſub cōditione, ff. ſi quis omm. cauſa teſtam.
idem Bal. in l. eum qui, C. eodẽ, Felin. in cap. ex
tranſmiſſa, col. 1. extra de pręſer. Balb. in tract.
pręſcr. 4. par. 4. par princ. quęſt. 7. nu. 3. Tiraq.
de retr. lign §. 1. gloſſ. 10. num. 54. Menocch.
conſil. 201. nu. 95. vol. 3.

8 Sed replicabatur quòd non eſt merè † pote-
ſtatiua, ſed caſualis, vel. mixta cum dependeat
etiam a poteſtate monaſterij, quòd hodie non
ſolet recipere mulieres abſq; aliquali dote, &
Dei in ſperatione ſine cuius gratia nō dominan
9 tur humanæ paſſiones, quò fit vt † pręſcriptio
currere non incipiat, niſi à die piriſicatæ con-
ditionis, Cum. ſuper ritu 102. nu 8. l. vlt. §. ſin
autem, C. com. delega. Bal. conſ. 351. vol. 3. Bar.
in l. cui legetur in fin. prin. ff. de deleg. 1. Bal. in
l id quod pauperibus, col. 3. C. de epſc. & cler.
& in l 1. quęſt. 12. C. de his quæ pænæ nom. &
in rub. C. de contrah. empt. quæſt. 23. Tiraqu.
de retr. ſangu. §. 1. gloſſ. 10. nu. 47.

Quartò quia tranſactione videtur remiſſum
pręductum legatum verbis vniuerſalibus occa-
ſione ſumpta principalis remiſſionis dotiũ de
paraggio tanto fortius interueniente aquiliana
10 ſtipulatione, & acceptilatione, quæ † ſolet tan-
tum interponi quãdo fit cum effectu generalis
quictatio, & liberatio, Crot. conſil. 335. nu. 18.
vol. 3. Socc. Iun. conſ. 40. nu. 7. vol. 3. Bart. in l.
pluribus, ff. de acceptil. Alex. conſ. 42. nu 8. lib.
1. & conſ. 11. nu 7. lib. 2. & conſ. 68. nu. 6. lib. 5.
Natt. conſil. 102. num. 1. lib. 1. Crot. conſ. 192.
num. 8. vol. 2. Cephal. conſil. 39. num. 24. lib. 1.
Rimin. Iun. conſil. 343. nu. 19. vol. 3. Honded.
conſ. 49. nu. 9 & 10. lib. 1.

Sed replicabatur principale intẽtum tranſi-
gentium fuiſſe, remiſſas habere dotes de parag-
11 gio, & verba † ſequentia generalia, & larga eſſe
reſtringẽda ad rem expreſſam, & ſpecificatam
Principaliter, Bal. Paul. de Caſtr. Alex. & Iaſ. in
l. ſi da certa, vbi etiã Bert. nu. 1. & Salic. nu. 2. C.
de tranſact. meus Abb. Anchar. Imol. & Burt.
in cap. 1. extra eod. Corn. conſ. 144. nu. 11. vol.
3. Alex. conſ. 11. col. 2. vol. 2.

Sed maior' pars Magnæ Curiæ deciſit exe-
quutionem retractari.

ARGVMENTVM.

Quando admictatur exceptio cōpenſationis?

SVMMARIVM.

*Exceptio compenſationis admictitur etiam ſtante ſta-
tuto reiciente omnes exceptiones, nu. 1.*
Compenſatio extinguit actionem ipſo iure, nu. 2.
*Legatum relictũ filia pro maritaggio præſumitur re-
lictum animo compenſandi cum dote de paraggio
ei debita, nu. 3.*
Dos de paraggio ſuccedit loco logitima, nu. 4.
*Pater cogitur filijs relinquere legitimam, num. 5. &
dotem de paraggio, nu 6.* *(nu. 7.*
Dos de paraggio dic itur debitum neceſſarium patris,
*Legatum relictum creditori ex cauſa neceſſaria, vide-
tur animo compenſandi, nu. 8.*
*Feudum relictum ſecundo genito præſumitur in com-
penſationem vita, & militia, nu. 9.*

DECISIO. XXXI.

DON Petrus Boniornus vti maritus,
& ceſſionarius Donnę Margaritę
la Farina egit cōtra Don Vincen-
tium la Farina eius ſororiũ Baro-
nem Alprimontis ad vntias octuaginta quoli-
bet anno pro dote de paraggio ſibi competẽte
vna cum fructibus a die mortis Dō Martini te-
ſtatoris eius patris, & ſoceri.

Baro allegabat debere abſolui, ex oppoſita
1 compenſatione quæ † ſolet admicti etiã ſtatu-
to reiciente omnes exceptiones, Menocch. lib.
2. pręſum. 48. num. 34. Tiraq. ce retr. lign. § 3.
gloſſ. 3. nu. 4. Aſin. in pratt. exeq. §. 31. cap. 46.
nu. 2. Guid Papa deciſ. 171. Grat. conſ. 121. nu.
18. lib. 1. Gozzad. conſ. 69. nu. 2. Medic. in tract.
de cōpenſat. par. 2. quęſt. 20. Bauer. in tract. de
virt. iura. nu. 33. Ang. cōſ. 182. in fin. Bertrand.
conſ. 280. col. 1. lib. 2. Bened. de Barz. in tract.
de guarantig. par. 3. quęſt. 1. in prin. Iaſ. in l. cũ
qui, §. 1. nu. 3. ff de iure iur. Surd. deciſ. 191. nu.
10. & conſ. 268. nu. 27. lib. 1. Burſat. conſ. 305.
nu. 7. lib. 3. Turret. conſ. 75. nu. 1. lib. 1. & conſ.
49. nu. 41. lib. 2. Thom. Zerol. in praxi epiſc. in
verb. compenſatio verſ. 7. Boer. ſuper conſuet.
Bituric. tit. 2. §. 7. Felin. in cap. cũ inter, nu. 24.
& 25. extra. de except. & in cap. ex tranſmiſſa,
nu. 9. extra de pręſc. Imol. cōſ. 42. in fin. Cepol.
cautel. 121. Abb. in cap. cum Ioannes extra de
fideinſtr. Alex. conſ. 12. num. 13. vol. 2. Marſil.
ſing. 208. Foller: in praxi cent. in verſ. quæ qui-
dem exequutio, nu. 53. Oſaſc. deciſ. 92. nu. 12.
Milane. deciſ. 14. nu. 18. lib. 2. Socc. Iun. conſ.
79. nu. 9. vol. 3. Purpur. conſ. 485. in fin. Felin.
in cap.

in cap. ſuborta, col. 2. extra de re iud. cum con-
cord. quæ adduximus in conſ. 8. nu. 14. lib. 1. &
ſuper bull. quęſt. 22. nu. 2. lib. 1.

2 Et † extinguit actionem ipſo iure à die quo
fuit oppoſita, Aret. & Iaſ. in §. in bonæfidei in-
ſtit. de actio ille col. 5. verſ. tertio principaliter,
iſte num. 77. vbi teſtatur com. opin. Affl. deciſ.
121. num. 1. & 4. Turrett. conſ 49. nu. 38. lib. 2.
Rimin. Iun. cõſ. 392. nu. 69. lib 4. Oſaſc. deciſ.
192. nu. 16. Surd. in tract. de alim. tit. 3. quęſt. 1.
nu. 68. & tit. 7. quęſt. 10. nu. 15. & conſ. 82. nu.
5. vol. 1. & deciſ. 117. nu. 5.

At qui Don Martinus reliquit Donnę Mar-
garitæ eius filiæ vntias mille pro veniendas ex
prętio certorum animalium ad opus eius mari-
3 tagij, quò fit vt dictum † legatum pręſumatur
relictum animo cõpenſandi cum dote ſecundũ
4 paraggiũ debita ſuper feudo, Quia dos de † pa-
raggio ſuccedit loco legitimè, Petr. de Grego.
de dote de paragg. quęſt 2. circa prin. & quæſt.
24. col. 3. verſ. non obſtat, Iſern. in conſt. in ali-
quibus col. 7. verſ. quid ſi frater tit. de ſucceſſ.
filior. Com. & Bar. lib. 3. vbi etiã Affl. in quæſt.
8. Cãpeg. in tract. de dote 5. par. quęſt. 26. Bar.
in l. titio centum, §. titio genero, ff. de cond. &
demoſtr. Bal. in l. fin. col. 3 C. de pact. Iaſ. in
auth. nouiſſima, col. vlt. C. de inoff. teſta. Alex.
conſ. 178. col. 3. vol. 5. Decian. reſp. 46. nu. 20.
vol. 3. Zuccard. conſ. 77. vol. 1. Becc. conſ. 112.
nu. 9. Surd. de alim. tit. 2. quęſt. 1. nu. 39. Peregr.
de fideicom. art. 38. num. 20. Cum. in cap. ſi ali-
quem in verſ. maritata, nu. 83. Ant. de Alex. in
conſ. Neap. ſi moriatur, in gloſſ. in verſ. parag-
giũ, doctiſſ. Aponte conſ 65. & conſ. 74. nu. 6.
vol. 1. Loffredd. cõſ. 26. Cannet. in cap. ſi aliquẽ
5 verſ. ſed quantum ſit iſta dos fol 314. Et † ſicut
pater cogitur filijs relinquere legitimã, Craſſ.
in §. legitima quęſt. 3. in prin. vbi teſtatur hanc
eſſe vulgatam concluſionem, Bal. conſ. 58. col.
2. lib. 2. Fulgoſ. conſil. 81. col. 2. Alban. conſ. 6.
nu. 7. Tiraq. de iure primog quæſt. 75 nu. 8. Ita
6 eſt † adſtrictus relinquere dotem de paraggio
ſubrogatam in locum legitimæ, l. ſi eum, §. qui
iniuriarum, ff. ſi quis caut. l. 1. §. hæc actio, ff. ſi
quis teſt. lib. eſſe iuſſ. fuer. Raudenſ. in tract. de
analog. cap. 15. nu. 215. Et per conſequens cum
7 † dos de paraggio dicatur debitum neceſſariũ
8 patris videtur legatũ ab eodem † patre relictũ
animo cõpenſandi cum ipſa dote factum, Me-
nocch. lib. 4. pręſum. 109. num. 7. Bal. conſ. 84.
lib. 2. & in l. quoniam nouella circa fin. C. de
inoff. teſt. Capra conſ. 26. nu. 2. & conſ. 164. nu.
10. Coman. conſil. 133. col. 1. Iaſ. conſil. 214. in
vlt. dub. vol. 2. Ruin. conſ. 79. nu. 5. & cõſ. 136.
nu. 7. vol. 2. Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 10.
tit. 2. nu. 5. Et in terminis noſtris ſcriptum reli-
quit Petr. de Greg. in tract. de dote de paragg.
quęſt. 12. verſ. his ſic præſuppoſitis, & quæſt.
33. in fin. quem ſequutus ſum in tract. de feud.
cent. 1. quęſt. 51. nu. 228. Et ſatis confert, quod
9 † feudum relictum ſecundogenito cenſetur re-
lictum in compenſationem vitæ, & militiæ ei
debitæ ſuper alijs feudis, Vrſill. ad Affl. deciſ.
138. num. 4. & 5. Tiraquell. de iure primogen.
quæſt. 75. circa prin.

Quapropter maior pars Magnæ Curiæ deli-
berauerat decidere Baronem eſſe abſoluẽdum
ſi nõ ſuperueniſſet viceregium mandatum, vt
cauſa nouæ ſedi relinqueretur.

ARGVMENTVM.

Quãdo tutor teneatur edere libros rationum?

SVMMARIVM.

*Dos præcipuè taxari debet inſpecta quantitate Patri-
monij, nu. 1.*

*Libri hæreditarij ſunt communes cum hæredibus par-
ticularibus, & legatarijs, nu. 2.*

*Libri hæreditarij penes tutorem ſunt edendi, ſiue pe-
tens fuerit actor ſiue reus, nu. 3.*

Libri tutelares ſunt proprij pupillorum, nu. 4.

*Reus non tenetur edere actori propria inſtrumenta ad
fundandã eius intentionem, nu. 5. fallit fauore do-
tis, nu. 6. contra nu. 9. concorda, nu. 10.*

*L. ſi contendat ff. de fideiuſſ. remedium intentans effi-
citur reus, nu. 7.*

*Reus non tenetur eddere actori etiam in cauſis ſum-
marijs, nu. 8.*

*Rationes priuatæ vt edantur duo coppulatiuè requi-
runtur, nu. 11.*

DECISIO. XXXII.

MArius Teſtai V.I.D. prętẽdens do-
tes eius vxoris Heliſabettę Maſtia-
ni iniuntionem fecit Ioanni Fran-
ciſco Maſtiani V.I.D. tutori, &
procuratori hęredum cõdam Sigiſmundi Ma-
ſtiani patri dictæ Heliſabettæ ad exhibendum
libros hæreditarios, & libros rationum pereum
cõfectos ad effectum, vt ex eis inſpici potuiſſet
1 quantitas Patrimonij ſucundum † quam pręci-
puè dos taxari debet, Surd. de alim. tit. 1. quęſt.
9. nu. 20. meus Abb. conſ 115. ſub num. 1. lib. 2.
Paleot. de noth. & ſpur. cap. 50. l. cum poſt, §.
gener., ff. de iur. dot.

Et quòd iniuntio procedere deberet dedu-
cebat primo quod libri hęreditarij confecti per
teſtatorem licet remanere debeant pęnes hęre-
2 dem vniuerſalem tamen reſpectu † cõmodita-
tis ſunt cõmunes cũ hęredibus particularibus,
& legatarijs, l. pen. §. fin. ad l. falcid. Bologn. in
l. fin. nu. 49. C. de ede. Mantua in l. 1. C. eod.
3 Et † ex hiberi debeãt, ſiue petens fuerit actor
ſiue reus etiam cõtra perſonam priuilegiatam,
Berous in cap. 1. nu. 47. cõcl. 1. extra de probat.
Doctore omnes in l. 1. in fin. C. de eden.

Et

4 Et dato quod Teſtai fuiſſet actor teneretur † Maſtiani exibere tutelares libros tamquã proprios pupillorum, l.1.§.offitio tutoris,ff.de tutel.& rat. diſtrah. Bologn. in l.1.num.69.C.de ede. & in l.fin.nu.50.C.eod.l.maritus, §.fin.ff. ad l.falcid.l.fin.§.inter cætera, ff.de liber.lega. Roma.conſ.413.in prin. Auall.conſ.49.lib.1. Imol.in l.cum ſeruus,ff.de cond.& demoſtr.

5 Et licet regulariter reus † nõ teneatur edere actori propria inſtrumenta ad fundandam eius intentionem, Bolognet.in l.1.§& fin. C.de ede. Dec.in cap.1.nu.47.extra de probat. vbi etiam Berous nu.63. verſ. ſecunda concluſio.Tamen
6 † fauore dotis ea teneretur edere,Ant.de Butr. in d. cap.1. extra de probat. vbi Felin. verſ.4. fallit,dixit cõmunem opinionẽ,& Dec.nu.74. & Berous num.68. limit.8. Surd. de alim.tit.8. priuil.3.num.5.Et hic vertitur caſus petitionis dotis relictæ à teſtatore Heliſabettæ nupturæ arbitrio dicti Ioannis Franciſci aliàs arbitrio eius taxandæ.

Reſpondebat Maſtiani,quod in Magna Curia tentauit remedium l. ſi cõtendat, ff.de fide-
7 iuſſ. atquè ita erat † effectus reus, Butr. in cap. in præſentia, col.6. extra de probat. Miſinger. cent.5. obſeru.81. Vrſill. ad Afflict. deciſ.268. Oſaſc.deciſ.151.nu.4. Benintend.deciſ.66.

8 Et reus † non tenetur edere actori, etiam in cauſis ſummarijs, Decian. conſ.61. vol.3. Menocch. conſ.505. num.8. lib.5. l. qui accuſare, C.de eden.

9 Ac etiam † quod eſſemus in cauſa dotis, Bolognet.in l.1.nu.29. & in l.fin. nu.11. & 75.C. de eden. Alciat.in l.non eſt nouũ,col.2.C.eod. Decian. conſ.61.vol.3.

10 Et opinio cõtraria forſan † ꝓcederet in dote relicta pauperi, Aret.in cap.1. extra de probat. Curt. Iun. in l.fin. num.18. C. de ede. Decian. conſ.61.nu.18.vol.3.

Et cũ dos taxari debeat inſpecto Patrimonio teſtatoris tẽpore mortis, libri tutelares non deberent exhiberi cum petentis nõ interſit, & vt-
11 edantur † rationes priuatę duo coppulatiuè requiruntur,ſcilicet intereſſe,& mandatum tacitam,vel expreſſum, Gozzad.in l.1.num.14.C. de eden.Cagno.in l.1.num.34.C.eod. Cappel. Tholoſ. deciſ.446.vbi Aufrer. in annot. Felin. in cap.1.nu.5. extra de probat.

Quapropter maior pars Magnæ Curię deciſit iniuntionẽ procedere reſpectu librorũ hæreditariorum de menſe Auguſti 1601.

ARGVMENTVM.

Res empta de pecunijs alterius cuius fiat?

SVMMARIVM.

Emptio nomine abſentis valet,etiã notario pro eo minime ſtipolante, nu.1.contra, nu.7.declara,nu.8.

Emens nomine alterius tenetur ei cedere iura, nu.2.

Emptio inſpicitur ſi facta fuerit nomine alicuius, & non de alterius pecunijs, nu.3.

Emptæ rei dominium magis fuit translatũ in ęmptorem de cuius pecunijs fuit empta quã in eum cuius nomine fuit empta, nu.4.ratio, nu.5.

Conſtituti poſſeſſorij effectus ammictitur per non vſum longo tempore, nu.6.

DECISIO XXXIII.

Don Anibal de Nuccio nomine Catarinellæ de Spezzes, & Rabbazza eius ſororis abſentis emit quodam viridariũ in territorio Ciuitatis Salem, & proprijs pecunijs ipſius D.Anibalis Archipresbiteri qui veniens ad mortẽ reliquit hęredem fabricam d. Ciuitatis à qua, ſeu Ioſepho Antonio Scannariato habente ius, & cauſam ab ea, Catherinella petijt reuendicatoria,ſeu publiciana locum prędictum.

1 Deducens quia † emptio nomine abſentis valet, etiam notario pro eo minime ſtipulante,
2 Ita quod † emens tenetur cedere iura ipſi abſenti, l. ſi poſſeſſio, §. & ſi poſſeſio, ff. de acqu. poſſ. Paul.de Caſtr. in l. multum intereſt, C.ſi quis alteri vel ſibi,Milane.deciſ.4.nu.59.lib.2. l. ſi negotia abſentis,& l. pen. ff.de nego. geſt. Rip. reſp.20.nu.10.& 16.tit.de obligat. Natt. conſ.261.nu.5.Surd. deciſ.229.nu.14.

3 Nec attẽditur † cuius pecunijs emptio facta fuerit, ſed cuius nomine, gloſſ.l.1.& l.qui aliena, C.ſi quis alteri,vel ſibi,l.filiæ,C.famil.herceſc.l.ſi filij, C. de donat.inter vir.& vxor.Bal. in l.& ſi inſtrumẽta, C.de fideinſtr.& iure Haſtæ fiſc. Bologn. conſ.7.col.3. Pariſ. conſil.80. ſub num.4.vol.1.Menocch. conſ.80.num.1.& conſil.122. num.40. l. mancipia, & l. fin. C. ſi quis alteri,vel ſibi, Ioſeph. Ludou.deciſ.Peruſ. 12.circa fin.

4 Replicabat reus,quod † dominiũ magis fuit translatũ in emptorem de cuius pecunijs fuit emptus locus eiq; tradita poſſeſſio, què in eam cuius nomine fuit empta, Paul. de Caſtr. in l. quamuis,C.ſi quis alteri, vel ſibi,quia (inquit)
5 duo cõcurrentia † pro emptore pręualent vni pro eo cuius nomine eſt empta res, Salic. in l. multum, nu.3.C.eod. Dec. conſ.543.num.15. Decian. reſp.47. nu.17. vol.5.

Et licet fuerit adiectum cõſtitutum, tamen realiter fuit tradita poſſeſſio emptori, eaq; cu-
6 ius nomine empta fuit illã † ammiſit nõ vtendo longo tempore, Tiraq.de conſtituto par.3. limit.21.nu.1. Bal.conſ.150.col.pen.vol.2.

Et quamuis ſecundũ receptiorem ſententiã
7 valeat venditio † facta abſenti, notario pro eo ſtipulante, Milane.deciſ.4.nu.39. & 96. lib.2. Corn.conſ.50.num.7. & 8. vol.1.Tamen debere ſequi ratificatio tacita, vel expreſſa abſentis

antequam

antequam vendens alteri venderet, & traderet
8 poſſeſſionem, & non ſequuta ratificatione is † qui nomine alterius emeret dominiũ haberet; l. ſi ego, ff. de nego. geſt. Crauett. conſ. 252. nu. 2. Hiero. Gabr. conſ. 8. nu. 1. & 12. vol. 1. Socc. Iun. conſil. 155. col. 1. vol. 2. Menocch. conſil. 122. nu. 15. & 16. lib. 2.

Quapropter deciſit Magna Curia reum eſſe abſoluendum In menſe Auguſti 1601.

ARGVMENTVM.

Vtrum teſtamentum confectum ad interrogationem alterius valeat?

SVMMARIVM.

Teſtamentum confectum ad interrogationem alterius eſt nullum, nu. 1. contra, nu. 2. concilia, nu. 8.
Animus teſtandi ex quibus deprehendatur, num. 3. 4. 5. & 6.
Verba prolata poſt teſtamentum demoſtrant teſtatoris animum in teſtando, nu. 5.
Mutatio animi non præſumitur, nu. 7.
Teſtamentum valere in dubio pronuntiandũ eſt, nu. 9.

DECISIO XXXIII.

ANgela Toro, & vicino petijt nullitatem teſtamẽti eius patris coram Magna Curia, atq; ita prętendens ſuccedere ab inteſtato vocatis in iuditio hęredibus vniuerſalibus.

1 Deducens quod Ioannes Antonius ad † interrogationem alterius nõ inſtructi de voluntate ipſius teſtatoris teſtamẽtum cõfecerit, quò fit vt reddatur nullu, Bal. in l. iubemus ſub nu. 6. C. de teſtam. Ioan. Andr. in add. ad Specul. tit. de teſtam. §. in primis, col. 3. verſ. 9. Socc. Iun. conſil. 183. num. 32. vol. 2. Gugl. in l. 1. §. ſi quis ita col. 6. ff. de verb. obl. Ioan. Bapt. Laderchius conſ. 39. nu. 2. vol. 1.

2 Sed reſpondebant conuenti, vt imò † teſtamentum factum ad interrogationẽ notarij, vel alterius valeat cõſtito de animo teſtandi ipſius teſtatoris, gloſſ. d. l. iubemus, Becc. conſ. 86. nu. 7. Surd. conſil. 414. nu. 53. Boer. deciſ. 35. nu. 5. Socc. Iun. conſ. 144. & conſ. 178. nu. 20. vol. 2. Alciat. conſ. 570. nu. 5. Couarr. in cap. cum tibi num. 4. extra de teſtam. Bellon. conſ. 62. nu 8. Boſſ. tit. de falſis, nu. 52. Menocch. conſ. 45. nu. 1. Cephal. conſil. 546. nu. 46. Simon de Pręt. de interp. vlt. vol. lib. 2. interpr. 1. dub. 2. ſol. 1. nu. 50. Rodor. Suarez alleg. 1. nu. 2. Affl. deciſ. 143. & deciſ. 144. Clar. in §. teſtamentũ quęſt. 37. vbi teſtatur com. opin. Bal. Nouell. in l. 1. §. ſi quis ita, ff. de verb. obl. Bauer. inſtit. de teſtam. in prin. nu. 64. Corn. conſ. 77. in litera D. vol. 4.

3 Et demoſtratur primò animus † teſtandi ex eo quòd antea per multa tempore ſcribi fecerit
4 minutam dicti teſtamẽti, & ex eo quod † teſtator interrogatus a notario ſi mãdaret publicari teſtamentum reſponderit quod ſic, vt teſtantur Andreas de Ioanne, Ceſar Guido, & Domenicus Giacomo, Socc. Iun. conſ. 7. & conſil. 34. vol. 4.

Secundò ex eo quòd accedens D. Franciſcus teſta interrogans teſtatorẽ ſi confeciſſet teſtamentum, reſpondidit Deo gratias quod ſic, & omnia alia, & animus teſtãdi demoſtratur etiã
5 per † teſtatoris verba prolata poſt teſtamẽtum, l. qui filiabus in prin. & l. ſi ſeruus plurũ, §. fin. ff. de leg. 1. l. 3. ff. de lib. & poſth. l. vxor, §. fin. ff. de leg. 3. Affl. deciſ. 44. nu. 27. Mantica de cõiect. vlt. vol. lib. 2. tit. 15. nu. 2. Surd. cõſ. 414. nu. 66. Alex. conſ. 100. nu 11. & 12. vol 4.

6 Tertiò ex eo quod † teſtator querebat à iuris peritis poſſe actricẽ exeredare propter ſtuprũ commiſſum cum Iacobo vicino eius conſobrino, hancquè pręſumptionem aſſumpſit, Surd. conſ 414 nu 55. Alex. conſ. 100. nu. 10. vol. 4.
7 Socc. conſ. 32. nu. 11. vol. 4. Quia inde animi † mutatio nõ pręſumitur, l. 3. & l. eum qui, ff. de probat. cap. maiores extra de baptiſm. Alciat. de pręſum. 2. reg. 16. pręſum. in prin. Socc. Iun. conſ. 106. num. 38. vol. 1. & conſ. 183. num. 18. vol. 2. Alciat. con. 570. num. 1. Menocch. conſ. 854. nu. 28. col. 9.

Et doctrinæ contrariæ poſſent procedere,
8 quãdo † interrogatio fuiſſet facta a perſona ſuſpecta, vel teſtator aliud teſtamẽtum ſollemne iam confeciſſet, vel non conſtaret de voluntate teſtatoris notario prius expoſita, vel quãdo teſtator fuiſſet adeo morte oppreſſus, vt articulate loqui non potuiſſet, Clar. in d. quęſt. 37. Bertrand. conſ. 194. nu. 3. lib. 6. Caſtr. conſ. 155. in fin. lib. 1. Laderchius conſ. 39. nu. 6. & 7. vol. 1.

9 His addito, quod in dubio † pronuntiãdum eſt pro teſtamento, Menocch. conſ 540. nu. 4. & 19. vol. 6. l. ſi pars in prin ff. de inoff. teſtam.

Quapropter declarauit Magna Curia teſtamentum validum die 18. Martij 1600.

ARGVMENTVM.

Quando poſſeſſio defuncti trãſeat in legitimatum per ſubſequens matrimonium in bonis feudalibus?

SVMMARIVM.

Remedium adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ commodàri poteſt diuerſis reſpectibus ſtante cap. Regni Regis Ferdinandi 43. continuante poſſeſſionem in heredem, nu. 1.
Remedium l. fin. C. de edicto diui Adr. Toll. quando competat, nu. 2. & 3.
Remedium retinendæ quando competat, nu. 4.

Reme-

Remedium retinendæ poſſet cumulari ſimul cũ remedio adipiſcendæ, nu.5.
Remedium adipiſcendæ, & retinendæ ſtante cap. Regni continuante poſſeſſionem defuncti in hæredem habet vim recuperandæ, nu.6.
Poſſeſſio feudi continuatur in filium iure ſpeciali, licet regulariter contra, nu.7.
Filius viuo patre dicitur inueſtitus de feudo, nu.8.
Cap. Regni Regis Ferdin. 43. non admictit momentum temporis inter mortem teſtatoeis, & tranſlatione poſſeſſionis in hæredem, nu.9.
Cap. Regni Regis Ferd. 43. habet locum etiã in feudalibus, nu. 10. etiam quod fuiſſet inſtitutus incapax ad feudi ſucceſſionem, nu.11. & cognitio incapacitatis reſeruatur in meritis, nu.16.
Cap. Regni Regis Ferdin. 43. declaratur, nu.12.
Poſſidere duo inſolidum non poßunt, nu.13.
Tertius poſſidens poſt mortẽ teſtatoris nõ dicitur habere poſſeſſionem ciuilem, nec naturalem ſtante cap. Regni de continuanda poßeſſione in hæredem, ſed nudam detentationem, nu.14.
Detentatio non prodeſt ab præſcribendum, nec fructus lucrandos, nec alios ciuiles effectus, nu.15.
Probationibus paribus exiſtentibus circa poſſeſſionem eſt præferendus qui melior in proprieiate probaret, num.18.
Poſſeſſio probatur per inſtrumentum, nu.18.
Cap. Regni Regis Ferdin. 43. nõ procedit quãdo tempore mortis poſſeſſio in alium reperiretur tranſlata, num.19.
Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum cum modica reſeruatione eſt nulla, num. 20. etiam reſpectu præſentium tantum, nu.22.
Reſeruatio vntiarum quinque facta in donatione eſt modica, nu.21.
Donetio feudi cum reſeruatione vſufructus ſine licentia Regis viui eſt nulla, nu.23.
Donatio facta filiæ in poteſtate non firmatur iuramento, nu.24. contra, & receptius, nu.25.
Donatio feudi facta filia reuocatur ob natiuitatem filij maſculi etiam naturalis legitimati per ſubſequens matrimonium, nu.26.
Poſſeſſio transfertur per retentionẽ vſufructus, nu.27. non per retentionem dominij, nu.28.
Feudatarius ex pacto, & prouidentia dicitur vſufructuarius, nu.29.
Maſculus in feudis cum clauſula iuris francorum eſt fœminæ præferendus, nu.30. licet in allodijs ſuccedere habeant æqualiter, nu.31.
Poſſeſſio expulſis colonis ammictitur, nu.32.
Poſſeſſio non acquirtur ſine animo acquirendi, nu.33.
Poßeſſio antiquior præferenda eſt in interdicto retinendæ, nu.34.
Poſſeſſio antiquior conſideratur etiã reſpectu momenti, num.35.
Exceptio illegitimitatis admictitur in poſſeſſorio ſummariſſimo quando partes paſſe fuerint diſcuti merita, nu.36. contra, nu.37.
Filiatio eſt difficilis probationis, nu.38. & probatur præſumptionibus, & coniecturis, nu.39. etiam in vulgo conceptis, nu.40.
Filiationis præſumptiones, & coniecturæ, nu.41.42.43.44.45.46.47.48.49.50. & 61.
Legitimatus per ſubſequens matrimonium ſuccedit in feudo recepto pro te, & hæredibus de tuo corpore legitimè deſcendentibus, nu.52.
Reſtitutio in integrum datur minori aduerſus ſententias latas in poſſeſſorio, nu.53.

DECISIO. XXXV.

MAttheus Solonia V.I.D. tamquã filius, legitimus, & naturalis Corradi Solonia Baronis Patri petijt manuteneri in poſſeſſione dicti feudi reuocata ſentẽtia Tribunalis Cõſiſtorij S.R.C. confirmatoria ſententiæ M. C. poterat namq; ex Cap. Regni Regis Ferdin. 43. continuante
1 poſſeſſionem in hęredem tentare † ſimul, & cumulare diuerſis reſpectibus remediũ apipiſcendę, retinendæ, & recuperandæ, Molin. lib.3. de primogen. hiſ. cap.13. nu.6. & 7. Milan. deciſ. 3. num.62. part. 1. Ant. Gabr. lib.5. concl. tit. de acqui. poſſ. concl.7. nu.6. Tiraqu. lemort. ſaiſiſ. 6. par. declar. 3. nu.1.

Quo ad interdictum adipiſcendæ fuit tentatum remedium, l. fin. C. de ed. diui Adr. Toll.
2 quod † non ſolum cõpetit hæredi qui numquã nactus fuit poſſeſſionem ad eam nanciſcẽdam, ſed etiam hęredi, qui poſſeſſionem adeptus fuit ad eam confirmandam, & manutenendã, & ad turbatores, & malefactores expellendũ, Alex. Alber. Corn. & Dec. in d.l. fin. Paul. de Caſtr. in l. ſi ſorori, C. de iure delib. Neuizz. conſ.16. circa fin. Menocch. in tract. de adipiſc. poſſ. 4. remed. quæſt.44. nu.248.

3 Et competeret † remedium adipiſcendę etiã poſſidenti ciuiliter, & naturaliter ad effectum conſequendi actualem realem, & corporalem poſſeſſionem, Milan. de primogen. hyſp. lib.3. cap.13. nu.2.3.4. & 5. Bal. in rub. extra de cauſa poſſ. & propriet nu.13. Dec. conſ.84. nu.1. Iaſ. in d.l. ſi ſorori, num.2. Tiraqu. lemort. 6. par.2. declar. nu.2. & de conſtit. 1. par. num.10. Ant. Gabr. lib.5. concl. tit.1. concl.7. nu.5.

4 Quo ad † intedictum retinendæ ſcilicet, vti poſſidentis de quo loquitur §. retinendæ inſtit. de interd. l.1. ff. vti poſſid: manutenẽdus eſt ille qui nec vi, nec clam, nec præcario ab aduerſario poſſidet, & antiquiorem poſſeſſionẽ habet, Felin. in cap. licet cauſam ſub num.8. extra de probat. Bal. in cap. ſi diligenti ſub nu.21. extra de præſcr. Menocch. de retin. poſſ. 3. remed. quæſt.87. num.225. Maſcar. vol.3. de probat. concl.1193. nu.1.2. & 3. Bal. in l. ordinarij, nu.10. C. de rei vendicat. Natt conſil.538. nu.3. & conſ.572. nu.1. & conſ.649. nu.13.

5 Et † dictum remedium retinendę poſſet cumulari

ſmulari ſimul cum dicto remedio l fin.C. de ed.
diui Adr. Toll. Ant. Gabr. lib. 5. concl. tit. 14
concl.7.nu.6. Molin.de primogen.hyſp.lib.3.
cap.13.nu.6. & 7. Monocch.de adipiſc. poſſ.2.
remed. queſt.31.

6 Et † vtrumquè remedium ſtãte noſtro cap.
Regni Regis Ferd. de cõtinuanda poſſeſſione
in hæredem habet vim recuperandæ, Milan.
deciſ.3.nu.62.& 63.lib.1. Neruzz.conſ.80.nu.
36. Molin.d.cap.13.nu.7.

Et quod poſſeſſio dicti feudi quam habebat
Corradus fuit tranſlata in actorem eius filium,
7 allegabatur eſſe † ſpeciale in feudis, quorũ poſ-
ſeſſio tranſit in filios ſine alia apprehenſione,
& ſi regulariter contrarium diſponatur, Bal.in
l. cum antiquioribus verſ. 10. C. de iure delib.
Bertacch. in tract. de epiſc. lib. 3. par. 1. queſt.
56. verſ. item niſi in feudis, Iaſ.in l. quoties, nu.
33. C. de rei vend. vbi ait eſſe perpetuò notan-
dum, & numquã obliuiſcẽdum, ibiq; Purpur.
in add. allegat Bal. conſ.277.lib.2.& Parpa. in
l. licet Imperator, ff. de leg. 2, Mart. Laude. in
tract.de primogen.col.10.verſ.difficilis articu-
lus, Card. Alex in cap.1. col.10. verſ.18. extra
de feud. Crauett. conſil.251. Iacob.de Leonar.
cõſ.114 nu.138.inter cõſ. feud.diuerſ. Cephal.
conſ.30.nu.9.vol.1. Iaſ.conſ.87.col.2.vol.1.&
8 conſil.188.lib.2.& conſ.10.lib.3. Quia † filius
viuo patre dicitur inueſtitus, & intelligitur
poſſidere, atq; ita in eum poſſeſſio dicitur con-
tinuata, gloſſ. cap.1.§. vlt. de feud.cogn. vbi Bal.
Iacob. Beluiſ. Laude. Aluar. & Cardin. Alex.
Barbat. in rub. C. qui adm.& conſ. 10.col.3.lib.
2. & conſ.73.col.3.lib.4. vbi dixit dictam gloſ-
ſam valde ſingularẽ, Iaſ. in l. in ſuis, verſ. quar-
to ſequitur, ff. de lib. & poſthu. de cuius tamen
veritate alibi diximus.

Preterea tranſijt poſſeſſio dicti feudi in acto-
rem vigore dict. cap. Regni Regis Ferd.43. ita
9 quod † nullum tempus etiam momentaneum
inter mortem teſtatoris, & tranſlationem poſ-
ſeſſionis in heredem cõſiderari poſſet, gloſſ. &
Bal. in l. cum hereditas, C. de poſit. doct. in l.
cum heredes in prin. ff. de acqu. poſſ. & in l. ſi
ſorori, C. de iure delib. Tiraqu. lemort. 2. par.
decla.6.nu.10. Molin. de primogen. hyſp. lib.
3.cap. 12.nu.20.& 21. vbi teſtatur com.opin.

Et licet ex diſpoſitione dicti ſtatuti expreſſè
10 extendatur in feudalibus, tamen idem † eſſet ſi
id expreſſe ſtatutũ nõ fuiſſet, Tiraq. in d. tract.
lemort.par.4.decl.5.nu.17. Dec.conſ.467.ſub
nu.9. Rimin.Iun.conſ.44.nu.62. in fin.

11 Et † procederet etiam in feudis pacti, & pro-
uidentiæ Principis, ac etiã quod fuiſſet inſtitu-
tus incapax ad feudi ſucceſſionem, quia ſemper
defendẽdus eſſet in poſſeſſionem, cap. inter fi-
lia, ſi de feudo fuer. contrau. Bellon. in cap. 1.
de controuerſ. inter Maſc.& Fem. Ioan. Andr.
in add. ad Specul. tit. de teſtamen.§. pen. in fin.
Alex. in l. fin. nu.15.C. de ed. diui Adr. Toll. vbi
etiam Iaſ. nu. 26. Dec.conſ.424.nu.11.& conſ.
467.nu.9.& conſ.558.nu.8. Curt.Iun.& Iaſ.in
d.l.fin. ille nu.84. iſte num.26. idem Curt. Iun.
conſ.21.nu.7.& conſ.30. nu.10.& conſ.41.nu.
3.& in tract.de feud.par.3.nu.23. Afflict.deciſ.
119. Alciat. reſp. 199. & reſp.257. Tiraquell.
Lemort. par.4. declar.5. Guzzad. conſil. 6 &
conſ.7. Auall.conſil.2.nu.27.vol.3. Menocch.
in coment. de adipiſc. poſſ. remed.4. quæſt.47.
nu.378. & cõnſ.503. nu. 18. vol.6. Burſa. conſ.
89.nu.30.vol.1. Rimin. Iun. conſil.69.num.8.
Anna ſing.535. Bellon. cõſ.10. Aloyſ. de Sept.
& Gualter. de Patern. in cauſa feudi 5. Bartolo-
mei, Hiero.de Frãciſcis in cauſa Pittinei, addi-
tionator ad Hiero. de Finia in cauſa Gasbæ,
Bal. in cap. 1. nu. 1. de controuerſ. inter maſc.&
fæm. Rum.conſ.18.nu.20.lib. 1. Molin. de pri-
mogen. hyſp.lib.3.cap.13.nu.18 & 22. Tiraqu.
Lemort. par.5. declar. 1. nu. 7. tetigi in 2. cent.
feud. art.24. num.50. & 51. Milanenſ. deciſ.3.
ſub num.45.par. 1. Bolognet. conſ.7. num.58.
& conſ.5. num.19. & 36.

12 Et † tex. dicti cap. Regni Regis Ferdin. 43.
ibi, ſicut & dominiũ interpetratur, vt poſſeſſio
tranſeat principaliter in heredem, & non con-
tinuatiuè, ſeu acceſſoriè, vt dixi in 2.cent. feud.
art.92. num.21.

In tantum quod poſſeſſio quæ apprehenſa
13 eſſet à tertio nõ † eſſet ciuilis, nec naturalis cũ
14 † duo inſolidum poſſidere nequeant, l.3. §. ex
cõtrario, ff de acqui.poſſ. l. ſi. vt certo, §. ſi duo-
bus vehiculum, ff. commod. Maſc. concl.298.
num. 11. Socc.conſ.131.num.8.vol. 1. Oldrad.
conſil.209. num.13.

15 Sed ſolum tertius † ille diceretur habere nu-
dam detentationem propter quod, nequã pre-
ſcribere, neque fructus lucrari poſſet, neque
alios ciuiles habere effectus, Molin. de hyſp.
primogen. lib.3 cap.12.nu.18. Ant.Gometius
in l.45. tauri, nu.117. in fin.

16 Vtrumuè † filius, ſeu heres fuiſſet capax, nec
nè in meritis diſcutiendũ eſſet, Curt. Iun.conſ.
41.num.15. vbi teſtatur com.opin. Pariſ. conſ.
23.num 89.& conſ.41.& conſ.90.lib.1. Oſaſc.
deciſ.26.nu.15. Plot.de in litem iur.num.110.
Socc. Iun. conſil.75.conſ.76.& conſ.77.vol.1.
Cephal.conſil.30.nu.9. Auall.conſ.1.num.48.
lib.1. Gozzad. conſ.7. Achil. perſonal. de adi-
piſc. poſſ. nom. 104. Menocch. de adipiſc. re-
med.4. num.375.

Et licet fuerint hinc inde factæ probationes
ſuper capacitate, & incapacitate ſucceſſionis
ad cõfurtandum poſſeſſionum, tamen operan-
17 tur, vt † ſtantibus paribus probationib[9] in poſ-
ſeſſorio, quod non poſſet diſcerni quis ſit anti-
quior poſſeſſor, ille præferatur qui melius in
proprietate probaret, Bart. in l. naturaliter, §.
nihil cõmune, nu.1. vbi Iaſ. nu.37. ff. de acqui.

poſſ. Port.conſi l.1.nu.64.Menocch.de retine.
poſſ.3.remed.nu.665. Maſc. cócl.1194.nu.43.
Vlterius adducebatur fuiſſe poſt mortē Cor-
radi captam realem poſſeſſionē die 9. Iunij 15.
Indict.1587. de qua conſtat per iſtrumentum,
18 quod † poſſeſſionē captam fuiſſe probat, Maſc.
concl.1184. nu.13. Bal. in l. vlt. num.47.C.de
ed.diui Adr. Toll. Bart.in l.2.nu.4.C.de aequi.
poſſeſſ. pratt. Papien. in forma poſit. act. verſ.
item quod pręfatus, nu. 2.
Excipiebat Reus, quod d.cap. Regni Regis
Ferdin.43.cótinoans poſſeſſionem defuncti in
19 hęredem, nō procedit quando † tempore mor-
tis repériretur poſſeſſio in aliū tranſlata, ſeu per
tertium antea occupata, Tiraq. Lemort. par.5.
decl.3. Viu.com.opin.lib.1.verſ ſtatutū poteſt
facere quod poſſeſſio, Plot.de in.lit. iura. §. 1.
nu.10.ſol.5. Menoch. conſ.139.nu.20.vol.2.
Rimin. Iun.conſ.269.nu.82.vol.3. Ant.Gabr.
lib.5.concl.tit. de aequi. poſſ.concl.9.num.18.
vbi teſtatur hāc eſſe magis com.opin. Menoch.
conſ.665.num.5.vol.7. Atqui reperitur Curra-
dus feciſſe donationem dicti ſeudi Antoninæ
eius filiæ Anno 1551. ergo, &c.
20 Replicabat actor primo quod dicta † dona-
tio eſſet nulla tamquam facta de omnib⁹ bonis
21 pręſentibus, & futuris cū reſeruatione † vntia-
rum quinque tantum, quæ vti modica non va-
lens donator ex ea reperiri hæredem ipſam do-
nationē annullare habeat, Bart. in l.fin.nu.12.
& 16.C.de pact. Alex in l.ſtipulatio hoc modo
concepta, nu.16.ff.de verb.obl. Cephal.conſil.
44 nu 24.Cagn.in d.l.fin.num.242. Clar.in §.
donatio, quęſt. 19. verſ. ſecundo principaliter,
Honded. conſil.39 nu.18.& conſ.37.num.32.
Cephal. conſ.485. num.134.vol.4. Ioan. Bott.
conſ 58.nu.42. Duen. reg.219. circa fin.
22 Etiam reſpectu bonorum † pręſentium tan-
tum, Honded.conſil.39.nu.8.9.& 15.lib.1.vbi
teſtatur com. opin. Cagno. in l. fin. nu. 130. C.
de pact. vbi etiā Curt. Iun.nu.61. verſ.8.aduer-
te, & Purpurat. nu.347 Duen. reg.219. ampl.
5.Oſaſe.deciſ.100.num.41.Clar.in §. donatio,
quęſt.20.verſ.itē quæro., Alex in d.l.ſtipulatio
hoc modo concepta, nu.21. Bal.in d.l.fin.
23 Secundò erat nulla tamquam facta de † par-
te feudi propter reſeruationem viuſfructus ſinė
expreſſa licētia Regis viuentis, doctiſſ. Aponte
conſ.12.nu.5 Iſern.& Affl.in cap. Imperialem
de prohib.ſeud.alien.per Feder. Milan.deciſ.3.
nu.103.par.1.Cannet.in cap.volentes, verſ.&
correlariè, Cur.Iun.de feud.part.4.quęſt.15.
24 Tertiò quia fuit facta filię in † poteſtate, quę
nequè iuramēto firmatur, Menoch. conſ 84.
nu.8.& 9.vol.1.Clar.in §.donatio, quęſt 8. vbi
teſtatur com.opin. Paris. conſ.16.nu.19.vol.2.
Rebuff. in tract. de priuil. ſchol.60. priuil. nu.
1. Milanenſ. deciſ.3 num.79.par.2. Menocch.
conſ.54.nu.3. & lib.3. pręſu.29.nu.1. Cephal.
conſ.494. nu.18.vol.4. Menoch. de arbi. iud.
lib.2. caſu 232.nu.1. Honded. conſ.47. nu.39.
& conſil 59.nu.3.& 29.vol.1. Peregr. conſ.76.
nu.28. Viui. com. opin. in verſ. donatio facta a
patre, nu.1. vbi teſtatur com. opin. Cirehou.2.
cent com. opin. in litera E. concl.82. num.23.
Craſſ. lib. 1. comm. opin. in litera D. concl. 7.
Vegius conſ.86.nu.303. Pancirol. conſ.61.nu.
1. Auall.conſ.70.nu.1.vol.4.
Sed reuera hæc reſpōſio numquam placuit,
cum ſecundum receptiorem opinionem iura-
25 mēto firmata † dicatur, Ant.Gabr.lib.3.concl.
tit. de donat. concl.4. num.1.2.& 3. Corſet. in
tract. de iure iu. quęſt 8. nu.49. Bauer.in tract.
eiuſdem tit. ſub nu.39. Mozz. in tract. de con-
tract. tit. de donat.nu.20 Decian.conſ.27.nu.
30.vol.3. Crauett.conſ 852.num.6. Menoch.
conſil.261.nu.28. vol.3.& conſ.154. nu.3.vol.
2. Maſcar.concl.184.nu.19.vbi teſtatur magis
com. opin. Ioan. Ficard. in add.ad Villalob.in
verſ.donatio, num.152.in fin. Burſa.conſ.183.
num 5.vol.2. Theſaur.deciſ.31.num.18. Surd.
conſil.76 nu.9. vol. 1. Viuius deciſ.421.nu.10.
Rimin. Iun.conſ.37.nu.9.vol.1. Hiero. Gabr.
conſ.92.nu.8. vol 1. Cephal. conſ.494. nu.20.
vol 4 Turrett.conſ.61.nu.48 vol.2. Tob. Non.
conſil.1.num.12. Auall. conſ.76 num.1.vol.4.
Seraſin.de priuil iuram.72.priuil.num.1. Rip.
in l. ſi vnquā, nu.35. C.de reuoc. donat. Ruin.
conſ 121.col.1.vol.1.
26 Quartò quia fuit reuocata ob † natiuitatem
actoris filij maſculi naturalis legitimati per ſub
ſequens matrimoniū, Bal in cap.innotuit, nu.
9. extra de elect. Iaſ. in rub. ff. de lib. & poſthu.
nu.4. Boer.deciſ.159.nu.1. Rip.in l.ſi vnquam
quęſt.32.C.de reuoc. don. vbi etiam Tiraqu. in
verſ. ſuſceperit liberos, num 59. teſtatur com.
opin. Couarr. in epit.de ſponſal.par.2.par 8.§.
2.nu.29. Duen. reg.350. ampl.13.
Quintò quia Corradus donauit fructus ſeudi
reſeruato dominio, quò fit vt donataria, nequè
27 poſſeſſionem habuiſſe dicatur, quia licet † per
retentionem vſufructus poſſeſſio tranſlata dica
28 tur, nō etiam per † retentionem dominij, Ma-
ſcar. concl.1188. nu.4. l 3.§. dare autem, ff. de
vſufru. Bal.in cap.cum veniſſet, nu.8. extra de
reſt.ſpol. Buer.in cōſuet. bituricenſ.rub.de do-
nat §.1.col.3 Bar.in l.quiſquis, C.de donat.
Sextò quia dictum feudū eſt ex pacto, & pro-
uidentia cum expreſſa clauſula iuris frācorum,
29 & feudatarius dicitur vſuſfructuarius, & nō po-
tuit donare fęminæ in pręiuditium actoris ma-
30 ſculi poſtea nati, qui † omni iure eſt fæminæ
pręferēdus, cap. 1.§.fin. de eo qui ſibi, & hęred
ſuis, cap.1. de nat.ſucceſſ. ſeud.conſt. Regni in
aliquibus, & conſt. vt de ſucceſſionib⁹, Petr.de
Grego.de ſucceſſ. feud.par.4.quęſt.4.
Septimò quia dicta donatio fuit facta Anto-
ninæ, & filijs ex dicto Corrado naſcituris, atq;
ita

31 ita † feudalia ſolus actor habere deberet, allo-
dialia vero ęquali ſorte diuidi cap. Regni ſi ali-
quem, & conſt. Regni in aliquibus, l. reos, §. cũ
tabulis, ff. de duob. reis, l. Paulus, ff. de re iud. l.
1. C. ſi plur. vna ſentent. l. ſi quis teſtamẽto titio
ff. delegat. 1. l. ſi ex pluribus, ff. delegat. 2.

Inſuper excipiebat reus de poſſeſſione in vi-
ta, & poſt mortem Corradi cum expulſione co-
lonorum, quò fit vt ciuilis poſſeſſio animo re-
tenta ſuper naturali detenta per colonos reſi-
32 debat, & † expulſis colonis dominus perderet
etiam ſuam ciuilem poſſeſſionem, l. 1. §. quod
ſeruus, & §. non autem, ff. de vi, & vi arm. l. pe-
regrè, §. quibus, ff. de acqui. poſſ. Dec. conſil.
103. col. 2. Ang. conſil. 32. col. 1. Benintend.
deciſ. 99. Bero. quęſt. 447. nu. 20. Gozzad. conſ.
86. col. 1. Natt. conſil. 572. num. 32. Milanenſ.
deciſ. 3. num. 170. lib. 1.

Replicabat actor, primo quia illa poſſeſſio
fuit capta cum proteſtatione nolle eam capere
33 niſi Corradus mortuus fuerit, & † poſſeſſio nõ
acquiritur ſine animo acquirendi, l. 1. §. adipi-
ſcimur, & l. 3. §. in ammictẽda, ff. de acqui. poſſ.
l. licet, C. eod. Bar. in l. non ſolum, §. morte, nu.
30. ff. de nou. op. nunt. Aret. conſ. 32. col. fin.

Secũdò quia in interdicto retinẽdæ ille prę-
34 ferendus eſt, qui antiquiorem † poſſeſſionem
habet, etiam ſi habens iuniorem titulum oſten-
deret, Bero. conſ. 11. num. 16. lib. 1. & conſ. 18.
nu. 2. vol. 3. Tob. Non. conſ. 34. nu. 19. Abb. in
cap. licet causã extra de probat. Bar. in l. ſi duo,
ff. vti poſſ. Socc. Iun. conſ. 146. nu. 25. lib. 1. vbi
teſtatur com. opin. Auall. conſil. 6. num. 11. &
conſ. 9. nu. 29. vol. 3. & conſ. 46. num. 41. lib. 2.
Menocch. de retin. poſſ. remed. 3. quęſt 87. nu.
225. verſ. 79. eſt caſus, Mara. de ord. iud. par. 4.
diſt. 7. nu. 17. Iaſ. conſ. 21. nu. 1. vol. 3. & conſil.
172. vol 4. Surd. conſ. 28. num. 25. vol. 1. Natt.
conſil. 572. nu. 1. & 2. Menocch. de recup. poſſ.
remed. 15. nu. 383. Maſc. concl. 1191. & concl.
35 1193. vol. 3. de probat. Et antiquior † poſſeſſio
cõſideratur etiam reſpectu momenti, Bal. in l.
ab hoſtibus, §. ſed quod ſimpliciter, ff. ex quib.
cauſ. maior. Natt. conſ. 572. num. 119. Maſcar.
concl. 1194. nu. 19.

Vlterius excipiebat reus, quod actor nõ erat
36 filius Corradi, ſed Hieronimi Lachimia, & †
exceptio illegitimitatis admictitur quãdo par-
tes paſſæ fuerint diſcuti merita in poſſeſſorio
ſummariſſimo, Milane. deciſ. 3. nu. 148. lib. 1.
Crauett. conſ. 83. nu. 12. & 13. Vrſill. ad Afflict.
deciſ. 193. Bolognet. conſ. 7. nu. 66. & conſil. 5.
nu. 4. Burſat. conſ. 234. nu. 27. Achil. Perſun. de
adpiſc. poſſ. nu. 131. Paſeth. conſ. 140. ſub nu.
19. & conſ. 109. nu. 4. & 6. Turrett. conſ. 57. nu.
7. Menocch. conſ. 180. nu. 50. vol. 2.

37 Replicabat actor primo quia iſta † exceptio
cum contineat vitium inuiſibile nõ poſſet im-
pedire manutentionẽ poſſeſſionis, Menocch.
de adipiſc. poſſ. 4. remed. nu. 726. Doct. omnes
in l. 2. & fin. C. de edicto diui Adr. Toll. Ruin.
conſil. 87. nu. 7. vol. 3. Alciat. conſ. 389. num. 4.
Auall. conſ. 22. nu. 36. vol. 2. Bero. conſ. 57. vol.
2. Natt. conſ. 473. Socc. Iun. cõſ. 97. nu. 40. vol.
1. Menocch. conſil. 180. nu. 27. Affl. deciſ. 119.
Anna in rub. de vaſſ. decrep. æta. nu. 431.

38 Secũdò quia licet filiatio ex † parte patris ſit
difficilis probationis, Bart. in l. 1. nu. 1. & 2. C.
quor. bon. gloſſ. l. Iutius, ff. de cond. & demoſtr.
Pariſ. conſ. 10. nu. 39. & cõſ. 12. nu. 223. vol. 2.
Burſa. conſ. 98. & cõſ. 99. Grat. cõſ. 10. nu. 11. &
conſ. 43. nu. 37. vol. 2. Maſcar. concl. 787. nu. 5.
& 6. Surd. conſ. 1. vol. 1. Menocch. conſil. 813.
39 nu. 25. vol. 9. In tãtum quod † ſufficerent pro-
bationes per præſumptiones, & coniecturas,
Alex. conſ. 12. lib. 6. Pariſ. conſ. 10. nu. 31. vol. 2.
Menocch. de arb. iud. lib 2. caſ. 89. nu. 1. Maſca.
concl. 787. nu. 11. Menocch. conſ. 816. nu. 51.
vol. 9. Attamen actor ex pręſumptionibus pro-
batur verus filius Corradi, cum probatio filia-
40 tionis per † pręſumptiones etiam in vulgo con
ceptis procedat, Burſat. conſil. 88. & conſil. 89.
Auall. conſ. 22. nu. 30. vol. 3. Maſc. concl. 787.
nu. 15. Gozzad. conſ. 13. nu. 47. & 55. Natt. cõſ.
473. nu. 39. & 44. Socc. Iun. conſ. 67. vol. 4.

Prima igitur eorum eſt pręſumptio, quando
41 aliquis ex vxore in † domo mariti ſimul coha-
bitantibus, & vicinis ſciẽtibus natus ſit, l. ſi vi-
cinis, C. de nupt. l. filium, ff de his qui ſunt ſui,
vel alien. iur.. cap. per tuas de probat. Maſcar.
42 concl. 788. nu. 1. Non obſtante † cõmuni opi-
nione illum adulteri filium eſſe, meus Abb. in
cap. accedens, nu. 6. extra de purg. cano. Marc.
Mant. conſ. 98. col. pen. vol. 1. Maſc. concl. 788.
43 nu. 13. Et † procederet etiam in nato ex concu-
bina in domo retenta, Abb. Felin. & Dec. in
cap. per tuas extra de probat. gloſſ. in cap. Mi-
chael extra de fil. pręsbit. Maſc. concl. 787. nu.
25. Et in proceſſu probatur Alexandrã matrẽ
actoris fuiſſe à Corrado tamquã vxorem domi
retentam, & in eodem domo non ſolum actorẽ
peperiſſe, ſed aliam filiã nomine Deſideriam.

Secunda eſt præſumptio quia Corradus tam-
44 quam filium † tractabat actorem quo caſu dici
tur conſtitutum in quaſi poſſeſſione filiationis,
Pariſ. conſ. 10. nu. 8. lib. 2. Doct. in cap. per tuas
extra de probat. Duen. reg. 343. Dec. conſ. 54.
Menocch. de arbit. iud. lib. 2. caſ. 89. Maſcard.
concl. 789. nu. 1. Menocch. conſ. 816. num. 43.
vol 9. lib. 6. pręſump. 53. nu. 21. Alba. conſ. 83.
nu. 21. & 22. Cephal. conſ. 435. num. 19. vol. 3.
Berrett. conſ. 39. col. 3. Surd. conſil. 1. nu. 43. &
46. vol. 1. Menocch. conſ. 734. nu. 3. & 11. vol.
45 8. Decian. reſp. 40. num. 19. vol. 5. Quæ † quaſi
poſſeſſio filiationis etiã in petitorio probaret,
Couarr. de ſponſal. par. 2. cap. 8. nu. 6. Boſſ. tit.
de partu ſuppoſ. nu. 9. Soarez in com. opin. in
verſ. filius, nu. 174. Menocch. dict. caſ. 89. ſub

poſſ. Port.conſi l. 1. nu. 64. Menocch. de retinẽ. poſſ. 3. remed. nu. 665. Maſc. cõcl. 1194. nu. 43.

Vlterius adducebatur fuiſſe poſt mortẽ Corradi captam realem poſſeſſionẽ die 9. Iunij 15. Indict. 1587. de qua conſtat per iſtrumentum,
18 quod † poſſeſſionẽ captam fuiſſe probat, Maſc. concl. 1184. nu. 13. Bal. in l. vlt. num. 47. C. de ed. diui Adr. Toll. Bart. in l. 2. nu. 4. C. de acqui. poſſeſſ. pratt. Papien. in forma poſit. act. verſ. item quod prefatus, nu. 2.

Excipiebat Reus, quod d. cap. Regni Regis Ferdin. 43. cõtinoans poſſeſſionem defuncti in
19 heredem, nõ procedit quando † tempore mortis reperiretur poſſeſſio in aliũ tranſlata, ſeu per tertium antea occupata, Tiraq. Lemort. par. 5. decl. 3. Viu. com. opin. lib. 1. verſ. ſtatutũ poteſt facere quod poſſeſſio, Plot. de in. lit. iura. §. 1. nu. 10. fol. 5. Menocch. conſ. 139. nu. 20. vol. 2. Rimin. Iun. conſ. 269. nu. 82. vol. 3. Ant. Gabr. lib. 5. concl. tit. de acqui. poſſ. concl. 9. num. 18. vbi teſtatur hãc eſſe magis com. opin. Menoch. conſ. 665. num. 5. vol. 7. Atqui reperitur Curradus feciſſe donationem dicti feudi Antoninæ eius filiæ Anno 1551. ergo, &c.

20 Replicabat actor primo quod dicta † donatio eſſet nulla tamquam facta de omnib⁹ bonis
21 preſentibus, & futuris cũ reſeruatione † vntiarum quinque tantum, quæ vti modica non valens donator ex ea reperiri hæredem ipſam donationẽ annullare habeat, Bart. in l. fin. nu. 12. & 16. C. de pact. Alex in l. ſtipulatio hoc modo concepta, nu. 16. ff. de verb. obl. Cephal. conſil. 44. nu 24. Cagn. in d. l. fin. num. 242. Clar. in §. donatio, queſt. 19. verſ. ſecundo principaliter, Honded. conſil. 39 nu. 18. & conſ. 37. num. 32. Cephal. conſ. 485. num. 134. vol. 4. Ioan. Bott. conſ 58. nu. 42. Duen. reg. 219. circa fin.

22 Etiam reſpectu bonorum † preſentium tantum, Honded. conſil. 39. nu. 8. 9. & 15. lib. 1. vbi teſtatur com. opin. Cagno. in l. fin. nu. 130. C. de pact. vbi etiã Curt. Iun. nu. 61. verſ. 8. aduerte, & Purpurat. nu. 347 Duen. reg. 219. ampl. 5. Oſaſc. deciſ. 100. num. 41. Clar. in §. donatio, queſt. 20. verſ. itẽ quæro., Alex in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta, nu. 21. Bal. in d. l. fin.

23 Secundò erat nulla tamquam facta de † parte feudi propter reſeruationem vſufructus ſine expreſſa licẽtia Regis viuentis, doctiſſ. Aponte conſ. 12. nu. 5 Iſern. & Aff. in cap. Imperialem de prohib. feud. alien. per Feder. Milan. deciſ. 3. nu. 103. par. 1. Cannet. in cap. volentes, verſ. & correlariè, Cur. Iun. de feud. part. 4. queſt. 15.

24 Tertiò quia fuit facta filiæ in † poteſtate, quę neque iuramẽto firmatur, Menocch. conſ 84. nu. 8. & 9. vol. 1. Clar. in §. donatio, queſt 8. vbi teſtatur com. opin. Paris. conſ 16. nu. 19. vol. 2. Rebuff. in tract. de priuil. ſchol. 60. priuil. nu. 1. Milanenſ. deciſ. 3 num. 79. par. 2. Menocch. conſ. 54. nu. 3. & lib. 3. preſu. 29. nu. 1. Cephal. conſ. 494. nu. 18. vol. 4. Menocch. de arbi. iud. lib. 2. caſu 232. nu. 1. Honded. conſ. 47. nu. 39. & conſil 59. nu. 3. & 29. vol. 1. Peregr. conſ. 76. nu. 28. Viui. com. opin. in verſ. donatio facta a patre, nu. 1. vbi teſtatur com. opin. Circhou. recent com. opin. in litera E. concl. 82. num. 23. Craſſ. lib. 1. commun. opin. in litera D. concl. 7. Vegius conſ. 86. nu. 303. Pancirol. conſ. 61. nu. 1. Auall. conſ. 70. nu. 1. vol. 4.

Sed reuera hæc reſpõſio numquam placuit, cũm ſecundum receptiorem opinionem iura-
25 mẽto firmata † dicatur, Ant. Gabr. lib. 3. concl. tit. de donat. concl. 4. num. 1. 2. & 3. Corſet. in tract. de iure iu. queſt. 8. nu. 49. Bauer. in tract. eiuſdem tit. ſub nu. 39. Mozz. in tract. de contract. tit. de donat. nu. 10 Decian. conſ. 27. nu. 30. vol. 3. Crauett. conſ 852. num. 6. Menocch. conſil. 261. nu. 28. vol. 3. & conſ. 154. nu. 3. vol. 2. Maſcar. concl. 184. nu. 19. vbi teſtatur magis com. opin. Ioan. Picard. in add. ad Villalob. in verſ. donatio, num. 152. in fin. Burſa. conſ. 183. num 5. vol. 2. Theſaur. deciſ. 32. num. 18. Surd. conſil. 76 nu. 9. vol. 1. Viuius deciſ. 411. nu. 10. Rimin. Iun. conſ. 37. nu. 9. vol. 1. Hiero. Gabr. conſ. 92. nu. 8. vol 1. Cephal. conſ. 494. nu. 20. vol 4. Turrett. conſ. 61. nu. 48 vol. 1. Tob. Non. conſil. 1. num. 12. Auall conſil. 76 num. 1. vol. 4. Seraſin. de priuil iuram. 72. priuil. num. 1. Rip. in l. ſi vnquã, nu. 35. C. de reuoc. donat. Ruin. conſil. 121. col. 1. vol. 1.

26 Quartò quia fuit reuocata ob † natiuitatem actoris filij maſculi naturalis legitimati per ſubſequens matrimoniũ, Bal in cap. innotuit, nu. 9. extra de elect. Iaſ. in rub. ff. delib. & poſthu. nu. 4. Boer. deciſ. 159. nu. 1. Rip. in l. ſi vnquam queſt. 32. C. de reuoc. don. vbi etiam Tiraqu. in verſ. ſuſceperit liberos, num 59. teſtatur com. opin. Couarr. in epit. de ſponſal. par. 2. par 8. §. 2. nu. 29. Duen. reg. 350. ampl. 13.

Quintò quia Corradus donauit fructus feudi reſeruato dominio, quò fit vt donataria, neque
27 poſſeſſionem habuiſſe dicatur, quia licet † per retentionem vſufructus poſſeſſio tranſlata dica-
28 tur, nõ etiam per † retentionem dominij, Maſcar. concl. 1188. nu. 4. l 3. §. dare autem, ff. de vſufru. Bal. in cap. cum veniſset, nu. 8. extra de reſt. ſpol. Buer. in cõſuet. bituricenſ. rub. de donat §. 1. col. 3 Bar. in l. quiſquis, C. de donat.

Sextò quia dictum feudũ eſt ex pacto, & prouidentia cum expreſſa clauſula iuris frãcorum,
29 & feudatarius diciuur vſufructuarius, & nõ potuit donare fęminæ in preiuditium actoris ma-
30 ſculi poſtea nati, qui † omni iure eſt fæminæ preferẽdus, cap. 1. §. fin. de eo qui ſibi, & hered ſuis, cap. 1. de nat. ſucceſſ. feud. conſt. Regni in aliquibus, & conſt. vt de ſucceſſionib⁹, Petr. de Grego. de ſucceſſ feud. par. 4. queſt. 4.

Septimò quia dicta donatio fuit facta Antoninæ, & filijs ex dicto Corrado naſcituris, atq;

ita

31 ita † feudalia ſolus actor habere deberet, allo-
dialia vero ęquali ſorte diuidi cap. Regni ſi ali-
quem, & conſt. Regni in aliquibus, l. reos, §. cũ
tabulis, ff. de duob. reis, l. Paulus, ff. de re iud. l.
1. C. ſi plur. vna ſentent. l. ſi quis teſtamẽto titio
ff. delegat. 1. l. ſi ex pluribus, ff. delegat. 2.

Inſuper excipiebat reus de poſſeſſione in vi-
ta, & poſt mortem Corradi cum expulſione co-
lonorum, quò fit vt ciuilis poſſeſſio animo re-
tenta ſuper naturali detenta per colonos reſi-
32 debat, & † expulſis colonis dominus perderet
etiam ſuam ciuilem poſſeſſionem, l. 1. §. quod
ſeruus, & §. non autem, ff. de vi, & vi arm. l. pe-
regrè, §. quibus, ff. de acqui. poſſ. Dec. conſil.
103. col. 2. Ang. conſil. 32. col. 1. Benintend.
deciſ. 99. Bero. quęſt. 447. nu. 20. Gozzad. conſ.
86. col. 1. Natt. conſil. 572. num. 32. Milanenſ.
deciſ. 3. num. 170. lib. 1.

Replicabat actor, primo quia illa poſſeſſio
fuit capta cum proteſtatione nolle eam capere
33 niſi Corradus mortuus fuerit, & † poſſeſſio nõ
acquiritur ſine animo acquirendi, l. 1. §. adipi-
ſcimur, & l. 3. §. in ammictẽda, ff. de acqui. poſſ.
l. licet, C. eod. Bar. in l. non ſolum, §. morte, nu.
30. ff. de nou. op. nunt. Aret. conſ. 32. col. fin.

Secũdò quia in interdicto retinẽdæ ille prę-
34 ferendus eſt, qui antiquiorem † poſſeſſionem
habet, etiam ſi habens iuniorem titulum oſten-
deret, Bero. conſ. 11. num. 16. lib. 1. & conſ. 18.
nu. 2. vol. 3. Tob. Non. conſ. 24 nu. 19. Abb. in
cap. licet cauſã extra de probat. Bar. in l. ſi duo,
ff. vti poſſ. Socc. Iun. conſ. 146. nu. 25. lib. 1. vbi
teſtatur com. opin. Auall. conſil. 6. num. 11. &
conſ. 9. nu. 29. vol. 3. & conſ. 46. num. 41. lib. 2.
Menocch. de retin. poſſ. remed. 3. quęſt 87. nu.
225. verſ. 79. eſt caſus, Mara. de ord. iud. par. 4.
diſt. 7. nu. 17. Iaſ. conſ. 21. nu. 1. vol. 3. & conſil.
172. vol. 4. Surd. conſ. 28. num. 25. vol. 1. Natt.
conſil. 572. nu. 1. & 2. Menocch. de recup. poſſ.
remed. 15. nu. 383. Maſc. concl. 1191. & concl.
35 1193. vol. 3. de probat. Et antiquior † poſſeſſio
cõſideratur etiam reſpectu momenti, Bal. in l.
ab hoſtibus, §. ſed quod ſimpliciter, ff. ex quib.
cauſ. maior. Natt. conſ. 572. num. 119. Maſcar.
concl. 1194. nu. 19.

Vlterius excipiebat reus, quod actor nõ erat
36 filius Corradi, ſed Hieronimi Lachimia, & †
exceptio illegitimitatis admictitur quãdo par-
tes paſſæ fuerint diſcuti merita in poſſeſſorio
ſummarijſſimo, Milane. deciſ. 3. nu. 148. lib. 1.
Crauett. conſ. 83. nu. 12. & 13. Vrſill. ad a Afflict.
deciſ. 193. Bolognet. conſ. 7. nu. 66. & conſil. 5.
nu. 4. Burſat. conſ. 234. nu. 27. Acbil. Perſun. de
adpiſc. poſſ. nu. 131. Paſeth. conſ. 140. ſub nu.
19. & conſ. 109. nu. 4. & 6. Turrett. conſ. 57. nu.
7. Menocch. conſ. 180. nu. 50. vol. 2.

37 Replicabat actor primo quia iſta † exceptio
cum contineat vitium inuiſibile nõ poſſet im-
pedire manutentionẽ poſſeſſionis, Menocch.
de adipiſc. poſſ. 4. remed. nu. 726. Doct. omnes
in l. 2. & fin. C. de edicto diui Adr. Toll. Ruin.
conſil. 87. nu. 7. vol. 3. Alciat. conſ. 389. num. 4.
Auall. conſ. 22. nu. 36. vol. 2. Bero. conſ. 57. vol.
2. Natt. conſ. 473. Socc. Iun. cõſ. 97. nu. 40. vol.
1. Menocch. conſil. 180. nu. 27. Affl. deciſ. 119.
Anna in rub. de vaſſ. decrep. æta. nu. 431.

38 Secũdò quia licet filiatio ex † parte patris ſit
difficilis probationis, Bart. in l. 1. nu. 1. & 2. C.
quor. bon. gloſſ. l. lutius, ff. de cond. & demoſtr.
Pariſ. conſ. 10. nu. 39. & cõſ. 12. nu. 223. vol. 2.
Burſa. conſ. 98. & cõſ. 99. Grat. cõſ. 10. nu. 11. &
conſ. 43. nu. 37. vol. 2. Maſcar. concl. 787. nu. 5.
& 6. Surd. conſ. 1. vol. 1. Menocch. conſil. 813.
39 nu. 25. vol. 9. In tãtum quod † ſufficerent pro-
bationes per præſumptiones, & connecturas,
Alex. conſ. 12. lib. 6. Pariſ. conſ. 10. nu. 31. vol. 2.
Menocch. de arb. iud. lib 2. caſ. 89. nu. 1. Maſca.
concl. 787. nu. 11. Menocch. conſ. 816. nu. 51.
vol. 9. Attamen actor ex pręſumptionibus pro-
batur verus filius Corradi, cum probatio filia-
40 tionis per † pręſumptiones etiam in vulgo con
ceptis procedat, Burſat. conſil. 88. & conſil. 89.
Auall. conſ. 22. nu. 30. vol. 3. Maſc. concl. 787.
nu. 15. Gozzad. conſ. 13. nu. 47. & 55. Natt. cõſ.
473. nu. 39. & 44. Socc. Iun. conſ. 67. vol. 4.

Prima igitur eorum eſt pręſumptio, quando
41 aliquis ex vxore in † domo mariti ſimul coha-
bitantibus, & vicinis ſciẽtibus natus ſit, l. ſi vi-
cinis, C. de nupt. l. filium, ff de his qui ſunt ſui,
vel alien. iur.. cap. per tuas de probat. Maſcar.
42 concl. 788. nu. 1. Non obſtante † cõmuni opi-
nione illum adulteri filium eſſe, meus Abb. in
cap. accedens, nu. 6. extra de purg. cano. Marc.
Mant. conſ. 98. col. pen. vol. 1. Maſc. concl. 788.
43 nu. 13. Et † procederet etiam in nato ex concu-
bina in domo retenta, Abb. Felin. & Dec. in
cap. per tuas extra de probat. gloſſ. in cap. Mi-
chael extra de fil. pręsbit. Maſc. concl. 787. nu.
25. Et in proceſſu probatur Alexandrã matrẽ
actoris fuiſſe à Corrado tamquã vxorem domi
retentam, & in eodem domo non ſolum actorẽ
peperiſſe, ſed aliam filiã nomine Deſideriam.

Secunda eſt præſumptio quia Corradus tam-
44 quam filium † tractabat actorem quo caſu dici
tur conſtitutum in quaſi poſſeſſione filiationis,
Pariſ. conſ. 10. nu. 8. lib. 1. Doct. in cap. per tuas
extra de probat. Duen. reg. 343. Dec. conſ. 54.
Menocch. de arbit. iud. lib. 2. caſ. 89. Maſcard.
concl. 789. nu. 1. Menocch. conſ. 816. num. 43.
vol. 9. lib. 6. pręſump. 53. nu. 21. Alba. conſ. 83.
nu. 21. & 22. Cephal. conſ. 435. num. 19. vol. 3.
Berrett. conſ. 39. col. 3. Surd. conſil. 1. nu. 43. &
46. vol. 1. Menocch. conſ. 734. nu. 3. & 11. vol.
45 8. Decian. reſp. 40. num. 19. vol. 5. Quæ † quaſi
poſſeſſio filiationis etiã in petitorio probaret,
Couarr. de ſponſal. par. 2. cap. 8. nu. 6. Boſſ. tit.
de partu ſuppoſ. nu. 9. Soarez in com. opin. in
verſ. filius, nu. 174. Menocch. dict. caſ. 89. ſub

 nu. 17.

46 nu.17. Et fortius quando † tractatus filiationis fuiſſet iunctus cũ natiuitate in domo, quia tunc ex eis vera filiationis probatio orietur, Alex. conſ.51.nu.17 vol.1.&conſ.58.nu.10.vol 7. Signorol.conſ.221.verſ.nec prędictis, Barbat. conſil.27.vol.1. Corn. conſ.1.vol.3. Prępoſ.in cap. tranſmiſſe,col. fin. extra qui fil. ſint legit. Maſc.concl.789.num.7. Et prędictus tractatus probatus eſt ex ſaginta teſtibus.

47 Tertia eſt pręſumptio ex † nominatione reciproca patris, & filij, Cyn. Bart. Bal. & Salic. in l.non nudis,C.de probat. Barbat. conſil.74. num.33.vol.5. Pariſ. conſil.10. num.51.vol.2. Maſcar. concl.790. nu. 39.

48 Quarta oritur ex † fama maximè iunctis alijs adminiculis, Auall. cõſ.22.nu.30.vol.3. Maſc. concl.791.nu 4 8.& 11. Fulgoſ. conſ.128.col. 2.Couarr. in epit. de ſponſal. par.2.cap.8. §.3. nu 9.in fin. meus Abb. in cap. tranſmiſſæ extra qui filij ſint legit Felin. in cap. per tuas, nu.15. extra de probat. Dec. conſ.54.nu.1, Socc. Iun. conſ.67.nu.7.& 8.vol.4. Burſat. conſ.98.nu.5. Cephal. conſ.137.nu 45.

49 Quinta oritur ex † ſimilitudine, Pariſ. conſ. 10.nu.59.& 103.lib.2. Menocch. de arbit iud. lib.2. caſ.89.nu.102. Maſcar. concl.792. nu.1. Alber.in l.ſeptimo menſe circa med. ff.de ſtat. hom. Bal conſil.390. circa prin vol.2. Fulgoſ. conſ.212.col.3.verſ. rurſus maniſeſtor, Alciat. in l. quæret, ff. de verb. ſign. Bart. in l. gallus in prin ff.delib.& poſthu. Coraſ.lib. 2. miſcell. iur. cap.22.

50 Sexta oritur ex † inſtitutione vniuerſali in perſonam ipſius actoris tamquam filij, Maſca. concl.793.nu.1. Bart.in l.1.§.iulianus,nu.3.ff. delib. agnoſ. Ant. de Butr. in cap. tranſmiſſæ extra qui fil.ſint legit. Imol conſ.97. num. 13. Gozzad. conſ.12. nu.23. Ruin. conſ.36. nu.6. vol.1.& conſ.53. nu.6.vol.1.& conſ.53. nu.6. vol.5. Socc. Sen. conſ.89.nu.4.vol.1. Gugliel. Bened. in cap. Raynutius 3. par. verſ. filium ex ea ſuſcipiens, num.13.extra de teſtam. Grat. conſ.90.nu.6.vol.2. Ruin.conſil.109.num.38. vol.3. Iaſ.in l. nequè poſſeſſio ſub num.3.C.de teſtam. Ruin.conſ.63.nu.1.vol.2. Socc. conſil. 65.in prin.vol.3. Anchar. conſ.225.num.3. in fin. Decian. reſp.40.nu.28.vol.5.

51 Septimo ex † alimentis pręſtitis iunctis coniecturis pręcedentibus, & ſequentibus, ſcilicet quia Corradus pater, & Antonia mater Corradi, & Alexandra mater actoris ſe obligarunt de ratho pro ipſo actore eorũ filio, & nepote, Itẽ quia dicta Antonia acceptauit tutelam ipſius actoris litemquè mouit cõtra Antoniam filiam Corradi, Maſc. concl.795.nu.6. Pariſ. conſ.10. nu.102.lib.2. Gozzad. conſ.13.nu.33. Prob.in cap. trãſmiſſę, ſub nu.9.extra qui filij ſint legit.

52 Et dictus actor fuit † legitimatus per ſubſequens matrimoniũ, & ſuccedit in feudo (prout hic) recepto pro te, & hęredibus de tuo corpore legitimè deſcendentibus, Pariſ. conſ.13.nu. 40 vol.2. Duen.reg.350.ampl.15. Tiraqu.in l. ſi vnquam in verſ. ſuſceperit liberos nu. 82.C. de reuoc. donat. & in tract. de iure primogen. quæſt.34.nu.56. Couarr.de ſponſal.par.2.cap. 8.§.2.nu.25. Laure.Pin.conſil.56.nu.15. Gail. lib.2. obſeru.141. Boer. deciſ.159.nu 5. Natt. conſ.121.nu.13. Franc.Veg.conſ.55.nu.15.& 16.Menocch.conſ.227.num.13 & 33. Lancel. Gall.conſ.122.nu.1. Cauale deciſ.32.num.12. par.3. Laderchius conſ.24.nu.38.lib.1.

Quapropter Magna Curia via reſtitutionis
53 in integrum quæ † datur minori aduerſus ſententias latas in poſſeſſorio, gloſſ.l. vnicæ, C. ſi de mome. poſſ.fuer. app. Zuccar.in l.fin.num. 450.C.de edi. diui Adr. Toll. Socc. conſil.269. vol.2. Alex.in l.ſciendum, num.36.ff. de verb. obl. Paul.de.Caſtr.conſil.2.nu 2.lib.2.Gemin. in cap.1.extra de reſt.in integ. Anguiſc. conſil. 3.num.19 vol.4. Rebuff.de reſt.in integr.ar.2. gloſſ.1.in fin. Pariſ. in add. ad Bart.in l. item ſi verberatũ,§.ſi quis,ff. de rei vẽdicat. Menocch. de retin.poſſ.remed.3.nu.851. Capic.deciſ.13. nu.10. Achill.deciſ.295. Arag.deciſ.19.Sforz. Odd. de reſt.in integr quęſt.68 art.6. num.42. par.2. Deciſit actorem manutenendum eſſe in poſſeſſione.

ARGVMENTVM.

Vtrum pro rathi promiſſione fęmina carcerari aut aliter moleſtari perſonaliter poſſet?

SVMMARIVM.

Participium promictens conuenit, etiam ſexui fæmenino, num.1.

Verba ſtatuti vbi conueniunt, conuenit, & eius diſpoſitio, num.2.

Cap. ritus 193. declaratur, nu.1.3.25.

Cap. ritus 193. generaliter, & indiſtinctè loquens generaliter, & indiſtinctè debet intelligi, nu.3. etiã ſi in alio caſu eſſet maior ratio, nu.4.

Statutum debet interpetrari, vt aliquid operetur, & non ſit ſuperuacuum, nu 5. etiam quod verba improprientur, nu.6. & vix conuenirent, num.7. ac etiam quod ius alterius lederetur, nu.8. & in materia odioſa, nu.9.

Maſculus iure communi pro ciuilibus carcerari poſt, num.10.

Mulier pro ciuili cauſa carcerari non poteſt de iure communi, nu.11. & 18.

Mulieres ligantur ſtatutis terrarum generaliter, vel indiffinitè prolatis, niſi ſpecialiter inueniantur exceptæ, num.12.

Cap. ritus 124. procedit etiam in muliere, nu.14.

Dictio iuxtà eſt relatiua in omnibus ad relatũ, nu.15.

aliquando

aliquando ſignificat propè, vel apud, nu. 16.
Expreſſum dicitur id, quod ad aliud aliàs expreſſum refertur, nu. 17.
Solutio eſt facti, nu. 19.
Pragm. 6. tit. 25. tom. 1. declaratur, nu. 20.
Statutum annullans obligationes iuratas vti doloſas ſeruandum eſt, nu. 21.
Contractus legem accipiunt ex cõuentione contrahentium, num 22.
Verba ſtatuti ſunt impropriãda, vt concordent cum iure communi, nu. 23.
Verba generalia, & indiſtinctè probata ſtatutorum debent reſtingi ad terminos habiles, & intelligi, vt ius commune diſponit, nu. 24.
Ratum promittens de iure commune non tenetur præcisè, ſed ſoluendo intereſſe liberatur, nu. 26. ſecus ex diſpoſitione ritus, nu. 27.
Promittens factum alienum etiam cum iuramento, iure communi tantum adſtringitur facturum, & curaturum, quod ille faciet, nu. 28. ſecus ex forma ritus, num. 29.
Ritus concedit exequutionem tantum in certis caſibus enumeratis in cap. 111. 113. & 114. nu. 30.
Ritus dat exequutionem paratam proratus promiſſione, num. 31.
Statutum nõ poteſt dici ſuperuacuum ſi quid minimũ operaretur, nu. 32. vel quando eius verba clarè exprimerent, quod tacitè inerat, nu. 33. vel quando eius verba ad ſcripta fuiſſent cauſa tollendæ dubitationis, nu. 34.
Statutum diſponens ſecundum ius commune non dicitur ſuperuacuum, nu. 35. ratio, nu. 36.
Mulier ſolet obligari in bonis tantum, nu. 37.
Vltima derogant prioribus, nu. 38.
Clauſula quæ omnia, &c. circa compatibilia facit contractum indiuiduum, nu. 39.
Doctoris authoritas cuius ſcripta non videntur eſt parui facienda, nu. 40
Doctoris authoritas non inſpicitur, ſed ipſius rationes, num. 41.
Opinio tam iuſta nulla poſſet inueniri quin ſubtilibus rationibus conuinci nequeat, nu. 42.
Doctoris ſingularis authoritas eſt paruifacienda, nu. 43. & ſi celeberrimi alicuius rem dubiam reddat, num. 44.

DECISIO. XXXVI.

FVit dubitatum in Magna Curia vtrũ
mulier pro rati promiſſione poſſet
carcerari, vel aliter de perſona moleſtari,
& prima facie videtur dicendũ
1 quod ſic, primo quia illud participium † promittens
cap. ritus 193. rub. de rato prom. conuenit
etiã fæmenino ſexui, vt Grãmatici ſcriptum
reliquerũt, & ſentit gloſſ. in verſ. dignitatibus,
ibi imminens clem. 1. de præben. quam
refert Menocch. conſil. 711. nu. 2. vol. 8. Atqui
2 vbi † conueniunt verba ſtatuti, cõuenit, & eius
diſpoſitio, l. 4. §. toties, vbi Bart. ff. de dam.
infe. quam adducit Menocch. conſ. 462. nu. 3.
vol. 5. Tiraq. in l. ſi vnquam in verſ. libertis, nu.
2. C. de reuoc. donat. Menocch. conſ. 684. nu. 2.
vol. 7. Decian. reſp. 33. num. 72. vol. 5. Ergo diſpoſitio
dicti ſtatuti mãdans promittentem de
rato, aut promiſſionem implere, aut carcerari,
procedere debere etiam in muliere.
3 Secũdò quia † d. cap. ritus 193. loquitur generaliter,
& indiſtinctè, nõ diſtinguens ſexum
ergò generaliter, & indiſtinctè intelligi debe-
4 ret, etiam ſi † in alio caſu eſſet maior ratio, l. 1.
ff. de alee luſu, & aleat. l. 1. ff. de leg. præſt. l. 3.
ff. de off. Præſid.
5 Tertiò quia † ſtatutum debet interpetrari, vt
aliquid operetur, & nõ ſit ſuperuacuum, Bart.
in l. 3. §. ſi rem, ff. de leg. 3. Cremenſ. ſing. 120.
Marſil. ſing. 207 Menocch. conſ. 5. nu. 5. vol. 1.
& conſ 485 nu. 3. vol. 5. Dec. conſil. 468. nu. 1.
Pariſ. conſ. 84 nu. 11. vol. 2. l. ſi. quando in prin.
6 ff. de leg. 1. Etiam † quod verba impropientur
Menocch. conſ. 323. num. 47. vol 4. Curt. Iun.
7 conſ 16. ſub nu. 11. Et † vix conuenirent, Menocch.
d. conſ. 323. ſub nu. 47. Socc. Iun. conſil.
8 94. nu. 20. vol. 3. Ac etiam quod † ius alterius
ledderetur, Dec. in l. 1. circa fin. C. de ſecu.
Menocch. conſ 323. ſub nu. 47.
9 Etiam † in materia odioſa, Menocch. conſ.
323. ſub num. 47. Crauett. conſ. 272. num. 7. &
conſ. 294. nu. 3. Atqui ſi dictum cap. ritus 193.
interpetraretur reſpectu ſolius maſculi eſſet ſu-
10 peruacuum, cum maſculus de iure communi †
pro ciuilibus carcerari poterat, l. quoniã, ff. de
cuſt. reor. Ergo nè ſit ſuperuacuũ deberet interpetrari,
vt procedat etiã reſpectu mulieris, quæ
11 de iure † cõmuni carcerari nõ poterat, § neceſſarium
auth. vt nulli iud. lic. hab. luci ſeruat.
Quartò per doctrinã Bal. in l. nè paſſim, nu.
3. C. de iuris, & facti ignor. qua docetur mulie-
12 res ligari † ſtatutis terrarũ generaliter, vel indiffinitè
prolatis, niſi ſpecialiter inueniantur
exceptæ, quã ſequitur Ant. de Butr. in cap. fin.
verſ. ex hoc infero extra de cõſuet. Vnde dictũ
cap. ritus 193. generaliter, & indiffinitè loquẽs
videtur comprehendere mulieres.
13 Quintò per † cap. Ritus 124. in tex. ibi, &
fuerit facta in perſona debitoris, vbi diſpoſitio
dicti cap. permittens poſſe fieri exequutionem
in perſonam debitoris in tribus caſibus, ſcilicet
quando eſt expreſſum in contractu, vel virtute
literarum cambij, vel quando ocultauerit bo-
14 na, procederet † etiam in muliere, vt ibi fatetur
Cum. nu. 13. circa med.
Sextò quia promiſſio de ratho ſolet fieri iuxta
15 formam ritus Magnæ Curiæ, & † dictio iuxta
eſt relatiua in omnibus ad relatum, Bal. in l. 1.
nu. 2. per illum tex. C. de epiſc. & cler. Bart. in l.
edita, nu. 28. C. de eden. & in l. 1. ff. de teſt. & in
extrauag. reprimendum in verſ. iuxta, Decian.
reſp.

reſp.33.nū.60.vol.5. Turret.conſ.91.nu.4.lib.
16 1. Quamuis aliquando † ſignificet idem quod
propè,vel apud, Menocch. conſ.482.num.33.
vol.5 l.qui ædes, ff.de incend. Ruin.& Naufr.
At ritus diſponit vt promictens de ratho adim
pleat, vel carceretur, ergo mulier ſe obligauit
17 perſonali moleſtiæ expreſſis verbis, cum † ex-
preſſum dicatur id, quod ad aliud aliàs expreſ-
ſum refertur, Tiraquell. de ll. connub. gloſſ.7.
num.182.& 186.

Septimò authoritate Podij ſuper Ritu 193.
relati a quodam cauſi dico non infimi nominis
licet eum non ſequatur.

Quibus non obſtantibus contrarium deciſit
Magna Curia, noſquè patrocinantes ſepius de-
cidi fecimus maximè in perſonā Donnæ Fran-
ciſcæ Monreali, cui fuit facta iniuntio de deti-
nendo domum pro carcere ad inſtantiam Don
Ioannis Franciſei Starrabba vt reuocaretur in-
iuntio, & non moleſtaretur de perſona.

Deciſio firmatur lege cōmuni, lege Regni,
18 & lege contractus, lege cōmuni quia † mulier
pro debito priuato carcerari nō poteſt, Milan.
deciſ.4.nu.109.lib.2. Menocch.de arb.iud.lib.
2.quęſt.88.nu.10.auth. ſed hodie, C.de off.di-
uerſ. iud. Matthe. Brun. in tract. de ceſſ. bon.
19 quęſt.1.quęſt.4. prin. ſub nu.1. Et † ſolutio eſt
facti, ſicut rati ꝓmiſſio l. cōſilio §.fin.ff. de cur.
fur. Bertacch.in reper.in verſ.ſolutio in prin.
20 Lege Regni ex † pragmat.6.tit.24. rub. de
off.notar.tom.1. fol.106. qua prohibetur obli-
gatio mulierū de perſona etiam pro rato, & fa-
cta etiam cum iuramento ſit ipſo iure nulla, &
iuramētum pręſumatur dolo extortum, & im-
ponitur pœna notarijs recipientibus perſonalē
obligationē à mulieribus, edita 7. Octobris 11.
21 Indict.1558. Et † ſtatutū annullans obligatio-
nes iuratas vti doloſas ſeruandum eſt, Bart.in l.
omnes populi ſub num.15.ff. de iuſt. & iure,
Maſca. concl.1059.nu.66. Tob. Non.conſ.88.
nu.15. Rimin. Iun.cōſ.5.nu.143.vol.2.& cōſ.
190.nu.73. vol.2. Auall. conſ.99. nu.19.vol.3.
Socc.Iun.conſ.3.nu.36.& 37.vol.2.

Lege cōtractus, quia mulieres obligantur in
22 bonis tantum, & † contractus legem accipiunt
ex conuentione contrahentium, l.ſi cōuenerit,
ff.pro Soce.l.§.ſi conuenerit, ff.de poſ.

Non obſtant contraria, Quia ad primū reſp.
23 ſtatuti † verba eſſe etiam improprianda, vt con-
cordent cum iure communi, Tiraquel. de retr.
ſangu.§.9.gloſſ.2.ſub num.55. Ant.& Imol.in
cap.cum dilectus extra de conſue. At iure com
muni mulier non poteſt carcerari, ergo ita de-
beret interpetrari noſtrum ſtatutum Ritus, vt
concordet cum eo.

Ad ſecundum reſp. verba generalia, & indi-
ſtinctè prolata ſtatutorum debere reſtringi ad
24 terminos † habiles, & intelligi, vt ius commu-
ne diſponit, Menocch.conſil.74. nu.25.vol.1.
per l. vt gradatim, §. 1. ff. de mun. & honor.
gloſſ.§.1.inſtit.de verb.obl.

Ad tertiū reſp. tribus modis primo quia in-
25 telligendo dictum † cap. Ritus procedere tan-
tum in viro non eſſet ſuperuacuum quoniam,
& ſi vir poſſet carceri, tamen de iure ōcmuni
26 nō † tenebatur pręcisè ad ratum, ſed ſoluendo
intereſſe liberaretur, Blaſc. Lanc.in d.cap ritus
193. per l. ſtipulationē, & l.procurator, ff.rem
27 rat.hab. At ex † diſpoſitione dict.cap. Ritus te-
netur pręcisè, vt vel adimpleat, vel carceretur
ergo ſatis operatur ſtatutum in hoc, nec poſſet
dici ſuperuacuum.
28 Secūdo quia † promictens factum alienum,
etiam cum iuramento de iure cōmuni videba-
tur adſtrictus facturum, & curaturū, quod ille
faciet, Alex.in l. ſtipulatio iſta, nu.5.ff.de verb.
obl. Corſet. in tract. de iure iur. quęſt.8.nu.38.
29 Bauer. in tract.de virt. iuram. nu.6. At ex † di-
ſpoſitione dicti ritus tenetur ꝓmiſſor de ratho,
atq; ita factū alienū præcisè rathificari facere.
30 Tertiò quia Ritus non † cōcedit exequutio-
nem niſi in certis caſibus enumeratis ab eodem
31 in cap. 111. 112. & 114. At fauore † ratus dat
etiam exequutionem vt adimpleat, aut carce-
retur modo exequutiuo.

Vnde ſi dictū cap. Ritus 193. operatur præ-
dicta omnia nō poſſet dici ſuperuacuum, Qui-
32 nimo non dicetur ſuperfluum, quando quid †
minimum operaretur, Menocch. conſil.927.
nu 85.vol.10. Iaſ.in l.1 col.3.ff.ſi cer.pet. Dec.
in cap.1. num.10. extra de reſcript. Menocch.
conſ.329.nu.40.vol.4. Alciat. in tract. de præ-
ſum.reg.3.pręſum.11.num.9. Gomes inſtit.de
actio. in prin.nu.9. Socc. Iun.conſ.131 nu.48.
vol.1. Honded.conſ.8.num.71.& conſ.60.nu.
72. vol.1. gloſſ. l.1. C. de raptu virg. Simon de
Præt.de interpret.vlt.vol. lib.2. interp.3. dub.
2.ſol.5.nu.13. fol.169.
33 Nec poſſet dici ſuperuacuum quando † eius
verba clarè exprimerent, quod tacitè inerat,
Menocch. conſ.329. nu.40.vol.4. Rip. in cap.
1.nu.70.extra de reſcr. Bello.conſil.7.num.13.
Tiraqu.in l.ſi vnquam in ver.reuertatur ſub nu.
26.C.de reuoc. donat.gloſſ.in verſ. & filio cap.
1.de ſum.trin. & fide cathol. lib.6.
34 Vel quando eius † verba adſcripta fuiſſent
cauſa tollendæ dubitationis, Menocch. conſil.
329.ſub nu.40.& conſil.115. num.41. Bellon.
conſ.8.num.13. Dec. & Cagn.in l.quæ dubita
tionis, ff. de reg. iur. Laderchius conſil.98. ſub
num.10.vol.1. Abb.in cap.certificari, num.10.
extra de ſepul. Honded. conſ.8.nu.71.& conſ.
60.nu.73. vol.1. Ruin. conſ.136.nu.11.vol.3.
Cephal. conſil.375.num.29.vol.3. Tob. Non.
conſ.7.nu.4. Rimin. Iun. conſ.563.nu.58.vol.
5.Cephal. conſ.375.nu.29.vol.3.
35 Et quod plus eſt, etiā ſi † diſponeret ſecūdū
ius cōmune nō eſſet ſuperuacuum, Menocch.
conſ.

conſ. 927. nu.24. vol.10. quia (inquit) opera-
36 tur, vt † ſublato iure communi, non cenſeretur ſublatum ſtatutum, Alex. in l.1. in prin. nu.25. ff. ad l. falcid. Imol. in cap. 1. extra de teſtam. Rimin. Sen. conſ.371. nu.14. lib.2.

Ad quartum, & quintum reſp. eorum obiecta tolli ex diſpoſitione pragm. 6. tit. 24. tom. 1. & ita videtur ſoluere Cum. in cap. Ritus 29. nu.13. circa fin.

Ad ſextum reſpond. quod cap. Ritus 193 nõ procedit in muliere, vt rationibus ſupra oſten-
37 ſum fuit, & ipſa † mulier in fine contractus ſe
38 obligare cõſueuit in bonis tantum; & † vltima derogant prioribus, l. pacta nouiſſima, C. de
39 pact. Quamuis circa † cõpatibilia clauſula quæ omnia, &c. faciat contractũ indiuiduũ, Laderchius conſ.62. nu.12. lib.1.

40 Ad Septimum reſp. primo quod † authoritas doctoris cuius ſcripta non videntur eſt paruiſacienda, Menocch. conſ 918. nu.87. vol.10. & conſil.687. nu.57. & conſ.677. nu.12. vol.7. & conſ.204. nu.86. vol.3. & conſil. 104 nu.18. vol.1. Corat. in tract. de com. opin. lib.1. tit.6. in ſpec.3. num.92.

41 Secundò quia nõ inſpicitur † authoritas doctoris, ſed rationes ipſius, cap. ego ſolis 9. diſt. l.1. in tex. ibi, ſed neque ex multitudine authorum, C. de vet. iure enucl. cum. ſexcentis quæ adduxi in cauſa mangiadaiini, Et rationes deciſionis Magnæ Ciriæ ſunt firmatæ ſuper firmam petram.

42 Tertiò quia nulla † opinio inueniri poſſet tam iuſta ſancta, & æqua, quæ ſubtilibus rationibus, & cauellationibus conuinci nequeat, Curat. in tract. de com. opin. num.22. Nenizz. lib.5. Siluæ nupt.3 limit. num.67. circa med. Surd. deciſ.272. in fin.

43 Quartò quia † doctoris ſingularis authoritas eſt paruiſacienda, Menocch. conſ.112. nu.40.
44 vol.2. Et ſi † celeberrimi alicuius iuriſconſulti rem dubiam reddat, Menocch. conſil.887. nu.26. vol.9. Crauett. conſ.583. nu.7. vol.4.

Quintò quia tempore Podij non erat confecta pragm. Regni ſupra quam pręcipuè deciſio Magnæ Curiæ fundata eſt.

ARGVMENTVM.

Quando requiratur concurſus vtriuſq; partis coppulatiuè?

SVMMARIVM.

Conditio coppulatina raquirit vtriuſq; ad implementum, nu.1. aliquando contra, nu.5. & 19.

Verba tunc, & eo caſu ſunt limitatiua, & reſtringunt diſpoſitionem ad caſum expreſſum tantum, nu.2.

Verba prædicta omnia, reſtringunt diſpoſitionem ad præcedentia tantum, nu.3.

Conditio adiecta in teſtamento non cenſetur repetita in coditillis, num.4. contra regulariter, num. 22. declara, num.25. & 26.

Filius ſufficit naſci, licèt ſtatim moriatur, vt purificata dicatur cõditio ſi ſine filijs, nu.5. ac etiã ſi fuiſſet natus in ſeſto, vel octauo menſe, nu.7.

Filius in dubio præſumitur natus potius in nono quam in ſeſto, vel octaua menſe, nu.8.

Extinctum ſemel amplius non reuiuiſcit, nu. 6.

Voluntas teſtatoris potius inſpicitur in conditionibus quam verba, nu.10.

Nepos non debet eſſe melioris conditionis filij, nu.11.

Voluntas teſtatoris præſumitur ea de qua interrogatus veriſimiliter annuiſſet, nu.12.

Gloſſ. fin. l. tale pactum, ff. de pact. habet locũ in omni materia, etiam rigoſa, nu. 13.

Voluntas teſtatoris dicitur expreſſa in eo de quo interrogatus veriſimiliter taliter reſpondidiſſet, nu.14.

Maritus contriſtatur ex ſecundis nuptijs, nu.15.

Voluntas teſtatoris etiam ex coniecturis poſt mortem aduenientibus interpetratur, nu.16.

Legatum eſt ſtrictè interpetrandum, nu.17.

Teſtator præſumitur grauare hæredem in quantum fieri poteſt, nu.18.

Diſiunctiua aliquando habet ſenſum coppulæ, nu.20.

Codicilli trahuntur ad mentem teſtamenti, nu.21.

Teſtator in codicillis non videtur receſſiſſe à voluntate in teſtamento facta, nu.23.

Doctoris dictum debet intelligi ſecũdum legem quam allegat, num. 24.

DECISIO. XXXVII.

COſmus Nepita V. I. D. condidit ſuum ſollenne teſtamentũ in actis Notarij Alexandri Damiano, & Greco die 15. Februarij 6. indict. 1592. aperti die 3. Martij 7. Ind. 1593. in quo inſtituit hæredem vniuerſalem poſthumũ, ſeu poſthumam naſciturã ex ſe, & Donna Iſabella Cardonetto eius vxore, & caſu quo naſceretur, & moreretur quandoqunq; ſubſtituit eius ſorores Aleonora Cucuza, & Camillam ciſari, & in eodem teſtamento reliquit multa legata, & ſubiecit, quod quandoqunquè naſcerentur filij legitimi, & naturales, quod tunc, & eo caſu omnia pįdicta legata euaneſcant præter quatuor in dicto teſtamento enumerata, indeq; in codicillis primo loco factis per eumdem teſtatorem de Nepita in actis Franciſci Cuſcuna Ciuitatis Tauormeni die 17. Nouembris 7. ind. 1593. inter alia legata eidem vxori legauit vntias viginti quinq;, & tarenos quindecim redditus debendos per Eraſmũ de Allegra de quibus debeat eſſe vſufructuaria eius vita durante, ex quibus dubitatum fuit vtrum ſuſcepto filio Hieronimello ex matrimonio prędicto, & poſt annum vita functo, debeant euaneſcere legata prędicta; atq; ita ſententia lata per Iudices Ci-

uitatis

uitatis Catanię, quod interuſuria dicti cenſus
depoſitata per dict. de Allegra cõſignentur di-
ctæ Donnæ Iſabellæ via declinatuia fori, ſeu
grauaminis per eamdem Magnam Curiam re-
uocata deberet.

Et (ſecundum aliquos) videbatur dicẽdum,
legata prędicta non euaneſcere, atq; ita ſenten-
tiam per Iudices Catanenſes prolatam, deberè
confirmari, primo quia tunc voluit teſtator le-
gata euaneſcere, quando ex preſenti matrimo-
nio, vel futuro naſcerentur filij, vel filiæ, vnus
vna, vel plures, & de eo, ea, vel ex eis naſceren-
tur filij legitimi, & naturales, Atqui in noſtro
themate, licèt fuerit natus filius Hieronimel-
lus, & ſic vna pars conditionis fuit verificata,
tamen ex eo non fuerunt nati filij, atq; ita alte-
1 ra pars conditionis defecit, conditio namquè †
coppulatiua requirit vtriuſq; adimplemẽtum,
l. ſi hæredi plures, ff. de cond. inſtit. Crauett.
conſ.80, nu. 13. Surd. conſ. 187. nu. 38. vol. 2. &
conſ. 207. nu. 7. eod. vol. l. ſi quis ſtipulatus fue-
rit decem aureos, ff. de verb. obl. Iaſ. in l. 1. nu.
4. ff. de iuſt. & iure, l. ſi is qui ducenta, §. vtrum,
ff. de reb. dub Theſaur. deciſ. Pedam. 189. ſub
nu. 1. Tãto magis quia teſtator ſubiecit illa ver-
2 ba tunc, & eo caſu, quæ † limitatiua ſunt, &
reſtringũt diſpoſitionem ad caſum expreſſum
tantum, Honded. conſ. 8. nu. 39. Dec. conſ. 63.
nu. 2. & conſ. 89. num. 3. Pariſ. conſ. 92. nu. 10.
lib. 2. Menocch. conſ. 151. nu. 41. vol. 2. Rimin.
Iun. conſ. 80. nu. 18. vol. 1. Menocch. lib. 4. præ-
ſum. 36. nu. 36. Mantica de coniect. vlt. volunt.
lib. 5. tit. 14. num. 24. in fin. Dec. in l. quamuis,
nu. 2. C. de impub. & alijs ſubſt. Rim. conſ. 31.
nu. 10. vol. 3. Vndè vt dicta legata euaneſcant,
deberent naſci filij, & ex filijs filij, & nõ aliter.

Secundò quia teſtator dixit prędicta omnia
legata euaneſcere, caſu quo naſcerentur filij, &
3 ponderando illa verba, prędicta omnia, quæ †
ſolent reſtringere diſpoſitionem ad pręceden-
tia tantum, Honded. conſil. 72. num. 24. vol. 1.
Berous conſ. 132. num. 7. vol. 3. Auall. conſ. 34.
nu. 30. vol. 4. Dec. conſil. 377. num. 5. Crauett.
conſ. 89. nu. 3. Et ſi fuiſſet verificata cõditio de-
berent euaneſcere legata relicta in teſtamento
tãtum, & nõ legata relicta in codicillis de qui
bus in noſtra facti ſpecie tractatur.

4 Tertiò quia † conditio adiecta in teſtamen-
to, non cenſetur repetita in codicillis, Matthe.
Brun. conſil. 55. ſub num. 8. Ang. conſil. 294.
circa fin. Ergo idem videbatur dicendum in
themate propoſito.

Incontrariũ, vt legata vxori relicta euanuiſſe
dicantur, atq; ita ſententiam primi iuditij cor-
rigendã, & pecunias depoſitatas per ſubiugan-
tẽ pro interuſurijs dicti cenſus aſſignandas eſſe
dictis de Ciſari, & Cucuzza hęredibus vniuer-
ſalibus, allegabatur primo Dec. conſ. 377. nu.
1. vbi fideicõmiſſum relictum ſub conditione,
ſi ſine filijs, & deſcendentibus deceſſerit, expi-
rat, & euaneſcit mortuo grauato cũ filio, quic-
quid inde de filio contingerit, quo in themate
cõditio fuit adiecta coppulatiuè, ſcilicèt ſi ſine
filijs, & deſcẽdentibus deceſſerit, & tamen nõ
5 fuit neceſſe, vt † purificetur, vtramquè partem
eſſe veram ſcilicet naſci filium, & ex eo deſcen
dentem, ſed ſufficiet fuiſſe natum filium, & ſi
inde mortuum ſine filijs, & deſcendentibus,
Menooch. conſ. 647. nu. 2. vol. 7. Oldrad. conſ.
21. col. 2. Vnde in noſtro themate ſuffi ciet fuiſ-
ſe natum Hieronimellum, licet indè mortuũ
ſine filijs, vt conditio prędicta videatur purifi-
cata, atq; ita legata vxori relicta annihilata, ſeu
extincta dicantur, Quinimo purificata dicetur
cõditio, & eſſe extincta legata, etiam ſi Hiero-
6 nimellus † ſtatim mortuus fuerit, Peregr. de fi-
deicom. art. 29. ſub num. 24. vbi teſtatur com.
opin. Graſſ. in §. fideicõmiſſum quęſt. 33. in fin.
vbi etiam teſtatur com. opin. Ac etiam dicetur
purificata conditio prędicta, ſi Hieronimellus
7 fuerit † natus in ſeſto, vel octauo menſe, Sforz.
Odd. in tract. compend. par. 6. quæſt. 2. art. 2.
nu. 14. verſ. ego puto, Burſat. conſ. 63. nu. 19. in
fin. vol. 1. vbi teſtatur hanc eſſe veriorem opi-
8 nionem, in dubio autem † filius pręſumitur po
tius natus in nono, quam in ſeſto, vel octauo
menſe, Burſat. conſil. 63. num. 21. vol. 1. Boer.
deciſ. 220. in fin. Fab. Torrett. conſ. 23. num. 2.
vol. 1. vbi teſtatur hanc eſſe prę ſumptionẽ na-
turalem, Nicol. Flor. in 6. ſerm. de membr. ge-
ner tract. 6. cap. 16. de abortu.

Nec viuo filio ſuperſedetur pręſtatio legati,
& eo mortuo ſine filijs reuiuiſcet, quia opus
eſſet miraculo naturæ naturantis, ſicut in Laz-
9 zaro, vt ſemel † extincta legata natiuitate filij,
eius morte reuiuiſcant, contra etiam vulgatum
axiomá §. ſacram, l. inter ſtipulantẽ, ff. de verb.
obl. Oldrad. conſ. 2. Cephal. conſil. 154. nu. 13.
vol. 4. Rimin. Iun. conſ. 21. nu. 2. vol. 1. Burſat.
conſ. 51. nu. 4. vol. 1. & conſ. 354. ſub num. 24.
vol. 4. Menocch. conſ. 413. nu. 29. vol. 5.

10 Secundò quia in † conditionibus potius in-
ſpicitur voluntas teſtatoris, quàm verba, l. in
conditionibus in prin. & l. pater ſeuerinam, §.
1. ff. de cond. & demoſtr. Mantica de coniect.
vlt. vol. lib. 11. tit. 6. nu. 12. in fin. At voluntati
teſtatoris dicetur ſatisfactum natiuitate filij, vt
eius fauore, & commoditate legata euaneſcant
abſq; eo quod filij ex eo etiam naſcantur, & ſe-
11 cus dicendo nepotes † eſſent melioris cõditio-
nis, quàm filius, cum natiuitate filij legata non
euaneſcerent, ſed ab eo perſolui deberent, con-
tra l. ſi viua matre, C. de bon. mater.

Tertiò quia ſi teſtator fuiſſet interrogatus,
vtrũ contentus eſſet, quod euaneſcerent legata
relicta vxori ſolum natiuitate filij, ac etiá vt ex
filio naſcerentur filij, atq; ita potius dicta lega-
ta haberet filius, quàm vxor, vtiq; veriſimiliter
reſpon-

12 teſpoaderet quod ſic, vnde † talem fuiſſe eius
voluntatem dicendum erit, gloſſ. fin. l. tale pa-
13 ctum, ff. de pact. quàm † locum habere in omni
materia, ſeu diſpoſitione, etiã rigoroſa, ſcrip-
tum reliquit Picus conſil. 102. num. 29. & 30.
Vrſill. ad Afflict. deciſ. 355. num. 2. & 3. Precc.
lib. 2. de ſub feu. baro. §. ſecundo quæro, nu. 17.
in fin. fol 125. Becc. conſil. 121. ſub num. 40.
doctiſſ. Aponte conſil. 20. num. 17. Menocch.
conſil. 173. num. 66. vol. 2.
14 Quæ quidẽ voluntas † teſtatoris dicitur ex-
preſſa in eo, de quo interrogatus, veriſimiliter
taliter reſpõdidiſſet, Tiraq. de ll. connub. gloſſ.
7. nu. 181. doctiſſ. Aponte conſil. 2. num. 144.
Rimin. Iun. conſil. 110. num. 62. & 63. vol. 1.
Menocch. conſil. 393. num. 62 vol 4. Crauett.
conſ. 992. nu 27. vol. 6. Burſat. conſ. 362. num.
34. & conſ. 307. nu. 48. vol. 3. Surd. de alim. tit.
1. quæſt. 55. nu. 19 & tit. 7. quæſt. 15. num. 9. &
tit. 9. quæſt. 30. nu. 26. & quæſt. 44. num. 36. &
conſ. 200. num. 18. vol. 2. Bonifat. Roger. conſ.
19. nu. 41. & conſ. 50. nu. 15. & conſ. 43. nu. 25.
vol. 1. Becc. conſ. 33. nu. 10. & conſ. 84. nu. 11.
& conſ. 94. nu. 16. & conſ. 105. nu. 33. Maximè
inſpecta perſona huius legatariæ quæ poſt tri-
duum miſerandæ necis viri alteri nupſit, atquè
15 ita † animum defuncti mariti nõ modicũ con-
triſtauerit, § quia verò, auth. de nupt. Quæquè
de morte viri ſuſpecta eſt, ex informationibus
receptis per Don Hieronimum Giuanbrunum
16 delegatũ in cauſa, Et voluntas † teſtatoris etiã
ex coniecturis poſt mortem aduenientibus in-
terpetratur, Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 8.
tit. 12. num. 24. l. vtilitatem, & l. confirmando,
ff. de confirm. tut.
17 Quartò quia † legatũ ſtrictè eſt interpetran-
dum, l. apud iulianu, §. ſcio, ff. de leg. 1. l. num-
moi, ff. de leg. 3. Surd. conſ. 207. num. 17. vol. 2.
18 Cum † teſtatur pręſumatur minus grauare hæ-
redem in quantũ fieri poteſt, Burſa. conſ 228.
nu. 18. vol. 3. Eugen. conſ. 16. nu. 4. Paſeth. cõſ.
115. nu. 1. Pancirol. conſ. 135. num. 2. Bonifat.
Roger. conſil. 19. num. 18. in fin. vol. 1. Surd. in
tract. de alim. tit. 2. quæſt. 15. nu. 124. Ergo di-
cta cõditio debebit interpetrari adimpleta, na-
tiuitate ſolius filij, quam defecta.
Et reſpondebant ad primum cõtrarium, eſſe
regulare coppulatiuam requirere concurſum
19 vtriuſquè, ſed reſtringi in noſtro themate ex †
coniecturata mente teſtatoris, ex qua etiam di-
20 ſiunctiua † habet ſenſum coppulæ, l. ſi quis ita
legauerit, ff. de auro, & arg. lega.
Ad ſecundum reſp. quòd teſtator ipſe in ſe-
cundis codicillis factis in actis Notarij Frãciſci
Cuſcuna die 17. Nouembris 7. Iudict. 1593. di-
ſpoſuit, quòd omnia legata facta in dictis codi-
cillis, & in primis habeantur, ac ſi facta fuiſſent
in dicto teſtamento ſollemni in actis prædictis
de Damiano, & Greco, in quo appoſuerit con-
ditionem prædictam, atq; ita, illa verba prędi-
cta omnia legata cõprehendunt legata relicta
in codicillis, Quinimò, & ſi teſtator nõ expreſ-
21 ſiſſet, de iure codicilli † trahuntur ad mentem
teſtamenti, Menocch. lib. 4. pręſum. 177. nu. 3.
Bal. in l. neſennius, ff. de excuſ. tut. Natt. conſ.
483. in fin. vol. 3.
Ad tertium quod conditio appoſita in teſta-
mento non cenſeatur repetita in codicillis, ex
22 Bruno, & Angelo, Reſpo. quòd regulariter †
conditio appoſita in teſtamento cenſetur repe-
tita in codicillis, Menocch. d. pręſum. 177. nu.
1. l. talis ſcriptura, §. vlt. cum l. ſeq. ff. de leg. 1. l.
Caio in prin. ff de alim. & ciba. lega. l. alumnæ,
§. qui filias, ff. de adim. lega. l. auia in prin. ff. de
cond. & demo. Menocch. conſ. 452. nu. 1. lib. 5.
Auall. conſ. 31. num. 23. vol. 4. Natt. conſ. 476.
23 nu. 2. Quia † teſtator in codicillis non videtur
receſſiſſe à voluntate, & diſpoſitione facta in
teſtamento, Dec. conſ. 190. num. 8. meus Abb.
conſ 4. num. 3. lib. 2.
Et reſponſum Bruni ſcribentis contrarium
24 debet intelligi ſecundum † terminos doctoris
allegati, vt docuit Bart. in l. non ſolum, §. libe-
rationis, ff de liber. lega. Allegat enim Brunus
Angel. conſ. 284 circa fin. vbi ponit vnam limi-
25 tationem ad dictam regulam, ſcilicet nõ † pro-
cedere, quando legatum relictum in codicillis
redderetur inefficax ſi conditio adiecta in teſta
mento cenſeretur in eis repetita, vt eam etiam
ſequitur Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit.
6. nu. 26. Alex. trentacinq; in tract. ſubſt. par. 5.
cap. 1. ſub nu 40. Menocch. lib. 4. pręſum. 177.
nu. 7. vbi etiam addit aliam limitationẽ, quan-
26 do ſcilicet † legatum relictũ fuiſſet in codicil-
lis ſub alia cõditione, quia cenſeretur receſſum
à primo, per Ang. d. conſ. 294. nu. 6. Dec. conſ.
190. nu. 6. verſ. tertio hoc, Et in noſtro thema-
te legatum relictum vxori in codillis, nequè
redditur inefficax à principio ſi cenſeretur re-
petita illa conditio in teſtamento adiecta, & ſi
ex poſt facto reddatur inane defectu conditio-
nis, nequè apparet relictum ſub alia conditio-
ne, ſed ſimpliciter.
Et nihilominus Magna Curia noſtrę ſequen
tis ſedis terminauit ſecundum priorem ſenten-
tiam, & ſi iure optimo fuerit eius ſentẽtia cor-
recta a Tribunali Sacræ Regiæ Cõſcientiæ, &
ſententiatum ſecundum poſteriorem.

ARGVMENTVM.

Nonnulla inditia euacuantur mandati homicidij.

SVMMARIVM.

Mandatarij duo faciunt inditium ad torturam contra mandantem quando fuerint conteſtes circa idem *manda-*

mandatum, nu. 1. ratio, nu. 2. ſecus ſi fuiſſent ſingulares, nu. 3.

Soccio criminis reuelanti per impunitatem à Iudice, & parte promiſſam nihil eſt credendum, nu. 4. niſi id quod dixerit aliundè probauerit, nu. 5.

Teſtibus patientibus plures defectus non creditur etiã in crimine læſæ Maeſtatis, & in his in quibus veritas haberi non poſſet, num. 6. & ſufficerent duo defectus, nu. 7. amplia, nu. 8.

Tortura vnam in habilitatem tollit, non plures, nu. 9.

Confeſſio mandatarij extorta per inmoderatam torturam non debet mandanti nocere, nu. 10.

Tortura cũ pondere pedibus alligato non ſolet inferri, niſi in delictis læſæ Maeſtatis, hæreſis, & euerſioni ſtatus num. 11.

Homicidium præſumitur commiſſum magis ex propria inimicitia quàm alterius mandato, num. 12. & 16.

Mandans puniendus eſſet de conſilio Iudicis arbitrio, quando mandatarius homicidium eßet aliàs facturus, num. 13.

Tortura non infertur in pænis arbitrarijs ante concluſionem in cauſa, nu. 14.

Verba laudatoria, & conſilij perpetrandi homicidij quæ dicantur, nu. 3. & 15.

Inimicitia non facit inditium quando offenſus habebat plures inimicos, nu. 17.

Minæ dubiæ, & equinocæ deberent potius interpetrari de iuris vindicta, nu. 18.

Minæ vt faciant inditium debent eſſe in ſpecie prolatæ, & inde ſequi delictum minatum in eadem ſpecie, vel ſaltim tale quod poſſet cõprehendi ſub verbis minantis, num. 19. Et prolatæ à ſolito minaæ exequi, num. 20.

Minæ non faciunt inditium quando occiſus habebat alium inimicum, nu. 21.

Fama facit inditium, quando legitimè probata fuerit, num. 22. Et quæ requirantur, num. 23. 24. 25. & 26.

Famæ probatio eſt difficilis vt vix ſufficerent ad eam rectè probandam teſtes qui eſſent iuris periti, num. 27.

DECISIO. XXXVIII.

N. fuit accuſatus à N. & cõſortibus de mandato dato ad occidẽdum pecunia mediante eorum N. ob quod fuit diſpenſatus cum clauſula citra prҫiuditium probatorum, tortus grauiſſimè, & negatiuus, & nehilominus condemnatus ad commurandum per annos quinquè in caſtro Ciuitatis Nicoſiæ, & per alium quinquennium de non accedendo ad ſtatum N.

Qui ſumma ratione intendit in præſentiarũ declarari facere per M. C. ſibi fuiſſe illatũ grauamen per D. N. eiuſq; cõſultorem in cauſa.

Quia non ſolum nõ potuit torqueri cũ clauſula, verum etiã non fuit locus torturæ, & multo minus potuit condemnari.

Conantur probare accuſatores prætenſum mandatum ad occidendum per binos mandatarios, alterum vocatum Ioan. Domenicum de Aleſſandro condemnatum ad mortem, & tortum tamquam cadauer, alterum nominatum Michaelem Calabrella alias Carreri deponentem cum actu impunitatis impetrato ad inſtantiam acuſatorum.

Dico quod per eos, neq; inditialiter proba-
1 tur mandatum quia tunc duo † mandatarij faciunt inditium ad torturam contra mandan-
tem quando fuerint conteſtes circa idem man-
2 datum, cum vnius † dictum coadiuuaretur
3 ex dicto alterius ſecus ſi † fuiſſent ſingulares
quæſt. 44. num. 10. fol. 457. At circa ſubſtantiam mandati ſunt ſingulares prætenſi mandatarij, quia N. confitetur fuiſſe poſitum in diſperatione ex proſequutione quam ei faciebat dictus N. & vti diſperatus acceſſit ad dictum de N. expoſuitq; ſuam voluntatem occidendi N. qua audita, eam dicto de N. laudauit, eumdemq; animum propelauit dicto N. alteri prætenſo mandatario, qui ambo accedentes ad dictum de N. & opinionem eorum manifeſtantes iterum laudauit eam, N. vero deponit de mandato cum promiſſione vnz. 20. nullam faciens mentionem de diſperatione, & animo deliberato, quem habebat dicto N. occidendi N. Tanto magis quia iſte N. iam bannitus obtulit parti accuſatrici deponere, & reuelare mandatum, ac etiam Curiæ prҫſentare dictum N. occiſorem correum etiam bannitum, ſi impunitas promiſſa fuerit, vt colligitur ex ſupplicatione partis accuſatricis Principi porrecta, & inſerta in literis Viceregijs de licentia actus impunitatis, datis Panormi die 16. De-
4 cembris 8. Ind. 1594. Cui † quidem ſocio criminis reuelanti per impunitatem à Iudice, & parte promiſſam, vti corrupta nihil eſt creden-
5 dum, niſi id † quod dixerit aliundè probauerit, proſp. Farin. in quæſt. crim. quæſt. 99 nu. 192. circa fin. verſ. ſecundo caſu fol. 456. Boſſ. in prat. crim. rub. de oppoſit. contra teſtes, num. 21. fol. 251.

Quibus ſatis confert quia dicto de N. in ſuis defenſionibus probauit, qualiter dicti prҫtenſi mãdatarij patiuntur plures alios defectus, quia viles, pauperes, fures, campaniæ diſcurritores, plures in ea perſonas captiuantes, & homici-
6 diarij, Vnde non creditur † etiam in crimine lҫſҫ Maeſtatis, & in his in quibus veritas aliter haberi non poſſet, Proſp. Farin. quæſt. 43. nu. 178. fol. 454. vbi loquitur de ſoccio criminis, paupere, minore, & luſore, Burſa. conſ. 192. nu. 21. & 22. vol. 2. & conſ. 239. num. 42. vol. 3. vbi
7 ampliat, ſufficere † duos defectus, ac etiam ſi
8 † eorum dictũ cõprobauerint cũ tortura, quia
9 tortura in habilitatẽ † tollit, non plures, Maſc. vol. 1. de probat. concl. 462. nu. 25.

Addito,

Addito, quòd confeſſio N. prętenſi manda-
10 tarij fuit extorta per immoderatam † torturam
datam cum lapide appenſo pedibus, quæ non
debet mandanti nocere, Proſp. Farin. quæſt.
44. num.29. in fin. fol.458. Ioan. Mar. Mon-
11 ticell. reg. crim.5.num.4. Quæ † tortura cum
pondere pedibus alligato non ſolet inferri niſi
in delictis læſæ Maieſtatis, hæreſis, & euerſio-
nis ſtatus, Foll. in pratt. crim. in verſ. rei indu-
rati torqueantur, num. 17. verſ. quintus, & vlti-
mus, quem refert Burſ. conſ.191. num.82. vol.
2. Farin. quæſt. 38. nu.49. 50. & 51. fol.403.

Et dato & non conceſſo, quod expreſſim de
mandato conſtaret, tamen propter inimici-
tiam quam habebat ipſe N. cum N. præſumi-
12 tur † magis illum interfeciſſe propter propriā
inimicitiam, quam propter inimicitiam do-
mini, & eius mandato, ite in terminis cōſuluit
Alciat. conſil. 478. num. 4. arg. l. & magis, ff.
de ſolutio, inimicitia vero inter occiſorem
& occiſum probatur ex confeſſione eiuſdem
occiſoris coadiuuata relatione N. dictæ Ciui-
tatis N.

Et cum eſſet N. homicidium alias facturus
13 ponendus eſſet de † conſilio mandans, & ſic
pœna extraordinaria Iudicis arbitrio, Bal. in l.
1. nu.9. circa fin. C. de ſeru. fugit. Felin. in cap.
1. nu.8. Ibique Dec. & Imol. extra de off. deleg.
vbi teſtatur communem opinionem, Dec. in
l. conſilij, nu.4. ff. de reg. iur. ibiq; etiam Hiero.
Cagnol. à Placa epit. delict. cap.17. ſub num.8.
14 Si pœna † extraordinaria teneretur non pote-
rat ante concluſionem proceſſus contra eum
procedi ad torturam, quæ non ſolet inferri niſi
in caſibus a relegatione ſupra, & ex proceſſu
potuiſſet condemnari à relegatione infra, vt
dixi in meo ſing. 234. lib. 1.

Et re vera verba prolata ab iſto de N. non
15 inducunt mandatum, ſed potius ſunt † exhor-
tatoria, monitoria, comendatoria, laudatoria,
perſuaſoria, & cōſilij, Maſcar. vol.2. de probat.
concl. 866. num. 4.5.6.7.8.10. & 11. vt appa-
ret ex verbis confeſſionis N. occiſoris prętenſi
mandatarij, ibi ſi lo voi ammazzari ammazza-
lo, & ibi quando l'hauiſſiuo d'ammazzare non
l'ammazzati innante teſtimonij, ma di matina,
oy di ſera, Non obſtant alia inditia quæ cum
aſſertione prætenſorum mandatariorū cumu-
lantur, & primo inimicitia inter dictū de N.
& N. item familiaritas occiſoris cum d. de N.

Quia tollitur dictum indictium ex inimici-
tia eiuſdem famuli occiſoris, quam habebat cū
16 occiſo ob quam † magis præſumitus occidiſſe,
quam ex præcedenti prætenſo mandato etiam
quod aſſeratur fuiſſe probatū ex Alciat. & alijs
de quibus ſupra, & facit quod not. Farin. quęſt.
49. num. 114. fol.508. vbi dixit quod inimici-
17 tia † non facit inditium quādo offenſus habe-
bat plures inimicos.

Non obſtant minæ præcedentes iſtius de N.
dum dixit, ſtu cani iudio traditori di N. m'ha-
ue fatto trauagliare tanto, como nexo lo mitti-
rò à parte, che non competirà più con mia, e ci
farrò pagari tutti li ſpiſi, e l'accuſirò innanzi lo
Viſcouo di Catania di ſimonia, e ſodomia, vt
colligitor ex depoſitionibus N. & N.

Quia iſte minæ magis denotant vindictam
18 iuris quàm facti, imò ſi mine eſſent † dubiæ, &
equiuocæ deberent potius interpetrari de iuris
vindicta, Proſp. Farin. quæſt.50. nu.18. vbi te-
ſtatur com. opin. Auall. conſil.11. nu.37. vol.3.
Menocch. par. 1. de pręſum. quęſt 89. num.66.
Crauett. conſil. 151. nu.18. verſ. facit quod vol.
1. Tanto magis quia minans eſt doctor, qui pręſ-
ſumitur iuris viam qualem profitetur in vendi
cando magis amplecti, quam facti.

19 Item minę vt † faciant inditium debent eſſe
in ſpetie prolatæ, & inde ſequi delictum mina-
rum in eadē ſpecie, vel ſaltim tale, quod poſſet
comprehendi ſub verbis minātis, Proſp. Farin.
quæſt. 50. num.23.24.25. & 26. fol.511. Dec.
conſil. 188. nu.17. Menocch. par. 1. de pręſum.
quæſt.89. num.61. In caſu noſtro non ſunt ta-
les ergo, &c.

20 Item debent † eſſe prolatæ à temerario, po-
tente, & ſolito minas exequi, Dec. conſil. 188.
num. 17. Maſcar. vol.2. de probat. concl. 1057.
num. 14. vbi teſtatur com. opin. quod non eſt
probatum cōtra iſtum doctorem, nec talis pręſ-
ſumendus erit.

21 Item minæ † non faciunt inditium, quando
occiſus haberet alium inimicum, Farin. in d.
quęſt. 50. num. 12. At conſtat pleniſſime de in-
imicitia alterius cum N. ſcilicet N. occiſoris
ergo, &c.

Non obſtat vltimum inditiū famę quæ tunc
22 † facit inditium quando legitimè probaretur,
Proſp. Farin. quæſt.47. no.36.

23 Legitimè probata dicitur fama, quādo † te-
ſtes deponerent audiuiſſe à maiori parte popu-
li, ſecundum Bar. vel ſufficeret ſi publicè audi-
uerit ſecundum Bal. Item ſiue interrogati ſiue
24 † nō debent nominare eos a quibus audiuerūt,
quia poterit habere originem à perſonis male-
uolis, & ab his qui nocere cupiunt, Item debet
25 † eſſe vniformis, Item debet eſſe orta ex aliqua
cōiectura cauſa, vel ratione, quia alias tamquā
vana vox, & vanus rumor populi minime eſſet
26 attendēdus, Item debuit habere ortum † tem-
pore cōmiſſi delicti, Proſp. Farin. in quęſt.47.
nu.153. & ſequ. Clar. in pratt. crim. §. fin. quęſt.
6. verſ. ſed quoniam, & verſ. poſtremo ſcias vbi
27 dicit quod adeo † eſt difficilis probatio famę vt
uix ſufficerent ad eam rectè probandam teſtes
qui eſſent iuris periti, Quæ requiſita non inue-
niuntur, coppulatiuè probata in proceſſu con-
tra iſtum de N. ergo minimè dictum inditium
debebit ſuffragari.

Ex quibus apparet, quod cum non fuiſſet locus torturæ eam intulerunt grauiſſimè tribus vicibus, die intermedio, & cum clauſula, vt froccula pectoris remanſerint fracta ex relationibus medicorum receptis 25. Settembris 8. Indict. 1595.

Quapropter Magna Curia declarauit fuiſſe illatum grauamen.

ARGVMENTVM.

Opponuntur plura cōtra ſententiam reddendi compotum adminiſtratæ tutelæ per tertium poſſeſſorem bonorum ipſius tutoris, & fideiuſſoris.

SVMMARIVM.

Actio præſupponit obligationem, nu. 1.
Terius nō poteſt cōueniri nō diſcuſſo principali, nu. 2. niſi inceperit poſſidere pendente iuditio, nu. 3.
Litigeoſi vitium non inducitur ex alienatione facta ex cauſa dotis, num. 4. ſiue dos conſtituatur ſiue reſtituatur, num. 5.
Litigioſi vitium non inducitur ex alienatione neceſſaria, num. 6.
Actio tutelæ eſt perſonalis, nu. 7.
Tutores dicuntur obligati ex quaſi contractu, nu. 8.
Litigioſi vitium non contrahitur ex actione perſonali, nu. 9. nec ex actione hypoticaria ad rem aliquam, num. 10.
Litigioſa res efficitur per ſolam citationem in actione reali vbi petitur res ratione dominij, vel quaſi directi, vel vtilis, nu. 11.
Litigioſa res efficitur demum lite conteſtata in actione perſonali in rem, nu 12.
Litis conteſtatio in cauſis ſummarijs quo pacto fiat, num. 13
Litis conteſtatio non inducitur per libelli præſentationem, nu. 14. ſed per termini donationem nu. 15.
Actio perſonalis non ſequitur fundi poſſeſſorē, nu. 16.
Heres fideiuſſoris non poteſt conueniri non diſcuſſo tutore, num. 17.
Inuentariū probat bona extare in hæreditate, nu. 18.
Acta faciunt rem notoriam, nu. 19.
Clauſula vt bancus operatur renuntiationem exceptionis diſcuſſionis, nu. 20.
Fideiuſſor qui renuntiauerit exceptioni diſcuſſionis ad quem pecuniæ non peruenerint poſſet offitiū iudicis implorare, vt ſuis expenſis principalis excutiatur & interim iuditium ſuperſedere, nu. 21.
Bona prohibita alienari vtrum confiſcari voleant, num. 22.
Verba in fine capituli poſita trahuntur ad principium ipſius ex identitate rationis, nu. 23.
Argumentum eſt validum de contractu ad delictum, & è contra, nu. 24.
Coppula operatur vt in præcedenti intellegatur illa qualitas quæ in ſequenti proximo ponitur, nu. 25.
Præcedētia influunt in ſequētibus, & è contra, nu. 26.
Fideicommiſſum inducitur ex prohibitione alienationis contemplationę certarum perſonarum, nu. 27.
Regula in cauſa appellationis, non deducta, deducam, & non probata probabo, nu. 28.
Ius ſoperueniens lite pendente ex cauſa de præterito iuditium conualidat, nu. 29.
Legitima non recipit aliquod onus, nu. 30.
Bona alienata competantur in legitimam, nu. 31.
Res empta ex pecunia dotali, quando efficiatur dotalis, num. 32. 33. & 34.

DECISIO XXXVIIII.

FVit heſitatum in Magna Curia vtrum ſententia lata in fauorē Donnæ Dianæ Romano, & Dainotto in iuditio appellationis Ciuitatis Meſſanę contra Donnam Dianam Stizzia, & conſortes debeat omninò reformari, & videtur quòd ſic ex ſequentibus.

Primò quatenus ſententia cōdemnat dominam Franciſcellā prægandi ad reddēdum compotum adminiſtratę tutelę per condā Pompeū Spatafora, filiorū condam Anibalis Dijnotto.

Cum dicta Frāciſcella nec tutelam prędictā adminiſtraſſet, nec fideiuſſiſſet pro tutore, nec eiuſdem fuerit hęres, nec aliquo pacto obligata
1 reperiretur, vnde non data † obligatione non potuit pręſupponi actio, & minus potuit ſequi cōndemnatiō, arg l. licet, §. ea obligatio, ff. de procur. & in expreſſo docuit Prouinz. in add. ad reper. Bertacch. in ver. tutor.

Secundò debet reformari ſentētia prędicta, quatenus domina Frāciſcella, & Donna Diana fuerunt condemnatæ ſuper bonis condā Ceſaris Daijnotto eius viri, & patris.

Nam quo ad dominam Franciſcellam licet poſſidiſſet bona cōdam Ceſaris fideiuſſoris, vti
2 † tertia non potuit impeti non diſcuſſo principali auth. hoc ſi debitor, C. de pignor.

Non obſtat quod res fideiuſſoris hypoticatę pendente iuditio fuerint tranſlatæ in dominā
3 Franciſcam, vnde licet tertia abſq; † diſcuſſione fideiuſſoris, vel principalis potuiſſet conueniri, ex Ant Gabriel. lib. 7. concl. tit. de fideiuſſ. concl. 1. num. 48. vbi teſtatur com. opin. Pariſ. conſ 80. nu. 44. vol. 1.

Quia reſp. primo quia domina Franciſcella poſſidet ex cauſa dotis, vnde dato citra veri pręiuditium quod alienatio fuiſſet ſequuta lite cōteſtata, vel tranſmiſſa legitima citatione ſecundum aliam opinionem, cōtra prętenſam hęre-
4 dem fideiuſſoris ex † cauſa prædicta dotis non inducit vitium litigioſi, l. fin. in fin. verſ. his qui vel dotis nomine, C. de litigioſ conſtit. Regni corū fraudibus in fin. rub. de alien. rer. in iudit. deductar. lib. 2. Natt. conſ. 401. ſub nu. 1. vel. 2.
5 vbi ſubdit procedere ſiue † dos conſtituatur,

ſiue

ſiue reſtituatur, quę refert, & ſequitur Lancell.
de attent. cap. 4. de attent. lite pende nu. 464. &
465. gloſſ. in l. ante diuiſionē, vbi Bal. C. de iure
dot. Angel. in auth. de litigio. in prin.

Secundo reſpondeo quia alienatio in domi-
nam Fråciſcellam fuit neceſſaria, vt apparet ex
ſecundo decreto recepto die 22. Ianuarij 1592.
6 ex qua † non inducitur vitium litigioſi, Bal. in
l. lite pendente, nu. 2. verſ. fallit, C. de litigioſ.
per tex. in fin. ff. de alien. iud. muta. cauſa facta,
l. ſi poſt acceptum, ff. de rei vend. Afflict. in conſt.
eorum fraudibus, nu. 17. verſ. decimus tertius
per l. pe. ō, §. pręciū, ff. de lega. 2. l. 1. ff. de fund.
dota. Bart. in l. inter quos, §. ſi dominus circa
med. ff. de dam. infe. & nouiſſime doctiſſ. Ioan.
Franc. à Ponte conſ. 55. nu. 40.

Tertiò reſp. cum † actio tutelę ſit perſonalis,
7
8 & tutores videantur † obligati ex quaſi contra-
ctu; §. tutores inſtit. de obligat. ex quaſi con-
tractu, & inſtit. de action. §. omnium, Et quan-
9 do agitur † actione perſonali non impeditur
rerum alienatio, nec per eam vitium litigioſi
inducitur, Rober. Lancell. de attent. cap. 4 de
attent. lite pende. num. 481. & 482. vbi teſtatur
com. opin. Iulius Scarlatinus inter conſ. Beroi,
conſ. 177. nu. 18. vol. 1. vbi etiam fatetur hanc
eſſe com. opin. Surd. deciſ. 172. nu. 3. vbi teſta-
tur com. opin. Roma. conſil. 270. num 3. Abb.
conſ. 110. col. pen. verſ. reſtat examinare vol. 2.
Couarr. pract. quęſt cap. 15. num 6. Guid. Papa
quęſt 479. Crauett. conſil. 279. Oſaſc. deciſ. Pe-
10 dem. 144. num. 7. Quinimò ſi agatur † actione
hypotecaria ad rem aliquam pendente iuditio
non prohiberetur eius alienatio, eaquè ſequuta
non induceretur vitium litigioſi; Affl. in conſt.
eorum fraudibus, nu. 13. verſ. 69. caſus, Couarr.
lib. pract. quęſt. cap. 15. ſub num. 6. per auth. de
litig. in prin. & auth. litigioſá, C. de litigioſ.

Quartò reſpondeo, licet in actione reali, vbi
petitur res ratione dominij, vel quaſi, directi,
11 vel vtilis, efficiatur † res litigioſa per ſolam le-
gitimam citationem, Couarr. pract. quęſt cap.
15. nū. 6. vbi teſtatur in hoc vllam eſſe conten-
tionem inter vtriuſq; iuris interpetres, Rober.
Lancell. de attent. cap. 4. rubr. de attent. lite
12 pend. nu. 483. Tamen quando actione † perſo-
nali in rem petitur dominium rei directum vel
vtile, ſequuta demum litis conteſtatione effici-
tur res litigioſa, Couarr. dict. cap 15. nu. 6. circa
fin. gloſſ. in ver. iuditium, l. quamquam, §. 1. ff.
de aqu. pluu. arcend. Angel. in auth. de litigioſ.
col 2. Imol. Dec. & Ripa in cap. cum M. ſuper
gloſſ. fin. extra de conſtit. Et in nostro themate
fuit actū actione perſonali ergo requiritur litis
conteſtatio ad inducendum vitium litigioſi.

Et quod fuit facta adiudicatio per dominam
Franciſcellam bonorum condam Ceſaris eius
viri poſt citationem, ſeu vocationem ad iudi-
tium, & incuſatā cōtumatiam die 22. Ianuarij
1592. ante tamen litis cōteſtationē, patet, quia
13 in † ſummarijs cauſis ſecundū formam nouiſſi-
mæ pragm. litis conteſtatio non inducitur per
citationem, ſed per alios actus, qui in ordinato-
rijs non ſolent, nec poſſunt fieri niſi lite conte-
ſtata, Corſett. in quæſt forenſ lib. 2. quæſt 15.
num 5. verſ. vt igitur ſol. 209 vbi teſtatur hanc
eſſe veriorem, & receptiorem doctorū ſenten-
tiam, quia (inquit) poſt citationē, & vocatio-
nem ad iuditiū ſolent opponi exceptiones dila-
toriæ, & aliæ præparatoriæ iudiij, quæ ante
litem conteſtatam tractantur.

Nequè inducitur litis cōteſtatio per pręſen-
tationē libelli in noſtro themate die 4. Ianuarij
5. Ind. 1592. Quia licet reperiantur, qui dixe-
14 rint per † pręſentationem libelli parte citata li-
tem conteſtari, Tamen ſecundū veriorem opi-
nionem, & in praxi obſeruatam, lis conteſtatur
15 per † termini dationem, ex quo tunc incipiunt
tractari merita cauſæ, Arno probl. 85 circa
fin. & in pract. iudit. cap. 35. circa mediū, quem
ſequuti fuimus ſuper bull. quęſt. fin. num. 4. Et
dato circa veri pręiuditium quod fuerit lis con-
teſtata per libelli pręſentationem militabunt
aliæ tres irrefragabiles reſponſiones.

Quæ benè aduertens Iudex appellationis
Nob. Ciuitatis Meſſanæ circa perſonam tantū
D. Ioſeph. Sforzia viri Donnæ Dianæ in quem
fuerant tranſlata omnia bona condam Ceſaris
Daijnotto, & dictę dominę Franciſcę ex cauſa
dotis die 28. Ianuarij 5. Ind. 1592. illum libe-
rauit. & abſoluit in priori ſentētia indebitè cō-
demnatum, cum omnia prędicta iura quæ mili
tant pro domina Franciſca vendicent ſibi locū
in dicto condam D. Ioſepho videlicet quia nō
adminiſtrauit tutelam, nec hęres fuiſſet tutoris
vel fideiuſſoris, ſed in eum titulo particulari, &
16 oneroſō fuerunt bona tranſlata, & actio † per-
ſonalis non ſequitur feudi poſſeſſorem, vulg. l.
1. § ſi hęres, ff ad trebell. quam refert. Io. Franc.
a Ponte conſ. 82. nu 23. nec actione hypoteca-
ria potui conueniri nō diſcuſſis bonis tutoris,
eiuſquè fideiuſſorum, & quatenus exceperetur
de vitio litigioſi replicatur quia in dote conſti-
tuenda nō datur vitiu litigioſi, nec cōtrahitur
in actione perſonali ad rem, vel hypotecaria in
quibus ſumus, vt ſuperius oſtenſum fuit.

quo ad Donnam Dianam vxorem prædicti
D. Ioſeph vti pręrenſam hæredem fideiuſſoris
17 videtur etiam non potuiſſe condemnari, non †
diſcuſſo tutore, nec eius hæredibus, §. 1. auth.
de fideiuſſor. quem adducit gloſſ. in ver. elige-
re, l. 1. C. de fideiuſſ tut. vel. curat. Tanto magis
quia notoriè conſtat exiſtere bona ſufficientia
18 condā Pompei Spataforæ tutoris, ex † inuenta-
rio hęreditario, & alijs inſtrumētis in proceſſu
19 deductis quæ faciunt † notoriā probationē, &
manifeſtiſſimā, Tiraq. in tract. de retr. lign. §. 2.
glo. 5. ſub nu. 20. Marc. concl. 938. in prin.

Non

20 Non obſtat quod per † clauſulam vt bancus
adiectã in fideiuſſione dicti Ceſaris videtur re-
nuntiatum dictæ excuſſioni, ſeu exceptioni de
principali primò cõueniendo iuxta interpetra-
tionem cap. Regni Regis Alpho. fol. 271.

Quia reſp. notabiliter, quod tàm in caſu prę-
dicto, quàm in omnibus alijs caſibus in quibus
de iure nõ requiritur diſcuſſio principalis, po-
terit fideiuſſor, vel alius ad quem res, vel pecu-
21 nię petitę nõ peruenirint, & † ſecũdario onus
pertineret, excipere, & implorare Iudicis offi-
tiũ, vt diſcuteret principalẽ proprijs expenſis,
& interim ſupraſederi iuditium, Franc. Burſa.
conſ. 112. num. 21. vol. 1. vbi teſtatur hanc eſſe
com. opin. Bar. in l. cum in plures, §. veſtimen-
ta, num. 1. verſ. ſed ex iſto, ff. commod. Paul. de
Caſtr. in l. ſi vt certo, §. ſi duobus, nu. 17. ff. eod.
vbi ſubijcit ita in prattica obtinuiſſe, Roma.
conſil. 114. nu. 4. vbi Horat. Mandoſ. in add. in
litera B. Andre. Barba conſ. 43. col. 5. ſub nu. 5.
verſ. & adduco elegans lib. 2. add. ad Abba. in
cap. 2. num. 5. in litera D. circa prin. verſ. item
adde extra de fideiuſſor. quem refert, & ſequi-
tur Ant. Gabr. lib. 3. concl. tit. de fideiuſſ. concl.
1. nu. 43. Quicquid dixerit Bal. in l. 1. in fin. C.
de cõuent. fiſci debitor, lib. 10. vbi nihil allegat
pro ſe, contra l. illam, vbi Iaſ. C. de collat. Et in
exceptionibus fuit oppoſita diſcuſſio cum clau
ſula in omni meliori modo, ergo, &c.

Et multo minus bona condam Ceſaris dato,
& non conceſſo quod fuerint poſſeſſa, vel poſ-
ſiderentur per dict. Donnam Dianam potue-
rint hypotecata declarari, ex fideicommiſſo de
quo ſtatim inferius.

Nam condam Ioannes Thomas Daijnottus
V. I. D. cũ inſtituiſſet hæredes vniuerſales di-
ctum Ceſarem, & alios duos filios Anibalem,
& Scipionem, nec non hęredes particulares fe-
ciſſet duas alias filias Lucretiam, & Iſabellam
prohibuit perpetuò bona omnia peruẽtura ad
prędictos hæredes vniuerſales, & particulares
eorumq; hęredes, & ſucceſſores vendi obliga-
ri, hypotecari, ac quoquñq; alienationis modo
alienari, ſiue quo ad dominiũ, ſiue quo ad poſ-
ſeſſionem, ſiue directè, ſiue indirectè, eaq; mi-
nimè confundi poſſe cum dotibus, & donatio-
nibus propter nuptias vxorum hęredũ vniuer-
ſalium, vel virorum, hæredum particolarium,
non obſtante quoquñq; ſtatuto, vel conſuetu-
dine in contrarium diſponente quibus deroga-
ri voluit, vt ex teſtamento ſollemni apparet in
actis Dominici Sauoia aperti die 7. Martij 14.
Indict. 1555.

Et licet ex ſola prohibitioni alienationis nõ
inducatur fideicommiſſum in caſu contrauen-
tionis etiã inter plures honoratos, Març. Ant.
Peregr. in tract de fideicomm. art. 14. nu. 2. fol.
128. vbi teſtatur comm. opin. Ant. Gabr. lib. 4.
concl. tit. de fideicomm. concl. 9. ſub nu. 3. vbi
etiam fatetur hanc eſſe magis com. opin. Quic-
quid dixerit glo. in ver. filijs ſuis, l. codicillis, §.
inſtituto, ff. de leg. 2.

Tamen teſtator in noſtro themate non ſtetit
in mera prohibitione alienationis, ſed diſpo-
nendo, in caſu contrauentionis vocauit certas
perſonas dum ſubdit in eodem capitulo, quod
ſi aliquis ex ſuis hęredibus vniuerſalibus, & par
ticularibus, eorumq; hęredibus, & ſucceſſori-
bus in perpetuũ, & infinitum aliquod delictũ
commiſerit propter quod venirent bona con-
fiſcanda, quod tunc bona prędicta intelligan-
tur tranſlata per annum vnum ante delictũ in
vocatos, & vocatas in dicto teſtamanto, eorũq;
hæredes, & ſucceſſores in infinitum, & in per-
petuum quaſi teſtator iuris peritus, & expertiſ-
ſimus pluribus vicibus Iudex Magnæ Curiæ
ſciens varias ſententias doctorũ in illo articulo
22 vtrum bona † prohibita alienari, confiſcari va-
leant, quas refert Clar. in §. fin. quæſt. 78. verſ.
item quęro, ad euitandas prędictas omnes con-
trouerſias diſpoſuit in vno eodemquè capitulo
& ferè cõtextu, vt bona prędicta quæ ante pro-
hibuerat alienari ex cõtractu nõ poſſent ex de-
licto diſtrahi, & in caſu delicti quo bona veni-
rent cõfiſcanda ſuccederent vocati per dictum
teſtatorẽ, eorumq; deſcendentes de ſuo corpo-
re legitimè deſcẽdentes, quaſi in eos per annũ
antea tranſlata prędicta bona videantur.
23 Vt ſic † verba in fine capituli poſita trahan-
tur ad principium ipſius ex identitate rationis,
Bart. in l. talis ſcriptura, §. fin. ff. leg. 3. quem
ſequitur Marc. Anto. Peregr. in tract. de fidei-
com. art. 16. nu. 107.

Ratio autem videtur eadẽ in alienatione ex
24 delicto, & contractu, cum de † contractu ad
delictũ, & è cõuerſo licitè argumẽtetur, l. om-
nẽ, ff. de iud. iuncta glo. l. hęres abſens, ff. eod.
Curt. iun. de feud. par. 15. num. 13. in fin. l. 2. §.
fin. de cuſtod. reo.

Quod etiã demoſtrat dictio, & adiecta inter
prohibitionem alienationis ex contractu, & ex
delicto, dum dixit teſtatur, poſtquã alięnatio-
nem ex cõtractu prohibuerat, & ſi forte ex hę-
redibus, tam vniuerſalibus, quàm particulari-
bus, & eorum earumq; hęredibus, & ſucceſſo-
ribus in perpetuũ, & in infinitũ aliquid forſan
quod Deus auertat delictum, ſeu culpam com-
micteret propter quod, ſeu quam eius bona ve-
25 nirent alicui fiſco incorporanda, Quæ † cop-
pula operatur vt in pręcedenti intelligatur illa
qualitas, quæ in ſequenti proximo ponitur,
Marc. Ant. Pereg. in tract. de fideicom. art. 16.
num. 29. circa med. verſ. imo fortius per gloſſ.
l. ſi ſic, ff. quemadm. ſeruit. ammict. l. fin. ff.
de reb. dub.
26 Nam ſicut † pręcedentia influunt in ſequen
tibus, ita ſequentia videntur repetita in pręce-
dentibus, Hiero. Gabr. conſil. 98. nu. 17. & ſeq.
vol. 1.

vol. 1. per not. in cap. ſecundo requiris extra de appell. & l. 3. §. 1. ff. de lib. & poſth. Menocch. de arb. iud. lib. 2. caſ 64. nu. 19. & conſ. 216. nu. 207. vol. 3. Bart. in l. ſi quis ex argentarijs, §. initium, nu. 3. ff de eden. Roma. ſing 665 in fin. Matheſil. not. 32. Dec. cõſ. 500. nu. 8. Gozzad. conſil. 82. num. 13. Iaſ. conſil. 64. col. vlt. lib. 1. Decian. reſp. 7. nu. 18. vol. 5.

Vndè ſi vocati in caſu alienationis ex delicto cẽſentur vocati in caſu cuiuſlibet alienationis, ex contractu da quo in principio capituli,
27 abſq; dubio ex tali † prohibitione alienationis cõtemplatione certarum perſonarum inductũ cenſetur fideicommiſſum in perſonas vocatorum in caſu cõtrauentionis, Peregr. in tract. de fideicom. art. 14. nu. 3 per l. pater, §. quindecim ff. de leg. 3. Bart. in l. filius familias, §. diui, circa prin, vbi ſedes materiæ, ff. de leg. 1. atq; ita poſſidens Donna Diana omnia bona ex fideicommiſſo ſui aui, non potuerunt eadẽ declarari hypotecata, vel nouiter declarari; Et potuit Donna Diana titulũ ſuæ poſſeſſionis ad ſuã defenſionẽ mutare, cũ ſimus in cauſa appellationis
28 in qua nõ † deducta deducã, & nõ probata probabo, l. per hanc, C. de appellat. l. 3. §. ex pluri-
29 bus, ff. de acqui. poſſ. Et ius † ſuperueniens lite pendente ex cauſa de preterito iuditiũ cõualidat, Ant. Gabr. lib. 2. concl. tit. de iud. concl. 2. nu. 1 l. ſi rem, §. fin ff. de pignor. act. glog. l. ſi mandauero tibi vt a titio, ff mand. gloſſ. l. non poteſt; ff. de iudit.
30 Non obſtat quod legitima † Ceſaris non recipit aliquod grauamen, l. quoniã in prioribus, C. de inoff. teſtam. Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de legitima concl. 1. nu. 1.

Quia reſp. quod fuerunt alienata bona ſatis vltra legitimam per d. Ceſarem in cõdam Anibalem eius fratrem ex cuius perſona veniunt
31 actores; quæ in † legitimam imputari debebunt, Peregr. in tract. de fideicom. art. 39. num. 4. Alex. conſil. 178. col. 3. vol. 5. Ruin. conſil. 135. num. 11. vol. 3. Cephal. conſ. 189. & conſ. 624. nu. 7. & 8.

Neq; obſtat quod domus magna in contrata ſiele vendita ab Anibali, V. I. D. de nocilla vti redempta à cõdam Ceſare potuit, vel poſſet hypotecata declarari.

Quia reſp. apparere fuiſſe emptam ex dotibus dictæ Franciſcellæ vxoris dicti cõdam Ceſaris eum voluntate dotantis iuxta pactũ adiectum in contractu matrimoniali vnde eſt effec-
32 ta † dotalis, cum præſupponatur emptio vtilis, vel nõ damnoſa vxori, l. ita cõſtante, & l. quod ſi fuerit, ff. de iure dot. Auall. conſ. 86. nu. 1. & 15. vol. 4. vbi ſubdit dictas leges etiã procedere
33 in † ſubſidium aliorũ bonorũ, Socc. Sen. conſ. 284. col. 1. ſub nu. 1. vol. 2. Ioan. Vinc. Honded. conſ. 14. nu. 50. Socc. Iun. conſ. 118. ſub nu. 11.
34 vol. 3. Licet regulariter res † empta ex pecunia dotali non efficiatur dotalis, l. ex pecunia, C. de iure dotium.

Neq; obſtat quod Franciſcella non obtinit poſſeſſionem rerum adiudicatarum, & ex cauſa poſteriori ſibi adiudicaſſet, quia, & ſi vera fuiſſent citra veri præiuditium nõ faciunt ad rem; quia ſiue ex cauſa anteriori, ſiue poſteriori fuiſſet facta adiudicatio tertia eſt Franciſcella, & non debuit impeti nõ diſcuſſo principali, item ſiue ſequuta fuerit poſſeſſio bonorum adiudicatorum ſiue nõ, tertij ſunt Franciſcella, & Don Ioſeph, & licet remanſiſſent bona pęnes Donnam Dianã pręten ſam hęredẽ obſtat exceptio diſcuſſionis cõtra principalem expenſis ipſius, & fideicommiſſum de quibus ſupra.

Quapropter per Magnam Curiam fuerunt abſoluti, correcta priori ſententia.

ARGVMENTVM.

Enuntiantur inditia aliqua aſſaſſinij.

SVMMARIVM.

Delicta regulariter probantur plenè duobus teſtibus, num. 1. amplia, nu. 2.
Maſcard. Calepinus probationum dici poteſt, nu. 3.
Probatio per coniecturas ſufficit ad probandũ ea, quæ clam, & occultè fieri conſueuerunt, nu. 4.
Teſtes innimici repelluntur abinitio, & recepti nullã fidem faciunt etiam in criminibus exceptis, nu. 5.
Teſtes non omni exceptione maiores admictuntur in delicto domi patrato, nu. 6.
Homicidij tractatus eſt difficilis probationis, nu. 7.
Teſtes in habiles admictuntur in ſubſidium in his quæ ex natura facti ſunt difficilis probationis, num. 8. ratio, nu. 9. declara, nu. 10.
Oppoſitiones contra teſtes debent pleniſſimè probari, num. 12.
Aſſaſſinij crimen equiperatur crimini leſæ Maeſtatis, num. 13. & 85.
Meretrix admictitur in teſtem in crimine leſæ Maeſtatis, nu. 14.
Teſtimonio iurato ſtatur, & non ſecundo extraiuditiali ſine iuramento, nu. 15.
Teſtis non poteſt reuacare atteſtationem in præiuditiũ partis, etiam in articulo mortis, nu. 16.
Teſtis aſſinis non eſt integer, nu. 17.
Innimicus affinis mei, eſt meus inimicus, nu. 18.
Identitas perſonæ teſtis debet conſtare per nomen, & cognomen, nu. 19.
Exequutio ſententiæ capitalis non debet nimis differri, num. 20.
Soccius delicti qui coniurationem factam pandit dicitur teſtis habilis, nu. 21.
Soccius delicti non dicitur qui mandatum ad homicidium non receperit, eſſetquè laudandus, & in teſtem recipiendus, nu. 22.
Principiũ menſis dicitur vſq; ad mediũ ipſius, nu. 23.

Princi-

Principiũ offitij dicitur vſq; ad mediũ ipſius, nu. 24.
Ratio diuerſitatis vbi reddi non poteſt idem ius eſt ſtatuendum, num. 25.
Teſtes ſunt adiuuandi, & reducendi ad concordiam, num. 26.
Teſtium depoſitiones interpretrari debent, vt falſitas euitetur, nu. 27.
Teſtes ſunt adaptandi ad id quod deponunt, nu. 28.
Numerus pluralis eſt contentus duobus, nu. 29.
Luſor non eſt idoneus teſtis, quando contra eum eſſet probata conſuetudo ludendi tempore depoſitionis, num. 30.
Ebrietas non repellit teſtem, niſi probetur, quod eſſet ebrius tempore teſtimonij, nu. 31. & 87.
Tortura purgat omnia crimina, num. 32. vt tortus, & negatiuus non poſſet dici criminoſus, nu. 33.
Pauper dicitur arbitrio Iudicis, nu. 34.
Teſtis pauperis fides non in totum reiicienda, nu. 35.
Teſtis patiens plures defectus non probat, etiam in caſibus vbi veritas aliter haberi non poſſet, num. 36. declara, nu. 38.
Teſtium depoſitione confortantur coniecturis, nu. 37.
Probatio per coniecturas neceſſarias requiritur in delictis difficilis probationis, nu. 39.
Probatio per coniecturas probabiles ſufficit in aſſaſſinio, nu. 40. arbitrio Iudicis, nu. 45.
Coniecturæ quales debeant eſſe in in crimine aſſaſſinij, num. 41.
Coniectura propriè eſt de re dubia, nu. 42.
Coniectura vndè deriuetur, nu. 43.
Inditia ad torturam ſunt Iudici arbitraria, nu. 44.
Arg. de toto ad partem, & è contra validũ eſt, nu. 46.
Aſſaſſiniũ probatur argumentis probabilibus, nu. 47. Etiam ad imponendam pænam mortis, nu. 48.
Canones non ſolent ad ſanguinem punire, nu. 49.
Cap. 1. de homicid. lib. 6. vt procedat quæ requirantur, nu. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. & 60.
Conatus deuentus ad actum proximum ſufficiet in aſſaſſinio, nu. 53.
Aſſaſſinium dicitur, etiam quod homicidium fuerit factum ad complacentiam, nu. 56. contra, nu. 57.
Chriſtianus quilibet præſumitur inter chriſtianos, num. 59.
Vir, & vxor ſunt eadem caro, & vnũ corpus, nu. 60.
Viricidium maius delictum eſt, quàm matricidium, num. 61.
Fama probatur per duos teſtes tantum, nu. 62.
Fama in delictis difficilis probationis facit inditium ad torturam, nu. 63.
Teſtis omni exceptione maior quis dicatur, nu. 64.
Teſtes deponentes ſuper fama, qualiter deponere debeant, nu. 65. & 66.
Copula carnalis non probatur ex confeſſione extraiuditiali adulteræ, nu. 67.
Atteſtationum ſingularium, tantum probant mille, quantum vna, nu. 68.
Præſumptio vna fortior tollit aliam, nu. 69.
Innimicitia varia non attenditur, quando conſtat de delinquente, nu. 70.
Fama mala in ſpecie præfertur bonæ in genere, nu. 71.
Præſumptio in ſpecie tollit præſumptionem in genere, num. 72.
Teſtes duo ſuper infamia deponentes, præferuntur etiã mille contrarium aſſerentibus, nu. 73.
Matrimonium illico contractum per vxorem inculpatam de iuridico eſt graue inditium, nu. 74.
Veſtium lugubrium dimiſſio eſt maxima præſumptio contra vxorem inquiſitam de morte viri, nu. 75.
Exteriora indicant animi ſecreta interiora, nu. 76.
Animus ex factis, & verbis oſtenditur, nu. 77.
Vxor non lacrimans de morte viri ſui eſt ſuſpecta de nece eius, num. 78.
Conſuetudo Catinenſis conſtituit bona vndequnq; queſita tripartiri natis, nu. 79.
Odium domeſticũ inter virum, & vxorem eſt grauis coniectura contra vxorem de viricidio, nu. 80.
Teſtis omni exceptione maior dicitur ille contra quem nihil oppoſitum nec probatum fuerit, nu. 81.
Inditium quodlibet remotum probari conuenit duobus teſtibus, nu. 82.
Seruus eſt idoneus teſtis in his quæ ſunt difficilis probationis, ſeu vbi probatio aliter haberi non poſſet, num. 83.
Seruus cum tortura eſt legitimus teſtis, nu 84.
Seruus in crimine læſæ Maeſtatis admictitur in teſtem num. 86.
Falſitatis ſpecies eſt inueriſimilitudo, nu. 88.
Indítia mãdati ad occidendũ plura, nu. 88. 90. & 95.
Contumacia, & bannũ arguit veritatẽ delicti, nu. 89.
Libertus eſt idoneus teſtis contra alios præter patronum, nu. 91.
Teſtimonium de auditu non eſt propriè teſtimonium, num. 92.
Accuſandi ius regulatur ſecundum ius ſucceſſionis, num. 93.
Tutor vnus non poteſt accuſare ſine alio ſi ambo coniunctim dati fuerint, nu 94.
Sollicitans de nece alicuius cum ad eum nõ pertineat, remanet valde inditiatus de homicidio, num. 95.
Aſſaſſinus punitur ommiſſo ordine regulari, nu. 96.
Deo non poteſt pinguior victima mactari quæ homo iniquus, num. 97.
Crudelis non dicitur, qui maleticos occidit, nu. 98.
Iuſtus lætabitur cum viderit vindictã, & manus ſuas lauabit in ſanguine peccatorum, nu. 99.
Publica lætitia turbatur, quando delinquentes nõ puniuntur, num. 100.

DECISIO. XXXX.

QVod debeat ſententia vltimi ſupplitij prolata per Magnam Curiam vti iuſtiſſima exequi contra iſtos pe Patania, & Principi probatur iure optimo ex infra dicendis. Primò quia mandatũ datum ab Agatha Patania Coſmo Principi pecunia mediante vt occideret eius virum probatur duobus conteſtibus Iacobo Brundo, vt in fol. proceſſus

proceſſus mihi 57. & Agatha Ruſſo fol. 17. Et
1 † delicta regulariter plenè probantur duobus
teſtib⁹, Clar. in pratt. crim. §. fin. quęſt. 66. verſ.
debes etiã ſcire, Ioſeph Maſcard. vol. 1. de pro-
bat. quęſt. 5. num. 117. cap. in omni, & cap. licet
extra de teſtib. l. vbi numerus, ff. eod. quam ad
ducit Auall. conſil. 81. nu. 12. vol. 2. Etiam non
2 omni † exceptione maioribus, quando delictũ
domi patratum fuiſſet (vt in caſu noſtro euenit
in quo mandatum fuit datum in domo Agathę
Brundo, & fuit etiam exequutum, & conſuma-
tũ in domo miſerandi occiſi) vt nouiſſimè do-
3 cuit Ioſeph Maſcard. (qui † vere omnium pro
bationũ Calepinus dici poteſt) in 1. vol. concl.
496. nu. 8. & reſpondit Roma. conſ. 351. nu. 7.
nec ab eo diſſentit Ant Gabr. lib. 1. concl. tit. de
teſtib. concl. 10. nu. 73. verſ. quarto principali-
ter limitat, vbi curioſe plures congeſſit cõcor-
dantes, nec diſplicuit Alex. in conſ. 176. col. 2.
verſ. & in hoc cõcludo in fin. vol. 2. vbi propriè
declarat caſum noſtrũ, in quo ex natura ipſius
facti alij teſtes interuenire non poterant, & in
conſ. 151. col. 2. in prin. verſ. nec ad hoc obſtat,
vol 5. & in conſ. 77. col. 1. in fin. verſ. nõ obſtat,
vol. 7. vbi etiam dicit quod ad probandũ ea quę
4 clam, & occultè fieri conſucuerunt, lex † eſt
contenta probationibus, quæ fiunt per conie-
cturas, & quæ haberi veriſimiliter poſſunt, &
in conſ. 24 col. 2 verſ. pro hoc bene facit vol. 2.
Niſi teſtes repellerentur ex capite innimicitię,
5 quia tunc etiã in † criminibus exceptuatis non
ſolum recepti nullam fidem faciũt, verum etiã
à teſtimonio repelluntur ab initio, Ioſeph Ma-
ſcar. vol. 1. de probat concl. 464. nu. 21.

Ex quo infero quod obiectiones, & excep-
tiones, quæ ex parte condemnatorum oppo-
nuntur aduerſus dictos teſtes nõ habent anni-
hilare eorum depoſitiones.

Primò enim opponitur aduerſus Agatham
Ruſſo quod eſt meretrix, cui reſpõdetur vltra
6 adductum axioma, & doctrinas, quod in † de-
licto domi patrato admictũtur teſtes nõ omni
7 exceptione maiores, Quia † tractatus homici-
dij eſt difficilis probationis, vt ſcripſit Farin.
quęſt. 18 nu. 105. At in his quæ ex natura facti
ſunt difficilis probationis, admictũtur in ſubſi-
8 dium † etiam teſtes inhabiles, ne delicta pro-
9 bationũ † defectũ impunita remaneant, Dec.
conſ. 342. nu. 3. vbi teſtatur hanc eſſe commu-
nem regulam, Anto. Gabr. lib. 1. concl. tit. de
teſtib. concl. 7. nu. 1. & 6. vbi ſubdit quod ſuffi-
10 ciet quod à † communiter accidentibus alij te-
ſtes haberi non poſſent.

11 Secundò reſpond. quia iſta † exceptio non
probatur plenè in proceſſu, nam licet Carolus
de Archangelo deponat de certa ſciẽtia in fol.
111. tamen Franciſcus Muxumarra deponit ex
12 dicto, vt in fol. 115. & † obiectiones teſtium
debent pleniſſimè probare, Ioſeph Maſcard.
vol. 1. de probat. concl. 1. nu. 16. Crauet. conſil.
169. num. 3. in fin.

Tertiò reſp. crimen aſſaſſinij (in quo nos ſu-
13 mus vt infra dicam) equiperatur † crimini lęſę
Maeſtatis pratt. Carrer. in § circa nu. 21. fol. 79.
poſt Marſil. in conſ. 19. & Gramm. voto 9. At
14 in † crimine læſæ Maeſtati admictitur mere-
trix, Ioſeph Maſcard. vol. 1. de probat. concl.
462. nu. 7. ergo, &c. vt in ſimili arguit Carrer.
in d. §. circa, nu. 21.

Secũdò opponitur aduerſus dictam Agathã
Ruſſo cõfeſſio extraiuditiali hic Meſſanę facta
coram Frãciſco Muxumarra, & Ioſepho Ruſſo
qualiter depoſuit falſitatem ad pręces Vincẽtij
Caudaruni, vt in fol. proceſſus 101. & 116.

Ad quod reſp. quia cũ primũ dicta Agatha
depoſuerit in iuditio, & cũ iuramẽto, & poſtea
15 extra iuditium, & ſine iuramento, debet ſtari †
primo dicto cum iuramento in fauorem partis
pro qua depoſuit, vt eidẽ pręiudicare amplius
16 non valeat, etiam † quod reuocatio fuerit facta
in articulo mortis, Clar in §. fin. quęſt. 54. verſ.
ſecũdus eſt caſus vbi fatetur cõmunem opinio-
nem, & docuit Bar. in l. ſi quis in graui, § ſi quis
moriens circa fin. ff. ad ſillea. & in l. eos, nu. 4.
ff. de falſis, Alex. in l. ſciendum, nu. 33. in fin. ff.
de verb. obl. Anto. Gabr. lib. 7. concl. de crim.
concl. 30. nu. 1. & concl. 32. nu. 1. Ioſeph Ma-
ſcard. vol. 1. de prob. concl. 359. nu. 32. Auall.
conſ. 16. nu. 7. vol. 1.

Et tanto magis in caſu noſtro in quo aſſertio
dictæ Agathæ non conſtat per teſtes integros,
quia eam atteſtatus Ioſeph Ruſſus affinis in ter-
tio gradu dictę Agathæ Patania cõdemnatę, vt
fatetur in principio eius depoſitionis fol. 100.
17 & † affinis non eſt teſtis integer. l. parentes, C.
de teſtib. vltra quia fuit iniuntus vti diſturba-
tor productionis a Don Ceſare Gregorio dele-
gato in cauſa, vt cõſtat in actis eius offitij, eſtq;
legatarius tam Lucæ Patania patris dictę Aga-
thæ, quàm dictę Agathæ, in teſtamento quod
fecit carcerata in caſtro Vrſino Ciuitatis Cata-
nię in quo etiã reliquit plura legata Ioſepho de
Xacca, Petrutię l'Arciachono, Deſiatę Migne-
mi, & alijs teſtibus nominatis in proceſſu, vti
informatis de aſſaſſinio prædicto carceratis in
præſentiarum hic Meſſanæ, vt legitur in actis
Notarij Alexandri Greco, & Damiano die 21.
Aprilis 5. Indict. 1592.

Item atteſtatus Frãciſcus Muxumarra, vt in
fol. 116. qui coram Magna Curia confeſſus fuit
eſſe innimicum meum, qui ſum ſororius accu-
18 ſatoris, & occiſi, & innimicus affinis † mei, eſt
meus innimicus, Bart. in l. ſi tutor, §. ſi tutor, ff.
de ſuſpe. tuto. Item fuit iniunctus Catinæ per
D. Ceſarem Gregorio delegatum in cauſa, vti
diſturbator productionis, Item fuit alias accu-
ſatus de homicidio voluntario cuiuſdam de bo
no accurſio, Item fuit aliàs iniunctus, & prohi-

bitus ob malos eius mores deferre arma defen-
ſiua, & offenſiua, Item fuit alias accuſatus de
furtis, item eſt ſcriba Aleſſandri la Turri ſoceri
dictæ Aghatæ, Item patitur alios defectus qui
fuerunt oppoſiti coram Illuſtriſſ. Præſidente,
& M. R. C. prout in proteſtationib⁹ cum pro-
ceſſu preſentatis.

Item pro depoſitione iudiciali dictę Agathę
contra aſſertionem extraiudicialem adſunt plu-
res coniecturę, & preſumptiones quia poſtquã
dicta Agatha Ruſſo fuit reperta hic Meſſanæ
tempore dati termini extraordinarij, & erat te-
ſtis quæ nimis factum ſtringebat, debebat co-
ram Magna Curia à parte aduerſa adduci vt re-
uocaret primam atteſtationẽ ſuam iuditialem
imò vocata à Magna Curia non comparuit, vt
cõſtat Magnæ Curiæ, & Illuſtriſſ. Preſidenti,
Et contra extrauditialem confeſſionem dictæ
Aghatæ Ruſſe eſt maxima preſumptio falſita-
tis quia dicti Ioſeph Ruſſo, & Franciſcus Mu-
zumarra teſtantur nõ cognoſcere dictam Aga-
tham Ruſſo, vnde potuit falſo ſupponi aliqua
mulier, quæ doloſè nomine dictæ Agathæ te-
ſtaretur, contra l. teſtium, vbi Bal. C. de teſtib.
19 cũ † debuit cõſtari de identitate perſonę ipſius
teſtis per nomen, & cognomen, Crauett. conſ.
169 nu. 4. circa med.

Tertiò opponitur quia dicta Agatha depo-
nit quod audiuit unũ ſaium predictũ tranſeun-
do de ſala domus dictę Agathę Brundo, & ſtan-
do in aula eiuſdem domus, & calumnioſè prę-
tenditur quòd dicta domus non habet aulam,
ſed tantum vnum corpus.

Ad quod reſpondetur quod in contrariũ eſt
veritas quia dicta domus habet ſalam ſimul, &
aulam ſalæ cohęrentem, & pars aduerſa verbis
veriſimilibus conatur prolongare exequutio-
20 nem ſententiæ, quam differre † iudicantes nõ
debent, cum interea multa contingere poſſint
ipſis iudicibus periculoſa, & reipublicæ dam-
noſa, vt admonet Clar. in §. fin. quæſt 97. verſ.
ſed pone circa fin.

Aduerſus autem Iacobum Brundo opponi-
tur, primo quod eſt complex delicti, Ad quod
21 reſpondetur primo quia complex † delicti qui
coniurationem factam pandit propter difficul-
tatem probationis ex ſuaptè natura criminis di-
citur teſtis habilis, & maior omni exceptione,
Dec. conſ. 342. nu. 3. & in verſ. & iſta concluſio
vol. 3. Ioſeph Maſcard. vol. 1. de probat. concl.
338. num. 6. limit. 4. Boſſ. rub. de manda. ad ho-
micid. num. 20. circa fin verſ. & non eſt verum
Gramm. voto 3. nu. 6.

22 Secundò reſp. quod non dicitur complex †
delicti qui mandatum ad homicidiũ non rece-
pit, ſed ſolummodo fuit requiſitus, & tentatus
de delicto, imò magis eſt laudandus, & in teſtẽ
legitimũ recipiendus, vt reſpondit ille (cui in
iure nihil fuit ignotũ) Bal. (inquam) conſ. 429.
circa prin. vol. 3. per l. ſi quis ſeruo, C. de furt.

Secundò opponitur quòd dictus de Brundo
depoſuit quòd in vltimis menſis Februarij, ſeu
in principijs menſis Martij, alterum ex vtroq;
affirmando acceſſit ad domum Agathæ Brun-
do eius ſororiæ, & intellexit mandatum prędi-
ctum datum per Agatham Patania, & receptũ
per Coſmum Principi, cum appareat dictum
Coſmum fuiſſe excarceratũ ſub fideiuſſione de
reddendo infra mẽſem, preſtita in Curia Capi
taniali CCC. pro quo interuenit fideiuſſor di-
ctus Iacobus Brundo die 11. Maij 5. Ind. 1592.
23 Quia reſp. quod principiũ † menſis dicitur
vſque ad medium ipſius, arg. eorum quæ not.
Bart. in l. 2. & ibi Alex. in apoſtill. ff. de furt. &
in l. 1. §. is videtur, & ibi quoquè Alex. ff. ſi quis
ius dice. non ob temper, quem refert Bertacch.
24 in repert. in ver. principium. nu. 2. vbi † princi-
pium (docent) offitij dici vſq; ad mediũ offitij,
ita & in menſe cõcludendum videtur, cum ra-
25 tio † diuerſitatis reddi nõ poteſt, l. à titio, ff. de
verb. oblig. l. illud, ff. ad l. aquil. Preterea teſtes
26 ſunt adiuuandi, & † reducendi ad cõcordiam,
& eorum depoſitiones interpretari debent, vt
27 falſitas euitetur, Auall. conſ. 52. nu. 14. vol. 2.
Bertacch. in reper. in ver. teſtium impugnatio,
nu. 10. 11. & 12. Gramm. conſ. 29. ſub nu 3. &
28 conſ. 50. nu. 39. vbi ait quod teſtes † ſunt adiu-
uandi, & adaptandi ad id quod deponunt.

Tertiò opponitur quod dictus de Brũdo eſt
luſor, ſed reſpondetur quod in proceſſu nõ ap-
paret quod eſt ſolitus, & conſuetus ludere, ma-
xime tempore depoſitionis, ſed quod fuit viſus
ludere pluribus vicibus, vt teſtatur Franciſcus
Pezzapani fol. 95. Paulus Caruſio fol. 94. Aſſen
ſius Nigro fol. 96. Magiſter Michael de Sauuca
29 fol. 97 quę † vices verificari poſſunt in duabus
tãtum, arg. l. vbi numerus, ff. de teſtib. Et luſor
30 † tunc non dicitur idoneus teſtis, quando con-
tra eum eſſet probata conſuetudo ludendi tem
pore depoſitionis (cum potuiſſet eo tempore
reperiri irreprehenſibilis, mutatus a prima ſua
malitia) Dec. conſ. 163. nu. 10. verſ. quarto non
deponit, Crauett. conſ. 169. num. 5. circa med.
31 vol. 1. vbi etiam dicit quod ebrietas nõ † vide-
tur repellere à teſtimonio, niſi probetur quod
teſtis eſſet ebrius tẽpore teſtimonij per doctri-
nam Bal. cap. 1. in fin. extra de teſti. Menocch.
conſil. 788. num. 17. vol. 1. & Marſil. in rub. ff.
de falſis, num. 35.

Quartò opponitur quod eſt criminoſus, &
notatus crimine homicidij, pro quo fuit tortus
& in negatiua perſiſtit, vt colligitur ex depoſi-
tione Pauli Caruſio fol. 95. Michaelis de Sauu-
ca fol. 97. & Frãciſci de Sauuca fol. 95. & ex eu-
logio, Quia reſp. quod nõ poteſt dici crimino-
32 ſus cũ † tortura cõtrariũ approbauerit, adeo vt
33 puram † veritatem dixiſſe preſumatur, Clar. in
§. fin. quæſt. 64. verſ. illata reo.

Quintò

Quintò opponitur quod eſt pauper, & cum
34 † arbitrio iuſdicentis remićtitur, quis dica-
35 tur teſtis pauper, non vt in † totum repellatur,
ſed vt aliqualiter eius fides diminuatur, Me-
nocch.de arb.iud. lib.2.cent.1. caſu 65. nu. 11.
& 12.l.3.§.tu magis. ff de teſtib. non arbitrabi-
tur Dominus Iudex dictũ Iacobum pauperem
eſſe qui artem textoriam exercet, vt ex teſtimo
nio Pauli Caruſo fol.95. perpenditur.

Et conſequenter quia oppoſitiones contra
dictos teſtes partim non apparent legitimè ap-
probatę. partim nõ ſunt reuelantes, Nõ obſta-
bit propoſitio illa legalis quod quãdo teſtes pa-
36 tiuntur plures † exceptiones, & defectus, non
probant etiã in caſibus vbi veritas aliter haberi
non poſſet de qua per Anto. Gabr.lib.1. concl.
rub. de teſtib.concl.7 nu 10.

Tanto magis quia dicti teſtes non ſunt nudi,
ſed veſtiuntur pluribus cõiecturis probatis per
37 alios teſtes fide dignos per † quos coadiuuan-
tur, & cõfortantur vt fidem faciant, Menocch.
de prçſumpt. lib.2. prçſumpt.51. ſub num. 19.
gloſ.l.3. in prin. ff. de teſtib.

Reſpondetur etiam alio modo propoſitioni
probatæ per Ant.Gabr. vbi ſupra, vt procedat
38 in illis delictis † ordinarijs in quibus difficilis
eſt probatio, puta falſitas, dolus, ſimulatio, con
tractus, partus ſuppoſitio, incendium, adulte-
rium, ſimonia, ſodomia, furtum, tractatus de
homicidio, matrimonium clandeſtinum, tor-
tura, occultatio, ſeu laceratio ſcipturarum, ve-
nenatio, falſa moneta, & huiuſmodi, de quibus
Farin.quæſt. 18.nu.104.

39 In quibus delictis vt † ſequatur condemna-
tio requiruntur coniecturæ, & prçſumptiones
neceſſariæ, Menocch. de præſumpt.41.nu.27.
prçſumpt. 36. num. 2. & lib. 2. prçſumpt. 33.
nu. 18, & lib. 1. quçſt.38.nu.4.& quçſt.2. num.
7.& quæſt.3.num.9. Ioſeph Maſcard. vol.1. de
probat.concl. 59.num 9.cap.aſſerte, vbi Felin.
extra de prçſumptio.

Non autem procedit interminus cap. 1. de
homicid. lib.6. vbi non ſolum propter difficul-
tatem probationis, ſed etiam propter dirita-
40 tem criminis ſtatuit legiſlator ſufficere † ad
condemnandum coniecturas tantum probabi-
les, vt ibid. docuit Gemin. col.3. & cæteri ca-
noniſtæ, Ant.Gabr. lib.7. concl. tit. de malefit.
concl. 1. num. 20. Felin. in cap. aſſerte col. 4.
extra de preſumpt. Marſil. in pratt crim.§.exa-
minanda col. 3.

41 Coniecturę † enim de quibus loquitur dictũ
cap. 1. naſcuntur a probabilibus non autem ne-
ceſſarij, quia ſi à neceſſarijs orirẽtur nõ dubia
ſed certa res eſset, & conſequenter in aſsaſſinio
non eſset conſtituta per legiſlatorẽ aliqua ſpe-
42 cialitas cum † coniectura propriè ſit de re du-
43 bia, deriuata à coniecto † coniectas quod idem
eſt quod exiſtimo, & diuino, Menoch. lib. 1. de
prçſumpt. quçſt 7.num.21.24.26.27.& 29.

44 Et ſicut † inditia ad arrogãdam torturã ſunt
Iudici arbitratia, Menocch. de arbitr.iud. lib.2.
cent.3.caſu 270.nu.3. Clar. in §. fin. quæſt. 20.
verſ. ad torturam, & quçſt.64. verſ. dixi quoq;
vbi teſtatur com.opin. Bart. in l fin. nu.5. ff.de
45 quæſtio. Ita crederem ad † cõdemnandũ in ca-
46 ſibus à iure expreſſis arg. de † toto ad partẽ, &
èconuerſo, l. quæ de tota, ff. de rei vendic.

Apparet ex prædictis mandatũ eſſe legitimè
probatum contra Agatham Patania, remanet,
vt oſtendẽ exequtionem mãdati prędicti quod
etiam conſtat fuiſſe cõſumatum in duabus ho-
ris, & dimidia noctis Veneris Sancti in portico
domus occiſi per dictũ Coſmum indutum la-
neis veſtibus contra eius mortem, & habentem
fictam barbam, & in manibus ſcupettonem à
rota, ſeu à ficili longitudinis circa palmũ vnũ
cõtra viceregiam pragm. de arm. prohib. tom.
1.fol.146. & aliam circa mutationem veſtium
editam in eodem tomo, vt ex cõteſtibus depo-
ſitionib[9] deuiſu (ſtãie luſtrulunę) Nicolai Cap
padonna fol. 65. & Ioſephi de Xacca fol. 71. &
aliorum deponentiũ de inditijs ſatis proximis
delicto, vt Ioſephi de Betta fol. 1. Tiſanij Con-
faluni fol. 13. Io. Baptiſtæ Paguni fol. 60. No-
tarij Michaelis Romano fol. 57. Scipionis Pa-
guni fol. 63. Magnifici Ioſeph. Platamuni fol.
67. Magiſtri Blaſij de Fallica fol. 2. Valeriani
Capunetto fol. 8. Pauli Emilij Promontorio
fol. 10. Vincentij de Iurlando fol. 15. Magiſtri
Nicolai Vanatij fol. 8. Iacobi Frauetta fol. 27.
Io. Petri Vela fol. 55.

Ex quibus, prçſuppoſito etiã, quòd delictũ
fuiſſet regolare; & ordinarium apparet nihilo-
minus probatum legali numero teſtium.

Sed ſi materiæ folium voluimus, reperimus
quòd ſumus in caſu cap. pro humani de homi-
47 cid. lib.7. & ſic in crimine irregulari † aſſaſſinij
in quo propter eius immanitatem non exigitur
plena probatio, ſed ſufficiet conſtare per præ-
ſumptiones, inditia, coniecturas, & probabilia
argumenta, prait. Carrer. in §. circa, nu. 18. fol.
79. Maſcar. vol. 1. de probat. concl. 137.nu.1.

48 Etiam ad † imponendam pęnam mortis or-
dinariam (quia tex.d.C.1. loquitur de pęna ſpi-
49 rituali, cum † canones non ſoleant ad ſangui-
nem punire) Clar in § fin.quæſt.20.verſ. ſcias
etiam, & in §. aſſaſſinium verſ. pręterea quam-
uis, Placa epit. delict. cap. 19. nu. 16. vbi teſta-
tur hoc eſſe conſtitutiſſimum.

Et non ſolum diſpoſitio dicti capituli primi
comprehendit mandatarium, verum etiam, &
mandantem, Ant. Gabr. lib. 7. concl. tit. de cri-
min. concl. 1. nu. 32. Menocch. de arb iud. caſu
360. nu. 43. lib. 2. cent. 4.

50 Et vt vendicet ſibi locum † diſpoſitio dicti
cap. 1. plura coppulatiuè requirũtur, quæ om-
nia ſunt in noſtro themate verificata. Primò

51 requiritur † mandatum ad occidendum de quo
52 in prin. diximus. Secudò requiritur † receptio
ſeu ipſius mandati exequutio, de quo etiam ſu-
perius verſ. remanet vt obſtenda, Imò propter
53 diuitatẽ criminis ſufficiet conatus deuentus ad
actum proximum, prait. Carrer. §. homicidium
nu. 8. fol. 77. Clar. in §. aſſaſſiniũ verſ. ſcias etiã,
& in §. fin. queſt 92. verſ. ſcias tamen. Tertiò re-
54 quiritur † datio pecuniȩ, Ioſeph Maſcar. vol. 1.
de probat. concl. 138. nu. 1. vbi teſtatur comm.
opin. Viui. lib 1. com. opin. in ver. aſſaſſinij in
55 prin. Imò ſufficeret † ſola promiſſio cuiuſlibet
rei certæ, vel incertæ, Ant. Gabr. lib. 7. concl.
sub. de crim. concl. 1. nu. 2. & 3. Quod requiſi-
tum probatur etiã in caſu noſtro per Iacobum
Brundo. & Agatham Ruſſo quorũ teſtimonijs
apparet fuiſſe per Agatham Patania datos tres
ſcutos dicto Coſmo, & promiſſȩ aliȩ vntiȩ cen-
tum ſequuto aſſaſſinio, & (ſecundum aliquos)
56 ſufficiet † fuiſſe factum homicidiũ ad compla-
centiam alterius, vt puniatur tamquàm aſſaſſi-
nium, a Piaca in epit. delict. cap. 19. ſub nu. 10.
fol 294. Gramm. vot. 9. Io. And. in cap. penult.
extra de cler. non reſid. Alex. in l. 1. ff. de eo per
57 quem fact. er. licet † Magna Curia contrariam
ſentẽtiam ſemper amplexa fuerit, quã videtur
firmare Anto. Gabr. lib. 7. concl. 1. num. 3. Bal.
conſ 372. in fin. vol. 5. Quartò requiritur quod
58 † occiſus fuerit Chriſtianus cuius qualitas non
59 eſt neceſſaria probari, cum † quilibe prȩſuma-
tur Chriſtianus inter Chriſtianos, Ioſeph Ma-
ſcar. vol. 1. de probat. concl. 138. nu. 14. Carrer.
in prait crim §. circa nu. 15. verſ. quid in dubio
fol. 79. Imò fortius in caſu noſtro vbi fuit occi-
ſus, & Chriſtianus, & maritus, & ſic propria ca-
60 ro, quia vir, & † vxor ſunt eadem caro, & vnũ
corpus, cap debitũ extra de bigam. cap. idonei
61 4 queſt. 3. Et viricidiũ maius † eſt delictũ, quã
matricidiũ Menocch. conſ. 928. nu. 48. vol. 10.

Et vltra quod ſuperius oſtendidi aſſaſſinium
fuiſſe pleniſſimè probatum dabo etiam vrgen-
tiſſima inditia fortificãtia prȩdictam probatio-
nem, ex quibus etiam ſolum modo potuiſſet ſe-
qui condemnatio propter ſpecialitatem crimi-
nis, Menocch. conſ. 788. nu. 1. vol. 8. Bal. conſ.
84. vol. 3. Dec. conſ. 88. nu. 3.

Primum itaquè inditiũ eſt fama publica quæ orta fuit ſtatim perpetrato delicto contra Agatham Patania quæ occidi mandauerat Coſmo Principi virum ſuũ de qua deponunt ſexdecim teſtes, Magnific⁹ Proſper de Syracuſis ar. med. doct. fol. 71. Ioſeph de Betta fol. 2. Tiſanius Cõ ſaluni fol. 15. Magiſter Andreas lo Zizo fol. 17. Gregorius Serafinus fol. 18. Philippus Franciſcinus fol. 18. Vincentius Gabella fol. 23. Magiſter Antoninus Pariſi fol. 23. Fabritius Natali fol. 27. Magiſter Fabianus la Roſa fol. 32. Michael Bona fol. 35. Vincẽtia Mauchieri fol. 41. Magiſter Iacobus Calandra fol. 47. Philippus
Chiarenza fol. 70. Antonius Mauchieri fol. 3.
62 Magiſter Mattheus de Guerrera ſol. 71. Cum †
duo tantum ſufficerent ad probandam famam,
Maſcar. vol. 1. de probat. concl. 396. nu. 2 gloſ.
l. 3. §. eiuſdem, ff. de teſtib.

Quæ fama ſola in delicto difficilis probatio-
63 nis (vt in noſtro caſu) facit † ſemiplenam pro-
bationem, & inditium ſufficiens ad torturam,
Clar. in §. fin. queſt. 21. verſ. fama ſola circa me-
dium, ibi poſſet etiam eſſe delictum, & quæſt.
60. verſ. frequens etiã, quem ſequitur Menoch.
lib. 1. prȩſumpt. queſt. 89. nu. 34. Maſcar. vol. 1.
de probat queſt. 11. num. 21. Farinat. queſt. 47.
nu. 54. opponitur contra dictum inditiũ famæ,
quod Magiſter Fabianus la Roſa, vnus ex ſex-
decim teſtibus prȩd. ctis eſt perſona vilis condi
tionis quod probant Ceſar. Baeli fol. 110. & Ia-
cobus Purtuſio fol. 103. cum re vera ſit perſo-
na ſatis honorata, & ditiſſima.

At tamen cõtra alios quindecim teſtes nihil
eſt probatum vnde remanent omni exceptio-
64 ne maiores quia ille dicitur teſtis † omni excep-
tione maior contra quem nullã exceptio etiam
minima probata fuerit, Maſc. vol. 1. de probat.
queſt. 6 nu. 70 vbi teſtatur com. opin. Gramm.
conſ. 59. nu. 17. Menocch. conſ. 615. nu. 2. vol.
7. Socc. Iun. conſ 39. nu. 62. lib 2. Curt. Sen. in-
tract de teſtib. concl. 34 & 35. Grammi. conſil.
35. num. 78. in crim.

Secũdò opponitur cõtra iſtud inditium famæ, alia contraria fama qualiter Nuntius fuit occiſus à Coſmo, eo quia dictus Nuntius eius vxorem carnaliter cognouerat, Ad quod reſp. Primò quòd dicta fama nõ probatur legitimè, Tres enim producũtur teſtes qui deponunt de dicta fama, nõ ſtatim ſequuto delicto, ſed poſt multos dies, ecce quòd fuit productus Michael de Sauuca fol. 97. qui deponit intellexiſſe ab vna perſona poſt menſem, & dimidium delicti iam patrati, Item Franciſcus de Sauuca (frater dicti Michaelis qui ſunt lænones publici eorũ ſororis) teſtatur fol. 98. intellexiſſe à duobus, vel tribus; Item Ceſar Baeli fol. 110. qui depo-
nit intellexiſſe à diuerſis perſonis, quæ poſſunt
65 eſſe paucæ, Et teſtes † deponentes ſuper fama
debent dicere quod publicè audiuerunt, eſſe
talem famam in loco, aliàs minimè probant, Clar. in §. fin. quæſt. 6. verſ. debent etiam circa med. vbi teſtatur hanc eſſe communem pratricã, Bal in l. literas, nu. 2. extra de prȩſumpt. Addito etiam quòd non probatur inimicitia inter Coſmum, & Nuntium, imò ex noſtro proceſſu informatiuo probatur inter eoſdem amicitia, & quod dictus Nuntius mutuabat nummos dicto Coſmo vt apparet ex atteſtationib⁹ Ioſephi Iuuini fol. 65. Michaelis Romani fol. 60. Magiſtri Marij Spampinato fol. 16.

Et quòd plus eſt nequè probatur ex aduerſo Nuntiũ cognouiſſe vxorẽ Coſmi, Nam Paulus

Caruſo fol. 94. deponit ex dicto gentiũ Ioſeph Ruſſo fol. 10. ex dicto aliquorum perſonarum, D. Ferdinandus Ioenius fol. 108. teſtatur ſimpliciter quod audiuit in Ciuitate Cataniæ, Ceſar Baeli fol. 109. ex dicto plurium perſonarum Carolus de Archangelo fol. 111. ex dicto diuerſarum perſonarum.

66 Qui † teſtes neque famam iuridicè probant, cum deponere habeant publicè audiuiſſe in Ciuitate, Gramm. conſ. 26 nu. 12. in fin. in crim. Caſſad. deciſ. 3. num. 7. de probat. cum alijs ſupra allegatis.

Nec etiam obſtant circa aſſertam famam atteſtiones Vincentię Mauceri fol. 97. deponentis ex dicto Franciſcellæ vxoris dicti Coſmi, & Franciſci de Sauuca fol. 98. etiam atteſtantis ex dicto dictæ Franciſcellæ.

67 Quia reſp. quòd † copula carnalis non probatur ex confeſſione extraiuditiali adulteræ, Roma conſ. 167. nu. 3. verſ. 3. Hercul. in tract. quis tene. proba. negat. num. 198. verſ. 14. fallit Laure. Silua. conſ. 50. nu. 41. vol. 1. Pari. conſ. 137. nu. 28. & 29. vol. 4.

Tanto magis quia dicta confeſſio extraiuditialis nõ probatur per conteſtes, ſed per ſingu-
68 lares atteſtationes, quarum † tantum probant mille, quantũ vna; Bal. in l. iuris iurandi, col. 2. C. de teſtib. quem refert Ant. Gabr. lib. 1. concl. tit. de teſtib. concl. 2. nu. 3.

Et tempore quo aſſeritur carnaliter cognita à dicto Nuntio probatur quòd dictę Frãciſcella erat publica meretrix ex eiſdem depoſitionibus Ceſaris Baeli fol. 109. Magiſtri Michaelis de Sauuca fol. 97. Franciſci de Sauuca fol. 98.
69 quæ † probatio tollit prçſumptionem honoris Coſmi, arg. optimo l. diuus, ff. de integr. reſtit.

Tertiò opponitur aduerſus iſtud inditiũ famę aſſerta innimicitia, quam habebat Nuntius cum Aleſſandro Patania, & Iacobo Graſſo bannitis, & cãpaniæ diſcorritoribus, cui reſp. vltra quod dicta prętenſa innimicitia non probatur, & tempore aſſaſſinij reperiebatur per menſem antea occiſus Iacobus Graſſus, & dictus Aleſſander Patania guidatus ab Illuſtriſſ. Principe Paternionis bonæ memoriæ, ad proſequendũ alios bannitos, nõ habebit obſtare allegata innimicitia illorum, cũ alij appareant imputati de
70 delicto, & aduerſus eos adſint nõ ſolum † grauiſſimæ preſumptiones, verum etiam concludens probatio, Clar. in §. fin. quæſt. 21. verſ. innimicitia in fin.

Quartò opponitur bona fama dictę Agathę
71 in genere probata, cui reſp. quod mala † fama in ſpecie prçfertur bonæ famæ in genere, quia ſpecies derogat generi, cap. generi de reg. iur. lib. 6. gloſſ. in l. vxorem, §. felicißimo, ff. de leg. 3. l. titia, §. lutius el 2. ff. de leg. 2. l. ſeruis, §. ſi alij, ff. de leg. 3. l. titia, §. qui marcho, ff. de ann. legat. l. quæſitum, §. ſi quis, ff. de fundo inſtr. l. libertis quos, ff. de alim. lega. Et nuncupatim conſuluit Alex. conſ. 77. col. 2. verſ. nec prędictis, vol. 1. & conſ. 62. col. 9. verſ. & tanto magis in fin. vol. 3. poſt Innoc. in cap. audītis extra de prçſcript. & Bal. in l. ſiue poſſidetis, col. 2. C. de
72 probat. vbi etiam dicit quòd præſumptio † in ſpecie tollit præſumptionem in genere, Farin. quæſt. 47. nu. 197.

73 Item duo † teſtes ſuper infamia deponentes, prçferuntur etiam mille contrarium aſſerentibus, vt conſulto reſpondit Roman. conſil. 167. in fin. poſt Innoc. in cap. inquiſitionis, & in cap. cum oportet extra de accuſat. Archid. in cap. omnibus 2. quęſt. 4 Salic. in l. ea quidem, quæſt. 11. C. de accuſat.

Secũdum inditium eſt matrimonium quod Agatha contraxit poſt quatuor dies ſequuti viricidij cum oratio la Turri (licet capitula matrimonialia appareant cõtracta poſt ſeptem dies) vt oſtenditur ex depoſitionibus Magiſtri Andreæ lo Zizo fol. 17. Fabritij Natalis fol. 27. vbi etiã deponit de oſculo, & cõtinua habitatione, & quod d. Agatha ob letitiam matrimonij proprijs manibus dedit ſonatoribus è feneſtra eius domus tarenos quatuor, Magiſtri Frãciſci Fiſchetto fol. 30. Gregorij Serafino fol. 18 vbi etiã dicit quod in domo dictę Agathæ aduenerunt tybicinæ, & ſonarunt, Magiſtri Franciſci Fiſchetto fol. 30. Magiſtri Fabiani la Roſa fol. 32. vbi etiã dicit quod dicta Agatha habens quandam ſcufiã auream in capite poſtulauit inſtantiſſimè è ſua feneſtra a vicino quemdam cimbalum, quem ſtatim in propria domo ſonare fecit & Magiſtri Iacobi Calandra fol. 47. vbi etiã ait nouiter ſuluiſſe dictę Agathæ quamdã veſtem lętitię, quæ vulgo dicitur mungili.

Et quamuis ex aduerſo dicatur fuiſſe matrimonium contractũ cum Oratio la Turri, vt dicta Agatha tueretur ab eo, & Aleſſandro eius patre Magnæ Curiæ procuratore, contra actiones criminales, & ciuiles proponendas per dictos accuſatores, ex depoſitionibus Pauli Caruſo fol. 94. Ioſeph. Ruſſo fol. 102. Iacobi Porfuſo fol. 103. D. Ferdinandi Ioeni fol. 109.

Reſp. quod nõ conſideratur matrimonium tantũ illico ſequutũ, ſed alia extrinſeca vrgentiſſimi inditij, ſcilicet poſtulatio ſon., datio pecunię ſonatoribus, & dimiſſio lugubriũ veſtiũ.

74 Et quod † matrimonium illico contractum ſit malè prçſumptionis, adduco in argu. l. 1. ff. de his quæ not. in fam. & ſpeciatim Foller. in pratt. crim. rubr. deinde capitula quod ſuffoca. vxor. ſub num. 40.

75 Et quod † dimiſſio veſtium lugubriũ faciat valdè præſumi contra vxorem, allego in arg. Specul. tit. de aduoc. §. ſequitur videre verſ. taliſ; & nuncupatim Foller. in d. pratt. crim. rub. dentur cap. quod ſuffoc. vxor. num. 40. circa med. & 44 Gugl. de Bened. in cap. raynuntius

in

in ver. qui cum alia matrim. contra. num. 109.
extra de teſta.
Et quod poſtulatio ſonus, & datio pecuniæ
ſonatoribus oſtẽdat interiorem lætitiam quam
habebat Agatha ex diſſolutione primi matri-
monij, & cõiuntione ſecũdi adduco illud bro-
76 cardũ, quòd † exteriora, inducant animi ſecre-
ta interiora, item & illud axioma, quod animus
77 ex † factis, & verbis oſtenditur, Bal. in l. repre-
hendenda, col. 1. C. de inſtit. & ſubſt. & ſpecia-
tim huius inditij fuit memor Foller. in patt.
crim. rub. dentur capit. quod ſuffocauit vxor.
nu. 40. in fin. verſ. item requirendum.
Tertium inditium eſt quia tempore mortis
78 viri dicta Agatha non † lacrimabatur, (& quia
aliàs accidere ſolet propter nimiũ dolorem nõ
poſſe quempiam lacrimas emittere inuenio te-
ſtes ſubdere) nequè faciebat ſignũ aliquod do-
loris, vt liquidò oſtenditur ex depoſitionibus
Tiſanij Conſaluni fol. 14 Magnifici Domenici
Romani art. med. doct. fol. 24 qui dicit quòd
ſtabat ilari fronte, & abſquè vllo amore, ſepius
interrogabat ipſum teſtem, ſi eius vir iam mor
tuus eſſet, Bernardi Strani fol. 26. Fabritij Na-
talis fol. 27. qui etiã ſubdit quod cũ eſſe mor-
tuus nolebat dare veſtimenta occiſi quæ ipſa
Agatha domi habebat, vt mortuus vis induere-
tur propter cuius ineffabilẽ impietatẽ iudicat
fuiſſe occisũ iuſſu dictę Agathę, Magiſtri Frãci
ſci Fiſcheito fol. 30. Philippi Chiarenza fol. 70.
Quod inditium quantum ſit potens oſten-
ditur diuina ſcriptura os ex oſſibus meis, & ca-
ro de carne mea or ſi propria caro ſic grauiter
ſecatur abſquè dolore patientis, quis non iudi-
cabit eam mirificè odio habuiſſe? & indiuidua-
liter ad nauſiam vſquè ſcribit Foller. in patt.
crim. rub. dentur cap. quòd ſuffoc. vxor. num.
40. 41. & ſequen.
Quartum inditium eſt odium quòd Agatha
habebat Nuntio eius viro, vt probatur ex depo
ſitione Angilæ Mudio fol. 9. quæ deponit (vt
eius verba formalia referam) che mentre lo det
to Nuntio nõ era in caſa la detta Agatuzza ſta-
ua allegra, giocando con tutti li genti di caſa, è
como venia lo detto Nuntio ſuo marito ſtaua
malinconoſa nõ moſtrando cera neſſuna à det-
to ſuo marito, & aſſai volti la detta Agatuzza
non ſi ci volia culcari con detto ſuo marito per
l'odio che c'hauia, Catarinæ d'Vrſo fol. 4. vbi
dicit quòd dicta Agatha ſe reputabat male ma-
ritatam, eo quia vir dormiebat ſeparatim, Ma-
giſtri Marij Spampinato fol. 16. Mariani Pa-
tania fol. 20. Franciſci de Viatico fol. 20. vbi di-
cit quod Agatha dicebat quòd erat male tratta
ta à viro, Bartoli Caſerta fol. 31. Franciſci Vela
fol. 42. vbi dicit ex ore dictę Agathę quod Nun-
tius eius vir erat concubinarius, Deſiatæ Ve-
la fol. 44. vbi teſtatur ex dicto Agatæ quod ipſa
ſtabat in continua diſperatione cum Nuntio
eius viro, & quòd non poſſidebat quicquam, &
quaſi nõ erat domina proprij naſi, & alia mul-
ta teſtantur dicti teſtes conſideranda circa prò
poſitum inditium.
Et magis intrauit Satanas in dictã Agatham
vita functo Luca Patania eius genitore relicta
ea hęrede vniuerſali ſcutorũ duodecim millia,
& aſſerens miſerandus eius vir dictæ hęredita-
tis habere duas partes, ac eſſe legitimum admi-
niſtratorem alterius tertię ob matrimoniũ con
tractum inter eos ſecũdum mores Catinenſiũ,
79 quibus vndequnq; bona † quęſita diuiduntur,
& tripartiuntur natis filijs, dicta Agatha cõtra-
riũ aſſerebat proprio odio, & perſuaſa à Fratre
Gabriele Patania Ordinis Sãcti Auguſtini eius
patruo, qui etiam fuit hortator, & auxiliator di
cti aſſaſſinij, vt ſatis habetur ex dicta depoſitio-
ne Angilæ Mudo fol. 9.
Et licet appareat occaſione infirmitatis, quã
Nuntius habuerat ante annum mortis ſuę reli-
quiſſe Agatham eius vxorem tutricem filiorũ,
non fuit ex fiducia quã eidem habebat, ſed pie-
tate filiorum propter ſpem ſucceſſionis bono-
rum patris dictæ Agathæ tunc viuentis, cuius
contemplatione abinitio inter eos fuit contra-
ctum matrimoniũ ſecũdum vſum Catinenſiũ,
cum Catinæ regulariter diuites ſoleant contra-
here ſecuudum ius cõmune quiritum. Quanta
80 enim ſit † grauis iſta cõiectura domeſtici odij,
& innimicitiæ colligitur ex Iulio Claro in §.
fin. quęſt. 21. verſ. innimicitia vigens Menoch.
de prę ſumpt. lib. 1. quęſt. 17. nu. 7.
Nec depoſitio obſtabit aduerſus hoc inditiũ
Ceſaris Baeli fol. 111. qui deponit ex dicto cu-
iuſdam monaci Sancti Franciſci, quod dictus
Nuntius tompore mortis reliquit patronam,
& dominã Agatham eius vxorem, Quia reſp.
quòd eſt vnica depoſitio contra cap. in omni
extra de teſtib. l. iuris iurandi, C. de teſtib. & ex
dicto alterius contra cap. tua nos extra de con-
ſang. & ffin. & non veriſimilis contra cap. non
veriſimilis, vbi Abb. in fin. extra de prę ſumpt.
Crauett conſil. 115. num. 12. vol. 1. Bertach. in
reper. in ver. teſtium impugnatio, nu. 95. non
enim eſt veriſimile Nuntium habentem duos
filios maſculos reliquiſſe eius vxorem ſatis di-
uitem, & odioſam patronam, & dominã con-
tra eiuſdem teſtatoris voluntatem anteriorem
regiſtratam in actis Notarij Laurẽtij de Xacca
die 20. Aprilis 4. Indict. 1591.
Quintum inditium ſumitur ex teſtimonio
Mariani Patania ſerui Ceſaris Patania qui ſub
tortura deponit circa annos quinq; fuiſſe ten-
tatum ſepius ab Agatha Patania vt eius virum
occideret fol. 19. & habet cõteſtem in eius de-
poſitione Vincentiam de Ayello fol. 7. contra
quam nihil in proceſſu videtur probatum, vn-
81 de † reputatur omni exceptione maior, Auall.
conſ. 7. nu. 13. vol. 1. gloſſ. in §. item verborum
inſtit.

iuſt.it.de inut.ſtipulat. gloſ.in ver. maiores cap. 1. extra de conſang.& affin.

Et iſtud inditium probatur duobus conteſti-
82 bus ſicut regulariter quodlibet † inditium maximè à facto remotum probari conſueuit, Boſſ. tit.de indit.& conſider. ante tortu, nu. 18. Bart. in l.fin.in fin.ff. de quęſtio, Clar.in §.fin.quæſt. 22.in prin.vbi teſtatur com.opin. gloſſ. in ver. vel inditijs, l.fin.C.famil. Hercefc. Io.de Amic. conſil. 127.num. 10. Ang.de Caſtro inter conſ. crim.diuerſ.conſ.94.nu.26.lib.1. Menocch. de arbit.iud.lib.2.cent.3.caſu 270.num. 23. Alex. conſ.1.col.3.verſ. Lazzarina vol.3.

Opponitur cõtra Marianũ quod eſt ſeruus,
83 at reſp. quod ſeruus eſt † idoneus teſtis vbi difficilis eſt probatio (vt in caſu noſtro) ſeu vbi probatio aliter haberi non poteſt, Alex. conſil.24. col.3.verſ. pro hoc bene facit vol.2.
84 Secundò reſp.quod † ſeruus cum tortura eſt legitimus teſtis, Clar.in §.fin. quæſt.25.in fin. Boſſ. tit.de tort.teſt.nu.15.
85 Tertiò reſp.quod † crimen aſſaſſinij equiperatur crimini læſæ Maeſtatis, vt ſup. probaui
86 circa prin. verſ. tertiò reſpo, at in † crimine læſæ Maeſtatis admittitur ſeruus in teſtẽ, Ioſeph Maſcard.vol.1.de probat.concl.462. num. 14. cum concord.ergo, &c.

Secundò opponitur quòd dictus Marianus eſt ſolitus ebriari ſuper quo tãtum deponit Aſſenſius Nigrus fol.96. qui vltra quod eſt ſingularis, & vox vnius, vox nullius, cap. in omni extra de teſtib.eſt falſus ſicut Iudas Iſchariotes, quia dictus ſeruus primũ fuit meus, quem emeram a petro Manueli Terræ Bizzinij, & adeo ſuaptæ natura vinum abhorret, quod neque in manibus trahere vinum poterat, & poteſt, nec repellitur à teſtimonio ſolitus ebriari, niſi pro-
87 betur † quod tempore teſtimonij erat ebrius, vt reſpondit Crau. conſil. 169. ſub num. 5. & ſupra tetigi.

Sextum inditiũ eſt quia Franciſcus Vela frater collactaneus dictæ Agathæ fuit in menſe Decembris tentatus a dicta Agatha vt Nuntiũ eius virum occideret, vt ex depoſitione dicti Franciſci liquidò apparet fol. 43. Franciſci de Viatico fol 20. & Dianatæ Vela fol. 44. contra quos nihil eſt oppoſitum ex aduerſo.

Septimum inditium colligitur ex depoſitionibus Agathę Matchiſi fol. 22. & Vincentię de Ayello fol. 7. quæ teſtãtur quòd ſepius fuerunt tentatæ quinque iam, & tribus annis elapſis ab Agatha Patania cui ſeruiebant, vt ponerent dũ dormiret dictus Nũtius in eius auricula quemdam digitalem argenti viui, quem ipſis tradiderat, cuius inditij fuit etiam memor Bartolus Caſerta fol.55.

Subdit etiam dicta Agatha Matchiſi fol. 22. quòd Agatha Patania in menſe Decembris poſuerat ſuper feneſtra ſuæ domus quodã vaſum aquæ, & cum prohibuerat dictæ teſti, ne illud ammoueret, conſultò nihilominus guſtans inuenit eam amarã illãmq; proiecit contra voluntatem ipſius dominæ; quæ nimis irata dimiſit teſtem ab eius ſeruitijs.

Ac etiam dicta Agatha Marchiſi fol.22. ſubiungit qualiter in menſe Decẽbris Agathia Patania loquens ad aures Ioſeph.de Xacca eius famuli illum dimiſit, qui deinde attulit quoddã paſtitium cuius ferè dimidium Nuntius comedens, & illico vomitans infirmatus fuit, & quędam felix cui alia medietas fuit tradita à teſte, cum dictus Ioſeph.eidem prohibuerat ne daret filijs dictæ Agathæ, in continenti mortua fuit.

Contra quæ nõ obſtabit inuerſimilitudo ex aduerſo allegata in primo inditio quòd ſi intentionem venenandi Agatha habuiſſet proprijs manibus ſua voluntate exequuta fuiſſet eius viro dormiente, vel egrotante; Et inuerſimilitu-
88 do † eſt ſpecies falſitatis, Auall. conſ 7. nu. 17. vol.2. l.mulieres, §. oportet, C. de quæſt. l. ſi ita quis in fin. ff. de euict. l. nõ eſt veriſimile, ff de eo quod met.cauſa Decian.reſp.72.num. 17. & reſp.1.num.18.vol. 5. Quia reſp. quod Agatha non aſſiſtebat ſeruitijs eius viri egrotantis, ſed eius matertera ſoror Margarita de Silueſtro, & maximè in illa infirmitate quã habuerat circa annũ ante eius mortem; vltra quod tunc tẽporis etia dicta Agatha grauiter egrotabatur.

Octauũ inditium eſt quia in principijs dierũ Quadrageſimalũ Coſmus miſit Iacobum Frauetta ad Agatham Patania pro ſcutis quatuor promictens exequturus poſt eius excarcerationem totum id quod dicta Agatha mandauerat, vt legitur ex depoſitione Iacobi Frauetta fol.
88 28. & † colligitur ex Menocch. de præſumpt. lib.1.quęſt.89.nu. 120. & 121.

Nonum inditium eſt quia Bartulus Caſerta iam ſunt anni tres fuit ſepius tentatus à dicta Agatha vt Nuntium eius virũ occideret, Idem Bartolus Caſerta fol.31.& 54.qui habet conteſtem Vincentiam de Ayello fol 7.

Teſtatur etiam dictus Bartolus Caſerta, qualiter dicta Agatha requiſiuit etiam Ioſephum Thomaſello eius famulũ, vt occideret Nuntiũ eius virũ ex ore dicti de Thomaſello, Qui quidem de Thomaſello fuit per Don Ceſarem de
89 Gregorio bannitus, cuius † contumatia arguit veritatem delicti, Clar.in §.fin.quæſt. 64. verſ. ſed numquid.

Item fatetur dictus Bartulus Caſerta qualiter in die Mercuris Sãcti in cõtrata Sanctę Marinę Coſmus Principi interrogat⁹ ab eo vbi iret reſpõdit ad domũ Agathæ Patania, quod quãti
90 ſit ponderis perpẽditur ex † Menocch. de pręſumpt.lib.1.quęſt.89.nu.115.

Deponit tandem Bartulus Caſerta quod in die lunis paſchatis Agatha Patania vocari fecit ipſum teſtem eique dixit in pręſentia Aleriæ la

Riccha

Riccha ne aliquid eius reuelaret quod ſibi fidẽ adhibuerat ſub metu mortis.

Opponitur aduerſus dictũ Bartolum, quod erat ſeruus cuiuſdam Antonini Barbuto art. & mod. doct. ſed nõ dicunt quod hodie eſt ſeruus imò reperitur Ioſeph Pugliſi fol. 106. qui dicit quod in pręſentiarũ eſt liber, & reuera tempore infantiæ fuit ſerus ſatis amatus a dicto de Barbuto, à quo ante infantiam habuit libertatem, & adeò honoratè vixit, &, viuit, quod eſt ſolitus aſſociare nobiles matronas Catinenſis, quas Catinæ non ſolent oſſociare, niſi preſonæ ſatis honoratæ, prout etiam aſſociauit dictam Agatham forſan per integrũ temporis luſtrũ,
91 vt ipſe fatetur in eius depoſitione, & libertus † eſt legitimus teſtis contra alios pręter patronũ, Bertacch. in reper. in ver. libertus, nu. 24.

Secũdò opponitur quia Bartulos ſcribere fecit quamdam apodixam à Marco Coloſi quam miſit Hieronimo Patania patri occiſi, vt ſibi daret promiſſa, quia illud quod dixit dixerat ex neceſſitate, vt ex dicto dicti Marci Coloſi depunt Eraſmus Cucuza fol. 113. & Franciſcus Muxumarra fol. 113.

Quia reſp. vltra inhabilitatem perſonarum quæ per publica oſtenſa fuit documenta, quod
92 † teſtimonium de auditu non eſt propriè teſtimoniũ, Auall. conſ. 24 nu. 87. vol. 1. Alex. conſ. 1. vol. 2. verſ. Thomas vol. 3.

Decimum inditiũ colligitur ex atteſtatione Deſiatæ Velà fol. 44. quæ teſtatur ex ore Agathę Patania qualiter dicta Agatha in menſe Decembris procurabat occidi facere dictum Nuntium ob cõtinuam diſperationem quam habebat cũ eo, requirens eamdẽ teſtem, vt ſibi mitteret Franciſcum Vela fratrem collectaneum dictę Agathæ quia eum rogare volebat (prout rogauit) vt eius virum occideret, idem deponit Franciſcus Vela ex ore dictę Deſiatæ, & dictæ Agathæ fol. 43.

Vndecimum inditium ſumitur ex depoſitione Catarinę d'Vrſo fol. 4. quæ deponit ex dicto Agathæ Brundo (carceratę hic Meſſanę ad effectum deponẽdi, & poſt datum terminum extraordinariũ in complicem declaratæ) euntis ad domum Agathæ Patania in Quadrageſima proxima quod Coſmus Principi deſiderabat ab Agatha Patania decem florenos ſuper quadam eius domu, Item teſtatur quod dicta Agatha Patania dedit clam certam pecuniam dictę Agathę Brũdo, Item deponit quod dicta Agatha Brundo reſpõdit Nicolao Cappadonna interrogata ab eo de mãdato Agathę Patania eius dominæ quid de re ſua fecerat? che la cuſtura era in ordine, quando ſi incomenzaua, declarans dicta teſtis, quòd loquebãtur de alio quàm della cuſtura.

Duodecimum inditiũ colligitur ex atteſtatione Angilæ Mudò fol. 10. quæ teſtatur quod in diebus Quadrageſimalib⁹ proximis Agatha Patania dixit, antequam tranſeat vnus menſis ſatiabor de viro meo, cum paucis diebus poſt ea fuerit ſequutum aſſaſſinium.

Tertiumdecimũ inditium eſt quia in die Paſchatis, & die Mercurij ſequẽtis Agatha Brundo dixit Magnifico Ioſepho Platamuni, vt mitteret aliquem ad Coſmum Principi eius amicum, & cum animaret, nè deponeret contra Agatham Patania quatenus ſibi mãdauerat occidi virum ſuum, quia vltra vntias cẽtum quas eidem Coſmo promiſerat, volebat pro eius defenſione erogare omnia bona ſua, & cum mandato Spect. de Nepita fuiſſet carceratus Iacobus Brundus dixit Agatha Brundo dicto Magnifico de Platamono maximè vereor, nè Iacobus Brundus reuelet cõiurationẽ, Magnificus Ioſeph Platamonus fol. 69.

Quartumdecimũ inditium eſt eo quia occiſo Nuntio exiſtente Coſmo Nepita armorum Capitaneo in C. C. C. noluerunt Ioan. Vincentius Patania, & Margarita Silueſtro, & cunſulo proponere accuſationem de aſſaſſinio contra Coſmum Principi, & Agatham Patania in officio dicti de Nepita, Cum ob ſuſpitionem quam cum eo habebant maximè quia prętendebat, & de eo erat publica fama in Ciuitate dictã Agatham Velle coniungi in matrimoniũ cum Antonino Chiſari V. I. D. eius nepote ſororis filio tum quia petierant à Principe, & M. R. C. delegatum ſpecialem in cauſam, vnde triduo poſt delictum dicta Agatha callide propoſuit accuſationem coram dicto de Nepita cõtra Coſmũ Principi, vt deponit Franciſcus Muxumarra fol. 115. Et ſunt acta publica in Regia Theſaureria, cum ad eam non pertineret ius accuſandi
93 de morte viri, filijs exiſtentibus, quia ius † accuſandi regulatur ſecundum ius ſucceſſionis, Bal. in add. Specul. rub. de accuſ. verſ. filius occiſi, Bertacch. in reper. in ver. filius occiſi, nu. 4. Nec vti tutrix poterat ſola accuſare, quia in teſtamẽto dicti miſerãdi Nuntij celebrato circa annum ante eius mortem in actis Laurentij de Xacca die 20. Aprilis 4. Ind. 1591. fuit relicta tutrix ſimul cum Ioanne Vincẽtio Patania cum clauſula, vt vnus ſine altero nõ poſſet ad-
94 miniſtrare, & cõſequenter, nec † accuſare, Io. Andr. in add. ad Specul. tit. de tutor. §. generaliter, verſ. fin. ex quò dicta Agatha accuſando maleſactorem, cum ad eam nõ pertineat accuſatio, & ſollicitãdo Iudicem, vt inquiratur cõtra reum, contradicente Ioan. Vincentio Patania tutore filiorum dicti miſerandi Nuntij, vt colligitur ex ſupplicationib⁹ factis dicto Spect. de Nepita die 1. Aprilis 5 Ind. 1592. oritur cõ-
95 tra dictã Agathã vehemens † inditiũ, Menoch. vol. 1. de pręſumpt. quæſt. 89. nu. 106. Marſil. in pratt. crim. §. diligenter, nu. 150.

Ex quibus quidem inditijs pręſumptionib⁹, conjectu-

coniecturis, & argùmentis probabilibus, & vr-
gentiſſimis ortis ante delictum, in ipſo delicto,
& poſt delictum, etiam quod nõ adeſſent con-
teſtes depoſitiones pręcipuè ex diritate, & im-
manitate delicti iure optimo ſequi poterat con
demnatio, Quia iura contra aſſaſſinios non ſer-
uant ordinem conſuetũ ſeruari in regularibus,
96 & ordinarijs delictis, ſed † procedunt ommiſſo
iuris ordine, Anto. Gabr. lib. 7. concluſ. tit. de.
crim. concl. 1. nu. 23. Pariſ. in tract. ſind. ſol. 57.
num. 14. Marſil. in l. vnius, §. cogniturum, col.
14. ff. de quæſtio.

Ex quibus iure optimo fuit confirmata per
Illuſtres reuiſores ſententia Magnæ Curiæ, &
obtenta ipſius exequutio non enim poteſt Deo
97 † pinguior victima mactari quã homo iniquus,
Farin. quęſt. 17. ſub nu. 3.

98 Nec † crudelis eſt qui maleficos occidit cap.
non eſt crudelis 25. quæſt. 5. & vt ait pſalmiſta
99 letabitur iuſtus cum † viderit vindictã, & ma-
nus ſuas lauabit in ſanguine peccatorũ. & quan
100 do † delinquentes nõ puniũtur, publica turba-
tur lętitia, l. nemo, vbi Bal. C. de epiſc. aud.

ARGVMENTVM.

Vtrùm crimen lęſę Maeſtatis cõmicti dicatur
contra Barones Vaſſallorum?

SVMMARIVM.

Barones Vaſſaſſollorum dicuntur̃ conſiliarij, nu. 1.
Conſiliarios offendens, dicitur commictere crimen læſæ Maeſtatis, num. 2.
Baronem offendens Principem recognoſcentem, videtur offendere perſonã Principis, quem recognoſcunt nu. 3. contra, nu. 6.
Affectus punitur in crimene læſæ Maeſtatis, non ſequuto effectu, nu. 4. maximè ſi fuerit deuentum ad actum proximum, nu. 5.
Læſæ Maeſtatis crimen non commictitur ex priuato odio, nu. 7. & præſumitur ex priuato odio ſequuta offenſa, num. 8.
Pæna arbitraria ex qualitate facti, & perſonarũ extenditur vſquè ad mortem incluſiuè, nu. 9.
Fiſcus in crimine priuato nullam habet actionem, num. 10.
Querela debet redigi in ſcriptis, licet verbo dari poſſet, num. 10.

DECISIO XXXXI.

N. . . . . & ſocij in platea N. inſultarunt
N. dictæ Terræ, & vulnerarunt eum in capite
ad mortem, fuit dictus de N. per offitium N.
condemnatus pæna vltimi ſupplitij, & confi-
ſſiationis bonorum, & via grauaminis per eun
dem appellatum ad M. R. C.

Et non fuiſſe illatum grauamen allegabatur
1 primo ex parte ipſius N. quòd † vaſſallorum
Baronis maximè habentes merum, & mixtum
imperium dicuntur conſiliarij, & offendentes
2 † cõſiliarios dicuntur incidere in crimen læſæ
Maeſtatis, Salic. l. quis quis, C. ad l. iul. maeſt.
Alex. conſil. 13. num. 2. lib. 6. Cepoll. conſil. 17.
circa fin. Socc. Iun. conſil. 105. num. 24. lib. 3.
Alciat. conſ. 456. Auall. conſ. 88. num. 2. lib. 2.
Menocch. conſ. 94. nu. 26. vol. 1. Bellon. conſ.
32. Peregr. de iure fiſci lib. 4. tit. 5. nu. 27. Cor.
rad. de off. prętor. in cauſis crim. §. 3. tit. de reis
læſæ Maeſtatis, nu. 4. & 5. Clar. in §. læſæ mae-
ſtatis, verſ. dubium tamen, Decian. conſil. 18.
num. 317. lib. 1.

3 Quia offenſo † Barone Principem recogno-
ſcente, videtur offendere perſonam Principis,
quem recognoſcunt, l. 1. ff. ad l. iul. maeſt. Boſſ.
tit. de crimine lęſę maeſtatis, num. 53. Gigas in
tract. eiuſdem tit. lib. 1. quæſt. 29. nu. 2. Afflict.
in cap. 1. verſ. & bona commictentium crimen
læſæ maeſtatis, nu. 44.

4 Et in † crimine læſæ maeſtatis, punitur affe-
5 ctus nõ ſequuto affectu pręſertim vbi † deuen-
tum fuerit ad actum proximum, Clar. in §. lęſę
maeſtatis, verſ. ſcias autem, ibiq; Baiard. nu. 4.
vbi ait ita ſeruari de cõſuetudine, Boer. in tract.
de ſeditiuſis 7. pręſuppoſito, nu. 42. Socc. Iun.
conſ. 105. nu. 37. vol. 3. Couarr. in clem. ſi furio-
ſus fol. 278. verſ. 1. infertur de homicidio, Bart.
in extrauagan. ad reprimendum ver. rebellan-
do, Aplaca in epit. delict. cap. 6. num. 3. & 15.
Farin quæſt. 17. nu. 36.

Sed reſpondebatur ex parte cõdemnati, pri-
6 mo quia propter offenſam † contra recogno-
ſcentem ſuperiorem non commictitur crimen
lęſę maeſtatis, Rodin. de republ. lib. 1. cap. 10.
& cap. 11. & lib. 2. cap. 6. & lib. 5. cap. 3. Ioann.
Faber. in proem. inſtit. in prin. in ver. maeſta-
tem, Guid. Pap. deciſ. 344. Carrerius in pratt.
crim. verſ. 11. caſus, nu. 24. fol. 25. Marc. deciſ.
292. ſub num. 8. par. 1. Anto. Gomes tomo 3.
delict. cap. 2. ſub num. 10. Calder. conſil. 7. &
conſil. vlt. tit. de accuſat. Anchar. conſ. 287. &
in clem. paſtoralis, col. 2. de re iud. Bellam. cõſ.
25. ſub num. 7. & 8. Dec. conſil. 410. col. fin.
Ruin. conſil. 3. ſub num. 12. vol. 5. Siluan. conſ.
43. num. 15. Prępoſ. in cap. in primis, §. de per-
ſona ſub nu. 21. & 24. 2. quæſt. 1. Nell. in tract.
de bannit. 1. par. 2. temp. quæſt. 16. Gigaſ. de
crim. læſæ maeſt. lib. 1. tit. qualiter, & à quibus
crim. læſæ maeſt. comm. quæſt. 6. num. 2. & 3.
Socc. conſil. 275. ſub num. 1. lib. 2. & conſil. 57.
col. 3. & conſ. 121. col. 1. Mazol. conſil. 68. nu
27. Aleiat. conſil. 19. nu. 4. lib. 7. Vulpell. conſ.
21. ſub num. 5. Picard. conſil. 120. nu. 4. vol. 2.
Ioacchin. Miſinger. conſil. 44. art. 1. num. 6.
Burſat. conſil. 147. nu. 24. in fin. Honded. conſ.
108. ſub num. 56. vol. 1. Viui. deciſ. 278. nu. 5.
Miſinger. cent. 5. obſeru. 41. nu. 2.

7 Secũdò reſpondebatur vulnus † ſuiſſe illatũ
ex priuato odio, & innimicia priuata, N. quò
fit vt non videatur crimen læſę maeſtatis com-
miſſum, etiam ſequuta morte, Ifern. & Afflict.
in d.cap.1.ver.& bona tit.quæ ſint regal. Bart.
in l.hoſtes, ff.de captiu. Salic.in l. fallaciter, C.
de abolit. Auall.conſ.1.lib.3. & conſ. 48. lib.2.
& conſil. 15. lib.4. Farin. quæſt. 17. num. 40.
Cephal. conſ.26. Burſa.conſ.147.& conſ. 216.
Bertazz.conſ.35. Sforz.Odd.cõſ.88. Honded.
conſ.105.& conſ.108. lib. 1.& conſ. 100. lib.2.
Fab. Ann.conſil.67. lib.1. Baiard.ad Clar.in d.
§.læſæ maeſtatis verſ.7. Menoech.conſil. 107.
Decian. conſil. 18. lib. 2. & in criminal tit. de
læſæ maeſt. cap.5. Capic. deciſ.130. Afflict. in
conſt.vt participatio, nu.38. Gigaſ.de crimin.
læſæ maeſt. quæſt.54.nu.7.

Et licèt ſuiſſet dubium, ſi offenſio fuiſſet fa-
8 cta ex priuato odio, vel vt † maeſtas lęderetur,
prępſumeretur ex priuata cauſa fuiſſe factum de-
lictum, Auall.conſ. 1.num.5 & 36.lib.3. Farin.
quęſt.17. num.41. Baiard.ad Clar. in d.§. læſæ
maeſtatis, num.8. Burſa.conſil.216. Menoech.
conſ.99. Sforz.conſ.88. nu. 100. Cephal. conſ.
76. Capic.deciſ. 130.nu.12.& 28.

Secundò potuit adduci contra condemnatũ,
quia licèt non ſuiſſet commiſſum crimin. læſæ
maeſtatis negari nõ poſſet pænam eſſe arbitra-
9 riam, quæ ex † qualitate facti, & perſonarũ po-
tuit extendi vſq; ad mortem incluſiue, gloſſ.§.
in ſumma inſtit. de. iniur.l pedius, §. 1.ff.de in-
cend.ruin.& naufrag. Bal.in l. 1.in fin.C.de his
qui latr.Bart.in l. fin.in fin ff. vbi pupill. educ.
deb.Farin.quęſt. 17.nu.34.& 35. gloſſ. & Bart.
in l.ſi qua pæna ff de.verb. ſign. meus Abb. in
cap.ex literis, vbi Felin.nu.25. extra de conſtit.
Aret. in §. ſanctæ, num. 3. inſtit. de rer. diuiſ.
Maran.diſput.3.nu.13.Bertazz conſ.crim.35.
nu. 19.vol. 1. Ioſeph. Ludou.deciſ.luce. 15.nu.
17.Gomez Var. reſolut.tom.3.tit.de iniur.nu.
8.Crauet conſil.220.nu. 14. & conſ.224. nu.2.
Boſſ.tit.de iniur.ſub.nu.30. Menoch.de arbitr.
iud.lib. 1.quæſt.86.nu.20.

Sed reſpondebatur ex parte condemnati iu-
ditium fuiſſe factum ad inſtantiam fiſci qui in
crimine priuato nullam habet actionẽ, tam ex
10 forma ritus, quàm de iure † cõmuni cap. ritus
Regis Alph. 149.Clar.in §. 1.verſ. priuata autẽ,
& §.fin.quęſt.17.in prin. Anto.Gomez in cap.
1. delictorum ſub nu.9. Farin. quæſt. 18. num.
15. Bart.in l. fin. ff. de priuat. delict. in L. 1. C.
vbi de crim. agi oport. meus Abb. in cap. cum
P. nu. 12. extra de accuſat. Faber. in §. 1.inſtit.
de publ. iud.

Et licèt Baro comparebat coram M. R. C.
inſtigando, & ſolicitãdo proſecutionem, de-
11 bebat † quęrelã in ſcriptis redigi licèt verbo da-
ri potuiſſet, Clar.in §.fin.quęſt.12. verſ. quęro
quæ ſit forma, vbi ait ita ſeruari de conſuetudi-
ne, Salic. in l.pen. num.2. C. de accuſat.

Quapropter M. R. C. decifit fuiſſe illatum
grauamen condemnando prædictum D. N.
ſuper regijs triremibus.

ARGVMENTVM.

Quando qui debeat manuteneri in
poſſeſſione?

SVMMARIVM.

Poſſeſſor debet manuteneri in poſſeſſione, nu. 1

Poſſeſſio defuncti videtur continuata in aſtrictiorem, num. 2.

Poſſeſſio traslata vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem in hæredem ſufficit ad obtinendum in interdicto vti poſſidetis, nu. 3.

Hæres ſufficiet eſſe capacem poſſeſſionis licèt nõ dominij ad obtinendum in interdicto vti poſſidetis, nu. 4.

Continuatio poſſeſſioni ex forma Cap. Regni Regis Ferdin. 43. fit etiam ante aditam hæreditatem, num. 5.

Poſſeſſorium ſummariſſimum ex Cap. Regni Regis Ferdin. 43. habet annexam cauſam mixtã proprietatis, num. 6. fortius admiſſis probationibus ſuper meritis parte citata, nu. 7. & ex voluntate defuncti poſſeſſoris, nu 8. cõtra. nu. 9. maximè ex proteſtatione in libello adiecta, quod non intenditur ingredi merita, niſi ad confortandam poſſeſſionem, nu. 10.

DECISIO. XXXXII.

VIta ſuncto Don Baldaſſare Monte-
aperto Barone Gruttarum prętcn-
debant ſoror eius Dõna Lucretia,
patruus, conſobrinus, & Baro Ra-
faudalis ex primo deſcẽdens aequirente manu-
teneri in poſſeſſionem ob ſequeſtrum factum a
M. R. C. nè ipſe partes deuenirent ad arma.

Adducebatur primo ex parte Baronis Ra-
faudalis habens iura ceſſa a patruo, & conſobri
no quod ſtatim atquè mortuus fuerit Don Bal-
daſſar cõſequutus fuit poſſeſſionem Gruttarũ,
vndè deberet manuteneri in eamdẽ poſſeſſio-
1 nem eum ipſe † ſolus poſſideat, & nemo alius,
l. 1.§ interdictũ, ff. vti poſſ §.retinendæ inſtit.
de interdict. Alex.conſ.92.nu.4.vol.1. & conſ.
136.nu.7.vol 2.Guid. Papa deciſ.552. Rebuff.
in 3.tom.conſt. tit.de mater. poſſeſ.art 2. gloſſ.
3.nu. 16.Rimin.conſ.219. nu.5.lib. 2. Bellon.
conſ. 11.nu.3. Menoech.de retin. poſſ. remed.
3.nu.156.Botta conſ.76.

Sed reſpondebat Donna Lucretia ſoror mo-
2 rientis cum ipſa ſit aſtrictior in gradu in eam †
fuit cõtinuata poſſeſſio defuncti ex Cap. Regni
Regis Ferdin.43. vt non detur medium inter
poſſeſſionẽ defuncti, & hęredis, Bal.conſ. 454.
lib.1. Fulgoſ.conſ.230. nu.4. Alciat. conſ.256.
nu 7.

nu.7. Placent.conſ.58.lib.6. Couarr.var. reſol.
lib.3.cap.5.nu.6.verſ.ſed ſic, Iaſ.conſil.85.lib.
3. Bellonus conſil.35.num. 8. Pior. de in litem
tur.§.3. num.26. Rimin. Iun. conſil. 56. lib. 1.
Milanenſ. deciſ.3. nu. 182. lib.1. Decian. reſp.
47. num. 11. lib. 3.

3 Quæ quidem poſſeſſio ex † ſtatuto prędicto
abſquè alia actuali poſſeſſione ſufficiens eſt ad
obtinendū in poſſeſſorio vti poſſidetis ſumma-
riiſſimo, Ioan. Faber. in §. in ſumma inſtit. de
interdict. Guid. Papa deciſ. 252. Gugli. Bened.
in cap. raijnuntius verſ. mortuo, itaquè el 2. nu.
72. extra de teſtam. Caſſan. in conſue. Burgund.
rubr.7.§.1. Rebuff. de mater. poſſeſſ. art.9. gloſ.
vnica, nu.6. Milan. deciſ.3. nu. 185 lib. 1.

4 Et ſufficiet † hęredem fuiſſe capacem poſſeſ-
ſionis licet incapacem dominij, Gozad. conſ.6.
col.1.& conſ.7.nu.11.& conſ. 10.nu. 44. Socc.
Iun.conſ.75.nu.22.& 23. vol.1. Ruin.conſ.18.
nu.20.vol.1. Rip.lib.1.reſp.cap.1.nu.82. Curt.
Iun. in add. ad. Alex. in l. cū hęredes, ff. de acqui.
poſſ. & in conſil.41.col.2. Pariſ.conſ.41. col. 1.
vol.1. Cephal. conſ.367.nu.10. Rimin. conſ.91.
lib.1. Viui. deciſ.409. nu. 22.

5 Et ſit continuatio etiam † ante aditam hęre-
ditatem vi occupatio poſſeſſionis per tertium
nō impediat prędictam cōtinuationem, Pereg.
de fideicomm. art.47. nu. 14. & art. 48. nu. 47.
Tiraqu. Lemort.3. declar.5. par. num.18. Pariſ.
conſil.41. num. 9. lib. 1. Rimin. Iun. conſil. 46.
num.30. vol.1.

Secūdò adducebatur ex parte Baronis, quod
6 hoc poſſeſſorium ſummariiſſimum, virtute †
poſſeſſionis tranſlatę ex cap. Regni Regis Fer-
din.43. rubr. de contin. poſſ. defun. in hęredem
habet annexam mixtam cauſam proprietatis,
adeo vt in eo non poſſet obtinere, niſi ille qui
prius ſe eſſe verū ſucceſſorē feudi probauerit,
Molin. lib.3. de hyſp. primogen. cap. 13. nu 9.
& 10. l. 2. §. quędam in tex. ibi, nam proprieta-
tis cauſam continet, ff. de interdict. l. 3. §. hoc
autem, ff. de itin. actuquè priua. Alex. in l natu-
raliter, §. nihil cōmune, nu. 76. ff. de acqu. poſſ.
Bal. in rubr. extra de cauſa poſſ. & propr. nu. 13.
& conſ. 330. l. 1. Alex. conſ. 82. num. 6. lib. 2.
Iacob. in l. ſi ſorori, nu. 15. C. de iure delib. Ti-
raq. Lemort. 2. par. declar. 2. nu. 1. & 3. Gregor.
Lopez in l. 7. tit. 4. par. 5. in gloſſ. in ver. poſſeſſ.
Bolognet. conſil. 5. nu. 5. Talemquè eſſe Baro-
nem Raſaudalis ex fideicommiſſis, & inueſti-
turis aſſerentes.

7 Tanto fortius quia fuit datus terminus, & †
factæ probationes ſuper meritis parte citata,
abſq; proteſtatione partis aduerſę prout requi-
rebatur, Caualcc. deciſ.33. nu. 108. par.2. Cra-
uett. conſil.302. nu.6. verſ. amplius, Milanenſ.
deciſ.3. nu. 79. lib.1. Natt. conſ.289. nu.12. vol.
2. Corn. conſ.2. nu.45. vol.2. Alex. conſ.77. nu.
17. & 18. vol.2. Riminal. in l. certi conditio, §.
quoniam, nu.4. ff. ſi cert. pet. Imol. in l.2. nū. 4.
verſ. item adde, ff qui, & à quib. appell. non lic.

Et quia Don Baldaſſar. coram pluribus teſti-
8 bus diſerat, quod † Baronia vadat ad eum ad
quem de iure ſpettat, quo fit vt neceſſario de-
beant diſcuti merita, vt videatur quis ſit verus
ſucceſſor. Palat. Riuos in l.45. tauri, nu.2.

9 Sed reſpondebat Donna Lucretia, dictum †
cap.43. Regis Ferdin. continuare poſſeſſionem
in hęredem, abſquè eo quod fuerit verus domi-
nus, & capas ſucceſſor hæreditatus licet aliter
ſit e ſtatutis Hyſpaniarum aliorumue locorū,
vt pręſupponunt contrariæ doctrinæ, & quod
10 in † libello adeſt proteſtatio quod nō intende-
bat ingredi merita, niſi ad confortandam poſ-
ſeſſionem, & quod illa non erat diſpoſitio per-
fecta, & quatenus fuiſſet perfecta regulatur ſe-
cundum ſtatutum Regni cap. ſi aliquem, quo
proximior vocatur ad ſucceſſionem feudorum
ne iniuſte defunctus eiuſdē Baroniæ poſſeſſio-
nem quinquennio, eiuſq; fructus habuiſſe con-
fiteri videatur, &c. quod exceptio dominij eſt
obſcura requirens altiorem indaginem, Milan.
deciſ.3. nu. 182. lib.1. Menoch. de adipiſc. poſſ.
remed.4. nu.96. 101, & 744. Iaſ. conſ.85. col.2.
vol. 3. Rimin. Iun. conſ.56. nu. 32. & conſ. 91.
num. 11. vol. 1. Sebaſt. Medices de acquir. poſſ.
gloſſ. 1. num 65. & gloſſ. 3. nu. 260. par. 1. Socc.
Iun. in l. naturaliter, §. nihil cōmune, nu. 145.
ff. de. acquir. poſſ. Contard. in l. vnica limit.2. §.
9. nu. 25. C. ſi de mom. poſſ. fuer. Appel. Purpur.
conſ.206. nu.14. vol.1. Menoch. de retin. poſſ.
remed.3. nu.733. Honded. conſil.22. nu. 14. &
15. lib.2. Menocch. conſ.307. num.66. vol.4. &
de recuper. poſſ remed. 1. nu.166. Rimin. Iun.
conſ.69. nu.31. Burſa. conſ. 234. num. 26. vol.
3. Crauett. conſil.793. num.1. & 4. Abb. in cap.
paſtoralis in fin. extra de cauſa poſſ. & propr.
Gozzad. conſ.10. num.20. & 41. Neuizz. conſ.
79. nu.9. Crauett. conſ.835. nu.10. vol. 5. Rota
Roma. deciſ.76. lib.1. & deciſ.9. lib.2. & deciſ.
31. & 17. lib.3. Capic. deciſ.26 num. 2. Franc.
deciſ.199 nu 8. Affl. in conſt. violentias, nu.62.
Dec. conſ.28. nu.6. Curt. Iun. conſ.223. nu. 14.

Quapropter deciſit Magna Curia Donnam
Lucretiam Sororem eſſe manutenendā in poſ-
ſeſſionem dictæ Baroniæ Gruttarum.

A R G V M E N T V M.

Vtrum ius proximitatis, & primogenituræ
inſpiciatur tempore mortis, vel
refutatitionis.

S V M M A R I V M.

*Ius primogeniturę, ſeu proximitatis inſpicitur tem-
pore refutationis, & non tempore mortis Baronis,
nu.1. contra, nu.21. & ſeq.*

Reſutans habetur pro mortuo, nu. 2. declara, nu. 72.

Refutatio ſapit effectum vltimæ voluntatis, nu. 3.

Feudum facta refutatione non dicitur amplius refutantis, ſed refutarij, nu. 4.

Feudum mortuo naturaliter refutãte deuoluitur ad refutarium proximiorem, nu. 5.

Pater pro filijs ſtipulari poteſt, nu. 6. ſtipulari alteri nemo poteſt, nu. 7.

Cap. ſi aliquem habet locum ab inteſtato, num. 8. non autem ſi de feudo fuerit diſpoſitum inter viuos, vel in vltima voluntate, nu 9.

Feudum cõceſſum pro ſe ſuiſquè hæredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus in perpetuum dicitur hæreditarium nu. 10.

Verbum hæredibus regulariter inducit feudum hæreditarium, nu. 11. declara, nu. 82.

Verbum perpetuum eſt inductiuum feudi hæreditarij, cum hæredes ſanguinis aliquando deficiant, nu. 12.

Proximitas vt inſpiciatur tempore refutationis, & nõ tempore mortis in feudo hæreditario omnes feudiſtæ concordant, nu. 13.

Proximitas vtrum inſpiciatur tempore refutationis, vel tempore mortis Baronis eſt adeo dubium vt indigeat ceſerea declaratione, nu. 14.

Cauſa dubia dicitur, quando factum eſt certum, & ius incertum, nu. 15.

Sentẽtia debet proferri pro poſſeſſore in dubijs, nu. 16.

Tranſactio patris ſuper feudo debet præiudicare eius filio, etiam inuentarium conficienti, nu. 17. declara, nu. 87 88 & 89.

Cap. Regni Regis Caroli 204. confirmatum per Cap. Regni Regis Philippi 11. 18. nu. 18.

Ceſſante ratione finali ſuper qua fundatur diſpoſitio ſtatuti debet ceſſare ipſius diſpoſitio, nu. 19.

Ratio ſtatuti vt feuda in agnatione conſeruentur præſumitur vnica, nu. 20.

Cap. ſi aliquem defert ſucceſſionẽ proximiori, nu. 21. indiſtinctè, nu. 24.

Opinio communis illa dicitur, quæ melioribus fundamentis, & rationibus fundatur. nu. 22.

Filius eſt in primo gradu, & neptis in ſecundo, nu. 23.

Cap. ſi aliquem loquens generaliter, & indiſtinctè generaliter, & indiſtinctè intelligi debet, etiã ſi fuerit maior ratio in vno caſu quam in alio, nu. 23.

Proximitas de iure communi inſpicitur tempore mortis, & non antea, nu. 25.

Verba tempore mortis in cap. ſi aliquem ſunt conditionaliter prolata, nu. 26.

Conditio debet adimpleri in forma ſpecifica, non per equipollens, nu. 27.

Mortis mentio vbi fit in dubio intelligitur de naturali nõ de ciuili, nu. 28. maximè vbi mors ciuilis nõ operatur eumdẽ effectũ, quem mors naturalis, nu. 29.

Verba legis, vel ſtatuti in dubio intelliguntur naturaliter non ciuiliter, nu. 30.

Cap. Regni Regis Caroli 118. rubr. in ſucceſſ. feud. declaratur, nu. 31.

Lex declarans intelligitur ſecundum terminos legis declaratæ, nu. 32.

Leges poſteriores ſupplentur per priores, nu. 33.

Extrema habilia ſemper præſupponuntur cũ de quoppiam diſputatur, nu. 34.

Paria ſunt non fuiſſe factam refutationem, vel fuiſſe factam, & nullam eſſe, nu. 35.

Refutatio dicitur nulla ſi fuiſſet facta cum retentione vſufructus, nu. 36.

§. & ſi libellũ cap. 1. de alien. feud. pater. permictens alienationem in proximè ſucceſſurum reſtringitur, & limitatur per cap. volentes, nu. 37.

Vſufructus dicitur pars feudi, nu. 38.

Ioan. Franc. A ponte, & eius opera laudantur, nu. 39.

Cap. volentes procedit in refutatione facta in proximè ſucceſſurum, nu. 40. & 41.

Conſtit. Regni conſtitutionem diuæ memoriæ procedit etiam in alienatione facta in proximè ſucceſſurum num. 41.

Filij illegitimi non debent ſuccedere in feudis; nu. 42. nec deſcendentes ex eis etiam legitimi, & naturales, nu. 43.

Conſanguinitas probatur per verba enunciatiua in antiquis, nu. 44.

Filij nati ex matrimonio putatiuo debent reputari legitimi, & ſucceſſibiles etiam quod poſt eorum natiuitatem idem matrimonium fuerit declaratũ illegitimum, nu. 45. etiam in feudis, num. 46. fundamentum, nu. 47. declara, nu. 50.

Scientia præſumptiua impedimenta conſanguinitatis, ſufficit, nu. 48.

Bona fides non cadit in ſciẽnte impedimentum conſanguinitatis, ſed in ignorante, nu. 49.

Bona fides coniugum præſumitur ex eo quod matrimonium fuit publice ſollemnizatum in faciem Eccleſiæ, num. 51.

Præſumptio debilior tollitur fortiori, nu. 52.

Error iuris probabilis ſufficit ad prolis legitimationem nu. 53. contra, nu. 55.

Quilibet præſumitur adminiſtrare offitium ſuum legitimè, nu. 55.

Sententia nulla non inducit bonam fidem, nu. 56.

Tenor Bullæ debet prius probari per teſtes peritos, & poſtea eius ammiſſio, nu. 57.

Poteſtas ad diſpenſandum præſumitur ex antiquitate temporis enunciata in ſententia diſpenſationis, nu. 58. declara, nu. 60.

Poteſtas diſpenſandi infra quartum gradum pertinet ad ſummum Pontificem, nu. 59.

Diſpenſatio facta ab eo qui non haberet talem poteſtatem, ſed pro tali cõmuniter reputatur valet, nu. 60.

Communis error facit ius, nu. 61. declara, num. 62, nu. 64. & 65.

Anchar. reſponſum 409. declaratur, nu. 63.

Diſpenſatio præſumitur ſi fuerit deuentum ad ſollemnizationem matrimonij ad quam ſine ea non poterat deueniri, nu. 66. declara, nu. 67.

Cap. per latũ extra qui fil. ſint legit. declaratur, nu. 68.

Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem, nu. 69.

Poteſtas diſpenſandi cum ſit facti non præſumitur, num. 70.

Quod

Quod pendet à poteſtate Pontificis reputatur impoſſibile, num. 71.
Aliud eſt eſſe tale, aliud habere pro tale, nu. 72.
Ius ſpe probabili quaſitum dat cauſam iuſtæ querelæ ſi veniret auferendum, nu. 73.
Spes probabilis, & ius queſitum parificantur, nu. 74.
Feudatarius habet feudum ex pacto, & prouidentia, vel mixtum vt poſt mortem ſuam reſtituat proximiori vocato ad inſtar fideicommiſſi, nu. 75.
Refutatio fideicōmiſſi præmatura fieri non poteſt proximiori tempore refutationis in præiuditium ipſius qui reperiretur proximior tempore mortis, nu. 76. intellige quando reſtitutio fieri deberet certæ perſonæ alias ſecus, nu. eodem.
Argumentum de fideicommiſſo ad feudum, & è conuerſo valet, nu. 77.
Pater non additis verbis me pro filio ſtipulante ei nō acquirit ad inſtar notarij, nu. 78.
Verba quæ tacitè inſunt nihil operantur, nu. 79.
Quilibet præſumitur proſpexiſſe ſucceſſoribus ſuis, num. 80.
Cap. ſi aliquem habet locum in feudo cuiuslibet formæ, nu. 81.
Caſus legis vbi adeſt non dicitur res dubia, nu. 82.
Opinio etiam iniuſtiſſima nulla inueniri poſſet, quin coloratis, & ſubtilibus rationibus ſubuerti non poſſe poſſet, nu. 83.
Doctoris authoritati contrariæ non eſt deferendum, num. 84.
Hæres non tenetur (ſecundum aliquos) approbare factum defuncti in feudo antiquo, nu. 90.
Ceſſante vna ratione durat diſpoſitio ſuper exiſtente alia, num. 91.
Subintratio non datur in his qui ſuccedunt iure francorum, nu. 92.
Feudatarius reſpectu vltimo morientis poteſt eſſe de collateralibus, & reſpectu primi acquirentis de deſcendentibus, nu. 93.
Proximitas non poteſt conſiderari, reſpectu acquiſitoris, ſed vltimo morientis, num. 94.
Linea primogeniti durante non habet locum linea ſecundogeniti, nu. 95. ratio, nu. 96.

DECISIO. XXXXIII.

Videtur primo introitu Franciſcum Sieri actorem clientem meum debere ſuccumbere, atquè ita Camillum Sieri conuentū eſſe abſoluendum à petitione Caſalis Culchaſij, ſeu feudi Mangiadaijni, & tenimenti domorū iuriumq; pręfectiæ, & piſcariæ Ciuitatis Drepani, tribus principalis capitibus.

Primò quia Iacobus Antonius Sieri Baro dicti Caſalis donationem fecit propter nuptias Riccardo eius filio primogenito pro ſe eiuſquè hęredibus, & ſucceſſoribus ſuis in perpetuum dicti Caſalis, tenimenti domorum nuncupati luſteri, & iurium piſcariæ, ſeu pręfectiæ Ciuitatis Drepani in actis Notarij Iacobi Criuaglia die 27. Settembris 15. Indict. 1541.

Quò fit, vt mortuo Iacobo Antonio Sieri Barone, & ſi præmortuis dicto Riccardo primogenito, & Riccardello in infantili ętate eius nepote, non debuit ſuccedere ipſe ſecundogenitus ſuperſtes Franciſci, actoris pater, ſed Philippa filia Riccardi primogeniti, & donatarij, ſuperſtes mater Camilli cōuenti, & nepotis Iacobi Antonij Baronis vltimo morientis, Quaſi ius proximitatis, & primogenituræ non inſpi-
1 ciatur tēpore mortis; ſed † tempore refutationis, ſeu donationis factæ, quo tempore Riccardus pater Philippæ erat primogenitus, & proximior, vt in expreſſo ſcriptum reliquit meus Milanenſis deciſ. 8. nu. 305. par. 1. vbi refert aliquos teſtantes communem opinionem.

Quorum opinio cōfirmatur multis medijs, & pręcipuè quinq; magis vrgentibus reſpectu noſtri thematis, primò quia dictus Iacobus An-
2 tonius donans, ſeu refutans † habetur pro mor-
3 tuo, actuſquè refutationis, ſeu donationis ſapit effectum vltimę voluntatis gloſſ. in ver. ſuccedat, §. ſed videndum, l. 1. ff. de ſucceſſ. ed. Camerar. in cap. imperialem in prin. in litera P. de prohib. feud. alien. per Feder. fol. 37. arg. cap. 1. de eo qui finē fecit agnato de feudo pater. Vnde nō deberet amplius conſiderari proximitas refutantis, ſed ipſius refutatarij, & donatarij
4 Ricardi, quia non tractatur amplius de † ſucceſſione feudi refutantis, ſed refutatarij, gloſſ. in ver per vnum, verſ. iu dic, §. veteres, l. 1. ff. de acqui. poſſ. Surd. deciſ. 315. nu. 2. Atquè ita venit preferenda Philippa filia ipſius Riccardi mater conuenti, & non ipſe frater Riccardi ſecundogenitus pater actoris, Tum quia filia eſt proximior, quia in primo gradu, & frater in ſecūdo §. primo gradu, & §. ſecūdo gradu, inſtit. de grad. cognat. Tum etiam quia prima eſt ſucceſſio deſcendentiū, & poſtea fratrū, aliorumq; collateralium, Cephal conſ. 30 nu. 38 vol. 1.

Secundò quia refutatio potuit fieri in proximè ſucceſſurum in pręiuditium aliorum agnatorum nō enim poteſt conqueri ſecundogenitus, vel alius remotior de refutatione facta, cū ſi naturaliter eo tempore refutator moreretur ad eum feudi ſucceſſio non fuiſſet deuoluta,
5 ſed † ad refutatarium proximiorem, cap. 1. §. & ſi libellum, vbi gloſſ. de alien. feud. pater. Curt. Iun. in tract. de feud. par. 4. rubr. ex quib⁹ cauſis feud. amm. nu. 129. Aluar. in cap. 1. §. fin. concl. 10. quæ fuit prima cauſa benef. amm. Clar. in §. feudum quęſt. 42. verſ. hoc pręmiſſo, Mozz. in tract. de feud. rubr. ex quib. cauſis feudū amm. nu. 160. Doctiſſ. Aponte conſ. 21. nu. 44.

Tertiò quia dictū Caſale culchaſij, tenimentum domorum dello ſteri, & ius pręfectiæ, ſeu piſcariæ Drepanis fuit refutatum, & donatum dicto Riccardo præſenti, & recipienti pro ſe

ſuiſquè

ſuiſquè hęredibus, & ſucceſſoribus ſuis in per-
petuum, quò fit vt licet in donatione, ſeu refu-
tatione non legatur ſtipulatio notarij pro hęre-
dibus Riccardi tamen ſufficiet Riccardum ſu-
ſcepiſſe pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis, cum pater
6 pro † filijs iure optimo ſtipulari valeat, Bart. in
l. quod dicitur la 2. col. 2. ff. de verb. oblig. Ant.
Gabr. lib. 3. concl. rubr. de verb. oblig. concl. 1.
nu. 27. per l. quodqunquè, §. 1. ff. de verb. oblig.
Fabius Turiett. conſ. 61. nu. 43. vol. 1. ybi teſta-
tur comm. opin. Surd. deciſ. 322. nu. 1. Licet re-
7 gulariter alteri † ſtipulari nemo poſſit, Surd.
Menocch. & Hondęd. ille in tract. de alim. tit.
8. priuil. 73. num. 1. iſte lib. 3. pręſum. par. 1.
pręſum. 48. nu. 4. hic conſil. 37. num. 19. vol. 1.
Vnde non videtur diſputandum quis nam fue-
rit proximior tempore mortis Antonij in dicti
feudi ſucceſſione, & aliorũ bonorum, poſtquã
de eis etiam in perſonam nepotum irreuocabi-
8 liter in vita diſpoſuiſſet cũ cap. ſi † aliquem di-
ſponens vt proximior admictatur tẽpore mor-
tis locũ habeat dumtaxat ab inteſtato non autẽ
9 quãdo Baro de † feudo diſpoſuiſſet per actum
inter viuos, vel in vltima volũtate, Dom. meus
Cum. in eod. cap. ſi aliquẽ in ver. maritata, nu.
180. in fin. & 184. & in ver. mori contingat,
nu. 1. & videtur cap. Regni 30. Regis Federici
incip. conſtitutionem in tex. ibi ab inteſtato,
rubr. de ſucceſſ. feud.

Quartò quia dictum Caſale Culchaſij, & ius
pręfectiæ ſuit cõceſſum per Regem Ioannem,
Regem Martinum, & Reginam Mariam Ric-
cardo Sieri, Saluatori Sier, Riccardo Manue-
li, Riccardo Fiſaula, & Cõſtantię eius filię pro
ſe ſuiſq; hęredibus de ſuo corpore legitimæ de-
ſcendentibus in perpetuum cum clauſula iuris
francorum, vt in proceſſu fol. 143. & 147. Quò
10 fit vt ex dicto † tenore, & forma inducatur feu-
dum hęreditarium tum propter illud verbum
11 † hęredibus in forma adiectũ quod regulariter
inducit feudum hęreditarium, Ioan. Thom. de
Marin. in tract. de gener. & qual. feud. rubr. de
feud. hęred. tit. 5. num. 6. Iſern. in cap. 1. §. hoc
quoquè, num. 7. de ſucceſſ. feud. Alex. conſ. 19.
nu. 4. vol. 5. Dec conſ. 208. nu. 7. Gozzad. conſ.
8. nu. 29. Brun. conſ. 24. nu. 2. Loffred. conſ. 1.
vol. 1. Menocch. conſ. 400. num. 1. vol. 4. Tum
12 etiam propter illud † verbũ in perpetuũ, quod
niſi intelligatur de hęredibus ſucceſſionis, atq;
ita eſſet inductũ iuſ feudi hęreditarij non fuiſſet
perpetua dicta conceſſio, cum hęredes ſangui-
nis aliquãdo deficiant, hęredes vero ſucceſſio-
nis numquã, Bart. in l. ex facto, §. fin. ff. ad tre-
bellian. Bal. in l. gallus, §. etiam ſi parente, ff. de
lib. & poſthu. meus Abb. in cap. in pręſentiam
extra de probat. Vnde doctores qui diſcordant
ab illorum opinione, quod proximitas potius
inſpiciatur tempore refutationis, quàm tempo
re mortis vltimo morientis, cõcordant vnani-
13 miter vt in feudo † hęreditario inſpiciatur pro
ximitas tempore refutationis, & non tempore
mortis, Bernard. de Medicis in cap. volentes
rub. de ſucceſſ. ab inteſt. in 1. forma conceſſio-
nis, verſ. ſed ſi baro in ſua vita, Cannet. in eodẽ
cap. volentes, §. & quatenus, nu. 14. fol. 86. Petr.
de Greg. in tract. conceſſ. feud. par. 4. quęſt. 10.
verſ. 4. inſero Iſern. in cap. 1. §. ſed & plures nu.
9. in fin. per quos fiat inueſt. Cum. in cap. ſi ali-
quem in ver. antiquis, ſub nu. 372.
14 Quintò quia vtrum inſpiciatur † proximitas
tempore refutationis, vel tempore mortis, in
iure eſt valde dubium, vt indigeat Ceſarea de-
claratione, Cannett. in cap. volentes, §. & qua-
15 tenus, nu. 26. fol. 87. Dicitur enim † cauſa du-
bia quando factum eſt certum, & ius incertum
gloſſ. & Doct. in l. eum quem temere, §. 1. ff. de
16 iud. At in † dubijs pro poſſeſſore eſt pronun-
tiandum, Franciſc. Monald. conſ. 6. nu. 16. per
l. arrianus, ff. de act. & obl. l. fauorabiliores, ff.
de reg. iur cap. ex literis extra de probat. Ergo
pro Camillo conuento, & poſſeſſore.

Secundò pricipaliter videtur Camillus ab-
ſoluendus à petitione intentata quia condam
Ipſus Sieri (quamuis poſſeſſor dicti Caſalis cul-
chaſij tenimenti domorum, & iurium piſcariæ
ſeu profectiæ Ciuitatis Drepani) perſuaſus a
iuris peritis, & ſacris Theologis agnoſcere bo-
nam fidem, quod feuda pertinebant ad Philip-
pam ſuam neptem, Riccardi filiam, & hęredẽ
Ricciardelli eius fratris ab inteſtato mortui in
infantili etate, reſtituit dicta feuda titulo tran-
ſactionis pręfatæ Philippæ matri ipſius cõuen-
ti, ſub rathibitionẽ eius filiorum naſcendorum
cum tempore reſtitutionis filios non habebat,
vt apparet ex actis Notarij Iacobi de Barlino
die 12. Nouembris 3. Ind. 1574. Quò fit vt di-
17 cta † tranſactio habebat præiudicare eius filio
Franciſco actori, etiam intentarium conficien-
tis, Cephal. conſ. 155. nu. 35. vol. 2. Couarr. lib.
2. var. reſol. cap. 18. verſ. 8. inſertur, Ioan. Rayn.
in cap. imperialem, §. babito col. 17. & de proh.
feud. alien. per Feder. per cap. 1. §. ſi vaſſallus
de benefitio ſuo ſi de feudo deſun. conte. ſit in-
ter dom. & agna. vaſſa. Petr. de Grego. in tract.
conceſſ. feud. par. 8. quæſt. fin. verſ. ex quibus
infero, Mozz. in tract. de feud. rub. de nat. feud.
nu. 78. Alex. in l. ſępe, nu. 131. ff. de re iud. Zaſ.
in tract. de feud. par. 9. nu. 19. Sonsbecc. in tract.
eiuſdem tit. par. 4. num. 3. verſ. 23. Otaſc. conſ.
31. num. 8. Freder. Schench. in d. §. ſi vaſſallus,
nu. 4. Cephal. conſil. 152. nu. 92. vol 2. Vincen.
de Franch. deciſ. 1. nu. 34. par. 1. Ant. Gabr. lib.
6. concl. tit. de reg. iur. concl. 11. nu. 21. doctiſſ.
Aponte conſ. 10. nu 43. & conſ. 13. num. 24 &
conſ. 88. nu. 37. 38. & 45.

Tertiò principaliter videtur conuentus ab-
ſoluendus, quia ipſe Camillus etiã ex parte pa-
tris deſcẽdit ex ſtipite vndè prouenit feudum,

ſicut

ſicut deſcendit actor, Quia Conſtantia,& Ric-
cardus iugales dictorum feudorum domini ge-
nuerunt Nicolaum primogenitũ à quo deſcen-
dit Franciſcus actor, & Iacobus ſecundogeni-
tum, à quo deſcendit Camillus cõuentus,Quò
18 fit vt † diſpoſitio cap. Regni Regis Caroli 204.
confirmati per eius filiũ eternæ memoriæ Phi-
lippum 11.in cap.18.(inter capitula eiuſdem)
rub.in ſucceſſionibus feudorum,fol.552. quòd
ſecundogenitus preferatur nepti, filiæ primo-
geniti præmortui non procedat in noſtra facti
ſpecie, Quia ceſſat ratio finalis dicti ſtatuti, vt
ſcilicet feuda cõſeruentur in familia, à qua pro
uenerunt, cum Honofrius vir dictæ Philippæ
ſit de deſcẽdentibus illorum à quibus feudum
19 prouenerit, Vndè ceſſante † ratione finali, ſu-
per qua fundatur diſpoſitio ſtatuti,debet ceſſa-
re ipſius ſtatuti diſpoſitio, Tiraq.cauſa ceſſante
pat.1.nu.235.Pariſ.conſ.98.col.6.verſ. & etiã,
quia, vol.1.gloſſ.l.quamuis, C. de fideicomm.
20 Tanto magis quia ratio † expreſſa in dicto ſta-
tuto, vt feuda in agnatione conſeruentur à qua
prouenerunt,preſumatur vnica, Burſa. conſil.
93.nu.8.lib.1.Menocch.conſ.87.nu.21. vol.1.
Quibus non obſtantibus re acriori iuditio per-
penſa petitionem actoris clientis mei omnino
procedere debere iudicamus, atquè ita Camil-
lus conuentus cõdemnari ad reſtitutionẽ dicti
caſalis culchaſij, ſeu feudi mãgiadaijni, & alio-
rum bonorum, duobus principalibus medijs.

Primò quia Ipſius ſecũdogenitus pater acto-
ris reperitur proximior tempore mortis Iacobi
Antonij patris nepte ſua Philippa, filia Riccar-
di primogeniti cui fuerat facta donatio, ſeu re-
21 refutatio, atquè ita ex † diſpoſitione cap. ſi ali-
quem deferentis ſucceſſionẽ proximiori debe-
bit obtinere, non attenta proximitate tempore
refutationis, vt nuncupatim pro indagine ve-
ritatis reſpondit Canett. in reſponſo edito in
cauſa Verię incip. ſuper his de quib⁹ queritur,
col. 4. verſ. tamen predictis, vbi teſtatur hanc
eſſe magis veram, & com.opin. Ioan. Vincen.
Anna in cap. 1.num. 191. de vaſſa. decrep. æta.
cũ concordãtijs allegatis in mea 2. cent. feud.
art.36.nu.204.205. & 206. fol.253.

Et quia contraria opinio non caret authori-
tate, licet noſtra ſit pluriũ numero, & pondere
fulcita non inſiſtam in percuntatione authori-
tatum, ſed rationum, cum illa opinio dicatur
cõmunior, & in iudicando, & conſulendo te-
22 nenda quæ † melioribus fundamentis,& ratio-
nibus fundatur, gloſſ. in ver. multitudine, cap.
ſi teſtis 4. quæſt.3.l. 1. in tex. ibi, ſed neque ex
multitudine authorum, C. de vet. iure enucl.
cap.1.in tex.ibi, niſi à paucioribus,& inferiori-
bus aliquid rationabiliter obiectũ fuerit, extra
de his quæ fiunt à maiori parte capitu.l.ob car-
men in tex. ibi non enim ad multitudinem re-
ſpici oportet, ff. de teſtib.cap.27. Et id. in tex.
ibi nõ acquieſces ſententiæ multorum, vt à ve-
ritate deuies cap. Cappellanus extra de ferijs
cap. ego ſolis diſt. 9.in tex. ibi, vel probabiles
rationes, Atq; ita hæc opinio erit applectenda
ſcilicet vt inſpiciatur proximitas tẽpore mor-
tis,& non tẽpore refutationis, vti in reprehen-
ſibilibus rationibus ſuffulta, & fundamẽtis ſu-
per viuam petram adiectis munita.

Fundatur namquè noſtra,& communiſſima
ſententia primo per tex. cap. ſi aliquem in tex.
ibi qui tempore mortis ſuperſterit defuncto pro
ximior,rub.de ſucceſſ. feud. vbi ad ſucceſſionẽ
feudi vocatur ille qui proximior ſuperſterit de-
functo tempore mortis, At tempore mortis Ia-
cobi Antonij Baronis erat proximior condam
Ipſus filius ſecundogenitus actoris pater, & nõ
Philippa mater cõuenti filia Ricciardi primo-
23 geniti premortui,cum † filius ſit in primo gra-
du, & neptis in ſecundo, §. 1. & 2. inſtit. de
grad. cognat.

Et d. cap.ſi aliquem diſponit ſpectari proxi-
mitatem tempore mortis generaliter, & indi-
ſtinctè, minime diſtinguens vtrũ fuiſſet facta
refutatio feudi in perſonã primogeniti viuente
24 ipſo Barone,nec nè,quò fit † vt generaliter, &
indiſtinctè, obſeruari debeat etiam ſi fuerit ma
ior ratio in vno caſu quam in alio l. 1. §.1. ff. de
aleę luſu, & aleat.l.1.§ generaliter, ff.de legat.
preſt l.3.ff.de off.preſid.l.de pretio,ff.de publ.
in rem actio. Surd. deciſ.122. num. 1.& deciſ.
77.num.4.

Et tanto magis diſpoſitio dicti cap. ſi aliquẽ
debet indiſtinctę intelligi, cum nõ inueniatur
aliqua lex, ſtatutum, ſeu alia authoritas neceſſa
ria diſtinguens, vt inſpiciatur proximitas tem-
pore refutationis quando inueniretur facta re-
futatio in vita Baronis ad limitationem, & re-
ſtrictionem diſpoſitionis dict. cap. ſi aliquem,
Cannett.in d.cap.ſi aliquem,§.ſed tractandum
eſſet, nu.24. fol.277.

Ac etiam & fortius diſpoſitio d.cap.ſi aliquẽ
25 non beberet reſtringi cum ſit † conformis iuri
communi quo proximitas inſpicitur tempore
mortis, & non antea l.poſt conſanguineum, §.
proximũ, ff. de ſuis, & legit. hęred.l.1.ff. vnde
legit.§ proximus inſtit. de legit.agnat. ſucceſſ.
26 Secundò corroboratur quia illa † verba tem
pore mortis in d.cap. ſi aliquem ſunt conditio-
naliter prolata, vt ſcriptum reliquit Petr. de
Grego. in tract. conceſſ. feud. par.4. quęſt. 10.
27 verſ.3. infero, Et † conditio debet impleri in
forma ſpecifica non per æquipollens, Tiraqu.
de retr.conuent. §.2.gloſſ.1. nu.2. Ergo debet
inſpici proximitas tẽporẽ mortis naturalis, &
non per ęquipollens, ſcilicet refutationis.
28 Tertiò munitur, quia vbi fit † mẽtio de mor
te in dubio intelligitur de naturali, non de ciui-
li, Marc. Ant. Pereg in tract. de iure fiſci lib. 3.
tit.5.nu.18.fol.61. Ergò quatenus dictum cap.

ſi ali-

ſi aliquem, diſponit inſpicit proximitatē tempore mortis, debet intelligi de morte naturali, non autem de morte ciuili, ſcilicet refutationis quæ loco vltimæ voluntatis habetur, Maxime
29 quando † mors ciuilis non operatur eumdem effectū, quem mors naturalis, Peregr. in tract. de fideicom. art. 28. ſub nu. 63. Menocch. conſ. 217. nu. 45. vol. 3. Gigans conſ. 131. nu. 4. Et in caſu noſtro, quia refutatio non fuit facta ſimpliciter, ſed cum reſeruatione vſuſfructus, & onere dotandi quatuor filias nō operatur eumdem effectum, quem mors naturalis condam Iacobi Antonis refutātis operaretur, cū tunc, & onus donādi, & cōmodum vti, & fruendi ſpectaſſet ad refutatariū, & non ad refutantem, Et eſt re-
30 gulare, vt in † dubio verba legis, vel ſtatuti intelligantur naturaliter, & nō ciuiliter, Tiraqu. in l. ſi vnquam in ver. ſuſceperit liberos, nu. 17. & 69. circa fin. C. de reuoc. don. & in tract. primogen queſt. 1. nu. 13. l. fin. C. de his qui ven. æta. impetr. l. fideicommiſſum, ff. de. cond. & demoſt. l. ſi ita quis, §. fin. ff. delegat. 1. Farin. quæſt. 13. nu. 45.
31 Quartò fortificatur per † cap. Regni Regis Caroli 118. rub. in ſucceſſ. feud. in tex. ibi non obſtante che li deiti figli ſecūdogeniti haueſſero hauuto la real, & actual poſſeſſione di quelli in vita di loro patre, &c. vbi nepos ex filio primogenito præmortuo præfertur patruo ſecundogenito etiam in vita patris habenti refutationem actualemq; feudi poſſeſſorem, Quò fit vt idem Imperator ſtatuens in ſequenti capitulo Regni incip. perche à ſupplicatione, declaratorio præcedentis capituli, vt in tex. ibi declarari, Quod ſecūdogenitus præferri debeat nepti filiæ primogeniti præmortui, Idem capitulū declaratorium deberet intelligi procedere ſecundū terminos alterius capituli declarati, ſcilicet vt procedat etiā quod nepus, vel primogenitus fuiſſet in vita Baronis inueſtitus, & feudi realē,
32 & actualem poſſeſſionē nactus, Tum † quia lex declarans intelligitur ſecūdum terminos legis declaratæ, Cannett. in cap. ſi aliquem, §. at pulcra ſub nu. 30. fol. 328. B l. t. in l. nihil, nu. 1. ff. de conиg. cum emancip. liber. eius, Tum etiā
33 quia leges poſteriores ſupplentur per priores, Socc. Iun. in l ſciendum, num. 140. ff. delegat. 1. l. ſed, & poſteriores, vbi gloſſ. in ver. pertinent, ff. de legib.

Quintò tuetur quia doctores qui aſſerunt in ſpici tempus refutationi præſupponunt extrema habilia ſcilicet validitatem refutationis, vt
34 † ſemper præſupponitur cum de quoppiam diſputatur, l. qui teſtamento, ff. de teſtam. cap. 1. extra de æta. & qualit. & ord. præfi. Abb. conſ. 50. nu. 4. & conſ. 56 num. 3. vol. 2. Calcan. conſ. 87. nu. 3. Surd de alim. tit. 8. priuil. 56. nu. 102. verſ. 9. §. in extraneis inſtit. de hæred. qual. & diſfer. At † in noſtra facti ſpecie refutatio eſt
35 nulla, & paria ſunt non fuiſſe factam refutationem, vel fuiſſe factam, & nullam eſſe Iodoch. Damohuder. in enchirid, pariū vel ſimilium verſ. nullum eſſe Zaſ. in l. cum quærebatur, nu. 3. ff. de re iud.

Et quod refutatio ſit nulla, probatur, quia
36 fuit facta cum † retentione vſuſfructus, & onere ſoluendi dotes quatuor filiabus, & non aliter nec alio modo quò caſu dicitur nulla in totum Cannett. in cap. volentes, §. & correlarie, nu. 1. & 23. fol. 159. Ioan. Thom. de Marin. in tract. de gener. & qualit. feud. rub. de pacto, & pro-
37 vid. antiquo. nu. 123. Quia tex. † cap. 1. §. & ſi libellum de alien. feud. pater. permictens alienationem in proximè ſucceſſurū reſtringitur, & limitatur per legem nouā cap. volentes, permictentem demum alienationem feudi integri
38 l. non eſt nouum, vbi gloſſ. ff. de ll. Et † vſufructus dicitur pars feudi, Cannett. in d. cap. volentes, §. ſed quia, num. 3. 4. & 10. fol. 155. Et
39 nuncupatim † declarando dictū cap. volentes, & conſtit. conſtitutionē diuę memoriæ, vt etiā
40 procedant † in alienatione, ſeu refutatione facta in proximè ſucceſſurum, ſcriptum reliquit Prouinz. in add. ad repet. Bertach. in ver. alienatio, vbi ait apud M. C. eſſe obſeruatā opinionem, Quicquid dixerit Milanenſ. deciſ. 1. nu. 158. lib. 1. eruditiſſ. & ſubtiliſſ. A ponte conſil. 12. nu. 5. lib. 1. aureis typis digniſſimo.

Secundò principaliter debet procedere petitio clientis mei quia inter Ricardum filiū primogenitum, & Vincentiam de Ferro iugales fuit cōtractum matrimonium per verba de futuro, ſeu cōditionaliter obtenta diſpenſatione à Summo Pontifice propter impedimentū conſanguinitatis, & nō aliter nec alio modo, Quò
42 fit vt † cum nō appareat de diſpenſatione procedente, ſed de conſumatione eiuſdem matrimonij, ſoboles efficiatur illegitima, atq; ita in
43 feudo inſucceſſibilis, etiam † ſi deſcēdentes ex tali ſobole illegitima fuiſſent legitimi, & naturales ſiue feudum fuiſſet paternum, ſiue maternum, Bal. Iſern. & Aluar. in cap. 1. §. naturales ſi de feudo. fuer. controue. inter dom. & agna. vaſſ. Curt. Iun. in tract. de feud. par. 3. rubr. quemadm. deic. maſc. col. pen. Surd. deciſ. 41. ſub nu. 7. & conſ. 85. nu. 10. verſ. attamen. prędictis, Ang. in §. reliquum auth. de hęred. ab in-
44 teſt. Cōſanguinitas † autem prędicta probatur etiam per verba enūtiatiua in dicto inſtrumento dotali maximè quia ſumus in antiquis, & antiquum tempus dicitur in propoſito annorum quinquaginta ſex, vt in noſtro themate, quia inſtrumentum dotale Richardi fuit confectum anno 1541. Maſcar. vol. 1. de probat. cōcl. 411. num. 7. & 21. verſ. & quod Alex. conſil. 90. vol. 6. Alba. conſ. 83. num. 9. & 19. vol. 1. Iaſ. conſ. 114. col. 4. vol. 1.

Non obſtat, quod dictum matrimoniū fuit ſollemni-

ſollemnizatum publicè in faciem Eccleſię ſinè
eius contradictione, vt videtur probari per ali-
45 quos teſtes partis aduerſæ, atq; ita filij nati † ex
tali matrimonio putatiuo deberent reputari le-
gitimi, & ſucceſſibiles etiam quod poſt eorum
natiuitatem idem matrimonium fuerit declara
tum illegitimum, vt videtur tex. in cap. 2. & in
cap. ex tenore extra qui filij ſint legit. meus
Abb. in cap. fin. extra de clandeſt. diſponſat.
gloſſ. in ver. acertimè, l. qui contra, C. de inceſt.
nup. Dyn. conſ. 6. circa fin. Capr. conſ. 116. col.
fin. Oldr. conſ. 356. circa fin. Socc. conſ. 86. ſub.
46 nu. 54. vol. 2. Etiam † in feudis Ant. Gabr. lib.
6. concl. tit. de legitimatione concl. 4. num. 14.
Bal. in d. §. naturales. Iaſ. conſ. 156. col. 1. vol. 4.
Curt. Iun. conſ. 27. nu. 6. & conſ. 52. nu. 2. Dec.
conſ. 153. col. 1. Curt. Iun. conſ. 52. nu. 2.
Quia reſp. quod dicta concluſio eſt fundata
47 in † bona fide coniugum, vt docuit Abb. in d.
cap. 2. num. 2. extra qui filij ſint legit. vbi Hoſt.
Ant. de Butr. Anchar. & Præpoſ. Ant. Gabr. d.
concl. 4. num. 1. Bal. in d. §. naturales, col. fin.
verſ. pone, quod non tenet. Bart. in l. auunculo
col. 2. ff. de cond. ſine cauſa, Curt. Iun. conſ. 52.
col. 1. Pariſ. conſ. 15. col. 6. vol. 2. Ruin. conſil.
14. col. 1. vol. 3. Gramm. conſ. 56. col. 2. in ciui-
libus, At in caſu noſtro cõiuges ſciebant impe-
dimentum cõſanguinitatis, cũ Ricardus ſpon-
ſus erat pręſens tempore quo eius parentes te-
ſtabantur de cõſanguinitate, & Vincẽtia ſpon-
ſa licet eo tempore abſens, tamen ratihificauit
dictum contractum in vulgari eloquio lectum
die 23. Februarij 15. Ind. 1541. apud acta No-
48 tarij Iacobi Criuagha Drepanenſis, Quæ † qui
dem ſcientia pręſumptiua ſufficiet, Ruin. conſ.
14. nu. 6. vol. 3. per notata in l. ſi tutor petitus,
49 C. de peric. tut. Ergo ceſſat ratio † bonæ fidei,
quæ non cadit in ſciente impedimentum con-
ſanguinitatis, ſed in ignorante Ant. Gabr. lib.
6. concl. rub. de legitim. concl. 2. nu. 5. & concl.
4. nu. 17. Curt. Iun. conſ. 52. nu 4. vol. 1. Atquè
ita ceſſat concluſio prędicta fundata in bona fi-
50 de, ſcilicet vt † matrimonium non dicatur pu-
tatiuum, nec filij legitimi vt ex tex. in cap. cum
inhibitio, §. parimodo extra de eland. deſpo.
vbi Abb. nu. 4. Idẽ Abb. in cap. ex tenore, nu.
5. & 9. extra qui filij ſint legit. & in cap. referen-
te, nu. 5. extra eod. Dec. conſ. 154.
51 Et ſi ſubtiliter replicatur, quod † ignorantia
coniugum, atquè ita bona fides pręſumitur ex
eo quod matrimoniũ fuit publicè ſollemniza-
tum in faciem Eccleſiæ, Ruin. conſ. 51. nu. 16.
vol. 5. Iaſ. conſ. 159. col. 1. & conſil. 168. col. 3.
vol. 4. Ant. Gabr. d. concl. 4 nu. 35.
Dupplicatur reſponſio, ꝙ dicta pręſumptio
tollitur euidentiori probatione, & coniectura,
quia (vt prędixi) quãdo eorum parentes teſti-
ficati fuerunt de conſanguinitatis impedimen-
52 to erant pręſentes dicti coniuges, vnde dicta †
pręſumptio tollitur fortiori pręſumptione, ſi-
cut clauus eijcitur alio clauo, l. diuus, ff. de in
integrũm reſt. & in ſpecie Prępoſ. in cap. cum
inhibitio extra de clandeſt, deſponſ. Ant. Butr.
in cap. 2. & in cap. quod nobis extra q. filij ſint
legit. Abb. in d. cap. cum inhibitio, nu. 4.
53 Nequè obſtabit, quod † error iuris probabi-
lis ſufficeret ad prolis legitimationem, Ruin.
conſ. 100. lib. 3. & conſ. 51. vol. 5. Abb. in cap.
per venerabilem, nu. 36. extra qui filij ſint le-
git. & in cap. prolatum in fin. eod. tit. vbi etiam
Zabarel. nu. 3. Iaſ. conſ. 168. col. 3. vol. 4. Socc.
Iun. conſ. 39. lib. 3. Couarr. ad quartum decret.
cap. 8. in fin. Et videtur probabilis error, tum
quia ſeruatur quod Abbas Sãcti Gregorij aſſertus
Commiſſarius Generalis Sanctiſſimę Cruciatę
diſpenſauit inter dictos cõiuges, ſicut etiã cum
alijs, tum etiam quia nõ eſſet veriſimile Parro-
chum, ſeu loci Vicarium publicam permiſiſſe
eorum diſponſationẽ in faciem Eccleſiæ, ſi ca-
54 nonica diſpenſatio non pręceſſiſſet cum † præ-
ſumatur quemlibet adminiſtrare offitium ſuũ
legitimè, & cum ea cura, & diligentia quæ ex-
pediret, Menoch. lib. 2. pręſump. par. 1. præ-
ſump. 85. in princ.
55 Quia reſp. quod imò non † ſufficiet ad legi-
timationem prolis ſolus iuris error, Ant. Gabr.
lib. 6. concl. tit. de legitimatione concl. 4. num.
23. vbi teſtatur magis comm. opin. Ruin. conſ.
14. num. 3. in fin. vol. 3. vbi etiam dixit magis
comm. opin.
Neq; obſtabit prętenſa diſpenſatio per dictũ
Iacobum de Auerſa, Quia cum non conſtet de
cõmiſſione, & poteſtate diſpenſandi non pote-
56 rit † ſententia nulla inducere bonã fidem, arg.
l. filio, §. contra tabulas, ff. de inoff. teſtam.
Neq; teſtes producti ex aduerſo atteſtantur
de poteſtate, & commiſſione diſpenſandi, niſi
quidã de ſtaiti, qui repellitur vti victricus con-
uenti, & vti talis qui nõ deponit de tenore po-
teſtatis diſpenſandi, nec de poteſtate illius car-
dinalis delegantis, ac etiam vti vnius, qui non
condemnat nequè iuſtificat.
Non obſtat, quod literæ poteſtatis allegan-
57 tur deperditæ, quia reſpo. eſſe prius † neceſſe
probari tenorem literarũ per teſtes peritos ve-
luti Aduocatos, & Notarios, qui potuiſſent co-
gnoſcere defectũ earum & inde ammiſſionem,
meus Abb. in cap. olim el. 1. nu. 8. extra de pri-
uil. Bart. in auth. ſi quis in aliquo, nu. 6. verſ. de
hoc breuiter, C. de eden. Cagnol. in l. 1. nu. 216.
ff. ſi cer. pet. Ang. in l. 2. §. diuus, nu. 1. ff. de iu-
re fiſci, Abb. in cap. albericus, nu. 4. extra de te-
ſtib. Affl. deciſ. 274. num. 1. & 2. Quæ probatio
ceſſat in caſu noſtro ergo, &c.
58 Nequè obſtabit, quod ex † antiquitate tem-
poris præſumantur cõmiſſiones, & delegatio-
nes ad diſpenſandum enunciatæ in ſentẽtia di-
ſpenſationis, ex Felin. in cap. ſicut, nu. 32. extra

de re iud. quem refert Anto. Gabr. lib. 1. concl. rub. de præſum. concl. 1. nu. 16.

Quia reſpo. id non procedere in noſtra facti ſpecie tum quia nõ ſunt enuntiatę, ſub dies anno, & inditione, ſed dumtaxat in principio diſpenſationis aſſertæ dictus Abbas S. Gregorij dixit ſe eſſe talem, Tum quia non ſunt enuntiatæ canonicæ, & legitimæ pręſumptiuæ cõmiſſiones, ſed dumtaxat Sanctiſſimæ Cruciatæ ex
59 quibus non apparet data † poteſtas diſpenſandi infra quartum gradum, quæ ſolum pertinet ad Summũ Pontificem cap. non detur extra de conſangu, & aff. Pariſ. conſ. 64. lib. 4. Couarr. in 4. decret. par. 2. §. 10. cap. 6. nu. 10. Vnde commiſſiones Sanctiſſimæ Cruciatæ, & ſi enuntiatę non poſſunt pręſumi legitimę ex antiquitate
60 temporum, cum verè † appareant nõ ſufficientes, & illegitimæ ex lectura ipſius diſpenſationis, Crauett. de antiqu temp. par. 3. in prin. nu. 27. fol. 96. Paul. de Caſtr. conſ. 81. col. 3. in fine lib. 2. Felin. in cap. ſicut col. 15. extra de re iud. Dec. conſ. 13. col. 1. & conſ. 36. col. 3. Iaſ. in l. 1. col. 5. limit. 5. C. qui admitti, & conſ. 176 col. fin. lib. 2. Curt. Iun. conſil. 130. col. 2. Gozzad. conſ. 73. col. 5. Maſcar. vol 3. de probat. concl. 1371. ſub nu. 44.

61 Nõ obſtat quod diſpenſatio † facta ab eo qui in rei veritate non haberet talem poteſtatẽ, ſed pro tali communiter reputatur, valeret quo ad legitimationem prolis, Anchar. conſ. 409. nu. 8 propter communem errorem qui facit ius, & pręfertur veritati, l. barbarius, ff. de off. pręſid. cap. cum ſicut, & cap. nihil extra de elect. Et in caſu noſtro ille Abbas S Gregorij reputabatur pro habili ad diſpenſandum, ſecundum teſtes productos ex aduerſo, ergo, &c.

62 Quia reſp. primo quod † diſpenſatio facta ex communi errore nõ valet, niſi fuerit cõfirmata
63 à Summo Pontifice, vt † pręſupponit Anchar. in reſponſo allegato 409 col. fin. non autem ꝙ ſufficeret, communis error, quæ quidem confirmatio deeſt in caſu noſtro ergo, &c.

Secundò reſp. (& magis generaliter) quod
64 tunc † cõmunis error facit ius, & habetur pro veritate, quando conſtaret de titulo, Alex. in l. 1. col. 5. ff. de teſtam. vbi teſtatur comm. opin. Pariſ. conſ. 136. col. 2. vol. 4. Ruin. conſ. 48. col. 2. vol. 4. Bal. in d. l. Barbarius, col. 8. ff. de off. præt. quem refert, & ſequitur Ant. Gabr. in d. concl. 8. nu. 21. & 22. Anchar. conſ. 213. col. 1. Innoc. in cap. nihil extra de elect. Et in noſtro themate deeſt titulus.

65 Tertiò reſp. quia communis † error validat ea quæ ſolent competere ex generali facultate ordinaria non autem quæ cõpetunt ex ſpeciali cõmiſſione, Ant. Gabr. d. concl. 8. nu. 35. Com. conſ. 247. col. 1. vol. 1. Abb. in cap. cum in iure peritus, col. 2. extra de off. delega. At diſpenſare ſuper cõſanguinitate in gradu prohibito dependet ex ſpeciali poteſtate, & cõmiſſione, non autem ex ordinaria, ideò appellatur diſpenſatio, quaſi contra ius ordinarium, ergo, &c.

66 Non obſtat quod vna ſemel quod † fuit deuentum ad actum, & ſic ad ſollemnizationem matrimonij, ad quam nõ poterat deueniri ſine diſpenſatione, quod præſumitur interueniſſe diſpenſationem, atque ita omnia ſollemnia, ex doctrina Abb. in cap. fraternitati extra de ſciſmate, & facit Ruin. conſ. 51. lib. 5.

Quia reſp. dato citra veri pręiuditium, quod
67 † dicta cõcluſio fuiſſet vera tamen procederet, quando ad talem actum fuiſſet deuentũ per ipſum delegatum cui fuiſſet cõmiſſa diſpenſatio, ita loquitur Abb. in d. cap. fraternitati, Quod in noſtra facti ſpecie minime probatur.

68 Non obſtat denique tex. in † cap. per latum extra qui filij ſint legit. vbi fuit declarata ſoboles legitima ex matrimonio contracto ex ſententia Epiſcopi, licet inde fuerit compertum illud matrimonium illegitimũ, atq; ita Eccleſiam deluſam eo quia primus vir quod dicebatur mortuus, reuertit.

Quia reſp. Epiſcopum Vincentinũ ibi proceſſiſſe ad ſentẽtiam iuris ordine ſeruato, & ſecundum competẽtem, & ordinariã ſuam iuriditionem ex quo Summus Pontifex illũ laudauit, vt in tex. ibi Epiſcopus verò, ſicut vir prouidus, & diſcretus, quem non laudaſſet, ſi perperã proceſſiſſet, imò potius vituperaſſet cap. niſi extra de vſu palij capit. 1 extra de tranſl. Epiſco cap. 1. extra de temp. ordin.

At in noſtro themate dict. Abb. S. Gregorij,
69 nequè ritè nequè rectè proceſſit, quia † diſpenſauit non pręcedente cauſę cognitione quæ requiritur, Specul. tit. de diſpenſat. §. qualiter col. 1. Item nõ habens iuriditionem, & poteſtatem
70 diſpenſandi, quæ † poteſtas cũ ſit facti nõ pręſumitur, Bellamera conſil. 10. col. 10. verſ. & ſi
71 dicas, imò reputatur impoſſibilis, vt † ea quæ à Pontificis volũtate pendet, Viuius lib. 1. deciſ. 147. nu. 6. Cephl. conſil. 407 nu. 40. vol. 3. Cagnol. in l. impoſſibiliũ circa prin. ff. de reg. iur. Socc. Iun. conſ. 51. nu. 10. vol. 1. & conſ 74. nu. 23. eod. vol. Alex. cõſ. 124. nu. 4. lib. 6. Ex quibus duobus principalibus capitibus apparet petitionem actoris mei clientis procedere debere.

Reſtat modo ſatisfacere contrarijs, & primo primo capiti principali, quod proximitas debeat inſpici tẽpore reſutationis, quo Ricardus primogenitus erat proximior Iacobo Antonio Baioni, & non tempore mortis, quo inſpecto Ipſius ſegundogenitus præmortuo iam Ricardo, erat proximior.

Quia reſp. ſiue inſpiciãtur authoritates, contraria opinio eſt magis cõmunis, ſiue rationes cõtraria opinio melioribus ſulcitur rationibus, cum rationes alterius ſententiæ dilluantur, & annihilentur ex infradicendis.

Non

Non obſtat itaq; prima ratio huius primi ca-
pitis quod refutans habetur pro mortuo, vndè
nó deberet amplius tractari de ſucceſſione feu-
di Iacobi Antonij, ſed tamquàm de feudo Ri-
cardi ſenioris refutatarij cui Philippa eius filia
deberet ſuccedere, & nõ patruus, tum quia de-
ſcendens, tum quia proximior.

Quia reſp. primo quia reſutans habetur pro
72 mortuo in ſui prӕiuditium, vt † aperiat locum
proximiori in gradu, & ita loquitur gloſſ. con-
traria per illum tex. in §. ſed videndũ, non autẽ
in præiuditium tertij, ita quoquè declarat Mi-
lanenſ. decif. 1. nu. 146. lib. 1.

Secundò reſp. quod cap. ſi aliquem, loquitur
de morte quӕ in dubio intelligitur de vera mor
te, & ſic de naturali, non autem de refutatione,
& ſic de ficta vt ſupra probauimus, aliud enim
73 eſt † eſſe tale, aliud haberi pro tali, Alciat. in l.
mercis, nu. 11. ff. de verb. ſign. Cum. in cap. Ri-
tus 2. nu. 23. in fin. Bal. in l. tres, C. quomod. &
quando Iudex, Rimin. Iun. conſ. 222. nu. 160.
vol. 2. Cephal. conſ. 451. nu. 36. vol. 4.

Non obſtat ſecũda ratio, quod donatio, ſeu
refutatio poſſet liberè fieri in proximè ſucceſſu
rum, abſq; iuſta querela remotioris.

Quia reſp. primo verũ eſſe durãte vita ipſius
proximioris, ſed eo mortuo iuſtè conquereret
ſecundogenitus vti proximior tempore mortis
refutantis, cum non potuit irreuocabiliter fieri
refutatio in primogenitũ in prӕiuditium ipſius
74 ſecundogeniti, cui quӕſitũ † erat ius ſaltim ſpe
probabili in ipſo feudo, Aret. cõſ. 7. col. 2. verſ.
prӕterea, Curt. conſ. 1 in 2. dub. Cagn. in l. fin.
nu. 284. C. de pact. Socc. Iun. conſ. 95. num. 34.
vol. 3. Ruin. conſ. 3. num. 31. & conſ. 36. nu. 16.
vol. 1. Menocch. conſ. 211. nu. 99. & 100. vol. 3.
& conſ. 109. nu. 64. vol. 2. Gomez in regul. can-
cellar. de non tolle. iure quӕſito quæſt. 4. quia
75 ſpes † probabilis, & ius quӕſitum parificantur,
Cephal. conſ. 318. nu. 77. vol. 3. Vbertin. Zuc-
card. in l. 1. num. 34. C. de pact. & conſ. 228. nu.
33. vol. 2. Socc. in l. gallus, §. videndum, nu. 3.
ff. de lib. & poſt. Bart. in l. 1. & in l. fin. C. de
pact. per l. ſpem, C. de donation.

76 Secũdo reſp. quia † feudatarius habet feudũ
ex pacto, & prouidentia, vel mixtum, vt poſt
mortem ſuam reſtituat proximiori vocato ad
inſtar fideicõmiſſi, Alex. Trentacinq. in tract.
ſubſt. par. 4. cap. 12. col. pen. verſ. primo feu-
dum, Dec. conſ. 445. num. 33. Ruin. conſ. 151.
num. 3. vol. 2.

At quando debet fieri reſtitutio incertӕ per-
ſonæ proximiori tẽpore mortis nõ poterit fieri
77 prӕmatura reſtitutio, & † rèſutatio proximori
tempore refutationis in prӕiuditium illius, qui
reperiretur proximior tempore mortis, ita re-
ſpondit Reuerendiſſ. Pariſ. conſ. 23. ſub nu. 22.
vol. 3. omnino videndus, & teſtatur hanc eſſe
com. opin. Milan. lib. 2. de hiſp. primogen. lib.
2. cap. 4. nu. 23. 24. 25. 26. & 27. fol. mihi 229.
Et licet Molin. loquatur in fideicõmiſſo, valet
78 arg. † de feudo ex pacto, & prouidẽtia, vel mix-
to (vt ſumus in noſtro caſu) ad fideicõmiſſum,
& ècontra, Menocch. conſ. 275. nu. 12. & conſ.
277. nu. 32. vol. 3. cum cõcord. in 2. cent. feud.
art. 73. nu. 11. & 12. fol. 313.

Nõ obſtat tertia ratio quod Ricardus ſuſpe-
pit caſale Culchaſij pro ſe ſuiſquè hӕredibus, &
ſucceſſoribus in perpetuum, nõ poſſe allegare
proximitatem tempore mortis iuxta cap. ſi ali-
quem, quia illud nõ procederet vaſſallo diſpo-
nente inter viuos, vel in vltima voluntate, ſed
tantum locum ſibi vendicat ab inteſtato.

Quia reſp. quod dato citra veri prӕiuditium
quod pater poſſet pro filijs ſtipulari, tamen in
caſu noſtro non fuit ſtipulatus pro eis ſed tan-
tũ recepit pro eis, vnde ſicut Notarius qui pro
alio poteſt ſtipulari ſi pro eo recipit, nihil acqui
79 rit, non † additis verbis me Notario pro eo ſti-
pulante, ita pater recipiendo pro filijs, eis non
acquirit, niſi pro eis etiã ſtipularetur, vt ſentit
Curt. Iun. conſ. 52. ſub nu. 12. vol. 1.

Illa enim verba recipienti pro ſe, & hӕredi-
80 bus, & ſucceſſoribus nihil operantur, cum † ta-
citè inſint, l. 3. ff. de leg. 1. Prӕſumitur namquè
81 filijs, & † hӕredibus ſuis quemlibet proſpexiſſe
l. pactum, ff. de probat. Bal. in cap. 1. num. 1. de
nat. ſucceſſ. feud.

Nõ obſtat quarta ratio quod Caſale Culcha-
fuit conceſſum in forma hӕreditaria, per illud
verbum hӕredibus, quod ſuaptè natura impor-
tat feudum hӕreditarium, & propter illud ver-
bum in perpetuũ, & Doctores in feudo hӕredi-
tario ſunt cõcordes, vt debeat inſpici proximi-
tas tempore refutationis, & nõ tẽpore mortis.

Quia reſp. prima licet verbum hӕres, & ver-
bum in perpetuũ inducant regulariter feudum
82 hӕreditarium, tamen non procedit adiunctis †
verbis illis in inueſtitura, formula, ſeu tenore,
de ſuo corpore legitimè deſcendentibus cum
clauſula iuris frãcorum, quia tunc dicetur feu-
dum ex pacto, & prouidentia, Ant. Gabr. lib. 6.
concl. rub. de verb. ſign. concl. 3. nu. 10. Afflict.
in conſtit. vt de ſucceſſionibus, nu. 69. & 70. de
ſucceſſ. nob. in feud. & in cap. 1. §. prӕterea du-
catus, nu. 24. de prohib. feud. alien. per Feder.
Arius Pinel. in l. 1. par. 3. nu. 9. verſ. inſertur ter-
tio, C. de bon. mater. fol. 395. Atquè ita erit in-
ſpiciẽda proximitas tempore mortis, habet lo-
83 cum etiam in feudo hӕreditario, & † cuiuſlibet
alterius formæ quæ cenſetur informata à dicto
cap. ſi aliquem, Cannett. in eod. cap. ſi aliquem
§. penult. nu. 6. 7. 8. 9. & 10. vbi teſtatur comm.
opin. & §. permictendũ, nu. 40 & 87. fol. 241.
& 247. & in §. & quia, num. 4. fol. 268. & in §.
colligitur, num. 12. fol. 290. & in §. in tex. ibi,
nu. 1. 2. 3. & 4. fol. 333.

Nõ obſtat quinta ratio, quia vtrum inſpicia-

tur proximitas tempore mortis, vel refutationis eſt paſſus ſatis dubius, & in dubio eſt iudicandum pro poſſeſſore.

84 Quia reſp. non † poſſe dici rem dubiam vbi eſt caſus legis l. illam, C. de collat. quam refert Milanenſ. deciſ. 2. nu. 54. in fin. lib. 1. At quod debeat inſpici proximitas tempore mortis eſt caſus apertus in d. cap. ſi aliquem, & in d. cap. Regis Caroli 204. in tex. ibi tempore ſuæ mortis, ergo, &c.

85 Quamuis † nulla poſſet inueniri opinio tam bona equa, & ſancta quæ ſubtilibus rationibus & cauillationibus conuinci nequeat, Ant. Maria Corat. in tract. comm. opin. nu. 22. Neuizz. lib. 5. ſiluæ nupt. 3. limit. num. 67. circa med. Surd. deciſ. 272. circa fin.

Pręterea Canet. qui met autumauerit ſcribere eſſe adeo rem dubiã, vt deciſione ceſarea indigeret, pro indagine veritatis reſpondit eſſe magis com. opin. debere inſpici tẽpus mortis,

86 vnde tamquam † ſibi contrarius eius doctrina erit reijcienda, Surd. d. deciſ. 272. col. fin. Rimin. Iun. conſ. 7. num. 124. vol. 1. Burſ. conſil. 124. num. 55. vol. 1.

Non obſtat ſecundum fundamentum principale de tranſactione, & relaxatione facta per ipſum patrem actoris qui etiam conficiens inuentarium tenetur eam approbare per iura, & authoritates allegatas.

Quia reſp. procedere in alienatione, ſeu tranſactione ſuper feudo hęreditario, ſecus in feudo ex pacto, & prouidentia (vt hic ſumus) in quo

87 veniens actor † ex perſona propria, vti vocatus ex inueſtituris antiquis nõ poterit ei conficienti inuentarium obijci de alienatione, ſeu tranſactione, Marc. Ant. Peregr. in tract. de fideicom. art 52. nu. 81. & 82. Cephal. conſil. 326. nu. 14. vol. 3. & conſ. 155. num. 35. vol. 2. & conſ. 133. nu. 82. vol. 1. Ioan. Thom. de Marin. in tract. de gener. & qualit. feud. rubr. de feud. habe. vim feud. hęred. nu. 2. 3. 4. & 5. & in rub. de feud. ex pacto, & prouid. ſub uu. 40. Cannett. in extrauag. volentes, §. non poteſt, nu. 11. fol. 101. & in §. ſed occurrit, num. 6. & 13. in fin. fol. 163. Auguſt. Berous conſ. 86. nu. 59. vol. 1. Capic. in inueſt. fued. rub. feud. genera verſ. ex pacto, & prouidentia in 3. declaratione fol. 239. Rimin. Iun. conſ. 18. nu. 29. vol. 1. Burſ. conſ. 3. nu. 29. vol. 1. Milanenſ. deciſ. 7. ſub num. 19. par. 2. & deciſ. 7. ſub num. 4. par. 1. doctiſſ. Aponte conſ. 33. nu. 6. vbi teſtatur hanc eſſe com. opin.

88 Et licet reperiantur qui † dixerint formã dicti feudi Mangiadaijni inducere feudũ mixtũ inter quos fuit Aperno conſ. 22. nu. 1. circa medium, Ioan. Thom. de Marin. in tract. de gener. & qualit. feud. rub. de feud. mixto, num. 3. & 8. Tamen quò ad effectum de quo queritur nihil

89 † differt mixtum à pacto, & prouidentia mero, quia conficiẽs inuentarium poterit contrauenire alienationi, & tranſactioni factę per defunctum, Craſſ. in ſecũdo lib. com. opin. quęſt. 25. verſ. feudum, quem etiam ſequutus ſum abſq; pręſumpta patrocinij affectione in prima cent. feud. quæſt. 51. nu. 12.

Quinimmo (ſecundũ aliquos) etiam non con-

90 fecto † inuentario in feudo antiquo non tenetur hęres approbare factũ defuncti, Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de reg. iur. cõcl. 11. nu. 19. Dec. conſ. 445. nu. 56. Ruin. conſ. 51. col. pen. vol. 5.

Non obſtat tertium fundamẽtum principale, quod ſaltim iſte Camillus conuentus ex parte patris debeat abſolui à petitione dicti feudi, cum Honofrius eius pater deſcẽdat per lineam directã à ſtipite à quo Caſale Culchaſij prouenit quo caſu debet ceſſare diſpoſitio cap. nouiſſimi, vt ſecundogenitus pręferatur nepti filiæ primogeniti præmortui fundata ſuper illã rationem, nè feuda exeant familiã, cum (ſecundũ partem aduerſam) conuentus ſit de familia.

Quia reſp. primò (dato citra veri pręiuditiũ quod in facto fuiſſet probata talis deſcẽdentia) quod dictum cap. nouiſſimũ non eſt fundatum ſuper vnica ratione allegata, nè feuda exirent de familia à qua proueniant, ſed ſuper alijs ra-

91 tionibus, vt ſtati in probabo, Quo fit, vt † vna ceſſante durare debeat diſpoſitio propter aliã rationem ſuper exiſtentem, §. affinitatis inſtit. de nupt. Farin. quęſt. 28. nu. 55.

Numquã enim pręſumitur fuiſſe vnicam rationem ſtatuti, niſi cõtrarium probetur, Surd. deciſ. 175. nu. 23. Rip. in rubr. ff. ſol. matr. nu. 62. Gozad. conſ. 103. nu. 19. Abb. conſ. 74. nu. 11. Becc. conſ 41. nu. 24. & conſ. 111. num. 27. Tiraqu. cauſa ceſſa. limit 21. nu. 11. & 14. Alex. in l. ſi cõſtante in prin. nu. 5. verſ. ſed quid ſi petenti, ff. ſol. matr. Salic. in l. ſi ſerui ſub num. 21. C. de noxal. act. Grat. conſ. 26. num. 30. vol. 1. Socc. Iun. conſ. 10 nu. 21. vol. 1. Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de ſtatutis concl. 6. nu. 5. Gomet. in §. omnium, nu. 28. inſtit. de action. Tob. Non. conſ. 16. nu. 11. & ita tranſire moderniores fatetur Andreas Gambar. in tract. extenſionum, nu. 146. Tanto magis quando veriſimiliter alia ratio aſſignatur ſcilicet prærogatiua gradus cũ ſecundogenitus ſit proximior nepte, §. 1. & 2.

92 inſtit. de grad. cognat. Quia in hijs qui † ſuccedunt cum clauſula iuris francorum non datur ſubintratio, Iſern. in cap. 1. §. his autẽ deficientibus de grad. ſucced. in feud. cuius ſententiam dixit communem Cannett. in cap. ſi aliquem, § ſed hic tractandum fol. 307. & in §. & multo magis in fin. fol. 295. meus Milanenſ. deciſ. 8. num. 224. par. 1.

Secundò reſp. ſiue inſpiciamus vltimò morientem Iacobum Antonium ſiue ſtipitem primum, ſcilicet Ricardũ, & Conſtantiã, ſemper Camillus cõuentus eſt remotior in gradu reſpectu ipſi ſecundogeniti patris actoris.

Nam

Nam reſpectu Iacobi Antonij vltimo morientis cuius proximitas inſpicitur ex cap. ſi aliquem, vt dixi in 2. cent. feud. art. 75. nu. 10. eſt in primo gradu Ipſus actoris pater, §. 1 inſtit. de grad. cognat. Honofrius verò in vlteriori; dato, & non conceſſo quod deſcendentia articulata, probata fuiſſet, Quia Ricerdus, & Conſtantia iugales genuerunt Iacobum ſecúdogenitum, Iacobus genuit Ioannem, Ioannes genuit Franciſcum, Franciſcus genuit alterum Ioannem, Ioannes genuit Honofrium, & Honófrius Camillu cõuentum, Vltra quod reſpe-
93 ctu † Iacobi Antonij vltimo morientis Camillus conuentus eſt de collateralibus, & Ipſus pater actoris de deſcedentibus, Cannett. in cap. ſi aliquem, §. premictendũ, nu. 19. in fin. fol. 249.

Si verò conſideretur proximitas reſpectu ſtipitis eſt quoque vana conſideratio.

94 Primò quia non poteſt † cõſiderari proximitas reſpectu acquiſitoris, ſeu ſtipitis, ſed reſpectu vltimo morientis, & ita exponũtur verba dicti cap. ſi aliquem, in tex. ibi nullo hęrede legitimo per lineam deſcendentem, l. ex facto, §. fin. ff. ad trebell. cap. 1. §. quia vero, de his qui feud. dar. poſſ. vbi Iſern. & Afflict. in 7. not. Aperno conſil. 19.

Secundò quia etiã reſpectu ſtipitis Ipſus pater actoris eſt proximior Honofrio patre conuenti, quia Ricardus, & Conſtantia genuerunt Nicolaum primogenitũ, Nicolaus genuit Iacobum Antoniũ, Iacobus Antonius genuit Ipſũ patrem actoris; qui dicitur in tertio gradu, Honofrius vero cum longè diſtet ex denumeratione quinque perſonarum dicitur in quinto gradu, Bart. in tract. different. inter ius Canon. & Ciuile, num. 46. Bal. in l. 2. col. 2. C. de ſucceſſ. ed. Crauett. in tract. de antiqu. temp. par. 5. in prin. ſub num. 2.

Tertiò quia Ipſus pater actoris dependet à Nicolao primogenito, Honofrius pater conuenti à Iacobo ſecundogenito, & cum in dicto feudo Culchaſij ſeu Mangiadaijni viuatur iure francorũ debet eſſe in cõſideratione ius primogenituræ, & durante linea primogeniti, nõ
95 habet † locum linea ſecũdogeniti, nè alias ſuc-
96 ceſſio eſſet † nimis ambulatoria de vna linea ad aliam, alciat. inter conſ. Grati, cõſ. 8. nu. 5. & 6. vol. 1. Ludou. Molin. de Hyſp. primogen. lib. 3. cap. 6. nu. 30. & 31. Bal. in l. cũ antiquioribus, num. 11. verſ. 9. C. de iure delib. Paul. de Caſtr. conſ. 164. nu. 4. & 5. vol. 2.

Quapropter deciſiſſet Magna Curia actoris petitionem procedere, ſi tranſactum inter partes non fuiſſet.

ARGVMENTVM.

Quandò ſentẽtia defectu terminorum dicatur nulla, & multa circa alienationem rerum Eccleſiæ?

SVMMARIVM.

Dictio ſtatim ſignificat ſummariè, nu. 1.

Cauſæ Eccleſiarum ſunt ſummariè, nu. 2.

Reſtitutiones quando conceduntur, ordinariè & extraordinariè, nu. 3.

Sententia eſt ipſo iure nulla non ſeruato ordine proceſſus, num. 4.

Ritus quæ tradidit intelliguntur pro forma, nu. 5.

Formæ ommiſſio etiam in modicis vitiat actum, nu. 6.

Nullitas defectu terminorum debet cognoſci ſeorſum à meritis, nu. 7. declara, nu. 8.

Verbum demoſtraſſi adiectum in Cap. Regni Regis Ferdin. 44. declaratur, nu 9. & 10.

Inſtrumenta non probant niſi dato termino ad reprobandum, nu. 11.

Sententia non erit nulla ſi Iudex probationes oblatas recipere noluiſſet, nu. 12. declara, nu. 13.

Tempus decendij ad appellandum non currit minimè notificata interloquutoria, nu. 14.

Sollemnitates aliàs de iure requiſitæ in alienationibus rerum Eccleſiæ de conſuetudine non ſeruantur, nu. 15. & talem conſuetudinem Romana Eccleſia patitur, & diſſimulat, nu. 16. ratio, nu. 17.

Dictio multis verificatur ſaltim in duobus, vel vltra, num. 18.

Conſuetudo probatur per duos teſtes tantum deponentes de duobus ſaltim actibus cum curſu longi temporis, nu. 19.

Conſuetudo in actibus extra inditialibus nõ requiritur vt ſit obtenta in contradictorio inditio, nu. 20.

Conſuetudo diminuitiua ſollemnitatum requiſitarum in alienationibus rerum Eccleſiæ valet, nu. 21.

Sollemnitates aliàs requiſitæ in alienationimus rerum Eccleſiæ non ſunt neceſſariæ in alienationibus rerũ viliſſimarum, & modici valoris, nu. 22.

Res Eccleſiæ modici valoris quæ dicatur Iudicis arbitrio remictitur, nu. 23. (nu. 24.

Neceſſitas requiritur in alienatione rerum Eccleſiæ,

Prælato alienanti res Eccleſiæ, & aſſerenti pecunias ſeruiſſe pro neceſſitatibus Eccleſiæ creditur exiſtente tunc temporis coniectura neceſſitatis, nu. 25.

Cauſa vtilitatis eſt legitima pro alienatione rerum Eccleſiæ, nu. 26.

Vtilitatis cauſa vbi ineſt in alienationibus rerum Eccleſiæ non eſt querendum vtrum ſollemnitates ſeruatæ fuerint, nu. 27.

Cap. terrulas 12. quæſt. 2. declaratur, nu. 28.

Sollemnitates requiſitæ in alienationibus rerum Eccleſiæ ex longiſſimo tempore præſumuntur, etiam non enuntiatæ in inſtrumento, nu. 29.

Iuramentum interpoſitũ in cõtractu venditionis facit præſumere omnes ſollemnitates interueniſſe nu. 30.

Pretium debet reſtitui emptoribus bonæ fidei rerum eccleſiaſticarum, nu. 31.

Mala fides primi emtoris tranſit in hæredem vniuerſalem, nu. 32. non autem ſingularem, nu. 33.

Appellatio à Vicario Principis interponitur ad delegantem, nu. 34.

Appella-

Appellatio debet dari Iudici à quo nõ ordinario abſq; proteſtatione, nu.35.
Appellatio non data Iudici à quo ſed ordinario abſq; proteſtatione non dicitur nulla, nu. 36.
Sententia defectu citationis eſt nulla, nu.37. etiam in fauorem abſentis nu.38.

DECISIO. XXXXIIII.

CIrca tria dubitari contingit in præſenti cauſa, primum vtrum ſententia lata contra Dominum Ioſeph Madrens V.I.D. eiuſq; conſortem dominam Lutiam fuerit nec ne nulla, vel iniuſta, ſecũdum vtrum appellatio ab ea interiecta fuerit legitima, tertium vtrum interloquutoria lata per M.C. quod appellatio declaretur deſerta ſit iniqua, vel nulla.

Quò ad primum dico ſententiã latam à Domitio de Pactis 14. Martij 5. Indict. 1592. tunc cõſultore Illuſtriſſimi Marchionis Hiracij per Regnũ Vicarij, & hodie benemeritiſſimi huius Regni Pręſidis eſſe nullam ſimul, & iniuſtam.

Eſt nulla, quia propoſita petitione corã Illuſtriſſimo Marchione contractũ venditionis factum per Cõuentum S. Franciſci Ciuitatis Syracuſarũ duarum apotecarũ cum horreo Ioanni Antonio de Alagona pro vntijs 47. in præſentiarũ poſſeſſarũ per dictos iugales de Mandrens declarai nullum defectu ſollemnitatum requiſitarũ in alienationibus rerum Eccleſiæ, dictoſq; poſſeſſores cogi ad relaxãdum vna cũ fructibus à die litis conteſtatę, fuit decretata ꝙ Spect. Conſultor prouideat ſtatim.

1 Dictio † ſtatim ſignificat ſummariè, quaſi fuerit per Illuſtriſſimũ Marchionem cõmiſſa ſummaria cognitio, nõ autem ordinaria, vt docuit omnium magiſter Bart. in l. res quæ §. res autem ſub num. 1. ff. de iure fiſci per tex. in l. ſi quis poſt hac, ibi quoquomodo occupatas ſtatim recipiat, C. de bon. proſcr. & damn. Paul. de Caſtr. in l. ſi marito in prin. nu.2. ff. ſol. matr. vbi dicit perpetuo eſſe menti tenendum, quia valde ſingulare, & pulcrum, Salic. in d. l. ſi quis poſt hac in prin. num. 1. circa med. Bart. in l. 1. nu.2. verſ. quid dicimus, ff. iud. ſolui. Et conſequenter ſe reddit cõformem ritui totius Regni
2 quo cauſæ † Eccleſiarum ſummarię ſunt, cap. ritus 39. incip. in ſummarijs in fin. At in cauſis ſũmarijs dantur termini principales, ad defen-
3 dendum, reprobandum, & cõceduntur † reſtitutiones, quando ſunt reſtituibiles (vt domina Lutia vxor iſtius de Mandrens quæ erat donataria omnium bonorum) non ſolum ordinariè ex cauſa primæ, & ſecundæ, ſed etiam extraordinariè, publicatio, & cõcluſio in d. cap. in ſummarijs, Sed in cauſa prędicta non fuit ita obſeruatum, quia fuit tantummodo datus terminus extraordinarius dierum quatuor ad defendendum, & reprobandum, & faciendũ omnia eius incumbentia, & alius terminus dierum duorũ ad dicendum, & allegandum, Non obſtãtibus ſupplicationibus iſtorum de Mandrens petentium terminos iuridicos iuxta commiſſionem, & ritum, dicentis aliàs omnia acta nulla, & nul-
4 liſſima in forma, Vnde nõ ſeruato ordine proceſſus dato à ſtatuto, ſeu ritu ſentẽtia † eſt ipſo iure nulla, arg. l. prolatam, C. de ſente. l. 1. C. de exeq. rei iud. cap. ad petitionem, §. fin. extra de accuſa. cap. veritatis extra de dolo, & contuma. Vant. de null. ex defe. proceſſ. ſub nu. 1. Et quæ
5 à ritu † tradita fuerunt intelligũtur pro forma, Cum. in prȩlud. ſuper Ritu, nu. 11. vbi noſtra-
6 tes magis communiter. Et † commiſſio formæ etiam in modicis vitiat actum, Tiraqu. de retr. ligna. § 1. gloſſ. 21. nu. 11. & dixi ſuper bull. lib. 1. quæſt. 9. num. 11.

7 Et † nullitas iſta defectu terminorũ eſt talis, vt cognoſci debeat ſeorſum à meritis per Cap. Regni Regis Ferd. 44. rub. de null. ſent. Quan-
8 do per † partem allegantem nullitatem demoſtratur quod ſi termini dati fuiſſent talia releuantia producentur quibus obtinuiſſet ſententiam in eius fauorem. At iſti de Mandrens probaſſent (quod ob breuitatem terminorum non potuerunt probare) cõſuetudinem antiquiſſimam in Ciuitate Syracuſarum nõ eſſe neceſſariam in alienationibus rerum Eccleſię conuentualium ſollemnitatem aliàs de iure requiſitas, ſed ſufficere cõſenſum capituli, & miniſtri, ſeu Prouincialis confirmatio, item prȩtium fuiſſe cõuerſum in vtilitatem Eccleſiæ, item res alienatas eſſe viliſſimas, & prorſus Eccleſiæ inutiles, item interueniſſe ſollemnitates aliàs neceſſarias, vel earum aliquas magis fundamentales.
9 Et † illud verbum demoſtraſſi adiectum in d. cap. Regni Regis Ferdin. 44. impropriatur ſecundum ſubiectam materiam, arg. l. ſi vno in prin. vbi gloſſ. ff. loca. Bart. in l. 1. in 1. opp. C. de nego. geſtis, vt non ſignificet probationem, ſed quandam ante poſitionem, allegationẽ, ſeu adductionem probandorum per partem nullitatem prȩtendentẽ, Non enim poteſt intelligi ſecundum propriam ſignificationem probationis, quia adducta, ſeu allegata in iuditio nullitatis non fuerunt probata defectu terminorum in alio iuditio, nec deberent probari in iuditio nullitatis, quia aliàs eſſet iudicare ſecundũ merita cauſæ, quæ prȩſupponuntur talia, vt vittoriam mereantur, & ſic eſſet cõtra intentionem d. cap. 44. volentis, merita non eſſe conſideranda in nullitate defectu terminorum, & denegatarum defenſionum, & ita nõ ſemel in Magna Curia fuit interpetratum, & terminatum.

10 Nec poteſt † verificari illud verbum demoſtraſſi ſecundum veram probationem in publi-
11 cis inſtrumentis, cum nequè † illa probent niſi dato termino ad reprobandum, vt dixi ſuper

bulla quęſt. 57. num. 5. & conſequenter Iudices cognoſcerent de meritis in caſibus exceptuatis in dict. cap. 44. contra eiuſdem intentionem, vt modo dixi.

Et ſi ſubtiliter dicatur, aduertas quia parte contradicente circa modu procedendi fuit per Iudicem interloqutũ, audiatur, & procedatur dato termino extraordinario dierum quatuor, die 18. Februarij 5. Ind. 1592. à qua non apparet fuiſſe appellatum, vnde pręſumendum erit pro ea quod ita procedi debuiſſet prout fuerat interloquutũ, vt ſentit Vant. in tract. de nullit. rub. de null. ſen. ex defectu proceſſ. nu. 39. circa
12 fin. fol. 215. vbi dicit quod ſi † Iudex probationes oblatas recipere noluiſſet, ſed illis non obſtantibus ad cauſæ expeditionem proceſſiſſet
13 ſententia non erit nulla, ſi à † denegatione admiſſionis probationum appellatum non fuerit poſt Ant. Cald. dom. Franc. Felin. & Capic. in locis per eum allegatis.

Quia reſpond. nõ fuiſſe dictam interloqu-
14 toriam parti notificatam, vnde aliquod † ei nõ parit pręiuditium, nec decẽdium currit ad appellandũ auth. hodie, vbi gloſſ. in ver. à ſententiæ, C. de appell. Alex. conſ. 136. num. 2. vol. 2. cap. quò ad conſultationem, vbi Cano. extra de re iud. Marin. in ſpec. par. 6. rub. de appell. actu 2. prin. nu. 205. fol. 298. cap. carcerationi de appell. lib. 6. gloſſ. in cap. ab eo de appell. lib. 6. l. 1. §. fin. ff. quando appella ſit.

Dicitur etiam in iuſta ſentẽtia pręd icta, quò ad merita nam per eam fuit declaratus contractus venditionis nullus, & cõdemnati dicti de Mandrens relaxare apotecas, & horreum vnà cum fructibus à die litis conteſtatę deductis, & compenſatis melioramentis per ipſos factis.

Primò quia licet de rigore ſollemnitates aliàs
15 requiſitę ſint neceſſariæ in alienationibus † rerum Eccleſię, tamen de conſuetudine non ſeruantur, ita Specul. in rub. de locato, §. nunc ali-
16 quã verſ. 6. vbi ſubdit, quod eſt † vtile Eccleſiæ minorem ſollemnitatẽ ſeruare, vt facilius con-
17 trahere poſſit, & quod † talem conſuetudinem Eccleſia Romana patitur, & diſſimulat, arg. l. ſancimus, & l. penult. C. de dona. l. quanquam, & l. milites, C. de teſtamen. milit. l. filius, C. de don. l. qui pariti, ff. mand. l. Barbarius, ff. de off. pręt. cap. infamis, §. verum tamen 3. quęſt. 7.

Et hæc cõſuetudo probatur ſpecialiter vigere in Ciuitate Syracuſarũ per plures teſtes maximè per Antoninum Platamone, clericũ Petrum Lauretta, & Franciſcum Roxas deponentes eſſe conſuetudinem in d. Ciuitate alienationes rerum Eccleſiæ mendicantium fieri tãtum cum conſenſu capituli, & Prouintialis, ſeu miniſtri authoritate, & confirmatione, abſq; alijs ſollemnitatibus, & ita fuiſſe obſeruatũ in multis venditionibus, & ſic deponunt de pluribus
18 actibus, quia dictio † multis verificatur ſaltim in duobus, vel vltra ſecundũ gloſſ. in ver. multa, l. 1. §. hoc reſcriptum, vbi etiam Bart. ff. ad Sillia. add. ad Bart. in d. §. hoc reſcriptum, vbi adducit concordantes, conſuetudo vero legiti-
19 mè † probatur per duos teſtes tãtum deponentes de duobus ſaltim actibus, cum curſu longi temporis, Maſcar vol. 1. de probat. concl. 424. num. 4. 13. 14. & 24. vbi teſtatur comm. opin. Franc. Viuius in ſuis com. opin. in ver. conſuetudo rationabilis, Lauren. Circou. in ſuis com. opin. concl. 55. Iaſ. in l. de quibus, ff de legib. Aldobr. in §. ex nõ ſcripto inſtit. de iure natur. gent. & ciuil. vbi etiam Chriſt. Port. nu. 4.
20 Nec requiritur quod ſit † obtenta in contradictorio iuditio cum ſimus in actibus extraiuditialibus, Viu. in tract. com. opini. in verſ. conſuetudo debet eſſe obtenta in fine, quem ſequitur Ioſeph. Maſcar. vol. 1. de probat. concl. 427. nu.
21 4. Et quod † valeat cõſuetudo diminutiua ſollemnitatum requiſitarum in alienationibus rerum Eccleſiæ, eſt gloſſ. fin. in fin. auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccl.

Secundò quia probatum extitit in proceſſu per quàm plures teſtes præcipuè per Petrum Mont'alto, & Antoninum Guzò, quod apotecę cum horreo per Conuentũ S. Franciſci venditę erant viliſſimæ, & modici valoris, & dicto conuentui inutiles, & onerosę tempore venditionis factę anno 1564. die 8. Maij 7. Ind. condam Ioanni Antonio de Alagona, Vnde ſequi-
22 tur, vt in alienationibus † talium rerum nõ requirantur ſollemnitates aliàs neceſſarię, Guid. Pap. deciſ. 156. num. 1. & 2. Inno. Hoſt. Henr. boich. & Card. Flore. in cap. null. extra de reb. eccl. non alien. cap. terrulas 12. quęſt. 2. gloſſ. in ſum 12. quęſt. 2. in verſ. & ſi res ſit modica, Rodoan. in tract. de reb. eccleſ. non alien. rub. 12. nu. 5. 10. & 11. vbi loquitur in alienatione terrulę valoris ſolidorum quinquè anno quolibet quam habere expediebat emptori propter vicinitatẽ poſt Feder. de ſen. Fab. de Mont. & Bertacch. in locis per eum allegatis, Idẽ Redoan. in d. tract. rub. 33. nu. 6. & caſu 8. nu. 1. & 2.

Quæ autem dicatur res modici valoris (vt
23 verum fatear) arbitrio iudicantis † remictitur, Redoan. in tract. de reb. eccl. non alien. rub. 9. qui, & quomod. dicatur modicum, nu. 18. Corſett. in tract. de minimis par. 1. ſub nu. 1. arg. l. 1. ff. de iure delib. Tanto magis quia tempore venditionis fuit probata per plures teſtes maximè per Franciſcum lo Cusbano, & Antonium Platamone ſuper 5. cap. exceptionum, magna
24 neceſſitas cõuentus pręd icti, quam † etiam videtur exigere Rodoan. vbi ſup. nu. 7. & 11. in fin. & nu. 15. & rub. 18. nu. 3. & ſeq.

Vltrà quod cuſtos conuentus pręd icti confitetur in pede contractus venditionis pretium ſeruiſſe pro cõſtruendo tectum d. Eccleſię cui
25 creditur dicta † cõiectura neceſſitatis tũc temporis

poris concurrente, Menocch. in tract. præſum. par. 1. lib. 3. præſum. 29. ſub nu. 38. Tiraqu. in l. ſi vnquam in ver. donatione largitus ſub num. 102. C. de reuoc. don. Maſcar. vol. 2. de probat. concl. 728. nu. 10.

Quibus ſuffragatur ingens vtilitas, quæ obuenit Eccleſiæ ob alienationem dictarum apotecarum, quæ (vt deponunt plures teſtes ſuper 4. cap.) minabantur ruinas, & multę ipſarũ parietes corruerant, in tantum quod nunquã po-
26 tuerunt locari, ob † quam vtilitatem promiſſa dicitur rei eccleſiaſticę alienatio ſecundũ gloſ. in ſumma 12. quęſt. 2. cap. tua extra de iis quæ fiunt a Præla. quod refert Redoan. vbi ſupra rub. 18. nu. 3. Menocch. conſ. 287. nu. 39. vol. 3.
27 vbi dicit non eſſe † quęrendum vtrum ſollemnitates ſeruatæ fuerint quando euidens Eccleſię vtilitas appareret, poſt Felin. conſ. 42. nu. 2. Redoan. in d. tract. rub. 21. nu. 4.

Ex quo etiam ſatisfit opinioni tenentium di-
28 ſpoſitionẽ d. † cap. terrulas, ita demum procedere ſi tria coppulatiuè concurrerent ſcilicet quod res ſit exigua, quod nõ ſit vtilis Eccleſię, & quod alienatio fiat ex cauſa neceſſitatis, quos refert Redoan. in d. tract. rub. 12. nu. 19.

29 Tertiò dicitur iniuſta quia cum † alienatio fuiſſet facta vltra annos 30. præſumuntur longiſſimo tempore omnes ſollemnitates neceſſarias, puta decretũ, tractatus, & huiuſmodi tempore venditionis interueniſſe etiam in inſtrumento nõ enunciatas, Corn. conſ. 284. ſub nu. 3. vol. 4 quem refert Menoch. in tract. præſum. lib. 3. par. 1. prẹſum. 132. num. 55. & 57. Burſat. conſ. 160. ſub nu. 51. vol. 2. vbi teſtatur comm. opin. & conſ. 424. nu. 8. 9. & 10. vol. 4. vbi etiã fatetur com. opin. Rimin. Iun. conſ. 31. nu. 61. Ioan. Vinc. Honded. conſ. 4. nu. 93. vbi teſtatur comm. opin. Menocch. conſ. 287. nu. 37. vol. 3. Viuius deciſ. 289. nu. 39. vbi etiam dicit quod
30 † iuramentum interpoſitum in contractu venditionis facit præſumere interuiniſſe omnes ſollemnitates, & fatetur com. opin. Surd. conſ. 249. num. 25. vol. 2.

Quartò dicitur iniuſta, quia nõ fuit condemnatus d. Conuentus S. Franciſci ad reſtitutionẽ
31 pretij iſtis de Mandriens bonefidei † emptoribus prout condemnari debebat, Bart. in auth. qui res, nu. 2. C. de ſacro ſanct. eccl. Bal. in cap. 1. §. notandum, nu. 1. de his qui feud. dar. poſſu. Quia dato quod primus emptor Io. Antonius de Alagona fuiſſet malefidei quod expreſſe negatur uno ex præmiſſis oſtenditur legitimam fuiſſe emptionẽ, tamen Thomaſia Mandriens vxor Notarij Antonini hęres dicti de Alagona cũ benifitio inuentarij, vt per cedulam aditionis die 27. Iunij 13. Indict. 1585. apparet, vendidit d. Ioſeph V. I. D. dictas apotecas inſimul cum alio tenimento domorum in actis Notarij Vincentij de Leone die 3. Ianuarij 13. indict. 1585. & dictum Ioſeph fecit donationẽ dictarum apotecarum, & omnium aliorum rerum Lutię eius vxoris in actis Antonini Modica die 23. Decembris 1. Ind. 1587. Et ſic licet poſſet
32 dici † malam fidem primi emptoris non fuiſſe in hæredem vniuerſalem Thomaſiam, vt dixi
33 in meo 1. conſil. lib. 1. tamen mala fides † hæredis (dato quod in mala fide fuiſſet) non tranſit in ſingularem ſucceſſorem Ioſephum V. I. D. & multo minus in Lutiam eius donatariam, vt in dict. meo conſil. 1.

Quò ad ſecundum dico appellationem non fuiſſe legitimè interiectam, primo quia fuit appellatum à ſententia Vicarij Principis ad ordinarium Ciuitatis Syracuſarum ibiquè introdu-
34 cto proceſſu cum † debebat appellari ad ipſum Principem delegantem, licet fuiſſet idem audi torum Philip. Franc. in cap. dilecti el 2. quæſt. 7. nu. 38. extra de appell. quẽ refert, & ſequitur Mara. in pratt. par. 6. actu fin. nu. 372. fol. 318.

Secundò quia appellatio non fuit preſentata Iudici à quo, vel eius Notario, ſed ordinario Ci-
35 uitatis, abſquè † proteſtatione facta coram Notario, & teſtibus quod non potuerit appellarę coram Iudice à quo propter metum, abſentiã, expiratam iuriditionem vel huiuſmodi cauſas, Mara. vbi ſup. nu. 121. & 122. fol. 287. Specul. rub. de appell. §. ante omnia, nu. 14.

36 Licet (ſecundum aliquos) iſto reſpectu † appellatio nõ poſſet dici nulla, vt actus magis valeat quàm pereat, Franc. in cap. ſi iuſtus metus ſub nu. 20. extra de appell. arg. l. quotiens, ff. de reb. dub. cap. Abbate extra de verb. ſign.

Quò ad tertium reſpondeo cõcluſiuè interloquutoriam M. C. qua fuit declaratum appel-
37 lationem deſertã, eſſe † nullam defectu citationis per Cap. Regis Ferdin. 44. Vant. de null. deſe. citat. num. 10. fol. 272. vbi dicit eſſe adeo ſubſtantialem citationem, vt ſententia abſquè
38 ea etiã in fauorem † abſentis ſit ipſo iure nulla, per Bart. in extrauag ad reprimendum verſ. figura in fin. & communiter Doctores.

Quapropter decidit M. C. in omnibus prædicti de Mandriens procedere petitionem.

ARGVMENTVM.

Quandò renuntiatio facta cum iuramẽto ante ingreſſum religionis valeat?

SVMMARIVM.

Renuntiatio facta per puberes cum iuramento, & Iudicis authoritate valet, nu. 1. & per Monaſterium quod renuntians fuerit ingreſſum prætextu cuiuſquunquè læſionis reſcindi non poſſet, nu. 2.

Ingreſſæ Monaſterium renuntiantes non poſſent dici enormiter læſæ cum paupertatem profiteantur, nu. 3. ampliatur, nu. 4

Cautela

Cautela vt Monaſterium ingreſſa renuntians nõ poteſt tractari de læſione, nu. 5.
Abbatiſſa in acquirendis poteſt Monaſterio præiudicare, nu. 6.
Sollemnitates extrauag. ambitioſæ, non requiruntur in remiſſione iuris querendi, nu. 7.
Monaſterium ingreſſuræ habent facultatem diſponendi de rebus proprijs, nu. 8.
Filia patre viuente nõ habent aduerſus eum actionem pro legitima, vel dote ſecundum paragium, nu. 9.
Supplementũ legitimæ inducitur à lege ipſo iure, etiã quod non petatur, nu. 10.
Filia pro legitima non habet bona patris hypotecata, nu. 11. declara, nu. 12.
Ingreſſæ bona tranſeunt in Monaſterium bonorum capacem in comuni, nu. 13.
Abbatiſſa non poteſt in quæſitis tranſigendo præiudicare Monaſterio, nu. 14.
Sollemnitas que requiritur in alienatione eſt neceſſaria in tranſactione, nu. 15.
Decretum Iudicis, & authoritas tutoris eſt neceſſaria in alienatione alicuius iuris pupillo quæſiti, nu. 16.
Legitima eſt quota bonorum, nu. 17.
Legitima debetur ſuper ſingulis rebus hæreditarijs, num. 18.
Sollemnitates requiſitæ in alienatione rerum eccleſiæ, num. 19. & 20.
Alienatio rei eccleſiaſticæ ſine ſollemnitatibus requiſitis eſt nulla, nu. 21.
Sententia poteſt pro parte aprobari, & pro parte improbari, nu. 22.
Eccleſia reſtituitur in integrum aduerſus ſententiam, num. 23. etiam contra aliam Eccleſiam, vel minorem, num. 24.
Ablatiuus abſolutus reſoluitur in vim conditionis, num. 25.
Sententia ſub conditione extrinſeca de futuro eſt ipſo iure nulla, nu. 26.
Tranſactio poteſt reſcindi beneſitio l. 2. C. de reſc. vendit. nu. 27.
Dolus ex propoſito, & re ipſa æquiperantur, nu. 28.
Abſolutio à iuramento non eſt neceſſaria data enormiſſima læſione, nu. 29.
Legitima extimatur inſpecto patrimonio tẽpore mortis teſtatoris, nu 30.
Legitima eſt tertia, vel legitima bonorum, nu. 31.
Filia renuntiantes nõ minuunt ſemiſſem legitimæ, ſed earum portiones capacibus ſecreſcunt, nu. 32.
Ingreſſus religionem incapacium nõ minuit ſemiſſem legitimæ, num. 33.
Filia dotata non minuit ſemiſſem legitimæ, nu. 34.
Dos debet computari in legitimamam, nu. 35.
Iudicis arbitrium quale debeat eſſe in aſſignando legitimam filijs quibus fuiſſet relictum legatum in pecunia, nu. 36. 37. 38. & 39.
Vrſill. ad Affl. deciſ. 348. in prin. reiectus, nu. 40.
Pater poteſt relinquere centum filiæ ſi intrauerit religionem, & mille ſi nupſerit, nu. 41. contra, nu. 45.
Legatum eſt donatio, nu. 46.
Legitima eſt æs alienum, nu. 47.
Doctori nihil alleganti non eſt deferendum, nu. 48.
Renuntiatio filiæ ingreſſæ Monaſterium facta patri an valeat in præiuditium ipſius Monaſterij, nu. 49.
Statutum vt ingrediens Monaſterium non poſſit ſuccedere non valet, nu. 50.
Argumentum de pacto ad ſtatutum valet, nu. 51.

DECISIO. XXXXV.

CIrca duo dubitari contingit in pręſenti cauſa, primum vtrũ valeant renuntiationes factę per Margaritam, & Mariam Caputo condam Salui Caputo eorũ patri de toto eo quod ipſius competere poterit, & competebat ex cauſa legitimæ, vel eius ſupplemẽti ſucceſſionis paternæ, maternæ, & dotium de paragio de pręterito pręſenti, & futuro propter futurũ ingreſſum Monaſterij Sanctæ Mariæ Succurſus Ciuitatis Agrigenti in quo religioſè viuere intendebant prout ingreſſæ illud fuerunt, & ibidem profeſſionem fecerunt de quibus in actis Notarij Nicolai Belloita, die 17. Iunij 2. Indict. 1574. intantum vt Monaſterium prędictũ vulgo nominatum la Batiola, nõ poſſit aliquod ius prętendere ſuper bonis d. condam Salui, & Ioannæ Caputo iugalium.

Secundum vtrum tranſactio inter Monaſterium prędictũ ingrediens locum Angilæ alterius filiæ dictorũ iugalium de Caputo profeſſæ eiuſdem Monaſterij nulla pręmiſſa renũtiatione ex vna parte, & Fratrem Bartolomeum Caputo Militem Hieroſolimitanũ proprio, & tutorio nomine filij condam V. I. D. Ioſephi Caputo eius fratris hęredum vniuerſalium dictorum cõdam Salui, & Ioannæ iugalium in actis Notarij prędicti die 5. Iulij 3. Indict. 1590. qua fuerunt remiſſa omnia iura dicto Monaſterio competentia ſuper bonis prędictis ſit adeo legitima, vt non poſſit annullari, vel reſcindi.

1 Quò ad primũ dico † renuntiationes factas per Margaritam, & Mariam Caputo eſſe legitimas quia per puberes cũ iuramento, & Iudicis ordinarij authoritate interueniente iuxta Regni cap. Regis Carol. 78. rub. de contract. non celebr. Quinimò cap. quamuis de pact. lib. 6. habet locum in pubere iurante quę propter iuramentũ ſe repreſentat maiorem, Couar. tomo 2. par. 3. relect. cap. quamuis de pact. lib. 6. §. 1. num. 3. fol. 283. vbi teſtatur comm. opin. Pariſ. conſil. 26. nu. 13. lib. 3.

2 Et quod † renuntiatio facta cum iuramento ante ingreſſum religionis cauſa eam ingrediendi valeat, abſq. eo quod poſſet reſcindi per Monaſterium prętextu cuiuſcunq; grauiſſimæ læſionis, tenuit Couarr. vbi ſupra §. 2. nu. 3. verſ. cõtrariam ſentẽtiam fol. 284. vbi teſtatur hanc eſſe magis comm. opin. Dec. conſ. 31. circa fin.

3 vbi dicit quod ingreſſæ † nõ poſſent dici enor-
mitèr læſæ cum profiteantur paupertatem, &
nihil ſint habituræ, nec Monaſteriũ poteſt ali-
quam lęſionem pretendere quia non debet ſpe
lucri aliquem ad religionem deducere, & quia
ſuccedet ex ratione, cauſa, & perſona monialiũ
quæ ſi renuntiatione excluderentur pariter, &
4 Monaſterium, Et quod non † receperit de bo-
nis patris tantum pro dote quantum ex eius pa-
trimonio percipere iure potuiſſet, modo con-
gruam dotem ad ingreſſum religionis habuerit
Couar. in d. §. 1. ſub nu. 3. At dictæ ſorores ha-
buerũt vntias 50. pro qualibet quæ ſumma eſt
ſufficientiſſima pro dote illius Monaſterij, vt
probatur per teſtes ſufficientes.
5 Licet ad † euitandas opiniones detur caute-
la quod renũntiatio prędicta fiat cum conſenſu
Monaſterij, ſeu eius Abatiſſæ quæ maximè in
6 † acquirendis poteſt Monaſterio præiuditium
inferre Couarr. vbi ſupra Cagnol. in l. fin. nu.
208. C. de pact. & nu. 209. In qua iuris quęren-
7 di remiſſione non † requiritur ſollemnitas ex-
trauag. ambitioſæ, Burſa. conſil. 50. nu. 33. vol.
1. Bened. de Caſtro in dict. extrauag. in princ.
6. fall. fol. 49.
8 Et quia iſtæ † ſorores erant Monaſteriũ in-
greſſuræ tanto magis de bonis ſuis diſponendi
poteſtatem habebant, Dec. conſ. 31. ſub nu. 3.
vol. 1. per §. illud auth. de monacis.
Et fortius quia in patrem diſpoſuerunt ſim-
pliciter nulla alterius habita cõtẽplatione quo
9 † viuente; neq; pro legitima, neq; pro dote de
paragio aliquod ius habebant, Petr. de Grego.
in tract. dot. de parag. quęſt. 25. col. 2. verſ. in 2.
vero mẽbro, Menocch. conſ. 250. nu. 83. vol. 3.
Quò ad ſecundum dico tranſactionem eſſe
nullam, & per conſequens tutores conuentos
filiorum, & hęredum condam Fratris Barthò-
lomei, & Ioſephi vniuerſalium hęredum Salui
& Ioannæ debere condemnari ad ſupplemen-
tum legitimę competenti d. Angelæ Monaſte-
rium prędictum profeſſæ, & vocatæ Innocen-
10 tiæ, Quia † ſupplementũ legitimè inducitur à
lege ipſo iure etiã quod filia non petat, Craſſus
in §. legitima quęſt. 37. in fin. vbi poſt Xuare. &
Vaſq. teſtatur mag. com. opin. Bal. in l. ſcimus
ſub nu. 1. C. de inoff. teſtam.
11 Et quamuis † pro legitima, filia non habeat
bona patris hypotecata ſecundũ veriorem ſen-
tentiã, quam teſtatur Craſſ. in §. legitima quęſt.
14. vbi teſtatur hanc eſſe magis com. opin. poſt
Salic. in l. omnimodo ĩ prin. C. de inoff. teſtam.
12 Tamen relicto † legato filiæ loco legitimæ
habebit filiam hypotecã, & pro legato, & pro
ſupplemento illus vſquè ad integram legitimã
ex tacita voluntate teſtatoris quæ præſumitur
regulari ſecũdum l. omnimodo, & l. ſancimus,
C. de inoff. teſtam. ita conſuluit Fulgoſ. conſil.
84. col. 2. verſ. illud poſtremo cum ſaluus lega-
uerit vntias ducentas d. Monaſterio pro legiti-
ma Innocentiæ eius filiæ, & omni iure ſibi cõ-
petente, vt in eius teſtamẽto legitur aperto die
13. Aprilis 15. Ind. 1587.
Et hæc omnia vita functis Saluo, & Ioanna
13 tranſierũt † in Monaſterium bona capacem in
communi ex perſona ingreſſæ, & profeſſæ die
20. Settembris 8. Ind. 1579. quia non ſolũ bo-
na eius pręſentia tranſeunt verum etiam futu-
ra in Monaſterium, Iaſ. in auth. ingreſſi ſub nu.
42. C. de ſacr. ſanct. eccl. per cap. cum ad Mona
ſterium extra de ſtatu monacor.
Et ſic cum fuerint iura prędicta Monaſteriò
ante tranſactionem queſita, non potuit Mona-
14 ſterium in † queſitis ſibi tranſigendo præiudi-
care, Bal. in l. ſi qua mulier, nu. 41. C. de ſacro
ſanct. eccl. quem ſequitur Redoan. in tract. de
reb. eccl. non alienand. cap. 12. ſub nu. 9.
15 Imò eadem † ſollemnitas quę neceſſaria erat
in alienatione requirebatur in dicta tranſactio-
ne, & renuntiatione, ſeu remiſſione, Redoan.
vbi ſupra num. 10. in fin. extrauag. ambitioſæ
rub. de reb. eccl. non alien. in tex. ibi omneque
factũ, Marc. Ant. Peregr. in tract. de fideicom.
art. 40. ſub nu. 123. fol. 376. Facit doctrina Bar.
in l. tutor ſub nu. 1. verſ. qui dicemus, ff. de bon.
16 poſſ. vbi docet ꝙ in † alienatione alicuius iuris
quęſiti pupillo reſpectu rei immobilis requiri-
tur decretũ Iudicis, & authoritas tutoris ſicut
in alienatione rerum immobilium.
17 Et † legitima eſt quota bonorum, Bal. in l.
quotiens ſub num. 5. C. de hęred. inſtit. Burſa.
18 conſ. 427. nu. 18. vol. 4. Et debetur † ſuper ſin-
gulis rebus hæreditarijs Iudicis arbitrio, Me-
nocch. de arb. caſu 163. nu. 15. per l. omnimo-
do, C. de inoff. teſtam.
19 Sollemnitas eſt quod fiat alienatio pro † ne-
ceſſitate, vel vtilitate, vel incõmoditate Eccle-
ſiæ, vel pietate, gloſſ. in ſum. 12. quęſt. 2.
20 Item requiritur † cauſe cognitio, tractatus,
conſenſus capituli, Epiſcopi, & decretum ſu-
perioris, Redoan. in d. tract. rub. 22. & 23. &
21 ſeq. Aliàs erit † alienatio nulla, & res alienatæ
reuertuntur ad Monaſteriũ ad quod ante alie-
nationem pertinebãt dicta extrauag. ambitioſe
circa fin. verſ. nihilominus alienatę res, & circa
med. verſ. nullius omnino ſint roboris.
Non obſtat ſentẽtia lata die immediata ante
factam tranſactionem in fauorem Monaſterij,
quia cum ſe direxiſſet contra Fratrem Bartho-
lomeum Caputo tutorem filij condam Ioſeph
eius fratris qui promiſerat dict. Monaſterio vn-
tias ducentas ſi remiſiſſet omnia iura cõpeten-
tia dicto Monaſterio nomine ſororis Innocen-
tiæ, fuit condemnatus nomine prędicto ad ſol-
uendum dicto Monaſteriò dictam ſummam fa-
cta prius per eundem ceſſione renũtiatione, &
quictantia omnium iurium actionũ, & prędten-
tionum prout die ſequenti facta fuit tranſactio,
& ceſſio

& ceſſio quaſi tranſactam in rem iudicatã dict.
ſententia habeat Monaſterio pręiudicare.

Quia reſp. quod nõ fuit notificata dicto Mo-
naſterio quia poterat aduerſus caudam ſenten-
22 tiæ cogentem illud ad † faciendam ceſſionem
appellare, & approbare eam quo ad ſolutionẽ
ſummæ in qua fuerat facta condemnatio, l. etiã
§. 1. ff. de minor. Bart. in l. 1. col. 1. C. ſi aduer.
rem iud. Abb. in cap. cum inter extra de re iud.

Secundò quia ad appellandum habebat de-
cendiũ, & nihilominus ſequuta fuit tranſactio
quam dicimus nullam ſequẽti die latæ ſenten-
tię, qua itaq; facilitate iura Monaſterium remi-
ſit, eadem, ſententiam approbauit.

23 Tertiò quia Eccleſia † reſtituitur in integrũ
aduerſus ſententiam, Abb. in cap. inter Mona-
24 ſterium extra de re iud. Etiam † contra aliam
Eccleſiam, vel minorem, Sforza Oddo de reſt.
in integr. quęſt. 18. art 9. nu. 57. & 60.

Quartò quia ſententia illa fuit lata ſub con-
ditione de futuro nam cõdemnatus frater Bar-
tholomeus ad vntias ducentas, facta in renun-
tiatione iuris, & legitimæ per ſororẽ Innocen-
tiam Caputo, & Reuerendã Abatiſſam, & Mo-
nialem dicti Monaſterij eis competentis ſuper
bonis dicti condam Salui Caputo cum inter-
uentu Prælati, & ille ablatiuus abſolutus facta
25 tamen, &c. reſoluitur in † vim conditionis,
Socc. Iun. in rub. ff. ſol. matr. doctiſſ. Aponte
26 conſ. 3. nu 80. At ſententia lata ſub † conditio-
ne extrinſeca de futuro eſt ipſo iure nulla, Bal.
in l. cum Iudex, nu. 3. C. de ſenten. Francus in
cap. præterea el 2. nu. 1. extra de appell.

27 Vel ſaltum poſſet dicta † tranſactio reſcindi
propter enormiſſimam læſionem beneficio l. 2.
C. de tranſact. quod habet locum etiam in tran
ſactione, vt per Cagn. ibi, num 80 vbi ait hanc
eſſe magis comm. opin. à qua in iudicando non
putat recedendum, Dec. conſ. 68. ſub nu. 4. vbi
etiam fatetur hanc eſſe magis com. opin. in qua
nõ deberent Iudices recedere, Corn. conſ. 166.
28 nu. 7. verſ. & in ſuper vol. 1. vbi ſubdit quod †
dolus ex propoſito, & re ipſa equiperantur at
per dolum ex propoſito reſcinditur tranſactio
ergo paritèr vbi re ipſa, & ſic ex enormiſſima
læſione contingeret.

29 Et data † enormiſſima læſione non eſſet ne-
ceſſaria abſolutio à iuramento, Cago. in d. l. 2.
nu 80. in fin. & nu. 98. Licet in noſtro themate
fuerit ad cautelam obtenta.

30 Læſio autem enormiſſima deducitur quia †
tempore mortis Salui cuius tempus inſpicitur
circa eſtimationem bonorũ in legitimæ dedu-
ctione, Craſſ. in §. legitima, quęſt. 11. vbi teſta-
tur com. opin. Remanſa fuerint in hæreditate
quatuor grani ſuper onoratorijs Regni vntiæ
quingentæ redditus ſuper Vrbe Panormi, &
alię vntię trecẽte redditus ſuper Ciuitate Agri-
genti ad rationem vntiarũ ſex cũ dimidio pro
quolibet centenario, & alij redditus, nomina
debitorum, & bona mobilia, & ſe ſe mouentia,
vt apparet in inuentario facto per petronillam
tutricem Franciſci filij Ioſephi hęredis vniuer-
ſalis condam Salui die 29. Auguſti 4. Ind. 1591.

Et dicta Innocentia pro omni, & quocunq;
iure in dict. tranſactione non habuit niſi vntias
quingentas, videlicet vntias 5. redditus quæ
erant reſeruatę pro monacatu alicuius conſan-
guineæ vntias 4. redditus, vntias 200. relictas
a condam Saluo, & alias vntias 200. ad quas
fuit condemnatus filius Ioſephi, ſeu eius tutor
Frater Bartholomeus.

31 Nam quãdo filij ſunt quatuor debetur † ter-
tia pars bonorum ſi quinquè, vel vltra debetur
dimidia bonorum quę ab inteſtato habituri eſ-
ſent, Craſſ. in d. §. legitima, quęſt. 7. vbi teſtatur
com. opi. in auth. nouiſſima, C. de inoff. teſtam.

Condam Saluus reliquit ſeptem filios Mar-
garita, & Maria quæ renuntiarunt patri ſimpli
32 citer (de quibus in primo dubio) nõ † minuunt
ſemiſſem, ſed portiones eius capacibus accre-
33 ſcunt, Idem dico de portione † fratris Iacobi
alterius filij qui religionem Capuccinorũ pror-
ſus bonorum incapacem ingreſſus fuit, Craſſ.
in d. §. legitima, quęſt. 7. nu. 8. verſ. 37. caſus eſt
vbi teſtatur com. opin. Crot. in l. coniuncti, ſnu.
129. ff. de leg. 3. Cucch. in dict. auth. nouiſſima
rub. legitima quomodo fit quota eius, num. 15.
verſ. ſed quamuis, Franc. de Aret. vbi Iaſ. in l.
plene, §. ſi duobus, ff de leg. 1. Boer. deciſ. 104.
num. 7. Ant. Gabr. lib. 6. concl. rub. de legitima
concl. 2. nu. 1. vbi fatetur hanc eſſe magis com.
opin. Ioan. Franc. Aponte conſ. 68. nu. 13. Surd.
in tract. de alim. tit. 3. quęſt. 1. ſub nu. 44.

Alia filia Donna Caterina fuit bis dotata à
34 patre quæ etiam dotata cum alijs † cõcurreret
in legitima ſentit Gabr. in concl. 2. ſub num. 1.
ſentit Guid. Papa quæſt. 487. in princ. Verum
35 quod † dos quam habuit erit in legitimã com-
putanda, Craſſ. in §. legitima quęſt. 23. num. 1.
vbi teſtatur com. opin. l. quoniam nouella, C.
de inoff. teſtam. Picus poſt Bart. in l. in quartã,
ff. ad l. falcid. vbi etiam Bologn. nu. 300.

36 Et quia † pater dictę Innocentię, ſeu pro ea,
Monaſterio prędicto loco legitimæ aſſignaue-
rit vntias ducẽtas in pecunia arbitrum Magnæ
Curiæ erit nõ ſequi teſtatoris voluntatem, ſed
ei aſſignare legitimã in re aliqua hęreditaria cũ
legitima debeatur ſuper ſingulis rebus, Craſſ.
in §. legitima quęſt. 17. nu. 2. in fin. vbi teſtatur
comm. opin. Gabr. lib. 6. concl. rub. de legitima
concl. 3. nu. 2. vbi fatetur hanc eſſe com. opin.

37 Vel ſi † pecunia eſſet hæreditaria poſſet M.
C. arbitrari, vt in ea legitimã retineret, ſuplẽdo
in vna, vel duabus rebus hęreditarijs eius arbi-
trio, Ant. Gabr. vbi ſupra nu. 3. poſt Ripam in
l. in quartã, ff. ad l. falcid. quem refert Menoch.
de arbitr. caſ. 163. nu. 2. lib. 2. cent. 2.

38 Vel etiam poſſet † arbitrari in ſupplendo le-
gitimã in pecunia ſi partem legitimæ in pecu-
nia numerata acceptauerit Menoch.in d. caſu
163 nu.30. Rip.in d.l.in quartã,nu.123. Guid.
Pap.quęſt.487.verſ.poſſet,vbi docet quod ſup-
plementum eſt acceſſorium, & regulatur cum
legato legitimæ in pecunia relicto, Apetra de
fideicom.quæſt.15.nu.92.in fin.& 94.Cephal.
conſ.42.nu 6.& 8. Rimin. Iun.conſ.31.nu.16.
39 Quòd † procederet quãdo pecunia eſſet hære-
ditaria, Apetra d. quæſt.15.num.148.verſ.ſed
poſtea melius Bertazz. conſ.108.col.1.

Nobob. Vrſill.ad Afflict. deciſ.348.in prin.
vbi ait audiuiſſe deciſum contrarium poſt alle-
40 gatam deciſionem Afflict. vt Monaſteriũ ſit †
contentum dote cõſueta etiam minus legitima
per Bal.& Paul.de Caſtr.in auth.niſi rogati, C.
ad trebell. & in l.deo nobis, C.de epiſc. & cler.
Imol.in l.lucius la 2.ff.de hęred.inſtit. Fulgoſ.
conſ.53. Dec. in cap. in pręſentia col.29.extra
de prob.Cotta in memor.in ver.conditio, Me-
nocch.conſ.169.in fin.vol.2.Rimin.Iun.conſ.
85. num.21.& 22.vol.1. vbi teſtatur de magis
41 com. quatenus decidunt patrem † poſſe relin-
quere centum filiæ ſi intrauerit religionem,&
mille ſi nupſerit, & conſequenter facere dete-
riorem conditionem ſpoſi celeſtis.

42 Quia reſp.primo quia † cõtra Vrſill eſt prę-
dicta deciſio Afflict.348.& Vrſill.non teſtatur
ſcire deciſum contrarium, ſed audiuiſſe.

Item Vrſill. autumat cõtra deciſionem prę-
43 dictam quia Monaſteria hodie ſunt ditiſſima,
cum noſtrum ſit pauperrimum.

Item cum Affl. videtur tenere conſ. Trident.
44 dum dat † modum,& normam circa renuntia-
tionem ingredientiũ, quaſi ſuccedat alias Mo-
naſterium in legitima, & omni iure filiabus
competenti.

Item cõtra adductas authoritates per Vrſill.
45 ſcilicet vt † Monaſterium poſſit etiam petere
mille reyecta conditione prędicta, nè deterio-
ris cõditionis fuerit ſponſus celeſtis, quam ter-
reſtris tenuit Bart. in l.2. in princ.vbi Barb. in
add.in litera C.teſtatur hanc eſſe veritatem, ff.
de his quæ penæ cauſa relinq.Io.Andr.in add.
ad Specul.rub.de ſtatu monach. verſ. fuit quæ-
ſtio Anto. de Butr. in cap. in pręſentia extra de
probat. Alber. in l. Deo nobis verſ. ſed quęro,
C.de epic & cler. & in tract. ſtatutor.2.quæſt.
104. Mateſil. not.52.vbi Gabr. Saray in anno-
tat. teſtatur com.opin. Felin. Ant. Bal. Franc.
de Aretin.& Abb.in d.cap.in pręſentia, Rom.
in l. ſtipulatio hoc modo concepta col.7. verſ.
vlt.ad idem, ff.de verb.obl. Abb.in cap. Eccle-
ſiæ Sanctæ Mariæ col.31. extra de conſt. Ioan.
Cãpeg. in tract.de dote par. 1. quęſt.30. Ferrat.
cautel.9.col.2, verſ. tamen vbi teſtatur comm.
opin.a qua in conſulendo, & iudicando nõ pu-
tat. recedendum, Alex. conſ.121.nu.14. lib.2.
repetito in conſil.35. lib.3. & conſil.92. lib.4.
Soce. in d.l.2.num.2.ff.de his quæ penæ cauſa
relinqu.conſ.241.col.5.num.3. in fin. & conſ.
269 col.1.lib.2. Iaſ.in auth.ſi qua mulier,nu.9.
C.de ſacr. ſan. eccl. Ruin. conſ.68.in fin.lib.4.
Dec.conſ.674.Buer.quęſt.3.nu.14.Pariſ.conſ.
65.nu.14.vol.2. Soce. Iun. conſ.160. num.68.
lib.2.Ant. Gabr.lib.4.concl.tit.de legat.concl.
11.nu.1.vbi teſtatur hanc eſſe mag. com.opin.
Crot. in l. nemo poteſt col.31.ff.de legat.1. vbi
teſtatur mag. com.opin.

Prętera adductę authoritates loquuntur in
46 † legato quod eſt donatio,nos loquimur in † le
47 gitima quæ es alienum eſt,& filiæ debita, § le-
gatum inſtit.de lega.l. Papinianus, ff.ſi quis in-
pubes,ff.de inoff.teſtam. Intantum quod rema
48 net Vrſill.ſolus loquens in legitima qui † nihil
allegat contra l. illam, C.de collat.

Quò ad renuntiationes factas per Mariã, &
Margaritam eius patri condam Saluo Caputo
intuitu ingreſſus Monaſterij dico non pręiudi-
49 caſſe † Monaſterio quòminus poſt mortẽ Salui
poſſet cõſequi legitimam, vel eius ſupplemen-
tum non accedente eius conſenſu tempore re-
nuntiationis, ita ſpeciatim reſpõdit Corn. cõſ.
272. fol.1. & 2.vol.3. deniq. docuit Socc. Sen.
in l.2. col.4 ff. de his quæ pænę nomine relin-
quuntur,& conſ.183. nu.4.vol.2.vbi ſubdit ſi-
50 cut nõ valet ſtatutum † vt ingrediens Monaſte
rium nõ poſſet ſuccedere, nè diſtrahatur a vita
contemplatiua arg.§. ſed hoc de pręſenti auth.
de ſanctiſſ. Epiſco. ita non valet pactum de nõ
ſuccedendo per ingreſſum Religionis quia va-
51 let argumentum † de pacto ad ſtatutum,poſſet
enim renuntians mutare voluntatem ſciens bo
na recuperare in ſeculo.

Quapropter pręter hoc vltimũ deciſit M.R.
C.procedere petitionem Monaſterij.

A R G V M E N T V M.

Nullitas adiudicationis varijs detegitur
modis?

S V M M A R I V M.

Adiudicatio plus debito in vno nummo eſt nulla, etiã pro quantitate debita, nu.1. declara, nu.2. & 31.
Ioan. Franciſc. Aponte laudatur, nu.3.
Decretum eſt indiuiduum, & non poteſt pro parte valere, & pro parte corruere, nu.4.
Vtile per inutile vitiatur in indiuiduis, nu.5.
Cap. Ritus 112. declaratur, nu.6. & 7.
Exequutio eſt de illis rebus quæ non habent certam ſummam, nu.8.
Exequutio diuerſimodè ſumitur, nu.9.
Statuto diſponente quod debitum poſt decem annos nõ poſſit peti niſi infra decennium fuerit exequutio facta, ſi fuerit facta prima miſſio verificantur verba

ſtatuti

ſtatuti cum non poſſent intelligi de vltima miſſione, num. 10.
Exequutionis verbum in dubio debet intelligi in potentiori ſignificatu, nu. 11.
Exequutio intelligitur perfecta, & cōpleta per ſecundum decretum incohata vero per primum, nu. 12.
Verba etiam in ſtatutis intelliguntur in potentiori ſignificatu, nu. 13.
Verba in dubio intelliguntur pleno iure, nu. 14.
Argumentum à ratione ceſſante eſt validum, nu. 15.
Ratio ſtatuti cum vnica tantum reddi poſſet, habetur pro expreſſa, nu. 16.
Pinguevalens ſecūdum ritum quare fuit introductum, num. 17.
Qui gravatur in vno debet in alio revelari, nu. 18.
Aliud pro alio invito creditore ſolui non poteſt, nu. 19.
Pinguevalens non debetur in foro conſcientiæ, nu. 20.
Pinguevalens non debetur ſi debitor compareat infra quadrimeſtre, & redemerit rem adiudicatam pro ſumma expreſſa, nu. 21.
Pinguevalens debet cōſiderari habito reſpectu ad ſummā adiudicationis nō autem exequutionis, nu. 22.
Statuta interpetrantur nè quis indebitè damnum ſentiat etiam ſi aliàs nihil operarentur, nu. 23.
Pinguevalens non competit pro reſiduo in quo quis remanſit creditor, nu. 24.
Statuta non debent intelligi ad literam niſi alia inuenirentur ſtatuta hoc declarantia, nu. 25.
Statuta debent interpetrari, et declarari ſecundum ius commune, nu. 26.
Ritus ſtatuens pinguevalens eſt odioſus, nu. 27.
Legiſlator videtur diſponere de eo quod interrogatus veriſimiliter diſpoſuiſſet, nu. 28.
Gloſſ. l. tale pactum, ff. de pact. procedit etiam in ſtatutis, num. 29. & in omni materia etiam rigoroſa, num. 30.
Debitum dicitur illud quod ab invito exigitur, ſiue ex contractu, ſiue ex ſtatuto, ſiue ex delicto, nu. 32.
Clauſula ſaluo errore calculi adiecta in decreto nō operatur quominus intotum nullum reddatur, nu. 33.
Error iuris non excuſat cum potuerit conſuli peritiores, num. 34.
Erroris in calculo exemplum, nu. 35.
Proteſtatio quæ fit circa ea quæ non dependent à voluntate proteſtantis tantum non operatur, num. 36. exemplum, nu. 37. & 38.
Mater non repetit alimenta filio præſtita intra triennium etiam quod fuerit proteſtata, nu. 39.
Clauſula in decreto appoſita quod ſi in eo inuenirentur appoſita verba quæ non deberentur apponi pro non appoſitis habeantur, non operatur, nu. 40.
Iudicis factum dicitur factum partis, nu. 41. declara, num. 42.
Datio in ſolutum facta ex precedenti obligatione voluntaria dicitur voluntaria, nu. 43.
Actus dici ſolet à cauſa originali à qua naturam, & formam recipit, nu. 44.
Voluntas cohacta eſt voluntas, ſed non ſpontanea, num. 45.
Voluntas ſpontanea requiritur in omni materia, num. 46.
Quiſquè ſine mandato admittitur in cauſa poſſeſſionis recuperandæ, vel tuendæ, nu. 47.
Citatio facta per aſſertum procuratorem inducit litiſpendentiā maximè oblata cautione de rato, nu. 48.
Tertius opponens de dominio, & poſſeſſione impedit exequutionem, nu. 49.
Adiudicatio dicitur nulla oppoſitionibus tertij pendentibus, nu. 50.
Oppoſitiones non dicuntur pendere finita inſtantia ſex menſium, nu. 51. declara, nu. 52.
Iudex per tranſitum ad vlteriora videtur deciſiſſe, nu. 53 declara, nu. 54.
Tertius veniens pro defenſione dominij, & poſſeſſionis ſuæ dicitur reus vti provocatus realiter timore ammiſſionis rerum ſuarum, licet non fuerit citatus verbaliter, nu. 55.
Decretum habet maximam præſumptionem, nu. 55.
Locatio non probat poſſeſſionem, nu. 56.
Creditor poſſidens ex ſecundo decreto tenetur ſtare colono debitoris, nu. 57.
Nullitas tituli ſecundi decreti allegata per tertium in iuditio ſummario, vel exequutivo cognoſci non poſſet, num. 58.
Creditor habet neceſſe prius agere revocatoria contra tertium, & poſtea in eum exequi ſententiam etiam ſi debitor dolo deſierit poſſidere, nu. 59.
Litigioſa non fit res ex cauſa dotis alienata, nu. 60. vel ex cauſa neceſſaria de præterito, nu. 61.
Exequutio quando fieri poſſet contra tertium poſſidentem in eius fraudem, nu. 62. 63. 64. & 65.
Bracchium aſſociatorium petitur ex vrbanitate pro capienda poſſeſſione rerum adiudicatarum ſtante licentia data à Iudice intrādi poſſeſſionem, nu. 66.

DECISIO. XXXXVI.

ADiudicatio territoriorum delli ceſi, & mala recolta facta ad inſtātiam Comitis, & Comitiſſæ Montis Mellis cōtra Marchionem Iulianæ, & Dōnæ Corneliæ Iuenio tutricis filiorum, & hæredum Don Hieronimi Ioenio dicitur nulla ex duobus.

1 Primò quia plus debito.

2 Secundò quia pendentibus oppoſitionibus, & proteſtationibus tertij de dominio, & poſſeſſione bonorum adiudicatorum.

Quò ad primum cum feuiſſet ad inſtantiam dictorū Comitis, & Comitiſſæ cauſata exequutio in Conſiſtorio Sacræ Regiæ Cōſcientiæ in vntijs 8247. cōtra Dōn Alphonſum de Ioenio tunc Marchionem Iulianæ anno 1579. de qua in folio proceſſus 109. quæ effectū habuit per interpoſitionem primi decreti ſuper omnibus bonis allodialibus, & feudalibus dicti condam Don Alphonſi de quo in folio proceſſus 111. Tandem fuit deuentum ad ſecundū decretum, ſeu

ſeu adiudicationem prædictorũ territoriorum
delli cereſi, & mala recolta, non pro tota ſum-
ma ꝓ qua fuit cauſata exequutio ſcilicè vntijs
8247. ſed tantùmodo pro ſumma vntijs 6380.
7. 10. Remanentibus creditoribus dicto Co-
mite, & Comitiſſa in vntijs 1866. 22. 10. & in
expenſis factis prędictorũ decretorũ cum pro-
teſtationibus expreſſis quod illis reſiduis quan-
doqunquè vti poſſent cõtra dicta territoria in
caſu reluictionis, & contra alia quęqunquè bo-
na etiam contra D. Thomam de Ioenio in prę-
ſentiarum Marchionem cõtra quem fuit iudi-
tium transfuſum, fueruntquè adiudicata dicta
territoria ad pingueualens, habito reſpectu ad
ſummam exequutionis cauſatæ ſcilicet vntijs
8247. quo reſpectu pingueualens fuit declara-
tum in adiudicatione aſcendere ad ſummam
vntiarum 2061. 22. 10. non autem habito re-
ſpectu ad ſummam pro qua fuit facta liberatio
ſeu adiudicatio prædicta, ſcilicet vntijs 6380.
7. 10. cuius reſpectu ſi fuiſſet taxatum pingue-
ualens tantummodo aſcenderet ad ſummam
vntiarũ 1595. 7. 3. & conſequenter habito re-
ſpectu ad ſummam exequutionis, reperitur ta-
xatum plus debito ad ſummam vntiarum 466.
15. 7. vt apparet in dicto ſecundo decreto de
quo in fol processus 22. & 23.

1 Et quod † adiudicatio plus debito in vno
nummo, ſit nulla etiam pro quantitate debita,
tenuerunt Tiraqu. in tract. de iudit. in reb. exig.
in caſibus in quibus modici, ſeu minimi habe-
tur ratio, verſ. 26. fol. 85. Vital. de camb. in
tract. de clauſul. clauſula nõ errore, &c. nu. 35.
& in clauſula de errore calculi, num. 12. Tract.
tom. 18. fol. 404. & 414 Socc. conſ. 18. ſub nu.
11. vol. 1. Ruin. conſ. 12. nu. 4. vol. 4. Bertach.
in repe. in ver. decretum Iudicis, nu. 56. Bal.
in l. ordo ſub nu. 17. C. de exequ. rei iud. Alex.
in l. a diuo pio, §. ſi pignora, nu. 16. ff. de re iud.
& in l. 1. §. penult. num. 3. ff de verb. oblig. vbi
Franc. Curt. in add. teſtatur com. opin. Benin-
tend. deciſ. 2. nu. 2. Cum. in cap. ritus 17. num.
156. Iaſ. in l. ſi non fortem, §. ſi centum, nu. 1. &
2. ff. de cond. indeb. vbi dicit quod omnes alij
ſequuntur, & ibi Paul. de Caſtr. nu. 2. in fin. di-
cit vtiliſſimũ, & quotidianũ, Maran. in ſpecul.
par. 6. actu 3 princip. num. 20. fol. 326. Paris.
conſil. 98. nu. 16. vol. 1. Afflict. deciſ. 358. nu. 7.
Dec. conſ. 403. nu. 21. vol. 3. Fulgoſ. conſ. 137.
col. 2. in fin. Auall. conſ. 99. nu. 31. vol. 1. Curt.
Iun. conſ. 170 num. 2. & 3. vbi teſtatur comm.
opin. Ruin conſ. 160. num. 27. vol. 2. Vrſill. ad
Affl. deciſ. 178. nu. 9. Marſil. in l. fin. nu. 44. ff.
de iur. omn. iud. Capic. deciſ. 51 nu. 2. Dec. in
l. cum amplius ſub num. 1. ff. de reg. iur. Auall.
conſil. 7. nu. 87. & 88. vol. 3. vbi teſtatur comm.
opin. Iaſ. in l. ſi is ad quem, nu. 17. ff. de acquir.
hęred. vbi dicit notandum quia quotidianum,
Rimin. Iun. conſ. 5. ſub nu. 210. vol. 1. & conſ.
190. nu. 78. 79 & 80. vol. 2. vbi teſtatur comm.
opin. Simon de Pręt. conſ. 35. nu. 34. vol. 1. vbi
etiam ait hanc eſſe com. opin. Surd. conſ. 217.
nu. 17. vol. 2. Cephal. conſil. 198. num. 1. vol. 2.
Tiraq. de retr. ſang. §. 23. gloſſ. 1. num. 23. Ber-
trand. conſ 269. nu 9 & 10. lib. 3. Florian. in l.
in hoc iuditio, nu. 4. ff. famil. hercẽſc. Menoch.
conſ. 91. nu. 49. vol. 1. Sforz. Odd. conſ. 96. nu.
1. vbi teſtatur com. opin. & in hanc materiam
totum illud expenditur conſilium Duen. reg.
185. ampl. 4. Aſin. in tract. de exeq. §. 4. cap. 11.
nu. 1. cap. 12. ſub nu. 2. vbi limitat. quãdo alicui
res adiudicaretur pro credito ſibi competenti,
& fratri ſuo, cuius nõ haberet mandatum, quia
nihilominus ſubſiſteret adiudicatio ratione ſui
crediti, & in cap. 13. num. 1. Anguiſc. conſ. 24.
nu. 50. Pancirol. conſ. 142. num. 6. Roma. conſ.
454. ſub num. 12. vbi Mandoſ. in add. Surd. in
tract. de alimen. tit. 9. quęſt. 32. nu. 79. fol. 395.
2 & nu. 80. vbi limitat quando fuiſſet † erratum
in extimatione rei, quia tunc ſuſtineretur datio
in ſolutum pro quantitate debita, & reuocare-
tur quatenus debitũ tranſcenderet, Burſ. conſ.
73. nu. 27. vol. 1. vbi teſtatur com. opi. Cephal.
conſ. 207. nu. 86. vol. Crot. conſ. 192. num. 22.
vol. 2. vbi teſtatur hanc eſſe com. & veram Do-
ctorum cõcluſionẽ, Curt. Iun. in tract. de feud.
3 par. 1. quęſt. 6. nu. 14 fol. 130. Doctiſſ. † Apon-
te conſ. 74. in prin. vbi limitat in datione in ſo-
lutum voluntaria in qua creditor poterit offer-
4 re id quod plus valet, Et ratio eſt † quia decre-
tum eſt indiuiduũ, & ideo non poteſt pro par-
te valere, & pro parte corruere, Sforz. Oddo
conſ. 96. nu. 7. vbi etiã dicit quod in indiuiduis
5 † vtile per inutile vitiatur, Natt. conſ. 631. ſub
nu. 37. vol. 4. Bal. in l. certi cõditio, §. quoniam
col. ante penult. verſ. ſecũdus ſi Iudex ff. ſi cert.
pet. l. in hoc iuditio in fin. vbi Bart. ff. famil.
hercẽſc. Bart. in l. 2. in fin. C. de re iud. l. certa,
C. quando prouoc. non eſt neceſſ. gloſſ. fin. in l.
fin. ff. de iur. omn. iud. Bart. in l. ait prętor, §. 1.
nu. 5. ff. de re iud. Affl. deciſ. 218 nu. 4. Foller.
ſuper bull. verſ. nihil vltra nu. 8. Menocch. de
arbitr. iud. lib. 1. quæſt. 40. num. 10. vbi teſtatur
comm. opin. Siluan. conſ. 26. nu. 10. circa prin.
vol. 1. Natt. conſ. 162. nu. 2. vol. 1 & conſ 646.
nu. 6. vol. 4. Caualca. in tract. de vſufr. mul. rel.
ſub num. 208. Vital. de Camb. in tract. de clauſ.
in clauſ. de erro. calcu. nu. 12. tract. tom. 18. fol.
414. Aſin in tract de exequ. §. 4. cap. 13. ſub nu.
1. verſ. ratio autẽ fol. 91. Neceſſe eſt modò de-
moſtrare quod pingueualens debet taxari re-
ſpectu ſummę pro qua fuit facta adiudicatio, &
non pro ſumma cauſatæ exequutionis.

6 Dicit † Ritus 112. & data prius, quod ſta-
bilia dentur creditori in ſolutum ad pingueua-
lens, videlicet quarta pars eius pro quo proce-
dit exequutio.

7 Audacter tenemus † illa verba procedit exe-
quutio,

quutiò, non intelligi de præcepto Iudicis, & de
prima miſſione, ſed de effectu exequutionis, &
de vltima miſſione quæ liberat debitorem.
8 Primò præſupponẽdo quod † exequutio eſt
de illis rebus quæ non habent certam formam,
9 quia exequutio dicitur quandoquè † capiendo
perſonam, quandoquè recipiendo pecuniam,
quandoquè vno modo, & quãdoque alio, Bart.
in l. is qui reipublicæ, nu. 3. ff. ex quib. cauſ. ma-
ior. quem refert Milanenſ. deciſ. 15. nu. 16. par.
a. Et ideo dixit Bal. (poſt Bart.) in l. contenta-
tieum in fin. num. 43. C. quom. & quando iud.
10 quod † ſtante ſtatuto quod debitũ poſt decem
annos non poſſit peti, niſi infra decenniũ fuerit
exequutio facta ſi fuerit facta prima miſſio veri-
ficantur verba ſtatuti, quia non poſſunt intelli-
gi de vltima miſſione quæ liberat debitorem,
nã liberato debitore fruſtra quęreretur de pręs-
11 ſcriptione, ſi verbum † exequutio varijs intel-
ligatur modis, in dubio debemus illud intelli-
gere in potentiori ſignificatu, & ſic de vltima
miſſione, & perfecta, l. 1. §. qui in perpetuum,
ff. ſi ager vectigal, l. ſi duo patroni, §. 1 ff. de iu-
re iura. Menocch. de præſum. par. 1. quæſt. 37.
nu. 17. & 18. vbi verbum probatio in dubio in-
telligit de plena. Exequutio autem intelligitur
12 † perfecta, & completa per ſecũdum decretum
inchoata verò per primum, Cum. in cap. Ritus
13 90. ſub nu. 37. Et quod etiam † in ſtatutis verba
intelligantur in potentiori ſignificatu tenuit
Bal. in cap. cum nõ liceat in fin. extra de pręſcr.
14 Et ſemper in dubio † verba intelligũtur pleno
iure, Bal. in l. cum mota, num. 4. C. de tranſact.
Tanto magis quia hunc intellectum materia
ſuadet, vt ſtatim oſtendam.
15 Secũdò probo per † locũ à ratione ceſſante,
cap. cum ceſſante de appell. l. adigere, §. quam-
uis, ff. de iure patro. Et licet in ſtatuto non fuiſ-
16 ſet ratio expreſſa, cum vbi † tãtum ratio reddi
poteſt pro expreſſa habetur, & ab ipſa ceſſante
argumentari poſſumus, gloſ. in l. quamuis, vbi
Bal. Paul. Caſt. Fulgoſ. Corne. & alij receтiores,
C. de fideicom. Tiraq. in tract. cauſ. ceſſa. limit.
21. nu. 7. & 8. Loffred. conſ. 14. nu. 15.
17 Ratio itaquè quare † fuit introductum pin-
gueualens, nulla alia redditur a Doctorib⁹ niſi
18 vnica quia qui † grauatur in vno debet in alio
releuari, l. eum qui, §. qui iniuriarum, ff. de iure
iuran. Sed creditor grauatur accipere ſtabilia
19 petens pecuniam numeratam, cum † regulari-
ter aliud pro alio ei inuito ſolui non poſſit, l. 2.
§. 1. ff. ſi cer. pet. ergo releuatur in pingueualen-
te, Hanc rationem probat Cum. in cap. Ritus,
& data prius 17. nu. 172. poſt gloſ. in ver. deci-
ma in fin. auth. hoc ius porrectum, C. de ſacro
ſanct. eccleſ. At ſumma qua grauatur creditor
eſt vntiarũ 6380. 7. 10. pro qua fuit interpoſitũ
ſecũdum decretũ, & liberatus debitor, ſoluens
ſpeciem pro quantitate cũ pro reſiduo cauſatæ
exequutionis, quod eſt vntiarũ 1866. 22. 10. vo-
luerit Comes remanere creditor ergo pro illa
ſumma tantum debebat releuari, accipiendò
pingueualens, & non pro ſumma vntiarum
8247. pro qua fuit cauſata exequutio, & facta
prima miſſio.
20 Tertiò ſuffragatur quia † pingueualens eſt
adeo odioſum, vt nõ debeatur in foro cõſcien-
tiæ, Ioan. Aloyſ. de Sept. quem refert Cum. ſu-
per Ritu, & data prius, num. 174. Ergo fauore
animæ potius reſtringendum, quàm amplian-
dum, & conſequenter, vt potius debeatur pro
ſumma qua eſſet debitor liberatus, & nõ etiam
pro ea pro qua fuerit exequutio cauſata, & facta
prima miſſio, arg. l. ſunt perſonæ in fin. ff. de
relig. & ſumpt. funer.
Quartò probo noſtrum, & cõmunem intel-
21 lectum, quia † pingueualens nõ debetur, ſi de-
bitor cõpareat infra quadrimeſtre, & redeme-
rit rem adiudicatã pro ſumma expreſſa in ad-
iudicatione, Cum. poſt Blaſc. Lanc. in cap. Ri-
tus, & data prius, num. 176. Si dominus Mar-
chio compareret, & conſignaret vntias 6780.
7. 10. pro qua eſſet facta adiudicatio, haberet
Comes neceſſe reſtituere territoria adiudicata,
abſque pingueualente.
Si itaque dominus Comes habet neceſſe re-
ſtituere territoria, abſquè pingueualente pro
prætio vntiarũ 6380. 7. 10. pro quibus fuerunt
adiudicata, Non poteſt pingueualens conſide-
rari habito reſpectu ad ſummam exequutionis,
& primæ miſſionis, ſed ad ſummam adiudica-
tionis, Quia eodem modo quo pingueualens
conſideratur in reſtitutione rei adiudicatæ de-
bet cõſiderari in acquiſitione, ſeu adiudicatio-
22 ne, vt † habeatur reſpectus ad ſummam adiudi-
cationis, nõ autem exequutionis, arg. l. 1. ff. de
his qui ſunt ſui, vel alie. iur. & l. nihil tam natu-
rale, ff. de reg. iur. Cagn. in l. 2. nu. 73. verſ. quia
diſtractus, C. de reſc. vend.
Quintò nimis cõfert quia ſtatuta debent in-
23 telligi, nè † quis indebitè damnũ ſentiat etiam
ſi alias nihil operaretur, Menocch. conſ. 5. nu.
4. vol. 1. gloſ. vbi Bart. nu. 8. §. in computatio-
ne, l. fin. C. de iure delib. Socc. Iun. conſil. 1. nu.
131. vol. 1. Crauett. conſ. 221. nu. 5. & 6. vol. 2.
Burt. conſil. 360. nu. 43. vol. 4. Vndè ſi pingue-
ualens conſideraretur reſpectu ſummę cauſatę
exequutionis vntiarum 8247. lęderetur domi-
nus Marchio quia ammitteret fructus territo-
riorum valentium vntias 8442. & eſſet libera-
tur tantummodo in vntijs 6380. 7. 10. & con-
ſequenter Comes locupleteretur cum iactura
aliena, quod lex abhorret, l. nemo, ff. de reg.
24 iur. Quia pro † reſiduo in quo Comes remanſit
creditor cõpeteret aliquod pingueualens con-
tra reg. bona fides, ff. de reg. iur. Non obſtat
verba ſtatuti ibi quarta pars eius pro quo pro-
cedit exequutio, ponderando verbũ procedit,
vt

vt exequutio tunc dicatur procedere, quando
facto prępcepto,& prima immiſſione fuit oppo-
ſitum,& dictũ procedat exequutio, vel reiician-
tur, abſq; eo quod ſuerit deuentum ad vltimam
miſſionem,& liberationem debitoris, Quia re-
25 ſpondeo quod † ſtatuta nõ debent intelligi ad
literam, niſi alia inuenirentur ſtatuta hoc di-
ctantia, Menocch. conſ. 11. nu. 3. & 10. vol. 1.
Alciat. conſ. 96. nu. 28. in fin. Sed interpetrari,
26 & † declarari ſecundum ius cõmune, l. 2. C. de
noxal. Iaſ. in l. omnes populi, nu. 62. ff. de iuſt.
& iure, Menocch. conſ. 5. nu. 3. vol. 1. Maximè
27 † odioſa (vt noſtrũ eſt ſtatuens pinguevalens):
vt colligitur ex gloſ. in verbo decima auth. hoc
Ius porrectũ, C. de ſacroſanct. eccleſ. At ſecun-
dum ius commune interpetrantur dicta verba
de vltima miſſione pro illa debiti quãtitate pro
qua ſequuta fuerit liberatio debitoris, & graua-
tus creditor in recipiendo ſpeciem pro quanti-
tate, vt ſuperius firmauimus, Et ſtatuens ſi de
28 † hoc fuiſſet interrogatus, ita veriſimiliter ſta-
tuiſſet expreſſim, gloſſ. fin. in fin. l. tale pactum,
29 ff. de pact. quę etiam † habet locum in ſtatutis,
Oſalc. decil. 64. num 7. Boneſat. Rog. conſ. 38.
nu. 15. vol. 2. Berrett conſ. 118. num. 41. Picus
conſ. 102. nu. 29 & 30. Vrſill. ad Afflict. deciſ.
355. num. 2. & 3. Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de
reg. iur. concl. 10 nu. 2. & ſeq. vbi teſtatur hanc
eſſe magis comm. opin. Becc. conſ. 111. ſub nu.
40. Iaſ. in l. ſi extraneus, nu. 7. ff de cond. cauſ.
data. Marin. Frecc. lib. 2. de ſubfeud. baro. verſ.
ſecundo quęro, nu. 17. in fin. fol. 125. vbi dicit
30 quod illa gloſſ habet locum in omni † materia
etiã rigoroſa, & pęnali, Io. Franc. A ponte conſ.
20. nu. 17. Menocch. conſ. 173. nu. 66. vol. 2.

Non obſtat quod pinguevalens nõ eſt debi-
tum ex contractu, & doctrinæ videntur loqui
in adiudicatione plus debito facta, quia reſpo.
31 primo quia † Doctores nõ ſolum loquuntur in
adiudicatione plus debito facta, ſed etiã in ad-
iudicatione pro cauſa partim vera, & partim
falſa, vt eſt videre in Doctoribus allegatis in
princ. allegationum.

32 Secundò quia † debitum dicitur illud quod
ab inuito exigitur, ſiue ex ſtatuto, ſiue ex con-
tractu, ſiue ex delicto, l. debitor, ff. de verb. ſign.
Cagn. in l. 1. num. 232. ff. ſi cert. pet. vbi magis
communiter ſcribentes.

Nõ obſtat clauſula adiecta decreto ſaluo er-
33 rore calculi, Quia reſpon. quod † error calculi,
& ſi proteſtatus, minime decretũ ſuſtinet quo-
minus, in totum nullum reddatur propter ind-
iuiduitatem ipſius, Bal. in l. 1. ſub num. 6. C. de
erro. calcul. quem refert Vital. de Camb. in
tract. de clauſ. de errore calculi, num. 5. circa
med. fol. 413.

Secundò reſpon. quia in noſtro themate nõ
fuit erratum in calculo ſummæ, ſed in interpe
tratione iuris communis Regni cap. Ritus, &
data prius, quod pinguevalens taxari debeat ha
bito reſpectu ad exequutionẽ cauſatam, & non
ad ſummam pro qua fuit facta adiudicatio, &
ſequuta debitoris liberatio, quia pinguevalens
bene correſpõdet reſpectu ſummæ exequutio-
34 nis, Vndè † errans in iure cum potuerit conſu-
lere peritiores non excuſatur, Vital. de Camb.
in tract. de clauſul. in clauſula non errore, nu.
26. & ſequ. fol. 404. Ruin. cõſ. 162. nu. 23. vol. 3.
cum concor. in meo conſ. 1. nu 221. lib. 1.

35 Error autem in † calculo eſt vt in exemplo
quod ponit Viuia. in d. l. 1. C. de error. calcul.
debebas mihi decem ex mutuo alia decem ex
venditione, & quinq; ex locatione te obligaſti
ad 30. ſic cõputando, 10. ex mutuo, 10. ex ven-
ditione, & 5. ex locatione faciunt 30. deciditur
ibi errorem calculi veritati nõ afferre præiudi-
tium, Quæ ſpecies noſtræ non eſt ſimilis cum
non fuerit erratum (vt dixi) in calculo, ſed in
interpretatione iuris communis.

36 Tertiò reſp. quia iſta † clauſula ſaluo errore
calculi nõ tollit iuris effectum, cum ſit circa ea
quæ nõ dependet à poteſtate, & voluntate no-
ſtra tantum, cum etiam dependant à poteſtate
alterius, & diſpoſitione iuris, Bart. in l. non ſo-
lum, § morte, nu. 32. ff de nou. oper. nunt. vbi
dat exemplũ quod proteſtatio in libello, quod
37 † liceat nihil addere, & minuere vſquè ad ſen-
tentiam non prodeſt, quia dependet à permiſ-
ſione, & diſpoſitione l. edita, C. de eden. & ſe-
quitur Iaſ. in d. l. edita, nu. 41. vbi teſtatur com.
opin. & aſſignat aliud exemplum quandò pro-
38 ducens † inſtrumẽtum, vel teſtam proteſtatur,
quòd producit in quantũ facit pro ſe, quia non
eſt curandum de tali proteſtatione, quominus
pars cõtraria eis vtatur, per Bal. in cap. pręſen-
tium, nu 3. extra de teſtib. Idem Iaſ. in d. §. mor
te, nu. 26. & 27. vbi etiam Alex. num. 34. verſ.
item in quantum, Pariſ. conſ. 10. nu. 44. vol. 1.
Paſeth. conſ. 125. nu. 9. & cõſ. 126. nu. 3. Oſaſc.
deciſ. Pedam. 39. nu. 28. gloſſ. in ver. materna
pietate, l alimenta, C. de nego. geſt. vbi ratione
39 prędicta, mater † nõ repetit alimenta filio prę-
ſtita intra triennium, etiam quòd fuerit prote-
ſtata, Menocch. conſ. 38. num. 3. vol. 1. Surd. in
tract. de alim. tit. 1. quęſt. 43. num. 23. fol. 45. &
quęſt. 3. tit. 6. nu. 47. fol. 195. & quęſt. 5. nu. 23.
fol. 198. Neuizz. conſ. 38. nu. 15. Cephal. conſ.
407. num. 42. vol. 3. Anguiſc. conſ. 34. num. 9.
Alciat. conſil. 253. in fin. pratt. Papienſ. de for-
ma declin. iurid. in ver. proteſtans, ſub nu. 11.
fol. 107. Et quòd nullitas decreti plus debito
facti dependat à iuris diſpoſitione longa ſerie
demoſtrauimus in prin. allegationum.

Eodem modo reſpondeo ad proteſtationem
in fine decreti, de qua in fol. proceſſus 27. quòd
40 ſi in eo † inuenirentur appoſitæ aliquę clauſu-
lę, verba, aut pecuniarum ſummę, quæ apponi
non deberent, pro non appoſitis habeantur, &
vitientur,

vitientur,& non vitient, nec inducant nillitatem,& non aliter, nec alio modo, Et ſi dicatur (aduertas) dixiſti quòd ſumus in his quæ dependent non ſolum a voluntate noſtra,ſed etiā a volūtate aduerſarij, & in decreto videtur vo-
41 luntas, etiam partis aſſiſtere, quia † factum Iudicis factū partis à qua ipſamet tradita res cenſetur creditori,quæ a Iudice in ſolutū aſſignata fuerit, l.ſi ob cauſā,vbi Bal.C.de euict. Rimin. Iun.conſ.3.nu.30.vol.1. Bal.in auth. & qui iurat,nu 45.C.de bon.auth iud. poſſid.

Reſpon. quod non dicitur factum volunta-
42 rium, ſed † neceſſarium propter iudiuū quod redditur in inuitū, maximè quia nos verſamur in datione in ſolutū, quæ dependet ab exequutione ſententiæ condemnantis prædeceſſores actoris ad fructus liquidandos, indè liquidatos ad ſummam pro qua fuit cauſata exequutio, Rimin. Iun.conſ.93.nu.11.vol.1. Dec.conſil. 18.nu.3. circa med.vol.1. quem refert Giganſ. conſ.60.nu.3.in fin.Fabian.de Monte in tract. empt.& vend.in 3.quęſt prin. quęſt.21.nu.46. ſed ſtatutum, Iaſ.in l.cætera,§.ſed ſi parauerit, num.12.ff.de leg.1. Ioan.de Plat.in l.1.col.penult.verſ. item eſt arg. C. de fund. patr. lib.11. Et ſi Tiraqu. de retr. ſang. §.1. gloſſ. 14.nu.12, 13. & 14. quem refert Afin. in tract. de exequ.
43 § 4 cap.1.nu.7. fol.87. aliud ſentiat in † datione in ſolutum facta ex præcedenti obligatione
44 voluntaria, cum † actus à cauſa originali, vndè naturam,& formā recipit, dici ſoleat, Cephal.
45 conſ 254. nu. 1.vol.2. Quia licet † coacta voluntas ſit voluntas, attamen nō eſt ſpontanea, Paris.in add.ad Bart.in §.ſi metu cohactus odij
46 l. ſi mulier,ff. quod met.cauſa, prout † requiritur in omni materia ſecundum Bal. in rub. de contro. inueſt.nu 8.in fin. quē retulit in 1.cent. feud.quęſt 9.nu.3.&4.fol.73.

Secundò principaliter dicimus nullam adiudicationem ex eo quod fuerit proceſſum ad eam pendentibus appoſitionibus tertij de dominio,& poſſeſſione.

Nam Don Hieronimus de Ioenio ex cōtractu ſubiugatorio 1580. inito, & alijs ſcripturis cauſauit exequutionem in Curia Præturæ in vntijs 800. contra detemptores, & poſſeſſores dictorum territoriorum anno 1590. vt in fol. proceſſus 77.& 79. & ſibi adiudicauit dicta territoria, vt in fol. proceſſus 29. eorumq; habuit actualem, & realem poſſeſſionē, vt in fol. proceſſus 31.33.& 35.

Cum itaq; ex liquidatione facta die 18. Iulij 1579. virtute ſentētiæ latæ circa reſtitutionem feudi Belmontini ob nō integrum depoſitum cum fructibus perceptis, & percipiēdis de qua in fol. proceſſus 247. fuerit 1579. per Comitē, & Comitiſſam cauſata exequutio in Tribunali S. R. C. in vntijs 8247. de qua in fol.proceſſus 109. quæ effectum habuit 1579. per interpoſitionem primi decreti ſuper omnibus bonis allodialibus burgenſaticis, & feudalibus cōdam Don Alphonſi de Iuenio Marchionis Iulianæ de quo in fol proceſſus 111. Aduerſus quā exequutionem, & adimplemētum cum fuiſſet appoſitum per Don Alphonſum tunc Marchionem Iulianæ transfuſo iuditio in Illuſt. Don Thomam in pręſentiarū Marchionem fuit interloquutum die 31. Auguſti 1589. quod exequutio procederet ſuper bonis hęreditarijs allodialibus Illuſtr. condā Don Laurentij, & Don Ioannis de Iuenio, & præſertim ſuper territorijs delli eereſi, & mala recolta de qua in fol. proceſſus 115.

quæ ſentiens D. Hieronimus dominus, & poſſeſſor prædictorum territoriorū animo defendendi ſuam poſſeſſionem, & dominiū ante adictum pignos ſe oppoſuit tā quam tertius de dominio,& poſſeſſione prędictis die 4. Aprilis 4. Ind. 1591. de quibus in fol. proceſus 38. citata Illuſtri Donna Ioanna Ortheca Comitiſſa Montis Mellis procuratrice inſtructiſſima, vt in fol. proceſſus 39.

Et vita functo D. Hieronimo, Donna Curnelia eius vxor,& tutrix filiorum dicti D. Hieronimi eiuſq; nomine quidā de Hypolito vti procurator dict. condam Don Hieronimi, & nihilominus ad maiorem cautelam offerens fideiuſſionem de ratum habendo prout de conſuetudine oſtenditur in fol. proceſſus 69.70. 71.72.73.& 74. Iureque obtimo cōſtitutum, vt per Bart. in l.1. num 6.C.de procur. vbi ad-
47 mittit † quempiam ſine mandato in cauſa poſſeſſionis recuperandæ,& multo magis tuende, vt in cauſa noſter per l.1.vbi gloſſ.in ver. deciſio cauſę,C.ſi per vim,vel alio mo lo ab ſe poſſ. turb. ſit, Et expreſſius per Rober. Lancell. de attent. cap 4. deattent. lite pend. num. 56.57.
48 & 64. vbi citatio † facta per aſſertum procuratorem inducit litis pendentiam, maximè oblata cautione de rato.

Die 12.& 13. Iunij 5. Ind 1592. Binas pręſentauit ſupplicationes in vim oppoſitionū citato Veſpaſiano Spucces procuratore Comitis, ne aliquid ſibi fieret præiuditiū circa poſſeſſionem,& dominium quod habebat,& cautela ſecundi decreti minime reciperetur, & quod articulus decideretur in ſcriptis cū clauſulis proteſtatorijs irritantibus, & annullātibus, de quibus in fol. proceſſus 61. & 63.

Non obſtantibus dictis oppoſitionibus, & ſupplicationibus proteſtatorijs minimè ſuper eis interloquutum, fuit proceſſum adiudicationem prædictam die 22. Iunij 5. Ind. 1592. de qua in fol. proceſſus 5.

Ex quo Donna Cornelia vti tutrix filiorum condam Don Hieronimi affirmat prædictam adiudicationem nullam.

49 Tertius nempè opponens de † dominio, &

S poſſeſſio-

poſſeſſione oſtenſis maximè per publica documenta impedit exequutionem, & miſſionem ſuper eius bonis, Corſett.in queſt.forenſ.ſuper Ritu lib. 2. quæſt.4. col. 2. verſ. primus eſſet, Couarr. pratt. quæſt. cap.6. ſub num.2. Auall. conſ.5.nu.9.vol.2.vbi teſtatur com.opin. gloſ. in ver.fiat,§.ſi ſuper rebus,l.à diuo pio,ff.de re iud.Viu.deciſ.304.num.2. Bal. in l.ob maritorum,num.1.& 4.in fin.C.ne vxor.pro mar. vbi ampliat,etiã quod non fuerit citatus,ſed ſciens de ſua poſſeſſione diſputari,oppoſuerit vel pro teſtatus fuerit, Alber. in d.§. ſi ſuper rebus ſub nu.1. vbi etiam Iaſ. ſub nu.9. quem refert Menocch. conſ.746.nu.12.vol.8. Crauetta conſil. 997.num.28.vol.6.Anguiſc. conſ.279.num.9. Rimin. Iun. conſ.821.nu.79.vol.7.

Et ſi fuerit proceſſum ad adiudicationẽ op-
50 poſitionibus, ſeu proteſtationibus † pendentibus tertij,nulla erit ipſo iure adiudicatio, Iaſ.in d.§.ſi ſuper rebus, nu.9. circa fin.verſ. idem tenet, Bal.in l. ob maritorũ, nu. 5.C. ne vxor pro mar. per tex. §. ſuper hoc in auth. vt null. iud. ſentit Ang. in dict.§.ſi ſuper rebus ſub num.1. Auall. conſil. 5. ſub num.16. vol.2. Socc. Sen. conſil. 158. num. 22. circa fin. vol.2. Gozzad. conſil.103.col.3. Alex.in dict.§.ſi ſuper rebus, num.9.circa medium.

Non obſtant contraria,& primo quia oppoſitiones non dicuntur pendere † finita inſtan-
51 tia ſex menſium,l.cum lite mortua(ſecundum primum intellectum gloſſ) ff.iud.ſolui.

Quia reſp. primo quod dato, & nõ conceſſo quod inſtantia oppoſitionũ perempta dicatur, attamen exiſtebant ſupplicationes proteſtatoriæ,& cõtradictoriç Donnæ Corneliæ tutricis petẽtis minime debere procedi ad adiudicationem territoriorũ propter dominiũ,& poſſeſſionẽ, quam habebat,quæ proteſtationes fuerunt factç per decem dies ante miſſionem, & à Iudicibus acceptatç,& prçſentatç parte citata,vltra quod ille de Hypolito erat legitimus contradictor, ſeu comparitor vt ſupra probauimus.

Et vt impediatur ſecundũ decretũ ſub pæna nullitatis ſi ad illud procedatur tertio non cita-
52 to, & audito, ſufficit vt tertius ſibi † proteſtetur contra aduerſarium coram Iudice de dominio, & poſſeſſione, Auall.conſ.5.nu.16.vol.2. Socc.Sen.conſ.158.nu.22.circa fin. vol.2. Bal. in l.ob maritorum, num.4.C.ne vxor pro mar. Iaſ.in d.§.ſi ſuper rebus,nu.9.in fin.

Et per iſtas doctrinas videtur etiam reſpon-
53 ſum ad obiectũ quod † per tranſitũ ad vlteriora Iudex videtur deciſiſſe quia in tali reiectione tacita debet pars citari, alias reiectio non operatur, Ant.Gabr.lib.2.cõcl.rub.de except. cõcl.1.nu.21. poſt Aret.in cap.2.col.pen.verſ. non obſtat extra de teſtib.Felin.in cap.ſuborta col.6.nu.8.fall.6.extra de ſent.& re iud.

Secundò reſp. quod imò inſtantia perit creditori oppoſito qui cauſauit exequutionẽ, nam cum † tertius veniat pro defenſione dominij, 54
& poſſeſſionis ſuç, dicetur reus,& licet nõ fuerit citatus verbaliter, tamen dicitur in iuditiũ prouocatus realiter propter timorẽ ammiſſionis rerum ſuarum, nilquè petit contra creditorem,vel reuocari, vel dari, vel reſtitui, ſed tantummodo incumbit cuſtodiæ bonorũ ſuorum quàmuis in oppoſitionibus ſoleant addi verba circa retractationẽ exequutionis quæ non alterant poſſeſſionẽ ſuam, cum tempore prçſentationis oppoſitionum aliud non dicatur factum niſi mandatum exequutionis,& primũ decretũ interpoſitum, licet minetur alterare, Corſett. in forenſ. queſt.ſuper Ritu lib.2.queſt.4.col.3. & 4. fol. 113. vbi ait hãc rem eſſe extra omnem difficultatem, Alciat. conſil.248.nu.5.&6.vbi reſpondit eum dici reum qui nihil petit innouari, Socc.Iun. conſ.122.nu.24.vol.2.

Secundò nõ obſtat quod ſecundũ decretum Don Hieronimi, prætenditur ſimulatum, & Illuſtrem Marchionem dolo deſijſſe poſſidere poſt cauſatam exequutionem.

Quia reſpon. primo quia iſta ſimulatio non conſtat in proceſſu, & in † dubio præſumitur 55
pro decreto, Octa. Simon in tract. de decret. rubr.de eſſe.& virt. decret.num.37.& 45. Menocch. prçſ.75.nu.5. lib.2.par.1.

Non obſtant teſtes producti quibus pars conatur probare poſt adiudicationẽ per D. Hieronimum Illuſtrem Marchionem remanſiſſe in poſſeſſione territoriorum.

Quia reſpon. quod non probant, Nam ferè omnes deponunt ex dicto, & Iacobus Papa, & Michael de Minco de quibus in fol. proceſſus 199.& 202. reddunt cauſam ſcientiæ poſſeſſionis minimè ſufficientem, quia dicunt poſſidet Marchio territoria quia ſcio affittaſſe Petro Gaffuri,& Antonio Trigona, cum locatio non
56 † probet poſſeſſionem aliquam niſi ſoluta mercede per cõductores quia poſſet fieri de re aliena & ab alio poſſeſſa cap.inter dilectos extra de fide inſtr. Maſcar. vol.3. de prob. concl. 1181. nu.1.2.& 3. vb teſtatur com. opin.

Tanto magis quia & ſi illi de Gaffuri,& Trigona affittatores Marchionis adhuc in dictis territorijs inſiſterẽt, & ex iuris neceſſitate quia miſſus in † poſſeſſionem ex ſecũdo decreto te- 57
netur ſtare colono debitoris, Alex. in l. ſi filio familias,§.ſi vir, nũ.7. in fin.ff.ſol. matr. quem refert Aſin. de exeq.§.4. cap.1. num.17. fol.88. Bart. in l. in venditione, §.1.num.2.ff.de bon. auth. iud. poſſ. Iaſ. in l.diuortio in prin.nu.35. ff.ſol.matr.Angel.conſ.245.ſub num.6. Oſaſc. deciſ. Pedam.82.nu.7.

Et ſic remanet ſolũ in teſtes Ioſeph Spinellus de quo in fol. proceſſus 207. cuius ſola depoſitio, nequè condemnare, nequè iuſtificare poteſt iuribus vulgatis.

Secundò

Secundò reſp. & fortius quia in iuditio illo
58 ſummario non poterat cognoſci de † nullitate ſecūdi decreti per tertium allegati, ſed debuiſſent Iudices interloqui, quod oppoſitiones ſtet non obſtante inualiditate, nullitate, & ſimulatione prętenſa, Corſett. in quæſt. forenſ. ſuper Ritu lib. 2. quæſt. 4. col. 2. circa fin. fol. 112. Felin. in cap. cum ſuper nu. 6. extra de ſent & re iud vbi ati eſſe hoc dictum ſignandum centum manibus.

Tertiò non obſtat quod liberatio fuit per D. Hieronimum facta poſt cauſatā exequutionē, & ſic videtur in fraudem creditoris.

Quia reſp. quod dato, & non conceſſo quod Illuſtriſ. Marchio etiā dolo deſijſſet poſſidere poſt cauſatam exequutionem nihilominus ha-
59 bebat † neceſſe creditor prius agere reuocatoria cōtra tertium, & poſtea in eum exequi ſententia, Bart. in d. §. ſi ſuper rebus ſub nu. 7. verſ. ego dico Auall. conſ. 5. nu. 9. vol. 2. vbi teſtatur comm. opin. Bal. conſ. 149. verſ. incontrarium videtur vol. 3. Anchar. conſil 292. ſub num. 1. Crauett. conſ. 235. ſub num. 2. vol. 2. Socc. Sen. conſ. 13. nu. 1. vol. 4. Ruin. conſ. 87. nu. 1. vol 4. vbi teſtatur com. opin.

Et tanto magis quādo alienatio fuiſſet facta in creditorem anteriorem prout eſt Don Hieronimus quia ſubiugatio fuit facta pro dotibus & carū interuſurijs Donnæ Caterinæ eius matris apportatis cōdam Illuſtri Don Laurentio,
60 quia tunc † abſq; vlla fraude fieri potuit, Ioan. Aloyſ. de Sept. quem refert, & ſequitur Cum. in cap. ritus 90. nu. 37. circa med.

Et abſq; ſcrupulo quādo fuiſſet neceſſaria, & ex cauſa de preterito (vt ī noſtro themate) quia
61 † non induceret vitiū litigioſi, Rober. Lancell. de attent. cap. 4. nu. 473. & 474. de attent lite penden. Ioan. Franc Aponte conſ. 55. nu. 40.

Et doctrinę quæ incontrarium allegari poſ-
62 ſent, vt fieri poſſet exequutio † contra tertium poſſidentem in fraudem exequutionis, vel lo-
63 quuntur † quoties per tertiū fuerit poſſeſſa res eadem quæ fuit per actorem petita, Quod non eſt in caſu noſtro cum agatur actione perſonali ad pecuniam, licet exequutio fiat in rebus, Vel
64 † loquuntur quando alienatio fuiſſet voluntaria, Quod non eſt in noſtro themate, quia fuit neceſſaria, & ex cauſa de prçterito ante exequu-
65 tionem cauſatam, Vel † loquuntur quādo fuit facta exequutio contra tertiū non contradictorem, Quod nō eſt in ſpecie factiſthac quia cōparuit ante exequutionē, & ſe oppoſuit, Alex. in d. §. ſi ſuper rebus, nu 10. circa fin.

Quartò nō obſtat quod ex ſecundo decreto nō transfertur dominium niſi fuerit capta poſſeſſio realis authoritate Curiæ, Bart. in l. ex hoc iure, nu 6 ff. de iuſt. & iure, ſed Don Hieronimus accepit illam à Notario abſquè bracchio Iudicis aſſociatorio.

Quia reſpō. quod poſtquām in ſecundo decreto eſt data poteſtas a Iudice intrandi poſſeſ-
66 ſionem, vt in fol. proceſſus 29. bracchiū † aſſociatorium petitur ex vrbanitate, & conſilio nē reſiſtentiam etiam ab aduerſario patiatur non autem tenetur neceſſario offitialium aſſiſtentia ingredi, Bar. in l. creditores per illū tex. nu. 3. & 4 vbi etiā gloſſ. 1. & in ver. debent, C. de pign. & hypote. Alex. in l. iuſtè poſſidet, nu. 28. ff. de acqui. poſſ. per l. pignoris, C. de pign actio.

Sed deciſit M. C. adiudicationem eſſe validam defectu mandati in perſonam eius qui fuit citatus ad prçſentationem oppoſitionū, & ſupplicationum tertij.

ARGVMENTVM.

Tractantur aliqua capita grauaminis, & recuſationis Iudicis.

SVMMARIVM.

Negatiua probatur per acta cauſæ, nu. 1.

Reſcripti forma non ſeruata quicquid actum fuerit eſt nullum, num. 2.

Citari debet quiſquè cuius principaliter intereſt, nu. 3.

Reſcriptum eſſet nullum de iure ciuili ſecus de iure canonico ſi non ad fuiſſet clauſula in eo citatis citandis, num. 4.

Nullitas defectu citationis debet cognoſci ſeorſum à meritis, num. 5.

Iniuſtitia, & grauamen nullum maius quam nullitas, num. 6.

Acta poſt inhibitionem dicuntur nulla, nu. 7.

Exequutio defectu iuriditionis dicitur nulla, nu. 8.

Reſcripta obreptitia, vel ſubreptitia dicuntur nulla, num. 9.

Actus humanos omnes fabricant poteſtas, & voluntas, num. 10.

Citatus in ſententia non debet citari in exequutione, num. 11.

Citari non debet is, cui nullam cōpetere defenſionem, notoriè conſtat, nu. 12.

Inhibitoriales notoriè iniuſtæ non operantur geſtorum nullitatem, num. 13.

Inhibitio notificata parti tantum, & non Iudici non operatur actorum nullitatem, nu. 14.

Datæ tempus inſpicitur in reſcripto, nu. 15.

Reſcriptum quando dicatur perſonale, nu. 16.

Iudex integerrimus difficulter debet declarari ſuſpectus, nu. 17. & 27.

Iudex non poteſt recuſari poſt litem conteſtatam, nu. 18. declara, nu. 28. & 29.

Iudex decidens in ſimili cauſa debet declarari ſuſpectus, nu. 19.

Iudex habens conſimilem cauſam aduerſarij poteſt recuſari, nu. 20. ratio, nu. 21.

Conſcientia Iudicis non debet eſſe diuiſa in eodem facto, num. 21.

poſſeſſione oſtenſis maximè per publica docu-
menta impedit exequutionem, & miſſionem
ſuper eius bonis, Corſett. in queſt. forenſ. ſuper
Ritu lib. 2. quæſt. 4. col. 2. verſ. primus eſſet,
Couarr. pratt. quæſt. cap. 6. ſub num. 2. Auall.
conſ. 5. nu. 9. vol. 2. vbi teſtatur com. opin. gloſ.
in ver. fiat, §. ſi ſuper rebus, l. à diuo pio, ff. de re
iud. Viu. deciſ. 304. num. 2. Bal. in l. ob marito-
rum, num. 1. & 4. in fin. C. ne vxor. pro mar. vbi
ampliat, etiã quod non fuerit citatus, ſed ſciens
de ſua poſſeſſione diſputari, oppoſuerit vel pro
teſtatus fuerit, Alber. in d. §. ſi ſuper rebus ſub
nu. 1. vbi etiam Iaſ. ſub nu. 9. quem refert Me-
nocch. conſ. 746. nu. 12. vol. 8. Crauetta conſil.
997. num. 28. vol. 6. Anguiſc. conſ. 279. num. 9.
Rimin. Iun. conſ. 821. nu. 79. vol. 7.

Et ſi fuerit proceſſum ad adiudicationẽ op-
50 poſitionibus, ſeu proteſtationibus † pendenti-
bus tertij, nulla erit ipſo iure adiudicatio, Iaſ. in
d. §. ſi ſuper rebus, nu. 9. circa fin. verſ. idem te-
net, Bal. in l. ob maritorũ, nu. 5. C. ne vxor pro
mar. pet tex. §. ſuper hoc in auth. vt null. iud.
ſentit Ang. in dict. §. ſi ſuper rebus ſub num. 1.
Auall. conſil. 5. ſub num. 16. vol. 2. Socc. Sen.
conſil. 158. num. 22. circa fin. vol. 2. Gozzad.
conſil. 103. col. 3. Alex. in dict. §. ſi ſuper rebus,
num. 9. circa medium.

Non obſtant contraria, & primo quia oppo-
ſitiones non dicuntur pendere † finita inſtan-
51 tia ſex menſium, l. cum lite mortua (ſecundum
primum intellectum gloſſ) ff. iud. ſolui.

Quia reſp. primo quod dato, & nõ conceſſo
quod inſtantia oppoſitionũ perempta dicatur,
attamen exiſtebant ſupplicationes proteſtato-
riæ, & cõtradictorię Donnæ Corneliæ tutricis
petẽtis minime debere procedi ad adiudicatio-
nem territoriorũ propter dominiũ, & poſſeſſio
nẽ, quam habebat, quæ proteſtationes fuerunt
factę per decem dies ante miſſionem, & à Iudi-
cibus acceptatę, & pręſentatę parte citata, vltra
quod ille de Hypolito erat legitimus contradi-
ctor, ſeu comparitor vt ſupra probauimus.

Et vt impediatur ſecundũ decretũ ſub pæna
nullitatis ſi ad illud procedatur tertio non cita-
to, & audito, ſufficit vt tertius ſibi † proteſte-
52 tur contra aduerſarium coram Iudice de domi-
nio, & poſſeſſione, Auall. conſ. 5. nu. 16. vol. 2.
Socc. Sen. conſ. 158. nu. 22. circa fin. vol. 2. Bal.
in l. ob maritorum, num. 4. C. ne vxor pro mar.
Iaſ. in d. §. ſi ſuper rebus, nu. 9. in fin.

Et per iſtas doctrinas videtur etiam reſpon-
53 ſum ad obiectũ quod † per tranſitũ ad vlterio-
ra Iudex videtur deciſiſſe quia in tali reiectio-
ne tacita debet pars citari, alias reiectio non
operatur, Ant. Gabr. lib. 2. cõcl. rub de except.
cõcl. 1. nu. 21. poſt Aret. in cap. 2. col. pen. verſ.
non obſtat extra de teſtib. Felin. in cap. ſuborta
col. 6. nu. 8. fall. 6. extra de ſent. & re iud.

Secundò reſp. quod imò inſtantia perit cre-
ditori oppoſito qui cauſauit exequutionẽ, nam
54 cum † tertius veniat pro defenſione dominij,
& poſſeſſionis ſuę, dicetur reus, & licet nõ fue-
rit citatus verbaliter, tamen dicitur in iuditiũ
prouocatus realiter propter timorẽ ammiſſio-
nis rerum ſuarum, nilquè petit contra credito-
rem, vel reuocari, vel dari, vel reſtitui, ſed tan-
tummodo incumbit cuſtodiæ bonorũ ſuorum
quàmuis in oppoſitionibus ſoleant addi verba
circa retractationẽ exequutionis quæ non alte-
rant poſſeſſionẽ ſuam, cum tempore pręſenta-
tionis oppoſitionum aliud non dicatur factum
niſi mandatum exequutionis, & primũ decretũ
interpoſitum, licet minetur alterare, Corſett.
in forenſ. quęſt. ſuper Ritu lib. 2. queſt. 4. col. 3.
& 4. fol. 113. vbi ait hãc rem eſſe extra omnem
difficultatem, Alciat. conſil. 248. nu. 5. & 6. vbi
reſpondit eum dici reum qui nihil petit inno-
uari, Socc. Iun. conſ. 122. nu. 24. vol. 2.

Secundò nõ obſtat quod ſecundũ decretum
Don Hieronimi, prætenditur ſimulatum, &
Illuſtrem Marchionem dolo deſijſſe poſſidere
poſt cauſatam exequutionem.

Quia reſpon. primo quia iſta ſimulatio non
55 conſtat in proceſſu, & in † dubio præſumitur
pro decreto, Octa. Simon in tract. de decret.
rubr. de eſſe. & virt. decret. num. 37. & 45. Me
nocch. pręſ. 75. nu. 5. lib. 2. par. 1.

Non obſtant teſtes producti quibus pars co-
natur probare poſt adiudicationẽ per D. Hie-
ronimum Illuſtrem Marchionem remanſiſſe
in poſſeſſione territoriorum.

Quia reſpon. quod non probant, Nam ferè
omnes deponunt ex dicto, & Iacobus Papa, &
Michael de Mineo de quibus in fol. proceſſus
199. & 202. reddunt cauſam ſcientiæ poſſeſ-
ſionis minimè ſufficientem, quia dicunt poſſi-
det Marchio territoria quia ſcio affittaſſe Petro
Gaffuri, & Antonio Trigona, cum locatio non
56 † probet poſſeſſionem aliquam niſi ſoluta mer-
cede per cõductores quia poſſet fieri de re alie-
na & ab alio poſſeſſa cap. inter dilectos extra de
fide inſtr. Maſcar. vol. 3. de prob. concl. 1181.
nu. 1. 2. & 3. vb teſtatur com. opin.

Tanto magis quia & ſi illi de Gaffuri, & Tri-
gona affittatores Marchionis adhuc in dictis
territorijs inſiſterẽt, & ex iuris neceſſitate quia
57 miſſus in † poſſeſſionem ex ſecũdo decreto te-
netur ſtare colono debitoris, Alex. in l. ſi filio
familias, §. ſi vir, nu. 7. in fin. ff. ſol. matr. quem
refert Aſin. de exeq. §. 4. cap. 1. num. 17. fol. 88.
Bart. in l. in venditione, §. 1. num. 2. ff. de bon.
auth. iud. poſſ. Iaſ. in l. diuortio in prin. nu. 35.
ff. ſol. matr. Angel. conſ. 245. ſub num. 6. Oiaſc.
deciſ. Pedam. 82. nu. 7.

Et ſic remanet ſolũ in teſtes Ioſeph Spinel-
lus de quo in fol. proceſſus 207. cuius ſola de-
poſitio, nequè condemnare, nequè iuſtificare
poteſt iuribus vulgatis.

Secundò

Secundò reſp. & fortius quia in iuditio illo
58 ſummario non poterat cognoſci de † nullitate
ſecũdi decreti per tertium allegati, ſed debuiſ-
ſent Iudices interloqui, quod oppoſitiones ſtet
non obſtante inualiditate, nullitate, & ſimula-
tione prętenſa, Corſett. in quæſt. forenſ. ſuper
Ritu lib. 2. quæſt. 4. col. 2. circa fin. fol. 112.
Felin. in cap. cum ſuper nu. 6. extra de ſent. &
re iud vbi ait eſſe hoc dictum ſignandum cen-
tum manibus.

Tertiò non obſtat quod liberatio fuit per D.
Hieronimum facta poſt cauſatã exequutionẽ,
& ſic videtur in fraudem creditoris.

Quia reſp. quod dato, & non conceſſo quod
Illuſtriſs. Marchio etiã dolo deſijſſet poſſidere
poſt cauſatam exequutionem nihilominus ha-
59 bebat † neceſſe creditor prius agere reuocato-
ria cõtra tertium, & poſtea in eum exequi ſen-
tentia, Bart. in d. §. ſi ſuper rebus ſub nu. 7. verſ.
ego dico Anall. conſ. 5. nu. 9. vol. 2. vbi teſtatur
comm. opin. Bal. conſ. 149. verſ. incontrarium
videtur vol. 3. Anchar. conſil. 292. ſub num. 1.
Crauett. conſ. 235. ſub num. 2. vol. 2. Socc. Sen.
conſ. 13. nu. 1. vol. 4. Ruin. conſ. 87. nu. 1. vol 4,
vbi teſtatur com. opin.

Et tanto magis quãdo alienatio fuiſſet facta
in creditorem anteriorem prout eſt Don Hie-
ronimus quia ſubiugatio fuit facta pro dotibus
& carũ interuſurijs Donnæ Caterinæ eius ma-
tris apportatis cõdam Illuſtri Don Laurentio,
60 quia tunc † abſq; vlla fraude fieri potuit, Ioan.
Aloyſ. de Sept. quem refert, & ſequitur Cum.
in cap. ritus 90. nu. 37. circa med.

Et abſq; ſcrupulo quãdo fuiſſet neceſſaria, &
ex cauſa de prętterito (vt ĩ noſtro themate) quia
61 † non induceret vitiũ litigioſi, Rober. Lancell.
de attent. cap. 4. nu. 473. & 474. de attent. lite
penden. Ioan. Franc. Aponte conſ. 55. nu. 40.

Et doctrinę quæ incontrarium allegari poſ-
62 ſent, vt fieri poſſet exequutio † contra tertium
poſſidentem in fraudem exequutionis, vel lo-
63 quuntur † quoties per tertiũ fuerit poſſeſſa res
eadem quæ fuit per actorem petita, Quod non
eſt in caſu noſtro cum agatur actione perſonali
ad pecuniam, licet exequutio fiat in rebus, Vel
64 † loquuntur quando alienatio fuiſſet volunta-
ria, Quod non eſt in noſtro themate, quia fuit
neceſſaria, & ex cauſa de prętterito ante exequu-
65 tionem cauſatam, Vel † loquuntur quãdo fuit
facta exequutio contra tertiũ non contradicto-
rem, Quod nõ eſt in ſpecie facti iſthac quia cõ-
paruit ante exequutionẽ, & ſe oppoſuit, Alex.
in d. §. ſi ſuper rebus, nu 10. circa fin.

Quartò nõ obſtat quod ex ſecundo decreto
nõ transfertur dominium niſi fuerit capta poſ-
ſeſſio realis authoritate Curiæ. Bart. in l. ex hoc
iure, nu 6 ff. de iuſt. & iure, ſed Don Hieroni-
mus accepit illam à Notario abſquè brachio
Iudicis aſſociatorio.

Quia reſpõ. quod poſtquãm in ſecundo de-
creto eſt data poteſtas a Iudice intrandi poſſeſ-
66 ſionem, vt in fol. proceſſus 29. brachiu † aſſo-
ciatorium petitur ex vrbanitate, & conſilio nẽ
reſiſtentiam etiam ab aduerſario patiatur non
autem tenetur neceſſario officialium aſſiſtentia
ingredi, Bar. in l. creditores per illũ tex. nu. 3. &
4. vbi etiã gloſſ. 1. & in ver. debent, C. de pigni.
& hypote. Alex. in l. iuſtè poſſidet, nu. 28. ff. de
acqui. poſſ. per l. pignoris, C. de pign. actio.

Sed decißit M. C. adiudicationem eſſe vali-
dam defectu mandati in perſonam eius qui fuit
citatus ad pręſentationem oppoſitionũ, & ſup-
plicationum tertij.

ARGVMENTVM.

Tractantur aliquã capita grauaminis, &
recuſationis Iudicis.

SVMMARIVM.

Negatiua probatur per acta cauſæ, nu. 1.
Reſcripti forma non ſeruata quicquid actum fuerit eſt nullum, num. 2.
Citari debet quiſquè cuius principaliter intereſt, nu. 3.
Reſcriptum eſſet nullum de iure ciuili ſecus de iure canonico ſi non ad fuiſſet clauſula in eo citatis citandis, num. 4.
Nullitas defectu citationis debet cognoſci ſeorſum à meritis, num. 5.
Iniuſtitia, & grauamen nullum maius quam nullitas, num. 6.
Acta poſt inhibitionem dicuntur nulla, nu. 7.
Exequutio defectu iuriditionis dicitur nulla, nu. 8.
Reſcripta obreptitia, vel ſubreptitia dicuntur nulla, num. 9.
Actus humanos omnes fabricant poteſtas, & voluntas, num. 10.
Citatus in ſententia non debet citari in exequutione, num 11.
Citari non debet is, cui nullam cõpetere defenſionem, notoriè conſtat, nu. 12.
Inhibitoriales notoriè iniuſtæ non operantur geſtorum nullitatem, num. 13.
Inhibitio notificata parti tantum, & non Iudici non operatur actorum nullitatem, nu. 14.
Datæ tempus inſpicitur in reſcripto, nu. 15.
Reſcriptum quando dicatur perſonale, nu. 16.
Iudex integerrimus difficulter debet declarari ſuſpectus, nu. 17. & 27.
Iudex non poteſt recuſari poſt litem conteſtatam, nu. 18. declara; nu. 28. & 29.
Iudex decidens in ſimili cauſa debet declarari ſuſpectus, nu. 19.
Iudex habens conſimilem cauſam aduerſarij poteſt recuſari, nu 20. ratio, nu. 21.
Conſcientia Iudicis non debet eſſe diuiſa in eodem facto, num. 21.

Iudex poteſt artari iuramento ad probationem cauſæ, ſuſpitionis ſi non ſapiunt crimen, vel infamiam, num.22.

Iudex quibus verbis vtatur in ſententia grauaminis vel appellationis, nu.23.

Appellatis non cognoſcitur etiam per Papam ommiſſo medio parte opponente, nu.24.

Ius canonicum non ſeruatur in terris Imperij etiã inter clericos, nu 25.

Recuſari poteſt quelibet perſona poſſens ius dicere in inditio, nu.26.

Iudex poteſt recuſari ex cauſis maioribus, vel ſimilibus expreſſis in iure arbitrio ius dicentis, nu.27.

Ignorantia præſumitur, nu.29.

Præſumptio iuris dicitur liquidiſſima probatio, num. 30. & continetur in ſtatuti diſpoſitione continente veram probationem, nu.33.

Inducta ad augmentum nõ debent operari diminutionem, nu. 34.

Pragmatica de recuſat. iud. regulatur ſecundum ius commune, num. 35. & circa probationes illud non derogat, nu. 36.

Quod non mutatur, cur ſtare probibetur? nu.37.

Cauſæ ſimilitudo non requiritur omnimoda, vt Iudex recuſari valeat, nu.38.

Omne ſimile non eſt idem, nu.39.

Cauſa quæ dicatur conſimilis, ad effectũ recuſandi Iudicem, iudicis arbitrio remictitur, nu.40.

Sententia lata poſt allegatam Iudicis ſuſpitionem eſt nulla, num.41.

DECISIO. XXXXVII.

DVO contrauertuntur articuli, inter meos clientes de Saluatore, & Mandirens, & D. Petrũ Cauarra, & D. Petrum Caluo aduerſarios.

Primus ſi Renerendiſſ. Iudex Monarchiæ debet declarari ſuſpectus ad inſtantiam meorum clientum.

Secundus ſi prouiſiones factæ per Vicarium Ciuitatis Syracuſarum fuiſſent nullæ iniuſtæ, atq; ita contrarias partes grauaſſet.

Incipiam ab vltimo a cuius reſolutione, primi etiam articuli reſolutio dependet.

Et videtur primo introytu dicẽdum, dictas prouiſiones, vel eſſe nullas, vel iniuſtas.

Primò quia in reſcriptis Apoſtolicis datis Romæ apud Sanctum Marcum 5. Chalendas Augusti 1601. obtentis ad inſtantiam meorum clientum circa impetrationem canonicatuum vacantium, continetur, vt ante eorum exequutionem citentur, & vocentur aduerſarij, & alij qui fuerint vocandi.

Et in proceſſu, vel extra non legitur fuiſſe fa-
1 ctam dictam citationem, & † negatiua probatur per acta cauſæ, quoniam id quod ibi nõ apparet, dicitur non factũ, Vant. in tract. de null. tit. ex defe. citationis, nu.14. & 15. per l. fin. C. de reb. cred. Bart. in l. fin. C. de error. aduo. Bal. in l. abſentem circa princ. C. de accuſat. Ioan. Andr. ad ſpecul. tit. de ſent. §. vt autem col.8. verſ. citatũ, Felin. in cap. quoniã contra col.15. extra de probat. Dec conſ.583. ſub nu.6.

2 Quò fit vt † forma reſcripti nõ ſeruata, quicquid factũ fuerit valere, nõ debeat, meus Abb. in cap. cũ dilecta per illu tex. extra de reſcript. cap. cui de præb. lib.6. cap. piſanis extra de reſt. ſpol. l. diligenter in prin. ff. manda.

3 Tanto fortius quia de † iure cõmuni deberet quiſq; citari cuius principaliter intereſt, Tiraq. res inter alios acta col. 2. verſ. ſed hæc l. nam ita diuus, ff. de adopt. l. fin. C. ſi per vim, vel alio modo, cu alijs quæ adduxit meus Abb. in conſ.
4 68. col. vlt lib. 2. Et ideo ſi † non adfuiſſet clauſula in reſcripto citatis citadis eſſet nullum de iure ciuili ſecus de iure canonico propter tacitam ſubintelligentiam illius, Rebuff. in pratt. benefit. tit. differ. inter. reſcr. grat. & iuſt. nu.60. per cap 2. extra de reſcr.

5 Et talis † nullitas defectu citationis poſſet cognoſci ſeorſum a meritis ex Cap. Regni Regis Ferdin. 41 & 44.

6 Et nõ datur maior † iniuſtitia, & grauamen quam nullitas, Vant. in tract de null. tit. quis ſit null. nu.20. Innoc. in cap. dilecto extra de appell. Egid. conſ. 343.

Secundò quia ad inſtantiam contrariorum fuerunt emanatæ literæ citatoriales, & inhibitoriales datæ Romæ in edibus Magiſtri Hermanni Sacri Palatij auditoris, & Iudicis Commiſſarij, ſeu Delegati die 24 Octobris 14. Ind. 1601. notificatæ per D. Marium Caluo Canonicum, & delegatum, tam d. de Ribalio, quam meis clientibus 18. Maij 15 Ind. 1601.

Et nihilominus poſt dictas inhibitiones die ſequenti 19. Maij inuenitus tradita poſſeſſio meis clientibus prædictorum canonicatuũ per acta Notarij Mathei Burlò, Quò fit vt geſta
7 poſt † inhibitionem dicantur nulla, Lancell. de attent. cap.20. tit. de attent. poſt inhibit. in prin. nu.14. & ampl.10. nu.1. Egid. deciſ.623. cap. per tuas extra de ſent. excom. cap. licet eodem tit. lib.6. Paul. de Caſtr. conſ.225. circa fin. lib.1. Rot. deciſ.130. de appell. in nouis, Miſ. reper. in ver. appellatione interpoſita fol.8.

Tertio quia reſcripta impetrata ad inſtantiã meorum clientuum fuerint directa Illuſtriſs. Epiſcopo Syraguſano vel eius Vicario, & nihilominus exequuta per dictum de Ribalio Vica-
8 rium ſede vacante, Quò fit † vt defectu iuriditionis exequutio dicatur nulla cap. cum in iure extra de off. delegat. Archid. in cap. ſi quis Epiſcopus in quæſt.6. Bal. in l. ſi vt proponis la 1. C. quom. & quando iud. Vant. in tract. de null. tit. ex defe. iurid. deleg. ſub nu.1

Quartò quia reſcripta ſunt ſubreptitia, & obreptitia cum in eis fuerit facta mentio per

clientes

clientes quod canonicatus vacabant, & nihilominus tempore datæ eorū non vacabant, vnde
9 † nulla ſunt, Vant. de null. ex defectu iurid. deleg. nu. 57. & 58. Abb. in cap. ſi quando extra de reſcript. Bal. in l. fin. col. 5. C. ſentent. reſc. non poſſ. Alex. conſil. 23. col. fin. vol. 5. Dec. conſil. 544 col. 5.

Quibus nō obſtātibus re acriori iuditio perpenſa contrarium in noſtro themate receptius iudicauimus, vt in eo non dicatur interueniſſe aliqua nullitas, iniuſtitia, vel grauamen, atquè ita per Magnā Curiā corrigendam eſſe ſententiam Reuerendiſſimi Iudicis Monarchiæ, & Tribunalis Conſiſtorij S. R. C.

Quia in omnibus quæ egerit Reuerendus Fauſtus Rebalius interuenit poteſtas, & volun
10 tas, quæ † duo copppulatiue fabricant omnes actus humanos, aliàs volūtas ſine poteſtate eſſet inanis, ſicut èconuerſo poteſtas ſine voluntate, Vant. de null. tit. ex defe. iurid. deleg. nu. 84. circa med. Bal. in l. omne verbum, C. com. delegat. Alex. conſil. 123. in prin. vol. 4. Dec. conſil. 197. col. 2. Alex. in l. nolle adire, ff. de acquir. hęred. Felin. in cap. ſuper literis col. 5. extra de reſcr.

Poteſtas apparet ex literis Illuſtriſſimę Congregationis Cardinalium mandato Sanctiſſimi Pontificis datis Romæ 16. Iulij 1601. quibus tota poteſtas Eccleſię Syracuſanæ, & Ciuitatis tributa fuit prędicto Reuerendo de Rabalio.

Voluntas apparet ex edicto promulgato 8. Februarij 1601. vt quilibet Canonicus reſideat in ſuo Canonicatu, ſub pæna priuationis, & ex declaratione, ſeu notitia priuationis 18. Martij 1602. & ex reſcripti Apoſtolici dati apud Sanctum Marcum 5. chalendas Auguſti 1601. exequutione die 18. Martij 1602.

Non obſtant allegata in contrarium, & primo defectus citationis contra formam reſcriptorum, & iuris.

Quia rerpon. quod partes contrarię fuerunt priuatæ Canonicatu ob nō reſidentiam dictaq; declaratione priuationis eis notificata ante exequutionem reſcripti Apoſtolici, vltra quod ex inſtructionibus Collegij Cardinalium non requiritur monitio, ſed ſtatim atquę ſine diſpoſatione Summi Pontificis haberet Canonicus benefitium Parrochiale vacaret Canonicatus, Quò fit vt exinde exequuto reſcripto ad inſtantiam meorum clientum Apoſtolicam collationem cōtinente nō fuiſſet neceſſaria in eius exequutione citatio partis aduerſæ cui nullum ius ſeu intereſſe cōpetebat ob dictam priuationem
11 parte citata per edictum, & † cauſa cognita, Vant. de null. tit. quib. mod. ſent. nulla repar. poſſ. ſub nu. 107. Bal. in l. ſi accuſatoribus col. pen. C. de accuſ. ff. de adm. rer. ad Ciuit. pertin. Dec. conſ. 603. col. pen.

Et poſſent excipere mei clientes quo ad vos liberas ædes habeo, l. loci corpus, §. competit, ff. ſi ſerui. vindic.

Cum veſtrū nō interſit, nos habere Canonicatus, vel alios, vobis iam deſtitutis, & priuatis.

Et per conſequens non adeſt nullitas, neq; iniuſtitia, neq; grauamen.

Et licet reſcriptum mādaſſet citari aduerſarios, & alios citandos interpretatur ſi de iure debuiſſet citari, quia ſecundum ius commune regulatur, & proximè oſtendi non eſſe citandos, cum eorum non tangat intereſſe per Doctor. in l. de vnoquoquè, ff. de re iud. nec eſt
12 nouum, vbi aliàs requiritur citatio nō eſſe † citandos quādo conſtat notoriè nullam eis competere defenſionem (vt in noſtro themate per deſtitutionem, & priuationem poſſeſſionis, & ſic ex ſcripturis publicis) Vant. de null. ex defectu citat. nu. 20. Tob. Non. conſil. 77. num. 1. Burſa. conſ. 269. nu. 18. vol. 3. Bellon. conſ. 70. num. 15. Duen. reg. 94. limit. 10. Menocch. de arbitr. iud. lib. 1. quæſt. 17. num. 15. & in tract. de recuper. poſſ. remed. 15. nu. 159. Peregrin. conſil. 26. nu. 20.

Secundo non obſtat quod nullitas, & grauamen adducebatur ex eo qꝑ data fuerit poſſeſſio Canonicatuum poſt inhibitorias.

Quià reſpon. primo quod literę inhibitoriales, & citatoriales fuerunt emanatę contra prę iuditium exequutionū literarum Apoſtolicarū impetratarum ad inſtātiam meorum clientuū, & nihilominus fuerunt factæ per Delegatum Apoſtolicum Magiſtrum Hermannum, & exequutæ per D. Marium Caluum, Vt exacti ap
13 pareant † notoriè iniuſtę, atq; ita inducere minime habeant nullitatem eius quod poſt eas geſtum fuerit, Lancell. in tract. de attent. cap. 20. amplia. 11. nu. 25.

Secundò reſp. quod poſt inhibitionem non fuit traddita poſſeſſio meis clientibus per Vicarium inhibitum, ſed per Decanum, & capitulū non inhibitum, vnde inhibitio vnius nō debet extendi ad alium arg. l. cum prętor, ff. de iudit.

Et ſi replicatur quod fuit inhibitio notificata clientibus meis, dupplicatur reſponſio quod
14 non inducit nullitatem actorum, nōtificata † tantum parti, & non Iudici, Itaquod Iudex potuiſſet rectè procedere, Franc. in cap. ſi iuſtus metus, num. 50. extra de appell. Dec. conſil. 295. num. 8.

Tertiò reſp. quod poſſeſſio fuiſſet iniuſtè, & nulliter datà meis clentibus quid ad partes cōtrarias, quę iam fuerint priuati omni iure canonicatus ex declaratione Romanæ ſedis eiuſquè Cardinalium Collegij, & ex ſentētia Reuerendi de Rebalio de quibus ſupra.

Tertiò nō obſtat quod reſcriptorum tempo
15 re † datæ quæ inſpicitur Felin. in cap. eam te col. penult. extra de reſcr. Bellamer. deciſ. 571. vbi add. nō erat Vicarius Epiſcopi Syraccſani cui,

cui, & Epiſcopo reſcriptum directum fuerit,
ſed ſede vacante.

Quia reſpo. quod erat Vicarius Apoſtolicus
loco Epiſcopi ad omnem adminiſtrationem &
non erat expreſſium proprium nomen Vicarij,
16 vel Epiſcopi, ſed dignitas in reſcriptis, vt † nõ
videantur perſonalia, ſeu electa induſtria per-
ſonę, gloſſ. & Abb. in cap. fin. extra de off. dele-
ga. l. 1. § ſin vero talis, C. de caduc. tolle.

Non obſtat quartum quia vacabant Canoni-
catus ſaltim per declaratoriã Cardinaliũ man-
dantium ipſo iure ſine aliqua monitione per aſ-
ſumptionẽ benefitij, abſq; diſpenſatione Apo-
ſtolica, vacare, & canonicatus, & benefitiũ, vn-
de contrarij nullum ius habent conquerendi.

Quò ad primum articulum circa ſuſpectio-
nem Reuerendiſs. Iudicis Monarchiæ videtur
primo introitu dicendum nõ eſſe in ſuſpectum
declarandum.

17 Primo quia grauiſſimus † integerrimus, &
digniſſimus Menocch. lib. 2. de arbitr. iud. caſ.
152. num. 7. meus Abb. in cap. poſtremo circa
fin. extra de appell. Alex. & Iaſ. in l. qui iuridi-
tioni, ff. de iurid. omn. iud. ille nu. 6. iſte nu. 6.
Pari. conſ. 31. nu. 68. vol. 1. Tiraquell. de pen:
cauſa 51. nu. 60. & 61.

Secundò quia mei clientes conſenſerunt in
Iudicem quò fit vt poſt litem conteſtatã, & cõ-
18 gnitionem cauſæ † non poſſet vti ſuſpectus re-
cuſari, Lanſranc. in tract. de recuſat. in prin. Iaſ.
in l. apertiſſimi, num. 11. C. de iudit. Innoc. in
cap. inter Monaſterium extra de re iud. Bart. in
l. quidam conſulebat, ff. de re iud. Bal. in l. fin.
C. de iudit. Mara. in ſpecu. par. 6. §. appellatio,
num. 15. Craſ. lib. 2. com. cap. 8. quæſt. 14. Mi-
ſinger. obſeru. 59 cent. 4. Pratt. Papienſ. in for-
ma libelli in act. reali in gloſſ. in ver. Iudicem
ſuſpectum, nu. 7. Marſil. in l. ſi quis ne quęſtio,
num. 14. ff. de quęſt. Neuizz. conſ. 36 num. 2.
Maſca. conſ. 943. nu. 34. vbi teſtatur com. opin.
Oſaſc. deciſ. 15. ſub nu. 4.

Tertiò quia cauſa deciſa per d. Reuerendiſs.
Iudicem die 2. Auguſti in fauorem Paſchaſij
Formica contra Herarium, ſeu promutorem
fiſcalem Curiæ Epiſcopalis Syracuſanæ nõ eſt
in totum ſimilis cum iſta quę vertit inter meos
clientes, & dictos de Caluo, & Cauarra reſpe-
ctu diuerſitatis perſonarum, arg. l. 2. & 3. ff. de
except. rei iud.

Quibus non obſtantibus teneo eſſe ſuſpectũ
declarãdum ex eo quod deciſit in ſimili cauſa,
eadem enim iura quæ adducebãtur per Formi-
cam adducũtur per iſtos de Caluo, & Cauarra.

19 Quò fit vt † ſuſpect⁹ declarari debeat, Aret.
conſ. 29. num. 25. Innocen. in cap. irrefragabili
circa prin. extra de off ordin. Capic. deciſ. 146.
num. 1 & 4. Rebuff. ſuper conſuet. gall. tit. de
recuſat. art. 9. nu. 32. Menocch. conſ. 94. nu. 13.
vol. 1. Cephal. conſ. 28. nu. 36. vol. 1.

Sicut etiam declarari poſſet ſuſpectus ſi ipſe
20 Iudex haberet conſimilem † cauſam, cauſæ ad-
uerſarij Auſrer. in tract. de recuſat. nu. 18. verſ.
27. Ioan. Andr. & Dominic. in cap. legitima de
appell. lib. 6. gloſſ. meus Abb. in cap. cauſam
quæ extra de iudit. Lanfranc. tit. de recuſat. nu.
12. verſ. 17. Mara. in ſpecu. par. 6. §. appellatio,
nu. 46. Specul. tit. de Iudice delega §. ſupereſt
videre, nu. 19. Franc. in cap. pen. col. fin. verſ.
38. extra de appellà. Viuius deciſ. 363. num. 6.
Iacob Egid. in tract. de teſtib. & eorum reprob.
21 num. 36. Et eſt ratio quia conſcientia † Iudicis
non debet eſſe diuiſa in eadem facto cap. pen.
de elect. lib. 6.

Et hęc cõſimilitudo cauſę probatur per prę-
ſentationem proceſſus cum cauſæ recuſationũ
probentur teſtibus inſtrumentis, & cõfeſſioni-
bus Iudicum etiã Iuratis ad quæ artari poſſent,
22 Si † crimen, vel infamiam non ſapiant, Auſrer.
in tract. de recuſ. num. 46. verſ. 9. principaliter,
Theſaur. deciſ. 6. verſ. his tamen gloſſ. & meus
Abb. in cap. 1. extra de except. Rebuff. in tract.
de recuſat. act. 1. gloſſ. 3. in fin. Caualc. deciſ. 28.
nu. 109. par. 2. Franc. in cap. cum ſpeciali quęſt.
7. extra de appell. Couarr. pratt quęſt. cap. 26.
ſub nu. 3. Maſca. vol. 1. quęſt. 4. In quo proceſſu
inueniuntur examinatæ eedem rationes, &
eadem capita quæ in noſtro.

Et non eſt verum quod in illo proceſſu fuit
tranſlata cauſa appellationis, & non grauami-
nis prout hic.

Quia apparet primo fuiſſe examinatam co-
gnitam, & deciſam cauſam grauaminis ex le-
23 ctura ſententiæ, dum fuit dictũ fuiſſe † illatum
grauamen, cum ſi fuiſſet cognita cauſa appel-
lationis, dictum fuiſſet corrigatur, vel confir-
metur, gloſſ. in ver. alioquin cap. vt debitus ex-
tra de appell. & hoc iure vti.

Secundò quia appellatio nõ potuit cognoſci
per Papam, vel eius legatum natum omiſſo
24 medio, & † per ſaltum parte opponente, cum
Epiſcopus Syracuſanus habeat ſecũdum iudi-
tium, & ad Papam appellatur per ſaltum via
grauaminis nõ ſuſpenſiua, ſed deuolutiua tan-
tum, Bal. conſil. 99. vol. 3. Socc. conſ. 19. col. 4.
vol. 4. Franc in cap. dilecti col. 3. extra de ap-
pell. Archid. in cap. ſi delegatus verſ. ſed qui de
off. d. legat. lib 6.

Tertiò quia, & ſi aliqui contrarium ſentiant
25 de iure canonico, illud tamen † nõ ſeruatur in
Terris Imperij etiam inter clericos, Abex. lib.
pactor. num. 287. gloſſ. vulgata cap. quod cle-
ricus extra de foro compet. Corne. conſil. 64.
col. 2. vol. 3.

Non obſtat primum de integritate, & graui-
26 tate Reuerẽdiſſimi Iudicis quia quelibet † per-
ſona poſſens ius dicere in iuditio recuſari poſ-
ſet, Auillalob. comm. opin. in ver. ſuſpitionis
cauſa ſub num. 161. circa med. Ang. in l. obſer-
uare,

uare, ff. de iudit. præpoſ. in cap. cum ſpeciali
col. 13. extra de appell.

Et doctrinæ allegatæ incontrarium non ne-
27 gant quin † Religioſiſſimus recuſari nõ poſſet,
ſed quod arbitri attendere debeant in bene cõ-
ſideranda cauſa ſuſpitionis, quæ in noſtro the-
mate eſt de expreſſis in iure cum etiã poſſet re-
28 cuſari ex omnibus † cauſis maioribus, vel ſimi-
libus in iure expreſſis, Iudicis arbitrio remictẽ-
dis, Aufrer. de recuſ. num. 45. verſ. 93. Ant. &
Prępoſ. in cap. poſtremo extra de appll. Innoc.
Abb. & Ioan. Andr. in cap. cũ ſpeciali extra de
appell. Lanfranc. de recuſat. nu. 12. in fin. Me-
nocch. de arb. iud. lib. 2. caſ. 152. nu. 2.

Non obſtat ſecundum quia conſenſerunt in
Iudicem mei clientes, quò fit vt recuſari nõ va-
29 leat, quia reſp. ex cauſa occurrente poſt † cauſę
cognitionem, vel litis cõteſtationem poſſe Iu-
dicem recuſari, Lanſranc. de recuſat. nu. 2. l. nõ
diſtinguemus, §. cũ quidam, ff. de ârbitr. Ang.
in l. fin. C. de iur. omn. iud. gloſſ. cap. inſinuante
extra de off. de leg. Maran. in dict. §. appellatio,
num. 74. Dec. in cap. cum ſuper, nu. 2. extra de
off. deleg. Neuizz. conſ. 44. nu. 6. Felin. in cap.
causã quæ extra de off. delegat. Maſcar. in add.
ad pratt. Papienſ. in forma libelli in act. reali,
gloſſ. in v er. & in quantum, nu. 2. Ruin. conſ. 6.
nu. 3. vol. 1. Rebuff. tit. de recuſat. art. 1. gloſſ. 6.
nu. 2. Maſcar. concluſ. 943. num. 35. Burſ. conſ.
21. nu. 34. vol. 1. Iodoch. in praxi ciuili rubr. de
recuſ. iud. cap. 125. nu. 16. ſol. 220.

Vel ſaltim ſi peruenerit ad notitiam partis
30 poſt litem † conteſtatã, Ant. Gabr. lib. 2. concl.
tit. de iudit. concl. 5. nu. 8. & 9. Ang. in l. nemo
carcerem, C. de exact. trib. lib. 10. Lancell. de
attent. cap. 6. nu. 50. Craſſ. lib. 2. com. opin. cap.
8. quæſt. 14. vbi ait hoc eſſe verum abſq; cõtro-
uerſia, Ruin. conſ. 6. nu. 8. vol. 4. Paul. de Caſtr.
in l. apertiſſimi, nu. 2. C. de iudit.

Et quòd perueniret nouiter ad notitiam, ſeu
ſcientiam meorum clientuum probatur ex prę
31 ſumptione iuris, quo † ignorantia pręſumitur
niſi probetur ſcientia ex aduerſo l. verius, ff. de
probat. §. quod autem inſtit. delegat. l. ſuper
ſeruis, C. qui mil. non poſſ. lib. 12. cap. pręſumi-
tur de reg. iur. lib. 6. gloſſ. l. 1. ff. de recapt. & in
§. quod autem inſtit. de excuſ. tut. Anto. Gabr.
32 lib. 6. concl. tit. de reg. iur. concl. 5. num. 1. Et †
dicitur liquidiſſima probatio, & continetur in
33 † ſtatuti diſpoſitione requirentę veram proba-
tionem, vt dixi in prima cent. de caſib. conſc.

Et Doctores in contrarium allegati, vel alle-
gandi concedentes ſtari iuramãto partis ſuſpe-
tionem deducentis, loquuntur in fauorẽ ipſius
quò fit vt non debeat eorũ authoritas in eiuſdẽ
34 odiũ retorqueri, l. quod fauore, C. de ll. & † in-
ducta ad augmentum nõ debeant operari dimi
nutionem, l. legata inutiliter, ff. de leg. 3.

Non enim priuant, ignorantiã poſſe probari
modis à iure expreſſis ſcilicet iuramento, teſti-
bus, inſtrumentis, vel confeſſione, & pragm.
35 nouiſſima vltra quod eſt cõformis † iuris com-
munis, & ſecundum illud regulatur, & inter-
36 petratur, l. 2. C. de noxalib. nõ tangit, nec † de-
rogat aliquid circa probationes, vnde remicti-
tur diſpoſitioni iuris cõmunis, l. cõmodiſſimè,
37 ff. de lib. & poſthu. quod enim non † mutatur
cur ſtare prohibetur, l. ſancimus, C. de teſtam.
l. pręcipimus, C. de appellat.

Non obſtat tertium quod nõ eſt conſimilis
cauſa in totum propter diuerſitatem perſona-
rum cum hic nõ tractetur de exceptione rei iu-
38 dicatæ, ſed de † recuſatione quæ non requirit
omnim odam ſimilitudinem, Ioan. Pelſ. in pro-
ceſſ. iudit. tit. 16. ſub num. 44. vbi addit. nomi-
39 ne Chriſto pharus, Omne enim † ſimile nõ po
teſt eſſe idem, l. quod nerua, ff. depoſiti.

40 Ideò quæ † dicatur cõſimilis cauſa ſcriben-
tes veriores Iudicis arbitrio remiſerũt, Aufrer.
de recuſ. nu. 18. verſ. 27. Ioan. Andr. & Domi-
nicus in cap. cauſam el 2. extra de teſtib. Innoc.
in cap. cauſam quæ el 2. extra de iudit. per cap.
perſonas extra de teſtib.

Ex quib⁹ debet dictus Iudex declarari ſuſpe-
41 ctus, atquè ita ſententia per † eum lata decla-
rari nulla vti lata poſt allegatam ſuſpitionem
(& per cõſequens edictum priuationis, & ſen-
tentiæ Rebalij declarari validæ, & iuſtæ) Ma-
ran. in d. § appellatio, nu. 40. Lancell. de atten.
cap. 6. n. 4. Ant. Gabr. lib. 6. concl. tit. de iudit.
concl. 5. nu. 1. vbi teſtatur com. opin. Vant. de
null tit. de modo iud. proceſſ. ſub num. 2. & tit.
ex defecti iuridit. num. 140. Menocch. conſil.
865. num. 15. vol. 9.

Sed Magna Curia deciſit fuiſſe illatũ graua-
men, & Iudex declaratus non ſuſpectus.

ARGVMENTVM.

Quando legatarius certæ rei poſſet mitti in poſſeſſionem, vel miſſus manuteneri?

SVMMARIVM.

Argumentum à ratione finali ceſſante valet, nu. 1.

Legatarius certæ rei non poteſt propria authoritate legatum accipere, nu. 2. ratio principalis, & finalis, nu. 3. & alia rationes impulſiue, nu. 5. & 7.

Falcidia non debetur ex re tota, & integra relicta, num. 4.

Ratione vna ceſſante ex pluribus durat diſpoſitio ex alijs, nu. 6. declara, nu. 7.

Fæminæ quare ad feuda non admictantur quinquè rationes proponuntur impulſiua, ſed finalis eſt vnica num. 8. 9. & 10.

Fæminæ bellicoſæ, & apta ad arma recipiuntur ad feuda, nu. 11.

Verba

Verba totum, & integrum operantur quando fuerint adiecta in diſpoſitione ſecus in exequutione, nu. 12. Idem in verbis ad habendum, tenendum, &c. nu. 13. vel ſecundum aliquos non differunt ſi adijciantur in exequutiuis, vel diſpoſitiuis, nu. 14.

Legatarius poterit propria authoritate occupare legatum vbi eſſet periculum in mora, vel ipſum legatum dilactionem non admicteret, nu. 15. exempla, num. 16.

Teſtamenti pars vna declaratur per aliam, nu. 17.

Præcedentia influunt in ſequentibus, & èconuerſo, num. 18.

Hæres particularis poteſt capere legatum propria authoritate, nu. 19.

Clauſula omni meliori modo adiecta in teſtamento operatur, vt legatarius poſſet capere legatum propria authoritate, nu. 20.

DECISIO. XXXVIII.

QVod Hieronimus Coſta legatarius
rei certæ potuit micti in poſſeſſionẽ rei legatę, vel miſs⁹ manutene-
ri a M. R. C. adducuntur quatuor
fundamenta irrefragabilia, primum quia valet
1 argumentum à † ratione finali ceſſante, gloſſ.
Bal. Caſtr. Fulgoſ. Corn. & mag. com. ſcrib in l.
quamuis, C. de fideicom. ſed ratio principalis,
2 & finalis diſpoſitionis prohibitiue, nè † legatarius propria authoritate legatum acciperet, fuit
3 ob † quartam falcidiæ ab hęrede detrahendam,
Menocch. de adipiſ. poſſ. remed. 2. nu. 6. fol 8.
Didac. Rodoric. Aluar. Hyſp. de coniectura-
ta mente defun. lib. 4. cap. 1. nu. 22. fol. 552. Et
4 quãdo relinquitur integrũ † legatum (& multo magis in noſtro themate vbi totum, & integrum, & ſic verbis geminatis) non debetur falcidia, gloſſ. in l. decem in fin. ff. de fideicomm.
liber. Bello. conſ. 65. num. Ferdin. Vaſq. de ſucceſſ. progreſ. §. 26. num. 19. Craſſ. in §. falcidia
quęſt. 10. nu. 2. vbi ait in hoc omnes communiter conſentire, ergo, &c.

Nõ obſtant duo motiua, & ſi ſubtilia aduerſus hoc medium, primum quia rationes prohibitionis prędictę sũt plures, videlicet, vt detrahatur falcidia, & audatia legatarij reprimatur,
5 & † hęredi honor debitus deferatur, & ceſſan-
6 te vna † ratione ex pluribus, ex alijs nihilominus ſubſtinebitur diſpoſitio, §. affinitatis inſt.
de nupt. l. liberorũ, §. notatur, ff. de his qui not.
infam. l. tutor peritus, §. quæ tutoribus, ff. de
excuſ. tut. l. 2. §. corporis debilitas, ff. de vacat.
numer. l. aſſiduis, C. qui pot. in pign. hab. §. vlt.
auth. vt determ. ſit numer. cler. §. ſed, & ſi quis
auth. de nupt cap. 1. §. maximè iuncto cap. niſi
cum pridem de renunt. cap. quæris verſ. & niſi
fortè de ætate, & qualit. cap. tantum 32. quęſt.
7. Menocch. de arb. iud. lib. 2. cent. 4. caſu 316.
nu. 50. Surd. in tract. de alim. tit. 6. quæſt. 3. nu.
4. Farin. quęſt. 28. ſub nu. 55. Cephal. conſ. 8 ii
nu. 14. vol. 1. Burſat. conſ. 152. nu. 64. vol. 2.

Quia reſpon. quod licet plures aſſignentur
7 rationes non † omnes ſunt finales, & principales, ſed illa ſolum à qua ſumpſi argumentũ aliæ
vero ſunt impulſiue, & acceſſoriæ, vt ſentit
Menocch. d. remed. 2. ſub nu. 6.

8 Et datur ſimile, rationes diſpoſitionis † prohibitiuæ quare fæminæ ad feuda nõ admictantur ſunt quinq; de quib⁹ per Bal. in l. quotiens,
9 C. de ſuis, & legitim. ſed ratio † finalis vnica eſt
quia fæminæ non ſunt aptæ ad pugnam, aliæ
10 verò † quatuor ſunt impulſiuę, Menoch. conſ.
65. nu. 28. vol. 1. Socc. cõſ. 257. nu 2. circa prin.
verſ. niſi dicamus vol. 2. Bal. conſil. 330. nu. 1.
11 verſ. 3. lib. 3. Vnde ſi † reperiuntur fęminę bellicoſæ, & aptæ ad arma reciperentur ad feuda
quaſi finali ratione ceſſante, licet aliæ impulſiuę ſupereſſent, Iſern. (rex feudi ſtarum) in cap.
1. §. hoc autem, num. 18. & 19. de his qui feud.
dar. poſſ. Iul. Ferrett. in tract. de iuſto, & iniuſto bell. nu. 24. fol. 44. Marcabrun. ab Anguill.
conſil. 23. num. 79.

Non obſtat ſecũdum pariter ſubtile motiuũ
quod illa verba totum, & integrum deberent
eſſe in exequutione diſpoſitionis quando ſcilicet mandaretur legatarium capere, & aprehendere totum, & integrum legatum.

Quia reſpon. verba prædicta tunc demũ in-
12 ducere effectum quãdo † fuerint adiecta in di-
13 ſpoſitione, ſecus in exequutione, ſicut † verba
illa ad habendũ tenendũ, &c. quæ nũc operantur liberã alienationẽ ſi fuerint appoſita in diſpoſitione, ſecus ĩ exequutione, Mozz. in tract.
de feud. rub. ex quibus cauſ. feud. am. nu. 166.
Rimin. Iun. conſ. 834. nu. 17. vol. 7. Menocch.
conſ. 216. nu. 27. vol. 3. & conſ. 724. nu 3. vol.
8. Surd. conſ. 217. num. 28. vol. 2. Iacob. Berr.
conſ. 100. num. 4. 14. & 15. Ant. Theſaur. deciſ.
Padam. 147. nu 6. Vinc. de Franch. deciſ. 6. nu.
7. par. 1. Ioan. Franc. Aponte conſ. 57. num. 55.
lib. 1. Marc. Ant. Peregr. de fideicomm. art. 52.
num. 42. in fin. Burſat. conſ. 4. ſub nu. 9. vol. 1.
14 Becc. conſ. 88. nu. 14. Vel † ſaltim nõ differret
ſi dicta verba adijcerentur in diſpoſitiuis, & in
exequutiuis, Craſſ. in §. trebellianica quæſt. 8.
nu. 4. in fin. vbi neſtatur hanc eſſe com. opin.

15 Secundum addicitur quia vbi eſſet † periculum in mora, vel legata dilationem non admicterent, poſſet legatarius illa occupare authoritate propria, Menocch. d. remed. 2. nu. 58. &
16 62. vbi ponit exemplum in legato relicto cauſa
ſtudiorum, at locus legatus indigebat cõtinua
irrigatione, & cura, & periculum patiebatur in
eius ſubſtantia, & bonis mobilibus ibi exiſtentibus, vt fuit Magna Curia tunc temporis à cuſtodibus informata ergo, &c.

Tertium qaia dictus legatarius Hieronimus
Coſta fuit nomitatus in fine teſtamenti hæres
parti

particularis ex quo declaratur mens teſtatoris
quæ fuit in dicto loco inſtituere eumdẽ de Co-
17 ſta eius nepotem hęredem particularem cum †
vna pars teſtamẽti per aliam declaretur, Gabr.
conſ. 100. nu. 61. vol. 2. l. qui duobus, ff. de leg.
1. Bal. in l. centurio, nu. 27. & Ripa nu. 124. ff.
de vulg. & pupill. Corn. conſ. 159. nu. 9. vol. 4.
18 Et † ſicut pręcedẽtia influunt in ſequẽtibus ita
ſequẽtia in pręcedẽtibus, Hiero. Gabr. cõſ. 98.
nu. 17. & ſequ. vol. 1. ex not. in cap. 2. requiris
extra de appell. & l. 3. §. 1. ff. de liber. & poſth.
19 At hæres † particularis, ſeu incerta re poteſt
capere legatum propria autharitate, Menoch.
de adip. poſſ. rem. 2. nu. 64. & de recup. poſſeſſ.
remed. 5. nu. 35. Iaſ. in l. non dubiũ col. 2. verſ.
3. limita, C. de lega. Berous conſ. 93. nu. 4. Pere-
grin. de fideicom. art. 47. nu. 53. fol. 435.
20 Quantũ deducitur quia ſtante † clauſula ad-
iecta in fine teſtamenti omni meliori modo le-
gatarius poterit capere própria authoritate le-
gatũ, Proſper. Paſeth. conſ. 140. nu 9. & 10. poſt
Curt. Iun. in l. fin. C. de edicto diui Adr. Tolle.
Quapropter iure optimo fuit deciſum à Ma-
gna Curia prędictum de Coſta eſſe manutenen-
dum in poſſeſſionem.

ARGVMENTVM.

Aliqua de remiſſione fori ſcitu digna
enuntiantur?

SVMMARIVM.

Reus emanari faciendo literas grauaminis a M.R.C. cum tranſmiſſione informationum, videtur aligiſſe forum ipſius, vt amplius ad inferioram non eſſet remictendus, nu. 1.
Reus grauiſſimi criminis dicitur ſuſpectus de hæreſi, num. 2.
Sodomiæ crimen eſt grauiſſimum, nu. 3.
Hæreſi vbiquè locorum proceſſatur coram pluribus, & diuerſis Iudicibus, nu. 4. ratio, nu. 21.
Iuditium vbi ceptum eſt ibi finiri debet, nu. 4. declara, num. 24.
Litis conteſtatio in criminalibus qualiter fiat, nu. 6.
Forus acquiritur ex tribus, nu. 7.
Mandati fines cuſtodiendos, nu. 8.
Principis mandato non obediens eſt poniendus, nu. 9.
Cap. Ritus 177. declaratur, nu. 10.
Statutũ præſumitur eſſe in viridi obſeruantia, nu. 11.
Priuilegium dicitur priuata lex, nu. 12.
Priuilegium Regis Ludouici de non extrahendis Ciuibus Catinenſibus inuitis declaratur, nu. 13.
Exceptio firmat regulam in non exceptuatis, nu. 14.
Fori remiſſio cadit inter conſtitutos ſub eodem principe, num. 15.
Fauori ſuo quilibet poſſet renuntiare, nu. 16.
Quod fauore eſt introductum non debet in eius odium redundari, nu. 17.
Iudex à quo dicitur ſuſpectus grauamine declarato, num. 18. (19.
Odium vnius perſonæ non debet extendi ad aliam, nu.
Iudex à quo ſi fuerit mutatus, vel aliter remota eſſet ſuſpitio poſſet redire cauſa ad inferiorem etiam declarato grauamine, nu. 20.
Illatio non fit ex diuerſis, nu. 22.
Fori remiſſio fit in grauiſſimis criminibus non autem in leuibus, nu. 23.
Decretum de torquendo pendente grauamine, & fori remiſſione debet reuocari via attentati, & nullitatis, num. 25.

DECISIO XXXXVIIII.

VIDETVR primo introitu iſtũ de
Maiorana non eſſe remictendũ ad
forum Clariſſimæ Vrbis Cataniæ.
Primò quia tentando grauamen
coram M. R. C. & emanari faciendo literas cũ
tranſmiſſione informationũ, & Fiſcus acquie-
1 ſcens grauamini, videtur † elegiſſe forum ſupe-
rioris, vt amplius ad inferiorem nõ eſſet remi-
ctendus cap. vt debitus honor in tex. ibi alio-
quin, vbi etiam gloſſ. extra de appell. Corſett.
ſing. 144 in ver. iuditium col. 2.
2 Secundò quia † reus grauiſſimi criminis eſt
ſuſpectus de hæreſi, Iacob. Simanc. in tract. de
cathol. inſtit. tit. 50. de præſumpt. & ſuſpit. nu.
30. Menocch. lib. 1. præſum. quęſt. 100. nu. 8. &
3 9. & lib. 5. præſum. 6. nu. 38. Et † ſodomiæ cri-
men eſt grauiſſimum auth. vt non Luxur. in
prin. Arnal. de agnoſc. aſſert. heret. quæſt. 23.
nu. 23. cap. adulterij 32. quæſt. 7. Ergo ſodomi-
4 ta eſt de hęreſi ſuſpectus, At qui hęreſis † vbiq;
locorum proceſſatur, & punitur coram pluri-
bus, & diuerſis Iudicibus; Anto. Gabr. lib. 2.
concl. tit. de iudit. concl. 1. nu. 17. Auilladiego
in tract. de heret. quęſt. 8. circa fin. Socc. in reg.
87. fall. 1 Nouel. in reg. 220. fall. vlt. Duen. reg.
378. limit 7. eſt tex. in cap. ꝑ hoc §. 1. de heret.
lib. 6. Reuerendiſſ. Ludouicus à Paramo in ele-
gantiſſ. & doctiſſ. tract. de origine, & progreſſ.
S. off. lib. 3. tit. de ord. iudit. quæſt. 4. nu. 77. fol.
587. Ergo idem in crimine ſodomiæ, atquè ita
non debet remicti eiuſdem criminis reus.
5 Tertiò quia vbi † cęptum eſt iuditium ibi fi-
niri debet, §. quoniã auth. de teſtib. l. vbi cęptũ,
ff. de iudit. At fuit iſtud iuditiũ criminale cęptũ
coram delegato Magnę Curię per litis cõteſta-
6 tionem quæ in criminalibus fit † per reſponſi-
onem rei ſuper propoſita inquiſitione, Clar. in
§. fin. quæſt. 45. circa prin. Bart. in l. is qui reus,
nu. 4. ff. de publ. iud.
Quibus nõ obſtantibus quæ pro fiſco addu-
ci poſſent, arbitror dictum de Maiorana remic-
tendum eſſe ordinarijs meæ Clariſſimæ Vrbis,
Moueor lege vniuerſali, lege ſpeciali ipſius
Principis, lege Regni, & lege priuata.

Venit remiſtendus lege vniuerſali, quia ſo-
7 rus † acquiritur ex tribus, origine, delicto, &
domicilio, l. 1. & autb. qua in prouincia, C. vbi
de crimin. oport. l. 1. C. de iur. omn. iud. l. 1. & l.
ſi cui, § penult. ff. de accuſ. l. ſolent, ff. de cuſt.
reorum, l. 1. ff. de interd. & releg. cap. licet ex-
tra de foro comp. Bar. in l. cunctos populos ſub
nu. 47. C. de ſum. trin. & fid. cath. Auall. conſil.
19. nu. 3. vol. 2. Duenna reg. 378. in prin. Et di-
ctus de Maiorana eſt oriundus Ciuitatis Cata-
niæ retinet bodie domicilium ibidem, & deli-
ctum prętenſum aſſeritur ibidem perpetratũ.

Lege ſpeciali, ſeu particulari ipſius Princi-
pis, venit remictendus ſcilicet ex reſcripto de-
legatorio quo mãdatur, cauſas inceptas coram
delegato, & non finitas, ordinarijs relinquen-
das, vt per alios Delegatos, Vicarios, & armo-
rũ Capitaneos ſemper obſeruatũ extitiſſe con-
8 ſtat ex pluribus actibus in incartamẽto, Et † fi-
nes mandati erant cuſtodiendi, l. diligenter, ff.
manda. cap. cũ dilecta extra de reſcr. Quinimo
9 non obediens † Principis mandato veniret pu-
niendus, Menocch. de arbitr. iud. lib. 2. cent 4.
caſ. 319. nu. 20. cap. 2. extra de maior & obed.

10 Lege Regni remictendus venit. ſcilicet ex †
cap. Ritus Regis Alph. 177. rub. de non extra-
hendis à domicilio, vbi in criminibus cõſtitui-
tur neminem extrahi ab eius domicilio, Et ſta-
11 tutum † præſumitur eſſe in viridi obſeruantia,
Menocch. conſ. 75. num. 14. vol. 1. per l. arria-
ni, C. de beret. Rip. in l admonendi, num. 118.
ff. de iur. iur.

Lege tandem priuata remictendus venit, ſci-
12 licet priuilegio quod eſt † priuata lex cap. pri-
uilegia 3. deſtinct.

13 Quo † Ludouicus Rex conceſſit Clariſſimę
Vrbi eius Ciues non eſſe extrahendos in cauſis
ciuilibus, criminalibus, & mixtis pręter in feu-
14 dalibus, & crimine lęſę Maeſtatis, Et cũ † duo
caſus tãtum exceptuantur omnes alij compre-
henſi videntur, mei conciues, Cum. & Mila-
nenſ. ille, in cap. Ritus 82. nu. 6. iſte, deciſ. 13.
num. 21. lib. 2.

Ex quib⁹ apparet remictendũ eſſe meũ clien-
tem ordinarijs meæ Vrbis ſub eodem principe
15 cõſtitutis cum remictẽtibus, inter † quos cadit
remiſſio, Farin. quęſt. 7 nu 25. Cepoll. conſ. 58.
nu. 2. in crimin. Clar. in § fin. quęſt. 39. verſ. ſed
nunquid, Theſaur. deciſ. Pedam 90. nu. 6. & 7.

Non obſtant cõtraria, & primo primũ, quod
tentando grauamen coram Magna Curia, &
ex ceſſione fiſci fuiſſe verificatum, non poſſet
cauſa ab ea reuocari.

Quia reſpon. primo vt grauatus nõ accedat
ad grauantem fuit conſtitutum fauore grauati,
16 cuius † fauori poteſt renuntiare dolens, l. fin.
17 C. de pact. alias quod † fauore eius introductũ
eſſet in eius odium redundaret contra l. quod
fauore, C. de legib.

Secundò reſpon. contrariũ procedere quan-
do peteretur cauſa reuerti ad grauantẽ qui fuit
18 delegatus M. C. eo quod † Iudex à quo vide-
tur ſuſpectus cap. ad hæc ſi in vna extra de ap-
pell. Bar. in l. eius qui quęſt. vlt. ff. de app. recip.
& in l. eos in prin. C. de appell. Sed cliens petit
remicti ad ordinarios qui nullo modo cogno-
uerunt de cauſa.

19 Et † odium vnius perſonę nõ debet extendi
ad alias perſonas cap. odia de reg. iur. lib. 6.

Et ceſſat cauſa ſuſpitionis Iudicis à quo ſu-
perqua eſt fundata deciſio dict. cap. vt debitus
vnde eius debet ceſſare diſpoſitio, vt in termi-
nis docuit Dec. in d. cap. vt debitus, nu. 8. vbi
20 ſubijcit, quod ſi † Iudex à quo mutatus eſſet tẽ-
pore, vel aliter remota eſſet ſuſpitio poſſet cau-
ſa ad eum remicti etiam appellatione declarata
legitima, Ant. de Butr. & Aret. in cap. dilecto
per illum tex. extra de teſtib.

Non obſtat. ſecũdum quia reſp. primo quod
21 hęreſis ideò vbiq; punitur quia habet † cauſam
cõtinuam, & ſucceſſiuã, & vbi verſatur ibidem
peccando delinquit, Arnal. in tract. de agnoſc.
aſſert. catho. & beret. quæſt. 25. nu. 12. Couarr.
pratt. quæſt. cap. 11. ſub nu. 12. Farin. quæſt. 7.
nu. 17. Quæ ratio ceſſat in nefando quod habet
22 cauſam momentaneam, & † ex diuerſis, &c. l.
papinianus, ff de minor.

23 Secũdò quia in grauiſſimis † criminibus eſt
locus remiſſionis, & nõ in leuibus, Farin. quęſt.
7. nu. 30. per l. deſertorem in prin. à contrario
ſenſu, ff. de re mil. Couarr. pratt. quęſt. cap. 11.
verſ. 8 Clar. in §. fin. quęſt. 38. verſ. ſcias tamen.

Non obſtat tertium quia reſpon. regula non
24 procedere, quãdo † tractatur de præiuditio iu-
riditionis alterius, quia tunc non debet perfici
vbi inchoatum eſt iuditium, Bal in cap. impe-
rialẽ, §. pręterea col. pen. de prohib. feud. alien.
per Feder. quem refert, & ſequitur Ant. Gabr.
lib. 2. concl. tit. de iudit. concl. 1. nu. 36. At bic
tractatur de pręiuditio iuriditionis meæ Vrbis
vt ſupra in rationibus decidendi oſtentum fuit
ergo, &c.

Intantum quod iure optimo venit cliens re-
mictendus, & decretum de torquẽdo pendente
25 grauamine, & fori † remiſſione via attentati, &
nullitatis reuocari deberet, Lancell. de attent.
cap. 12. ampl. 4. nu. 20. vbi ait ita communiter
ſeruari, Carauit. ſuper Ritu 259. ſub nu. 10.

Sed M. C. deciſit fuiſſe illatum grauamen, &
cauſa remaneat in ea aliquibus reſpectibus.

ARGVMENTVM.

Quandò detur repetitio indebitè ſoluti?

SVMMARIVM.

L. repetitio, ff. de cond. indeb. caſus, nu. 1.
§. quamuis l. ſi pæna, ff. de cond. indeb. concordatur
cum

cum l. repetitio, ff. eod. primo aſpectu contraria, num. 2. & 7.
Contrarium in iure non inuenitur, nu. 6.
Soluens debitum alterius poteſt agere contra liberatũ actione negotiorum geſtorum, nu. 8.
Soluens in dubio præſumitur ſoluiſſe nomine proprio, nu. 9. declaratur, nu. 10. & 11.
Dubitationi in claris non eſt locus, nu. 12.
Paria ſunt ſcire, vel ſcire debere, nu. 13.
Donatio præſumitur ratione ſanguinis, nu. 14.
Referenti non creditur, niſi conſtito de relato, nu. 15. declara, nu. 17. 18. & 19.
Approbatum ſemel non poteſt improbari, nu. 16.
Mercatorum in cauſis conſideratur æquitas, nu. 20.

DECISIO. L.

IAcobus Firina, Io. Maria, & Franciſcus Crema vendiderunt inſolidũ ſalmas ducentas viginti frumentorum fortium Bartholomeo Curſini prout meta imponeretur per offitiales vrbis pro qua venditione confeſſi fuerunt recepiſſe vntias quadricentas, & quis eorum reſecturus eſſet, reficeret, vt apparet per acta notarij Sigiſmundi de Alagona die 10. Iunij 5. Ind. 1592.

Bartholomeus Curſini emptor ad apodixam Ioſeph Ricupro confeſſus fuit recepiſſe dictas ſalmas 220. & voluit prędictum cõtractum fore, & eſſe caſſum die 21. Nouẽbris 1592. 6. Ind. in immargine dicti contractus. Stante quia in apodixa prædicta facta die 13. Octobris 1592. dictus de Recupro in eius horreis in circuitu miſericordiæ huius Vrbis bonas fecirit dictas ſalmas 220. furmenti giratas per Ioan Mariam Crema, & Carolum Salmona pro obligatione prędicta in actis de Alagona, ita vt ſtante prædicta gira, & cõſignatione prędictus cõtractus intelligeretur caſſus, & nullus.

Or prędictus Carolus Salmona tanquàm ille qui non erat obligatus ad conſignationem prędictorum frumẽtorum, & nihilominus ſoluit, prætendit tepetere eius ratam vti indubitum a prędicto Bartholomeo Curſini ſolutum

Ego vero nõ obſtantibus adductis ex aduerſo patres iſtius de Curſini defendens, ſubſtineo abſq; dubio eſſe abſoluendum ab indebita petitione prædicta.

Et pro meo cliente adduco tex. ad literam in
1 † l. repetitio, ff. de condit. indeb. vbi Paul. iuriſconſultus ponit hæc formalia verba, repetitio
2 † nulla eſt ab eo qui ſuum recepit, tamen ſi ab alio quàm à vero debitore ſolutum ſit. Vnde in
3 caſu noſtro non videtur † repetendũ à Curſini recipiente ſuum debitum, licet à Sermona non
4 debitore. Aduerſus † hunc tex. eſt alter tex. ei
5 ex diametro contrarius, videlicet † l. ſi pænæ, §. quamuis, ff. de cond. indeb. vbi Pomponius iuriſcõſultus ponit hęc formalia verba, Quamuis debitum ſibi quis recipiat, tamen ſi is qui dat, nõ debitum dat, repetitio competit, Ecce quod indebitum conſideratur etiam ex parte ſoluentis, & datur repetitio, vnde ita deberet dici in caſu noſtro.

Sed concilio prędictas ll. primo aſpectu con-
6 trarias, (cum in iure nihil † contrariũ inueniatur, §. quibus conſt. 1. cod §. tollendis conſt. 2. cod.) vt d. l. repetitio procederet, quando non
7 debitor ſoluerit nomine debitoris, quia tunc non cõpeteret repetitio aduerſus recipientem, ſed bene actio negotiorũ geſtorum contra eum cuius nomine ſoluit, at d. §. quamuis procederet, quãdo ſuo nomine nũ debitor ſoluerit, quia tunc cõtra recipientem repetitio competeret, ita ſoluit gloſſ. in d. l. repetitio, & in d. §. quamuis, vbi Bart. vtrobiq; & Alber. de Roſate. Vnde quia iſte de Sermona ſoluit nomine alieno ſcilicet Ioãnis Mariæ Crema veri debitoris nõ poterit repetere à meo cliente de Curſini recipiente debitum ſuum, ſed bene agere poterit
8 actione † negotiorum geſtorũ contra illum de Crema cuius negotium vtile geſſiſſe videtur, eum liberari faciendo, Bart. in l. ſolutionẽ, nu. 2. ff. de ſolutio, & in l. ſi ſtichum, §. fin. ſub nu. 1. ff. de nouat. & delegat. Rot. Genuenſ. deciſ. 6. nu. 7. per l. ſoluẽdo, ff. de negot. geſt. & deciſ. 143. nu. 2. & deciſ. 170. ſub nu. 1.

Debeo modo oſtendere dictum de Sermona ſoluiſſe nomine d. de Cremona veri debitoris.

9 Et licet regulariter ſoluens in † dubio pręſumatur ſoluiſſe nomine proprio, Bart. in l. 1. nu. 10. ff. de ſolut. Menocch. de pręſum. par. 1 lib. 3. pręſum. 46. nu 4. Tamen intelligitur regula
10 quãdo quis fuiſſet † obligatus nomine proprio, & alienam etiam ſuſtineret obligationem, vt tũc magis nomine ꝓprio pręſumatur ſoluiſſe, quã alieno, ita probat tex. l. & magis, ff. de ſolut. & l. ex pluribus, ff. eod. vbi Bart. pleniſſimè declarat, & ſcriptũ reliquit Menocch. de pręſum. par. 1. lib. 3. prçſum. par. 143. ſub nu. 5. At quan-
11 dò nomine † proprio nullã haberet obligationẽ ſoluens prçſumitur in dubio ſoluiſſe nomine alterius obligati, vt docuit Bart. in l. ſi pęnę, §. quamuis, ff. de cond. indeb. Vndè nõ immerito iſte de Sermona non obligatus in cõtractu venditionis frumẽtorũ ſoluens videtur ſoluiſſe nomine Ioannis Mariæ Crema obligati, poſtquàm in eadẽ ſe ſuſcripſerint apodixa, Et hæc ſufficerent pro victoria mei clientis.

Sed vlterius oſtendam, quòd non ſumus in dubio, vt prçſumatur ſoluiſſe nomine alterius,
12 ſed in claris, vt † nullus remaneat dubitationi locus l. continuus, ff. de verb. obl. §. cũ ita, Nam in apodixa prædicta Sermona ſoluit pro obligatione facta in actis Sigiſmundi Alagona, expreſſa quantitate pecuniæ, & frumentorũ debitorum, in quo cõtractu apparet debitor dictus de Crema, ergò nomine ipſius ſoluiſſe oſtenditur,

tur, ſciebat enim Sermona, vel ſcire debebat,
quod nõ debebat obligationẽ aliquam in actis
prædictis de Alagona poſtquã tractatur de re-
collectione proximi anni elapſi, & per conſe-
quens de re geſta infra tres menſes, & ſic modi-
13 cum tempus, paria enim † ſunt ſcire, vel ſcire
debere, ff. ſi cert. pet. l. quod te, Nec Sermona
ſoluit pro Crema, abſq; aliqua cauſa, vel conſi-
deratione, ſed ex duplici cauſa.

Primo quia ſimul habebant magna negotia,
eccè quod ſimul conduxerint ſeuda à Barone
Pettinei ad ſummam vntiarum 1700. quolibet
anno in actis Notarij Frãciſci de Amore die 6.
Maij 2. Ind. 1589. pro annis nouem inter quos
includitur annus ſolutionis prędictę 5. Indict.

Eccè quòd ſimul vendunt Iacobo Firina ſal-
mas 310. ſurmenti, & confitentur habere vn-
tias 604. in actis Io. Baptiſtæ Comito die 16.
Ianoarij 3. Indict. 1589.

Eccè quòd Io. Maria Crema compenſat no-
mine proprio, & dicti Caroli Sermona magnũ
nomen debiti cum Iacobo Ferina ſcilicet vn-
tiarum 1057. in actis dictis de Comito 20. Ia-
nuarij 4. Indict. 1590.

Eccè tandem (quæ cõſideratio perimit om-
ne dubium) quod Carolus Sermona dedit facul
tatem Io. Marię Crema vt poſſet capere ad me-
tam frumentorũ vntias mille ſub pactis, & cau
telis ipſi de Crema beneuis is obligans omnes
cõtractus rathificare, & ad plenariam obſerua-
tionem, & complimentũ contractuũ celebran
dorum per dictum de Crema per annos duos
ſequentes proximos vt in actis apparet Notarij
Thomæ de Magliolo die 30. Maij 6. Ind. 1592

Deindè in menſe Iunij in actis prædictis de
Alagona d. Io. Maria Crema fecit illam obliga-
tionem ad metam frumentorũ dict. Bartholo-
meo Corſini meo clienti, Et in menſe Ottobris
d. Io. Maria Crema, & Carolus Sermona ſolue-
runt d. de Curſini frumẽta debita ad quæ d. de
Crema erat obligatus in actis de Alagona, & d.
de Sermona erat obligatus in actis prędictis de
Magliolo ad plenariam ſatisſationem dicti con
tractus. Quomodo itaq; dici poſſet quod ſoluit
indebitum, imo debitum proprium, vt neque
actione negotiorũ geſtorũ poſſet agere contra
d. Io. Mariam Crema, ſecunda cauſa, ſeu conſi-
deratio eſt quia Carolus Sermona eſt ſocer Io.
14 Marię Crema, vnde ſi † aliquando ratione ſan-
guinis præſumatur donatio, vt voluit Bart. &
Doct. in l. quæ dotis, ff. ſol. matr. Eego multo
magis debet præſumi ſoluiſſe pro genero qui
loco filij eſt, vt negotium vtile eius gereret.

Denique ſi diceretur cõpetere repetitionem
dicto de Sermona ſequeretur quod d. de Curſi-
ni remaneret doloſe leſus quia cũ d. de Sermo-
na, & Crema fecerunt apodixam frumẽtorum
in horreo illius de Recupro, ita vt caſſus rema-
neret cõtractus ad metam prout caſſus fuit, nõ
poſſet amplius conſequi ſuum debitum ſemel
extincta obligatione.

Nõ obſtat quod de apodixa illius de Crema,
& Sermona de qua ille de Recupro mẽtionem
facit in ſua apodixa non conſtat, & nõ creditur
15 † referenti niſi cõſtito de relato, auth. ſi quis in
aliquo, vbi Bart. nu. 11. C. de eden.

Quia reſpon. primo quia d. de Sermona pro-
bat ſolutionem ſuam per actum confeſſionis d.
de Curſini facientem mentionem de apodixa
illius de Recupro, & de Sermona, vnde nõ po-
16 terit † eam improbare, Bal. in add. ſpeculat. tit.
de appell. verſ. offitium Iudicis, & in l. 1. col. 2.
C. vt quæ deſunt aduoc. & in l. 1. §. ad edenda,
ff. de eden. Quinimò tunc quando inſtrumen-
tum referens fuiſſet productum à parte, ſtatur
17 † referenti, non conſtito de relato, Soc. Sen.
conſ. 11. col. 1. vol. 3.

18 Reſpon. ſecundo quod † licet non credatur
referenti, niſi conſtito de relato, tamen eſt ma-
gna pręſumptio, quòd eſt verum id, quod rela-
tum eſt, niſi contrariũ probetur maximè quan-
do aliter dicendo quis iactaret ſuum, ita Raph.
Cum. conſil. 6. verſ. item ſi inſtrumento, Petr.
Paul. Pariſ. in add. ad Bart. in d. auth. ſi quis in
aliquo, num. 11. in litera L. Curt. Iun. Cagn. &
Iaſ. in d. auth. ſi quis in aliquo, ille in fin. com-
menti, iſte, ſub nu. 96. hic, nu. 9. in fine primæ
add. iactaſſet enim ſuum ille de Ricupro ſi etiã
apodixa illorum de Sermona, & Crema vera
non fuiſſet.

19 Tertiò reſpon. quia inter † mercatores cre-
ditur libris, & apodixis faciẽtibus de alijs men-
tionem, etiam nõ conſtito de relatis, quotiens
relatio fuiſſet clara, & perfacta, Cagnol. in dict.
20 auth. ſi quis in aliquo nu. 75. Quia inter † mer-
catores conſideratur equitas, & veritas, nõ api-
ces iuris, Rota Genuenſ. deciſ. 195. num. 12. &
deciſ. 3. nu. 23. & deciſ. 23. num. 15. & deciſ. 69.
nu. 5. & deciſ. 31. nu. 101.

Quapropter M. C. abſoluit d. de Curſini.

Finis Lib. I. Deciſionum M. R. C. alios autem vndecim Libros quàm citiùs benigne Lector habebis.

ELENCHVS ARGVMENTORVM LIB. I. DECISIONVM MAG. REG. CVR. REGNI SICILIÆ.

AGenti ex pacto de retrouendendo, quando denegatur feudi reſtitutio? Deciſ. 1.

Vtrùm vendito iure luendi feudũ, via replicationis nullitatis ipſius venditionis, poſſet agi ad reſtitutionem ex Regni capitulis? Deciſ. 2.

Multa de legitimatione per reſcriptũ ſcitu digna differuntur? Deciſ. 3.

Vtrum dos recepta à nepote in ſubſidium reſtitui debeat ſuper fideicõmiſſo auiæ paternæ? Deciſ. 4.

Quo pacto cõtractus ſubiugatorius ſecundum bullã de cenſibus annullari poſſet? Deciſ. 5.

Quæ requirantur in ſpolio priuilegiato iuxta formam Ritus, & capitulorum? Deciſ. 6.

Quando argui poſſet contractus vſurarius? Deciſ. 7.

Vtrum res alicuius reuocabiliter, poſſit ex alia cauſa adiudicari? Deciſ. 8.

Redditus ad vitam quo pacto extimentur, pluraquè de legitimę ſupplemento? Deciſ. 9.

Sententiæ exequutio quando impediri poſſet? Deciſ. 10.

Vtrum pręterita nepte teſtamentum auiæ maternæ ſit nullum? Deciſ. 11.

Quando tortura illata reo habeatur pro completa? Deciſ. 12

Germinationis materia ſingularitèr tangitur? Deciſ. 13.

Vt ſubiugatio ſubſiſtat, debet probari dominiũ rei ſubiugatæ fuiſſe ſubiugãtis tempore ſubiugationis? Deciſ. 14.

Ex quibus ſecudum decretum poſſet dici nullum? Deciſ. 15.

Quæ bona obnoxia dicantur pro tutelę adminiſtratione? Deciſ. 16.

Quietantia adminiſtratę tutelę vel curatię qualis eſſe debeat; Deciſ. 17.

Quando penſionarij teneantur ad collectas regias? Deciſ. 18.

Vtrum fiſcus cedente parte in crimine iniuriarum ſubintret? Deciſ. 19.

Contra donationem aliqua opponuntur, & reſoluuntur? Deciſ. 20.

Vtrum verba habito conſenſu proprietarij inducant cõditionalẽ diſpoſitionẽ? Deciſ. 21.

Vtrum ſententia contra virginem ſit appellabilis? Deciſ. 22.

Laudi nullitas, vel reſciſſio ex quibus deducatur? Deciſ. 23.

Donatio poteſt fieri vt valeat ad tempus? Deciſ. 24.

Quando peti poſſet reſtitutio in integrum aduerſus factam concluſionem, ſeu inſtantiæ lapſum? Deciſ. 25.

Quibus medijs exequutio inſtrumenti publici corruere poſſet? Deciſ. 26.

Quando curator teneatur non diſcutens tutores adminiſtrantes? Deciſ. 27.

Quando tutoris bona dicantur hypotecata, & alia circa materiam? Deciſ. 28.

Quando actor reici debeat à limine iuditij? Deciſ. 29.

Vtrum

Vtrum legatum pro maritaggio relictum conſequi poſſet ſequuto monacatu? Deciſ.30.

Quãdo admictatur exceptio compenſationis? Deciſ.31.

Quãdo tutor teneatur edere libros rationum? Deciſ.32.

Res empta de pecunijs alterius cuius fiat? Deciſ.33.

Vtrum teſtamentum confectum ad interrogationem alterius valeat? Deciſ.34.

Quando poſſeſſio defuncti trãſeat in legitimatum per ſubſequens matrimonium in bonis feudalibus? Deciſ.35.

Vtrum pro rathi promiſſione fœmina carcerari, aut aliter moleſtari perſonaliter poſſet? Deciſ.36.

Quando requiratur concurſus vtriuſquè partis coppulatiuę? Deciſ.37.

Nonnulla inditia euacuantur mandati homicidij? Deciſ.38.

Opponuntur plura contra ſententiam reddendi compotum adminiſtratæ tutelæ per tertium poſſeſſorem bonorum ipſius tutoris,& fideiuſſoris? Deciſ.39.

Enuntiantur inditia aliqua aſſaſſinij? Deciſ.40.

Vtrum crimen læſæ Maeſtatis commicti dicatur contra Barones Vaſſallorum? Deciſ.41.

Quando quis debeat manuteneri in poſſeſſione? Deciſ.42.

Vtrum ius proximitatis, & primogenituræ inſpiciatur tempore mortis, vel refutationis? Deciſ.43.

Quandò ſentẽtia defectu terminorum dicatur nulli, & multa circa alienationem rerum Eccleſiæ? Deciſ.44.

Quandò renuntiatio facta cum iuramẽtoq ante ingreſſum religionis valeat? Deciſ.45.

Nullitas adiudicationis varijs detegitur modis? Deciſ.46.

Tractantur aliqua capita grauaminis, & recuſationis Iudicis? Deciſ.47.

Quãdo legatarius certæ rei poſſet mitti in poſſeſſionẽ, vel miſſus manuteneri? Deciſ.48.

Aliqua de remiſſione fori ſcitu digna enuntiantur? Deciſ.49.

Quando detur repetitio indebitè ſoluti? Deciſ.50.

FINIS

INDEX SINGVLARIVM MATERIARVM LIBRI I.

DECISIONVM MAG. REG. CVR. REGNI SICILIÆ LOCVPLETISSIMVS.

A

Abbatiſſa in acquirendis poteſt monaſterio præiudicare, deciſ. 45. nu. 6.

Abbatiſſa non poteſt in quæſitis tranſigendo præiudicare monaſterio, deciſ. 45. nu. 14.

Ablatiuus abſoluens reſoluitur in vim conditionis, deciſ. 45. nu. 25.

Abſolutio à iuramento non eſt neceſſaria ob enormiſſimam læſionem, deciſ. 7. nu. 12.

Abſolutio à iuramento non eſt neceſſaria data enormiſſima læſione, deciſ 45. nu. 25.

Accollactio debitorum liquidorum fieri poſſet in adiudicationibus, deciſ. 15. nu. 51. & 53.

Accuſandi ius regulatur ſecundum ius ſucceſſionis, deciſ. 40. nu. 93.

Accuſatio priuati criminis non admictitur niſi ad inſtantiam eius cuius intereſt, deciſ. 19. nu. 13.

Acta poſt inhibitionem dicuntur nulla, deciſ. 47. nu. 7.

Acta faciunt rem notoriam, deciſ. 39. nu. 19.

Actio ex ſtipulatu eſt perſonalis, deciſ. 1. num. 28. Et non tranſit ad tertium venientem iure proprio, nu. 29.

Actio non datur non adimpleta prius conditione, deciſ. 1. num. 34.

Actio, & paſſio perueniens in perſonam eiuſdem dicitur confuſa, deciſ. 8. nu. 6.

Actio ex ſtipulatione Notarij acquiritur abſenti irreuocabiliter, deciſ. 20. num. 2. Et fortius ex rathificatione expreſſa, vel tacita, nu. 3. & 4.

Actio datur emptori de cuius pecunia fuit creditum antiquius ſatisfactũ quatuor concurrentibus, deciſ. 28. nu 6.

Actio hypotecaria excluditur ſpatio viginti annorum, deciſ. 28. nu. 18.

Actio præſupponit obligationem, deciſ. 39. nu. 1.

Actio tutelæ eſt perſonalis; deciſ. 39. nu. 7.

Actio perſonalis non ſequitur fundi poſſeſſorem, deciſ. 39. (nu. 16.

Actiones perſonales præſcribuntur ſpatio triginta annorum, deciſ. 9. num. 9.

Actor vtens inſtrumento vſurario in totum, in totum redditur vſurarium, deciſ. 7. nu. 7.

Actus requirens expenſas præſumitur factus ad inſtãtiam eius cuius intereat, deciſ. 6. nu. 19.

Actus redditur ſuſpectus de falſo ex teſte in ſcripto deponente non adfuiſſe, deciſ. 13. nu. 18.

Actus dici ſolet à cauſa originali vnde naturam, & formã recipit, deciſ. 46. nu. 44.

Actus humanos omnes, fabricant poteſtas, & voluntas, deciſ. 47. nu. 10.

Adiudicatio plus debito in vno nummo eſt nulla etiam pro quantitate debita, deciſ. 46. nu. 1. declara, nu. 2. & 31.

Adiudicatio dicitur nulla oppoſitionibus tertij pendentibus, deciſ. 46. nu. 50.

Adminiſtratores naufragatæ nauis quid facere debeant, deciſ. 13. nu. 11.

Affectus punitur in crimine leſæ Maieſtatis non ſequuto effectu, deciſ. 71. nu. 4. Maximè ſi fuerit deuentum ad actum proximum, nu. 5.

Agens nõ adimpleta cõditione malè agit, deciſ. 21. nu. 11.

Agnationis ratio non cenſetur habita fœminis vocatis in fideicommiſſo etiam ſi in eo pluries maſculi vocati fuerint, ſed ſolum prælatio maſculis tributa, deciſ. 3. num. 164. declara, nu. 165. contra, nu. 166.

Alienatio iuris luendi feudum facta ex cauſa non legitima eſt valida, licet veniat reſcindenda per ſucceſſores in feudo, deciſ. 2. nu 9.

Alienatio rei eccleſiaſticæ ſine ſollemnitatibus requiſitis eſt nulla, deciſ. 45. nu. 21.

Aliud eſt eſſe tale, aliud haberi pro tale, deciſ. 43. nu. 72.

Aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt, deciſ. 46. num. 19.

Anchar. reſponſum 409. declaratur, deciſ. 43. nu. 63.

Animus teſtandi ex quibus deprehendatur, deciſ. 34. nu. 3. 4. 5. & 6.

Animus ex factis, & verbis oſtenditur, deciſ. 40. nu. 77.

Appellatio regulariter admittenda eſt, deciſ. 22. nu. 8.

Appellatio à vicario Principis interponitur ad delegantem, deciſ. 44. num. 34.

Appellatio debet dari Iudici à quò, non ordinario, abſquè proteſtatione, deciſ. 44. nu. 35.

Appellatio nõ data Iudici à quo, ſed ordinario, abſq; proteſtatione non dicitur nulla, deciſ. 44. nu. 36.

Appellatio nõ cognoſcitur etiam per Papam omiſſo medio parte opponente, deciſ. 47. nu. 24.

Approbatum ſemel non poteſt improbari, deciſ. 50 nu. 16.

Aquiliana ſtipulatio, & acceptatio ſolet tantum interponi quando fit cum effectu generalis quictatio, & liberatio, deciſ. 30. nu. 10.

Arbitris nõ præfixo termino ad decidendũ à partibus infra quod tempus decidere poſſunt, deciſ. 23. nu. 13. & 14.

Arbitri poſſunt prætermittere differentias eis non propoſitas,

ſitas, vel ab eis non cognitas, decif. 23. nu. 20.
Argumentum de toto ad partem, & è contra validum eſt, decif. 40. nu. 46.
Argumentum validum eſt, teſtator voluit propter maſculos excludere proprias filias, ergo multo magis fœminas tranſuerſales, decif. 3. nu. 17.
Argumentum eſt validum de contractu ad delictum, & è contra, decif. 39. num. 24.
Argumentum de fideicommiſſo ad feudum; & è conuerſo valet, decif. 43. nu. 78.
Argumentum de pacto ad ſtatutum valet, decif. 45. n. 51.
Argumentũ à ratione ceſſante eſt validũ, decif 46. nu. 15.
Argumentũ à ratione finali ceſſante valet, decif. 48 nu. 1.
Aſcendentes paterni prius diſcuti debent, & poſtea materni in dotium reſtitutionibus, decif. 4. num. 54.
Aſſaſſinij crimen æquiparatur crimini læſæ Maeſtatis. decif. 40. nu. 13. & 85.
Aſſaſſinium probatur argumentis probabilibus, decif. 40. nu. 47. Etiam ad imponendam pœnam mortis, nu. 48.
Aſſaſſinium dicitur etiam quod homicidium fuerit factum ad complacentiam, decif. 40. num. 56. contra, nu. 57.
Aſſaſſinus punitur omiſſo ordine regulari, decif. 40. nu. 96.
Atteſtationum ſingularium tantum probant mille quantũ vna, decif. 40. num. 68.
Auia paterna eſt de perſonis quæ nõ tenentur principaliter ad dotium conſtitutiones, vel reſtitutiones, decif. 4. nu. 1. Sed bene ſecundario, num. 14.
Auia materna tenetur ſecundario dotare, decif. 4. num. 16.
Auth. res quæ C. com. deleg. eſt fundata in præſumpta voluntate, & mente teſtatoris, decif. 4. nu. 3.
Authenticæ cod. fuerunt traductæ ab yrn. qui non habebat poteſtatem legis condendæ, decif. 4. num. 4.
Auth. res quæ C. com. delega. non habet locum ſubſtituta pia cauſa, decif. 4. nu. 10. contra, nu. 47.
Auth. res quæ non procedit quando bona fideicommiſſi non fuiſſent obligata per grauatum, decif. 4. nu. 11.
Auth. res quæ eſt ſubſidiaria, decif. 4. nu. 24. (43.
Auth. res quæ eſt fundata ſuper fauore publico, decif. 4. nu.
Auus maternus tenetur ſubſidiarie dotare, decif. 4. nu. 17. Et multo magis auus paternus, nu. 18.

B

BAncherij noſtri temporis non ſunt verè depoſitarij, decif. 1. num. 14.
Banchus dicitur tutus in ſpecto tempore depoſitionis quò omnes de eo confidebant, decif. 1. nu. 18.
Barones vaſſallorum dicuntur conſiliarij, decif. 41. num. 1.
Baronem offendens Principem recognoſcentẽ videtur offendere perſonam Principis quem recognoſcunt, decif. 41. nu. 3. contra, nu. 6.
Benefitialis ſoluens integrè onera poterit vti retentione aduerſus penſionarios, decif. 18. nu. 4.
Bona acquiſita hæredi dicuntur proprium ipſius Patrimonium, decif. 3. nu. 3.
Bona fideicommiſſi non veniũt in generali obligatione, decif. 4. nu. 12. Sed bene in ſpeciali, nu. 50.
Bona dicuntur confiſcata ex crimine læſæ Maeſtatis, decif. 39. num. 3.
Bona prohibita alienari vtrum confiſcari valeãt, decif. 39. num. 22.
Bona alienata computantur in legitimam decif. 39. nu. 31.
Bona fides non cadit in ſciente impedimentum conſanguinitatis, ſed in ignorante, decif. 43. nu. 49.
Bona fides coniugum præſumitur ex eo quod matrimonium fuit publicè ſollemnizatũ in faciem Eccleſiæ, decif. 43. num. 51. (nu. 140.
Bonorum appellatione veniunt iura, & actiones, decif. 3.
Brachium aſſociatorium petitur ex vrbanitate pro capienda poſſeſſione rerum adiudicatarum ſtante licentia data à Iudice intrandi poſſeſſionem, decif. 46. nu. 66.

C.

CAlculatorum iuramento ſtatur circa tempus calculi non docto de contrario, decif. 23. nu. 11.
Cambia ſicca, & vſuraria ſunt reprobata, decif. 7. num. 9.
Canones non ſolent ad ſanguinem punire, decif. 40. nu. 49.
Cap. Regni Regis Caroli 214. non habet clauſulam ſolutis prius meliorationibus, decif. 1. nu. 9. ratio, nu. 10.
Cap. Regni Regis Caroli 256. tollit omnia pacta difficilem reddentia retrouenditionem, decif. 1. num. 19.
Cap. Regni Regis Caroli 256. & 214. concedit ſucceſſoribus feudi ex pacto, & prouidentia actionem ad retrouendendum reiectis omnibus alijs pactis præter ſimplicem conuentionem ipſam redimentis, decif. 1. nu. 31. 37 & 39.
Cap. Regni Regis Caroli 256. vti declaratorium trahitur ad præteritos caſus, decif. 1. nu. 40. (ſeq.
Cap. non omnis 32. quæſt. 2. declaratur, decif. 3. nu. 69. &
Cap. 1. de homicid. lib. 6. declaratur, decif. 12. num. 19. & 20.
Cap. Ritus 185. interpetratur iuxta aliud cap. Ritus præcedens 112. decif. 15. nu. 23.
Cap. Ritus 112. declaratur, decif. 15. nu. 34.
Cap. Ritus 360. & 145. declaratur, decif. 19. nu. 15.
Cap. Ritus 139. declaratur, decif. 22. nu. 1. 7. & 8.
Cap. Ritus 139. vtrum videatur priuilegiare cauſas, vel perſonas, decif. 22 nu. 7. & 10.
Cap. Ritus 133. declaratur, decif. 22. nu. 3.
Cap. Regni Regis Ferdin. 43. non admittit momentũ temporis inter mortem teſtatoris, & traſlationem poſſeſſionis in hæredem, decif. 35. nu. 9.
Cap. Regni Regis Ferd. 43. habet locum etiam in feudalibus, decif. 35. nu. 10. Etiam quod fuiſſet inſtitutus incapax ad feudi ſucceſſionem, nu. 11. & cognitio incapacitatis reſeruatur in meritis, nu. 16.
Cap. Regni Regis Ferdin. 43. declaratur, decif. 35. nu. 12.
Cap. Regni Regis Ferd. 43. non procedit quando tempore mortis poſſeſſio in alium reperiretur tranſlata, decif. 35. num. 19.
Cap. Ritus 193. declaratur, decif. 36. num. 1. 3. 25.
Cap. Ritus 193. generaliter, & indiſtinctè loquens, generaliter, & indiſtinctè debet intelligi, decif. 36. nu. 3. Etiam ſi in alio caſu eſſet maior ratio, nu. 4.
Cap. Ritus 124. declaratur, decif. 36. nu. 13.
Cap. Ritus 124. procedit etiã in muliere, decif. 36. nu. 14.
Cap. 1. de homicid. lib. 6. vt procedat quæ requirantur? decif.

deciſ.40.num.51.52.53.54.55.56.57.58.59.& 60.

Cap. ſi aliquem habet locum ab inteſtato, deciſ.43.num.8. non autem ſi de feudo fuerit diſpoſitum inter viuos, vel in vltima voluntate, nu.9.

Cap. Regni Regis Caroli 204. confirmatum per cap. Regni Regis Philippi 11. 18. deciſ.43.num.18.

Cap. ſi aliquem loquens generaliter, & indiſtinctè generaliter, & indiſtinctè intelligi debet, & iam ſi fuerit maior ratio in vno caſu quam in alio, deciſ.43.nu.24.

Cap. ſi aliquem defert ſucceſſionem proximiori, deciſ. 43. nu.21. indiſtinctè, nu.24.

Cap. Regni Regis Caroli 118. rub. in ſucceſſ. feud. declaratur, deciſ 43.nu.31.

Cap. volentes procedit in refutatione facta in proximè ſucceſſurum, deciſ 43 nu.40. & 41. (nu.68.

Cap. per latum extra qui fil. ſint legit. declaratur, deciſ.43.

Cap ſi aliquem habet locum in feudo cuiuslibet formę, deciſ.43.num.83.

Cap. terrulas 12. quaſt.2. declaratur, deciſ.44.nu.28.

Cap. Ritus 112. declaratur, deciſ.46.num.6.& 7.

Cap. Ritus 177. declaratur, deciſ.49 nu.10.

Caſtrum, vel turris non extimatur ex ſumptibus, & valore ædificij, ſed ex redditu, deciſ.15 nu 80.

Caſus requirentes ſcripturam remiſſiuè, deciſ 3 nu.31.

Caſus legis vbi eſſet clarus non relinquitur dubitationi locus, deciſ.15.nu.70.

Caſus legis vbi ideſt nō dicitur res dubia, deciſ 43.nu.84.

Cauſa feudalis non dicitur quando agitur ad pecuniā actione perſonali, deciſ 15.nu.48.

Cauſa dicitur à caſu, deciſ.22.num.11.

Cauſa debet eſſe in appellabilis equaliter fauore rei, & actoris, deciſ.22.nu.12.

Cauſa dubia dicitur quando factum eſt certum, & ius incertum, deciſ.45.nn.15.

Cauſa vtilitatis eſt legitima pro alienatione rerum Eccleſiæ, deciſ.44.nu.26.

Cauſa quæ dicatur cōſimilis, ad effectū recuſandi Iudicem, Iudicis arbitrio remictitur, deciſ.47.nu.40.

Cauſæ virginum an enumerentur inter ſummarias, deciſ. 22.num.2.

Cauſæ concluſæ in Magna Curia non tranſeunt in hermodicium, deciſ.25.nu.6.

Cauſæ Eccleſiarum ſunt ſummariæ, deciſ.44.nu.2.

Cauſæ ſimilitudo non requiritur omnimoda, vt Iudex recuſari valiat, deciſ.47 nu 38.

Cautela vt monaſterium ingreſſa renuncians nō poſſet tractari de læſione, deciſ.45.num.5.

Ceſſante ratione finali ſuper qua fundatur diſpoſitio ſtatuti debet ceſſare ipſius diſpoſitio, deciſ.4.nu.19.

Ceſſante vna ratione durat diſpoſitio ſuper exiſtente alia, deciſ. 43.nu.91. (24.

Ceſſionarius ſuccedit in vniuerſum ius cedentis, deciſ.1.nu.

Ceſſionarius non obtinet ius ceſſum ſi non habet annexas qualitates cedentis, deciſ.1.nu.27.

Ceſſionarius repreſentat perſonam cedentiū, & in eius iura vniuerſa ſuccedit, deciſ.8.nu.10.

Ceſſionarius dicitur procurator irreuocabilis in rem propriam, deciſ.8.nu.11. (8.nu.12.

Ceſſionarius comprehenditur appellatione creditoris, deciſ.

Ceſſionis ſcientia extraiudicialis non ſufficit quando ceſſio facta fuiſſet ad commodum cedentis, deciſ 15.nu.67.

Chriſtianus quilibet præſumitur inter Chriſtianos, deciſ. 40.num.59.

Circuitus eſt euitandus, deciſ.15.nu.52.

Citari debet ille cuius principaliter intereſt, & non ſecundario, deciſ.15.nu.97. (nu.3.

Citari debet quiſquè cuius principaliter intereſt, deciſ.47.

Citari non debet is cui nullam competere defenſionem notoriè conſtat, deciſ.47.nu.12.

Citatio poſſeſſorum bonorum tutoris non eſt neceſſaria in iuditio redditionis computi tutelæ, deciſ.28.nu.17.

Citatio facta per aſſertū procuratorem inducit litis pendentiam maximè oblata cautione de rato, deciſ. 46.nu.48.

Citatus in ſententia non debet citari in exequutione, deciſ. 47.num.11.

Clauſula abſquè tamen aliorum hæredum legitimorum, & naturalium præiuditio, deciſ 3.nu.102.& 105.

Clauſula, & per hanc legitimationis gratiam non intendimus derogare, nec præiudicare iuri alicui competenti, vel competituro in bonis parentum veſtrorum, deciſ.3. num.103.107.& 108.

Clauſula ſine præiuditio venientum ab inteſtato quid importat, deciſ.3.nu.106.

Clauſula ex certa ſcientia quid importat, deciſ.3.nu.118,

Clauſula iuſtificata apponi ſolita in literis manutentionis poſſeſſionis, deciſ.6.nu.28.

Clauſula codicillaris operatur, vt præteritione deſcendentium teſtamentum non poſſet dici nullum, deciſ.11.nu. 15.contra nu.16.indiget (ſecundum aliquos) deciſione ceſarea, nu.17.

Clauſula nō aliter, nec alio modo facit omnino deficere conſenſum, deciſ.21.num.12.

Clauſula quæ omnia, &c. circa compatibilia facit contractum indiuiduum, deciſ 36.nu.39.

Clauſula vt bancus operatur renuntiationē exceptionis diſcuſſionis, deciſ.39.nu.20.

Clauſula ſaluo errore calculi adiecti in decreto nō operatur quominus in totum nullum reddatur, deciſ 46.num.33.

Clauſula in decreto appoſita quod ſi in eo inuenirentur appoſita verba quæ non deberent apponi pro non appoſitis habeantur non operatur, deciſ.46.nu.40.

Clauſula omni meliori modo adiecta in teſtamento operatur, vt legatarius poſſet capere legatum propria authoritate, deciſ.48.nu 20.

Codicilli trahuntur ad mentem teſtamēti, deciſ.37.nu.21.

Cognitio cauſæ quo pacto dicatur interueniſſe in ſubiugatione minorum, deciſ.5.num.31.

Coitus cū ancillis iure ciuili eſt fauorabilis, deciſ.3.nu.76.

Coitus dominæ cū ſeruo grauiſſimè punitur, deciſ.3.nu.77.

Communis vſus loquendi tempore conditi teſtamenti loci, ſeu patriæ teſtatoris debet probari per illum qui in eo ſe fundat, deciſ.3.nu.83.

Communis error facit ius, deciſ.43.nu.61. declara, nu.62. 64.& 65.

Compenſatio extinguit actionem ipſo iure, deciſ.31.nu.2.

Compromiſſum nemo cogitur acceptare, deciſ. 23.nu.15.

Cōpromiſſum acceptans cogitur diffinire, deciſ.23.nu.16.

Compromiſſum quādo dicatur acceptatū, deciſ.23.nu 17.

Conatus deuentus ad actum proximũ ſufficiet in aſſaſſinio, deciſ.40.nu.53.
Concedens conſequens videtur conceſſiſſe antecedens, deciſ. (12.nu.2.
Conceſſio feudi ex dictione quibuſcumquè transfertur ad aſtraneos hæredes, deciſ.3.nu.132.
Conditio debet adimpleri in forma ſpecifica non per equipollens, deciſ.43.nu 27.
Coniectura propriè eſt de re dubia, deciſ.40.nu.42.
Coniectura vnde deriuatur, deciſ.40.num.43.
Coniecturæ quales debeant eſſe in crimine aßaſſinij, deciſ. 40.num 41.
Concubinæ acceßus alterius nõ eſt punibilis, deciſ.3.nu.65. ſecus in concubina domini, nu.66.
Condemnati ſi fuerint plures adminiſtratores ſimpliciter ad reddendum compotum pro rata quilibet eius teneretur, deciſ.13.nu.29.
Condemnatus vti curator cum nõ eſſet dicitur nulliter condemnatus, deciſ. 10. nu. 2. & 3. legitimè tamen potuit condemnari vti negotiorum geſtor, nu.2.
Conditio habetur pro impleta ſi non ſteterit per aliquem quominus adimpleatur, deciſ. 1.nu. 36.
Conditio inducit formam, deciſ.21.nu.2.
Conditio eſt indiuidua, & non poteſt pro parte adimpleri, & pro parte non, deciſ.21.nu.4.
Conditio nil ponit in eſſe, deciſ.21.nu.9.
Conditio ſufficit adimpleri præſumptiuè, deciſ.21.nu. 20.
Conditio matrimonij ſpiritualis dicitur poteſtatiua, deciſ. 30.nu.6. contra quod ſit caſualis, vel mixta, nu.8.
Conditio poteſtatiua non ſuſpendit quin currere habeat decennium exequutionis datum ex forma Ritus, deciſ.30. num.7.
Conditio copulatiua requirit vtrinſquè adimplementum, deciſ 37.nu.1. aliquando contra, nu.5. & 19.
Conditio adiecta in teſtamento non cenſetur repetita in codicillis, deciſ 37.nu.4. contra regulariter, num.22. declara, nu.25. & 26.
Conditione pendente ceſſat omnis obligatio, deciſ.21. nu.6.
Conditione pendente nullum ius parti cenſetur acquiſitum, deciſ.21.nu.10.
Conductor poteſt capere pecunias ad intereſſe, cambia, & recambia, deciſ.7.nu.1.
Conductor poteſt iurari ſuper intereſſe ex facultate data à locatore, deciſ.7.num.2. (nu.28.
Confeſſio tutorum aliquando præiudicat pupillis, deciſ. 4.
Confeſſio rei in ſuis exceptionibus probat cõtra eum, deciſ. 4.num.29.
Confeſſio aui non debet præiudicare nepoti, deciſ.5.nu.13.
Confeſſio pretij iurata ſufficit ad obtinendam exequutionẽ contractus ſubiugatorij, deciſ.5.nu.20 (nu.22.
Confeſſio de recepto probat veram numerationem, deciſ.5.
Confeſſio facta in precibus probat cõtra confitentem, deciſ. 6.num.17. etiam quod non fuiſſent ſcriptæ manu ipſius confitentis, deciſ.6.nu.18. declara, nu.22. & 23.
Confeſſio erronea non eſt præiuditialis, deciſ.6.nu.20.
Confeſſio curatoris non præiudicat pupillo, deciſ.10.nu.14.
Confeſſio extorta nullis præcedentibus indutijs eſt nulla, deciſ.12.nu.13.
Confeſſio mandatarij extorta per immoderatam torturam non debet mandanti nocere, deciſ.38.nu.10.
Coniuntio perſonarum eſt maxima præſumptio donationis, deciſ.27.nu.25.
Compenſare non eſt realiter numerare, & ſoluere, ſed fictè, deciſ.5.num.12.
Conſanguinitas probatur per verba enunciatiua in antiquis, deciſ.43 num.44.
Conſcientia iudicis non debet eſſe diuiſa in eodem facto, deciſ.47.num.21.
Conſenſus ſimultaneus quando non requiritur, vt actus valeat ex tunc, deciſ.5.num.34.
Conſenſus proprietarij infra quem terminũ debeat requiri ex Regni cap. deciſ.21 num.17.
Conſenſus proprietarij præſumitur præſtitus ſpatio decem annorum, deciſ.21.num.19. & 21.
Conſenſu proprietarij ſemel requiſito non commictitur caducitas, deciſ.21.num.18.
Conſiliarios offendens dicitur cõmittere crimen leſæ Maeſtatis, deciſ.41. num.2.
Conſt. Regni obſcuritatem declaratur, deciſ.25.num 4.
Conſt. Regni conſtitutionem diue memorie procedit etiã in alienatione facta in ꝓximè ſucceſſurũ, deciſ.43.nu.42.
Conſtituti poſſeſſorij effectus ammictitur per non vſum longo tempore, deciſ.33.nu.6.
Conſtituto transfertur poſſeſſio ciuilis, & naturalis, deciſ. 14. num. 7. etiam ſi conſtituens per colonum poſſideret, deciſ 14.nu.8.
Conſtituto poſſeſſio vera transfertur, licet modus ſit fictus, deciſ. 14.num.9.
Conſuetudo generalis permittit ſolutionẽ fieri poſſe in qualibet ſpetie monetæ iuxta valorem antiquioris receptæ, deciſ.1.num.20.
Conſuetudo Catinenſis conſtituit bona vndequunquè quæſita tripartiri natis filijs, deciſ.40.nu 79.
Conſuetudo probatur per duos teſtes tantum deponentes de duobus ſaltim actibus cum curſu longi temporis, deciſ. 44 num.19.
Conſuetudo in actibus extraiuditialibus non requiritur, vt ſit obtenta in contradictorio iuditio, deciſ 44.nu.20.
Conſuetudo diminutiua ſollemnitatum requiſitarũ in alienationibus rerum Eccleſiæ valet, deciſ.44 nu.21.
Continuatio poſſeſſionis ex forma cap. Regni Regis Ferdin. 43. fit etiam ante aditam hæreditatem, deciſ.42.nu.5.
Contractus ſubiugatorij requiſita, deciſ. 5. nu.1. & ſeq.
Contractus vſurarius eſt nullus, & inexequibilis etiã ſtante ſtatuto reijciente omnes exceptiones, deciſ.7.nu.13.
Contractus locationis præſumitur vſurarius ex enormiſſima læſione, deciſ.7 nu.11.
Contractus non adhibito conſenſu proprietarij ſtat in pendenti, deciſ.21.nu. 13. & reuocatur domino volente, & non aliàs, nu 14.
Contractus legem accipiunt ex conuentione cõtrahentium, deciſ.36. num.22.
Contrarium in iure non inuenitur, deciſ.50.nu.6.
Contumacia, & bannum arguit veritatem delicti, deciſ. 49. num. 89.
Copula operatur vt in præcedenti intelligatur illa qualitas quæ in ſequenti proximo ponitur, deciſ.39 nu.25.
Copula carnalis non probatur ex confeſſione extraiuditiali adulteræ, deciſ.40.nu.67.

Correſpe-

Correſpectiuorum natura eſt, vt habeantur pro vno, deciſ. 1. num. 38.

Creditor adminiſtrator bonorum debitoris præſumitur ſibi ſoluiſſe ex adminiſtratione, deciſ.5.nu.38.

Creditor non adimplens promiſſa iurata non lucratur fructus pratij, deciſ.8. nu.13.

Creditor qui bona adiudicare vellet ſui debitoris tenetur ſuperfluum exequutionis offerre, & deponere ad commodum ipſius debitoris, deciſ.15.nu.14.

Creditor adiens hæreditatem principalis creditoris tenetur cedere contra ſeipſum, deciſ.16 nu.37.

Creditor poſſidens ex ſecundo decreto tenetur ſtare colono debitoris, deciſ 46.nu 57.

Creditor habet neceſſe prius agere reuocatoria contra tertium, & poſtea in eum exequi ſententiam etiam ſi debitor dolo deſierit poſſidere, deciſ.46.nu.59.

Crudelis non dicitur qui maleficos occidit, deciſ.40.nu.98.

Cumiæ ſententia reiecta, deciſ.16.nu.13.

Curator ſubiugans præiudicat pupillo, deciſ.5.nu.21.

Curator alienans bona minoris debet adhibere eaſdem ſollemnitates quæ neceſſariæ eſſent ſi ipſemet minor alienare vellet, deciſ.5.nu.27.

Curator datus in teſtamento debet confirmari adulto petente, deciſ.10.num,1.

Curator legitimè reputatus poßet vti talis condemnari, deciſ 10.nu 4.contra, nu.5.

Curator nõ exigens credita pupilli dicitur in dolo, deciſ.17. nu 8.& tenetur ea cum fructibus reſtituere, nu.9.

Curator tenetur de leui culpa maximè ſtante fideiuſſione rem pupilli ſaluam fore, deciſ.17.nu.14.

Curator tenetur petere à tutoribus rationem, & reliqua, deciſ.27.nu.5. aliàs tenetur ad intereſſe num. 7. & ad omnia ad quæ tenebantur tutores, nu.9.

Curator non exigens debita tenetur ad duplum, & intereſſe, deciſ.27 nu.8.

Curator non exigendo dicitur in dolo, deciſ.27.num.10.& conatum ſuum tenetur probare, nu.11.

Curator non tenetur ad intereſſe non exigendo quando debitor potuit ab adulta exenti, deciſ.27 nu.12.

Curator non tenetur ſuis expenſis exigere, nec facere inuentarium, deciſ 27.nu.13. (nu.14.

Curator nõ dicitur in dolo ſi fecerit quod potuerit, deciſ.27.

Curator accedens extra ciuitatem debet ſumptus facere de pecunijs pupilli, deciſ.27. nu 15.

Curator vel tutor ex doloſa adminiſtratione non dicitur legitimè liberatus, deciſ.27.nu.18.

D.

DAte tempus inſpicitur in reſcripto, deciſ.47.nu.15.

Datio in ſolutum facta ex præcedenti obligatione voluntaria dicitur voluntaria, deciſ.46.nu.43.

Debitores debent citari ad extimari videndũ, & aſſiſtendum tempore æſtimationis, deciſ.15.nu.21.

Debitum dicitur illud quod ab inuito exigitur ſiue ex contractu, ſiue ex ſtatuto, ſiue ex delicto, deciſ.46. nu 32.

Declaratoria requiritur ſaltim commiſſi in pæna ipſo iure impoſita, deciſ.26.nu.6. (nu.32.

Decreta præſumuntur ritè, & rectè interpoſita, deciſ.15.

Decreta ſecunda ſufficiet eſſe ſubſcripta ab omnibus iudicibus, licet demandato omnium recepta nõ fuerint, deciſ. 15.num.40. (nu.1.

Decreti primi effectus durat per annum tantum, deciſ.15.

Decreti in ſecundi interpoſitione ſufficit citari dominos, & poßeſſores rerum adiudicandarum, deciſ.15.nu.92.

Decretum obtentum in venditione non iuuat in ſubiugatione, deciſ.5.num.30.

Decretum ſecundum poteſt interponi ad inſtantiam ipſius poſſidentis non vt poſſideat, ſed vt non turbetur, vel dicta poſſeſſio non reuocetur ab eo, deciſ.8.num.20. vel vt dominium quod ab alio prætenditur adiudicanti acquiratur, nu.21.

Decretum primum non præceſſiſſe, vel præceſſiße, ſed ſine effectu paria ſunt, deciſ. 15.nu.2.

Decretum ſecundum abſolutũ ſine primo eſt nullum, deciſ. 15. num. 3.

Decretum ſecundum poſſet dici nullum defectu iuriditionis deciſ.15.num.5.

Decretum ſecundum interpoſitum plus debito debet declarari nullum etiam pro parte debita, deciſ.15.num.12. etiã quod fuiſſet plus debito reſpectu expenſarũ, nu.13.

Decretum ſecundum eſt nullum forma Ritus non ſeruata, deciſ.15.num.20.

Decretum quo ad ipſius validitatem non requirit ſcripturã niſi ad eius futuram probationem, deciſ.15. num.44.

Decretum ſecundum multis ſollemnitatibus, & laboribus confectum debet in dubio validum pronuntiari, deciſ. 15. num. 47.

Decretum ſecundum factum pro expenſis illiquidis eſt nullum, deciſ.15.nu.54.

Item pro incerta quantitate, num. 55.

Item pro expenſis in minus retaxatis, nu. 56.

Decretum ſecundum interpoſitum ad inſtantiam alicuius, & fratris ſui ſine eius mãdato ſuſtinetur ratione proprij crediti, deciſ.15.nu 68.

Decretum iudiciale ſubreptitiũ eſt nullũ, deciſ.17. nu.12.

Decretu Iudicis, & authoritas tutoris eſt neceſſaria in alienatione alicuius iuris pupillo quæſiti, deciſ.45.nu.16.

Decretum eſt indiuiduum, & non poteſt pro parte valere, & pro parte corruere, deciſ 46.nu.4.

Decretum habet maximã præſumptionẽ, deciſ.46.nu.55.

Decretum de torquẽdo pendente grauamine, & fori remiſſione debet reuocari via attentati, & nullitatis, deciſ. 49. num. 25.

Delicta regulariter probantur plenè duobus teſtibus, deciſ. 40.nu.1. amplia, nu. 2.

Delictum non dicitur Iudici conſtare, niſi dato reo termino ad reprobandum, deciſ.19 nu.24.

Denuntiatio debet eſſe legitima, vt pariat effectum ſuum, deciſ.15.nu.66.

Deo non poteſt pinguior victima mactari quam homo iniquus, deciſ.40.nu.97.

Deportatio eſt in perpetuum in Inſulam confinatio, & non ad tempus, deciſ.19. num.17.

Depoſitarij veri qui dicantur, deciſ.1.nu.15.

Depoſiti actio oritur ex ſola confeſſione pecuniarum quamuis irregularis, deciſ.1.nu.16.

Depoſitum debet fieri de pecunijs eiuſdem qualitatis, bo-

nitatis, & valoris iuxta pactum cōtrahentium, & vniuerſale ius, deciſ. 5. nu. 14.

Depoſitum confeſſatum de cuius numeratione cōſtat aliàs, quàm per confeſſionem depoſitarij nō gaudet priuilegijs veri depoſiti, deciſ. 1. nu. 5.

Depoſitum nō dicitur legitimum ſi eius deponentes fructus perciperent, deciſ. 1 nu. 6. declara, nu. 17.

Depoſitum non integrum, ſeu aliter illegitimum perit periculo deponentium indiſtinctè, deciſ. 1 nu. 7.

Detentatio non prodeſt ad præſcribendum, nec fructus lucrandos, nec ad alios ciuiles effectus, deciſ. 35. nu. 15.

Determinatio vnica reſpiciens plura determinabilia debet vniformiter ea determinare, deciſ. 9. nu. 36.

Dictio in infinitum perpetuam familiæ conſeruationem denotat, deciſ. 3. num. 19.

Dictio quibuſcunq; ſolet includere ea quæ ex propria ſignificatione non veuirent, & ea quæ ſpecialem mentionem requirerent, deciſ. 3. num. 131.

Dictio alijs eſt repetitiua ſimilium, deciſ. 3. num. 137. & iuncta cum dictione quibuſcunquè continet maiora expreſſis, num. 138.

Dictio iuxta eſt relatiua in omnibus ad relatum, deciſ. 36. nu. 15. aliquando ſignificat propè, vel apud, nu. 16.

Dictio ſtatim ſignificat ſummariè, deciſ. 44. nu. 1.

Dictio multis verificatur ſaltim in duobus, vel vltra, deciſ. 44. num. 18.

Diſcuſſio non requiritur in cauſa ſummaria, deciſ. 28. num. 2. nec quando conſtat principalem notoriè non eſſe ſoluendo, num. 3.

Diſiunctiua aliquando habet ſenſum coppulæ, deciſ. 37. nu. (20.

Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem, deciſ. 3. num. 110. declara, num. 117.

Diſpenſatio regia quare requiratur in interpoſitione ſecundi decreti ſuper feudalibus, deciſ. 15. nu. 7. & 9.

Diſpenſatio facta ab eo qui non haberet talem poteſtatem, ſed pro tali cōmuniter reputatur valet, deciſ. 43. nu. 60.

Diſpenſatio præſumitur ſi fuerit deuentum ad ſollemnizationem matrimonij ad quā ſine ea non poterat deueniri, deciſ. 43. nu. 66. declara, nu. 67.

Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem, deciſ. 43. nu. 69.

Diſpenſatus ad quecunquè beneficia poterit admitti etiam ad beneficium curatum, & cathredale, & dignitates obtinere, deciſ. 3. nu. 136.

Diſpoſitio loquens in vno caſu non debet trahi ad alium, deciſ. 15. num. 59.

Diſpoſitio conditionalis non adimpleta conditione remanet inefficax, deciſ. 21. num. 1.

Doctores dicuntur teſtes iuris, deciſ. 3. nu. 94. (41.

Doctores non ſunt numerandi, ſed ponderandi, deciſ. 4. nu.

Doctores atteſtantes cōmunem debent alijs præferri, deciſ. 4. num. 52.

Doctori nihil alleganti nō eſt deferendum, deciſ 45. nu. 48.

Doctoris deficiente fundamento deficit eius deciſio, deciſ. 3. num. 93.

Doctoris authoritas cuius ſcripta non videntur eſt paruifacienda, deciſ. 36 nu. 40.

Doctoris authoritas nō inſpicitur, ſed ipſius rationes, deciſ. 36 num. 41.

Doctoris ſingularis authoritas eſt paruifacienda, deciſ. 36. num. 41. & ſi celeberrimi alicuius rem dubiam reddat, num. 44.

Doctoris dictum debet intelligi ſecundum legem quam allegat, deciſ. 37. num. 24. (nu. 86.

Doctoris authoritati contrariæ non eſt deferendū deciſ. 43.

Dolus adminiſtratoris cōpetitur ex adminiſtratione facta, abſq; inuentario, & alijs ſollemnibus, deciſ. 13. nu. 13.

Dolus qualiter detegatur, deciſ. 17. nu. 4. 5 6. & 7.

Dolus nunquā comprehenditur in quātitatia generali, deciſ. 17. nu. 10. etiā iurata ſtāte enormiſſima læſione, nu. 11.

Dolus ex propoſito & re ipſa equiperātur, deciſ. 45. nu. 28.

Dominia ex ſolo contractu abſq; tradditionibus rerum non migrant ab vno in alium, deciſ. 14. nu. 36. (nu. 3.

Dominium transfertur ex ſententia, deciſ. 8. nu. 1. declara,

Dominium transfertur ex donatione, deciſ 6. nu. 14.

Dominium ſine retraditione non poteſt ab aliquo regredi, deciſ. 8. num. 15.

Dominium rei ſubiugatæ requiritur tempore ſubiugationis fuiſſe ipſius ſubiugatis, deciſ. 14. nu. 2.

Dominium bonorum deſcriptorum in inuentario in præiuditium donatarij non trensfertur in donatorem, ſed eſſet neceſſaria retrotraditio, deciſ. 14. num. 35.

Dominium iam traslatum reſoluto contractu regredi non poteſt abſquè retraditione, deciſ. 14. nu. 37.

Dominiū rei dotalis ſoluto matrimonio ipſo iure, & abſquè traditione ad vxorem reuertitur, deciſ. 15. nu 95.

Dominus non habens vxorem poteſt iure ciuili propriam ancillam habere in concubinam, deciſ. 3. nu. 79.

Dominus ſemel non poteſt amplius effici dominus, deciſ. 8. nu. 16. declara, nu. 17.

Donataria adeundo hæreditatem cenſetur obligationem defuncti ratificaſſe, deciſ. 14 nu. 38.

Donatarius aſcribens bona donata in inuentario hæreditario videtur ſibi præiudicaſſe, deciſ. 14. num. 26. irreparabiliter ſi ex certa ſcientia appoſita fuerint etiam via reſtitutionis in integrum, nu. 27.

Donatarius quando dicatur tacitè ratificaſſe donationem, deciſ. 20. nu. 4. & 5.

Donatarius omnium bonorū poſſet conueniri modo exequutiuo, ex debito exequutiuo donantis, deciſ. 30. nu. 2.

Donatæ res à donatore alienatæ poſſent per donatarium, & hæredē reiuendicari inuentario cōfecto, deciſ. 14. nu. 42.

Donatio vnius rei non extenditur ad aliā, deciſ. 13. nu. 26.

Donatio facta à patre filiæ non valet, deciſ. 14. nu. 17.

Donatio inter patrem, & filium validatur iuramēto, deciſ. 14. num. 20. (21.

Donatio facta filiæ ex cauſa dotis eſt valida, deciſ. 14. nu.

Donatio facta filiæ emancipatæ valet etiam non inſinuata, deciſ. 14. num. 22.

Donatio in præmium emancipationis comprehenditur ſub cap. Regni Regis Ferdin. 61. rub. de donat. omu. regiſtr.

Donatio facta coniunctæ perſonæ præſumitur ſimulata, deciſ. 14. nu. 43. declara, nu 44.

Donatio præſumitur ſimulata ſi donator remanſerit in poſſeſſione rerū donatarū, deciſ. 14. nu. 45. etiā quod adeſſet clauſula conſtituti, nu. 46. declara, nu. 48. & 49.

Donatio facta abſenti cum iuramēto valet, deciſ. 20. nu. 1.

Donatio propter nuptias nō indiget inſinuatione, deciſ. 20. nu. 6. quia eſt ob cauſam, nu. 7. contra, nu. 8.

Donatio

Donatio ex cauſa neceſſaria non eget inſinuatione, deciſ. 20.num.11. (nu.1.
Donatio poteſt fieri vt valeat ad certum tempus, deciſ.24.
Donatio rei quæ fuerit maiorũ donatoris præſumitur ſimulata, deciſ.24.nu.9.& alijs coniecturij, nu.7.& ſeq.
Donatio propter lites futuras ſolet fieri in Regno perſonis priuilegiatis, deciſ.24.nu.12.
Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum cum modica reſeruatione eſt nulla, deciſ.35.num.20.etiam reſpectu præſentium tantum, nu.22.
Donatio feudi cum reſeruatione vſufructus ſine licentia Regis viui eſt nulla, deciſ. 35.nu.23.
Donatio facta filiæ in poteſtate non firmatur iuramento, deciſ.35.nu.24.contra, & receptius, nu.25.
Donatio feudi facta filiæ reuocatur ob natiuitatem filij maſculi etiam naturalis legitimati per ſubſequens matrimonium, deciſ.35.nu.26.
Donatio præſumitur ratione ſanguinis, deciſ.50.nu.14.
Dos poteſt à patre aſſignari non nubili, deciſ.2.nu.8.
Dos vera, vel confeſſata elapſo tempore exceptionis nõ numeratæ pecuniæ habet priuilegium anterioritatis circa hypotecam, deciſ.28.nu.9.
Dos de paraggio ſuccedit loco legitimæ, deciſ.31.nu.4.
Dos de paraggio dicitur debitum neceſſarium patris, deciſ. 31.num.7.
Dos præcipuè taxari debet inſpecta quantitate patrimonij, deciſ.32.num.1.
Dos debet computari in legitimam, deciſ.45.nu.33.
Dotarium expreſſè non conſtitutum non debetur ab hæredibus viri, deciſ.5.nu.14.
Dotarium non conſtitutum debetur pro oſculo, & deflorata virginitate, deciſ.5.nu.19.
Dotata vt mulier dicatur requiritur quod matrimonium ſequatur cum dota, deciſ.2.nu.7.
Dotes non debent reſtitui ſuper fideicõmiſſo materno, deciſ. 4.nu.13.contra, nu.51.
Dubitationi in claris non eſt locus, deciſ.50.nu.12.

E.

EBrietas nõ repellit teſtẽ niſi probetur quod eſſet ebrius tempore teſtimonij, deciſ.40.nu.31.& 87.
Eccleſia reſtituitur in integrum aduerſus ſententiam, deciſ. 45.num. 23. etiam contra aliam Eccleſiam, vel minorem 45.num.24. (2.
Emens nomine alterius tenetur ei cedere iura, deciſ.33.nu.
Emptæ rei dominium magis fuit traslatum in emptorem de cuius pecunijs fuit empta quàm in eum cuius nomine fuit empta, deciſ.33.nu.4.ratio, nu.5.
Emptio nomine abſentis valet etiã Notario pro eo minime ſtipulante, deciſ.33.nu.1.contra, nu.7. declara, nu.8.
Emptio inſpicitur ſi facta fuerit nomine alicuius, & non de alterius pecunijs, deciſ.33.nu.3.
Emptor non debet lucrari fructus rei venditæ ſine prætio, deciſ.5.num.4.
Emptori datur exceptio, & retentio de cuius pecunia fuerit facta ſolutio antiquiori creditori, & in ſolutione nil fuerit dictum de ſubintrantia, deciſ.27.nu.5.
Equalitas eſt ſeruanda inter fratres, deciſ.9.nu.30.
Error facile concipitur in extremis, deciſ.3.nu.36.
Error iuris probabilis ſufficit ad prolis legitimationẽ, deciſ. 43 nu.53.contra, nu.55.
Error iuris non excuſat cũ potuerit conſuli peritiores, deciſ. 46.num.34.
Erroris in calculo exemplum, deciſ.46.nu.35.
Exceptio carentiæ actionis repellit actorem à limine iuditij deciſ.2.nu.1.etiam ſtante ſtatuto reijciente omnes defenſiones, nu.2.ac etiam ſi fuiſſet dicta exceptio oppoſita poſt terminum datum ad opponendum, nu.3.
Exceptio rei iudicatæ vt poſſit obeſſe quæ requiratur, deciſ. 3.num.155.
Exceptio rei iudicatæ ceſſat ſi ceſſat cauſa propterquam fuit lata ſententia, licet ſit eadem perſona, idem ius, & eadem res, deciſ.3.nu.157.Et multo fortius ſi ſuperuenerit actoris ius nouum, nu.158.
Exceptio nullitatis notoriæ apparens ex actis admictitur non obſtante pragm. de cenſibus reijciente omnes exceptiones, & defenſiones, deciſ.5.num.2. limita, num 3.4.& 5.
Exceptio non numeratæ pecuniæ non admictitur in confeſſione facta in articulo mortis, deciſ.5.nu.16.
Exceptio deficientis qualitatis requiſitæ à ſtatuto nunquã cenſetur reiecta, deciſ.6.nu.11.
Exceptio oriens ex facta aduerſarij non cenſetur reiecta à ſtatuto denegante omnes exceptiones, & defenſiones, deciſ 6.num.12
Exceptio ſolutionis admittitur ſtante ſtatuto, vel pacto reijciente omnes exceptiones, & defenſiones, deciſ. 13. nu.1.rationes, nu.2.3.& 4.
Exceptio admittitur aduerſus liquidationẽ, licet aduerſus ſententiam, vel inſtrumentũ reijciatur, deciſ.13.nu.15.
Exceptio reddens probationem actoris dubiã, eam penitus excludere videtur, deciſ.14.num.5.
Exceptio tu ceſſiſti obſtat cedenti, deciſ.15.nu.16.declara, num.62 & 63.
Exceptio rei iudicatæ obſtat pro tota ſumma de qua fuit cognitum, deciſ.15.nu.64.
Exceptio tantumdem, continet etiam fructuũ perceptorum rationem ex bonis hæreditarijs, deciſ.16.nu.21.
Exceptio tantumdem nõ habet locum contra heredem hæredis, deciſ.16.nu.22.contra, & receptius, nu.23.
Exceptio cedendarum quando nec ne admitti debeat, deciſ. 16 nu.30.31.32.38.39.40.41.42.43.& 44.
Exceptio cedendarum non opponitur ad retardandam exequutionem, deciſ.16.nu.33. (16.nu.34.
Exceptio cedendarũ non requirit facti probationem, deciſ.
Exceptio cedendarum oritur ex eodem fonte ex quo naſcitur actio, deciſ.16.nu.31.
Exceptio cedendarũ non reſpicit merita cauſæ, ſed modum procedendi, deciſ.16.nu.36.
Exceptio experiris ſine actione eſt litis finitæ, deciſ.17.nu. 1. & opponitur etiã poſt ſententiã, nu.2.contra, nu.16.
Exceptio requirens altiorẽ indaginẽ non debet admitti aduerſus exequutionẽ ſententiæ, deciſ.17.nu.17.neque impedit proceſſum, ſed reſeruatur ad merita cauſæ, nu.18.
Exceptio defectus qualitatis requiſitæ à ſtatuto admittitur contra exequutionem cenſus bullaris, deciſ.20.num.12. Etiam quod requirat alteriorem indaginem, num.13.

Exceptio

Exceptio conditionis non adimpleta admittitur nõ obſtante ſtatuto reijciente omnes defenſiones, deciſ.21. nu.7. ſicut etiam exceptio agis ante diem, nu.8.

Exceptio de iure tertij quod non admittatur in feudis quomodo procedat declaratur, deciſ.21 nu.15. & 16.

Exceptio adimplementi non ſequuti ex parte actoris non cenſetur reiecta à ſtatuto reijciente omnes defenſiones, deciſ.26.nu.1. (nu.1.

Exceptio carentiæ actionis impedit proceſſum, deciſ.29.

Exceptio quo ad te liberas ædes habeo eſt litis finitæ deciſ. 29.num.6.

Exceptio compenſationis admittitur etiam ſtante ſtatuto reijciente omnes exceptiones, deciſ.31.nu.1.

Exceptio illegitimitatis admittitur in poſſeſſorio ſummariſſimo quãdo partes paſſæ fuerint diſcuti merita, deciſ. 35.nu.36.contra, nu 37.. (14.

Exceptio firmat regulam in non exceptuatis, deciſ.49.nu.

Exceptiones peremptoriæ natæ ante ſententiam nõ admittuntur aduerſus eius exequutionem, ſed modificatiuæ, deciſ.27.nu.1. declara, nu.2.

Excluſionis cauſa ceſſante ceſſat excluſio, deciſ.3.nu.162.

Excluſus ſemel ſemper cenſetur excluſus, deciſ.3.nu.154. declara, num.161.

Exempla non probant, deciſ.16.nu.14 amplia, num. 15. limita, nu.17.18.& 19.

Exequutio non impeditur probatione dominij tantum, ſed bene dominij, & poſſeſſionis ſimul, vel poſſeſſionis tantum, deciſ.8.num.2.

Exequutio venit retractanda ex illiquidatione ſummæ, deciſ. 10.num 11.intellige quando fuiſſet tota ſumma illiquida ſecus ſi pars, nu.12. (14.

Exequutio non poteſt procedere pro illiquido, deciſ.13. nu.

Exequutio non datur contra tertium, deciſ.30 nu.1.

Exequutio ſententiæ capitalis non debet nimis differri, deciſ.40.num.20.

Exequutio eſt de illis rebus quæ non habent certam formã, deciſ.46 num 8.

Exequutio diuerſimode ſumitur, deciſ.46.nu.9.

Exequutio intelligitur perfecta, & completa per ſecundum decretum, inchoata vero per primum, deciſ.46.nu.14.

Exequutio quando fieri poſſet contra tertium poſſidentẽ in eius fraudem, deciſ.46.nu.62.63.64.& 65. (8.

Exequutio de facto iuriſdictionis dicitur nulla, deciſ.47. nu.

Exequutionis verbum in dubio debet intelligi in potentiori ſignificatu, deciſ.46.nu.11 (122.

Expreſſio eius quod tacitè ineſt nihil operatur, deciſ.3.nu.

Expreſſum dicitur id quod ad aliud aliàs expreſſum referatur, deciſ.36.nu.17. (76.

Exteriora indicant animi ſecreta interiora, deciſ.30.num.

Extimatio rei in caſibus in quibus deeſt pactum ad diſcurſum neceſſario debet præcedere adiudicationem, deciſ. 15. num.17. Etiam ex forma Ritus, num.18. contra, num.69.& 71.

Extimatio debet procedere adiudicationem ſecundũ ritum quando daretur concurſus creditorum, deciſ.15.nu.69.

Extimatio facta parte non citata inducit iniuſtitiam adiudicationis, & non nullitatem, deciſ.15.nu.73.

Extimatio erronea non inducit nullitatem adiudicationis, deciſ.15.num.83.

Extimatores debent coniunctim accedere ad extimandum, deciſ.15.nu.24.contra, nu.75.ratio, nu.76.& ſeq.

Extimatores dicuntur Iudices, deciſ 15.nu.26.

Extimatores debent accedere ad rem, & nõ extimare iuxta eius fructus, deciſ.15.nu.27.contra, nu.79.

Extimatores potius equiparantur teſtibus quàm iudicibus deciſ.15.nu.74.

Extimatores habent iudicare ſecundum eorum credulitatem, deciſ. 15.nu.77.

Extimatores poſſunt ſubſcribere, & referre ad inditium alterius, deciſ.15.nu.78.

Extimatores nõ tenentur reddere rationem eorum arbitrij, deciſ.15.num.81.

Extinctum ſemel amplius non reuiuiſcit, deciſ. 37. nu. 9.

Extrema habilia ſemper præſupponuntur cũ de quoppiam diſputatur, deciſ.43.num.34.

F.

FAcere aliquid adſtrictus non poteſt operari quominus illud fieret, deciſ. 1.nu.35. (nu.4.

Falcidia nõ debetur ex re tota, & integra relicta, deciſ.48.

Falſi ſola ſuſpitio in ciuilibus habetur pro falſitate, deciſ. 24 num.4.

Falſitas ſuſpicatur ex eo quod omnes teſtes in actu deſcripti mortui reperiuntur tempore quo in lucem prodijt, deciſ. 17 num.19. & ex eo quod pars nimis diſtulerit illum producere, nu.20. (5.

Falſitas non inſertur vbi veritas eſt poſſibilis, deciſ.24.nu.

Falſitas vt excludatur ſemper debet fieri interpretatio, deciſ.24.nu.6.

Falſitas arguitur ex carta derecenti cum tractetur de facto antiquiſſimo, deciſ. 27.num. 20. & alijs modis, num. 21. & ſeq.

Falſitatis ſpecies eſt inuerſimilitudo, deciſ.40.nu.88.

Fama orta à maleuolis non facit aliquod inditium, deciſ. 12.num.17.

Fama habens initium à parte offenſa non facit aliquod inditium, deciſ.19.nu.5. (6.

Fama non vniformis, ſed varia non obeſt reo, deciſ. 19.nu.

Fama facit inditium quando legitimè probata fuerit, deciſ. 38.nu.22.& quæ requirantur, nu.23.24.25 & 26.

Fama probatur per duos teſtes tantum, deciſ.40.nu.62.

Fama in delictis difficilis probationis facit inditium ad torturam, deciſ 40.nu 63. (40.nu.71.

Fama mala in ſpacie præfertur bonæ famæ in genere, deciſ.

Famæ probatio eſt difficilis, & vix ſufficerent ad eam rectè probandã teſtes qui eſſent iuris periti, deciſ. 38.nu.27.

Familia non conſeruatur per fœminas, & maſculos ex eis deſcendentes, deciſ.3.nu.20.

Familia conſeruatur per legitimatũ reſcripto, deciſ. 3. nu. 21. extende, num.22.

Fauori ſuo quilibet poſſet renunciare, deciſ.49.nu.16.

Fœmina eſt maſculo deterior, deciſ.15.nu.8.

Fœminæ cenſentur propter maſculos excluſæ à teſtatore quandiu maſculus ſuperuiuat, deciſ.3.nu.163.

Fœminæ quare ad feuda non admittuntur quinque rationes proponuntur impulſiuæ, ſed finalis eſt vnica, deciſ.48. num. 8. 9. & 10.

Fœminæ bellicoſæ, & aptæ ad arma recipiuntur ad feuda, decif.48.num.11.

Feuda in Regno ſunt redapta ad inſtar allodialium reſpectu alienationis, decif. 15.nu.10. quando eorum diſtractio integre facta fuerit, nu.11.

Feuda adiudicari non poſſunt, abſq; diſcuſſione allodialiũ, decif.15.nu.29. etiam ex cauſa dotis, & dotarij, nu.30.

Feuda vel fideicõmiſſa in vita tantum feudatarij, vel grauati obnoxia dicuntur, decif.16.nu.1.& 5.

Feuda antiqua excluſis omnibus deſcendentibus, & agnatis committentis crimen læſæ Maieſtatis confiſcantur, decif.29.num.4.

Feudatarius ex pacto, & prouidentia dicitur vſufructuarius, decif.31.num.29.

Feudatarius habet feudum ex pacto, & prouidentia, vel mixtum, vt poſt mortem ſuam reſtituat proximiori vocato ad inſtar fideicommiſſi, decif.43.nu.76.

Feudatarius reſpectu vltimo morientis poteſt eſſe de collateralibus, & reſpectu primi acquirentis de deſcendentibus, decif.43.nu.93.

Feudum receptum pro te, & hæredibus de tuo corpore legitimè deſcendẽtibus cum clauſula iuris francorum dicitur ex pacto, & prouidentia, decif.16.num.6. contra vt dicatur mixtum, nu.7.

Feudum in forma ſtricta non poteſt à feudatarijs elargari etiam authoritate Regia in præiuditium vocatorum in inueſtitura, decif 16.nu.8. niſi fuiſſet primus acquiſitor, num.9. cum conſenſu Regis viui, nu. 19. & non mortui ex cap. volentes, nu.12. ampliatur, nu.10.

Feudum relictum ſecundogenito præſumitur in compenſationem vitæ, & militiæ, decif 31.nu.9.

Feudum facta refutatione non dicitur amplius refutantis, ſed refutata ij, decif.43.nu.4.

Feudum mortuo naturaliter refutante deuoluitur ad refutatarium proximiorem, decif.43.nu.5.

Feudum conceſſum pro ſe ſuiſquè hæredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus in perpetuum dicitur hæreditarium, decif.43.nu.10.

Fideicommiſſarius nõ poteſt inhibere venditionem fideicõmiſſi durante vita ipſius grauati, decif.16.nu.4.

Fideicõmiſſum inducitur ex prohibitione alienationis contemplatione certarum perſonarum, decif.39, nu.27.

Fideiuſſor qui renuntiauerit exceptioni diſcuſſionis ad quẽ pecuniæ non peruenerint poſſet officium iudicis implorare vt ſuis expenſis principalis exentiatur, & interim iuditium ſuperſederi, decif.39. nu.21.

Filia pro legitima non habet bona patris hypotecata, decif. 45.nu.11. declara, nu.12.

Filia dotata nõ minuit ſemiſſem legitimæ, decif.45.nu.34.

Filiatio eſt difficilis probationis, decif.35. nu.38. & probatur præſumptionibus, & coniecturis, num.39. etiam in vulgo conceptis, nu.40.

Filiationis præſumptiones, & coniecturæ, decif.35.nu.41. 42.43.44.45.46.47.48.49.50.& 51.

Filiæ patre viuente non habent aduerſus eum actionem pro legitima, vel dote ſecundum paraggium, decif.45.nu.9.

Filiæ renuntiantes nõ minuunt ſemiſſem legitimæ, ſed earũ portiones capacibus increſcunt, decif.45.nu.32.

Filij illegitimi non habent ſuccedere in feudis, decif.43. nu. 42. nec deſcendentes ex eis etiam illegitimi, & naturales, num.43.

Filij nati ex matrimonio putatiuo debent reputari legitimi & ſucceſſibilis etiã quod poſt eorum natiuitatem, idem matrimonium fuerit declaratum illegitimum, decif.43. num.45. etiam in feudis, nu.46. fundamentum, nu.47. declara, num.50. (nu 57.

Filius ſequitur conditionem matri, quò ad ſtatum, decif.3.

Filius ancillæ iure diuino fauorabilis, decif.3.nu.75.& 78.

Filius ex propria ancilla ſuſceptus dicitur naturalis non autem ſpurius, decif.3.nu.80. (8.

Filius viuo patre dicitur inueſtitus de feudo, decif.35. nu.

Filius ſufficit naſci, licet ſtatim moriatur, vt purificata dicatur conditio ſi ſine filijs, decif.37.nu.5. ac etiã ſi fuiſſet natus in ſexto, vel octauo menſe, nu.7.

Filius in dubio præſumitur natus potius in nono, quàm in ſexto, vel octauo menſe, decif. 37.nu.8. (23.

Filius eſt in primo gradu, & neptis in ſecundo, decif.43.nu.

Fiſcus in crimine priuato nullam habet actionem, decif.41. num. 10. (nu.3.

Forma nõ ſeruata etiam in minimo actus corruit, decif.21.

Formæ omiſſio etiã in modicis vitiat actum, decif.44.nu.6.

Fori remiſſio cadit inter conſtitutos ſub eodem Principe, decif.49.num. 15.

Fori remiſſio fit in grauiſſimis criminibus non autem in leuibus, decif.49. nu. 23

Forus acquiritur ex tribus, decif 49.nu.7.

Frater vtrinquè coniunctus, vel conſanguineus tenetur dotare ſororem in ſubſidium, decif.4.nu.19.

Fuga eſt licita ex ſola ſuſpitione accuſationis, vel inquiſitionis, decif 19.num.3.

Fuga purgatur ex ſpontanea præſentatione, decif.19.nu.4.

Fugæ inditiũ tollitur qualibet coniectura rationabili, decif. 19. num.2.

G.

Generalis diſpoſitio non comprehendit caſum dotis in ſpecie priuilegiatum, decif.4.nu.33.

Genitiuus eorum importat dominium, decif.14.nu.4.

Germinatio qualiter fiat, decif.13.nu.7.& 24.

Germinatio operatur, vt omnes participes nauis, & mercium habeant concurrere ad impenſas, decif.13.nu.9.

Gloſæ authoritas præualet Alex. decif.4.nu.32.

Gloſſ. fin. l. tale pactum, ff. de pact. habet locum in omni materia etiam rigoroſa, decif.37.nu.13.

Gloſſ. l tale pactũ, ff. de pact. procedit etiã in ſtatutis, decif. 40. nu. 29. & in omni materia etiam rigoroſa, nu. 30.

Grauatus in extimatione non eſt audiendus elapſo anno, decif.15.num.84.

Grauatus eſt dominus rei fideicommiſſariæ eius vita durante, decif.16.num.3.

H.

Hæredes tutoris, vel curatoris tenentur de dolo, & lata culpa demum lite conteſtata cum defuncto, vel quando fuiſſent effecti locupletiores, decif.27.nu.16.

Hæreditas non debet auferri ei cui teſtator dari iuſſerit, decif.3 num.1.

Hæres poteſt contrauenire alienationi feudi illegitimæ factæ per defunctum, deciſ.2.nu.10. intellige vt procedat in alienatione facta ſine conſenſu domini non autem ſine conſenſu ſucceſſorum, nu.11. (ſeq.
Hæres non erit filius ancillæ declaratur, deciſ.3.nu.70. &
Hæres poteſt ex inuentario bona propria eximere, & dolere tamquam ex errore poſita, deciſ.14.nu.32.
Hæres habens tantundem in bonis etiam confecto inuenta, no tenetur quatenus vires hæreditariæ ſuppetunt, deciſ. 16.num.20.
Hæres cum beneficio inuentarij poſſet ſoluere creditori primo venienti, & liberari, deciſ.16.nu.25.
Hæres non prohibetur agere contrauenieus præcepto teſtatoris niſi fideicōmiſſarius declarauerit velle ſuccedere, deciſ.26.num.8.
Hæres matris non poteſt contrauenire facto eius etiam confecto inuentario, deciſ.28.nu.8.
Hæres non poteſt contrauenire facto defuncti etiā quod defunctus non tenebatur de euictione, deciſ.28.nu.9.
Hæres non poteſt contrauenire facto defuncti etiam quod velit bona relaxare, deciſ.28.nu.10.
Hæres poteſt contrauenire facto defuncti conſentientis alienatione, ſed non alienantis, deciſ.28.nu.11.
Hæres fideiuſſoris non poteſt conueniri non diſcuſſo tutore, deciſ.39 nu.17.
Hæres ſufficiet eſſe capax poſſeſſionis licet non dominij ad obtinendum in interdicto vti poſſidetis, deciſ.42.nu.4.
Hæres non tenetur (ſecundum aliquos) approbare factum defuncti in feudo antiquo, deciſ.43.nu.90.
Hæres particolaris poteſt capere legatum propria authoritate, deciſ.48.num.19.
Hæreſis vbiquè locorum proceſſatur, & punitur coram pluribus, & diuerſis iudicibus, deciſ.48 nu 4.ratio, nu.21.
Hypotecaria tollitur longiſſima demū præſcriptione, deciſ. 9.num.6.
Hypoteca tacita mulieris pro dote præfertur omnibus alijs creditoribus, deciſ.28.num 4. (7.
Homicidij tractatus eſt difficilis probationis, deciſ.40.nu.
Homicidium præſumitur cōmiſſum magis ex propria inimicitia quàm alterius mandato, deciſ.38.nu.12.& 16.

I.

IDentitas vel pluralitas eſt probanda ab eo qui in ea ſe fundat, deciſ.3.nu.52.
Identitas perſonæ teſtis debet conſtare per nomen, & cognomen, deciſ 40.nu.19.
Ignorantia in facto proprio de recenti eſt intollerabilis, deciſ 3.num.47.
Ignorantia præſumitur nō probata ſcientia, deciſ.19.nu.1.
Ignorantia præſumitur, deciſ.47.nu.29.
Illatio non fit ex diuerſis, deciſ.49.nu.22.
Inciſio arborum ſpectat ad dominos, & poſſeſſores rerum ſuarum, deciſ 6.nu.8.
Inditia ad torturā ſunt Iudici arbitraria, deciſ.40.nu. 44.
Inditia mandati ad occidendum plura, deciſ.40.num.88. 90. & 95.
Inditium quodlibet remotum probari conuenit duobus teſtibus, deciſ.40.nu.82.
Inducta ad augumentum nō debent operari diminutionem, deciſ.3.nu.124.& deciſ.47.nu.32.
Ingenuitas probatur per fidem baptiſmatis, deciſ.3.nu.56.
Ingreſſæ monaſterium renunciantes non poſſunt dici enormiter læſæ cum paupertatem profiteantur, deciſ.45.nu. 3.amplia, num.4.
Ingreſſæ bona tranſeunt in monaſterium bonorum capacem in communi, deciſ 45.nu.13.
Ingreſſus religionem incapacium non minuit ſemiſſem legitimæ, deciſ.45.num.33.
Inhibitio notificata parti tantum, & non Iudici non operatur actorum nullitatem, deciſ.47.nu.14.
Inhibitoria notoriè iniuſta non operantur geſtorum nullitatem, deciſ.47.nu.14
Inimicitia debet eſſe capitalis vt faciat inditium, deciſ. 12.num.16.
Inimicitia non facit inditiū quando offenſus habebat plures inimicos, deciſ.38.nu.17.
Inimicitia varia non attenditur quando conſtat de delinquente, deciſ.40.nu 70.
Inimico non creditur etiam cum tortura, deciſ.19.num.7. amplia, nu.8.9.& 10.
Inimicus affinis mei eſt meus inimicus, deciſ.40.num.18.
Iniuriarum crimen eſt priuatum, deciſ.19 nu.12.
Iniuſtitia, & grauamen nullū maius quam nullitas, deciſ. 47.num 6.
Inſtantia in ciuilibus poteſt per Principem prorogari, & perempta reſtaurari, deciſ.15.nu.38. ſecus in criminalibus ſecundum aliquos, num.39.
Inſtrumenta non probant niſi dato termino ad reprobandum, deciſ.44.num.11.
Inſtrumentum reddit rem notoriam, deciſ.3.nu.51.
Inſtrumentum nominis non ſufficit oſtendi niſi adiungatur alia demonſtratio, ſeu ſignum, deciſ.3.nu.53.
Inſtrumentum regulariter reprobatur in illa parte tantum in qua eſt infectum, deciſ.7.nu.8.
Inſtrumentum non probat non dato termino ad reprobandum, deciſ.14.nu.15.declara, nu.16.
Inſtrumentum publicum admittitur cōtra præſumptionem iuris, deciſ.14 num.13.
Interuſurium ſoluitur loco ſortis irrepetibilis, deciſ 5.nu.8.
Interuſurium ſolutum abſquè ſorte repeti poſſet tamquam intereſſe, deciſ.5 nu 9.
Inuentarium probat non extare bona libera in hæreditate, deciſ 4 nu.27.
Inuentarium conſeruat iura hæredis in eo ſtatu in quo erant ante aditam hæreditatem, deciſ.14.nu.41.
Inuentarium probat bona extare, vel non, deciſ.27.nu.4.
Inuentarium probat bona extare in hæreditate, deciſ.39. num.18.
Ioan. Franc. Aponte, & eius opera laudantur, deciſ.43. nu.5.& 39. & deciſ.21.ſub nu.14. & deciſ 31.nu.4. & deciſ 39.nu 6.& deciſ.46 nu 3.
Iudex ſecularis cogere poteſt creditorem vt deſiſteret ab exactione vſurarum, & iuramentum non relaxaret, deciſ. 7.num.4.
Alij contra vt fiat exequutio præſtita fideiuſſione de detinendo pecuniam loco depoſiti, nu.5. niſi fuerit petita abſolutio à iuramento, num.6.

Index prætermittens informationem veritatis tenetur in ſindicatu, deciſ. 13. nu. 4.
Index poteſt informari de ſtilu in camera, deciſ. 12. nu. 7.
Index exequtionis ſententiæ non debet cognoſcere de eius iniquitate, deciſ. 13. nu. 27.
Index in arbitrarijs non poteſt inferre torturam, deciſ. 19. num. 21. licet poßet arbitrari pænam vſque ad mortem incluſiue, nu. 22.
Index poteſt cogere partes ad litem conteſtandam, deciſ. 23. num. 13.
Index per tranſitum adulteriora videtur deciſiße, deciſ. 46. nu. 53. declara, nu. 54.
Index integerrimus difficulter debet declarari ſuſpectus, deciſ. 47. nu. 17. & 27.
Index non poteſt recuſari poſt litem conteſtatam, deciſ. 47. num. 18. declara, nu. 28. & 29.
Index decidens in ſimili cauſa debet declarari ſuſpectus, deciſ. 47. num. 19.
Index habens conſimilem cauſam cauſæ aduerſarij poteſt recuſari, deciſ. 47. nu. 20. ratio, nu. 21.
Index poſſet exſtari iuramento ad probationem cauſæ ſuſpitionis ſi non ſapiunt crimen, vel infamiam, deciſ. 47. num. 22.
Index quibus verbis vtatur in ſententia grauaminis, vel appellationis, deciſ. 47. num. 23.
Index poteſt recuſari ex cauſis maioribus, vel ſimilibus expreſſi in iure arbitrio iuſdicentis, deciſ. 47. num. 27.
Index à quo dicitur ſuſpectus grauamine declarato, deciſ. 49. num. 18.
Index à quo ſi fuerit mutatus, vel aliter remota eſſet ſuſpitio poſſet redire cauſa ad inferiorem etiã declarato grauamine, deciſ. 49. num. 20. (nu. 25.
Iudicis debent coniunctim proferre ſententiam, deciſ. 15.
Iudicis arbitrium quale debeat eſſe in ſupplemento legitimæ, deciſ. 9. num. 13.
Iudicis arbitrium quale debeat eße in aſſignando legitimã filijs quibus fuiſſet relictum legatum in pecunia, deciſ. 45. num. 36. 37. 38. & 39. (nu. 42.
Iudicis factũ dicitur factũ partis, deciſ. 46. n. 41. declara,
Iuditium vbi ceptum eſt ibi finiri debet, deciſ. 49. num. 5. declara, num. 14.
Iuditium etiam exequtiuum debet cõſtare ex tribus perſonis, deciſ. 8 nu. 19.
Iuramentum præſtitum per actorem detectũ falſum in aliquibus partitis totum præſumitur tale, deciſ. 7. nu. 10.
Iuramentum in litem defertur contra doloſè adminiſtrantem, deciſ. 13. num. 12. (23. nu. 3.
Iuramentũ non poteſt tollere enormiſſimã læſionem, deciſ.
Iuramentũ interpoſitũ in contractu vẽditionis facit præſumere omnes ſollemnitates interueniſſe, deciſ. 44. nu. 30.
Ius primogenituræ non eſt ceſſibile, deciſ. 1. num. 25. contra, num. 30.
Ius canonicum abhorret concubinatum propter continuum peccatum, deciſ. 3. nu. 63.
Ius ciuile loquens de natis ex concubitu hodie facillimè trabitur ad natos ex ſoluto, & ſoluta, deciſ. 3. nu. 64.
Ius ſuccedendi eſt ſeparatum à filiatione, et legitimatione, deciſ. 3. num. 114.
Ius ex cauſa non deducta poterit noniter deduci licet ex prima ſuccubuerit proponens, deciſ. 3 num. 160.
Ius ſuperueniens lite pendente ex cauſa de præterito iuditium conualidat, deciſ. 39. nu. 19.
Ius primogenituræ, ſeu proximitatis inſpicitur tempore refutationis, & non tempore mortis Baronis, deciſ. 43. num. 1. contra, nu. 21. & ſeq.
Ius ſpe probabili quæſitum dat cauſam iuſtæ querelæ ſi veniret auferendum, deciſ. 43. nu. 73.
Ius canonicum non ſeruatur in terris imperij etiam inter clericos, deciſ 47. num. 25.
Iuſtus lætabitur cum viderit vindictam, & manus ſuas lauabit in ſanguine peccatorum, deciſ. 40. num. 99.

L.

LAudi reductio ad arbitrium boni viri ex enormiſſima læſione peti poteſt, deciſ. 23. num. 1. ampliatur, nu. 2. 4. & 5.
Laudi reductio ad arbitrium boni uiri nulla cautela aufugi poteſt, deciſ. 23. num. 6. etiam ſi fuiſſet compromiſſum certa pæna vallatum, nu. 7.
Laudum prolatum extra tempus à partibus præfixum in compromiſſo eſt nullum, deciſ. 23. nu. 18.
Laudum dicitur nullum omnibus in compromißo deductis non diffinitis, deciſ. 23. num. 18.
Laudum dicitur nullum ſi res non deducta in compromißo fuerit diffinita, deciſ. 23. nu. 19.
Legatarius certæ rei non poteſt propria authoritate legatũ accipere, deciſ 48. num. 2. ratio principalis, & finalis, nu. 3. & aliæ rationes impulſiuæ, nu. 5. & 7.
Legatarius poterit propria authoritate occupare legatum vbi eßet periculum in mora, vel ipſum legatum dilationem non admitteret, deciſ. 48. nu. 15. exempla, nu. 16.
Legati ſubſtantiæ, vel præſtationi quando cenſeatur appoſita certa ætas, ſeu alia conditio, deciſ. 9. nu. 38. & 39.
Legatum minus legitima agnoſcens ſine proteſtatione ſibi non præiudicatur quo minus legitimæ ſupplementũ peti poſſet, deciſ. 9. nu. 3.
Legatum annuatim ſoluendum debetur à die mortis, deciſ. 9. num. 35.
Legatum relictum pro maritaggio debetur ſequuto matrimonio ſpirituali, deciſ. 30. nu. 3.
Legatum relictum filiæ pro maritaggio præſumitur relictũ cum dote de paraggio ei debita, deciſ. 31 num 3.
Legatum relictũ creditori ex cauſa neceſſaria videtur animo compenſandi, deciſ. 31. nu. 8.
Legatum eſt ſtrictè interpretandum, deciſ. 37. nu. 17.
Legatum eſt donatio, deciſ. 45. nu. 46.
Leges loquentes de legitimis locum habent etiam in legitimatis per reſcriptum, deciſ. 3. nu. 15.
Leges poſteriores ſupplentur per priores, deciſ. 43. nu. 33.
Legis veteris præcepta inditiaria ſucceſſu noui teſtamenti abierunt, deciſ 3. nu. 73. & 74.
Legiſlator videtur diſponere de eo quod interrogatus veriſimiliter diſpoſuiſſet, deciſ 46. nu. 28. (nu. 35.
Legitima filijs legitimis, & naturalibus debetur, deciſ. 3.
Legitima qua petatur actione, deciſ. 9. nu. 8.
Legitima quanta ſint filiorum, deciſ. 9. nu. 14.
Legitima non debet defraudari, deciſ. 9. nu. 31.

Legitima reijcit onus per quod diminuitur, deciſ.9.nu.33. ratio, nu.34.

Legitima non recipit aliquod onus, deciſ.39.nu.30.

Legitima eſt quota bonorum, deciſ.45.nu.17.

Legitima debetur ſuper ſingulis rebus hæreditarijs, deciſ. 45.num.18.

Legitima extimatur inſpecto patrimonio tempore mortis teſtatoris, deciſ.54.nu.30.

Legitima eſt tertia, vel legitima bonorũ, deciſ.45.nu.31.

Legitima eſt æs alienum, deciſ.45.nu.47.

Legitimandi quoſcumque poteſtas conceſſa Comiti palatino operatur vt cenſeatur data facultas legitimandi etiã filios clariſſimarum perſonarum, deciſ.3.nu.135.

Legitimati per reſcriptum veniunt appellatione deſcendentium maſculorum, deciſ.3.nu.27. (3.nu.91.

Legitimati dicuntur legitimi, & fœminas excludũt, deciſ.

Legitimatio perſonæ requiritur in quocumq; iuditio etiam exequutiuo, deciſ.1.nu.21.

Legitimatio per reſcriptum eſt nulla non adhibito patris conſenſu, deciſ.3.nu.28. declara, nu.32. & 33.

Legitimatio ſubreptitia eſt nulla, deciſ.3.nu.38.

Legitimatio non annullatur propter qualitatem ancillarem ſuppreſſam in reſcripto, deciſ.3.nu.58. ratio, nu.59.

Legitimatio per reſcriptum eſt ſubſidiaria, & extraordinaria, deciſ.3.num.60.

Legitimatio per ſubſequens matrimonium conceditur nato ex ancilla, deciſ.3.nu.61.

Item & legitimatio per oblationem curiæ, nu.62.

Legitimatio per reſcriptum dicitur fauorabilis, & extendenda, deciſ.3.nu.115. (nu.116.

Legitimatio vera non requirit cauſæ cognitionem, deciſ.3.

Legitimationis in reſcripto non eſt neceſſe, vt expreſſe dicatur poſſe ſuccedi, ſed ſufficiet quod natalibus reſtituatur, deciſ.13.nu.13.

Legitimationis cauſæ quæ à Principe aſſignari ſolẽt, deciſ. 3.num.119.

Legitimationis in reſcripto debet fieri mẽtio de ſubſtitutis, deciſ.3.nu.147. contra, nu.148. prior opinio limitatur, num.149. & 151.

Legitimatus per reſcriptum in nihilum differt à filijs legitimè natis, deciſ.3 num.6.

Legitimatus per reſcriptũ poteſt ſuccedere in omnibus ſucceſſionibus in quibus ſuccedunt legitimi abinitio, deciſ. 3.num.7.

Legitimatus per reſcriptum agnaſcitur patri, & omnibus agnatis, & cognatis ipſius, & reciprocam habent ſucceſſionem, decis.3.nu.8. Etiam quod agnati non conſenſerint legitimationi, num.9. ac etiam quod non fuiſſent citati, nu.10. extenditur nu.11. & 12.

Legitimatus per reſcriptum poſſet ſuccedere tamquã proximior excluſis alijs agnatis, & cognatis legitimè natis, ac ſi de legitimo matrimonio verè natus, & procreatus eſſet, deciſ.3.num.14.

Legitimatus per reſcriptum dicitur verè, & propriè legitimus non autem fictè, deciſ.3.nu.16.

Legitimatus per reſcriptum Principis excludit etiam ſubſtitutum ſub conditione ſi inſtitutus, vel alius mori contingerit ſine filijs legitimis, & naturalibus, deciſ.3.nu. 23. ampliatur, nu.24.

Legitimatus per reſcriptum admittitur etiã iniuncto fideicommiſſo ſub conditione ſi ſine filijs legitimè natis, vel de ſuo corpore legitimè deſcendentibus decederet, deciſ. 3.num.25.

Legitimatus per reſcriptum non excludit ſubſtitutum ſub conditione ſi grauatus decederet ſine filijs legitimis, & naturalibus ex coniectura mente teſtatoris, deciſ.3. num.87. veluti nobilitas teſtatoris, nu.88. & excluſio propriarum fœminarum propter maſculos, nu.89. contra, num.90. 96. & ſeq.

Legitimatus expreſſe antiquis natalibus reſtituitur dicitur nobilis ſi eius pater erat nobilis, deciſ.3.nu.106.

Legitimatus vt ſuccedat agnatis, et cognatis requiritur, vt expreſſe dicatur in reſcripto legitimationis, deciſ.3.nu. 120. declara, nu.121. 122. & ſeq.

Legitimatus præteritus habet ius dicendi nullum, & contra tabulandi, deciſ.3.nu.125.

Legitimatus per reſcriptum rumpit teſtamentũ ſicut verè legitimus, deciſ.3.nu.126. Et habet querelam in officioſi teſtamenti, nu.127.

Legitimatus ad bona quecunquè, & ad quoſcunquè honores admittitur ad emphiteuſim eccleſiaſticam, deciſ.3. num.134.

Legitimatus excludit ſubſtitutũ quandò legitimationi conſenſiſſet, vel citatus fuiſſet, deciſ.3.num.141. contra, num.142. prior ſententia reſtringitur, num.143. 144. 145. & 146.

Legitimatus ad maiora multo magis cenſetur ad minora legitimatus, deciſ.3.num.150.

Legitimatus per ſubſequens matrimonium ſuccedit in feudo recepto pro te, & hæredibus de tuo corpore legitimè deſcendentibus, deciſ.15.nu.52.

Legitimæ ſupplementum peti poteſt contra hæredes vniuerſales, deciſ.9.nu.1.

Legitimæ ſupplementum peti poſſet etiam quod pater prohibuiſſet filium plus petere, vel habere, deciſ.9.nu.2.

Legitimæ ſupplementũ præſcribitur ſpatio triginta annorum, deciſ.9.nu.4. ratio, nu.5. 6. 7. 8. & 9.

Legitimæ pro ſupplemento ſunt bona patris hypotecata, deciſ.9 nu.5. contra, nu.7.

Legitimæ ſupplementum fieri debet retento legato relicto pro ipſa legitima, deciſ.9.nu.10.

Legitimę ſupplementum fit ipſo iure etiam filio non petente, deciſ.9.nu.12.

Legitimæ ſupplemẽtum debetur cum fructibus à die mortis teſtatoris etiam nulla mora hæredis interueniente, deciſ.9 nu.15.

Læſæ Maieſtatis crimen non committitur ex priuato odio, deciſ.41.nu.7. & præſumitur ex priuato odio ſequuta offenſa, num.8.

L.1.C.de natur.lib. hodie eſt correpta, deciſ.3.nu.68.

L.1.neq; mater C.de iure dotiũ declaratur, deciſ.4 nu.31.

L.hæreditatum ff.ad l.falcid procedit ſecundũ aliquos tantummodo in ratione legis falcidiæ, deciſ.9.nu.22.

L.barbarius ff. de off. præt. procedit in officio authoritate, & vtilitate publico, ſecus in officio authoritate, & vtilitate priuato, deciſ.10.nu.5.

L.fin.C.arbitr.tut.declaratur, deciſ.14.nu.28. 29. & ſeq.

L.in rebus C.de iure dotium declaratur, deciſ.15.nu.94.

L. ſi contendat, ff. de fideiuſſ. remedium intentans officitur reus, deciſ.32.nu.7.
L. repetitio, ff. de cond.indeb.caſus, deciſ.50.nu.1.
Lex vbi eſt clara nō datur dubitationi locus deciſ.1.nu.32.
Lex odit ſpurium, deciſ.3.nu.4.
Lex vna declarat aliam, deciſ.15.nu.37.
Lex declarans intelligitur ſecundum terminos legis declarate, deciſ.43.nu.32.
Libertus idoneus teſtis contra alios præter patronum, deciſ.40.num.91.
Libri hæreditarij ſunt communes cum hæredibus particularibus, & legatarijs, deciſ 32.nu.2.
Libri hæreditarij penes tutorē ſunt edendi ſiue petens fuerit actor ſiue reus, deciſ.32.nu.3.
Libri tutelares ſunt proprij pupillorum, deciſ.32.nu.4.
Licentia regia requiritur in interpoſitione ſecundorum decretorum ſuper feudalibus, deciſ.15.nu.6.
Linea primogeniti durante non habet locum linea ſecundogeniti, deciſ.43.nu.55.ratio, nu.96.
Liquidatio debet fieri citato reo, deciſ.13.nu.16.
Liquidatores veri ſunt ius dicentes, deciſ.13.nu.19.
Literæ manutentionis poſſeſſionis expediuntur viceregiæ, deciſ.6.nu.26.
Litigioſa res efficitur per ſolam citationem in actione reali vbi petitur res ratione dominij, vel quaſi directi, vel vtilis, deciſ.39.nu.11.
Litigioſa res efficitur demum lite conteſtata in actione perſonali in rem, deciſ.39.nu.12.
Litigioſa nō fit res ex cauſa dotis alienata, deciſ.46.nu.60. vel ex cauſa neceſſaria de præterito, nu.61.
Litigioſi vitium non inducitur ex alienatione facta ex cauſa dotis, deciſ.39.nu.4. ſiue dos conſtituatur, ſiue reſtituatur, num.5.
Litigioſi vitium non inducitur ex alienatione neceſſaria, deciſ.39.num.6.
Litigioſi vitium nō contrahitur ex actione perſonali, deciſ.39.num.9.nec ex actione hypotecaria ad rem aliquam, num.10.
Litis conteſtatio in cauſis ſummarijs quo pacto fiat, deciſ.39.num.13.
Litis conteſtatio non inducitur per libelli præſentationem, deciſ.39.nu.14.ſ.d per termini bationem, nu.15.
Litis cōteſtatio in creminalib⁹ qualiter fiat, deciſ.49.nu.6.
Ludouicus à Paramo, & eius opera commendatur, deciſ.49.num.4.
Luſor non eſt idoneus teſtis quādo contra eum eſſet probata conſuetudo ludendi tēpore depoſitionis, deciſ.40.nu.30.

M.

Magna Regia Curia Regni Siciliæ ſubſtinet perſonam Principis, deciſ.6.nu.15.
Magna Regia Curia eſt mater æquitatis, deciſ.7.num.13.
Magna Regia Curia detecta medica falſitate in ſubſtātialibus ſolet reos grauiſſimorū criminum in iuſtitiam remittere, deciſ.12.num.22.
Magna Regia Curia in feudalibus habet iuriditionem coniunctim, & non in ſolidum, deciſ.15.nu.4.
Magna Curia concurrit cū ordinaria loci, deciſ.15.nu.99.
Magna Regia Curia ſemper odit præſcriptiones vti mater veritatis, & æquitatis, deciſ.28.nu.20.
Mala fides primi emptoris tranſit in hæredem vniuerſalē, deciſ.44.nu.32.non autem in ſingularem, nu.33.
Mandans non poſſet moleſtari niſi conſtito contra mandatarium, deciſ.19.nu.18.declara, nu.19.& 20.
Mandans puniendus eſſet de conſilio Iudicis arbitrio quando mandatarius homicidium eſſet aliàs facturus, deciſ.38.num.13.
Mandatarij duo faciunt inditium ad torturam contra mandantem quando fuerint conteſtes circa idem mādatum, deciſ.38.num.1.ratio, num.2.ſecus ſi fuiſſent ſingulares, num.3.
Mandati fines cuſtodiendos, deciſ 49.nu.8.
Maritus eſt dominus rerum dotalium, deciſ 15.nu.93.
Maritus contriſtatur ex ſecundis nuptijs, deciſ.37.nu.15.
Maſcard. Calepinus probationū dici poteſt deciſ 40.nu.3.
Maſculinitatis repetitio enixam teſtatoris voluntatem de bonis in familiam conſeruandis oſtendit, deciſ.3.nu.18.
Maſculinitatis qualitas nō cenſetur repetita in oratione diuerſa, & capitulis penitus ſeparatis, deciſ.3.nu.167.
Maſculus in feudis cum clauſula iuris francorum eſt fæminæ præferendus, deciſ.35.nu.30.licet in allodijs ſuccedere habeant æqualiter, nu.31. (36.n.10.
Maſculus iure cōmuni pro ciuilibus carcerari poteſt, deciſ.
Mater tenetur in ſebſidium dotare, deciſ.4.nu.15.
Mater tutrix ex adminiſtratione præſumitur ſibi ſoluiſſe de dotibus, deciſ.5.nu.37.declara, nu.39.& 40.
Mater tutrix durante tutela poteſt agere ad repetitionem dotium, deciſ.5.nu.41.
Mater non repetit alimenta filio præſtita intra trienium etiam quod fuerit proteſtata, deciſ.46.nu.39.
Matrimonium illico cōtractum per vxorem inculpatam de viricidio eſt graue inditium, deciſ.40.nu.74.
Meliorationes de quibus conſtaret in proceſſu etiam illiquidæ impediunt fieri reſtitutionem rei, deciſ.1.nu.2.etiā oblata fideiuſſione, nu.3.contra, nu.8.
Meliorationes maximæ ſtante paupertate partis nō poſſunt impedire reſtitutionem rei, deciſ.1.nu.11.
Meliorationes debent eſſe vtiles, vel neceſſariæ, vt impediant reſtitutionem feudi, deciſ.1.nu.12.
Meliorationes debent fieri in re non extra rem, vt ipſius impediant reſtitutionem, deciſ.1.nu.13.
Mercatorū in cauſis conſideratur æquitas, deciſ.50.nu.20.
Meretrix admittitur in teſtem in crimine læſæ Maeſtatis, deciſ.40.num.14.
Minæ dubiæ, & æquinocæ deberent potius interpretari de iuris vindicta, deciſ.38.nu.18.
Minæ vt faciant inditium debent eſſe in ſpecie prolatæ, & inde ſequi delictum minatū in eadem ſpecie, vel ſaltim tale, quod poſſet cōprehendi ſub verbis minantis, deciſ.38.nu.19. Et prolatæ à ſolito minas exequi, nu.20.
Minæ non faciunt inditium quando occiſus habebat alium inimicum, deciſ.38.nu.21.
Mobilia præſumuntur longo tempore, deciſ.16.nu.24.
Monaſterium ingreſſure habent facultatem diſponendi de rebus proprijs, deciſ.45.nu.8.
Mora vt contrahatur in die incerta debet præcedere interpellatio, deciſ.26.nu.3.

Mortis mentio vbi ſit in dubio intelligitur de naturali non de ciuili, deciſ. 43. nu. 28. maximè vbi mors ciuilis non operatur eumdem effectũ quem mors naturalis, nu. 29.

Mulier pro ciuili cauſa carcerari non poteſt de iure communi, deciſ. 36. nu. 11. & 13.

Mulier ſolet obligari in bonis tantum, deciſ. 36. nu 37.

Mulieres ligantur ſtatutis terrarum generaliter, vel indiffinitè prolatis niſi ſpecialiter inueniãtur exceptæ, deciſ. 36. num. 12.

Mulieri conceditur reſtitutio in integrũ in actionibus pendente iuditio, & in extraiuditialibus ex iure communi, & Regni, deciſ. 14. nu. 33.

Mutatio animi non præſumitur, deciſ. 34. nu. 7.

N.

NEceſſitas requiritur in alienatione rerum Eccleſiæ, deciſ. 44. num. 24.

Neceſſitatis caſus plures remiſſiuè, deciſ. 4 num. 39.

Negatiua probatur per inſpectionem inſtrumentorum, & actorum, deciſ. 3. nu. 29.

Negatiua probatur ex lectura actorum, deciſ. 4. nu 27.

Negatiua loci, & temporis conuincit falſitatem, deciſ. 13. num. 21.

Negatiua probatur per acta cauſæ, deciſ 47 nu. 1.

Negligentia prædeceſſoris in beneficio non debet ſucceſſori præiudicare, deciſ. 18. nu. 12.

Negotiorum geſtor non tenetur ad vſuras vſurarum, deciſ. 10. num. 10. nu. 11.

Nepos non debet eſſet melioris conditionis filio, deciſ. 37.

Neptis poteſt petere legitimam ex perſona propria vita functa eius matre ſuperſtite auia, deciſ. 11. nu. 18. etiã quod mater præmortua fuiſſet dotata, num. 19. & cum iuramento renuntiaſſet bonis dotantis, nu. 20. ac etiam quod concurreret cum auunculo, nu. 21.

Neuizza. conſ 99. declaratur, deciſ. 3. nu. 92.

Notarij error circa expreſſionem nominis non debet partibus nocere, deciſ. 15. nu. 45.

Notarius poteſt extendere clauſulam conſtituti iuxta propriam conſuetudinem, & ſtilum, deciſ. 14. num. 10. & poſſet cuilibet inſtrumento ad ſcribere clauſulam conſtituti, num. 11.

Notarius ex ſuo capite non poteſt ſcribere quid ſubſtantiale, vel accidentale, ſed de omnibus debet eſſe rogatus, deciſ. 14. num. 12.

Notarius poteſt ſcribere ea quæ ſunt de natura conſuetudine, & ſubſtantia contractus etiam ſi à partibus non exprimantur, deciſ. 14. num. 12.

Notoria iniuſtitia non dicitur ſi habet aliquam offuſcationem, deciſ. 10. nu. 9.

Notorium offuſcatũ perdit effectus notarij, deciſ 3. nu 84.

Notoriũ vt dicatur requiritur declaratoria, deciſ. 3. nu. 85.

Notorium non dicitur aduerſus quod aliquid obijcitur etiã probabile, deciſ 6 num. 14.

Notorium factum non dicitur habens aliquam dubitationem, deciſ. 10. nu. 8.

Nouerca ſolet odio proſequi eius priuignos, deciſ. 3. nu. 41.

Nullitas poteſt proponi incidenter etiam in exequutiuis, deciſ. 2. nu. 5. & tunc nõ eſt neceſſarius ordo iuditiarius, nec ſententiæ prolatio ſuper ea, num. 6.

Nullitas teſtamenti proponi poteſt principaliter per modũ agendi, deciſ. 11. num. 3. & incidenter excipiendo, vel replicando, nu. 4. etiam in iuditio exequutiuo, nu. 5.

Nullitas poteſt proponi conditionaliter, deciſ. 11. nu. 13. ratio, num. 14.

Nullitas defectu terminorũ debet cognoſci ſeorſum à meritis, deciſ. 44 nu. 7. declara, nu. 8.

Nullitas tituli ſecundi decreti allegata per tertium in iuditio ſummario, vel exequutiuo cognoſci nõ poſſet, deciſ. 46. num. 58.

Nullitas defectu citationis debet cognoſci ſeorſum à meritis, deciſ. 47. num. 5.

Nullitatis proponendæ modus incidenter vtilior eſt, et frequentior, deciſ. 11. num. 6. effectus, num. 7. 8. 9. 10. 11. & 12. (nu. 17.

Nullum eſſe, vel factum non fuiſſe paria ſunt, deciſ. 13.

Numeratio ſpecierũ non reſtringit genus præcedens, deciſ. 13. num. 27.

Numerus pluralis eſt contentus duobus, deciſ. 40. nu. 29.

Nuntius debet referre citaſſe per affixionem in domo ſolitæ habitationis coram teſtibus, deciſ. 15. n. 28. declara, num. 85. 86. 87. & 88.

Nuntius præſumitur geſſiſſe offitium ſuum prout expediebat, deciſ. 15. nu. 89. & iuxta Iudicis mandatũ, nu. 90.

O.

OBligatio omnium bonorum mobilium ſtabilium præſentium, & futurorum eſt ſpecialis, deciſ. 4. nu. 48.

Obligatio omnis tollitur ſolutione eius quod debetur, deciſ. 13. num. 2. (nu. 25.

Obſeruantia cõmunis facit ius inter mercatores, deciſ. 13.

Odium domeſticũ inter virum, & vxorem eſt grauis coniectura contra vxorem de viricidio, deciſ. 40. nu. 80.

Odium vnius perſonæ non debet extendi ad aliam, deciſ. 49. num. 19.

Omne ſimile ſimile non eſt idem, deciſ. 47. num. 39.

Opinio crebior, & cõmunis in idem recidit, deciſ. 4. nu. 53.

Opinio tam iuſta, & equa non inuenitur quæ ſubtilibus, & coloratis rationibus non ſubuertatur, deciſ 4. nu. 55.

Opinio tam iuſta nulla poſſet inueniri quin ſubtilibus rationibus conuinci nequeat, deciſ. 36. nu. 42.

Opinio communis illa dicitur quæ melioribus fundamentis & rationibus fundatur, deciſ. 43. nu. 22.

Opinio etiam iuſtiſſima nulla inueniri poſſet quin coloratis, & ſubtilibus rationibus ſubuerti non poſſet, deciſ. 43. num. 85.

Oppoſitiones contra teſtes debent pleniſſimè probari, deciſ. 40. num. 12.

Oppoſitiones nõ dicuntur pendere finita inſtantia ſex menſium, deciſ. 46. nu. 51. declara, nu. 52.

P.

PActum perſonale non extenditur ad alias perſonas, deciſ. 1. num. 26.

Pactum valet vt in caſu moleſtiæ poſſet paciſcens vti interuſurijs ſolutis tertijs perſonis, deciſ. 8 nu. 7.

Pactum

Pactum perſonale non poteſt exequi contra tertium, deciſ. 8.num. 9.
Pactum in donatione adiectũ poßet teſtibus probari, deciſ. 24.nu. 2. & per ſcripturam priuatam, nu. 3. (46.
§. ſanctiſſimas auth. de alien. & emph. deciſ. 4.n. 45. &
§. luctus l. fin. de donationibus caſus, deciſ 14.nu 6.
§. de feudis conſt. iuſtitiarij nomen, & normam declaratur, deciſ. 15 num. 41. (n.42.
§ in feudalibus conſt. ſi quis poſt litẽ exponitur, deciſ 15.
§. ſed ſi emptor l. à diuo pio, ff. de re iudic. declaratur, deciſ. 15.nu. 58.
§. ſententiam Romæ l. à diuo pio, ff. de re iud. intellectus, deciſ. 15.nu. 102.
§. & ſi libellum cap. 1. de alien. feud. patern. permittens alienationem in proximè ſucceſſorum reſtringitur, & limitatur per cap. volentes, deciſ. 43.nu. 37.
§. quamuis l. ſi pæne, ff. de cond indeb. concordatur cum l. repetitio, ff. eod. primo aſpectu contraria, deciſ. 50.nu. 2. & 7.
Parentum appellatione aſcendentes tantummodo ueniunt, deciſ. 3.nu. 109 & 128.
Paria ſunt non præceſſiſſe extimationem, vel præceſſiſſe, ſed illegitimam, deciſ. 15.nu. 19.
Paria ſunt aliquid non fuiſſe factum, vel factum ſub conditione, conditione non adimpleta, deciſ. 21. nu 5.
Paria ſunt non fuiſſe factam refutationem, vel fuiſſe factam, & nullam eſſe, deciſ 43 nu. 35.
Paria ſunt ſcire, vel ſcire debere, deciſ. 50.nu. 13.
Participium promittens conuenit etiam ſexui fæminino, deciſ. 36 num. 1.
Pater filio naturali ſtipulari non poteſt, deciſ. 3 .nu. 34.
Pater nominando filium naturalem in ſuo teſtamento non poßet præiudicare eius legitimationi, deciſ 3.nu. 37.
Pater tantummodo tenetur filiam, dotare ſiue pauperem, ſiue diuitem, deciſ. 4.nu. 2.
Pater habet neceſſe ſe obligare ad dotium reſtitutionẽ nomine filij cum dotes ad eum peruenerint, deciſ. 5.nu. 17.
Pater tenetur aſſignare filio donationem propter nuptias, deciſ. 20.num 10.
Pater cogitur filijs relinquere legitimam, deciſ. 31.num. 5. & dotem de paraggio, nu. 6.
Pater pro filijs ſtipulari poteſt, deciſ. 43 nu. 6.
Pater non additis verbis me pro filio meo ſtipulante ei non acquirit ad inſtar Notarij, deciſ. 43.nu 29.
Pater poteſt relinquere centũ filiæ ſi intrauerit religionem, & mille ſi nupſerit, deciſ. 45.nu 41. contra, nu. 45.
Patris aſſertio multum operatur circa legitimationem, vel illegitimationem, deciſ. 3.nu. 30.
Patronus Nauis virtute germinationis efficitur dominus ipſius, & mercium, deciſ. 13.nu. 10.
Patronus nauis veriſimiliter deberet ſcire germinationem fuiſſe factam, deciſ. 13 nu. 20.
Pauper dicitur arbitrio Iudicis, deciſ. 40.nu. 34.
Pecuniæ deſtinatæ ad emptionem redditnum non poſſunt retineri abſquè Iudicis decreto, et voluntate contutoris, deciſ. 10 nu. 18.
Pœna deportationis non eſt ſimilis condemnationi per decennium in Caſtro, deciſ. 19.nu. 16.
Pœna arbitraria ex qualitate facti, & perſonarum extenditur vſq; ad mortem incluſiue, deciſ. 41.num. 9.
Penſionarij tenentur ad contributionem collectarum, deciſ. 18.nu. 1. declara, nu. 7. 8. 9. & 10.
Penſionarij equiparantur vſufructuarijs, deciſ. 18.nu. 2.
Perſonæ quæ in ſubſidiũ tenentur dotes conſtituere adſtringuntur eas etiam reſtituere præter fratrem, deciſ. 4.nu. 20. Et non poſſunt ſe eximere à tali obligatione, nu. 42.
Pinguevalens ex inſtrumentis publicis non ex ſententijs, deciſ. 15.nu. 15. contra, nu. 60. (nu.60.
Pinguevalens retinetur ex debito teſtamentario, deciſ. 15.
Pinguevalens retinetur inſpecta sũma exequutionis, deciſ. 15 num. 72.
Pinguevalens ſecundum ritum quarè fuit introductum, deciſ. 46.num. 17. (10.
Pinguevalens non debetur in foro conſcientiæ, deciſ. 46.nu.
Pinguevalens non debetur ſi debitor compareat infra quadrimeſtre, & redemerit rem adiudicatã pro ſumma expreſſa, deciſ 46.nu. 21.
Pinguevalens debet conſiderari habito reſpectu ad ſummã adiudicationis nõ autem exequutionis, deciſ. 46.nu 22.
Pinguevalens nõ competit pro reſiduo in quo quis remanſit creditor, deciſ. 46.num. 24.
Poſſeſſio probatur per cultumam terrarum, deciſ. 6.num. 4. etiam quod probata non fuerit perceptio fructuũ, nu. 5. ac etiam quod cultura fuerit facta manu aliena, nu. 6.
Poſſeſſio probatur per inciſionem lignorum, deciſ. 6 nu. 7.
Poſſeſſio acquiſita per conſtitutum amittitur ex longa negligentia, deciſ. 14.nu. 14.
Poſſeſſio transfertur ex donatione nulla inter patrem, & filium, deciſ. 14.nu. 19.
Poſſeſſio rerum dotalium non tranſit ſoluto matrimonio in vxorem, deciſ 15.nu. 96.
Poſſeſſio rerum hæreditariarũ ex ſola exhibitione exempli alicuius teſtamenti non datur, deciſ. 16.nu. 16.
Poſſeſſio feudi continuatur in filium iure ſpeciali licet regulariter contra, deciſ. 35.nu. 7.
Poſſeſſio probatur per inſtrumentum, deciſ. 35. nu. 18.
Poſſeſſio transfertur per retentionem vſusfructus deciſ. 35 nu. 27. non per retentionem dominij, nu. 28.
Poſſeſſio expulſis colonis amittitur, deciſ. 35.n. 32. (33.
Poſſeſſio nõ acquiritur ſine animo acquirendi, deciſ. 35.n.
Poſſeſſio antiquior præferenda eſt in interdicto retinendæ, deciſ. 35.nu. 34.
Poſſeſſio antiquior conſideratur etiam reſpectu momenti, deciſ 35.nu. 35. (42.nu. 2.
Poſſeſſio defuncti videtur tõtinuare in aſtrictiorem, deciſ.
Poſſeſſio tranſlata vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem in hæredem ſufficit ad obtinendum in interdicto vti poſſidetis, deciſ. 42.nu. 3.
Poſſeſſor poteſt impetrare iuditiariam confirmationẽ eius poſſeſſionis, deciſ. 6 nu. 25.
Poſſeßor feudi tenetur ad impenſas litis factas occaſione feudi per predeceſſorem, deciſ. 16. nu. 26. declara, nu. 27. 28. & 29.
Poſſeſſor debet manuteneri in poſſeſſione, deciſ 42.num. 1.
Poſſeſſorium ſummariſſimũ ex Cap. Regni Regis Ferdin. 43 habet annexam cauſam mixtã proprietatis, deciſ. 42. num. 6. fortius admiſſis probationibus ſuper meritis parte citata, nu. 7. & ex voluntate defuncti poſſeſſoris, num. 8.

num.8.contra,nu.9.maximè ex proteſtatione in libello adiecta quod non intenditur ingredi merita niſi ad confortandum poſſeſſionem,nu.10.

Poſſidere duo inſolidum non poſſunt,deciſ 35.num.13.

Poteſtas ad diſpẽſandum præſumitur ex antiquitate temporis enunciata in ſententia diſpenſationis, deciſ.43.n. 58.declara,num.60.

Poteſtas diſpenſandi infra quartum gradum pertinet ad Summum Pontificem,deciſ.43.nu.59. (nu.70.

Poteſtas diſpenſandi cũ ſit facti nõ præſumitur, deciſ.43.

Pragm.6.tit.24.tom.1.declaratur,deciſ.36.nu.20.

Pragmatica de recuſat. ind. regulatur ſecundum ius commune,deciſ.47.num.33.& circa probationes illud non derogat,num.34. (nu.16.

Præcedentia influunt in ſequentibus,& ècontra,deciſ.39.

Præcedentia influunt in ſequentibus, & èconuerſo, deciſ. 48.num.18.

Præcepto teſtatoris ſpreto eſt hæres priuandus hæreditate, deciſ.26.nu.5.declara,nu.6.

Præceptum datum à patre vt filia nuberet cũ conſenſu certorum propinquorum debet ſeruari,deciſ.26.nu.4.

Prælato alienanti res Eccleſiæ,& aſſerẽti pecunias ſeruiſſe pro neceſſitatibus Eccleſiæ creditur exiſtente tunc temporis coniectura neceſſitatis,deciſ.44.nu.55.

Præſcriptio non currit niſi à die purificatæ conditionis, deciſ.30.num.9.

Præſumptio iuris transfert onus probandi in fideicõmiſſarium aſſerentem extare bona libera in hæreditate,deciſ.

Præſumptio cedit veritati,deciſ.10.nu.17. (4.nu.25.

Præſumptio iuris dicitur vera probatio, & transfert onus probandi in aduerſarium,deciſ.15.nu.91.

Præſumptio vna fortior tollit aliam,deciſ.40.nu.69.

Præſumptio in ſpecie tollit præſumptionẽ in genere, deciſ. 40.num.22.

Præſumptio debilior tollitur fortiori,deci.43.nu.52.

Præſumptio iuris dicitur liquidiſſima probatio, deciſ. 47. num.30.& continetur in ſtatuti diſpoſitione continente veram probationem,num 31.

Præteritus ſine cauſa ab aſcendentibus ex materna linea habebatur pro exhæredato iure veteri,deciſ.11.nu.5.

Pretio non interueniente in contractu bullali non currunt annulitates niſi à die ſolutionis ipſius etiam ex interuallo factæ,deciſ.5.nu.6.licet alij tenuerint debere ſolui integrè abinitio,vel in continenti,num.7.

Pretium non poteſt repeti in caſu moleſtiæ re nõ euictâ niſi ſubijciatur quod poſſet repeti non expectato litis euẽtu, deciſ.8.num.8.

Pretium compenſatum dicitur ſolutum, deciſ. 15.nu.57.

Pretium debet reſtitui emptoribus bonæ fidei rerum eccleſiaſticarum,deciſ.44.nu. 31.

Princeps generaliſſima legitimatione videtur voluiſſe tollere omnes defectus,deciſ.3.nu. 82.

Princeps non videtur præiudicare voluiſſe iuribus tertij, deciſ 3.num.104.

Princeps concedendo maiora multo magis videtur concedere minora,deciſ.3.nu.139.

Princeps poteſt tollere,vel dare poſſeſſionẽ,deciſ.6.nu.27.

Princeps ſuo reſcripto nunquam intendit tertio præiudicare,deciſ.6.num.29.

Princeps non poſſet violentum poſſeſſorem ſuo reſcripto tueri,deciſ.6.nu.30.

Principale exiſtente nullo corruit conſtitutũ,et omnia alia acceſſoria,deciſ.14.num.18. (nu 9.

Principis mandato non obediens eſt puniendus,deciſ. 49.

Principium menſis dicitur vſque ad medium ipſius,deciſ. 40.num.23. (40.nu.24.

Principium offitij dicitur vſque ad medium ipſius, deciſ.

Priuilegium dicitur priuata lex,deciſ.49.nu.12.

Priuilegium Regis Ludouici de non extrahendis Ciuibus Catinenſibus multis declaratum,deciſ.49.nu.13.

Probatio rei debet eſſe fortior probatione alterius vt præferatur,deciſ.3.nu.55.

Probatio per coniecturas ſufficit ad probandum ea quæ clam,& occultè fieri conſueuerunt,deciſ 40.num. 4.

Probatio per coniecturas neceſſarias requiritur in delictis difficilis probationis,deciſ.40.nu.39.

Probatio per coniecturas probabiles ſufficit in aſſaſſinio, deciſ.40.nu.40.arbitrio iudicis,nu.45.

Probationes probatæ licet inter alias partes confectæ admittuntur in ſpolio priuilegiato,deciſ.6.nu.14.

Probationibus paribus exiſtentibus circa poſſeſſionem eſt præferendus qui melior in proprietate probaret, deciſ. 35.num.18.

Probibito alienationis ex neceſſaria,& vrgentiſſima cauſa videtur comprehendere cauſam dotis, deciſ.4. nu.6. contra,num.30.

Probibitio expreſſa in cauſa dotis facta dicitur quando teſtator vſus fuerit verbis prægnantibus, & vniuerſalibus veluti quauis cauſa quouis modo, vel quouis titulo, deciſ.4.nu.8.

Probibitio dupplex alienandi à lege ſcilicet,et ab homine impedit alienationem etiam in eum caſum,in quem poterat alienari exiſtente ſola vna probibitione, deciſ. 4. num.9. declara, nu.46.

Promiſſio quando erit ætatis perfectæ continet diem incertam,deciſ.26.nu.2.

Promittens factum alienum etiã cum iuramẽto iure communi tantũ adſtringitur factuũ, & curaturũ quod ille faciet,deciſ.36.nu.18.ſecus ex forma ritus,nu.19.

Pronomen ſuis importat dominium,'deciſ.14.nu.3.

Proteſtatio quod valeat hæres addere addenda,& eximere eximenda relenat hæredem ad ſuorum iurium cõſeruationem,deciſ.14.nu.34.

Proteſtatio quæ fit circa ea quæ non dependent à voluntate proteſtantis tantum non operatur, deciſ. 46. num. 36. exemplum,nu.37 & 38.

Proximitas vt inſpiciatur tẽpore refutationis,& non tempore mortis in feudo hæreditario omnes feudiſtæ concordant, deciſ. 43.num.13.

Proximitas vtrum inſpiciatur tempore refutationis, vel tempore mortis Baronis eſt adeo dubium, vt indigeat cæſarea declaratione,deciſ.43.num.14.

Proximitas de iure communi inſpicitur tempore mortis et non antea, deciſ.43.nu.25.

Proximitas non poteſt cõſiderari reſpectu acquiſitoris,ſed vltimo morientis, deciſ.43.num.94.

Publica lætitia turbatur quando delinquentes non puniuntur,deciſ.40.num.100.

Publico fauore inducta non poſſunt mutari, vel tolli ex diſpoſitione teſtatoris, deciſ. 4. nu. 44.

Q.

Qualitas ſpurietatis tacita, & expreſſa naturalitatis non poteſt reddere reſcriptum legitimationis ſubreptitium, deciſ. 3. nu. 81.

Querela debet redigi in ſcriptis licet verbo dari poſſet, deciſ. 41. num. 11.

Qui grauatur in vno debet in alio reuelari deciſ. 46. n. 18.

Quictãtia dolo, & fraude ex torta eſt nulla, deciſ. 17. n. 3.

Quictantia generalis liberat curatorem tantum à ſcrupuloſa redditione rationis, deciſ. 17. nu. 13. (nu. 17.

Quictãtia facta vni ex cõtutoribus alijs prodeſt, deciſ. 27.

Quictantia facta tutori ex quibus argui poſſet falſa, deciſ. 27. nu. 20. & ſeq.

Quilibet poteſt diſponere de rebus ſuis, deciſ. 3. nu. 2.

Quilibet præſumitur adminiſtrare officium ſuũ legitimè, deciſ. 43. nu. 55.

Quis non debet conſequi eodem tempore pretium, & rem, deciſ. 8. num. 5.

Quiſque ſine mandato admittitur in cauſa poſſeſſionis recuperandæ, vel tuendæ, deciſ. 46. nu. 47.

Quod exactis non apparet diſcuſſum, & deciſum non cenſetur deciſ. 3. nu. 159.

Quod fauore alicuius introductum eſt non debet in eius damnum retorqueri, deciſ. 9. nu. 37.

Quod pendet à poteſtate Pontificis reputatur impoſſibile, deciſ. 43. nu. 71.

Quod non mutatur cur ſtare prohibetur, deciſ. 47. nu. 37.

Quod fauore eſt introductum non debet in eius odium redundari, deciſ. 49. nu. 17.

R.

Rathificatio retrotrahitur ad tempus actus, deciſ. 5. num. 32.

Rathificatio poteſt fieri abſente parte, deciſ. 5. nu. 33.

Rathificatio tacita inducitur ex curſu quinquennij à die ſcientie numerandi, deciſ. 5. nu. 35.

Rathificatio quando tacitè inducatur, deciſ. 14. nu. 40.

Ratio diuerſitatis vbi reddi non poteſt idem ius eſt ſtatuendum, deciſ. 40. nu. 25.

Ratio ſtatuti vt feuda in agnatione conſeruentur præſumitur vnica, deciſ. 43. nu. 20.

Ratio ſtatuti cum vnica tantum reddi poſſet habetur pro expreſſa, deciſ. 46. nu. 16.

Ratione vna ceſſante ex pluribus durat diſpoſitio ex alijs, deciſ. 48. nu. 6. declara, nu. 7.

Rationes quæ militant in conſtitutione dotis procedunt etiã in reſtitutione, deciſ. 4. num. 34. & quæ ſint, num. 35. 36. & 37.

Rationes priuatæ vt edantur duo copulatiuè requiruntur, deciſ. 32. nu. 11.

Ratum promittens de iure communi non tenetur præcisè, ſed ſoluendo intereſſe liberatur, deciſ. 36. nu. 26. ſecus ex diſpoſitione ritus, num. 27.

Recuſari poteſt quælibet perſona poſſens ius dicere in iudicio, deciſ. 47. nu. 26. (17.

Redditus ad vitam aliquando dicti vita litium, deciſ. 9. n.

Redditus ad vitam quo pacto extimentur, deciſ. 9. num. 16. & ſeq.

Referenti non creditur niſi conſtito de relato, deciſ. 50. nu. 15. declara, nu. 17. 18. & 19. (72.

Refutans habetur pro mortuo, deciſ. 43. nu. 2. declara, nu.

Refutatio in proximè ſucceſſurum non indiget inſinuatione, deciſ. 20. nu. 9.

Refutatio ſapit effectum vltimæ voluntatis, deciſ. 41. n. 3.

Refutatio dicitur nulla ſi fuiſſet facta cum retentione vſuſfructus, deciſ. 43. nu. 36.

Refutatio fideicommiſſi præmatura fieri non poteſt proximiori tempore refutationis in præiuditium ipſius qui reperiretur proximior tempore mortis, deciſ. 43. n. 77. intellige quando reſtitutio fieri deberet certe perſonæ alias ſecus num. eod.

Regiſtratio actus præſumitur facta cum cauſæ cognitione, deciſ. 13. num. 8. (14. nu. 24.

Regiſtratio & eius effectus differt ab inſinuatione, deciſ.

Regula in cauſa appellationis non deducta deducam, & nõ probata probabo, deciſ. 39. nu. 28.

Remedium adipiſcendæ, retinendę, & recuperandæ cumulari poteſt diuerſis reſpectibus ſtante cap. Regni Regis Ferdin. 43. continuante poſſeſſionem in hæredem, deciſ. 35. num. 1.

Remedium l. fin. C. de edicto diui Adr. Toll. quando competat, deciſ. 35. nu. 2. & 3.

Remedium retinendæ quando competat, deciſ. 35. nu. 4.

Remedium retinendæ poſſet cumulari ſimul cum remedio adipiſcendæ, deciſ. 25. num. 5.

Remedium adipiſcendæ, & retinendæ ſtante cap. Regni continuante poſſeſſionem defuncti in hæredẽ habet vim recuperandæ, deciſ. 35. nu. 6.

Renuntiatio operatur vt renuntians ab omni iure excludatur, deciſ. 28. nu. 12.

Renuntiatio generalis non trahitur ad ius competens ex cauſa de futuro, deciſ. 28. nu. 13. extenditur, nu. 15.

Renuntiatio facta per puberes cum iuramento, & Iudicis authoritate valet, deciſ. 45. nu. 1. & per monaſterium quod renuntians fuerit ingreſſa prætextu cuiuſcunque læſionis reſcindi non poſſet, num. 2.

Renuntiatio filiæ ingreſſæ monaſteriũ facta patri an ualeat in præiuditium ipſius monaſterij, deciſ. 45. num. 49.

Res expreſſe in cauſa dotis prohibitæ alienari non poſſunt pro eius reſtitutione adiudicari, deciſ. 4. num. 7. contra, num. 40.

Res fideicommiſſo ſubiectæ alienari poſſunt pro ære ipſius fideicommittentis, deciſ. 8. nu. 18.

Res de facili reddit ad priſtinum ſtatum, deciſ. 15. n. 101.

Res empta ex pecunia dotali quando efficiatur dotalis, deciſ. 39. nu. 32. 33. & 34.

Res Eccleſiæ modici valoris quæ dicatur Iudicis arbitrio remittitur, deciſ. 44. nu. 23. (47. nu. 9.

Reſcripta obreptitia, vel ſubreptitia dicuntur nulla, deciſ.

Reſcripti forma non ſeruata quicquid actum fuerit eſt nullum, deciſ. 47. num. 2.

Reſcriptum eſſet nullum de iure ciuili ſecus de iure canonico ſi non adſuiſſet clauſula in eo citatis citandis, deciſ. 47. num. 4.

Reſcriptum quando dicatur perſonale, deciſ. 47. nu. 16.

Reſcriptum regium non debet ſeruire de vento, deciſ. 12. num. 1.

Reſeruatio

num.8.contra,nu.9.maximè ex proteſtatione in libello adiecta quod non intenditur ingredi merita niſi ad confortandum poſſeſſionem,nu.10.
Poſſidere duo inſolidum non poſſunt,deciſ.35.num.13.
Poteſtas ad diſpẽſandum præſumitur ex antiquitate temporis enunciata in ſententia diſpenſationis, deciſ.43.n.58.declara,num.60.
Poteſtas diſpenſandi infra quartum gradum pertinet ad Summum Pontificem,deciſ.43.nu.59. (nu.70.
Poteſtas diſpenſandi cũ ſit facti nõ præſumitur, deciſ.43.
Pragm.6.tit.24.tom.1.declaratur,deciſ.36.nu.20.
Pragmatica de recuſat. iud. regulatur ſecundum ius commune,deciſ.47.num.33.& circa probationes illud non derogat,num.34. (nu.26.
Precedentia influunt in ſequentibus,& èçontra,deciſ.39.
Præcedentia influunt in ſequentibus, & èconuerſo, deciſ.48.num.18.
Præcepto teſtatoris ſpreto eſt hæres priuandus hæreditate, deciſ.26.nu.5.declara,nu.6.
Præceptum datum à patre vt filia nuberet cũ conſenſu certorum propinquorum debet ſeruari,deciſ.26.nu.4.
Prelato alienanti res Eccleſiæ,& aſſerẽti pecunias ſeruiſſe pro neceſſitatibus Eccleſiæ creditur exiſtente tunc temporis coniectura neceſſitatis,deciſ.44.nu.25.
Præſcriptio non currit niſi à die purificatæ conditionis, deciſ.30.num.9.
Præſumptio iuris transfert onus probandi in fideicõmiſſarium aſſerentem extare bona libera in hereditate,deciſ.
Præſumptio cedit veritati,deciſ.10.nu.17. (4.nu.25.
Præſumptio iuris dicitur vera probatio, & transfert onus probandi in aduerſarium,deciſ.15.nu.91.
Præſumptio vna fortior tollit aliam,deciſ.40.nu.69.
Præſumptio in ſpecie tollit præſumptionẽ in genere, deciſ.40.num.22.
Præſumptio debilior tollitur fortiori,deci.43.nu.52.
Præſumptio iuris dicitur liquidiſſima probatio, deciſ.47.num.30.& continetur in ſtatuti diſpoſitione continente veram probationem,num.31.
Præteritus ſine cauſa ab aſcendentibus ex materna linea habebatur pro exheredato iure veteri,deciſ.11.nu.2.
Prætio non interueniente in contractu bullali non currunt annulitates niſi à die ſolutionis ipſius etiam ex interuallo factæ,deciſ.5.nu.6.licet alij tenuerint debere ſolui integrè abinitio,vel in continenti,num.7.
Prætium non poteſt repeti in caſu moleſtiæ re nõ euicta niſi ſubijciatur quod poſſet repeti non expectato litis euẽtu, deciſ.8.num.8.
Prætium compenſatum dicitur ſolutum, deciſ.15.nu.57.
Prætium debet reſtitui emptoribus bonæ fidei rerum eccleſiaſticarum,deciſ.44.nu.31.
Princeps generaliſſima legitimatione videtur voluiſſe tollere omnes defectus,deciſ.3.nu.82.
Princeps non videtur præiudicare voluiſſe iuribus tertij, deciſ 3.num.104.
Princeps concedendo maiora multo magis videtur concedere minora,deciſ.3.nu.139.
Princeps poteſt tollere,vel dare poſſeſſionẽ,deciſ.6.nu.27.
Princeps ſuo reſcripto nunquam intendit tertio præiudicare,deciſ.6.num.29.
Princeps non poſſet violentum poſſeſſorem ſuo reſcripto tueri,deciſ.6.nu.30.
Principale exiſtente nullo corruit conſtitutũ,et omnia alia acceſſoria,deciſ.14.num.18. (nu 9.
Principis mandato non obediens eſt puniendus,deciſ.49.
Principium menſis dicitur vſque ad medium ipſius,deciſ.40.num.23. (40.nu.24.
Principium offitij dicitur vſque ad medium ipſius, deciſ.
Priuilegium dicitur priuata lex,deciſ.49.nu.12.
Priuilegium Regis Ludouici de non extrahendis Ciuibus Catinenſibus inuitis declaratum,deciſ.49.nu.13.
Probatio rei debet eſſe fortior probatione actoris vt præferatur,deciſ.3.nu.55.
Probatio per coniecturas ſufficit ad probandum ea quæ clam,& occultè fieri conſueuerunt,deciſ 40.num.4.
Probatio per coniecturas neceſſarias requiritur in delictis difficilis probationis,deciſ.40.nu.39.
Probatio per coniecturas probabiles ſufficit in aſſaſſinio, deciſ.40.nu.40.arbitrio Iudicis,nu.45.
Probationes probatæ licet inter alias partes confectæ admittuntur in ſpolio priuilegiato,deciſ.6.nu.14.
Probationibus paribus exiſtentibus circa poſſeſſionem eſt præferendus qui melior in proprietate probaret, deciſ.35.num.18.
Prohibito alienationis ex neceſſaria,& vrgentiſſima cauſa videtur comprehendere cauſam dotis, deciſ.4.nu.6.contra,num.30.
Prohibitio expreſſa in cauſa dotis facta dicitur quando teſtator vſus fuerit verbis prægnantibus, & vniuerſalibus veluti quauis cauſa quouis modo,vel quouis titulo, deciſ.4.nu.8.
Prohibitio dupplex alienandi à lege ſcilicet,et ab homine impedit alienationem etiam in eum caſum,in quem poterat alienari exiſtente ſola vna prohibitione, deciſ.4.num.9.declara, nu.46.
Promiſſio quando erit ætatis perfectæ continet diem incertam,deciſ.26.nu.2.
Promittens factum alienum etiã cum iuramẽto iure communi tantũ adſtringitur factũ ũ, & curaturũ quod ille faciet,deciſ.36.nu.28.ſecus ex forma ritus,nu.29.
Pronomen ſuis importat dominium,deciſ.14.nu.3.
Proteſtatio quod valeat hæres addere addenda,& eximere eximenda releuat hæredem ad ſuorum iurium cõſeruationem,deciſ.14.nu.34.
Proteſtatio quæ fit circa ea quæ non dependent à voluntate proteſtantis tantum non operatur, deciſ.46.num.36.exemplum,nu.37 & 38.
Proximitas vt inſpiciatur tẽpore refutationis,& non tempore mortis in feudo hereditario omnes feudiſtę concordant, deciſ.43.num.13.
Proximitas vtrum inſpiciatur tempore refutationis, vel tempore mortis Baronis eſt adeo dubium, vt indigeat ceſarea declaratione,deciſ.43.num.14.
Proximitas de iure communi inſpicitur tempore mortis et non antea, deciſ.43.nu.25.
Proximitas non poteſt cõſiderari reſpectu acquiſitoris,ſed vltimo morientis, deciſ.43.num.94.
Publica lætitia turbatur quando delinquentes non puniuntur,deciſ.40.num.100.

Publico fauore inducta non poſſunt mutari, vel tolli ex diſpoſitione teſtatoris, decis.4.nu.44.

Q.

QValitas ſpurietatis tacita, & expreſſa naturalitatis non poteſt reddere reſcriptum legitimationis ſubreptitium, decis.3.nu.81.

Querela debet redigi in ſcriptis licet verbo dari poſſet, decis.41.num.11.

Qui grauatur in vno debet in alio reuelari decis.46.n.18.

Quictātia dolo, & fraude ex torta eſt nulla, decis.17.n.3.

Quictantia generalis liberat curatorem tantum à ſcrupuloſa redditione rationis, decis.17.nu.13. (nu.17.

Quictātia facta vni ex cōtutoribus alijs prodeſt, decis.17.

Quictantia facta tutori ex quibus argui poſſet falſa, decis.27.nu.20.& ſeq.

Quilibet poteſt diſponere de rebus ſuis, decis.3.nu.2.

Quilibet præſumitur adminiſtrare officium ſuū legitimè, decis.43.nu.55.

Quis non debet conſequi eodem tempore prætium, & rem, decis.8.num.5.

Quiſque ſine mandato admittitur in cauſa poſſeſſionis recuperandæ, vel tuendæ, decis.46.nu.47.

Quod exactis non apparet diſcuſſum, & deciſum non cenſetur decis.3.nu.159.

Quod fauore alicuius introductum eſt non debet in eius damnum retorqueri, decis.9.nu.37.

Quod pendet à poteſtate Pontificis reputatur impoſſibile, decis.43.nu.71.

Quod non mutatur cur ſtare prohibetur, decis.47.nu.37.

Quod fauore eſt introductum non debet in eius odium redundari, decis.49.nu.17.

R.

RAthificatio retrotrahitur ad tempus actus, decis.5.num.32.

Rathificatio poteſt fieri abſente parte, decis.5.nu.33.

Rathificatio tacita inducitur ex curſu quinquenny à die ſcientie numerandi, decis.5.nu.35.

Rathificatio quando tacitè inducatur, decis.14.nu.40.

Ratio diuerſitatis vbi reddi non poteſt idem ius eſt ſtatuendum, decis.40.nu.35.

Ratio ſtatuti vt feuda in agnatione conſeruentur præſumitur vnica, decis.43.nu.20.

Ratio ſtatuti cum vnica tantum reddi poſſet habetur pro expreſſa, decis.46.nu.16.

Ratione vna ceſſante ex pluribus durat diſpoſitio ex alijs, decis.48.nu.6.declara, nu.7.

Rationes quæ militant in conſtitutione dotis procedunt etiā in reſtitutione, decis.4.num.34.& quæ ſint, num.35.36.& 37.

Rationes priuatæ vt edantur duo copulatiuè requiruntur, decis.32.nu.11.

Ratum promittens de iure communi non tenetur præcisè, ſed ſoluendo intereſſe liberatur, decis.36.nu.26.ſecus ex diſpoſitione ritus, num.27.

Recuſari poteſt quilibet perſona poſſens ius dicere in iuditio, decis.47.nu.26. (17.

Redditus ad vitam aliquando dicti vita litium, decis.9.n.

Redditus ad vitam quo pacto extimentur, decis.9.num.16.& ſeq.

Referenti non creditur niſi conſtito de relato, decis.50.nu.15.declara, nu.17.18.& 19. (72.

Refutans habetur pro mortuo, decis.43.nu.2.declara, nu.

Refutatio in proximè ſucceſſurum non indiget inſinuatione, decis.20.nu.9.

Refutatio ſapit effectum vltimæ voluntatis, decis.43.n.3.

Refutatio dicitur nulla ſi fuiſſet facta cum retentione vſufructus, decis.43.nu.36.

Refutatio fideicommiſſi præmatura fieri non poteſt proximiori tempore refutationis in præiuditium ipſius qui reperiretur proximior tempore mortis, decis.43.n.77. intellige quando reſtitutio fieri deberet certe perſonæ alias ſecus num. eod.

Regiſtratio actus præſumitur facta cum cauſa cognitione, decis.13.num.8. (14.nu.24.

Regiſtratio & eius effectus differt ab inſinuatione, decis.

Regula in cauſa appellationis non deducta deducam, & nō probata probabo, decis.39.nu.28.

Remedium adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ cumulari poteſt diuerſis reſpectibus ſtante cap. Regni Regis Ferdin.43.continuante poſſeſſionem in hæredem, decis.35.num.1.

Remedium l.fin.C.de edicto diui Adr.Toll. quando competat, decis.35.nu.2.& 3.

Remedium retinendæ quando competat, decis.35.nu.4.

Remedium retinendæ poſſet cumulari ſimul cum remedio adipiſcendæ, decis.25.num.5.

Remedium adipiſcendæ, & retinendæ ſtante cap. Regni continuante poſſeſſionem defuncti in hæredē habet vim recuperandæ, decis.35.nu.6.

Renuntiatio operatur vt renuntians ab omni iure excludatur, decis.28.nu.12.

Renuntiatio generalis non trahitur ad ius competens ex cauſa de futuro, decis 28.nu.13.extenditur, nu.15.

Renuntiatio facta per puberes cum iuramento, & Iudicis authoritate valet, decis.45.nu.1.& per monaſterium quod renuntians fuerit ingreſſa prætextu cuiuſcunque læſionis reſcindi non poſſet, num.2.

Renuntiatio filiæ ingreſſæ monaſteriū facta patri an ualeat in præiuditium ipſius monaſterij, decis 45.num.49.

Res expreſſe in cauſa dotis prohibita alienari non poſſunt pro eius reſtitutione adiudicari, decis.4 num.7.contra, num.40.

Res fideicommiſſo ſubiectæ alienari poſſunt pro ære ipſius fideicommittentis, decis 8.nu.18.

Res de facili reddit ad priſtinum ſtatum, decis.15.n.101.

Res empta ex pecunia dotali quando efficiatur dotalis, decis.39.nu.32.33.& 34.

Res Eccleſiæ modici valoris quæ dicatur Iudicis arbitrio remittitur, decis.44.nu.23. (47.nu.9.

Reſcripta obreptitia, vel ſubreptitia dicuntur nulla, decis.

Reſcripti forma non ſeruata quicquid actum fuerit eſt nullum, decis.47.num.2.

Reſcriptum eſſet nullum de iure ciuili ſecus de iure canonico ſi non adfuiſſet clauſula in eo citatis citandis, decis.47.num.4.

Reſcriptum quando dicatur perſonale, decis.47.nu.16.

Reſcriptum regium non debet ſeruire de vento, decis.12.num.1.

Reſeruatio

Reſeruatio in ſententia conſeruat ius cõdemnati, deciſ. 27. num. 3.

Reſeruatio vntiarum quinque facta in donatione eſt modica, deciſ 35. num. 21.

Reſtitutio in integrum admittitur aduerſus ſententiam ex inſtrumentis de nouo repertis, deciſ. 17. nu. 15.

Reſtitutio in integrum cõceditur minori ſaltim ex clauſula generali ſi qua mihi aliqua ex iuſta cauſa, &c. aduerſus lapſum primę inſtantiæ, deciſ. 25. nu. 1. tanto magis ſi contra tutores non poſſet habere regreſſum, nu. 2.

Reſtitutio in integrum conceditur minori aduerſus concluſionem in cauſa, deciſ. 25. nu 3.

Reſtitutio in integrum conceditur mulieribus etiã maioribus pendente iuditio ante ſententiam, deciſ. 25. nu. 5.

Reſtitutio in integrum tantum dat quantum læſio abſtulit, deciſ 25. num. 7.

Reſtitutio in integrum conceditur minori aduerſus ſpretũ, ſeu non adimpletum præceptũ teſtatoris, deciſ. 26. n. 7.

Reſtitutio in integrũ conceditur maioribus ex capite ignorantiæ aduerſus præſcriptiones longiſſimi tẽporis, deciſ. 28. num. 20.

Reſtitutio in integrum datur minori aduerſus ſententias latas in poſſeſſorio, deciſ. 35. nu 53.

Reſtitutiones quando conceduntur ordinariæ, & extraordinariæ, deciſ. 44. num. 3.

Reſtitutus ad quæcumque bona cenſetur etiã reſtitutus ad feudalia, deciſ. 3. nu. 133.

Retrouenditio impeditur non ſatisfactis meliorationibus in feudo factis, deciſ. 1. num. 1.

Reus tenetur probare ita clarè ſuam exceptionẽ ſicut actor ſuam intentionem, deciſ. 3. nu. 39.

Reus læſæ Maeſtatis aliquandu reſtituitur gratioſis imperialibus reſcriptis ad priſtinam habilitatem, et famam deciſ 29. num. 5.

Reus non tenetur edere actori propria inſtrumenta ad fundandam eius intentionem, deciſ. 32. nu. 5. fallit fauore dotis, nu. 6. contra, nu. 9. corda, nu. 10.

Reus non tenetur edere actori etiam in cauſis ſummarijs, deciſ. 32. num. 8.

Reus emanari faciendo literas grauaminis à M.R.C. cum tranſmiſſione informationum videtur elegiſse forum ipſius, vt amplius ad inferiorem non eſſet remittendus, deciſ. 49. num. 1.

Reus grauiſſimi criminis dicitur ſuſpectus de hæreſi, deciſ. (49. nu 2.

Rex ſolet acceptare contributiones bracchij eccleſiaſtici habita licentia à Romano Pontifice, deciſ. 18. nu. 6.

Ritus concedit exequutionem tantum in certis caſibus enumeratis in cap. 1. 11. 112. & 118. deciſ. 36. nu. 30.

Ritus dat exequutionem paratam pro ratus promiſſione, deciſ. 36. num. 31.

Ritus quæ tradditæ intelliguntur pro forma, deciſ. 44. nu. 5.

Ritus ſtatuens pingue naleus eſt odioſus, deciſ. 46. nu. 27.

Rub. C. ſi maior factus ratum hab. lib. 2. in quibus differat à rub. C. ſi maior factus alien. factam ſine decret. rat. hab. lib. 5. deciſ. 5. nu. 36.

S.

Scientia præſumptiua impendimenti conſanguinitatis ſufficit, deciſ. 43. nu. 48.

Scriba nauis fidei non creditur vti priuatę ſcripturæ, deciſ. (13. nu. 23.

Scriptura patc vna declarat aliam, deciſ. 15. nu 36.

Sententia lata in fauorem agentis ſine actione eſt nulla parte opponente, deciſ. 2. nu 4.

Sententia lata in cauſa agitata cum vno ex maſculis non obſtat actori agenti contra alios, deciſ. 3. nu. 156.

Sententia Curiæ Prætorianæ non poteſt exequi per Magnã Regiam Curiam, deciſ 15 nu. 31.

Sententia facit de indebito debitum, deciſ. 15. num. 65.

Sententia lata extra inſtantiam eſt nulla, deciſ. 23. nu 9.

Sententia nulla poſſet per Iudicem appellationis cõfirmari ſi in meritis iuſta appareret, deciſ. 23. nu. 10.

Sententia non afficit nõ citato, deciſ. 28. n. 16.

Sententia debet proferri pro poſſeſſore in dubiis, deciſ 47. (nu. 16.

Sententia nulla non inducit bonam fidem; deciſ 43. nu. 56.

Sententia eſt ipſo iure nulla non ſeruato ordine proceſſus, deciſ. 44. nu. 4.

Sententia non erit nulla ſi Iudex probationes oblatas recipere noluiſſet, deciſ. 44. nu. 12. declara, nu. 13.

Sententia defectu citationis eſt nulla, deciſ. 44. num. 37. etiam in fauorẽ abſentis, num. 38.

Sententia poteſt pro parte approbari, & pro parte improbari, deciſ. 45. num 22.

Sententia ſub conditione extrinſeca de futuro eſt ipſo iure nulla, deciſ. 45. num. 26.

Sententia lata poſt allegatam Iudicis ſuſpicionem eſt nulla deciſ. 47. num. 41.

Sententiæ exequutio impeditur propter errorem iuris, vel facti expreſſum in ea, deciſ. 10. n. 6. vel per relationem ad acta erronea etiam per verba enunciatiua ſpecialis, num. 7.

Seruus eſt idoneus teſtis in his quæ cũt difficilis pbationis ſeu vbi probatio aliter haberi nõ poſſet, deciſ. 40. n. 83.

Seruus cum tortura eſt legitimus teſtis, deciſ. 40. nu 84.

Seruus in crimine læſæ Maeſtatis admittitur in teſtẽ, deciſ. 40 num. 86.

Soccio criminis reuelanti per impunitatẽ à Iudice, & parte promiſſam nihil eſt credendum, deciſ 38. n. 4. niſi id quod dixerit aliunde probauerit, num. 5.

Soccius criminis non probat, deciſ. 12. nu. 8. maximè ſine tortura, nu. 9.

Soccius delicti qui coniurationem factam pandit dicitur teſtis habilis, deciſ. 40. num. 21.

Soccius delicti non dicitur qui mandatum ad homicidium non receperit eſſetquè laudandus, & in teſtem recipiendus, deciſ. 40. nu. 22.

Sodomiæ crimen eſt grauiſſimum, deciſ. 49. nu. 3.

Sollemnitas leuis non ſolet actum vitiare, deciſ. 15. n. 46.

Sollemnitas illegitima, ſed ſuperflua non vitiat actum, deciſ 15. nu. 49.

Sollemnitas quæ requiritur in alienatione eſt neceſſaria in traſactione, deciſ. 45. nu. 15.

Sollemnitates requiſitæ in alienationibus rerum minoris remiſſiuè, deciſ. 5. nu. 28.

Sollemnitates aliàs de iure requiſitæ in alienationibus rerum Eccleſiæ de conſuetudine non ſeruantur, deciſ. 44. num. 15. Et talem conſuetudinem Romana Eccleſia patitur, & diſſimulat, nu. 16. ratio, nu. 17.

Sollemnitates aliàs requiſitę in alienationibus rerũ Eccleſiæ non ſunt neceſſariæ in alienatione rerum viliſſimarum.

rum, & modici valoris, deciſ.44.num.22.
Sollemnitates requiſitæ in alienationibus rerum Eccleſiæ ex longiſſime tempore præſumuntur etiã non enunciatæ in inſtrumento, deciſ.44.nu.29.
Sollemnitates extrauag. ambitioſæ non requiruntur in remiſſione iuris quærendi, deciſ. 45.nu.7.
Sollemnitates requiſitæ in alienatione rerũ Eccleſiæ, deciſ. 45.num.19.& 20.
Sollicitans de nece alicuius cum ad eum nõ pertineat remanet valde inditiatus de homicidia, deciſ.40.nu.95.
Soluens mandato Iudicis dicitur coactè ſoluere, nec tenetur in carceres ire, deciſ.15.nu.6.
Soluens debitum alterius poteſt agere cõtra liberatũ actione negotiorum geſtorum, deciſ.50.num.8.
Soluens in dubio præſumitur ſoluiſſe nomine proprio, deciſ. 50.nu.9.declaratur, num.10.& 11.
Solutio eſt potius defenſio quam exceptio, deciſ.13.nu.3.
Solutio eſt exceptio defectus actionis, deciſ.13.nu.4.
Solutio facta mandato Iudices competentis eſt validior, deciſ. 13.num.5.
Solutio eſt facti, deciſ.36.nu.19.
Sortem ſubiugationis fuiſſe ſolutam ſpectat ad emptorem, deciſ.5.num.9.etiam ſi venditor confiteatur in inſtrumento fuiſſe ſibi ſolutam, num.11.
Speciale in vno ius commune in contrariũ ſtatuit, deciſ.14.
Spes probabilis, & ius quæſitum pariſicantur, deciſ.43. num.75.
Spoliatus dicitur qui amittit poſſeſſionẽ quam habebat non qui eam non accepit, deciſ.6.nu.16.
Spolium tunc demum eſt priuilegiatum ex forma capitulorum Regni ſi conſtiteret de eius extremis, deciſ.6.nu. 9. plenè, & non ſemiplenè, num.10.
Spolium priuilegiatum ex forma ritus licet non admittat probationes probãdas ex parte rei admittit tamen illas quæ ex probationibus, & inſtrumẽtis productis ex parte actoris colliguntur, deciſ.6.nu.13.
Spolium quibus actibus probatur, deciſ.6.nu.31.
Statuta interpretantur ne quis indebite damnũ ſentiat etiã ſi alias nihil operarentur, deciſ.46.nu.23.
Statuta non debent intelligi ad literam niſi alia inuenirentur ſtatuta hoc dictantia, deciſ.46.nu.25.
Statuta debent interpretari, & declarari ſecundũ ius commune, deciſ.46.num.26.
Statuti alicuius beneficiũ intentans debet omnes eius qualitates probare, deciſ.14.nu.1.
Statuti vnum caput declaratur, interpretatur, & ſuppletur per aliud, deciſ.15.nu.35.
Statuto diſponente quod debitũ poſt decem annos nõ poſſet peti niſi infra decennium fuerit exequutio facta ſi fuerit facta prima miſſio verificantur verba ſtatuti cum non poſſent intelligi de vltima miſſione, deciſ.46. nu.10.
Statutum loquens de ſolutione procedit etiam in confeſſione deciſ.5.num.23.
Statutum fauorabile extenditur ex identitate, vel maioritate rationis, deciſ.22.nu.4. ſecus ſi fuiſſet exorbitans, num.9.
Statutum debet interpetrari, vt aliquid operetur, & non ſit ſuperuacuum, deciſ.36.nu.5.etiã quod verba improprientur, nu.6.& vix conuenirent, nu.7.ac etiam quod ius alterius lederetur, nu.8.& in materia odioſa, nu.9.
Statutũ annullans obligationes iuratas vti doloſas ſeruandum eſt, deciſ.36.num.21.
Statutum non poſſet dici ſuperuacuũ ſi quid minimum operaretur, deciſ.36.nu.32.vel quãdo eius verba clare exprimerent quod tacitè inerat, nu.33. vel quãdo eius verba aſcripta fuiſſent cauſa tollendæ dubitationis, nu.34.
Statutum diſponens ſecundum ius commune non dicitur ſuperuacuum, deciſ.36.nu.35.ratio, nu.36.
Statutum vt ingrediens monaſterium non poſſit ſuccedere non valet, deciſ.45.nu.50.
Statutum præſumitur eſſe in viridi obſeruantia, deciſ. 49. num.11. 86.
Stili informatio poteſt à Iudice ſumi in aula, deciſ.15 nu.
Stilus Curiæ reſpiciens modum, & ordinem procedẽdi valet, & ſi contra ius, & non præſcriptus, deciſ.15.nu.87.
Stipulari alteri nemo poteſt, deciſ.43.num.7.
Subhaſtatio in alienatione rerum minoris hodie non eſt in vſu, deciſ.5.num.29.
Subhaſtationes omiſſæ annullant ſecũdum decretum etiam ex forma ritus, deciſ.15.nu.50.
Subintratio eſt repetitio actionis, deciſ 19.nu.14.
Subintratio non datur in his qui ſuccedunt iure francorum, deciſ.43.num.92
Subiugatio facta tempore bullæ Pij V. ſubſtinetur ex declaratione noui Pontificis eamdem bullam irritans ex tunc, deciſ.5.num.18.
Subiugatio poteſt ſubſtineri reſpectu veri crediti, & ſolutæ ſortis licet tota sũma ſoluta nõ appareat, deciſ.5.nu.25.
Subiugatio bonorũ minoris requirit eaſdem ſollemnitates, quæ neceſſariæ ſunt in venditione, deciſ.5.nu.26.
Subrogatio ſiue reſpectu rei ſiue perſonæ ſapit naturã eius in cuius locum ſubrogatur, deciſ.18.nu.11.
Subſcribens videtur approbaſſe omnia in ſcriptura contenta, deciſ.15.num.43.
Subſtitutorũ mẽtio virtualiter quibus clauſulis in reſcripto legitimationis facta cenſeatur, deciſ.3.nu.152.& 153.
Succeſſorum appellatione in contractibus venit etiam ſingularis ſucceſſor, deciſ.1.num.33.
Supplementum legitimæ inducitur à lege ipſo iure etiam quod non petatur, deciſ.45.num.10.
Supplicatio Principi porrecta, & per partem non acceptata poteſt reuocari, deciſ.6.nu.14.
Suſpitio falſitatis ex vitio viſibili, vel inuiſibili graui Iudicis arbitrio habetur in ciuilibus pro veritate deciſ.17. num.21.& 22.

T.

Tempus decendij ad appellandum non currit minimè notificata interloquutoria, deciſ.44 nu.14.
Tenor bullæ debet prius probari per teſtes peritos, & poſtea eius ammiſſio, deciſ.43.nu.57.
Tertiaria non dicitur verè religioſa, deciſ.30.nu.4.
Tertius nõ poteſt excipere niſi ipſe probaret, deciſ.5.nu.24.
Tertius eligitur à Iudice ſi extimatores electi à parte, vel dati in contumaciam diſcordarent, deciſ.15.num.22. contra, num.23.
Tertius poſſidens poſt mortem teſtatoris non dicitur habere poſſeſſionem ciuilem, nec naturalem ſtante Cap.Regni de continuanda poſſeſſione in hæredem, ſed tantum detentatio-

tentationem, deciſ.35.num.14.
Tertius non poteſt conueniri non diſcuſſo principali, deciſ. 39.nu.2.niſi inciperit poſſidere pendente iuditio, nu.3.
Tertius opponens de dominio, & poſſeſſione impedit executionem, deciſ.46.num.49.
Tertius veniens pro defenſione dominij, & poſſeſſionis ſuæ dicitur reus vti prouocatus realiter timore amiſſionis rerum ſuarum licet non fuerit citatus verbaliter. deciſ.46. num.55.
Teſtamẽti pars vna declaratur per aliam, deciſ.48.nu.17.
Teſtamẽtum auiæ redditur nullum ex præteritione nepotis, deciſ. 11.num. 1.
Teſtamentum confectũ ad interrogationẽ alterius eſt nullũ deciſ.34.nu.1.contra, nu.2.concilia, nu.8. (nu.9.
Teſtamentum valere in dubio pronuntiandũ eſt, deciſ 34.
Teſtatur fideicõmittens præſumitur voluiſſe reſtitui fideicõmiſſum excepta cauſa dotis quam ipſemet dare coactus fuiſſet ſi vixiſſet, deciſ.4.nu.5. (nu.38.
Teſtator quod non expreſſit præſumitur noluiſſe, deciſ.4.
Teſtator rem hæredis etiam expreſſe obligare non poſſet, deciſ.14.num.39.
Teſtator præſumitur grauare hæredem in quantum fieri poteſt, deciſ.37.nu.18.
Teſtator in codicillis non videtur receſſiſſe à voluntate in teſtamento facta, deciſ.37.num.23.
Teſtatores familiæ illuſtriſſimæ aliquando conſeruerunt in defectum legitimorũ præferre maſculos illegitimos proprijs filiabus, deciſ.3.num.26.
Teſtatoris voluntas confirmatur cum lege, deciſ.3.nu.5.
Teſtatoris verba ſunt intelligenda ſecũdum cõmunem vſum, deciſ.3.nu.83.
Teſtes ſingulares, vel de auditu nõ probant, deciſ.3.nu.40.
Teſtes deponẽtes de poſſeſſione probant poſſeſſionem, deciſ. 6.nu.1.& intelliguntur de inſiſtentia, & detentatione, num.2.
Teſtes deponentes de perceptione fructuum, & prouentuũ probant poſſeſſionem, deciſ.6.num.3.
Teſtes producti in alio magiſtratu deberent tollere rigoroſum modum procedendi ex arrupto, deciſ.12.nu.21.
Teſtes deponentes circa extimationem debent reddere rationem dicti ſui, deciſ.15.nu.82.
Teſtes inimici repelluntur abinitio, & recepti nullã fidem faciunt etiam in criminibus exceptis, deciſ.40.nu.5.
Teſtes non omni exceptione maiores admittuntur in delicto domi patrato, deciſ.40.nu.6.
Teſtes inhabiles admittuntur in ſubſidium in his quæ ex natura facti ſunt difficilis probationis, deciſ.40.num.8. ratio, nu.9.declara, nu.10. (40.nu.26.
Teſtes ſunt adiuuandi, & reducendi ad concordiam, deciſ.
Teſtes ſunt adaptãdi ad id quod deponũt, deciſ.40.nu.28.
Teſtes deponentes ſuper fama qualiter deponere debeant, deciſ.40.num.65.& 66.
Teſtes duo ſuper infamia deponentes præferuntur etiam mille contrarium aſſerentibus, deciſ.40.nu.73.
Teſti vnico nõ eſt credendũ etiã Cardinali, deciſ.3.nu.95.
Teſtibus numero maioribus ſtandum eſt, deciſ.3.nu.49.
Teſtibus numero pluribus eſt deferendum, deciſ 9.nu.32.
Teſtibus deponẽtibus ſuper negatiua magis creditur quàm ſuper affirmatiua, deciſ.13.nu.22.
Teſtibus patientibus plures defectus non creditur etiam in crimine læſæ Maieſtatis, & in his in quibus veritas haberi non poſſet, deciſ.38.num.6.& ſufficerent duo defectus, nu.7.amplia, nu.8.
Teſtimonio iurato ſtatur, & nõ ſecundo extraiuditiali ſine iuramento, deciſ.40.num.15. (nu.92.
Teſtimonium de auditu nõ eſt propriè teſtimoniũ deciſ 40.
Teſtis eſt ſuſpectus de falſo ſi pars reſponderit quod eo vti nolit, deciſ.3.num.42.
Teſtis familiaris non eſt idoneus teſtis, deciſ 3.nu.43.
Teſtis ſingularis nõ iuſtificat, nec cõdemnat deciſ.3.nu.44.
Teſtis vilis, & infamis iure optimo repellendus eſt, deciſ. 3.num.45. (46.
Teſtis non reddens cauſam ſcientiæ non probat, deciſ.3.nu.
Teſtis per iurus reijcitur, deciſ.3.nu.48.
Teſtis ſingularis probat contra producentẽ, deciſ.3.nu.54.
Teſtis ſponte veniens ad deponendum eſt ſuſpectus de falſo deciſ.12.nu.10.& maximè ſub ſpe premiarũ, nu.11.
Teſtis deponens inueriſimilia eſt ſuſpectus de falſo, deciſ. 12.num.12.
Teſtis eſt ſuſpectus de falſo cum ab eo nominati non deponerent, deciſ.12.nu.14 (12.nu.15.
Teſtis fides vacillat ex ſecundo iuramento contrario, deciſ.
Teſtis non poteſt reuocare atteſtationem in præiuditiũ partis etiam in articulo mortis, deciſ.40.nu.16.
Teſtis affinis non eſt integer, deciſ.40.nu.17.
Teſtis pauperis fides nõ in totũ reijcienda, deciſ.40.nu.35.
Teſtis patiens plures defectus non probat etiam in caſibus vbi veritas aliter haberi non poſſet, deciſ.40.num.36. declara, num 38. (64.
Teſtis omni exceptione maior quis dicatur, deciſ.40.num.
Teſtis omni exceptione maior dicitur ille cõtra quem nihil oppoſitum, & probatum fuerit, deciſ.40.nu 81.
Teſtium depoſitiones interpretari debent vt falſitas euitetur, deciſ.40 num.27. (37.
Teſtium depoſitiones confortantur cõiecturis, deciſ.40.nu.
Tortura quando non eſt repetenda reo, deciſ.12.nu.5.
Tortura non poteſt repeti reo dimiſſo ſine proteſtatione, deciſ. 12.num.6.
Tortura irrogatur dumtaxat pro pœna à relegatione ſupra, deciſ.19 num.23. (9.
Tortura vnam inhabilitatem tollit nõ plures, deciſ.38.nu.
Tortura cum pondere pedibus alligato non ſolet inferri niſi in delictis læſæ maieſtatis hæreſis, & euerſionis ſtatus, deciſ.38.num.11.
Tortura non infertur in pœnis arbitrarijs ante cõcluſionem in cauſa, deciſ.38.nu.14.
Tortura purgat omnia crimina, deciſ.40.nu.32.vt tortus, & negatiuus non poſſet dici criminoſus, num.33.
Traditio corporalis requiritur vbi eſt fraudis ſuſpicio, deciſ.14.num.47.
Tranſactio patris ſuper feudo debet præiudicare eius filio etiam inuentarium cõficienti, deciſ.43.nu.17.declara, num.87.88.& 89.
Tranſactio poteſt reſcindi beneficio l.2.C.de reſcind. vẽdit deciſ.45.num.27. (nu.128.
Tranſuerſalibus nemo inuitus relinquere tenetur, deciſ.3.
Tutor vnus, non poteſt accuſare ſine alio ſi ambo cõiunctim dati fuerint, deciſ.40.nu.94.

Tutores

Tutores plures adminiſtrantes tenentur inſolidum etiã pro adminiſtratis per vnum, deciſ. 10. nu. 15. tanto magis quando alter non eſſet ſoluendo, nu. 16. & fortius ſi inſolidum fuiſſent condemnati, num. 19.
Tutores habiles non exacti à curatore præſumũtur exacti, deciſ. 27. num. 6.
Tutores dicuntur obligati ex qua ſi contractu, deciſ. 39. num. 8.
Tutoris bona sũt tacitè hypotecata pupillo pro adminiſtratione bonorum rationum redditione, & reliquatur reſtitutione, deciſ. 28. num. 1.
Tutrix poſſet aliquam ſummã pro dotibus retinere, deciſ. 10. num. 13.

V.

V*Enditio rei fideicomiſſariæ valet durante vita grauati eiuſquè dominium, & poſſeſſio transfertur ex ea, deciſ. 16 nu 2.*
Verba teſtatoris latine redapta per Notarium debent intelligi ſecundũ iuris interpetrationem non autem ſecundum vſum loquendi vulgarem etiã quod teſtator fuiſſet homo vulgaris, & imperitus, deciſ. 3. nu. 86.
Verba reſcripti legitimationis voſquè etiam antiquis natalibus, & iura ingenuitatis primeuæ reſtituimus quid importent, deciſ. 3. num. 113.
Verba cuiuſlibet diſpoſitionis debẽt aliquid operari, deciſ. 3. num. 120.
Verba generalia nunquam referuntur ad cauſam præcedentem vbi ſalua ratione recti ſermonis id fieri nequit, deciſ. 3. nu. 130.
Verba quæ tacitè inerant nihil operantur, deciſ. 21. nu. 22.
Verba nõ conſentientibus proprietarijs nõ faciunt contractum cõditionalem, ſed videntur apposita ad cautelam, deciſ. 71. nu. 23.
Verba generalia ſequentia ſunt reſtringenda ad rẽ expreſſam vt ſpecificatam principaliter, deciſ. 30. nu. 11.
Verba prolata poſt teſtamentum demonſtrant teſtatoris animum inteſtando, deciſ. 34 nu. 5.
Verba ſtatuti vbi conueniunt conuenit, & eius diſpoſitio, deciſ. 36. num. 2.
Verba ſtatuti ſunt impropriãda vt concordent cum iure communi, deciſ. 36. num. 23.
Verba generalia, & indiſtinctè prolata ſtatutorũ debent reſtringi ad terminos habiles, & intelligi vt ius commune diſponit, deciſ. 37. nu. 24.
Verba tunc, & eo caſu ſunt limitatiua, & reſtringunt diſpoſitionem ad caſum expreſſum tãtum, deciſ 37. nu. 2.
Verba prædicta omnia reſtringunt diſpoſitionem ad præcedentia tantum, deciſ. 37. nu 3.
Verba laudatoria, & conſilij perpetrandi homicidij quæ dicantur, deciſ. 38. num. 3. & 15.
Verba in fine capituli poſita trahuntur ad principiũ ipſius ex identitate rationis, deciſ. 39. nu. 23.
Verba tempore mortis in cap. ſi aliquem ſunt conditionaliter prolata, deciſ. 43. num. 26.
Verba legis vel ſtatuti in dubio intelliguntur naturaliter non ciuiliter, deciſ. 43. nu. 30.
Verba quæ tacite inſunt nihil operantur, deciſ. 43. nu. 80.
Verba etiam in ſtatutis intelliguntur in potentiori ſignificatu, deciſ. 46. num. 13.
Verba in dubio intelliguntur pleno iure, deciſ. 46. nu. 14.
Verba totum, & integrum operantur quando fuerint adiecta in diſpoſitione ſecus in exequutione deciſ. 48. n. 12. Idem in verbis ad habendum tenendum, & C. nu. 13. vel ſecundum aliquos ſi non differunt ſi adijciantur in exequtiuis, vel diſpoſitiuis, nu. 14.
Verbum poſteris intelligitur in materia feudali de primogenitis non etiam de omnibus ſucceſſoribus, deciſ. 1. n. 22. Et iunctum verbo ſucceſſoribus exigit concurſum vtriuſquè qualitatis ſcilicet quod ſit hæres, & quod ſit de primogenitis contrahentis, nu. 25. declara, nu. 30.
Verbum legitimamus importat plenam nataliũ reſtitutionem, deciſ. 3. num. 111.
Verbum reintegramus plenam reſtitutionem in priſtinum ſtatum importat, deciſ. 3. num. 112.
Verbum ſupplere intelligitur computato quod antea erat, deciſ. 9. num. 11.
Verbum integrè nõ admittit aliquam detractionem, deciſ. 18. num. 9.
Verbum competituris in renũtiatione intelligitur tàm re, quàm ſpe ex cauſa tamen de præſenti, deciſ. 28. nu. 14.
Verbum hæredibus regulariter inducit feudum hæreditarium, deciſ. 43. nu 11. declara, nu. 82.
Verbũ perpetuum eſt inductiuum feudi hæreditarij cum hæredes ſanguinis aliquando deficiant, deciſ. 43. n. 12.
Verbum demonſtraſſi adiectũ in cap Regni Regis Ferdin. 44. declaratur, deciſ. 44. num. 9. & 10.
Veriſimile non eſt aliquem velle alteri beneficare cum ſuo diſpendio, deciſ 24. num. 7.
Veriſimile non eſt quod habens filios omnia dediſſet, deciſ. 24. num 8.
Veriſimile non eſt aliquem velle beneficare inimico de re aliena, deciſ 24 nu. 11.
Veriſimilitudo in probationibus attenditur, deciſ. 3 n. 50.
Veriſimilitudo delicti magis eſt contra filium vti iuniorem quàm contra patrem, deciſ. 19 nu. 11.
Veritas non immutatur per noſtrum affirmare, vel negare, deciſ. 6. num. 21.
Veritas ex probationibus clarificatur, deciſ. 12. num. 3.
Veſtium lugubrium dimiſſio eſt maxima præſumptio contra vxorem inquiſitam de morte viri, deciſ. 40. nu. 75.
Vir & vxor ſunt eadem caro, & vnum corpus, deciſ. 40. num. 60.
Viricidium maius delictum eſt quàm matricidium, deciſ. 40. num. 61.
Virgines gaudent priuilegio miſerabilium perſonarum, deciſ. 22. nu. 6.
Virgo videtur infelicior vidua, deciſ. 22. nu. 5.
Vltima derogant prioribus, deciſ. 36. nu. 38.
Voluntas enixa oſtẽditur ex triplicatione actus, deciſ. 27. num. 19.
Volũtas teſtatoris potius inſpicitur in cõditionibus quàm verba, deciſ. 37. nu. 10.
Voluntas teſtatoris præſumitur ea de qua interrogatus veriſimiliter annuiſſet, deciſ. 36. num. 12.
Volũtas teſtatoris dicitur expreſſa in eo de quo interrogatus veriſimiliter taliter reſpondiſſet, deciſ. 36. num. 14.
Voluntas teſtatoris etiam ex coniecturis poſt mortem aduenientibus interpretatur, deciſ. 36. nu. 16.

Voluntas

Voluntas coacta eſt voluntas, ſed non ſpontanea, deciſ. 46. num. 45.

Voluntas ſpontanea requiritur in omni materia, deciſ. 46. num. 46. (nu. 40.

Vrſill. ad Afflict. deciſ. 348. in princ. reiectus, deciſ. 45.

Vſufructuarij tenentur ſoluere collectas tributa, & alia onera, deciſ. 18. nu. 3.

Vſusfructus dicitur pars feudi, deciſ. 43. nu. 38.

Vtile per inutile vitiatur in indiuiduis, deciſ. 46. nu. 5.

Vtilitatis cauſa vbi ineſt in alienationibus rerum Eccleſiæ non eſt quærẽdum vtrum ſollemnitates ſeruatæ fuerunt deciſ. 44. num. 27.

Vxor poteſt retinere bona viri pro eius dotibus, deciſ. 4. num. 21.

Vxor pro dotibus non habet neceſſe prius agere contra tertios bona libera poſſidentes, ſed erit in electione agere ſuper bonis fideicommiſſi, deciſ. 4. num. 22. Etiam quod ſciuerit bona fideicommiſſo ſubiecta, num. 23.

Vxor conſtante matrimonio petere poſſet ſibi dotariũ conſtitui, deciſ. 5. num. 15.

Vxor non citata poteſt agere contra virum ad intereſſe pro dolo, vel culpa, deciſ. 15. nu. 98.

Vxor nõ lacrimans de morte viri eſt ſuſpecta de nece eius, deciſ. 40. num. 78.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA